

1936

HLASATEL KALENDÁŘ

1936 — ROČNÍK XXXIX. — CENA 50c

“PRIMATOR”

jest nejlepší pivo.

**ŽÁDEJTE JE VŠUDE!
POCHUTNÁTE SI!
NENÍ LEPŠÍHO!**

Toto vyhlášené pivo, zasíláme po celých Spojených Státech, kde prodej jest dovolen.

Naši krajané v Chicagu a v jiných Státech zvětší svůj obchod, budou-li čepovati “PRIMATOR”. — Seznají naši službu přátelskou a spolehlivou.

**RYZE ČESKÝ OBCHOD, KTERÝ
ZASLOUŽÍ SI VAŠÍ PODPORY!**

2118 SO. ALBANY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS.

TELEFON: LAWNDALÉ 9000.

KALENDÁŘ HLASATEL

PRO ČECHOSLOVÁKY AMERICKÉ
NA PŘESTUPNÝ ROK

1936

ROČNÍK XXXIX.

CHICAGO, ILLINOIS.

Tiskem a nákladem časopisu Denní Hlasatel,
1545 West 18th Street.

Kalendář na přestupný rok 1936.

RANNÍ A VEČERNÍ HVĚZDY.

Merkur bude večernicí asi 16. ledna, 7. května, 4. září a 29. prosince, jitřenkou kol 25. února, 25. června a 16. října.

Venuše bude jitřenkou až do 29. června a pak večernicí až do konce roku.

Jupiter bude jitřenkou až do 10. června, večernicí do 27. prosince a pak opět jitřenkou do konce roku.

ZATMĚNÍ SLUNCE A MĚSÍCE.

Letos budou dvě zatmění slunce a dvě měsíce.

1. Úplné zatmění měsíce 8.—9. ledna. Nebude viděno ve Spojených Státech, avšak bude viděno v severozápadní Kanadě a skoro v celé Evropě.

2. Úplné zatmění slunce, 19. června, bude viděno v téměř celé Evropě a sev. Africe, ne však ve Spojených Státech.

3. Částečné zatmění měsíce, 4.—5. července, bude viděno v Asii a Africe a východní Evropě, ne však ve Spojených Státech.

4. Částečné zatmění slunce 13—14. prosince, bude viděno v Australii a na jižním pacifickém oceánu, ne však ve Spoj. Státech.

SVÁTKY STÁLÉ A POHYBLIVÉ ROKU 1936.

Tři králů	6. ledna	Velký pátek	10. dubna
Neděle Septuagesima	9. února	Bílá sobota	11. dubna
Neděle Sexagesima	16. února	Hod Boží Velikonoční	12. dubna
Neděle Quinquagesima	23. února	Nanebevstoupení Páně	10. května
Popeleční středa	23. února	Hod Boží Svatodušní	31. května
Zvěstování Panny Marie	25. března	Svaté Trojice	7. června
Neděle květná	5. dubna	Božího Těla	11. června
Zelený čtvrtek	9. dubna	Hod Boží Vánoční	25. prosince

SVÁTKY AMERICKÉ

Narození Lincolnova	12. února	Prohlášení nezávislosti	4. července
Narození Washingtonova	22. února	Dělnický den	7. září
Den Matek	10. května	Kolumbův den	12. října
Den zdobení hrobů	30. května	Den příměří	11. listopadu
Den díkůčinění	26. listopadu		

RŮZNÉ LETOPOČTY.

Od stvoření světa dle křesťanského počtu ..	5936	Od útěku Mohamedova (letopočet turecký) ..	1354
Od stvoření světa dle židovského počtu ..	5696	Od objevení Ameriky	444
Od vystavění Říma	2690	Od zavedení kalendáře gregoriánského	345
Od počátku stěhování národů	1562	Od prohlášení nezávislosti Spoj. Států	160

PŠENIČNÉ ŽNĚ NA CELĚM SVĚTĚ.

V LEDNU mají žně pšenice v Austrálii, Novém Zeelandu, Chile a Argentině.

V ÚNORU a BŘEZNU v Indii a horním Egyptě.

V DUBNU v dolním Egyptě, Indii, Syrii, Cypru, Persii, Malé Asii, Mexiku a na Kubě.

V KVĚTNU v Texasu, Alžíru, Střední Asii, Číně, Japanu a Maroku.

V ČERVNU v Kalifornii, Oregonu, Mississippi, Alabamě, Georgii, obou Karolinách, Tennessee, Virginii, Kentucky, Arkansasu, Utah, Colorado, Missouri, v Turecku, Řecku, Itálii, Portugalsku a v jižní Francii.

V ČERVENCI v novoanglických státech, New Yorku, Pennsylvánii, Ohiu, Indianě, Michiganu, Illinoisu, Iowě, Wisconsinu, jižní Minnesotě, Nebrasce, Československu, Rumunsku, Rakousku, Maďarsku, Německu, jižním Rusku, Švýcarsku a jižním Anglicku.

V SRPNU v střední a severní Minnesotě, Dakotách, Manitobě, jižní Kanadě, Britické Kolumbii, Belgii, Holandsku, Velké Británii, Dánsku, Polsku a středním Rusku.

V ZÁŘÍ a ŘÍJNU v Škotsku, Švédsku, Norsku a sev. Rusku.

V LISTOPADU v Peru a jižní Africe.

V PROSINCI v Burmě a v Novém Jižním Walesu.

PRŮMĚRNÝ VĚK ZVÍŘAT A PTÁKŮ.

(Tyto číslice byly sestaveny Fieldovým museem v Chicagu a první číslice znamená průměrný věk, druhá nejvyšší. Vysoké stáří, které se některým zvířatům připisuje, nemívá zaručených dokladů.)

BOBR	10—15 roků	ZAJÍC	7—12 roků
MEDVĚD	20—35 "	LEV	12—25 "
KOČKA	10—25 "	MYŠ	2—3 "
KAPR	15—30 "	SOVA	6—8 "
KANÁR	15—20 "	PAPOUŠEK	20—50 "
SLEPICE	15—20 "	KRYSA	3—4 "
HUSA	25—50 "	OVCE	10—15 "
PES	10—15 "	LABUŤ	20—50 "
SLON	40—60 "	TYGR	15—20 "
LIŠKA	10—15 "	ŽELVA	150 "
KOZA	12—15 "	VLK	10—15 "
MORČE	5—7 "	ŠTIKA	15—30 "

Leden

January

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Nový rok	Nový Rok	Hodlislav
2	Čtvrtek	Makaria	Blahusa	Mečislav
3	Pátek	Jenovefy	Ženevy	Vlastimil
4	Sobota	Tita b.	Izabely	Bohodar
2. NEDELE PO VÁNOCÍCH.				
5	Neděle	Telesfora	Jarlocha	Vlastibor
6	Pondělí	Sv. 3 králů	Zj. Páně	Svetozar
7	Úterý	Luciána	Melanie	Miloslav
8	Středa	Erhard.	Erharda	Čestmír
9	Čtvrtek	Basiliše	Ctimíra	Zora
10	Pátek	Agatona	Dobrosl.	Všeslav
11	Sobota	Hygina	Bohdana	Milomír
PRVNÍ NEDELE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.				
12	Neděle	Proba	Arnošta	Otislava
13	Pondělí	Leontina	Leontina	Svatoslav
14	Úterý	Felixa	Hilaria	Sáva sv.
15	Středa	Pavla p.	Mich. pr.	Domyslav
16	Čtvrtek	Marcela	Marcella	Vladimír
17	Pátek	Anton p.	Antonína	Dobroslav
18	Sobota	Prisky p.	Prisky	Jaroopluk
DRUHÁ NEDELE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.				
19	Neděle	Ferd., K.	Prospěcha	Bratislav
20	Pondělí	Fab. a Šeb.	Fab. a Šeb.	Vladivoj
21	Úterý	Anežky	Anežky	Jaroslava
22	Středa	Vinc. a An.	Čeňka	Slamomír
23	Čtvrtek	Zasn. P. M.	Emerencie	Vratislava
24	Pátek	Timot.	Blahoboje	Milana
25	Sobota	Obr. Pavla.	Ananiáše	Všemil Ml.
TŘETÍ NEDELE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.				
26	Neděle	Polykara	Polykarpa	Všelad
27	Pondělí	Jana Zlat.	Jana Zlat.	Přibyslav
28	Úterý	Karla Vel.	Karla Vel.	Světoslav
29	Středa	Frant. Sal.	Arnulfa	Zdislav
30	Čtvrtek	Martin p.	Adelgundy	Důbravka
31	Pátek	Petra N.	Virgila	Spytihněv

Lidová pranostika.

Na Nový rok, o slepičí krok. Na Tři Krále (6. 1.) o skok dále. Na Hromnice (2. II.) o hodinu více (přibývá dne).

Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Je-li leden suchý a studený, možno očekávat v únoru mnoho sněhu.

Krátký masopust — dlouhá zima.

Teplý leden, polituj Bože! Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu.

Když leden mokrý bývá, jistě vína nedolívá.

Jména Ježíš, ke kamnům nejbliž.

Když roste tráva v lednu — roste špatně v létě.

Velké zimy a málo sněhu působí rolím i stromům škodu.

Jaký leden, takový červenec.

Je-li začátek a konec ledna krásný, bude úrodný rok.

Čtvrti měsíce:

První čtvrt dne 1. v 10.15 večer.

Úplněk 8. v 1.15 ráno.

Poslední čtvrt dne 24. ve 2.18 odp.

První čtvrt dne 30. v 6.36 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. příjemno. 4.—7. zima. 8.—11. chladno. 12. až 16. dešť. 17.—20. sněh. 21.—24. bouřливо a sněh. 25.—28. větrno. 29.—31. příjemno.

LEDEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Únor

February

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1 Sobota	Ignáce b.	Ignáce	Milorád

ČTVRTÁ NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ.

2	Neděle	Hromnic	Hromnic	Miloslava
3	Pondělí	Blažeje b.	Blažeje	Slavibor
4	Úterý	Háty	Háty	Dobrohněva
5	Středa	Doroty	Doroty	Vanda
6	Čtvrtek	Romualda	Ramualda	Šulislav b.
7	Pátek	Jan. z Math.	Makata	Ostromír
8	Sobota	Apoleny	Apolonie	Hořislava

NEDĚLE SEPTUAGESIMA

9	Neděle	Školastiky	Školastiky	Lutona
10	Pondělí	Evroziny	Boženy	Svatoslava
11	Úterý	Veroniky	Veroniky	Lidoslava
12	Středa	Eulalie	Eulalie	Volimíra
13	Čtvrtek	Jordana	Jordána	Otaslav
14	Pátek	Valentina	Valentina	Nemír, Milk
15	Sobota	Faustina	Fausitna	Pravoslav

NEDĚLE SEXAGESIMA.

16	Neděle	Juliany	Juliany	Liboslava
17	Pondělí	Konstantina	Šimona	Svatopluk
18	Úterý	Zuzany	Mansveta	Jarohněv
19	Středa	Konrád	Kunráta	Stislav b.
20	Čtvrtek	Eleuthea	Oldřicha	Itomír
21	Pátek	Eleonory	Eleonory	Zbislava
22	Sobota	Petra stol.	Petra stol.	Vratislav

NEDĚLE QUINQUAGESIMA.

23	Neděle	Eberharda	Serenia	Slavenna
24	Pondělí	Matěje ap.	Matěje ap.	Bohuš
25	Úterý	Valburga	Valburgy	Lumíra
26	Středa	Popelec	Leksy	Hromislav
27	Čtvrtek	Leandra	Leandra	Ludomysl
28	Pátek	Romana	Osvalda	Zeměslav
29	Sobota	Přestup. Rok	Přestup. Rok	Přestup. Rok

Lidová pranostika.

O Hromnicích (2.) musí si skřivánek vrznout, kdyby měl zmrznout.

Když přijdou Hromnice — konec je sanice.

O Hromnicích snih, na jaře déšť.

Jezevec když o Hromnicích leze z jámy, poleze za měsíc zase do jámy.

O Hromnicích milejší je ovčákovi vlna než slunce.

O Hromnicích když teplo, medvěd si stavi budou; o Hromnicích-li mrzne — medvěd bourá budou.

Únor bílý, pole sílí.

Co si únor zazelená, březen si to hájí, co si duben zazelená — květen mu to spálí.

Svatý Matěj (24.) ledy boří, nebo staví.

Na sv. Matěje ptje skřivan z koleje (taje).

Najde-li Matěj led, seká ho hned, nenajde-li led — dělá ho hned.

Silné severní větry ke konci února zvěstují úrodný rok.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 7. v 6.15 večer.

Poslední čtvrt dne 15. v 10.45 večer.

Nový měsíc dne 22. v 1.42 ráno.

První čtvrt dne 29. ve 4.28 odpol.

Předpověď počasí.

1.—5. bouřливо, 6.—8. mírně, 9.—13. měnivo, 14. až 17. deštivo, 18.—21. mírně, 22.—25. bouřливо, 26. až 29. měnivo.

ÚNOR

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					

Březen

March

DNY A
TÝDNY

K A L E N D Á Ř
KATOLICKÝ | EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

PRVNÍ NEDELE POSTNÍ.

1	Neděle	Albina	Běluše	Budislav
2	Pondělí	Anežky č.	Simplicia	Anežka
3	Úterý	Kunhuty	Kunhuty	Kunhuta
4	Středa	Kazimíra	Adriana	Kazimír s.
5	Čtvrtek	Tolety	Fridolina	Krásnoslav
6	Pátek	Bedř.	Bedřicha	Svatomíra
7	Sobota	Tomáše A.	Tomáše	Míroslav

DRUHÁ NEDELE POSTNÍ.

8	Neděle	Jana z B.	Radka	Milohost
9	Pondělí	Františky	Crhy a Str.	Polemír
10	Úterý	40 muž.	Alexandra	Božislav
11	Středa	Konstant	Dobromila	Jaroboj
12	Čtvrtek	Řehoře I.	Řehoře	Náum
13	Pátek	Růženy	Růženy	Netislav
14	Sobota	Matyldy	Matyldy	Božena

TŘETÍ NEDELE POSTNÍ.

15	Neděle	Longina	Dluhoše	Dluhoš
16	Pondělí	Klementa	Jindřicha	Budimír
17	Úterý	Patrika	Gertrudy	Hrozislava
18	Středa	Edvarda	Edvarda	Bohumil
19	Čtvrtek	Josefa	Josefa p.	Bohdana
20	Pátek	Jáchyma	Jáchyma	Izaslav
21	Sobota	Benedikta	Benedikta	Blahoslav

ČTVRTÁ NEDELE POSTNÍ.

22	Neděle	Oktaviána	Kazimíra	Bořivoj
23	Pondělí	Serapiona	Udusa	Žirolav
24	Úterý	Gabriela	Gabriela	Zbislav
25	Středa	Zvěst. P. M.	Vtěl. Páně	Volimíl
26	Čtvrtek	Hašta	Emanuela	Větislav
27	Pátek	Viktorina	Ruperta	Svatoboj
28	Sobota	Jana K.	Eustacha	Tvořiboj

PÁTÁ NEDELE POSTNÍ.

29	Neděle	Eustasia	Malcha	Mstislav
30	Pondělí	Kvirina	Zosia	Tetka
31	Úterý	Kvidona	Kvidona	Myslena

Lidová pranostika.

Sv. Eudokoje (13.) ještě psa sněhem po uši zavěje.
Březen, za kamna vlezem; duben, ještě tam budem; máj, půjdeme v háj.
V březnu vítr z břízy fouká.

Prach v březnu má cenu zlata.

Na sv. Řehoře, každý sedlák lenoch, který neoře.
V březnu stár, boj se mar.

Na den P. Marie Zvěstování (25.) déšť, rodí se řež.
Je-li na květnou neděli hezky následuje dobrý rok.
Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Březen přináší podletí.
Na jaře džber deště, lžice bláta; na podzim lžice deště, džber bláta.

Na jaře a v létě co den a noc zmočí, hodina vysuší.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 8. v 0.13 odpoledne.

Poslední čtvrt dne 16. ve 3.35 odpo.

Nový měsíc dne 22. v 11.13 dopol.

První čtvrt dne 29. ve 4.22 ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. deštivo a větrno.
5.—7. mírně, 8.—12. bouřливо, 13.—15. zamračeno, 16. až 20. nejisto, 21.—23. měnivo, 24.—27. mírně, 28. až 31. zima.

BŘEZEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Duben

April

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á R		JMENA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Hugona	Bohuvěry	Častoslav
2	Čtvrtek	Františka z P	Theodora	Veslav
3	Pátek	Richarda	Ambrože	Zeměmysl
4	Sobota	Isidora	Hostáše	Hostislav

NEDELE KVĚTNÁ.

5	Neděle	Květ. neděle	Irenea	Milica
6	Pondělí	Celestina	Zdeňka	Lumomír
7	Úterý	Heřmana	Eberharda	Vladivoj
8	Středa	Alberta	Apolonie	Diviš
9	Čtvrtek	Zel. čtvrtek	Zel. čtvrtek	Jarobud
10	Pátek	Vel. pátek	Vel. pátek	Hořislav
11	Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota	Jaromír

NEDELE VELIKONOČNÍ.

12	Neděle	Hod. B. Vel.	Hod B. Velik.	Slavomír
13	Pondělí	Pondělí Vel.	Pondělí Vel.	Pravoslav
14	Úterý	Tiburcia	Ctibora	Ctibor
15	Středa	Anastazie	Olympia	Bohoboj
16	Čtvrtek	Kalista	Arona	Bohovid
17	Pátek	Rudolfa	Petra K.	Slavič
18	Sobota	Venera	Valera	Slavoljub

PRVNÍ NEDELE PO VELIKONOČÍCH.

19	Neděle	Krescence	Hermog.	Ratislav
20	Pondělí	Marcela	Sulpicia	Vladimír
21	Úterý	Anselma	Anselma	Želislav
22	Středa	Sotera, Kaja	Sotera	Výšeslav
23	Čtvrtek	Vojtěcha	Vojtěcha	Vojtěch sv.
24	Pátek	Jiřího	Jiřího	Věrnislav
25	Sobota	Marka	Marka ev.	Radomír

DRUHÁ NEDELE PO VELIKONOČÍCH.

26	Neděle	Kleta	Nestora ev.	Radbod
27	Pondělí	Jaroslava	Anastazia	Jaroslav
28	Úterý	Vitalise	Vitála	Chranislav
29	Středa	Petra	Sibylly	Velimír
30	Čtvrtek	Kateřiny	Hildegardy	Dobrovít

Lidová pranostika.

V dubnu čas a panský
kvas nejistý jest.

Když záhy trn rozkvétá,
záhy se žito zametá.

Suchý půst, úrodný rok.
Mokřý duben přislíbuj
dobrou sklizeň.

O sv. Jiří vylézají z díry
hadi a štíři.

Březen suchý, duben mo-
krý, naplňuje sud a pytlý
Na Boží-li Hod přší, su-
cho úrodu poruší.

Duben hojný vodou, ří-
jen hojný chmelem.

Když vlaštovky letí, je
znamení podletí.

Mokřý duben a pak kvě-
ten chladný, k sýpkám a
k semenu přístup radný.

Záhy-li kosu slyšeti, mů-
že se, rolníku, těšiti.

Jaro přizeň, léto trýzeň.
Na den sv. Tiburcia (14.)

mají se všechna pole zele-
natí.

Dobrý duben — špatný
květen.

Bouřky v dubnu zvěstují
mokrý léto.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 6., v
5.46 ráno.

Poslední čtvrt dne
14. ve 4.21 ráno.

Nový měsíc dne 21.
v 7:32 odpo.

První čtvrt dne 28.
v 6.16 večer.

Předpověď počasí.

1.—4. nejisto, 5.—9. stla-
deno, 10.—14. nejisto, 15.
až 17. přehánky a zamra-
čeno, 18.—22. chladno, 23.
až 25. měnivo, 26.—29. te-
plo, 29.—30. chladno.

DUBEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Květen

May

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Branislav	Filipa a Jak.
2	Sobota	Zikmund	Zikmunda

TŘETÍ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

3	Neděle	Nal. sv. kř.	Nal. sv. kř.	Milivoj
4	Pondělí	Floriana	Floriana	Svatoslava
5	Úterý	Pia V.	Gotharda	Čestmír
6	Středa	Jana ap.	Dětricha	Kostislava
7	Čtvrtek	Stanislava	Stanislava	Dobromír
8	Pátek	Zj. sv. Mich.	Zj. sv. Mich.	Stanislav s.
9	Sobota	Řehoře N.	Řehoře	Ludmila

ČTVRTÁ NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH.

10	Neděle	Den matek	Gordiana	Radivoj
11	Pondělí	Mamerta	Mamerta	Soběslav
12	Úterý	Pankráce	Pankráce	Dobrohost
13	Středa	Serváce	Serváce	Tichoslav
14	Čtvrtek	Bonifáce	Bonifác	Bohdana
15	Pátek	Žofie	Žofie	Slavobor
16	Sobota	Jana Nep.	Peregrina	Štojan

NEDĚLE PROSEBNÍ.

17	Neděle	Ubalda	Jošta	Chvalimír
18	Pondělí	Venana	Venance	Jaromír
19	Úterý	Petra Cel.	Potenciány	Milan
20	Středa	Bernardina	Athanasia	Věkoslava
21	Čtvrtek	Felixe	Zdana	Želimír
22	Pátek	Julie	Heleny	Vislava
23	Sobota	Desideria	Desidera	Chtivoslav

NEDĚLE PO NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ.

24	Neděle	Jany	Zuzany	Lubomíra
25	Pondělí	Řehoře	Řehoře	Zbihněv b.
26	Úterý	Filipa	Bedy	Mirolava
27	Středa	Magd.	Luciana	Svatobor
28	Čtvrtek	Viléma	Viléma	Rustav
29	Pátek	Maxima	Maxima	Bohdana
30	Sobota	Zdob. hrobů	Edvarda	Milomíra

NEDĚLE SVATODUŠNÍ.

31	Neděle	Hod. B. Sv.	Petronily	Bojislav
----	--------	-------------	-----------	----------

Lidová pranostika.

Studený máj, v stodole (v zahradách) ráj.

Když máj vláhy nedá — červen se předá.

Len setý na sv. Helenu bývá dlouhý.

Do sv. Ducha nesvlékej kožucha, o sv. Duchu, zůstaň v kožuchu.

Chladný květen, červen vtačný, jest pro sýpky, sušy blažný.

Myslivost. Půvabné zába-vy myslivcké v pokročilém jaru přestávají a lov obme-zuje se jen na odstřelování srnců.

Pro tebe sv. Filipe a (a Jakube, jeden druhému měsíc (oškube, nebo zase lépe pijí a hrají, a na kostel nic nedají, než po lukách a trávnících (sedí jedni leží, druzí jedí, mladí jako kozy skáčí a tak se jim zdá den kratší.

Čtvrti měsíce:

Úplněk 6., v 10.1 večer.

Poslední čtvrt dne 14., v 1.19 odp.

Nový měsíc dne 20. ve 3:34 ráno.

Poslední čtvrt dne 27., v 9:46 ráno.

Předpověď' počasí.

1.—4 dešť, 5.—7. příjem-ně, 8.—11 přeháňky, 12. až 15. přjemně, 16.—18. za-mračeno, 22.—25. příjem-ně, 26.—28. přeháňky, 29 až 31 bouřlivo.

KVĚTEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červen

June

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMENA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Pondělí Svat.	Veslav
2	Úterý	Erazima	Radislav
3	Středa	Klotildy	Bratomila
4	Čtvrtek	Frant. Car.	Dalibor
5	Pátek	Bonifáce	Lubomír
6	Sobota	Norberta	Radomír

NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE.

7	Neděle	Nejsv. Troj.	Lukrecie	Lech
8	Pondělí	Medarda	Medarda	Domoslav
9	Úterý	Prima	Feliciana	Stanislava
10	Středa	Markéty	Olivy	Bohumila
11	Čtvrtek	Bož. Těla.	Barnabáše	Výšemír
12	Pátek	Basilda	Odulfa	Oleg
13	Sobota	Ant. Pad.	Tobiáše	Žitomír

1. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

14	Neděle	Basilia	Basiliše	Myslibor
15	Pondělí	Víta	Víta	Vislav
16	Úterý	Bennona	Zbyňka	Milutín
17	Středa	Adolfa	Laury	Zoroslava
18	Čtvrtek	Marcela	Miloty	Drahomír
19	Pátek	Ger. a Prot.	Bohdala	Miloš
20	Sobota	Květuše	Silvera	Vladimír

2. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

21	Neděle	Aloisa G.	Aloisia	Věkoslav
22	Pondělí	Pavliny	Acháče	Břetislav
23	Úterý	Edeltrudy	Edeltrudy	Radoslav
24	Středa	Jana Křt.	Jana Křt.	Hostimil
25	Čtvrtek	Ivana	Prospera	Mladen
26	Pátek	Jana a P.	Pavla	Ivan
27	Sobota	Ladislava	Ladislava	Vladislav s.

3. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

28	Neděle	Lva pap.	Lva II. p.	Velebit
29	Pondělí	Petra a Pavl.	Petra a Pav.	Krásica
30	Úterý	Pavla pam.	Pavla pam.	Šárka

Lidová pranostika.

Červen studený — sedlák
krčí rameny.

Je-li na Boží Tělo jasno,
bývá dobrý rok.
Medardovo kápě (8.) čty-
řicet dní kape.

Před sv. Janem modli se
za déšť, po sv. Janu pří-
chází bez modlení.

Do Jana Křtitele nechval
ječmene.

Sv. Vít, kořen štíp; sv.
Petr, ten ho natrh; svatý
Prokop, ten ho dokop; sv.
Markyta (13. července) ve-
de žence do žita.

Koleni sv. Jana není noc
žádná.

Netřeba Boha v červnu
o déšť prositi, přijde hned,
jak začnem kositi.

Na Boží tělo jasný den,
dlouho se potom vrací ten.
Mnoho ryb — málo zrna.
Jaké počasí na Medarda,
takové jest šest neděl po
něm.

Jasný den na sv. Medar-
da tiší rolníkovo nařikání.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 5. v 0.22
odpoledne.

Poslední čtvrt dne
12. v 7.05 večer.

Nový měsíc dne 19.,
v 0.14 ráno.

První čtvrt dne 26.,
ve 2.23 ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. bouřivo. 4.—8 pře-
háňky. 9.—12. teplo. 13.
až 16. přeháňky. 17.—20.
bouřky. 21.—25. jasné a
příjemné. 26.—30. jasno a
párno.

ČERVEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červenec

July

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Theodora	Děpolda	Ljudevít
2	Čtvrtek	Navšt. P. M.	Kamila	Mojmír
3	Pátek	Heliodora	Heliodora	Branislav
4	Sobota	Prohl. nezáv.	Prokopa	Vratislava
4. NEDELE PO SV. DUCHU.				
5	Neděle	Cyr. a Meth.	Filomeny	Prokop s.
6	Pondělí	Isaiáše	Oldřicha	Bohdan
7	Úterý	Vilibalda	Veleslava	Krásnoroda
8	Středa	Kiliána	Kiliana	Milorád
9	Čtvrtek	Briekého	Ludovíta	Stojhněv
10	Pátek	7 bratří	7 bratrů	Radomír
11	Sobota	Pia I. p.	Pia	Valčislav
5. NEDELE PO SV. DUCHU.				
12	Neděle	Jana Kv.	Jindřicha	Bořislav
13	Pondělí	Markéty	Markéty	Radomila
14	Úterý	Bonavent.	Karoliny	Dobroslav
15	Středa	Jindřicha	Roz. apošt.	Dělorád
16	Čtvrtek	Marie Kar.	Ruty	Myslislav
17	Pátek	Alše	Aleksy	Lubomila
18	Sobota	Kamila	Arnolda	Miroslav
6. NEDELE PO SV. DUCHU.				
19	Neděle	Vincenc. P.	Stelly	Zoroslava
20	Pondělí	Eliáše	Eliáše	Česlav s.
21	Úterý	Daniela	Daniela	Příměslav
22	Středa	Maří M.	Mar. Magd.	Želislav
23	Čtvrtek	Apolináře	Olgy	Olga
24	Pátek	Kristiny	Kristiny	Krasislava
25	Sobota	Jakuba	Jakuba	Igor
7. NEDELE PO SV. DUCHU.				
26	Neděle	Anny	Anny	Mislava
27	Pondělí	Pantaleona	Pantaleona	Dušan
28	Úterý	Innocence	Innocence	Svatomír
29	Středa	Boženy	Marty	Křesomysl
30	Čtvrtek	Abdona a S.	Hynka	Ludomysla
31	Pátek	Ignáce z L.	Bořivoje	Dobromír

Lidová pranostika.

Co červenec neuvaří —
toho srpen neupeče.

Sv. Prokop sije houby.
Když se hříby zrodí —
chleba málo.

Roztrhne-li pavouk svoji
sít' ve dvě, přichází na to
brzy déšť.

Sv. Markyta, hodi srp do
žita.

Co do Jakuba odkvete, to
do Havla (16. říj.) uzraje.

Na sv. Eliáše (20.) dopo-
ledne léto, odpoledne pod-
zim.

Do Eliáše schne pod křó-
vím, po Eliáši na křoví.

Parno o Jukubě, zima o
Vánocích.

Hezký den na sv. Jaku-
ba přislíbuj mnoho ovoce.
Svatá Anna (26.) chlad-
no z rána.

Zvěšují-li mravenci na
sv. Annu své hromady, dá
se očekávat ještě tuhá zí-
ma.

Svatá Anna, žito žala.

Když na svatého Jakuba
slunce svítí, má prý kruté
zima být.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 4., ve
0.34 ráno.

Poslední čtvrt dne
11., v 11.28 večer.

Nový měsíc dne 18.,
v 10.19 večer.

První čtvrt dne 26.
v 7.36 večer.

Předpověď' počasí.

1.—4. přemně, 5.—8. pře-
hánky, 9.—13. parno, 14.
až 18. chladněji, 19.—22.
horká vlna, 23.—27. parno,
28.—31. přehánky.

ČERVENEC

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Srpen

August

DNÍ A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Sobota	Petra v ok.	Menandra	Něhosla
8. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
2	Neděle	Alfons. L.	Gustava	Něhoslav
3	Ponělí	Štěpána n.	Augusta	Piragost
4	Úterý	Dominika	Dominika	Chranislav
5	Středa	P. Marie S.	Afry	Střezislava
6	Čtvrtek	Pr. Krista	Odříšky	Mirolav
7	Pátek	Kajetána	Oldřicha	Neklan
8	Sobota	Cyriaka	Cyriaka	Nezamysl
9. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
9	Neděle	Romana	Jaroslava	Ratibor
10	Pondělí	Vavřince	Vavřince	Slavata
11	Úterý	Zuzany	Zuzany	Ratislav
12	Středa	Kláry p.	Kláry	Slavomíra
13	Čtvrtek	Hypolita	Kasiana	Svatopluk
14	Pátek	Eusebia	Smila	Branimír
15	Sobota	Nnuz. P. M.	Nanvz. P. M.	Soběslav
10. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
16	Neděle	Rocha	Hrože	Proslivoj
17	Pondělí	Liberáta	Liberata	Miron s. m.
18	Úterý	Heleny	Jeleny	Boleslav
19	Středa	Ludvíka	Sebelda	Ludomír
20	Čtvrtek	Bernarda	Bernarda	Jacek
21	Pátek	Anastase	Hartvika	Dědomír
22	Sobota	Timotea	Žibřida	Siemyslawa
11. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
23	Neděle	Filipa B.	Zděnka	Sdziwoj b.
24	Pondělí	Bart. ap.	Bartolom.	Květuša
25	Úterý	Ludvíka	Ludvíka	Ludevít
26	Středa	Zefýrin	Adriána	Otakar
27	Čtvrtek	Josefa K.	Jaromíra	Stoslav
28	Pátek	Augustina	Augustina	Vlastimil
29	Sobota	St. Jana	Niceáše	Šťastný
12. NEDĚLE PO SV. DUCHU.				
30	Neděle	Rosy p.	Přibíka	Radvan
31	Pondělí	Rajm.	Raimunda	Bohudat

Lidová pranostika.

Čeho srpen neuvaří, toho září neusmaží.

Počátkem srpna studený vítr ze st. n. s. fouká.

Je-li léto mokré, bývá v příštím roce dražota.

Kde stoklasa, má chléb pán i chasa, kde metlice, nemá ho hospodář ani slepice.

Na sv. Vavřince (10.) — jdou oříšky do věnce.

Krásně-li o sv. Vavřinci a Bartoloměji (24.) na dobrý podzim měj naději.

Panna Maria (15.) dává první oříšky, svatá královna dostane první výlupek (oříšek).

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejně nekřé počasí.

Když kvetou bobý, nouze o chleby, a když kvete mák, to už ne tak.

Kdo ve žních hledá chladu, natp se hladu.

Duben, máj, červen, víno v sudech suší, srpen, září, říjen, hospodář kruší.

Čtvrti měsíce:

Úplněk 2., v 10.47 dopoledne.

Poslední čtvrt dne 9., ve 3.59 ráno.

Nový měsíc dne 16. v 10.21 ráno.

První čtvrt dne 25., v 0.49 odpo.

Předpověď počasí.

1.—3. chladno a příjemné, 4.—8. jasné a chladno, 9.—12. bouřlivé, 13.—15. jasné, 16.—19. příjemné, 24.—26. zamračeno, 27. až 31. příjemné.

SRPEN

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Září

September

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		STAROČESKÁ JMÉNA
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Úterý	Jiljího	Jarmila
2	Středa	Štěpána kr.	Dobroslav
3	Čtvrtek	Mansveta	Branislava
4	Pátek	Rozálie	Přemyslav
5	Sobota	Viktorina	Radslav

13. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

6	Neděle	Zachariáše	Boleslava	Držislava
7	Pondělí	Dělnický den	Reginy	Milena
8	Úterý	N. P. M.	Nar. Marie	Rodoslava
9	Středa	Gorgona	Brunona	Ctibor
10	Čtvrtek	Mikul. T.	Mikuláše	Přemyslav
11	Pátek	Pafnuce	Hyacinta	Mstidruh
12	Sobota	Jm. P. M.	Kvidona	Vševlad

14. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

13	Neděle	Tobiáše	Miloně	Grzymisla
14	Pondělí	Posv. kříže	Kornela	Radomíra
15	Úterý	Mariany	Mariany	Strastimír
16	Středa	Lidmily	Ludmily	Věra
17	Čtvrtek	Lamberta	Lamberta	Drahoslav
18	Pátek	Tomáše V.	Títa	Jaroslav
19	Sobota	Januara	Januara	Roslaw

15. NEDĚLE PO SV. DUCHU

20	Neděle	Eustacha	Stacha	Myslaw
21	Pondělí	Matouše	Matouše	Bohuchval
22	Úterý	Maurica	Mořice	Mislov
23	Středa	Tekly	Tekly	Vladimíra
24	Čtvrtek	Gerh.	Jermáře	Dubravka
25	Pátek	Kleofáše	Kleofáše	Ladislav
26	Sobota	Cypriána	Pravomily	Pravomila

16. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

27	Neděle	Kosmy a D.	Kosmy a D.	Kosma
28	Pondělí	Václava kr.	Václava	Václav kr.
29	Úterý	Michala	Michala	Novomíra
30	Středa	Jeronyma	Jarolíma	Samomysl

Lidová pranostika.

Podzim na strakaté
kobyle jezdí.

Panny Marie Naro-
zení — vlašťoviček
rozloučení.

Na sv. Maurice, ne-
sej pšenice, bude sa-
má metlice.

Na sv. Václava —
každá pláňka dozrává.

Je-li hezky na sv.
Jiljí, lze očekávat po
čtyři neděle pěkné po-
časí.

Padají-li před sva-
tým Jakubem žaludy,
nastane brzká zima.

Pěkné růže v zahra-
dách věští pěkný pod-
zimek, pozdní zimu.

Čtvrti měsíce:

Úplněk dne 1. v 7:37
večer.

Poslední čtvrt dne
7., v 10.14 dopol.

Nový měsíc dne 15.,
v 0.41 ráno.

První čtvrt dne 23.,
v 5.12 ráno.

Úplněk dne 30., ve
4.1 ráno.

Předpověď' počasí.

1.—3. teplo a příjemno.
4.—6. chladno. 7.—10. de-
štivo a chladno. 11.—14.
bouřky. 15.—18. příjemně,
19.—22. deštivo. 23.—26.
bouřlivě. 27.—30. jasno a
mrazivo.

ZÁŘÍ

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Říjen

October

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ	
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ		
1	Čtvrtek	Posv. chr.	Remigia	Blažena
2	Pátek	And. Str.	Leodegara	Vojslav
3	Sobota	Slav. růž.	Ludomíra	Jaroslav

17. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

4	Neděle	Frant. S.	Frant. S.	Bratislav
5	Pondělí	Placida	Placida	Vratislav
6	Úterý	Brunona	Břenka	Věronica
7	Středa	Justiny	Libuše	Libuše
8	Čtvrtek	Brigity	Brity	Bislaw
9	Pátek	Diviše	Diviše	Slavomila
10	Sobota	Frant. B.	Frida	Dobromil

18. NEDĚLE PO SV. DUCHU

11	Neděle	Emiliána	Emiliána	Zvonimír
12	Pondělí	Maxmiliána	Maxmiliána	Mirogoj
13	Úterý	Kolomana	Burkarda	Blahomír
14	Středa	Burkh.	Kolomana	Wiecslaw
15	Čtvrtek	Terezie	Terezie	Jedwiga s
16	Pátek	Havla	Havla	Lubislawa
17	Sobota	Hedviky	Hedviky	Vlastav

19. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

18	Neděle	Lukáše	Lukáše	Zlatomír
19	Pondělí	Petra A.	Ferdin.	Ostrivoj
20	Úterý	Vendelína	Vendelína	Krešimír
21	Středa	Voršily	Voršily	Věrnislav
22	Čtvrtek	Korduly	Šebíře	Vladislav
23	Pátek	Severina	Rafaela	Vlastimil
24	Sobota	Rafaela	Kryšpína	Stranislav

20. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

25	Neděle	Kryšpína	Everista	Vojmír
26	Pondělí	Evarista	Sabiny	Žitoslav
27	Úterý	Sabiny	Anastázie	Dadiboh
28	Středa	Den čsl. sam.	Narcise	Blahomír
29	Čtvrtek	Narcise	Hvězdoně	Božidar
30	Pátek	Marcela	Slav. ref.	Tvrdomír
31	Sobota	Volfganga	Slav. ref.	Hněvoboj

Lidová

pranostika.

Říjen a březen jsou sobě rovni ve všem.

Je-li vrána na blízku, je nejvyšší čas k setí.

Když se říjen blýská, zima plýská.

Šimona Judy, zima je všude.

Když dlouho listí ne padá, tuhá zima se na to přikrádá.

Divoké husy na odletu, konec i babímu létu.

Studený říjen ničí všechn hmyz i probudouci rok.

Čtvrti měsíce:

Poslední čtvrt dne 7., v 7.28 večer.

Nový měsíc dne 15., v 5.20 odpo.

První čtvrt dne 23., v 7.53 večer.

Úplněk dne 30., v 0.58 odpo.

Předpověď počasí.

1.—3. chladno; 4.—7. zamračeno, 8.—11. proměnlivo, 12.—15. chladno, 16. až 19. příjemně, 20.—23. deštivo, 24.—27. příjemně, 28. až 31. zamračeno.

ŘÍJEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Listopad

November

DNY A
TÝDNY

KALENDÁŘ
KATOLICKÝ EVANGELICKÝ

JMÉNA
STAROČESKÁ

21. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

1	Neděle	Všech Svat.	Všech Svat.	Milič
2	Pondělí	Dušíček	Dušíček	Bohumil
3	Úterý	Huberta	Huberta	Bronisz
4	Středa	Karla B.	Otona	Slavobor
5	Čtvrtek	Emerich.	Blandity	Mojmír
6	Pátek	Leonarda	Leonarda	Vsevolod
7	Sobota	Engelbert.	Engelberta	Zděnek

22. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

8	Neděle	Bohumíra	Bohumíra	Bohumír
9	Pondělí	Theodora	Bohdana	Bohuchval
10	Úterý	Př. sv. Lud.	Pravoslava	Dobřila
11	Středa	Maritna b.	Martina	Křeslav
12	Čtvrtek	Martina	Jonáše	Vyšeslava
13	Pátek	Stanislava K.	Diega	Stanislav s.
14	Sobota	Serapiona	Levína	Veselka

23. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

15	Neděle	Leopolda	Lipolta	Wizimír
16	Pondělí	Otomara	Otomara	Stojslav
17	Úterý	Řehoře	Bertolda	Jaromíra
18	Středa	Odon	Hildy	Namyslav
19	Čtvrtek	Alžběty	Elišky	Stanimír
20	Pátek	Felixa	Edmunda	Čestmír
21	Sobota	Ob. P. M.	Smicha	Novomír

24. NEDĚLE PO SV. DUCHU.

22	Neděle	Cecilie	Vojislava	Vojislava
23	Pondělí	Klimenta	Klimenta	Dalibor
24	Úterý	Jana z Kř.	Emila	Prelimír
25	Středa	Kateřiny	Kateřiny	Miluša
26	Čtvrtek	Den díkůčin.	Delfiny	Hodimír
27	Pátek	Achace	Libousta	Miloust
28	Sobota	Rufa	Vintíře	Svatoslav

PRVNÍ NEDĚLE ADVENTNÍ

29	Neděle	Saturnina	Dementra	Radhoř
30	Pondělí	Ondřeje	Ondřeje	Radhošta

Lidová pranostika.

Hřmá-li v listopadu, bude úrodný rok.

Kvetou-li v listopadu znovu stromy, bude zima trvat až do května.

"Má se jako hus o Martině" (jest stále v nebezpečí).

Chodí-li husa o Martině po ledě, chodí o vánocích po blátě.

Sv. Martin přijede na bílém koni.

Na sv. Martina, kouřívá se z komína.

Je-li na sv. Martina slunečno, nastává tuhá zima.

Na sv. Kateřinu (25.) — schováme se pod peřinu.

Ať Kateřiny nebo Kříže, když mrzne, topte chýše.

Sníh na sv. Ondřeje (30.) velmi žitu prospěje.

Jaké počasí na sv. Kateřinu, takové je v příštím lednu.

Jiní o Všech Svatých věští nám o Vánocích tuhé mrazy a krutou zimu.

Čtvrti měsíce:

Poslední čtvrt dne 5. v 8.28 ráno.

Nový měsíc dne 13. v 11.42 dopol.

První čtvrt dne 21. v 8.19 ráno.

Úplněk dne 28., v 11.12 večer.

Předpověď počasí.

1.—3. příjemné. 4.8. deštivo. 9.—12. dešť. 13.—15. mírné a příjemné. 16.—19. mírné počasí. 20.—23. bouřlivo. 27.—30. příjemné.

LISTOPAD

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Prosinec

December

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Úterý	Eligia	Dluhoše	Náum
2	Středa	Bibiany	Bibiány	Stražimír
3	Čtvrtek	Frant. X.	Kasiana	Chvalislav
4	Pátek	Barbory	Barbory	Těšibor
5	Sobota	Judity	Sabaše	Bořivoj
DRUHÁ NEDĚLE ADVENTNÍ.				
6	Neděle	Mikuláše	Isidora	Lubomír
7	Pondělí	Ambrože	Ambrože	Semen
8	Úterý	Poč. P. M.	Kaj. den sv.	Boguwola
9	Středa	Leokadie	Běleny	Chvalimíra
10	Čtvrtek	Melchida	Jitky	Křeslislav
11	Pátek	Damasa	Damasa	Savín
12	Sobota	Sinesia	Donata	Ratislav
TŘETÍ NEDĚLE ADVENTNÍ.				
13	Neděle	Lucie	Lucie	Vyšemíra
14	Pondělí	Nikasa	Duchoslava	Hořislav
15	Úterý	Irenea	Kristiana	Slavoboj
16	Středa	Albíny sd.	Běluše	Čedomil
17	Čtvrtek	Lazara sd.	Lazara	Vladimila
18	Pátek	Graciana	Vanibalda	Hostimír
19	Sobota	Nemesia	Nemesia	Osvětín
ČTVRTÁ NEDĚLE ADVENTNÍ.				
20	Neděle	Kristiny	Izáka	Bohumil
21	Pondělí	Tomáše	Tomáše ap.	Tomislav
22	Úterý	Zenona	Blaženy	Božena
23	Středa	Viktorie	Viktorie	Vlasta
24	Čtvrtek	Ad. a Evy.	Adama, Evy	Budimír
25	Pátek	B. hod vánoč.	Nar. Páně	Bohuslav
26	Sobota	Štěpána	Štěpána	Štěpán s.
1. NEDĚLE PO VÁNOCÍCH.				
27	Neděle	Jana ev.	Jana	Ivan
28	Pondělí	Mlád'átek	Kastora	Hrdoslav
29	Úterý	Tomáše b.	Milady	Milada
30	Středa	Davida	Davida	Miloš
31	Čtvrtek	Sylvestra	Sylvestra	Bořislav

Lidová pranostika.

Když v prosinci mžne
a sněží, úrodný rok na to
běží.

Na sv. Barboru (4.) saně
na dvoru.

Barbora mosty mastí. —
Justina hřeby ostří a Mi-
kuláš přibíjí (4., 5., 6.)

Po sv. Baruší střež nosu
i uši.

Sv. Mikuláš splachuje
břehy.

Přichází-li zajíc do ohra-
dy, bude zima ještě tužší.

Studený prosinec se sně-
hem, dá žito na každé vý-
šině.

Jaký je prosinec, taký je
příští červen.

Sv. Lucie (13.) noci upije
dne nepřidá.

Zelené Vánoce, bílé Ve-
likonoce.

Vánoce v jeteli, letnice
ve sněhu.

Jitří jasně a obloha či-
stá, úroda hojná příští rok
lístá.

Po studeném prosinci bý-
vá úrodný rok.

Čtvrti měsíce:

Poslední čtvrt dne
5., v 1.20 ráno.

Nový měsíc dne 13.
v 6.25 ráno.

První čtvrt dne 21.
v 6.30 večer.

Úplněk dne 27., v
11 dopoledne.

Předpověď počasí.

1.—3. příjemné, 4.—7.
bouřlivé, 8.—12. proměnlí-
vé, 13.—16. jasno a chlad-
no, 17.—21. dešť a větrno.
22.—26. bouřlivé, 27.—31.
sníh.

PROSINEC

Dn.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

SEZNAM JMEN

- Abdon, Bořivoj 30. 30. čce.
 Abraham 6. října
 Absolon 2. září
 Adam 24. prosince
 Adelheid op., Adléta. 5. ún.
 Adelinde 20. srpna
 Adléta v. Adelheid
 Adolf 11. května
 Adolf 17. června
 Adolf 21. srpna
 Adolfin 27. září
 Agaton, Dobroslav. 10. led.
 Agnes v. Anežka
 Albert p. z. J. 3. dubna
 Albert v. 15. listopadu
 Albin, Bělouš. 1. března
 Albina, Běluše. 6. pros.
 Albrecht 23. dubna
 Aleš, 17. července
 Alexandr, Leska, 18. břez.
 Alexandr, 26. února
 Alexius, Aleš, 17. července
 Alfons 2. srpna
 Alfred 19. července
 Alois 21. června
 Alžběta král., Eliška. 8. července
 Alžběta 19. listopadu
 Amadeus v. Bohumil
 Amalie, Libuše, 10. čce.
 Amalie 7. října
 Ambrož, b., Brož, 16. října
 Ambrož 7. prosince
 Amos 31. března
 Anastas 21. srpna
 Anastasia, Protibora, 15. dubna
 Anastasia m., 25. prosince
 Anatolia 9. července
 Anatolius 3. července
 Anežka, Agnes, 16. listop.
 Anežka p. a m. 21. ledna
 Anežka Češka, Nečiče, 6. a 28. března
 Anjela 13. května
 Anjelika 28. března
 Anjelina 16. července
 Anna 26. července
 Anselm 18. března
 Antonia, Tonka, 10. ledna
 Antonín, poust. 17. ledna
 Antonín 13. června
 Apollinář 23. července
 Apollonia 9. února
 Arnold 18. července
 Arnošt 12. ledna
 August p. 7. října
 Augusta 29. března
 Augustin cír. 28. srpna
 Aurelia 1. prosince
 Aurelian 16. června
 Aurelius, Zlatko, 27. čce
 Balbina 31. března
 Baltazar 6. ledna
 Barbora 4. prosince
 Barnabáš 11. června
 Bartoloměj ap. 24. srpna
 Basiliše 9. ledna
 Basilius v. 14. ledna
 Beata v. Blažena
 Beatrix, Blažena, 10. květ.
 Bedřich 6. března
 Bedřiška 6. října
 Benart v. Bernard
 Benedikt b., Beneš 15. dub.
 Benedikt 21. března
 Benigna, Dobravka, 9. kv.
 Benignus Štědrý, 6. června
 Benjamin 21. března
 Benno, Zbyněk, 16. června
 Bernard p., Benart, 20. srp.
 Bernardin 20. května
 Berta, Perchta, 4. července
 Bertram 17. srpna
 Bertrand 15. října
 Bibiana 2. prosince
 Blahomír 13. října
 Blahoslav 21. března
 Blahovoj, Eustrates, 9. led.
 Blundina 5. listopadu
 Blažej 3. února
 Blažena 22. prosince
 Bojislav 9. dubna
 Bohaboj 15. dubna
 Bohachval 10. července
 Bohdal d. 8. listopadu
 Bohdár v. Theodor
 Bohdík 22. března
 Bohuchval, Lausdeo. 10. července
 Bohumil, Amadeus, 7. čer.
 Bohumil 3. listopadu
 Bohumila 28. prosince
 Bohumír 13. ledna
 — b. 8. listopadu
 Bohuslav, Deogratil, 22. března
 Bonaventura, Dobrohost, 11. července, 26. října
 Bonifác p., Vinfrýd, 5. čer.
 Bonifác m., Dobroděj, 14. května
 Božena 29. července
 Brigata p. 1. února
 Brigda v., Bryta, 8. října
 Brož v. Ambrož
 Bruno b., Břeněk 21. dub.
 Burkhard 11. října
 Cerialie 22. listopadu
 Cecilius 3. června
 Celestin P., Bušek, 6. dub.
 Celestin p. a m. 19. května
 Celina 21. října
 Celerinus vyz. 20. února
 César z B. 15. dubna
 Črha A. M. 9. března
 Cyprian b. 14. září
 Cyria 5. června
 Cyriak m. 8. srpna
 Cyrila 5. července
 Cyrin 12. června
 Cyrus m. 31. ledna
 Česlav 20. června
 Čestmír, Ctimír, 9. ledna
 Čestislav 16. června
 Damasus 11. prosince
 Damian 27. září
 Daniel 21. července
 David 30. prosince
 Deicola, Ctiboh, 17. ledna
 Delfin 24. prosince
 Desider, Zdaň, Žádostiv, 23. května
 Dětmár 26. září
 Dětišich 6. května
 Dionisius, Diviš, 9. října
 Dluhoš v. Longin
 Dobeš v. Tosiáš
 Dobrohost v. Bonaventura
 Dobromysl, Euthimius, 11. března
 Dobroslav v. Agaton
 Domician B. 10. ledna
 Domicius 5. července
 Dominik 4. srpna
 Domnina 14. dubna
 Donatus m. 30. června
 Dorota 6. února
 Dulla 25. března
 Ebba abat. 23. srpna
 Ebehard 23. února
 Edburka 12. prosince
 Edeltruda 23. června
 Edita 26. září
 Edmund arc. 16. listopadu
 Eduard 18. března
 Edwin k., 4.
 Egbert 24. dubna
 Eleonora 21. února
 Eliáš 20. července
 Eligius 1. prosince
 Eligius 24. června
 Emanuel 26. března
 Emercia 23. ledna
 Emerich 5. listopadu
 Emil 22. května
 Emilia 5. dubna
 Emilián 11. září, 11. října
 Emiliána p. 24. prosince
 Emilius 30. května
 Emma 1. a 19. dubna
 Engelbert 7. listopadu
 Enoch 3. ledna
 Erhard 8. ledna
 Erik (Erich) m., 15. února
 Ermelinda 25. října
 Esther 29. května
 Eucharis 20. února
 Eufrosina 11. února
 Eugenia 25. prosince
 Eugenius, Blahorod, 3. července
 Eusebia 16. března
 Eustach, Stach, 20. září
 Eustacha 29. března
 Eva 24. prosince
 Evald 3. října
 Evarist, Blahoklas, 26. říj.
 Evermond 17. února
 Ezechiel 10. dubna
 Fabian 20. ledna
 Faust 16. července
 Faustín 15. února
 Faustína 20. září
 Felician 9. června
 Felicitas m. 7. března
 Felix b. a m. Šťastný, 24. října
 Felix 21. května
 Felix Val. 20. listopadu
 Ferdinand k. 19. ledna
 Ferdinand k. 30. května
 Fedelis 28. dubna
 Filemon 22. listopadu
 Filip ap. 1. května
 Filip N. 26. května
 Filip b., 23. srpna
 Filipína 16. února
 Florenc 7. listopadu
 Florencia 10. listopadu
 Florentin 27. května
 Florian 4. května
 Fortunat 24. října
 Frant S. z As. 4. října
 — B. 10. října
 — de Paula 2. dubna
 — Sales 29. ledna
 Františka R. 9. března
 Fridolin 6. března
 Fridus v. Friedman
 Gabriel arch. 24. března
 Gabriela 10. února
 Gaudentius v. Radim
 Gebhard, Jaromír, 27. srp.
 Genovefa, Ženeva, 3. ledna
 Gerhard, Radko, 24. září
 Gerlach v. Jarloch
 Getruda, Getruda, 17. břez.
 Gervás 19. června
 Gideon, Ješek, 1. června
 Gilbert 4. února
 Gisela, Hilda, 7. května
 Gotthardt, Hotart, 5. květ.
 Gottfalk m. p. 7. června
 Gudval 6. června
 Guibert 28. května
 Gustav 2. srpna
 Guntif, Vintif, 28. listopadu
 Hanibal 2. srpna
 Hartman 30. října
 Hartvik 21. srpna
 Haštal 26. března
 Hata 5. února
 Havel 16. října
 Hedvika 17. října
 Helena m., Jelena, 22. květ.
 Heliodor 3. července
 Herkules 5. září
 Hermína 24. prosince
 Herman 7. dubna
 Hilaria 12. srpna
 Hilarion 21. října
 Hilaris 24. ledna
 Hildebert 3. května
 Hippolit, Ippo. 13. srpna
 Honorat, Ctibor, 8. února
 Hubert 3. listopadu
 Hugo b. 1. dubna
 Hyacinth m., Jacek, 11. září
 Ida vd. 4. ledna
 Ignác, Loj., 31. července
 Innocenc 23. července
 Irena 5. dubna
 Isak 20. prosince
 Isak 20. prosince
 Isabela 4. ledna
 Isaláš 6. července
 Isidor pr. 10. května
 Ivan 25. listopadu
 Ivo 28. května
 Jachim 20. března
 Jajrus, Jar., 3. října
 Jakub v. 25. července—
 — ap. 1. května
 Jan Zlatoustý 27. ledna
 — M. 8. února
 — boží 8. března
 — Nep. 16. května
 — z Pf. 6. května
 — a Pav., Jan Burian, 26. června
 Jan Křtitel 24. června
 — Kvaib 12. června
 — Kř. 24. listopadu.
 — Evang. 27. prosince
 Janur 27. září

Jarloch, Gerlach, 5. ledna
Jerolim 30. září
Jeremiáš 26. června
Jefřich, Eustasius, 19. břez.
Jindřich, Hynek, 15. čce.
Jindřiše, 16. března
Jiří 24. dubna
Job 9. května
Joel 24. května
Johanna 24. května
Jonatan 29. prosince
Jordan 13. února
Josafat 27. listopadu
Josef Kal. 27. srpna
— pěst. 19. března
Josua 23. února
Jovita 15. února
Juda 28. října
Judit, Jitka, 5. prosince
Julie 22. května
Julian m., 9. ledna
Juliana p. a m. 16. února
Julita 15. června
Julius p. 12. dubna
Justina, Pravomila, 7. říj.
Justinian 26. září
Justin 8. srpna
Justus, Pravoslav, 9. září
Kajetán 7. srpna
Kamil 2. července
Kandid, Bělouš, 8. října
Karel Bor. 4. listopadu
— v. 28. ledna
Karolina 14. června
Karolinka 5. července
Kašpar 6. ledna
Kateřina p. 25. listopadu
Kazimír 4. března
Kilian, července
Klára 12. srpna
Klement, Klímeš 23. listop.
Klementina 23. listopadu
Kleofáš 25. září
Klotilda 3. června
Kolumba 17. září
Kolumbus 9. července
Konrád, Kunrát, 26. list.
Konrád 19. února
Konstancia 19. září
Konstantin 11. března
Kordula 22. října
Kosmas 27. září
Krescencia 15. června
Krescencius, Rostislav,
27. června
Kristin 14. května
Kristina 24. července
Krištof 15. března
Křišpin, 25. října
Kunhuta z P. 3. března
Kuno, Kuneš, 29. května
Kvido 31. března
Kvirin m. 30. března
Ladislav 27. června
Lambert b. L. 14. června
Laura 17. června
Lazar 17. prosince
Leo v. p. Lev. 11. dubna
— p. 12., 28. června
Leokadia, Bělena, 9. pros.
Leonard, Linhart, 6. list.
Leonora, 12. dubna
Leonilla 17. ledna
Leopold, Lypold, 15. list.
Leopoldina, 15. listopadu
Libor, Litobor, 23. čce
Lidmila 16. září

Ligor 13. září
Longin, Dluhoš, 15. břez.
Lot 4. ledna
Lotar, Lideř, 21. dubna
Lucie 13. prosince
Lucian 7. ledna
Luciana, Světluš, 30. červ.
Lucius 11. února
Ludomír, Leufried, 3. říj.
Ludovika 30. ledna
Ludvik T., 19. srpna
Luise 9. července
Lukáš 18. října
Lukrecia 7. června
Lydia 3. srpna
Magdalena 22. července
Magnus, Boleslav, 19. srp.
Makar, Blah. 2. 15. ledna
Malachiáš 3. listopadu
Mamert 11. května
Marcell 16. ledna
Marcella 31. ledna
Marcellin 10. dubna
Marcellina 17. července
Marcial, Marciáš, 27. ún.
Marek, 25. dubna
Mariána 15. září
Marián, Mareš, 30. dubna
— Nar. 8. září
— Sněž. 5. srpna
— Bol. 30. března
— Hromnic 2. února
— Zvěst. 25. března
— Navšt. 7. července
— u Hory 16. července
— Namebevz. 15. srpna
— Obět. 21. listopadu
— Početi 8. prosince
— Jména 15. září
Markéta 20. července
Marta 19. ledna
Martin 11. listopadu
— 12.
Martina 30. ledna
Matěj ap. 25. února
Mathilda 14. března
Matouš Ev. 21. září
Mauric 22. září
Maxmillan 12. října
Maximus 10. května
Melichar 6. ledna
Mikuláš b. 6. prosince
Mláda 29. prosince
Minart, Meinart, 21. led.
Mojžiš 3. září
Monika 4. května
Moric 22. září
Napoleon 15. srpna
Narcis 29. října
Natalia 1. prosince
Nathan 24. října
Nestor 26. února
Nikodem 15. září
Noe 28. listopadu
Norbert 6. června
Odila 1. ledna
Odona 18. listopadu
Oktavia 22. března
Octavian 22. března
Oldřich 4. července
Oliva 10. června
Olympia 26. března
Ondřej 30. listopadu
Opiatus 4. června
Osvald 5. srpna
— 15. října
Ottila 13. prosince
Otokar 4. listopadu

Otmár 15. listopadu
Otto, Udo, Otík, 23. března
Pankrác, Věslad, 12. květ.
Pantaleon 27. července
Patricius 17. března
Paula vd. 26. ledna
— p. 18. června
Paulina 22. června
Pavla obr. 25. ledna
— post. 15. ledna
— pam. 30. června
— ap. 29. června
— a Jana 26. června
Pelegrin, Pelfin 16. květ.
Petr Al. 19. října
— Cel. 19. května
— Ap. 28. června
— st. okov. 1. srpna
— m. 29. dubna
— Nol. 31. ledna
Petronilla 31. května
Pius m. 11. července
Primus 9. června
Prokop post. 4. července
Prudencie 9. března
Rachel 14. července
Radim, Gaudencius, 1. ča.
Rafael 24. října
Raimund 23. srpna
Rainold 7. ledna
Rebeka 9. března
Regina 7. září
Reinhart, Reinart, 23. ún.
Rembert 4. února
Richard 3. dubna
Robert, Robeš, 7. června
Rochus, Hrož, 16. srpna
Roland 9. srpna
Roman 28. září
Romana 28. února
Roza, Růžena, 30. srpna
Rosalia, Rozára, 4. září
Rosina 13. března
Rudolf 27. dubna
Rufinus, Ryšavin, 14. ča.
Rupert, Rauš, 27. března
Ruthard 16. července
Řehoř Naz. 9. května
— 12. března
— 17. listopadu
Sabas 12. dubna
Sabian 27. srpna
Salome 24. října
Salomena 7. dubna
Samuel m. 16. února
— 26. srpna
Sara 16. května
Sebald 19. srpna
Serafin 12. října
Serapion 14. listopadu
Servác, Chranibor, 13. kv.
Severían 8. listopadu
Sibilla 29. dubna
Sidonia, Zdeněk, 23. čce.
Sidonius, Zdeněk, 23. srp.
Silver 20. června
Silvia 3. listopadu
Silvin 17. února
Simeon b. a m. 17. února
Simplic P. 2. března
Stanislav b. a m. 7. květ.
— K. 13. listopadu
Strachota 9. března
Successus, Prospěch,
19. ledna
Svatoň, Sanctus, 2. června
Svatopluk 13. srpna
Světlik, Photius, 4. března

Sylvér 20. června
Sylvester 31. prosince
Šalamoun 8. února
Sebastian 20. ledna
Šimek 18. února
Šimon ap. 28. října
Školastika 10. února.
Sofrinin, Mudrota, 11. bř.
Štěpána nal. 3. srpna
— K. 2. září
Štěpána m. 26. prosince
Štěpán Fr. 13. listopadu
Tadyáš 28. října
Teresie 15. října
Thekla ab. 15. října
Theobald 1. července
Theodolinde 22. ledna
Theodor b., Bohdar, 19. z.
Theodora m. Božena 28. z.
Theodorich, Dětrich,
1. července
Theodosia p. m., Bohdan,
2. dubna
Tiburgeus, Ctibor, Bořek,
14. dubna
Timotheus b. Bohaboj,
24. ledna
Titus b. 4. ledna
Tobiáš, Dobeš, 13. června
Tobiáš, 13. září
Tomáš, 18. září
— ap. 21. prosince
— b. 29. prosince
— Aq. 8. března
Trojan 30. listopadu
Ubald 16. května
Ulrika, Oldřiška, 6. srpna
Urban p. 25. května
Václav 28. září
Valburka 25. února
Valentin 14. února
Valentina 25. července
Nalter, Vladiovoj, 29. list.
Valerian m., Jaroslav,
24. dubna
Vavřinec 10. srpna
Venanc 18. května
Vendelin, Venda, 20. října
Verner, Vernuš, 18. dubna
Veronika 4. února
Viktor A., Vitězslav,
26. února
Viktor m. 30. září
Victoria 23. prosince
Viktorin 3. září
Viléma 6. dubna
Villibard, Veleslav, 7. čce
Vincenc m., Čeněk, 22. led.
Vincenc Fer. 5. dubna
— z P. 19. července
Vít 5. června
Vladimír 24. července
Vojslav 22. listopadu
Vojtěch, Adalbert, 23. dub.
Voldemar 6. května
Vořgang, Vlk, 31. října
Voršila 21. října
Zachariáš pror., Zachaf,
6. září
Zeno m. 22. prosince
Zikmund 2. května
Zuzana p. a m. 11. srpna
— čistotná " "
Zbislav 24. března
Zbislava 21. února
Zdeněk 7. listopadu
Zdislava 29. ledna
Žofie, Žofka, 15. května

ZASTUPITELSKÉ ÚŘADY ČSR.

Československá republika má ve Spojených Státech vyslanectví ve Washingtoně, pak 2 generální konsuláty, 2 pravidelné konsuláty a 8 honorárních konsulátů. V Kanadě je generální konsulát a 2 honorární konsuláty. Adresa na konsuláty se píše anglicky "Czechoslovak Consulate". Zde uvádíme adresy všech konsulátů s udáním, které státy patří pod jejich pravomoc.

Československé vyslanectví.

Washington, D. C. — Vyslanectví ČSR. s konsulární agendou. Adresa: Czechoslovak Legation. 2349 Massachusetts ave., N. W., Washington, D. C. Adresa pro telegramy: Zamini, Washington. Telefon: North 9402. Vyslancem je nyní Dr. Ferdinand Veverka.

Čsl. konsuláty ve Spojených Státech.

Chicago, Ill. — Generální konsulát ČSR., 300 W. Adams St. Telefon: Randolph 3567. — Státy: Colorado, Illinois, Indiana, Iowa, Nebraska, South Dakota, Wisconsin, Wyoming. Gen. konsulem je Dr. Jaroslav F. Smetanka.

Cleveland, Ohio. — Konsulát ČSR., 1900 Euclid Ave. Telefon Main 1849. Státy: Kentucky, Michigan, Ohio. Konsulem je Dr. Jaroslav Garavský.

Houston, Texas. — Honorární konsulát ČSR., 711 Medicinal Arts Building. Tel. Preston 2553. Státy: New Mexiko, Oklahoma, Texas. — Agenda obchodní, visová a legalisační, ostatní u gen. konsulátu v Chicagu. Hon konsulem je Dr. Charles J. Hollub.

Kansas City, Mo. — Honorární konsulát, Home Trust Co., 1117-19 Walnut St. Telefon Victor 7400. Státy: Kansas, Missouri. Agenda obchodní, visová a legalisační, ostatní u gen. konsulátu v Chicagu. Telegramy: Czechoslovak Consulate, Kansas City, Mo. Gen. konsulem je Alexander Rieger.

Los Angeles, Calif. — Honorární konsulát, 328 W. 9th Street. Telefon: Vandike 2847. — Státy: Arizona a jižní část Kalifornie, t. j. okresy Imperial, Inyo, Kings, Los Angeles, Monterey, Orange, Riverside, San Bernardino, San Diego, San Luis Obispo, Santa Barbara, Tulare, Ventura. Vykonává pouze agendu obchodní, vidování pasů a legalisace neboli práce notářské, ostatní vyřizuje gen. konsulát v Chicagu. Hon. konsulem je Felix B. Janovský.

Manila, Philippine Islands. — Honorární konsulát, 67 Calle Juan Luna. Telefon 2-26-25. — Telegramy: Czechoslovak Consulate, Manila. — Vykonává agendu obchodní, visovou a legalisační pro ostrovy Filipínské, ostatní vyřizuje gen. konsul v Chicagu. Korespondence v jazyku státním, česky a slovensky. Hon. konsulem je Leo Schnurmacher, P. O. Box 1281.

Minneapolis, Minn. — Honorární konsulát, 534 Builders Exchange. Telefon: Geneva 3931. Státy: Minnesota, Montana, North Dakota. Agenda obchodní, visová, notářská a doručování soudních spisů, ostatní u gen. konsulátu v Chi-

cagu. Hon konsulem jest Dr. Charles Eduard Proschek, lékař.

New York, N. Y. — Generální konsulát, 1440 Broadway. Telefon Pennsylvania 6-2454. Státy: Connecticut, Florida, Georgia, Massachusetts, Maine, New Hampshire, New Jersey, New York, North Carolina, Rhode Island, South Carolina, Vermont, Virginia a pak ostrovy v Karibském moři vyjma Haiti a Kuby. Generálním konsulem je Dr. Jindřich Starch.

Philadelphia, Pa. — Honorární konsulát, 34th Street below Spruce St. Telefon: Evergreen 9322. Státy: Delaware, Maryland a ze státu Pennsylvania tyto okresy (Counties): Adams, Berks, Bucks, Cumberland, Chester, Dauphin, Delaware, Franklin, Lancaster, Lebanon, Lehigh, Perry, Montgomery, North Hampton, Philadelphia, York s městy Allentown, Bethlehem, Easton, Gettysburg, Harrisburg, Reading, Paimerton atd. Vyřizuje agendu obchodní, visovou, notářskou či legalisační a doručování spisů, ostatní vykonává gen. konsulát v New Yorku, Hon. konsulem je Charles Robinson Toothaker, kurátor obchodního musea ve Filadelfii.

Pittsburgh, Pa. — Konsulát ČSR., 329 Fourth Ave. Telefon: Court 5294. Státy: Pennsylvania až na okresy a města, jež jsou přiděleny k honorárnímu konsulátu ČSR. ve Philadelphii, pak celý stát West Virginia. Konsulem je Dr. Bedřich Kalda.

San Francisco, Calif. — Hon. konsulát ČSR., 431 Belvedere St. Telefon: Lockhaven 1812. Pod jeho pravomoc spadají: Část Kalifornie ležící severně od okresů Monterey, Kings, Tulare, a Inyo; celý stát Nevada, ostrovy Havajské. Vyřizuje agendu obchodní, visovou a notářskou, ostatní vykonává gen. konsulát v Chicagu. — Telegramy: Chloupek, San Francisco. Hon. konsulem je Ervin L. Chloupek.

Seattle, Wash. — Honorární konsulát, 906 Summit Ave. Telefon: East 204. Státy: Oregon, Washington a teritorium Aljašky. Vyřizuje záležitosti obchodní, visové a notářské, ostatní vykonává gen. konsulát v Chicagu. Konsulem jest Otto Strížek.

Čsl. konsuláty v Kanadě.

Montreal, Que. — Generální konsulát ČSR. 1440 St. Catherine Str. W., 712 Keefer Building. Telefon Plateau 7401. Telegramy: Zamini, Montreal. Vykonaá veškerou konsulaární agendu pro celou Kanadu s výjimkou agendy vykonávané honorárními konsuláty v Torontu a ve Winnipegu. Diplomatickou agendu vykonává vyslanectví ČSR. v Londýně. Anglie. Gen. konsulem je Dr. František Pavlásek.

Toronto, Ont. — Honorární konsulát ČSR. 22 Front St. West. Telefon Elgin 5176. Agenda obchodní, visová a legalizační pro provincii

Ontario; ostatní vyřizuje generální konsulát lu. Korespondence v jazyce státním. Hon. konsulem je Max Steinkopf.

Winnipeg, Man. — Honorární konsulát ČSR. 500 Canada Building, Donald Street. Telefon 26-869. Agenda obchodní, visová a legalizační pro provincie Manitoba, Saskatchewan, Alberta a British Columbia, pak pro territorium Yukon; ostatní vykonává generální konsulát v Montrealu. Korespondence v jazyce státním. Hon. konsulem je Max Stenckopf.

Obyvatelstvo Československa.

ČECHY	7,109,376	SLOVENSKO	3,329,793
MORAVA A SLEZSKO	3,565,010	PODKARPATSKÁ RUS	725,357
CELÉ ČESKOSLOVENSKO	14,729,536		

Počet obyvatelstva větších československých měst.

PRAHA	848,823	ZNOJMO	25,855
BRNO	264,925	TRNAVA	23,948
MORAVSKÁ OSTRAVA	125,304	PŘEROV	22,280
SLEZSKÁ OSTRAVA	22,242	KRNOV	23,464
BRATISLAVA	123,844	VARNSDORF	22,621
PLZEŇ	114,704	NOVÉ ZÁMKY	22,457
LIBEREC	38,568	KARVINNÁ	22,317
KOŠICE	70,117	PREŠOV	21,775
OLOMOUC	56,449	ZLÍN	21,582
ÚSTÍ NAD LABEM	43,793	MLADÁ BOLESLAV	19,630
ČESKÉ BUDĚJOVICE	43,783	NITRA	21,283
TEPLICE-ŠANOV	30,799	KOMÁRNO	21,158
OPAVA	30,030	KOLÍN	18,239
KARLOVY VARY	23,901	BEROUN	12,939
JABLONEC n. Nisou	33,953	NĚM. BROD	9,799
KLADNO	20,751	DVŮR KRÁL. n. Lab.	16,433
PODMOKLY	22,658	HRADEC JINDŘ.	10,266
KRÁLOVÉ HRADEC	17,819	CHRUDIM	13,108
JIHLAVA	31,023	JÍČÍN	10,878
PROSTĚJOV	33,481	LOUNY	11,605
CHOMUTOV	33,279	MĚLNÍK	11,305
UŽHOROD	26,675	VYSOKÉ MÝTO	10,906
PARDUBICE	28,846	PÍSEK	16,767
CHEB	31,546	PŘÍERAM	10,385
MUKAČEVO	26,102	RAKOVNÍK	10,906
MOST	28,212	NYMBURK	11,602
AŠ	22,930	NÁCHOD	13,267

NA DALEKOU CESTU.

Novoroční pozdrav čtenářské rodině Hlasatele.

NA dalekou cestu
znova jdeme zase,
jako každým rokem
v tomto ročním čase,
abychom Vám přáli,
kdož jste nám tak milí:
zdraví, štěstí ve všem
v této roční chvíli.

Jdem po městech, vískách,
po farmách a všude
do příbytků pyšných
jako v chaty chudé,
kde je české srdce
a český duch žije
a kde sladce znívá
česká melodie.

Jdeme k starým otcům
i kde syni mladí,
kde nás pod krov vždycky
přivítají rádi,
a kde české ženy,
matky a jich dcery
vítají přátele
v dlouhé navečery.

Po léta už naše
pout to roční bývá,
ať den ránem svítá
neb se nocí stmívá
po celičké zemi
ze severu k jihu,
z východu na západ
jak vlaštovka v mihu.

Za ta léta dlouhá
zestárli jsme taky
a mnohým přátelům
pohasly už zraky,
na které dnes také
vzpomínáme rádi,
jako vzpomínají
staří kamarádi.

Bývali jsme s dědy.
když ti ještě byli
v květu, než se v žití
k žatvě nachýlili,
a místo k nim dnes už
k dětem jejich dětí
přes hory a doly
naš pozdrav zas letí.

A jak časy pádí
do neznámé dále,
stojíme dál s Vámi,
jak jsme vždycky stáli
a věříme pevně,
kde přátelství vládne,
tam že příčin není
nikdy k zlobě žádné!

F. L. MUSIL.

V BOJI O CHLÉB.

PRO KALENDAŘ HLASATEL
NAPSALA
ZD. NAVRÁTILOVÁ.

I.

RUDEKÝ jarní deštěk zahnal s chodníku houfek lidí do průjezdu okresního úřadu v Brodě. Dvě dámy středních let neustaly ani zde v živém hovoru, dokud neupoutala pozornost jedné z nich černá dřevěná tabule pod sklem, zavěšená na stěně průjezdu. Pokročila směrem k ní a jala se bedlivě prohlížeti listiny zde vyvěšené. Vesměs úřední zprávy: Dražby, prodej červeného ovoce, hlášení nemoci mezi dobyt看em na okresu a v pravém rohu dole ohlášky snoubenců, kteří hodlají uzavřít občanský sňatek. Konečně něco zajímavého! Paní přiklonila hlavu až k desce, aby lépe viděla na čtení. A už se kvapně otočila a významným kývnutím zvala sem i svou družku.

"Tak se podívejte, paní radová, tak si ji přece bere," a ukázala rukou na oznámení, na němž stálo černé na bílém, že Jaromír Limberský, učitel v Brodě a Karla Hvozdíková, učitelka tamtéž míní vstoupiti ve stav manželský. Druhá paní si vytáhla z kabelky skřípec, aby si vše mohla důkladně a pozorně pročístí.

"Podívejme se, jemu je čtyřiatřicet a jí dvaatřicet, no, to už mají oba nejvyšší čas na svatbu."

"Ale rozdíl věkový pouze dva roky! Žena má být aspoň o osm, deset let mladší než muž, má vždycky vypadat hodně mladě vedle něho," kázala paní radová, snad proto, že svou dcerku chtěla vdáti hodně mladinkou, ale dosud se jí to nepodařilo.

"No, ale slečna Hvozdíková vyhlíží ještě hodně mladě, sama bych jí neřekla více než nějakých šestadvacet. A jestli pak zůstane věrna učitelství i po svatbě? To by děti pro ni naříkaly, mají ji velice rády."

"I to víte, že asi zůstane. Věna to jistě nemá, lepší děvče nejde přece na učitelství, a tak si asi koupí novomanželé všechno za-

řízení do domácnosti na dluh a budou to splácet. To bych chtěla ale takovou domácnost vidět, když paní je kolik hodin denně mimo dům! Tam on bude pořádek!"

"No, proč pak," podotkla druhá, "to všechno ještě může být. Moje sestra na příklad je s mužem celý den v obchodě, zaběhne jen v poledne s ním k obědu a pak až večer, no a domácnost má v nejlepším pořádku, obě děti dobře vychované, zdravé, až se sama divím, když k nim přijdu, já jsem tuhle celý den doma, pomáhám služce a leckdy lecos není tak jak by mělo být. Hlavní je, jak si to paní dovede zařídit."

"No, to je zase něco jiného", vskočila jí do řeči nedočkavě paní radová, "když má taková paní své věno, ať si to udělá jak chce. Ale témhle učitelkám a úřednicím by měli vdavky zakázat a když, tak ze služby ven! To byste viděla, že by je vdávání přешlo. Takhle se pomalu domácně vychované děvče i s pěkným věnem sotva vdá, teď v posledních letech přišly do módy "samostatné ženy", zasmála se ostře řečná paní a poslední slova posměšně vyrazila.

Druhá paní, jejíž dcerka studovala na pedagogiu s velmi dobrým prospěchem si pomyslela: Aha, máš zlost, že vaše Málínka pořád ještě neulovila kýžcného ženicha. — Málínka radových bylo tiché, boubelaté děvče, které pro naprostý nedostatek schopností nemohla dokončiti ani druhý ročník rodné školy, i když učitelský sbor zamhouřil nad jejím prospěchem aspoň jedno oko. Zato ji maminka vlekla od patnácti let z jedné zábavy do druhé, jen aby se seznámila s kandidáty ženitby a brza se vdala. Sama říkala, že dceru musí provdati do dvaceti let; zatím Málince už bylo několik přes dvacet a dosud svobodná.

Zatím přestalo přšet, průjezd okresního úřadu se vyprázdnil a obě paničky nastoupily cestu ke svým domovům. Paní radové však ležel sňatek učitelky Hvozdíkové ještě dlouho na mysli. Doma vyčetla ustrašené Málince, že si neumí získat ženicha a po

večeři dostal svůj díl i pan rada, že nedokázal svým vlivem před lety, aby dcera se dostala do pedagogia. "Kdyby byla učitelkou, tak už byla dávno vdaná," usoudila rozlobená paní radová.

"Kdyby měla hlavu po mně, tak tou učitelkou byla," odušil suše pan rada a zahloubal se do čtení večerníku.

Zatím ti, jejichž sňatek div nevyvolal manželkou bouři u radů, pečlivě vyměřovali svůj malý, ale útulný a moderně zařízení bytček o dvou pokojích v tiché ulici zahradní části města. Truhlář měl zítra přivézt nábytek a tak uvažovali, kam co postavit. Učitel Limberský, statný člověk příjemné, vážné tváře měl v ruce skládací metr a zapisoval na papír, kolik která stěna měří. Jeho nevěsta, útlé, spíše drobné postavy, živě pobíhala v prázdných místnostech, v nichž kroky dutě se rozléhaly. Pach laku a čerstvě natřených stěn ji trochu vzrušoval. Konečně, po tolika letech bude bydlet ve svém, samostatném bytě a ne už v nevlídných, neútulných cizích pokojích za drahé peníze u vydrížděnských kvartýrských. Zde se rozvěsí těch několik milých obrazů, které si během doby zakoupila na uměleckých výstavách, do knihovny si konečně srovná své oblíbené knihy, které dosud musila skrývat v bedně pod postelí. A tamhle mezi dvě okna obývacího pokoje si postaví květinový stolek. Vběhla do neveliké kuchyně, pohladila rukou mosazné kování sporáku. Bože, tady se to bude vařit! Už nebude muset chodit na obědy do hostince, jíst do omrzení jednotvárnou, málo hygienickou stravu, ani ona ani Jaromír, který beztak si ulovil v hostinci před časem žaludeční katar. V neděli a ve svátky bude vařit sama, jak se na to těší. A jindy bude vařit paní Kačenka.

Paní Kačenka už byla zjednána jako budoucí hospodyně malé této učitelské domácnosti. Hodná, prostinká osoba, skoro padasátnice. Od dětských let sloužila nejdříve u sedláků, pak u "pánů" v městě, kde se naučila nejen vzorně uklízet a všem pracím služebné vůbec, ale i chutně vařit. Šetřila groš ke groši, ukládala do spořitelny a když už jí bylo kolik přes třicet, potkalo ji "štěstí". Ucházela se o ni vdovec z rodné valašské dědiny, otec dvou dětí a majitel zadlužené chalupy. Bůh ví, kdo ty dva dal dohromady. Dala mu těch pár těžce nashromádaných tisíc, aby zaplatila dluhy, ujala se za-

nedbaných sirot a jala se dřít na chalupě. Po třech letech ji vyhnal poloubitou v noci do mrazu. Sedřená, samá modřina, s mokvající ranou na hlavě objevila se Kačenka u své poslední zaměstnavatelky. Ta nad ní zaplakala. Oblékla ji, nechala u sebe vyléčit se z ran a opatřila jí posluhu v několika rodinách. Kačka si nešla k mužovi ani pro své prádlo, tím méně, aby jej hnala k zodpovědnosti před soud. Mezi cizími bylo jí lépe než u něho. Teď se těšila, že bude u učitelů, že nebude muset už z jedné posluhy do druhé, že u nich najde na stará kolena teplý koutek.

Kačenka se nastěhovala do malé setničky za kuchyní hned jak přivezli nábytek. Prý musí hlídat byt. Pěkně všechno vyleštila, vyčistila, za pomoci učitelčiny zavěsila bělostné záclony. Dva dny před svatbou napekla koláče a cukroví a chystala slavnostní oběd.

Učitelovi si řekli, že svatbu budou mít co nejjednodušší, jak se sluší na vážné lidi práce. Karla už rodičů neměla a jsouc ze tří sourozenců nejstarší, pomáhala k dosažení existence své mladší sestře Miladě, která byla potom prodavačkou v předním pražském závodě. Tam se Milada seznámila s aranžérem výkladních skříní Kudrnou a provdala se zaň. Ježto hned po roce donesl jim čap pěkného klučíka, vzdala se mladá žena svého místa a věnovala se jenom vedení své malé domácnosti. Žili celkem dobře, byť skromně. Milada často psávala své sestře o mladém Vládovi, který se už chystal do školy. Obě sestry kdysi spojenými silami podporovaly ze svých skromných výdělků zase bratra Ludvíka, který byl z nich nejmladší. Když otec zemřel, bylo mu čtrnáct let, při úmrtí matčině měl právě po maturitě. Studoval strojní inženýrství a odbyv si vojenskou službu, dostal před nedávnem místo v Škodových závodech v Plzni. Měl ovšem malý plat, ale Ludva byl hoch skromný a vystačil.

Karla psala svým sourozencům, že se rozhodla provdati se a zvala je srdečně na svatbu. Sestra jí odpověděla obratem: "Mám radost velikou, Karličko, že se vdáš, že už nebudeš sama, vím, že Ti leckdy bývalo smutno mezi cizími lidmi. Jistě jsi volila dobře a vybrala si muže sebe hodného. Konečně přestaneš se starati o jiné a budeš mysliti také na sebe a na své štěstí. Musíš

býti šťastna, protože jsi byla vždycky dobrou, obětavou sestrou, která nezištně se starala o mne a o Ludvíka. To my Ti nikdy nebudeme moci oplatiti, co Tys pro nás učinila. Pamatuj si, jak jsi učila do úpadu ještě soukromě, jen aby bylo dost peněz na živobytí pro nás tři, když ani já ani Ludva jsme ještě nemohli vydělávat a jíst se chtělo a peří na nás nerostlo, Ludva potřeboval na knihy a přednášky a Tvůj plat učitelky začátečnice byl tak malý."

A psala dále, že ráda by přijela sestře na svatbu, aby poznala budoucího švakra, ale že není dobře možno, že malý Vlád'a je právě po přestálé chorobě, po černém kašli, že potřebuje pečlivé pozornosti a není možno komu jej svěřit. Tak poslala Milada místo sebe na svatbu pěkný dort a svatební dárek, soupravu českého skla.

Inženýr Ludvík Hvozdič však na svatbu přijel i se soudkem pravého plzeňského "Prazdroje". Byl sestře svědkem při svatbě. Ženich si přivedl za svědka kolegu učitele, starého mládence, který nejvíc věnoval pozornost plzeňskému od pramene. Pátým členem u malé svatební tabule byla staříčká maminka ženichova, hodně už sehnutá panímáma Limberská. Karla jí pohnutě políbila vrásčitou tvář i upracovanou, žíhlatou ruku. Stařenka žila na výměnku původně u syna, hospodáře malého statečku. Ale syn zemřel, snacha se provdala po druhé a tak vlastně stará žena měla za dění celého života na stará kolena jen byt, malou světničku. Peněžitý výměnek jí nový hospodář nevyplácel, vymlouvaje se na zlé časy. Pro klid v domě nechtěla se stařenka domáhati těch pár korun soudně a byla by strádala nouzí, nebýt hodného syna Jaromíra, který jí posílal pravidelný měsíční příspěvek. — Před svou svatbou hovořil o tom s Karlou.

"Abys věděla, že mám povinnost k staré matce, Karličko, ovšem, vzal jsem si ji sám na sebe."

"Tím je to povinnost větší, Jaromíre. Musíš teď' mamince posílati více, když jsme na to dva." Pohládl ji mlčky po vlasech.

Ted', když stařenka Limberská seděla u svatebního stolu synova, napadla Karlu myšlenka. A hned ji vyslovila.

"Maminko, přistěhujete se z Doškova k nám, venkova jste užila již dost. Místo tu budeme mít všichni. Vid', Jaromíre?" A

otočila se radostnou tváří po muži. Ten upřel na matku tázavě oči.

Stařence zřejmě zalichotilo, že se nová snacha o ni tak stará. Hled'me, to ta druhá, která postoupila své místo v chalupě, nemá pro ni celý rok vlídného slova a tuhle ta, ženská vzdělaná, je tak hodná k ní a sotva se znají pár hodin. Až se jí oči zamžily pohnutím.

"Jo, milá děvečko, já už jsem stará osoba, už bych tady nezvykla v městě. A pak nemáte tu ani slepic, ani kozu, ani králíky, ani peří bych tu nemohla drát, tak co tu se mnou. Starý strom se těžko přesazuje."

Večer oba ji doprovázeli na nádraží. — Když se s nimi loučila po mateřsku křížkem a políbením, vzpomněla si: "Co pak, synáčku, teď' už mi neposílejí žádné peníze, jsi teď' ženatý, budete sami potřebovat, já už se nějak obejdu do té smrti —"

Syn jí nedal domluvit. "Co vás napadá, maminko, Karlička sama mi přikázala, že teď' vám musím posílati víc, že nesmíte cítit újmy."

Stařenka se všechna rozklepala radostným pohnutím.

"Pán Bůh vám to odplat', moje drahé děti, budu se za vás modlit." —

II.

Mladý inženýr Hvozdič jedá ze svatby sestřiny vzpomínal celou cestu na ni i na švakra. Měl z nich radost. Líbila se mu nová domácnost Karlina, prohlédl si důkladně nábytek moderní, jednoduchý a praktický a pokuřuje si nyní labužnický cigaretu, dělal si také on plány, jak a kdy si založí také rodinu. Věděl, že hned tak to nebude; bylť začátečníkem a jako elév měl nepatrný plat 900 Kč měsíčně. Na to se nemohl oženiti i kdyby byl ještě více zamilován než byl. V Plzni bydlel v domě, který patřil obchodníkovi střížním zbožím Beránkovi. Dům byl starý, neveliký, pan domácí měl tři rozto milé dcerušky, z nichž nejstarší dvacetiletá Jiřina se zalíbila mladému inženýrovi.

Potkávali se na schodech, zdravili se až najednou z toho byla láska. Ale přísný pan Beránek nesměl nic vědět! Tak se aspoň zajišťovala Jiřina, když Ludvík se nechtěl spokojiti jen kradmým oslovením na temném schodišti. Posléze se uvolila, že občas přijde svému ctiteli naproti, až půjde večer

ze závodů a že podniknou malou procházku. Bylo-li pěkně, zašli do parku či do polí, za špatného počasí uchýlili se do kavárny nebo do biografu. Ale to bývalo velmi zřídka, obvykle Jiřina velmi brzo spěchala domů. Tatík byl opravdu velmi přísný a své hezké doerky držel hodně zkrátka. Jeho oblíbeným úslovím bylo, že se spíš uhlídá pytel blech než jedna ženská a podle toho si počínal. Říkával také, že ženicha svých dcer musí nejdřív poznat on a pak teprve nevěsta. Za jeho mladých let se snad tak sňatky uzavíraly. Jak pak se mohl Hvozdík odvážit předstoupit před tohoto pána a žádat jej formálně o ruku Jiřiny, když ještě na ženitbu nemohl pomyslet. Škoda, že mladí lidé ve věku, kdy mají k sňatku z ideálních pohnutek nejbližší, nemohou se dnes ženiti pro naprosto nepostačující příjmy!

Avšak přes to všechno byl zatím mladý inženýr v lásce štásten, miloval a by milován a to ve věku pětadvaceti let je vrcholem lidského štěstí.

Když za večera krácel s Jiřinou po boku, držel její drobnou ruku v své a poslouchal jejímu veselému švitoření, nebyl by v tu chvíli mnil ani s centrálním ředitelem, jehož skvostné auto se mihlo kolem.

Na to vše vzpomínal Hvozdík ve vlaku uhánějícím ku Praze. Tam měl přestoupiti do vlaku k Plzni a ježto mu zbývaly mezi tím téměř dvě hodinu času, chtěl zajeti elektrickou drahou k sestře Miladě a odevzdati jí velikou krabici cukroví a jiných dobrot jako výslužku ze svatby Karlíny, jež nezapomněla na vzdálenou sestru a hlavně jejího Vladíčka. Druhou krabici naplnila Karla pro něho; však vybere ty nejlepší kousky a přinese zítra Jiřince, aby také ochutnala. Zatanula mu při tom vzpomínka na nějakou pověru: Kdo sní koláč ze svatby přivezený, že se do roka také provdá nebo ožení.

Usmál se tomu — ale kdo by rád nevěřil tomu, co je nám příjemné?

Mladí milenci se tajně milovali ve věrné lásce již třetí rok. Přísný pan Beránek už dávno slyšel všelijaké narážky od dobrých lidí, kteří se rádi starají o druhé, ale dělal, že nic neví. Za to si pořídil přesné informace o mladém inženýru a ty ho zcela uspokojily. Pořádne platí činži, neřekne, nedělá dluhy, chodí si čistě — nu, dcera mohla udělat lepší partii, ale človíček také postoupí a

bude mít lepší plat. Sám dceři žádného věna nechystal, až jednou po jeho smrti.

Hvozdík měl už dávno vypočítáno, že k 1. lednu 1932 postoupí a že dosáhne kýženého platu 1200 Kč. K tomu měl možnost i přivydělati si ještě mimo to. I střízlivá Jiřina prohlásila, že na to by se mohli už vzít, ovšem uprázdnil-li jim tatínek ve svém domě některý malý byt.

“Ze začátku by nám stačil jeden pokoj s kuchyní, zařídíme si kuchyň obytnou, protože stejně služebnou mít nebudeme. — Všechno si udělám sama, co bych také dělala, když ty budeš v továrně. Darmo by mne tatínek hnal do obchodu,” zasmála se.

Tehdy byl Ludvík na vrcholu blaha. Jak je to jeho drahé děvče rozumné a skromné. Už kdyby tady byl Nový rok! Bylo též smlouveno, že hned poté přijde se Hvozdík představit k Beránkovým.

Na vánoce odjel na naléhavé pozvání k sestře Karle do Brodu. Mladá domácnost už na třetí rok vchodu, ještě více se mu líbila než o svatbě. Sestře se dívalo tiché štěstí z očí. Mladý inženýr vyzoroval, že mezi těmito manžely vládne neobyčejná shoda. Při každé příležitosti bylo zjevno, že jeden druhému zcela rozumí a že jeden druhému chce vždy vyhověti. Byla to jenom láska, jež tvořila tak dokonalou harmonii mezi oběma? Sotva, vždyť tolik lidí se bralo z lásky, často šílené a přece po souladu bylo mezi nimi brzo veta. Byla to úcta jednoho k druhému? Nebo bylo to porozumění jednoho k druhému, prýstící ze stejné práce? Či bylo to přesvědčení, že ty dva poutalo v dokonalý svazek, který nebyl poutem, nýbrž oporou, vědomí, že sešli se k společné pouti životem nikoli z důvodů materiálního prospěchu, že jeden i druhý zůstal svou samostatnou bytostí. Ludvík byl tímto objevem dokonalého štěstí manželského velmi potěšen, nejen k vůli sestře, které to je srdce přál, ale i proto, že doufal podobného dojití i sám s Jiřinou.

Skutečně, manželství učitelů Limberských bylo až nezemsky šťastné. Pozorovali to i zvědaví občané a hlavně občanky v Brodě. Paničky, které předpovídaly špatné vedenou domácnost byly velmi zklamány. U Limberských byla vzorná čistota a pořádek, jako málo kde. Kačenka se dobře osvědčila a paní učitelka ve volných chvílích v mnohém jí pomáhala.

Paničky se trousily na návštěvu pod různými záminkami, aby provedly důkladnou inspekci, ba jedna prý sahala bílou rukavičkou pod postel, když hostitelka z pokoje odešla, aby se přesvědčila, je-li dobře podlaha utřena, jiná poodhrnula cíp pokrývky na postelích, aby prohlédla ložní prádlo — k nelibosti všech brodeckých klepen bylo vše v pořádku.

Ale na jednom se přece usjednotily ty závistivé a zlé lidské jazyky: "Co je to platné, když chudáci nemají děti." A panička, která denně hořekovala, že ji Bůh potrestal třemi nezvedenými dětmi, před lidmi kroutila lítostivě očima a vzdychala: "To upřímně lituji tu ubohou paní a ještě více toho pana učitele, že nemají děti!"

Karla Limberská by byla bývala velmi ráda matkou, jako konečně každá zdravá a normálně citící žena, nebylo důvodu, proč by se byla mateřství dobrovolně a schválně zříkala. Muž byl zdrav a příjemný měli dosti slušné, aby dětem svým mohli poskytnouti všeho potřebného.

Ale když děti nešly, nermoutila se z toho. Byla dětskou drobotinou obklopena kolik hodin denně, měla své žáky ráda a v péči o ně, stejně jako v péči o svého chotě, zbavovala se přebytku mateřského citu, který dríme v duši každé ženy. Ne každá žena to dovede a často pak dochází v jejím nitru k dramatickým rozporům.

Karla si často v duchu říkala: "Kdybychom ještě měli dítě, zdravé a nadané, pak by to bylo už štěstí všechno. Mám-li hodného, milovaného muže, dobře zaopatřeného sourozence a práci, kterou mám ráda, nsmím už toužiti po více."

Letošní vánoce byly u Limberských zvláště radostné. Především učitel dostal z domova zprávu, že jeho stará matka, jež před tím kolik týdnů těžce byla nemocna, se právě uzdravila. S radostí posílali manželé honorář lékaři, který jim maminku uzdravil. Karla nedala jinak a polovičku obnosu hradila sama ze svých peněz. Manželé sice přispívali oba určitým dílem na společnou domácnost spravedlivě podle výše svých platů, ale zbytek si každý ponechával na své soukromé potřeby, na ošacení, kulturní potřeby atd. Náladu ještě zvýšila návštěva Ludvíkova. Oba švakři se velmi dobře snášeli a učitel si zamiloval Ludvu jako bratra, tím spíše, že už sám jej neměl.

Po štědrovečerní večeři rozsvítila Karla na stolku u okna malý, ale velmi vkusně ozdobený stromeček. Pod ním každý našel pro sebe nějaký dárek. Poměrně nejvíce si odnášela paní Kačenka. Na vlněné šaty od paní, stokorunu v obálce od učitele a od mladého hosta černou zástěrku. Chudák Ludva sice zapomněl na Kačenku, ale sestra mu v poslední chvíli dárek pro ni podstrčila.

Když poté zasedla Karla ke klavíru, aby zahrála a zazpívala vánoční píseň, Ludvík stulen v měkké křeslo u kamen se zasnul. Vzpomněl na dávný domov, kdy byli ještě oba rodiče živí, jak oslavovali vždy vánoce skromně, ale přes to radostně. Pak divoká bouře osudu rozmetala tichý domov a tři sirotky vyštvala do světa. Vzpomněl, jak sestry se oň staraly, jak všichni tři při sobě drželi, až konečně domohli se každý svého místečka na slunci. Sestry už mají své krby a za krátko i on sám —

Karla dohrála a podívala se od klavíru po mužích. Jaromír opravoval svíčku na stromku a Ludva sedí, dívá se nějak nepřítomnými očima —. Vstala a šla k bratrovi: "No, Ludvo, na co pak myslíš?" A zatahala ho za bujně temné vlasy.

Sáhl do náprsní kapsy a beze slova vytáhl červené safíranové pouzdro a z něho malou podobenku Jiřininu.

"Ukaž! — Hezké děvčátko a bystře se dívá do světa. Kdo je to?"

"Moje nevěsta Jiřina Beránková."

Ted' bylo látky k hovoru na celý večer. A ještě dyž všichni tři šli na půlnoční, aby si poslechli překrásné starodávné koledy, Ludvík jsa zavěšen do sestry, živě a podrobně jí vyprávěl o Jiřince a o svém úmyslu, co nejdříve se oženit.

"Dej ti Bůh štěstí, hochu," zašeptla Karla bratrovi, když už vcházeli do osvětleného kostelíka.

Na Boží Hod odjížděl mladý inženýr z pohostinné domácnosti své sestry. Loučil se dojatě, srdečně, ale s radostí v srdci. Vždyť za pár dní má býti povýšen, dostane plat a povede Jiřinu k oltáři.

Karla s mužem dívali se ještě dlouho za vlakem, kterým Ludva odjížděl. Letěl jako ohromný drak do šera zimního podvečera a roj jisker jej provázal. Na duši Karlinu padl náhlý stesk a smutek. Proč? To je už odvěký zákon, že člověk musí za chlebem do dálky, od svých milých.

III.

Pár dní na to četla Karla Limberská v novinách malou zprávičku.

“Správa Škodových závodů se usnesla vzhledem k zmáhající se krizi a nedostatku objednávek ze zahraničí propustiti ze svých služeb osm mladších inženýrů, dvanáct účetních úředníků a pětadvacet pomocných kancelářských sil. Tři sta dělníků prozatím bylo posláno na střídavou dovolenou.”

V učitelce se zarazil dech. Což je-li mezi těmi inženýry i Ludva? V týdnu se její slova potvrdila. Ludvík byl skutečně propuštěn. Jako první obětí byli vybráni mladí, neženatí inženýři a úředníci, ale proslychá prý se, že dojde na další propuštění v dohledné době, nezmizí-li hospodářská tíseň, rdousící celý svět.

Chudák Ludva psal zoufale. Za jiných okolností že by to nebral tragicky. Dobrý, poctivý pracovník vždycky práci najde. Ale kde ji naléztí nyní, kdy menší závody šmahem se zavírají a veliké propouštějí. Zdůrazňoval, že už se stará o jiné místo, že psal do Rokycan, do Prahy, do Hořovic — odpovědi dosud nemá.

Karle bylo bratra nesmírně líto. Zrovna teď, když byl mladík u cíle, u skromné existence, když se chtěl dokonce oženit. I kdyby dostal jinde místo, znamená to začítí znovu, znovu živiti kolik let. Při nejmenším svatba je odložena do neurčita. Bude čekat i nevěsta?

Výpovědní termín byl určen k prvnímu dubnu 1932. Co se za ty tři měsíce nasháněl, navypτάval, napsal mladý Hvozdk! Kolik cest marných podnikl za práci! Jeden z jeho kolegů se uchytil v malém závodě svého příbuzného, ale ostatní byli na tom stejně jako Ludva.

Také Limberských starali se Ludvíkovi o místo — marně. Nezaměstnanost, která jako kdysi strašlivé rány morové nesla se světem, začala právě tehdy nejvíce se usazovati v našich zemích. V novinách a časopisech jsme sice četli projevy různých významných osobností a národohospodářských činitelů, kteří tvrdili, že “jsme už na dně krise” a že “ted’ už to musí zase vzhůru,” ale nezaměstnanost v nezbytném průvodu hladu a nouze se u nás zalíbilo. Usadila se tu jako pohádková nestvůra a šířila kolem

sebe zkázu jednotlivců, celých rodin, celé společnosti.

Koncem března dopsala Karla bratrovi, že ona i její muž jej srdečně zvou, aby zatím než se najde zaměstnání, považoval jejich domov za svůj.

Těžko, přetěžko opouštěl Hvozdk Plzeň. “Černá” Plzeň se stala pomalu jeho druhým domovem, měl zde zaměstnání, poznal tu Jiřinu! Inženýr sám nevěděl, co jej více rmoutí při loučení s Plzní, zda ztráta existence či odloučení od Jiřiny. Bláhovy. Nej dřív doufal, že sežene jiné místo v Plzni a bude se moci přece oženiti; pak by se byl spokojil s jiným, horším, jen kdyby byl mohl zůstat v Plzni. A jak čas ubíhal, nakonec by byl vděčně přijal kdekoli zaměstnání, třeba na opácném konci republiky, jen kdyby se uchytil a mohl doufat, že v dohledné době bude přece Jiřina jeho.

Ale jak opuštěn Plzeň za dubnového jarního dne? Jako trosečník. Na velikém nádraží, plném ruchu a šumu, ohlížel se nedočkavě po Jiřině. Kufřík uložil do vozu, sám ale přecházel po peroně čekaje na ni. Rozčilením rozrazila jej zima, ač byl v převlečníku. Co to, že Jiřina nejde, vždyť včera při loučení slíbila, že ještě přijde na nádraží, že sem tajně zaběhne, aby tatínek nevěděl. Teprve v poslední minutu před odjezdem vlaku vyhoupl se Hvozdk do vagonu. S duší sevřenou zklamáním a žalem vrhl se do koutka vozu u okna, kam bezděky stočil zraky — v tom vlak se dal do pohybu. Vytáhl z kapsy noviny a dal se do čtení, aby ukryl před zvědavými spolucestujícími své vlhnuocí oči. —

V Praze měl několik hodin času do odjezdu vlaku do Brodu, i použil jich k návštěvě své sestry Milady. Švagr byl v závodě, ale sestra byla doma a radostně jej uvítala. Ale radost jí pohasla v očích, když slyšela, že je Ludvík bez zaměstnání a že se uchyluje do Brodu, kde mu Karla nabízí přístřeší.

“A to tě lituji, milý Ludvo, ale ještě štěstí, žeš mladý, svobodný, koukej, u nás v domě je jeden úředník, byl v továrně jedenáct let a ted’ ho propustili a má na krku churavou ženu, tři děti a svou starou maminku. Představ si to.” A pozorujíc láskyplnými očima, jak je bratr zhroucen, nastala jej těšiti a povzbuzovati, zatím co chystala svačinu. Do jisté míry se jí to po-

dařilo; mladý strýc se dokonce smál šprýmům dovádivého Vladička.

"Vždyť ty si něco najdeš, uvidíš, třeba tam v Brodě, Karla i Jaromír ti už poradí a pomohou. Buď rád, že máš ke komu jít na tu dobu, než se uchytiš. I u nás je místa dost a trochu jídla též," zvala jej upřímně.

Byl pohnut. "Díky, Miládko, ale u vás vydělává jen jeden pro tři krky a pak, viš, přijímat je hrozná věc. Od vydělávající se-

jiného, věděl, jak je obětavá, ale bylo mu to milé od švakra, který velmi taktním způsobem nabídl mu i výpomoc peněžitou. —

"Děkuji ti, zatím nepotřebuji, odmítl Ludva všecek zardělý, " mám ještě něco peněz na drobnou útratu, beztak jen na známky a papír, jinak nic jiného teď nebudu kupovat. Šatstvo a obuv mám celkem v pořádku."

Ubytovali Ludvu v obývacím pokoji, kde spal na rozkládací americké pohovce.

V městě San Diego v Kalifornii, na samém břehu Pacifického oceánu, byla minulé léto pořádána mezinárodní výstava, která se lišila od jiných výstav též tím, že většina budov byla španělského stylu.

Tento obrázek poskytuje pohled na třídu paláců a v pozadí je palác přírodních věd.

stry příjmu to však snadněji, než od vydělávajícího švakra a Karla mne už dříve živila, tak tady neporuším tradici," zasmál se trochu násilně a upřímně se s Miladou a Vladičkem rozloučil.

IV.

V Brodě u Limberských přijali Ludvu rádi a samozřejmě. Od sestry nečekal nic

Sotva si vybalil své věci a uložil do skříně, uklidil se za psací stůl a napsal dlouhý dopis Jiřině. Pak se zeptal švakra na městskou čítárnu, kde se stal brzy pravidelným hostem. Limberští měli sice předplacené noviny, ale pouze jedny a inženýr potřeboval k honbě za zaměstnáním všechny noviny a odborné časopisy. Však se přece někde uchyti! Za normálních dob byl by se nerozpokoval odjeti třeba do vzdálené ciziny, ale

dnes věděl dobře, že všechny státy se uzavírají cizincům, aby chránily domácí trh práce pro své příslušníky.

A tak mu nezbyla jen horlivá četba všech časopisů, kde nejvíce pozornosti věnoval rubrice služeb a práce. Vypisoval si pečlivě všechny adresy a doma hned psal nabídky. Pozoroval však velmi brzy, že míst je stále méně. Po několika měsících byl by se spokojil už s místem jakýmkoliv, jen kdyby je dostal. Psal i v tom smyslu několik nabídek, usiloval o práci, k níž nebylo potřeba jeho vysokoškolského vzdělání, jenom chtěl pracovat, pracovat za každou cenu!

Snad chtěl tou honbou za práci utišit svůj vnitřní bol, který mu drásl mladé srdce a zaháněl spánek od jeho hlavy. Nikomu se s ním nesvěřil, ba ani ne své milované sestře, která mu přece byla nejen sestrou, nýbrž i starostlivou matkou. Jiřina, jeho sladká dívka, ta zářivá hvězdička na nebi jeho mladistvých snů a tužeb, přestávala psáti. Dopisy od ní přicházely stále ve větších intervalech a byly také stále střízlivější. Když přečetl ten poslední, došlý před třemi nedělemi, hořce se zasmál. Jaké pak ohledy k člověku bez chleba!

Tušil, že přestal býti zajímavým pro Jiřinu Beránkovou, slečnu na vdávání, když sám je nyní bez existence.

A pak se přistihl při závistivém pocitu. To tehdy, když pozoroval teď se zvlášť jímavou myslí, jak jeho sestra má ráda svého muže, jak obětavě a nezištně. A při tom žádného hmotného prospěchu ze svého manželství nemá, na všechny své potřeby si vydělá sama. Sama vždy s humorem říkala, že ona a její muž dali dohromady své tenké krajíčky chleba a nyní z toho silnějšího oba kousou. Mimoděk si položil otázku, jak by se asi zachovala Karla na místě Jiřiny.

Avšak ze zachmuřeného nebe hospodářské tísně začalo se blýskat a bouřit i jinde, nejen v soukromých službách. Kruhy státních a veřejných úředníků a učitelů byly znepokojeny zprávami z vládních míst, že stát musí ušetřit na platech a pensích svých zaměstnanců, protože už delší dobu má ohromné výlohy s podporou nezaměstnaného dělnictva, jehož počet poslední dobu přímo katastrofálně roste. A stále přibývalo nových.

I když každý rozumný člověk uznával svízelnou situaci státní pokladny, přece jen s obavami hleděl vstříc budoucnosti. Nebyly

totiž platy úřednické ještě správně valorisovány vzhledem k poměrům a k výši předválečné a již hrozilo snížení jejich.

Přes všechny protesty všech organizací zaměstnaneckých došlo k značnému snížení platů od 1. ledna 1933. Vláda poukázala jednoduše na daný stav věcí jako na fakt, že i v jiných státech, větších a bohatších se platy úřednictva snižují.

Příjmy rodiny Limberských se rovněž sevrkly. Ludvíkovi bylo brzo zjevno, jak oba manželé šetří. Švakr přestal kupovati knihy do své knihovny, vypověděl i dva odborné pedagogické časopisy, jež odbíral po léta. Také do divadla chodili jen zřídka kdy. Dlouho sice váhal Jaromír nad těmito úsporami: "Kdo pak má kupovat knihy a chodit do divadla, kdo pak má mít v první řadě kulturní zájmy, když ne učitel?" Ale co naplat, jinde se ušetřit nedalo: Bydlet se musí, jíst a mít nerozbitý oděv na sebe také. Ludvík jednoho dne povídal sestře: "Karlíčko, jak dlouho vás tu budu ještě vyjídát? Ty nevíš, děvče milé, jak ti těžko říkám o peníze, budu potřebovat správků bot. Ale všechno si píš, každou korunu, abych ti to mohl oplatit, až zase budu vydělávat."

Karla se dobrácky rozesmála. "Tak jen na nic nezapomeň, Ludvíčku, nebo se budeme soudit! Ty hlupáčku, nic od tebe nechci, rozumíš, až dostaneš místo, budeš si střídat pro sebe, pro svou budoucnost, vždyť také se chceš oženit —." Nedořekla, spatřivši na jednou bolestný výraz bratrovy tváře. Nepromluvil ani slova, ale ona mu porozuměla. A honem převedla řeč jinam, na Kačenku, jak se jí ráno úzkostlivě ptala, jestli jí teď paní učitelka nepropustí, že už v Brodě několik úřednických paniček dalo výpověď svým služebním, že se musí teď šetřit. A ty chuděry že nemohou nyní žádnou službu dostat, ani na venkově ne, i v selských rodinách že propouštějí děvečky a místo nich pracují více hospodyně a selské dcerky.

Kačenka skutečně se bála výpovědi. Co by si počala, osoba už letitá, kam by se jen vrtla? Kde měli služebnou, chtěli mladou, aby co možno nejvíce práce vykonala a ještě jí plat snížili. Ale učitelka ji upokojila: — "Víte, Kačenko, já si myslím, že už patříte jaksí k rodině. Ježto sama vydělávám, považuji za svou povinnost zase druhému poskytnout zaměstnání a to vám. Nebudu vám ani mzdu snižovat, to by bylo nepěkné ode

mne. Ovšem budete se muset s námi v lečems uskromnit, třebaš v jídle, vynecháme už dražší moučníky a spokojíme se s masem obden a budeme rádi a spokojeni, že se do-syta najíme, vid' te?"

Stará Kačenka horlivě souhlasila a hned zahájila v kuchyni systém šetrnosti.

Je stará pravda, že jedna starost vede za sebou druhou, jedna nehoda přivolá další.

Brzo po novém roce přišel dopis od Milady z Prahy. Také její manžel Kudrna ztratil své dlouholeté místo u firmy, jež ohlásila úpadek. Zaměstnanci vesměs propuštění. Kudrnovi se podařilo sice získat podobné místo u jiného závodu, ale téměř o polovinu méně placené a ještě v opačné straně Prahy. A není prý žádné záruky, že bude to místo trvalé. Ještě ke všemu že Kudrna marodí se žaludkem, lékaři že zjistili u něho žaludeční vředy. Chudák Milada nařkala, že musí mu dietně vařit, co to stojí peněz a léky ještě více. Jen závěr dopisu byl radostnější; to když psala o malém Vlád'ovi, jaký je z něho čtverák a že pořád by chtěl jeti za strýčky a tetičkou do Brodu.

Karla hned druhého dne odepisovala a přiložila menší obnos švakrovi na léky, jak podotkla. Starostlivě uvažovala, jak bude sestřina rodina živa ze ztenčeného příjmu. Pak s tužkou v ruce dělala rozpočet svého platu. Počítala, třídila, a na konec se rozhodla, že dvě stě korun každého měsíce sestře pošle.

Také se o tom zmínila mužovi a ten jí to schválil. "Máš pravdu, Karličko, mají dítě, tomu musí dáti, co je potřeba a švagr je churavý, také potřebuje více než zdravý — my už se nějak uskrovníme a zase nějak bude." — "Ale ty budeš potřebovat nový oděv, máš už i ten lepší hodně oleštěný, už nepomáhá ani žehlení ani natírání čpavkem," připomínala Karla. Mávl rukou: "Jen kdyby měl každý člověk takový. Děravý ještě není a jakou pak parádu bude kantor honit. Ostatně už jsem ženatý, děvčatům už se líbit nemusím," zažertoval a volal do vedlejšího pokoje na Ludvíka, aby šel večeřet, že už Kačenka volá. Brambory s podmáslem, oblibená večeře u Limberských, všem velmi chutnaly. —

Ludvík už požíval pohostinství svých příbuzných téměř plný rok. Se svou láskou už se nadobro rozžehnal — to poté, když jednoho březnového dne doručil mu listonoš

elegantní bílou obálku z křídového papíru a v ní nikoli snad odpověď na některou z četných jeho nabídek na práci, nýbrž stručné oznámení sňatku slečny Jiřiny Beránkové s panem Václavem Kovandou, obchodním zástupcem v Plzni.

Rána, kterou čekal, udeřila. Ale už nezranila ani nezahubila. V mladém muži se vzepjala hrdost a touha, vzdorovati tvrdému osudu. Dříve býval leckdy blízce zoufalství, teď si uvědomil, že jiní jsou z téže příčiny jako on daleko na tom hůře než on. Věděl, že má zajištěný spánek pod střechou, v teple, u svých, že má místo u jejich stolu. Aby aspoň na sebe si něco vydělal, pídil se po každé práci, s níž byl. Tak spravil v sousedství porouchaný motor autobusu, pak zase samočinou pumpu jistému zahradníkovi a byl by se pustil i do menších prací, kdyby dva místní strojníci nebyli na jeho nevítanou konkurenci zle nadávali. Prý jsou usedlí mistři v městě a takový příležitost jim leze do řemesla. Ovšem že posměšky na "pana inženýra" nešetřili, zvláště starý Mrzena po hospodách brodeckých velmi bouřil proti Hvozdíkovi. Není prý na tom dosti, že u Limberských oba manželé vydělávají, ještě prý švagr bude shánět. Sám mistr Mrzena si však neuvědomil, že také jeho žena má už po léta stánek s ovocem a zeleninou na náměstí v Brodě a že jeho dcera je vyučená švadlena a šije na zakázku a vydělá často více než otec.

Tyhle řeči se donesly k uchu učitelky Limberské; jindy by se byla cítila povznesenou nad takové plané řeči, ale nyní se zarazila; hned si umínila, že bratra požádá, aby nikomu už nic v Brodě nedělal, nebyl-li by přímo v zaměstnání. Raději mu dá nějakou tu korunu na víc, aby nemusil; ale uvědomila si také, že už těch korunek, kterých by mohla postrádati, mnoho nemá ve svém platu.

Když se doma bratrovi zmínila o těch řečech Mrzenových, Ludva se rozčileně zasmál: "Jsou to ale u nás poměry, co? Když pozbydu bez své viny práci úměrnou svému vzdělání, když jí nemohu přes všechno namáhání dosíci, a když se chci pokusiti pracovati jinak, ne jako pan inženýr, tak mi lidé házejí klacky pod nohy!"

Ale v následujících dnech přestal se zlobiti na lidi druhu pana Mrzeny. Mysli všech zaujala těžká starost o rodinu sestry

Milady. Z Prahy přišlo její poděšené psaní, že muž se hodně nachladil a ježto jeho tělo bylo zeslabeno už jednou chorobou a přísnou dietou, dostal těžký zápal plic a leží v bezvědomí. Ubohá Milada psala stručně, bez zvláštního líčení svého bolu, ale rozběhnuté řádky dopisu, třaslavé písmo svědčily o její duševní rozháranosti.

První čin Karlin byl, že běžela do spořitelny, kde měla menší obnos ustrádaný pro případ nemoci, vyzvedla tisíc korun a posílala je sestře. Věděla, že k utišení a zmenšení každého neštěstí je potřeba především peněz a zvláště v nemoci. Pak napsali s Ludvíkem sestře společně dopis, plný účasti a radili, aby nemocného odvezla do nemocnice, kde bude mít stále lékařský dozor a odborné ošetření.

V ty dny se učitelce Liberské špatně učilo a vši moci musila hledět se odpoutat od starostí duši tisínicích. A doma stále jen hovořila s mužem a bratrem o Miladě, a čekala netrpělivě na nějakou zprávu. Přišel jen lístek s díky za peníze, ale o mužově stavu se nezmínila.

Až za týden přišel telegram s krutou zvěstí, že Miladin manžel dočerpěl. Karla šla vyzvednout druhou, poslední tisícikorunu a poslala hned do Prahy Ludvíka, aby byl u sestry v těch krutých chvílích a pomohl jí vypraviti pohřeb, na který ovšem přijeli i Limberských.

Je hrozná pochovávat mladého muže, otce drobného dítěte a ještě hroznější, pakli i jediného živitele rodiny, která zůstane bez jmění, bez příjmů! Kudrna byl sice pojištěn jako soukromý zaměstnanec, ale byl ještě mladý a tak vdova i s dítětem mohly dostati jen velmi maličkou pensi, již by Milada ani byt nemohla zaplatiti. Na to, aby sama si našla opět zaměstnání jaké měla za svobodna, nebylo možno ani pomysli.

Bylo tady předně dítě, které potřebovalo péče a dozoru matčina, Milada pak byla tak zničena smrtí mužovou, že sama se podobala nemocné osobě. Jaký také div, když řadu dní ve dne v noci muže ošetřovala, nehledě k zármutku a starostem o nejbližší budoucnost, pod jejichž tíhou klesala. A posléze kdyby i nakrásně nemusila pečovat o dítě a byla zdravá jako buk, kde najde zaměstnání, když sta a tisíce prodavaček bylo bez místa, kdy přemnohé nabízely své služby za směšnou mzdu.

Tak nebylo ani pomyšlení na to, aby Milada s malým synkem mohla se v Praze uživiti, mohla sice pronajmouti pokoj podnájemníkovi a spokojiti se s pobytem v kuchyni, ale pokojů bylo dosti, více nabídek než poptávek a i v nejlepším případě, když by měla po celý rok správně platícího podnájemníka, nemohla by z toho býti v Praze živa, ježto činže z jejího bytu byla poměrně vysoká. Čím menší byt, tím je poměrně dražší, velké byty jsou poměrně levné; proto zámožný občan obývající pětipokojový, bohatě vypravený byt bydlí relativně vzato mnohem levněji než malý úředník nebo dělník, tisíci se s rodinou v jednopokojovém bytě. To proto, že po malých bytech je největší poptávka a ještě dlouho jich nebude dosti, protože chudáků je vždycky nejvíce.

Tak Karla radila sestře, aby se odstěhovala na venek, kde se přece jen žije levněji, ač ne všude, ale aspoň byt že bude levnější. Limberských dokonce chtěli, aby přesídlila do Brodu, aby měla své lidi v blízkosti a našla v nich trochu útěchy.

Milada souhlasila. Měla Prahu velmi ráda, vždyť v ní prožila své mládí i šťastná léta svého manželství. Ted' ji však hlavní město nelákalo, ba zdálo se jí, že uprostřed toho šumu a lesku její opuštěnost a chudoba je tím bolestnější. Proto se chystala do Brodu. Téměř denně chodila s Vládou na čerstvý rov svého muže; říkala si, že až z Prahy odjede, nebude sem moci choditi, kdož ví, zda jednou za rok, o Dušičkách. Litovala, že neměla více peněz na pohřeb, že by byla dala drahému muži vystrojiti pohřeb zehem a že by si byla mohla nyní snadno urnu s jeho popelem vzíti sebou.

Zatím v Brodě sháněli pro Miladu byt; nebylo to tak snadné v malém městě, kde se mnoho nestavělo. Pro mladou vdovu byla by stačila jedna světnice, ale zrovna takového bytu nebylo. Jednoho večera mluvil Ludvík se sestrou o tom, kde a jak Miladu ubytovat.

"Škoda, že nemáme o jeden pokoj více," vzdychla si Karla, "mohla by Miládka s Vládou býti u nás."

"Anebo škoda, že já jsem vám pořád ještě na krku," prohodil Ludvík, "kdybych sehnal místo někde, uvolnilo by se vám a mohla by tu býti Milada místo mne."

Karla se podívala na bratra a bylo jí ho líto. Chudák, stále myslí na to, že je břeme-

nem! Vstala a pohladila bratra po vlasech. "Jdi, jdi, Ludvíčku, kam pak bys chodil? Však už Miladu někde ubytujeme!"

Ludvík se najednou obrátil: "Víš, Karličko, když už o tom mluvíme; mám možnost dostatí zaměstnání, místo inženýra ve velkém závodě s hospodářskými stroji —

Karla mu vpadla do řeči: "Kde, prosím tě?"

"V Argentíně."

Sedl si znovu a vyprávěl sestře, která v tu chvíli zapomněla na otázku bytovou, že jeho dobrý známý ze studií, inženýr Semerád, je v Argentíně už tři roky a že se mu dobře vede. Už před časem jej lákal za sebou, ale to bylo ještě v době plzeňského pobytu — a tenkrát se mu odtud nechtělo.

"Ale Karličko, potřeboval bych na cestu a do začátku peníze a ty nemám."

"Kolik?"

"Počítám, že by mi stačilo osm tisíc korun. Kde je vzít?"

Karla mlčky seděla na opěradle křesla a zamyšleně pozorovala vzorek koberce. Pak zvedla hlavu a podívala se na bratra. Byl rudý rozčilením, oči se mu leskly.

Bože, dát tomuto mladému, pracovitému člověku možnost zaměstnání, výdělků, radosti ze života a dát to jedinému bratru!

Rozhodla se, ač neměla ani koruny zbytečné.

"Ludvo, opatřím ti ty peníze, vypůjčím si je z učitelské záložny, Jaromír mi bude ručiti."

Ludvík se vrhl k sestře a sevřel ji v srdečném bratrském objetí. Zase mu pohladila mateřsky hlavu a trochu rozechvělým hlasem mu řekla: "Ale nerada tě pouštím do daleké ciziny, bude se nám po tobě stýskat — ale co je to platno, když chléb pro tebe tady není, musíš jej hledat jinde. To ti však říkám, Ludvo, až se poměry změní, musíš se vrátit a založit si existenci tady, ve vlasti. Pobyt v cizině mladému člověku jen prospěje a ty se neztratíš — jsi hodný hoch!"

Když se za pár týdnů přistěhovala Milada do Brodu, uložila si tu trochu svého majetku ve výměnkářské světničce jedné chalupy a jinak žila i s dítětem u Limberských. Za několik dní se rozloučil s nimi Ludvík a odjel za moře.

Všichni se s ním neradi loučili, nejvíce však Karla. Když vyprovodila bratra až do

vlaků a vracela se domů, sevřela jí srdce nějaká zvláštní tíseň. Marně ji zapuzovala. Zprvu se obávala, aby se bratrovi nestala nějaká nehoda po cestě. Oddechla si, když posléze přišla od Ludvíka zpráva, že se šťastně dostal do Argentiny a pak že i místo obdržel. Jenom že plat jeho byl mnohem nižší než předpokládal. Proto se také hned omlouval sestře, že jí hned nebude moci zasílati více peněz na uplácení onoho dluhu.

Dobrácká Karla však bratra hned v dopise uklidňovala: "Z toho si nic nedělej, že mi nemůžeš dluh uplácet, stačí zatím, pošleš-li občas něco na úroky a nebudeš-li ani to moci, tak už to také nějak zaplatím, jen když máš zatím pro sebe na živobytí."

Později si Karla často říkala, že od té doby, co Ludvík odjel, opustilo ji štěstí a stihala ji jen starost za starostí.

Nejdřív přišla do rodiny nemoc, Milada sotva se jakž takž usadila v rodině sestřině, začala postonávat. Naříkala na zemdlenost, únavu, bolelo ji celé tělo. Když přijala pohostinství své sestry, chtěla se jí odměnit prací a hodlala jí hospodařiti a vůbec vésti domácnost, při čemž mohla zcela dobře pečovat i o svého synka. Vypočítala si, kolik stojí strava pro ni i dítě, počítala i se světlem a topivem, vzala v úvahu mzdu služebné Kačenky, pojištění její — i chtěla sestře svou práci a tudíž náhradou služebné síly se odvděčiti.

Paní Limberská vyslechla klidně návrh své sestry. Sama už o podobné věci uvažovala, věděla, že by sestra práci snadno zastala a práci by se dalo vyprat z domu. Ale jedna věc učitelku od tohoto podniku srážela. Pomyšlení na Kačenku. Má ji propustit teď, v nejhorší době? Říká se, že jest bližší košile než kabát, měla by tedy nejdřív se starat o sestru a pak o Kačenku, ale Kačka už jakoby patřila k rodině. Jakou měla radost z malého Vladíčka, jak mu vyprávěla pohádky, jak soucitně sledovala neblahý osud Miladin a teď by ji, poctivou osobu měli propustit?

Učitelka se rozhodla.

Nechá si Kačenku do té doby, dokud by jí nenalezla stejně dobré místo jako má u nich. Vždyť sestra sotva si najde dosti práce jiné, bude spravovati prádlo, šatstvo, pomáhat Kačce, vždyť teď bude více práce, je-li dítě v domě. Milada sice odporovala, ale za krátko byla v tom rozhodnutí sestřině

ně ráda. To tehdy, když najednou přikvácila nemoc — prudký kloubový revmatismus, který nebohou připoutal na několik týdnů na lůžko.

Jak byla tehdy Milada vděčna nebi, že je mezi svými. Ošetřovali ji a starali se o jejího synka. Konečně podařilo se lékařům postavit Miladu zase na nohy. Musila se učit chodit, nejdřív jen o holi. A když už se zdálo, že zlá nemoc je zažehnána, ukázaly se následky její. Značná srdeční vada.

“Žádné starosti, žádné rozčilování, žádná těžká práce” — tak zněl rozsudek lékařů.

Milada se hořce rozplakala.

“Co se mnou, Karličko, vždyť jsem hotoť mrzák. Chtěla jsem pracovat, abych mohla sebe a dítě uživit, chtěla jsem si najít místo hospodyně, kde bych mohla mít dítě u sebe, chtěla jsem hospodařila aspoň tobě, když nás živiš a dáváš nám přístřeší a teď nemohu nic dělat — leda ti být na obtíž!”

Karla ji tišila, jak mohla. Na konec se jí podařilo vnuknouti ubohé sestře naději, že bude-li se šetřit, a dbát rad lékařských, že ozdraví a že bude později opět schopna práce. —

K podzimu roku 1933 probíhaly už všemi časopisy zprávy o novém nezbytném snížení platů státních a veřejných zaměstnanců, úředníků a učitelů. Loňské srážky prý nepostačují, nutno ještě dále snížit osobní výdaje státu. Tentokrát měly byti nejvíce postiženy však jen ty rodiny, kde dva členové byli v zaměstnání veřejném, nejvíce tam, kde to byli manželé, poněkud méně tam, kde to byl na př. otec a syn. Nové srážky činily u Limberských téměř čtyři sta korun.

Ve sboru školy, kde učila Karla, horlivě se o tom opatření debatovalo. Někteří tvrdili, že to není spravedlivé, aby za stejnou práci byla nestejná odměna. Jiní měli tajně radost, že těm druhým se strhuje více než jim a na oko dokazovali zcela vážně, že je to spravedlivé, aby tam, kde jsou dvojí příjmy v rodině byly i veliké srážky. Nejvíce horlil pro toto prý sociální opatření učitel Zemánek, vypasený břichopásek, který před lety, než se oženil, sháněl nevěstu co možno nejbohatší. Našel ji konečně v přihlouplé dceři válečného zbohatlíka, která jen pro svou úžasnou prostoduchost a naprosto nepůvabný zevnějšek zůstala dosud svobod-

nou. Zemánek vyženil s ní spoustu peněz, jež si dal však chytře vyplatiti u notáře ještě těsně před svatbou, aby nekoupil zájce v pytlí.

Za věno své ženy koupil v Brdce na náměstí pěkný činžák, v jehož přízemí byla velmi dobře prosperující kavárna. Sám se chlubil, že jen nájemné za tuto kavárnu je větší než jeho služné. Kromě toho vystavěl si moderní vilku v pěkné zahradě ve vilové čtvrti města. Užíval světa, jak mohl, občas zajížděl do Prahy na flám. Se svou ženou nikdy a nikde se neobjevil.

Tento pán měl nejvíce spadené na provdané své kolegyně a kde mohl, šval proti nim. Jim vyčítal, že mají s mužem dvojí příjmy, třebas za dvojí práci, sám si neuvědomil, že z manželčina jmění jmění má několikrát větší příjmy a bez práce. Často vtipkoval neomaleným způsobem o “ženském” rozumu, o “ženské” práci svých kolegyní, ač všechny konaly vzorně svou povinnost. Sám přišel často do školy v “osvětěném” stavu po flámu, ba stalo se mu i několikrát, že k veliké legraci svých žáků usnul za svým solem. O své povinnosti tuze nedbal, často se dal slyšeti, že má tolik peněz, že vlatně by ani učitelovat nemusil, že ten svůj plat má jen jako kapesné na doutníky; při tom však litoval farizejsky mladých kandidátů učitelství bez místa a vykřikoval, že se mají všechny ženské ze škol vyhnat, vdané i svobodné, protože prý jedině správné zaměstnání pro ženu je v kuchyni. Pak se však přiklonil k uchu některého pána a s hluchým chechtotem sděloval mu své další myšlenky o uplatnění se ženského živlu.

A takovíto lidé dělali a dělají dosud nejvíce tak zvané veřejné mínění.

V novinách se objevovaly stále častěji články, v nichž se útočilo proti zaměstnání žen ve veřejných službách. Ironií osudu se stalo velmi často, že ty paličské články psali lidé, kteří měli plná ústa demokratických zásad, ale v praxi jich neuznávali. Jiní pisatelé bouřili proti dvojímu zaměstnání u dvou lidí, při tom sami zastávali třebas několik funkcí velmi dobře placených, ale to považovali za věc samozřejmou.

Při tom ovšem napadené se také hájily. Všechny ženské organizace zaměstnanecké svolávaly schůze, debatovalo se, sháněla se statistická čísla, aby se dokázalo, že zaměst-

nání žen není příčinou hospodářské krise. Ozývali se i rodiče studujících dívek: Co mají dělati se svými dětmi, na které vynakládají tolik peněz, nebude-li pak možno najíti pro ně zaměstnání?

Největší útok byl však veden a přímo podporován některými politickými stranami

pozvalo i několik řečníků a řečnic, též z Prahy. Schůze byla v neděli, aby mohly se jí účastnit i ženy z okolí. Přišly i dělnice z blízkých továren, mnoho učitelek a drobných úřednic.

Po projevech řečníků rozpředla se debata, které se účastnilo mnoho přítomných.

Pohled na státní kapitol v Baton Rouge v Lousianě.

★

Jest to jeden z mála amerických kapitolů, který jest stavěn v čistě moderním slohu. Z ostatních států má také Nebraska moderní kapitol.

proti vdaným ženám ve školách a úřadech.— Horlivě bylo voláno po celibátě pro ně, po jednom nelidském opatření, které bylo už za starého Rakouska kritisováno a napadáno všemi pokrokovými lidmi.

Tehdy brodecké "Sdružení zaměstnaných žen" svolalo veřejnou schůzi, na níž

Zdůrazňovaly, že vlastně jejich existence je jejich věnem, protože rodiče nemohouce jim nastřádati věna, poskytly jim vzdělání, aby se mohly samy živiti. Jiné ženy dokazovaly, že manželství není zaopatření pro ženu, obzvláště nyní, v době, kdy lze snadno je zrušiti. Ale nejvíce bylo těch, které dokazovaly,

že bez vlastního výdělků by se byly nemohly vůbec vdáti. Bud' měl muž malé příjmy, společnou domácnost si zařídili na dluh, oba musili jej splácet. Jinde muž měl povinnost podporovat staré rodiče, ve velké většině byly to však zaměstnané ženy, které ze svého výdělků vydržovaly otce, matku, podporovaly nedospělé či nezaměstnané své sourozence i jiné příbuzné.

Jedna vesnická učitelka hlásila: "Mužův bratr přišel křísit o svou živnost, v zoufalství si vzal život, starám se s mužem o jeho vdovu a tři děti. Kdybych neučila, nebylo by to možno." Profesorka z brodeckého gymnasia vypravovala: "Starám se a živím svou těžce nemocnou sestru a její dítě. Když onemocněla, opustil ji její ničemný manžel a po řadu měsíců nedal rodině ani haléře. Pak se s ní dal rozvésti. Protože nemá pevného zaměstnání, alimenty nelze dobře na něm vymáhati, o nákladné léčení choroby své ženy, kterou sám zavinil, se vůbec nestará. Větší část svého příjmu dávám své nešťastné sestře. Co by bylo s ní a jejím dítětem, kdybych nevydělávala?"

A jiné a jiné obrázky lidského utrpení na jedné straně a lidské pomoci na straně druhé se tu střídaly v pestré směsici.

Také Karla Limberská byla tu přítomna. S porozuměním sledovala celé jednání — vždyť sama se dělila o své příjmy od počátku své učitelské dráhy. Ale pak se její srdce naplnilo hrůzou. To tehdy, když řečnice z Prahy podávala zprávu o tom, jak se zamýšlí skutečně odstraniti zaměstnání žen a to nejdříve provdaných. Mají býti propuštěny bez ohledu na své vzdělání, na svá rovná práva s muži samou ústavou zaručená, bez ohledu na to, kolik lidí svým výdělkem živí.

Vlna zděšení proběhla celým shromážděním.

"Byla by možná taková nespravedlivost?"

"A boháčci mohou hromadit zlato bez práce?"

Té noci po schůzi Karla nespala. Mužovi se nesvěřila se svými obavami, nechťc jej na noc rozčliti, byl poslední dobou nějak přepracován. Ani sestru nechťela po-děsiti.

Ale sama bděla a mozek jí pracoval horečně. Uvažovala, jak by zaplatil dluh osmi tisíc, jež si vypůjčil pro bratra, jak

by mohla vydržovat nemocnou sestru, práce neschopnou a její dítě. Počítala, jak by vypadala situace, kdyby skutečně byla zbavena možnosti výdělků. Muž vydržoval svou staříčkou matku — to byla jeho povinnost, ale nebylo jeho povinností život i švakrovou a synovce, platit dluh za švakra. Na konec došla k závěru, že kdyby i propustila služebnou a sama všechnu práci v domácnosti konala, že nikdy neušetří tolik, aby z vý-
těžku své práce mohla uživit své lidi. Co dělat, co počít?

Ráno když vstávala z lůžka, zatočila se jí hlava slabostí. Ve škole kolegyně mluvily jen o včerejší schůzi. Starost plnila jejich duše. —

Den se vlekl za dnem. Limberská už po druhé platila úroky z bratrova dluhu; na to, aby umořovala i jistinu, nebylo ani pomýšlení. Malý Vladík, jediný té doby bezstarostný člen rodiny Limberských, nakazil se mezi dětmi černým kašlem i bylo nutno jej lékařsky ošetřit a pečlivě léčit — nový nepředvídaný výdej.

Jednoho dne přišla k Limberským učitelka Vítková, kdysi spolužačka Karlina. Byla provdána za poštovního úředníka v blízkém městečku. Přišla všecka rozčilená novými pobuřujícími zprávami, jež se právě v těch dnech objevily zase v časopisech o propuštění žen z veřejných služeb.

Karla se znovu poděsila. "A víš, Karlo, co dělají mnohé, které z různých důvodů nemohou se vzdáti svého výdělků? Dávají se rozvádět, dohodnou se s mužem a soudně se jejich manželství rozloučí na základě žaloby té nebo oné strany. Doufají ti chudáci, že snad jednou zase nastanou lepší časy a pak že zase uzavrou znovu sňatek. V Praze prý je už kolik takových případů. Ovšem bydlit musí odděleně. Ale mají-li se rádi a mohou-li si důvěřovat —"

Její slova nešla Karle z mysli ještě dlouho po odchodu přítelkyně. Kolik nocí přemítala o tom problému, jak zachrániti skývu chleba pro své drahé, jak si zachovati možnost skromného výdělků, zachrániti si existenci, které se domohla vlastním přičiněním za tolika nesnází.

Trpce se usmála, když četla v těch dnech kdesi v novinách čísi návrh, aby jeden člověk nesměl mít více funkcí než deset! A povzdechla si, když o pár řádků níže

četla, že řídítel jedné z předních bank má "pouze" dvanáct milionů ročně!

Po večeri seděla s mužem u stolku a oba četli. Vlastně jen on. Ona doopravila stoh školních úloh a teď probírala se v učebnici. Ale její zraky utkávaly na mužově tváři. V šeru stínidla lampy zdál se jí býti nějak přepadlý, pohublý.

Tiše vstala a přistoupivši k němu ovínila mu rámě kolem krku. Vzhlédl na ni od knihy s úsměvem.

"Nějak se mi nelíbíš, Jaromíre, nevypadáš dobře, není ti nic?"

Zavrtěl hlavou. "Mně?" Kde pak! Ale ty, děvče, jaksí v noci špatně spíš, pozoruj to už delší čas; co pak tě něco trápí?"

V tu chvíli ubohé Karlíny nervy po léta napínané starostmi o rodinu a v poslední době tolik vybičované náhle povolily. Ta starostlivá zmínka mužova způsobila, že propukla v tichý pláč.

Opravdu se polekal. Objal ji a posadil si ji na klín jako děvčátko.

"Pro Boha, Karlo, co se ti stalo?"

Přerývaným hlasem začala mu mluvit o tom, o čem v posledních dnech i nocích neustále přemýšlela. O nutnosti zrušiti formálně jejich vzorné manželství, aby mohli oba dále plniti své lidské povinnosti — on k matce, ona k sestře a jejímu dítěti a částečně i k bratrovi.

Ze začátku jí odporoval. Počala mu podrobně s velikou energií vykládati, že jiné cesty není; a jinak že se mezi nimi nic nemění, že se budou mít stejně rádi jako dřív, že přece láska dvou inteligentních lidí nezávisí na oddacím listě.

Tiše jí naslouchal. Jeho mužná, ušlechtilá tvář zůstala klidnou, jen pohled vážný, až zasmušilý jevil tíseň duše.

"Učiň, Karlo, jak za dobré uznáš, kdybych byl zámožný, nikdy bych se od tebe neodloučil, za nic na světě. Ale jsme oba proletáři, chudáci a na nás závisí ještě větší chudáci."

Nastaly pak pro oba přetrpké dni.

Nejdřív porada s advokátem, pak formální žaloba na Karlu, která se odhodlala vzíti vinu z "rozháraného manželství" na sebe, posléze trapné řízení soudní, kde se oba bledí rozčilením sešli jako rozvádění manželé před soudem. Manželství obou bylo rozvedeno a pak ještě na radu advokátovu

rozloučení. Karle nezbylo podle zákona z manželství nic než jméno mužovo.

Celé jednání tajili dost dlouho před Miladou i Kačenkou, Milada chtěla ušetřiti rozčilení, jež by jejímu nemocnému srdci škodilo.

Ale po rozvodu už spolu nesměli bydlet ve společné domácnosti a tehdy se odstěhoval Jaromír do najatého pokojíku, kde také spával. Tu už museli zpravit o svém počínání i Kačenku i Miladu. Milada dobře chápala, že hlavní příčina tohoto zoufalého prostředku Karlina k zachránění existence je ona a její dítě. Byla zničena; ne, to přece nesmí přijmouti od sestry takovou obět'!

Dalo Karle i jejímu mužovi hodně práce, než ubohé Miladě vše vymluvili, konečně ji utišili ujištěním, že zde běží o rozluku jejich manželství nikoli na vždy, ale jen na čas, možno že jen na zcela krátký čas! Těšili ji oba, ač nikdo z nich tomu nevěřil!

Stejně těžkou práci měli s Kačenkou. Ta byla úplně zděšena. Rozvod! Její milí, hodní páni, kteří se měli tak rádi, kteří si nikdy neřekli ani v žertu křivého slova — ti jsou rozvedeni! Nemohla to pochopiti ve své prosté duši a jen proklínala ty, kteří je k tomu donutili. S pláčem stěhovala Limberskému přemýšlení a jiné věci do nového bytu. A jak radostně jej vítala, když v podvečer nepozorovaně přiběhl, aby s ženou aspoň povečeřel.

Řekl Kačence, aby to nikomu neříkala, že učitel chodí do bývalého domova a ona pochopila.

Rozhorleně se osopovala na všechny, kdož se jí všetečně vyptávali, co se to stalo u Limberských a je-li to pravda, co se povídá, že jsou od sebe. "Jděte se zeptat na úřad, já nemám na klepy čas!" odsekla.

Jednou se ale doopravdy rozlábila. Kupovala u řezníka maso, když se tam přihrnulo několik paniček, mezi nimi i paní radová, jejíž dcera Málinka dosud byla svobodnou.

Ta jak spatřila Kačenku, hned se k ní přitočila.

"Tak u Limberských je rodinná katastrofa, vidíte? To jsou věci! Ale oni prý se hned po svatbě hrozně hádali mezi sebou, ona prý paní učitelka měla ostrý jazyček a pan učitel prý jí nejednou nařezal. Však vy

to musíte nejlépe vědět, vždyť jste u nich od počátku.”

Ostatní paničky se zatajeným dechem čekaly na Kačenčinu odpověď. Ta celá zrudla rozčilením.

“Milostpaní, to máte divné zprávy. Já jsem mezi lidmi od dětských let, sloužila jsem v mnoha rodinách, ale takové spořádané manželství jako u Limberských jsem ještě nepoznala a už jistě nepoznám. Aspoň ne v Brodě.”

Hodila maso do kabelky a pyšně odcházela z krámu.

Doma se své zaměstnatelce o tom nezmínila. Při vši své prostoduchosti pochopila, že by to paní Limberské bylo trpké k slyšení.— Co však ta sama musila toho přeselechnouti!

Nejvíce zase učitel Zemánek dělal i v její přítomnosti surové vtipy na rozvedené manželství. Její představený jí dal na jevo, že to není škole nijak ku ozdobě, je-li ve sboru učitelském rozvedená učitelka. Opoovážila se namítnouti, že v sousední obci sám ředitel školy je rozvedený a přece že mu to nikdo nemá za zlé.

“To je něco jiného, paní učitelko!” —

Limberský se stravoval v hostinci, pouze večerel doma u Karly, kterou ani na okamžik nepřestal považovati za svou ženu. Ale to se kradl tajně, aby jej nikdo nepozoroval, k svému bývalému domovu. Pokud byly dlouhé večery, bylo dobře. Hůře bylo na jaře, kdy mu nebylo možno vklouznouti pod ochranou šera nepozorovaně do bytu Karlina. Častěji si povšiml, že je pozorován buď nějakým zvědavcem ze sousedství nebo chodcem v ulici, vždyť na venkovském městě se všichni lidé znají.

Krátce před koncem školního roku objevil se y místním plátku “Rodná hrouda” článek s názvem “Podivný rozvod”. Neznámý pisatel, jenž se zapomněl podepsat, psal o manželech, kteří jsou rozvedeni, ale při tom muž bývalou ženu navštěvuje. Druhého dne dostal Limberský i Karla výtisk časopisu zdarma. Stejný výtisk s článkem červeně zaškrtnutým poslal neznámý dobrodinec i školským úřadům.

Do dvou měsíců byl učitel Jaromír Limberský přesazen do malého městečka Kýnova, tři hodiny drahou od Brodu. Lidská závist a zloba byla konečně uspokojena.

V.

Přes prázdniny se Limberská odstěhovala z vilové čtvrti na druhou stranu města, do osamělého domku na bývalém předměstí. Vystavěl si jej železniční úředník, aby měl kde bydlet, až půjde do pense a zatím jej pronajímal. Karla změnila byt předně proto, že nechtěla zůstat trvale sama bez Jaromíra v místech, kde ji vše upomínalo na první šťastné doby jejího soužití s mužem. Také byt ve vile byl dražší než nový a posléze chtěla býti co možno nejdále od města, od lidí, kteří neměli po většině špetky soucitu s jejím osudem, ba ztěžovali jí jej, jak mohli.

V domku byly dva pokojíky a veliká kuchyně do dvorku, za nímž byla malá zahrádka, vklíněná do dvou sousedních ovocnářských zahrad. Tady teď meškala Karla nejraději, když přišla ze školy. S pomocí věrné Kačenky, která sama se uvolila sloužit za nižší mzdu za změněných poměrů v domácnosti, sbíla se v rohu zahrádky lavičku, postavily zde starý stůlek a tady paní učitelka opravovala dlouho do podzimu za teplých ještě dní zářijových i říjnových úkoly svých žáků nebo četla. Jindy pracovala s Vladíkem, z něhož se už stal malý záček a zápolil za dozoru tetina statečně s písmeny a číslicemi na černé tabulce.

To byly světlé chvíle života osamělé učitelky. Práci zaháněla stesk po bývalém životě, po drahém muži, kterého nemohla už denně ani na chvilku spatřiti, s ním si pohovořiti. Někdy ji přepadl tak drásavý bol, že stěží zadržela slzy. Nebyla nikdy závistivou, ale nyní se jí leckdy sevřelo srdce, když spatřila na ulici známé manžele spolu se vedoucí, když viděla, jak muž se ženou večer se vrací domů, k domácímu krbu, společně. Kde je její muž? Proč ji odtrhli lidé od muže? Proč ona nemá takového práva jako jiné ženy?

V takových chvílích její rozbolestnělé nitro žádalo samoty. Zašla do polí za městem, tam nikým nehlídána a nepozorována od srdce si zaplakala, prudká chůze znavila tělo a ponenáhlu slzy otupily i bolest srdce. Nikdy však nezapomněla před návratem domů zastřiti svou tvář maskou klidu. Její ubohá, nemocná sestra a malý Vladík nesměli zvědět, jaké těžké boje, boje o lidské štěstí, se odehrávají v duši Karlině.

Právě tak tajila to před Jaromírem, když v sobotu odpoledne přijel z Kýnova, aby aspoň jednu noc a jeden den ztrávil ve společnosti Karlině. Z nádraží přímo spěchal do bytu Karlina a nevyšel odtud až v neděli večer, takže jeho návštěvy zůstaly zvědavému městu celkem utajeny.

To byla jediná radost Karly, ten zájezd mužův. Celý byteček byl pečlivě uklizen a všechno bylo uchystáno jako při návštěvě nejmilejšího hosta. Na těch osmočtyřicet hodin snažili se i Karla i Jaromír zapomenouti na celý svět a žili jen sobě. Horlivě si sdělovali všechny události z celého týdne. Ale jak se blížil nedělní večer a s ním chvíle, kdy Jaromír musil na nádraží, na Karlínu náladu padal stín smutku.

Balila mužovi vyprané a spravené prádlo, nějaké pečivo nebo kus pečeně a při tom se jí hrdlo stahovalo lítostí. Zas šest dlouhých, smutných šedivých dní před sebou!

Limberský si dobře všiml, jak je Karla vždy rozčilená jeho odjezdem. Nebylo mu o mnoho lépe, ale co dělat. A začal ji sám utěšovat. "Podívej se, Karličko, jaká to byla ještě šťastná náhoda, že mne dali do Kýnova, že nemusím sem dlouho jeti a že přece každého týdne se vidíme. Což kdyby mne byli přeložili někam na Slovensko anebo tebe někam ještě dále na západ. Ještě jsme měli v neštěstí štěstí, děvče zlaté!"

Karla ihned pochopila jeho snahu potěšiti ji a přiměti ji ke smíru s daným stavem věcí. Dobře cítil, že se Karla přes všechnu svou statečnost trápí nad jejich odloučením a věděl také, že tady by pomohla jediná věc: opětné uzavření sňatku. Mohli se však toho odvážiti, kdy byla zahájena všeobecná kampaň boje proti ženám a kdy by se sotva bral nějaký ohled na ty, jež živí výtěžkem své práce jiné. Konečně pouhý pohled na Miladu, na její bledý obličej, prozrazující vážnou chorobu, na malého Vlád'u přinutil oba k vyřčení neúprosného: Nelze jinak.

Tentokrát šla Karla muže vyprovoditi na kousek cesty k nádraží. Podzimní večer mlhavý a zasmušilý zakryl svým temným závojem dvojici lidí, držících se za ruce. Ani tuze nemluvíli, jen všemi smysly vnímali blízkost milého druhu, po němž za málo okamžiků nezbude ani stín. Na nároží živější ulice se rozloučili. "Na shledanou!"

Otočila se ještě několikrát po jeho vysoké postavě s kuffíkem v ruce, až jí zmizel v houstnoucí mlze.

Ale uviděli se oba dříve než se nadáli. V úterý dostala Limberská telegram od muže se zprávou, že jeho matka náhle zemřela. Pohřeb ve čtvrtek.

Na rychlo si opatřila černý oděv, objednala květiny a chystala se na pohřeb své stařícké, dobré tchyně. Bože, jak byla ráda, že té dobré matičce se nesvěřili se svým smutným tajemstvím o rozluce svého manželství. Aspoň ji ušetřili starosti a zármutku.

Když Karla žádala svého představeného o dovolenou na čtvrtek, aby mohla jeti na pohřeb a když na otázku ředitelovu oznámila, že na pohřeb své tchyně, úsměšek se kmitl na jeho tváři.

"No, jeďte si tedy, paní učitelko!"

Uklonila se a tvářila se, jakoby onoho úsměšku neviděla. Pomohlo by nějaké vysvětlování lidem tohoto druhu?

Časně zrána vyjela z Brodu, aby byla včas v malé vesnici, odkudž její muž pocházel. Jaromír čekal na ni na železniční stanici. Uvedl ji do rodné chalupy, pak do malinké světničky výměnkářské, kde na dvou židlích v černé rakvi ležela drobná stařenka. Při pohledu na její malou stříbrovlasou hlavu, na vrásčitou tvář vypukla v pláč.

Plna upřímného žalu sklonila se nad rakví, ověncila hlavu stařečnicku růžemi, jež přinesla a pak se sklonila nad mozlíňma rukama, jež tu v rakvi po prvé zahálely a vtiskla na ně polibek. A duši jí šlehla myšlenka: "Kdybyste, maminko zlatá, věděla!"

Po pohřbu vrátili se Limberských na chvíli ještě do chalupy. Jaromír měl rozhodnouti o skrovníčském dědictví po nebožce matce. Rozhodl krátce. Něco toho šatstva a prádla, co zbylo po stařence, daroval staré ženě, která matku uložila do rakve. Sám si vzal jen svazek dopisů, pár fotografií a pro Karlu sňal s bílé stěny starodávný obrázek sv. Panny Barbory, malovaný na hedvábí pod sklem, v obrubě všelikých dracounů a květin. "Ten obrázek si vezmi, Karličko, na památku na maminku. Ona si ho velmi vážila, byla to její patronka a dostala jej jako mladé děvče od vážené dámy, u níž sloužila."

Pak se rozloučili s domácími, docela už cize, Jaromír posledním pohledem objal sta-

vení pod košatým kaštanem, kde se narodil a kde dnešním dnem mizí poslední stopa bývalého domova. Domov! Kde má nyní domov? Má nějaký vůbec?

Oba odjížděli pohroužení v hlubokých, neveselých myšlenkách. —

V sobotu přijel Jaromír jako obvykle. Karlu tentokrát překvapilo jeho vzezření. Vždycky statný, svěže vyhlížející muž byl přepadlý, bledý až do žluta, oči mu nějak zapadly. I hlas měl zastřený. Karla se poděsila. Hned se vyptávala, nestůně-li, cítí-li se dobře. Odmítal její starostlivost s úsměvem. —

"Nic mi není, Karličko, jsem ještě unaven z toho pohřbu, to víš, nespál jsem pořádně od úterka a také se mi zdá, že jsem se cestou trochu nachladil. Uvaříš mi po večeri čaj s citronem, pěkně se vyspím v pohodlí a zítra mi bude dobře."

V noci však jím lomcovala horečka a nařikal na bolest v krku. Karla dala mu obklad, sehnala kloktadlo, ale celkem to nepomáhalo.

Ráno se mu trochu ulevilo, ale při snídani se ukázalo, že nemůže dobře polykati. Spokojil se jen šálkem mléka s medem a na prosby Karliny zůstal na lůžku.

"Ale k obědu už vstanu, přece jsem nepřijel, abych tu stonal!"

Avšak když vstával k obědu, udělalo se mu mdlo a klesl na lůžko. Polekaná učitelka poslala ihned pro lékaře.

Přišel až odpoledne. Sotva však prohlédl nemocného a změnil teplotu, zatvářil se vážně: "Pane učiteli, to je hnisavá angína, musíte okamžitě do nemocnice." Zařídím převoz, připravte se asi za půl hodiny."

Karla se snažila přemluvit doktora, aby ponechal nemocného doma, že bude o něho pečovat i co nejlépe.

Nedal jí ani domluvit. "Paní učitelko, není možno, nemoc je krajně nebezpečná a nakažlivá a máte tu malé dítě. Jsem povinen a osobně zodpověden za řádné opatření nemocného."

Ve vysoké horečce odváželi Limberského. Karla vsedla s ním do vozu a zavezla jej do nemocnice. Nedbala tentokrát na nic, na žádné lidské řeči, běželo jí jen o jediné: O záchranu Jaromírovu. Lékař chtěje totiž zlomit její odpor proti převezení nemocného do nemocnice, upozornil ji na nebezpečí

hnisavé anginy, letos tolik rozšířené.

Když se vracela plna starosti z ústavu, v pomněla si, že musí zpravit ředitelství školy v Kýnově o Jaromírově onemocnění.

Doma se nejdřív starala, aby Vlád'a se snad nenakazil zlou chorobou. Hošík nesměl vstoupit do pokoje, kde strýc ležel a celý pokoj byl řádně vyvětrán.

Té noci Karla špatně spala a myslí byla stále u lože nemocného. Hned po obědě běžela do nemocnice. Nepustili ji ovšem k Jaromírovi, ale milosrdná ošetřovatelka ji sdělila, že pan učitel blouzní v horečce a že volá stále Karlu.

Po tři dny opakovala se její křížová cesta za nemocným. Naposledy ji oznámili vydešené a třesoucí se, že Limberskému horečka klesá a že si vyžádal papír a tužku, chtěje něci psáti.

Vydechla ulehčením. "Tak to je už přece lépe, vidíte, sestro?"

Ošetřovatelka se usmála. "Zdá se, paní. Zítra uvidíme."

Karla na zpáteční cestě z radosti koupila Vlád'ovi kornout pečených kaštanů.

Nazítí spěchala k domovu plna nedočkavostí. Rychle se naobědvá a hned poběhne za Jaromírem, možná, že dnes už ji k němu pustí.

Otvírajíc si branku zaslechla jakoby pláč z kuchyně. Srdce se jí zastavilo — pak několika skoky oetla se v kuchyni tvář v tvář zdrcené Miladě, sedící sklesle na židli a plačící Kačence.

Ta jak ji spatřila zalkala: "Pán zemřel!"

VI.

Brod nebyl svědkem už dávno takového pohřbu jaký měl učitel Jaromír Limberský. Lidé jsou namnoze divní tvorové. Dokud je člověk živ, nedají mu pokoje, stále na něm něco nesprávného vidí. Ale když zemře, projevují mu sympatie a litují jej. Učitel Limberský byl z lidí, o nichž se říká, že nemají nepřátel. A přece ani jeho nenechali lidé na pokoji, vyčítali mu aspoň to, že se oženil podle hlasu svého srdce.

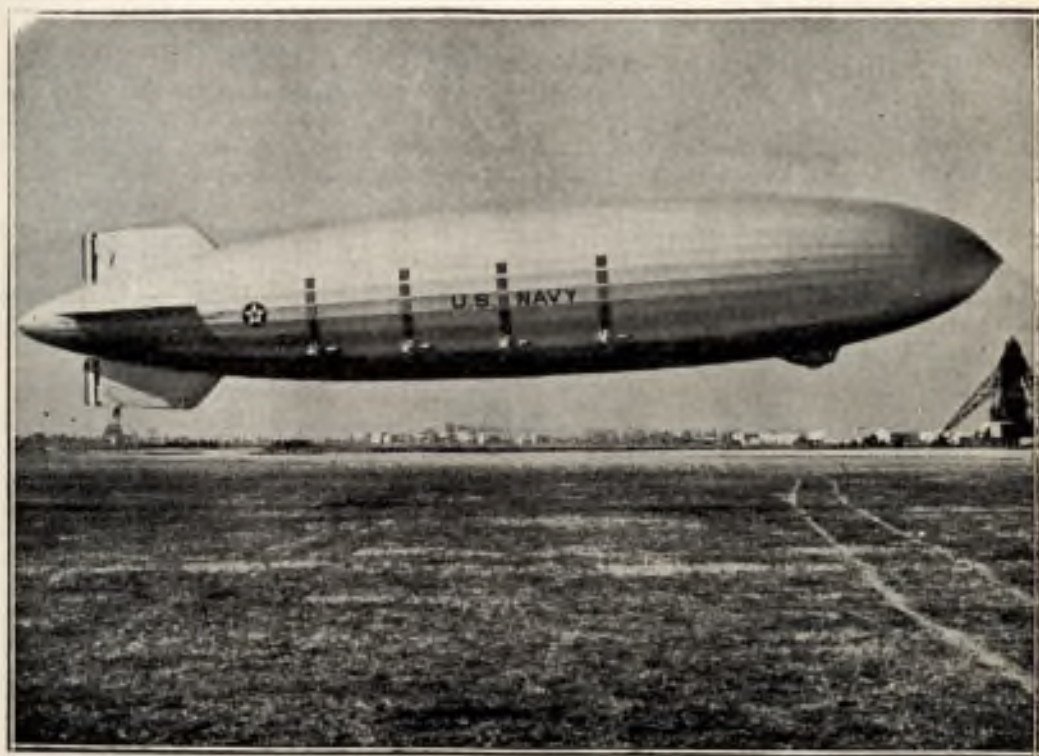
Jeho téměř tragická smrt pár dní po úmrtí matčině vzbuzovala sama sebou soustrast, obzvlášť uvážili se okolnosti, za kterých zemřel tento mladý a zdravý člověk. Otrava po hnisavé angině, tak zněl lékařský náález. Všechna lidská pomoc byla marná.

Ale co lidi nejvíc zajímalo. Onemocněl tady, u své bývalé ženy, s níž byl rozloučen. Mnozí cítili, že v případě Jaromíra Limberského je více lidské tragiky než se zdá povrchnímu pozorovateli. To tušili především ti, kdo se podívali na onu přesmutnou postavu v černém šatě notácející se za rakví — na jeho bývalou ženu Karlu. Tak bývá žalem zrcena jen upřímná, milující žena. —

Když za několik dní šla Karla do nemocnice vyrovnat účet a poděkovat lékařům za

už i lékaři se vzdávají naděje. K vůli Tobě rád bych zůstal na živu. Zemru-li, nes to statečně, vždyť Ty už umíš snášeti ústrky života. Mé poslední myšlenky platí Tobě, má drahá ženo, jsi jí stále a nikdy jsi jí býti nepřestala. Děkuji Ti za všechno, čím jsi mi život zkrášlila. Poslední pozdrav a polibek muže Jaromíra.”

Jak dlouho tam stála nebohá vdova, nevěděla. Byla však už úplná tma, když se vrátila domů jako v mátohách. Ruka v čer-

Americká říditelná vzducholoď Macon byla již třetí, která se při svém letu sřítila a byla zničena. Patřila námořnímu departementu a stála přes 4 milióny dolarů. Před tím potkal stejný osud vzducholoď Akron a Shenandoah.

jejich velikou, byť marnou námahu, odevzdal primař Karle neveliký kus papíru, popsaný tužkou. Poslední dopis jejího muže. Chtěla si jej přečíst až doma, v klidu, ale nevydržela.

Sotva vyšla z nemocnice, zabočila kolem plotu do polí a tam opřena o nízkou zeď s očima do ruda vyplakánými, začala čísti trhané řádky:

“Moje milovaná Karlo, moje věrná ženo, cítím, že je se mnou konec; pozoruji, že

né rukavičce však křečovitě tiskla k prsům poslední vzkaz a pozdrav mrtvého. —

Přiblížily se vánoce. Na ně se těšil v malém domku jenom malý Vladík a ještě jej maminka napomínala, aby v přítomnosti tetině raději mlčel o Ježíškovi, o stroměčku, o koledách. Útlocitná Milada byla by raději už viděla vánoce pryč. Pravda, jsou to svátky radosti, ale je nějaká radost pro lidi nešťastné? Jakou radost může v nich očekávat její ubohá sestra, která bude je sla-

viti po prvé bez milovaného muže? Na konec však Milada přece jen byla ráda, že budou vánoční prázdniny. Sestra Karla tělesně velmi sešla, zhubeněla, pobledla a žal s únavou nakreslily jí pod očima hluboko do tváří temné kruhy. Milada doufala, že v těch dvanácti dnech prázdná si sestra trochu odpočine a že se zotaví. Avšak dva dny před Štědrým večerem se Milada hozně polekala. Karla ráno před odchodem do školy byla zachváčena mdlobou, z níž se sice brzo zotavila, ale Milada byla plna starosti. Pro Boha, aby se tak ještě Karla rozstónala!

Hned jak přišla učitelka ze školy, navrhla jí sestra, aby zítra, ježto už nebylo vyučování, zajela si do Prahy k věhlasnému lékaři na důkladnou prohlídku. Karla svolila; v Praze zašla k známé lékařce, k níž jezdily její kolegyně. Vrátila se večer, právě když Milada snažila se honem ukrýti vánoční stromek zpola teprve ustrojený.

“Nech jej zde, Miládko, počkej, až se svléknu, pomohu ti.”

Milada hned se ovšem ptala, jak sestra pochodila u prohlídky, ale ta ji upokojila.

Dobře dost, hodně na vzduch, hodně spánku a žádné starosti — tak prý zní rada lékařská.

Štědrý večer, jehož se Milada tolik bála k vůli sestře, uplynul klidně. Byl neveselý ovšem, jen Vladík se hlasitě radoval z jasně ozářeného stromku a z několika dárků, jež mu Ježíšek uložil pod stromek. Stará Kačenka potají utírala slzy, Miladě bylo teskně při vzpomínce na zemřelého muže a švakra. Bála se zrovna podívat na sestru, jež seděla v nízkém křesle a pozorovala tiše světla stromku. V tom zaleskly se jí slzy v očích. Milada k ní přikročila a objala ji.

“Neplač, Karličko, hled’, ještě máš nás, kteří tě mají rádi. Vím, co je to ztratit muže, věřím ti, jaký bol máš, ale hled’, nejsi přece sama, máš tu mne a Vlád’u —” sklonila se k sestře a upřímně ji políbila.

Karla vstala, objala sestru a její ústa zašeptala:

“Miládko, Jaromír mi posílá za sebe náhradu — budu mít dítě, třeba pohrobka.” —

ANNA ZIEGLOSEROVÁ:

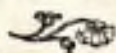
Srdce mé . . .

List větrem urvaný
je srdce mé . . .
Bez cíle let
ve smutný svět
a nelze nikdy, nikdy zpět!

Květ cestou ztracený
je srdce mé . . .
Vydáno v zmar
za lásky dar,
není proň víc příštích jar . . .

Klas vichrem zlomený
je srdce mé . . .
Žádal si kvést,
úrodu nést,
zašlapán je však ve prach cest.

Pták šípem zraněný
je srdce mé . . .
Vše láká v let
ve širý svět,
však nelze víc se rozletět!

Ze života texaského pionýra.

PRO KALENDÁŘ HLASATEL NAPSAL E. J. MOTIS, PRÁVNÍK V YOAKUM, TEX.

ZBÝVÁ již velice málo našich starých průkopníků, kteří počátkem druhé polovičky min. století hledali nový domov v Texasu a je také litovati, že není žádných

určitějších záznamů, které by vyličily jejich těžký život na tehdejších pustinách. To mne pohnulo, abych z bohatých životních zkušeností svého dobrého přítele Františka Nikla napsal tyto vzpomínky. Byl to typický texaský pionýr, jenž prožil 75 roků svého života v tomto státu a zemřel v

Emil J. Motis.

požehnaném věku 90 let. Muž, jenž jako chudý přistěhovalce přijel se svými rodiči do Texasu, byl texaským cowboyem, dobytkařem a posléze moderním farmářem, jenž musel prodělati těžké zápasy nejen s nevlídnou přírodou, ale také skutečné boje s Indiány, Mexičany i se zločinným živlem na texasských i kansaských preriích a celé mládí bylo řetězem zkušeností, které se dnešnímu člověku musí zdáti pohádkou. Jak často jsem jej slyšel vyprávěti tisíce zajímavých událostí z jeho bohatých vzpomínek a některé z nich přenášim tuto na papír, aby památka tak vzácného muže z dob pionýrských byla zachována.

František Nikl se narodil v říjnu roku 1844 ve Frenštátě na Moravě a jeho rodiče byli František a Marie Niklovi. Měli pět synů, Jana, Josefa, Petra, Jima a Františka a jednu dceru. Roku 1866 se Niklova rodina vydala na cestu do Ameriky a jako jiní tehdejší vystěhovalci, jeli po plachetníku z Brém do Galvestonu. Usadili se u Dubině, kde tehdy již bylo pět českomoravských rodin a začali těžký a často velice trpký život texaského farmáře. Později se odstěhovali do okolí Flatonie, kde František bydlel až do roku 1894. Niklova rodina sem přijela o 10 roků dříve než rodina mého

tchána Jana Vražla a tato usadila se u St. John, 10 mil od Flatonie. Niklovi hoši jej učili jezdit na koni a tchán, jenž byl tehdy malým a útlým hošíkem, skutečně se naučil jezdit, že byl pak považován za nejlepšího jezdce v celém okolí. Od té doby se datovaly přátelské styky mezi Niklovými hochy a Janem Vražlem a setrvaly až do r. 1922, kdy můj tchán zemřel a pak František Nikl zůstal mým dobrým přítelem až do své smrti 25. října 1934.

František Nikl pojal za manželku slečnu Annu Holubovou a měli 15 dětí, z nichž tito dosud žijí: Karel, Jim, Filip, Ed, František, Henry, Tom, Lee a Emmett a dcery Agnes Kunetková, Julia Garretová, Emma Svobodová, Marie Niklová a Fr. Midgettová. Posledních 40 roků žil ve Fordtran na rovných preriích asi 30 mil od Yoakum, kde si koupil několik set akrů půdy a na nich a na sousedních pozemcích měl veliká stáda dlouhorohého dobytka, jež později vyměnil za bělohavý dobytek a druh zvaný Brahmas. Později se počala stáda pomalu menšiti, až ke konci svého života se František zabýval ponejvíce rolničením a stáda přenechal synům.

Když Nikl přijel do Texasu, byl tento stát ještě hodně divoký. Bylo zde i mnoho zlodějů, kteří kradli hovězí dobytek i koně a také s Mexičany a Indiány měli tito naši průkopníci často nepříjemnosti i potyčky. Nikl vzdor svému mládí byl člověkem odvázným a nebojácným a na svých cestách do Mexika s bavlouny a do Kansasu s dobyt看kem, prožil mnohé nebezpečí a rozčilující příhody, které se poslouchají jako román z tak zvaného divokého západu. Jeho život byl často v krajním nebezpečí a známky na jeho těle svědčily o tuhých zápasech, ale vždycky vyšel jako vítěz.

S dobyt看kem do Kansasu.

Cestu se stádem dobytka po "dobyťí stezce" (cattle trail) z Texasu do Kansasu

konal několikrát. Cattle trail je v dějinách západu známa jako dějiště mnohého krveprolití, loupežných přepadů a hromadných krádeží dobytka. Tudy byla hnána stáda dlouhorohého dobytka, čítajícího 3 až 5 tisíc kusů, někdy dokonce až 10 tisíc a cesta někdy trvala šest až osm měsíců. Někdy se také museli brát po nových cestách a lidé, kteří dobytek hnali, museli spát pod širou oblohou a noci hlídati stáda a často zápasiti se zloději dobytka. Pasterci či cowboyové museli být stále na koních a František Nikl konal cestu několikrát vždy s novým nebezpečím a novými zápasy.

Na druhé cestě s dobyttem do západního Kansasu přišla do tábora pasterců tlupa Indiánů a náčelník chtěl maso, ale František se stavěl, jako by mu nerozuměl a když se nemohl rudochů nijak zbaviti, ukazoval náčelníkovi na malého a hubeného volka, ale s tím nebyl náčelník spokojen. Zaje s ostatními Indiány do stáda, čítajícího kol 8,000 kusů a vybrali si tři největší a nejtlustší kusy, zabili a stáhli, pak je naložili na vůz a když dal náčelník Frankovi zlatou desítku, odjeli. Pravidlem cowboyů bylo dáti Indiánům nebo zlodějům maso, které si přáli neb když jim nevyhověli, rozehnali jim stádo a pak jim třeba museli dobře zaplatiti, aby jim pomohli opět je sehnati dohromady. To se mu přihodilo na první cestě z Texasu na sever do Kansasu. To bylo nejhorší, co se mohlo cowboyům přihoditi a každého to někdy potkalo.

Dle vypravování Františka Nikla zloději a Indiáni vždycky nestáli o dobytek. Jestli jej ukradli, pasterci je pronásledovali a třeba za několik týdnů je vypátrali a dobytek jim opět vzali. Anebo když přivezli dobytek do města prodati, cowboyové tam již čekali a také jim jej vzali. Proto se nejraději časné ráno přikradli mezi dobytek, spustili ohromný rámus, stádo splašili, takže se rozběhlo na všechny strany. Pak si dali zloději dobře zaplatiti za sehnání stáda a měli jistější výdělek, než kdyby dobytek přímo kradli.

Skutečných cest tehdy nebylo, jen tak zvaný cattle trail a ten nebyl vždycky stejný, jisté bylo jen to, že se stádo hnalo z Texasu na sever. Hnalo se po nedozírných pláních a zajímavým také bylo, jak se dostalo přes řeky a potoky. Každé stádo mělo svého vlastního vůdce, obyčejně velkou starší krávu, kterou ostatní následovali. Když

se přišlo k potoku, musel cowboy přinutiti krávu, aby vešla do vody a když se jim to podařilo, pak šlo celé stádo za ní. Pasterci na koních museli ovšem také přeplouti neb přebrodit vodu a někdy za zimního počasí to nebylo nijak příjemné. Při jedné takové cestě, když byl na potoce tenký led, nechtěl jednomu pasterci jíti kůň do vody, až posléze tam skočil, ale uprostřed potoka se rychle obrátil a utíkal nazpět. Cowboy byl shozen do vody a byl by jistě utonul, ale na štěstí byl na druhé straně Nikl, jenž pohnav svého koně ke skoku do ledové vody, tonoucího pasterce zachránil.

Život občanské války.

Dle vypravování Františka Nikla byl život v Texasu za občanské války velice jednoduchý. Jedl se "kornák" (kukuřičný chléb) a někdy trochu slaniny a zdejší obyvatelé se hodně spoléhali na lov jelenů a jiné divoké zvěře a ptactva. Vařilo se na otevřeném ohni v komíně v chalupě neb venku pod oblohou a dobře se to smažilo nad horkými uhlíky. Někdy se zabil nějaký ten zajíc, divoká slípka neb krocan a jelena bylo též možno na blízku zastřeliti. Dobytko byla ovšem stáda, domácí vepřik také nechyběl. Někteří staří osadníci se ještě pamatují, jak se jeleni pásávali s dobyttem a divokých kroců byla celá hejna. Američané zabíjeli jeleny jen pro kůži a maso často nechávali ležet pro divokou zvěř. Někteří lovci se tím zabývali celý rok. Zapráhli si dva krotké voly do vozu, postavili si na vozu boudu z chrástí a tak projížděli mezi dobyttem a jeleny stříleli a sice z blízka pro kůži, za kterou dostávali 50 centů. Takové vraždění jelenů a jiné divoké zvěře učinilo časem konec tomuto ráji pro lovce. V té době přišel jednou pozdě na jaře ostrý mráz, jenž spálil všechnu kukuřici, nalézající se již v květu, takže jí pak nebylo dostatek a prodávala se za \$1.75 bušl. Žitná mouka tehdy stála \$25 sud a několik rodin se tehdy složilo a koupilo si jí sud k vánocům.

Do větších měst se tehdy vozila bavlna saněmi, taženými párem volů. Vůz tehdy stál mnoh peněz a bavlna se ještě nepěstovala v tak velikém množství a musela se daleko voziti. Tehdy jenom zdejší kováři dělali vozy. A když nyní pohlédneme na tuto krajinu, kde před lety se bůvol pásal a jeleni se v celých houfech proháněli po širých

pláních, a vidím naše krajany roztroušené po celém Texasu, kde vlastní rozsáhlá hospodářství, krásná obydlí, čistokrevný dobytek a vše, co svědčí o moderním pokroku, nezdá se ani uvěřitelným, co naši pionýři nám o této krajině vyprávěli.

Veřejných škol tehdy nebylo, jen v některých místech soukromé a ty byly slabě navštěvovány. Mnoho mladých mužů a žen vyrostlo v těchto pustinách bez jakéhokoliv vzdělání. Něco bylo sice v tom směru již před občanskou válkou učiněno, ale nebylo to valné. Nebylo učitelů a lidem se nechtělo na to platit v onech chudých začátcích, jež museli prožívat. Když se přece někde pokusili o založení školy, došly peníze ještě dříve, než byl školní ročník ukončen. V pozdějších letech byl přijat zákon, aby každý okres obdržel několik tisíc akrů pozemků ve prospěch školství a každému je známo, že naše státní universita obdržela skoro půl milionu akrů pozemků.

Doprava volskými potahy byla velmi zdoluhavá a stálo to mnoho peněz dovážeti vše z plantáží do pobřežních měst. Železnice ještě nebylo, teprv několik roků před občanskou válkou se v jednom městě usnesli postavit železnou dráhu. Někteří lidé tehdy farmařili, jiní se zabývali chovem dobytka a většina plantáží měla až sta černých otroků. Většinou se farmařilo v lesích a při řekách, aby byla voda i dříví nablízku. První železnice byla asi 30 mil dlouhá, pak legislatura darovala železnici pozemky na zbudování drah, což se řídilo dle počtu mil postavené železnice. K tomu ještě stát půjčil peníze na stavbu a netrvalo to dlouho a ve státu bylo deset železnic, ale za války byla všechna taková práce zastavena. Vlaky pak dovážely bavlnu na trh ve větších městech, což dávalo zlodějům příležitost k novému druhu krádeží. Balíky bavlny byly naloženy na plochých železničních vozech a když vlak jel pomalu do kopce neb na zatáčkách, čekali v úkrytu zloději s dlouhými provazy a balíky lasovali a stáhli s káry. Železniční zřízenci to nemohli pozorovati a tak zloději unikli a bavlnu prodali, aniž by byli kdy dopadeni.

Když vypukla občanská válka, byl jih, jak je každému známo, pro udržení otroctví. Velcí plantážníci, kteří měli od 50 do 100 i třeba několik set otroků, považovali je za cenný majetek, neb dobrý černocho byl ceněn

na \$1,000 až \$1,500 hotově a dobrá černoška až na \$850. Plantážník vždy hleděl, aby silný černocho pojal za manželku silnou a zdravou černošku, aby jejich potomci byli též silní a měli dobrou cenu. Z takových důvodů byli proti osvobození otroků, avšak velká část ostatního obyvatelstva s nimi nesouhlasila, neb naši chudí pionýři opovrhovali otroctvím a pocitovali upřímné sympatie se severem.

Z počátku chodili synové plantážníků na vojnu, ale těch brzy nebylo dostatek a verbování jiných šlo těžce. Začala honba na mladý lid a kdo byl chycen, musel na vojnu, což ovšem nikdo dobrovolně nečinil; aspoň žádný z našich lidí nechtěl bojovati pro otroctví. Mnozí se schovávali v lesích a na polích, ale jakmile byl dopaden, nemohl se vojenské službě vyhnouti. Naši krajané se uschovali na poli v trávě, v kukuřici i na stromech a možno si představit, co museli zakoušeti. Byli hledáni pomocí slídících psů, ale také na ně vyžráli. Obyčejně si natřeli podešve své obuvi česnekem a pepřem a když na to psi přišli, bylo jim to protivné a utekli se stopy. Naši krajané sbírali bavlnu v noci, někdy při měsíčku, jindy po tmě, ale někdo musel být vždy na stráži a každé zadržetí je prodráždilo.

Pan Nikl vypráví, že v jeho sousedství bylo několik českomoravských rodin a když tam byl některý zdravý a silný muž, jenž by musel narukovati, oblékl se do ženských šatů a tak pracoval v poli. Když šli kolem vojáci se slídícími psy, takto přestrojení krajané si jednoduše stáhli "bonet" přes oči a pracovali dále. Vojákům se třeba zdálo, že to jsou trochu silné ženy, ale šli dále a takovým způsobem ne jeden náš krajan unikl vojenské službě pro jih a otroctví.

Cesty k Mexiku byly za války uzavřené, neb vojsko střežilo celé pobřeží a jinam se nemohla bavlna prodávati. Proto naši krajané neměli na růžích ustláno za války ani po ní. Také zločinnost se velice rozšířila a vraždy a loupežné přepady byly na denním pořádku. Měl-li některý krajan pěkného koně, dlouho mu nezůstal, přišli zloději a ujeli s ním jako by byl jejich. Někteří si uvázali koně na řetězy a zavřeli na pevné zámky, ale ani to nepomohlo. Jeden krajan, nájemce, vezl do města několik balíků bavlny a jeho farmář jel za ním, koupil si revolver a měl v úmyslu nájemníka okrást i

peníze, jež utrží za bavlnu. Náhodou se krajan o tom dověděl a jel jiným směrem, pak přenocoval u souseda a tak unikl loupežnému přepadu. Druhý den se jej farmář ptal, proč jel jinou cestou, že čekal na nájemné, ale krajan věděl, nač vlastně čekal.

Jiný případ podobného druhu vyprávěl Nikl o jistém krajanovi, jenž prodal farmu, protože nebyla dost velká, aby mu mohla vynášeti živobytí. Jeden Američan, u něhož byl v nájmu, se dověděl, že krajan prodal svůj malý kus pozemku a obdržel za něj hotové peníze, proto se s jiným mužem umluvil, že mu peníze ukradnou. Přišli v noci zakukleni a přepadli muže i jeho manželku v posteli a vyzvali je, aby jim vydali peníze. Byli by je snad dostali, neb byli ozbrojeni revolvery, ale náhodou byl v domě krajanův bratr, jenž přišel na návštěvu a spal ve vedlejší místnosti. Asi o půlnoci zaslechl šramot a když se podíval skulinou, spatřil u postele muže s revolverem v ruce. V těch dobách každý nosil revolver aneb jinou střelnou zbraň, měl i onen přítel pušku po ruce a hned ji použil. Než se zbojníci nadáli, zatřeskla ráno a jeden z nich se kácel raněný k zemi a druhý uprchl. Tak byly krajanovi zachráněny peníze.

Cesty do Mexika s bavlnou.

František Nikl získal též bohaté zkušenosti na cestách do Mexika, jichž konal pět před ukončením občanské války. Byla tam vožena bavlna a to se konalo vozy, taženými třeba několik páry volů, neb jiných dopravních prostředků nebylo. Taková cesta tam a zpět někdy trvala až 4 neb 5 měsíců. Obvykle se naložilo až 10 balíků bavlny na vůz o něco silnější, než jaký farmáři nyní používají a po sklizení se odvážela bavlna do Mexika, kde se tehdy tržival až \$1 za libru. Několik krajanských rodin bylo tehdy usazeno při Dubině a každý měl několik akrů bavlny. Trh byl dobrý, ale nejdůležitější otázkou bylo, jak dopravit bavlnu do Mexika. Pro svého otce a pro některé sousedy to obstarával František Nikl a na svých cestách byl mnohokrát v nebezpečí, že bude o bavlnu okraden a snad i zavražděn. Měli nepříjemnosti s Indiány i s Mexičany, avšak Nikl byl nebojácný a vždy jel v popředí.

Jednou se mu též stala tato zajímavá příhoda. Za pěkného podzimního dne si přistal a rozhlížel se po planině, neb cest tehdy

žádných nebylo a hlavní věcí jen bylo, aby se jelo určitý směrem. Byl asi 300 kroků od tábora, když zaslechl podezřelý šramot mezi kaktusy a zakrnělými stromky, vnikl do houští a zde se na něho vyřítí divoký vepř. Nikl se obrátil a utíkal z kaktusů a chapparalu tak rychle, že když přišel do tábora, zbyl mu z celého oděvu pouze pásek, neb pichlavý kaktus a chapparel vše s něho strhal. Nicméně, Nikla nic neodstrašilo, ač byl pouze 21letý mladík, ale nebezpečí se nikdy nevyhýbal.

Na takových výpravách s bavlnou do Mexika jezdilo vždy více vozů, někdy až 10 a některé vozy měly tři páry volů, někdy až čtyři. Po západě slunce se volí vypřáhli, vozy sestavily dokola a uprostřed mezi nimi byl tábor, v němž se vařilo a spalo. Cesta vedla většinou po samých preriích, tu a tam potok a místy kousek lesa. Dokud nepršelo, byla dobrá cesta, ale jak namoklo, jezděvalo se často bahnem a tu se pak muselo někdy připráhnouti k vozu několik dalších párů volů, aby jej přetáhli přes bahno a to se opakovalo, až všechny byly na pevnější půdě.

Jiné nepříjemnosti jim působili chřestýši, jichž byla tehdy plná krajina a každý vozka či "forman" musel být stále na stráži. Měli různé způsoby k ochraně před chřestýši. Každý vozka měl asi palec tlustý žíněný provaz a navečer, když se šli spát, celý tábor se otočil těmito provazy, neb se věřilo, že přes žíněný provaz se žádný had dobrovolně nepustí.

Někdy měli také značný nedostatek vody, někdy ji neviděli třeba několik dní a jejich postavení se již stávalo hrozivým. avšak volí, jsou-li hodně žízniví, ucítí, je-li voda na blízku. Obvykle dovedli výpravu k místu, kde bylo v bahně trochu vody.

Když dorazili do Mexika, neměli s prodejem bavlny nejmenší obtíže a v Mexiku se vše vyplácelo stříbrem, takže někteří formani měli plné měchy stříbra, ale na zpáteční cestě se často museli brániti zlodějům, kteří je chtěli o utržené peníze obrát. Na jedné cestě potkal p. Nikl vozky, kteří mu vyprávěli, že nedojeli do Mexika, že jim bavlna byla spálena a oni se vraceli bez peněz. Bylo mu vyhrožováno, že severní armáda opanovala kus pobřeží u Brownsville a všechnu bavlnu vozkům odebrala. Nikl se toho nezalekl, bral se částečně jiným smě-

rem a dorazil na místo, aniž by severní voj-
sko spatřil. Prodal svůj náklad, sebral svoje
stříbro a dostal se domů bez nejmenší ne-
hody.

Franitšek Nikl byl mužem, jenž neznal
bázně a svoji velikou odvahu si udržel až
do pozdního věku. Věděl, že kule nemají
oči, někdy i o něho zavadily a jednou velice
vážně, neb odpočíval asi půl roku, ale rány
se šťastně vyhojily a on mohl pokračovati
jako dříve. Nejvíce jej mrzelo, když byl v
okresu Fayette a černoši mu ukradli jeho
věrného koně, na němž konal šest cest do
Kansasu. Při krádeži se strhla střelba, na
niž se i maršál malého městečka podílel a
Nikl nikdy nezjistil, zdali jej maršál střelil
náhodou neb zúmyslně.

František Nikl jako moderní farmář.

Zdalo by se, že po tolika tvrdých a roz-
čilujících životních zkušenostech bude Fran-
tišku Niklovi za těžko věnovati se klidné-
mu životu moderního občana. Ale jeho sna-
hou bylo pomáhat budovati novou krajinu,
do které se přistěhoval, pomáhati souse-
dům a prokazovati lásku k bližnímu. Znáti
jej osobně, bylo milovati jej, neb konati
dobro bylo jeho touhou. V posledních le-
tech farmařil jak jiní pokrokoví rolníci v
sousedství, používal nojnovější stroje, cho-
val výborný bělohavý dobytek, pracoval
pro zlepšení cest, ale vše činil nenáročně a
bez jakékoliv touhy po slávě. Vzdor tomu,
že žil v Texasu 75 let, on i jeho manželka
ovládali dobře českou řeč a on byl hrdým,
že je československého původu.

Poslední dva roky svého života strávil na
renči 44 u Fordtran, asi 30 mil od Yoakum
a mně již nebylo možno osobně se scházeti
s přítelem, kterého jsem znal 34 roků a vždy
jsem si jej vážil. Proto tím více mi přišla
vhod naše radiová stanice YOKM v Yoakum
kde jsem pořádal české programy a účinko-
valo na nich 24 nejlepších kapel v Texasu.
V té době mi p. Nikl často posílal po svých
synech pozdravy a zval mne na besedu a
na lov a že jsem nemohl jíti, aspoň jsem mu
v nedělním programu věnoval svůj pozdrav
a nějakou část programu k jeho počtě.

Pak mi došla zpráva, že starého přítele
není více. Byl jsem hluboce jat jako každý,
kdo jej znal. Z úcty k tomuto pionýru na-
šeho Texasu píši tyto řádky, jež podávají

FRANTIŠEK NIKL

roku 1876, když mu bylo právě 32 roků a vrátil se
z cesty do západního Kansasu.

pouze některé zajímavosti z jeho dlouhého
a činného života, ale činím to rád, abych
uctil památku muže, jež jsem vždy choval
v lásce a úctě, tak jako tisíce krajanů roz-
troušených po širém Texasu i jiných stá-
tech. —

Naši krajané si dobyli velikých zásluh
o "dobývání západu" a obrácení pustých
preríí a pralesů v úrodná pole. V dobách
pionýrských se usazovali v pustinách Te-
xasu, na preriích Nebrasky a Kansasu, v
pralesích Wiscosinu, Minnesota a Dakot a
v krajinách, kde se dříve proháněli jen
Indiáni, založili si útulné domovy, krásné
domovy, krásné farmy a pomáhali k zbu-
dování a rozkvětu celého státu. Nynější člo-
věk nemůže ani dost jasně chápati, jak těž-
ký byl život těchto našich pionýrů, jak mu-
seli zápasiti o skývu chleba a o zbudování
domova v této naší nové vlasti. Někteří z
nich dosud se těší ovoce své práce, avšak
většina již našla po všech životních zá-
pasech věčného klidu a jiní nastoupili je-
jich místa, aby pokračovali v díle, které je-
jich otcové a dědové započali.

KDYŽ JSEM VANDROVAL.

Příběhy na trampu z Chicaga do San Franciska.

Pro Kalendář "HLASATEL" napsal John Šeps.

Když jsem vandroval
muzika hrála,
moje z nejmilejší
u okna stála.

O, ono bylo jiné vandrování v Čechách a jiné v Americe, ale zkušenosti jsou stejné a kdo hodně vandroval, může i hodně vyprávět. Ve staré vlasti bylo to jaksi příkazem, by tovaryš po vyučení šel do světa, aby viděl, jak se kde v jeho řemesle pracuje a zvláště za doby cechů se hledělo, aby tovaryš nezůstal doma za pecí a šel vidět svět. Ovšem, později se to zvrhlo a silnice byly vroubeny řemeslnými vandráky, čili syčáky, kteří se vyhýbali práci a někdy ani žádné řemeslo neměli a jen chodili světem a dávali se krmiti na účet dobrých lidí a sem tam se nechali hostiti v šatlavách a vězeních. Proto ani dnes není ve staré vlasti vandr tím, čím býval a četníci a ve městě policajti hledí ostře těmto silničním rytířům do paty. Svobodný chasník, který ve staré vlasti byl vypovězen z práce, byl nucen svázati ranec, čili pinkl a jíti do světa hledati práci a v tom ohledu zvláště mlynářská chasa a pak sladovníci vytvořili celou literaturu a bylo radost jim naslouchati, když zavítali do mlýna nebo sladovny a vyprávěli své zkušenosti.

V Americe vytvořil se postupem doby jiný druh vandráků, jimž se říká tramp nebo hobo a vandrování v Americe jest také úplně rozdílné. Ve staré vlasti si vandráček krácel po silnici, ve vsi dostal jídlo, ve městě "fedrunk" čili příspěvek od mistra svého fochu a v noci přespál někde ve stodole, ve stáji nebo i v šenkovně a později dokonce byly k jeho pohodlí a také lepšímu přehledu zřízeny stravovny, takže skutečný cestující se od syčáka lehce rozeznal podle

pracovní knížky a jiných dokumentů. Ale v Americe jdou na vandr, čili správněji na tramp lidé, kteří se buď skrývají před spravedlností, potom muži, které nepokojná krev neboli "wanderlust" žene s místa na místo a potom skuteční pracovníci, kteří zvláště v létě táhnou ze státu do státu na polní práci, najmě na žně. A choditi v Americe pěšky bylo by zpozdilostí, poněvač by se člověk nikam nedostal a potom jízda nic nestojí. Člověk se chytne někde na menší stanici nákladního vlaku a spoléhá na dobročinnost personálu. Když jej tvrdý brzdař vykáže s vlaku, tak seskočí a čeká na jiný a časem se přece dostane na místo, kam si přál. Dále by v Americe nešlo choditi od farmy k farmě žebrotou jako ve staré vlasti, poněvač by tramp při tom zemřel hladu. To se musí přijít na farmu a požádat "bosse" o práci s podmínkou, že dostane najíst. — Tramp ovšem nemá na mysli pracovati, ale kdyby jen žebrol, tak by nic nedostal. — Kdežto v Čechách vandrovni zaklepe na dveře a když jest otevřeno, spustí: "S ponížeností prosí chudý vandrovni o nějakou almužnu nebo něco k jídlu," americká formule zní: "Boss, chtěl bych něco k jídlu a jsem ochoten vykonati nějakou práci". — Boss obyčejně řekne, že práci zrovna nemá, ale uštědří žadateli jídlo. Někde ovšem jeho nabídku vezmou doslovně a dají mu rozštípati trochu dřeva, vyprášiti koberce, ve městě posekat před domem trávu nebo vypleti zahrádku, ale to pak už může očekávati slušnou večeři nebo oběd. Ohledně spaní jsou na tom američtí vandráci hůře, poněvač jestli nemají peníze na hotel a nedojdou do města, kde jsou noclehárny nebo Armáda spásy, tak musí přespáti na nákladním nádraží nebo pod nádrží za nádražím. Tam je nejpříhodnější místo proto, poněvač v noci, kdy jest nejlépe skočiti na vlak, vlak zastaví a vandrák může ve tmě nepozorovaně si najíti vhodný železniční vůz na přespání.

Zkušený tramp si ovšem vyhledá raději malou staničku, kde vlak bře vodu nebo uhlí, poněvač tam není nádražní policie a nikdo jej z nádraží nevyžene. Časem nabude tramp zkušenosti a ví, kde vlaky staví a jaké náklady voží a kde jest bezpečno nebo nebezpečno se na vlak dostat.

Před nějakými 40 lety, když jsem se vydal na vandr v Americe, bylo ovšem jinak. Letního času bylo lehkou věcí dostat se z východu na západ, ale obráceně nebylo již tak lehké, zvláště v době žní. V Kansasu ku př. potřebovali v době žní mnoho tisíc pomocných sil a dávali železničářům premie, když ji přivezou trampy. Ten kdo neměl v úmyslu jít na žně, měl těžkou práci těmito státy projeti, poněvač všude, kde stavěly vlaky, farmáři měli své hlídky a když zočili v káře trampa, nabídli mu práci. Když odešel, tak jej zmlátili a odevzdali šerifovi, který jej zavřel pro potulku a pak musel tramp tlouci na silnici kámen zadarmo. A železničář takového trampa z pšeničného pásma nepustil, protože za něho od farmáře dostal 50 centů premie. Ale daleko větší nebezpečí dýchalo na trampa, který se odvážil do některého z jižních států, jako do Floridy a Arizony. Tam totiž šerifové pásli po každém tulákoví a když jej zatklí pro žebrotu nebo potulku, předvedli jej před smírného soudce, kterého měli již předem vyhlédnutého a kdyby byl obžalovaný měl tucet svědků, tak jej to od vězení nezachránilo. Byl stížen tak vysokou pokutou, že ji nemohl zaplatiti a poslán po nezaplacení do vězení, aby si ji odpracoval. A tací vězňové byli propůjčováni šerifem kontraktorům na stavbu silnic nebo do kamenných lomů a šerif a soudce se pak rozdělili o odměnu, kterou jim kontraktor za posláni pracovní síly vyplatil. Odsouzený musel při hanebné stravě, většinou při chlebě a vodě pracovati dvanáct až patnáct hodin denně a každý odpor byl krutě trestán. Většinou byli vězňové připoutáni řetězy, aby nemohli uprchnouti a kdo se o to předce pokusil, mohl být jist, že bude buď zastřelen na útěku nebo utlučen při dopadení. Tyto hrozné poměry trvaly tak dlouho až severní časopisy poukázaly na toto otroctví a pak se poměry poněkud zlepšily, ale ještě ani dnes neradím nikomu, aby šel na vandr do Arizony nebo Floridy.

Tedy, jak již praveno, z východu na západ jede se to trampovi na nákladním vlaku

ještě dost dobře a brzdaři zamhouří oko a železniční společnosti též, poněvač málo osídlený západ potřeboval v tehdejších letech každou ruku, ale ze západu na východ bylo to horší. Brzdaři prohledávali nákladní káry a každého nalezeného trampa bez milosti shodili nebo jej odevzdali v městečku maršálovi. Tím ovšem není řečeno, že by se zkušený tramp nedostal "nahoru", ale musí být nesmírně opatrný a znát tratě a brzdaře a pak to jde mnohem pomaleji, poněvač na jistý vlak musí čekati třeba několik dní. Jsou trampové, kteří zjezdili Spojené Státy křížem křížem a znají nejen stanice, ale i personál vlaku a když se tramp nováček s takovým zkušeným kolegou poradí, dobře pochodí. Dále jsou trampové, kteří mají svá jména a jsou dobře známí ve světě trampů. Na menších nádražích na západě a na vodních stanicích naleznete jejich jména buď napsaná křídou nebo vyřezána v prkně.— Najdete tam ku př. nápis: "Pittsburgh Joe zde byl 14. září", nebo "Arkansas Jim zde bude kolem vánoc" a pod. a to má svůj účel. Staří trampové, kteří již po léta cestují po trati si dávají takto dostaveníčko, aby se poradili a pověděli si co nového a čeho se dlužno varovati. Také se stalo, že trampové odbývali konvenci, ale to se stalo náhodou, že několik tuctů trampů se sjelo na některém terminálu a když byli pohromadě, tak odbývali porady, až je policie neb nádražní personál rozehnal. A poněvač všechno na světě se člověk musí učit, tak i trampování se musí umět, jestli chce člověk se zdravými hnáty někam dojíti. Zkušený tramp vám ukáže jak se skáče na rozjetý vlak, poněvač ne vždycky se může tulák uvelebiti v káře, když tato stojí. Brzdaři jsou ostražití a v nádraží nenechají nikoho do vlaku, neb nejsou jisti před kontrolory. A tramp, který chce skočit na rozjetý vlak, musí se chytiti železného držadla a běžeti několik kroků podél vlaku a když uběhne asi dvacet kroků, musí se vyvíhnouti na stěnu káry. Kdo by se rozběhl se strany a chtěl přímo naskočiti, byl by bezesporně smeten pod kola. Někteří trampové jsou virtuosové v cestování, a i na horké trati, kde personál nikoho na vlak nepustí, dovedou si pomoci. Vytáhnou z plotu prkno, nebo použijí pražce, ten položí na železné tyče mezi koly nákladní káry a na toto úzké a velmi nebezpečné lůžko ulehnou a

jsou bezpeční, že je odtud nikdo nesežene. Ale vyžaduje to ohromné opatrnosti, poně-
vač otřásáním vlaku se prkno posunuje a
kdyby je tramp nedržel na svém místě, tak
by se záhy ocitnul pod koxy. Tak většinou
cestují trampové, kteří se vyhýbají světské
spravedlnosti a bojí se, že by někdo z per-
sonálu je poznal podle na nádraží vyvěšené
podobizny a odevzdal policii. Tací trampové
se ani nespolečují s ostatními a vždy se drží
stranou. Jsou to, jak se jim v trampském
jargonu říká "Osamělí vlci" a skrývají se
tak dlouho, až je někde rameno spravedl-
nosti předce dopadne. Také musí tramp vě-
dět, jak se usadit v nákladní káře, která
veze různý materiál. V některé káře jest ku
př. dřevo, prkna nebo trámy a stalo se ne-
jednou, že tramp si lehl do úzké uličky mezi
dvě hromady dřeva a při náhlém zastavení
vlaku nebo jiném škubnutí se obě hromady
srazily nebo sesypaly a tuláka zasypaly.
Také se stalo, že si sedl tramp do káry, na-
plněné cementem a otřesem bylo vyvozová-
no tolik prachu, že se tulák zadusil. Jindy
zase usedl do káry naložené cihlami, jež by-
ly vytaženy z cihelny. Z počátku si líboval,
obzvláště za noci, teplotu, ale pak se pře-
svvědčil, že se upeče, jestli nevyskočí a musel
tak učinit v nejprudší jízdě. Do káry s po-
travinami neradno vlézt, protože taková
kára jest zamknuta od místa výjezdu a otev-
ře se třeba za týden na místě určení a zatím
by tramp zemřel žízní a i hladem, kdyby
nemohl bedny s potravinami z nedostatku
potřebných nástrojů otevřít. Dostati se ze
západu do Chicaga jest velice lehkou věcí,
když ku př. se nechá v Texasu nebo Okla-
homě najmouti na dobytčím vlaku, který
veze dobytek do chicagských jatek, za opa-
trovatele. Dostane nejen jízdu, ale i stravu
a musí se starat, aby dobytek měl co jíst.
Se spaním jest ovšem obtíž, poněvač doby-
tek se rád při každém nárazu plaší a někdy
i při větším nárazu padne a nutno dávat
pozor, aby vás neušlapal. Ještě dlužno po-
dotknouti, že se na trampu shledáte s ruz-
nými charaktery a typy. Jsou brzdaři, kteří
vám poctivě poradí, jak se máte v náklad-
ním vlaku skrýti, aby vás vlakveda nenašel
a neshodil, řeknou vám, kde máte seskočit
a čekat na jiný vlak a jak se dostanete na
místo, kam máte namířeno. A nic za to od
vás nevezmou. Pak jsou brzdaři, kteří za
žádnou cenu vás na vlak nepustí a když vás

najdou, tak vás vykáží. A zase jiní, kteří si
od vás nechají zaplatiti podle možnosti, pů-
lák nebo více a během jízdy přijdou do vaší
káry, prohlédají vám kapsy, seberou co na-
jdou a pak vás s vlakem shodí bez ohledu,
jestli se zabijete. Staří trampové takové
hyeny znají a mladého trampa varují.

* * *

Nuže, jednoho májového jitra jsem se
vydal také na tramp. Nebyl jsem dlouho v
Americe, v Evropě jsem zcestoval kde kte-
rou zem a Amerika mne lákala a chtěl jsem
ji poznati. To byla jedna příčina. Druhou
byla nepokojná krev, že jest všude lépe než
na místě, kde se nalézá a má domněnku, že
ve světě na něho čeká štěstí. A tak bylo i
se mnou. Chicago mi záhy sevšednělo, chtěl
jsem poznati západ, Californii a doufal jsem,
že jednoho dne mne potká Štěstěna a že se
v triumfu vrátím jako milionář. A tak jsem
sedl na loď na michiganském jezeře, dopla-
vil se za 75 centů do Milwaukee a odtud
hajdý do světa. V Milwaukee na nádraží
jsem sebral několik železničních plánů a
studoval mapu, a to víte, jak taková mapa
vypadá. Jest na ní vyznačena trat' dotyčné
dráhy a na obou stranách samá kolečka se
jménem měst, tak že to vypadá, jako kdyby
bylo jedno město vedle druhého, ačkoliv ve
skutečnosti jsou města a zastávky od sebe
vzdáleny třeba padesát mil. Pustiti se z Mil-
waukee nákladním vlakem se mi nezdálo,
poněvač jsem se v plánu dobře nevyznal a
obával se, že bych vlezl do vlaku, který by
mne zavezl zpátky do Chicaga a proto jsem
se rozhodl jeti několik stanic jako pasažer
a na menším městě zkusiti štěstí. Koupil
jsem si lístek do Freeport a do večera jsem
tam byl. Hned vedle nádraží byl pivovar,
odkud se ozýval zpěv a hudba, a poněvač
v kapse jsem měl skoro \$20, tedy rovnou do
pivovaru. Tam byli také železničáři, kteří
všichni mluvili německy a když jsem se jim
svěřil, že jedu na tramp, tak mi jeden dlou-
hán poradil, abych si vlezl do nákladní káry
na třetí koleji a čekat do tří hodin ráno, že
pak pojedou do Savannah. A poněvač na mně
viděl zeleňáka, poradil mi, abych si do no-
týsku napsal jméno a adresu příbuzného pro
případ, že by se mi něco přihodilo. Nebylo
to zrovna povzbuzující, ale poslechl jsem jej.
Skutečně vlak ráno vyjel a za několik hodin
jsme byli v Savannah, na řece Mississippi.—

Když jsem viděl kolemjedoucí parníky, u-
zrál se mně úmysl cestovati trochu po vodě
a to tím spíš, že na palubě parníku hrálo
několik černochů na mandoliny a cestující
výskali a tancovali. Šel jsem k budce, kde se
prodávaly lístky a koupil jsem si jízdenku
do Keokuk. Plavba byla nádherná, zvláště
za noci, kdy v lesích na břehu lítalo miliony
svatojánských mušek a prováděly ohňostroj,
jaký člověk hned neuvidí. Plavba líbila se
mi tak, že bych byl rád plul do St. Louis,
ale když jsem se zeptal na cenu lístku, se-
znal jsem, že by mi dollary záhy vyskákaly,
ale i tu jsem si věděl rady. Na palubě se-
známil jsem se s plavcem, který mluvil ně-
mecky a otázel jsem se jej přímo, jestli by
bylo možno jeti na parníku bezplatně, "na
černo", jak se říká.

"Kdyby jsi byl chytrý a nedal se chytiti,
bylo by to lehkou věcí," řekl plavec a když
jsem se tázal jak, tak mi poradil. "Jdi nej-
dřív do kuchyně a tam si od kuchaře kup
asi deset sendvičů, poněvadž do St. Louisu
to vezme dva dny a ty se nesmíš za celý
ten čas dole ukázati, aby jsi nebyl chycen
a zavřen, že jsi jel bez lístku. Pro všechny
případy lístek oprávnující tě k jízdě do Keo-
kuk zahod' a kdyby jsi byl chycen, říkej
stále "St. Louis" a dělej, že neumíš anglic-
ky. Až budeš mít sedviče, jdi nahoru na
vrchní palubu kam nikdo nepřijde a tam
vedle komína sed' celou noc a zítra celý den
a v neděli dopoledne přijedeme do St. Louis.
Až tam budeš vylézat z lodě a na můstku
na tobě budou chtít lístek zpátky, ukaž do
zadu a co nejrychleji zmiz. Kasír bude my-
slet, že v zadu tvůj spolucestující má tvůj
lístek, ale ty už budeš pryč až se na to
přijde."

Poslechl jsem jej do slova a také se vše
do slova splnilo. Za komínem seděl jsem
půldruhého dne a celou noc a nehorší bylo,
že jsem neměl co kouřiti a v noci mě žrali
komáři a ve dne pářilo slunce jako na Sa-
haře. V neděli před polednem loď přistála
v St. Louis a cestující na můstku odevzdá-
vali jízdenky. Učinil jsem jak mi bylo ře-
čeno a když již jsem byl asi 30 kroků od
můstku bylo za mnou voláno, ale já zatím
zmizel v přístavu. První, co mě v St. Louis
překvapilo bylo, že nejezdily žádné pouliční
káry a když jsem se na to otázel jednoho
černocho, řekl mi, že tam jest "big strajk"
a vskutku tomu tak bylo. Zřízení stávko-

vali a byla to stávka, která trvala dosti dlou-
ho a stála několik životů a mnoho majetků
bylo poškozeno, neboť stávkáři zapalovali
káry, které obsazené skéby se odvážily na
ulici. Milice byla vyvolána, ale výtržnosti
byly na denním pořádku. Doptal jsem se
na českou osadu a záhy jsem seděl v útulné
hospodě krajana Č., na Geyer ulici, kde
jsem se ubytoval. Hostinský, velmi žovíální
krajan, na moji otázku, kolik stojí pokoj
na noc, mi řekl, že v druhém poschodí dol-
lar na noc a ve třetím, tedy nejvyšším nic.
Tomu jsem nemohl rozuměti, až mi vysvětlil,
že od nedávného zemětřesení, které po-
stihlo českou osadu sv. Jana, nikdo se ne-
chce stěhovati do vyšších poschodí, po zku-
šenostech ze zemětřesení. Všechny domy,
jež byly v pásmu pobořeny, měly svalené
vrchní části a dolejšek zůstal nedotčen.—

Proto se lidé nechtěli stěhovati do vyšších
poschodí ani zadarmo, ale zato jsou nižší
poschodí dražší. Mně to ovšem nevadilo a
ubytoval jsem se ve třetím poschodí. Když
jsem se poněkud okoukal po městě, byl jsem
zastaven člověkem, který se mne tázal, jestli
jsem cizinec. Na kladnou odpověď se mne
tázel, jestli bych si chtěl vydělati \$20 až \$25
denně. To byla podezřelá nabídka, a když
jsem chtěl vědět podrobnosti, pravil, že vše
co potřebuji udělati jest, jíti do kolen spo-
lečnosti pouliční dráhy, přihlásiti se za pa-
sažera a pak budu posazen do káry. Do
ruky mi dají noviny a pojedou od jednoho
konce města na druhý a za každý trip do-
stanu \$5. Nemusím se báti, poněvadž na
přední platformě je milíčák s puškou a na
zadní dva. Když pojedou za den pětkrát mě-
stem, dostanu \$25 a mohu si za několik dní
vydělat slušné peníze. Ačkoliv byla nabídka
lákavá, zavrhl jsem ji bez rozmyšlení a
prohlásil, že nemíním podlamovati boj děl-
níků. Když jsem o tom řekl hostinskému
Č., pravil tento:

"Človče, to vám váš anděl strážný na-
šeptal, abyste zamít' neboť' vězte, že byste
sotva vyvázl živ. Jestli by vás nezastřelili
v káře, tak můžete být jist, až byste vyšel
z kolen, tak byste nedošel blok a byl byste
utlučen. Takových zpozdilců, kteří se dali
zlákati bylo několik a všichni to zaplatili
životy." A záhy jsem se měl osobně pře-
svědčiti o pravdivosti tohoto tvrzení. Česká
dívka, která sloužila v okolí Union nádraží
a měla volný den, vsedla na Broadway na

káru a jela do české osady sv. Jana. Když na Soulard ulici vystoupila, byla obklopena stávkáři, kteří ji ztýrali, strhali s ní šaty a poručili na blízku pracujícím barvířům, kteří ve druhém poschodí barvili dům, aby slezli s lešení. Když se tak stalo, vzali stávkáři hrnec s červenou barvou a nahou dívku obarvili a pak ji hnali ulicemi. Při všeobecné tahanici někdo utrlh dívce řetízek s dámskými hodinkami a česká dívka, Anna V. je našla a nechala si je. Za několik hodin přihnala se milice a policie, celá řada stávkářů byla zatčena a mezi nimi i Anna. Poněvadž bylo vyhlášeno náhle stanné právo, byli hned postaveni před soud, odsouzeni a Anna dostala pět roků káznice za domnělou loupež, ačkoliv se zapřísahala, že hodinky našla. Ještě týž den dostali rodiče odsouzené nařízeno, jestli se chtějí s Annou rozloučiti, že mají přijít v 10 hodin večer na nádraží, poněvadž bude odvážena do káznice.

Zůstal jsem v St. Louisu několik dní, abych pravdu mluvil, tak dlouho, až jsem utratil všechny peníze a pak jsem musel na ten skutečný tranip, bez peněz. Šel jsem pěšky celý den až jsem přišel do městečka St. Charles, na řece Mississippi. Přes řeku vedl tehdy pouze železniční most a vlaky stavěly pouze na signál pasažerů. Platilo se přes most vlakem 5 centů, ale já je neměl a tak byla dobrá rada drahá. Přes most nebylo lze za žádnou cenu přejít, poněvadž byl jedno kolejný, bez zábradlí a vlaky jezdily každou chvíli sem a tam. Usedl jsem tedy a čekal, jakou náhodou se dostanu na druhou stranu. Slunce zapadalo a komáři se vyrojily v takových hejnech, že doslovně zastínili slunce. Zapálil jsem několik starých pražců, sedl ke kouři a tak jsem zaháněl komáry. Ráno, sotva vyšlo slunce, přijelo k řece několik farmářů s povozy naloženými třešněmi a jeden se mne ptal, jestli mu pomohu naložit třešně na převozní loď. To se rozumí, že jsem ochotně slibil, když mi řekl, že zaplatí převoz. Nakládali jsme košíky třešní, jež vezl do St. Charles a když jsme přijeli na druhou stranu, nacpal mi kapsy třešněmi a přál mnoho štěstí. Poněvadž se ozýval hlad, byl jsem nucen poohlédnouti se po obědě a tu jsem zapadl na jedné ulici k pekaři a tázal se, jestli bych za jídlo mohl vykonat nějakou práci. Pekařka hned ochotně svolila, zavedla mne na dvůr, ukázala na hromadu dříví, řekla mi, kde je sekera

a až prý asi kord rozštípu, že mi dá oběd. Pustil jsem tedy chutě do práce, ale běda! Když jsem se rozpráhl a sekerou udeřil do silné větve hykory, odrazila se sekera jako od železa a poleno skákalo do výše jako na pérách. Štípal jsem hodinu, štípal jsem dvě hodiny, ruce jsem měl samý puchýř, poněvadž jsem na ní plival, ale vedle byla tak malá hromádka rozštípaného dříví, že pekařka asi přišla k náhledu, že bych kord dříví nerozštípal ani za dva dny a proto mi řekla, abych toho nechal a šel jíst. A jídlo bylo takové, jako moje práce. Hrnek studené černé kávy a hořké ještě k tomu, kus tvrdého chleba jako to dříví a kost od šunky, plesnivou, celá zelená. Ačkoliv jsem měl hlad jako vlk, nemohl jsem nic snísti a odešel jsem z nevděčného místa. Šel jsem podle Mississippi, až jsem k večeru přišel k osamělé chalupě, před kterou byla narovnána hromada okukovačů, vyšel starý muž s dlouhou šedivou bradou a tázal se mne německy, jestli vím, proč ty kosti tam skládáš. Když jsem odpověděl záporně, pozval mne na dvorek, zavřel branku a když jsem usedl na lavici, řekl mi, že se živí sbíráním zvířecích kostí na preriích. Tam padne často kus dobytčete a zetlí na místě a on kosti na vozíku odveze a jednou za rok přijde agent závodu v Chicagu, kosti koupí, nechá je naložit na loď a odveze. Stařík, starý mládenec, se mne ptá, jestli mám hlad a když jsem přisvědčil, řekl, že hned bude večere hotova. Očekával jsem nějakou dobrou večeri, ale za půl hodiny stařec přinesl velikou mísu hlávkového salátu a upozornil mě, že jest vegetariánem a maso prý nejedl, co jest v Americe, nějakých 30 let. Říká se, že z nouze čert i mouchy žere a tak jsem pustil s chutí do salátu a poněvadž byl s kyselou smetanou, tak jsem se najedl. Pak mi dal hrnek koziho mléka, kozu uvázal na zahrádce a řekl mi, že mohu v chlívků spát. Vyspal jsem se dobře a ráno mne zase očekávala mísa salátu a pak jsem se s Němcem rozloučil.

Nebudu líčit podrobnosti svého vandru, vzalo by to hodně místa, ani popisovat lidi, se kterými jsem se sešel, ale jednu figurku jsem uchoval v paměti, ačkoliv tomu jest skoro čtyřicet let. Jednoho večera, když jsem za městečkem hledal místo ku spaní a vypočítal jsem si, abych ráno vstal a mohl

sehnati nějakou snídani, spatřil jsem pod košatým stromem asi padesátiletého trampa s plnovousem, jaký nosil nebožtík německý Fritz, císař všech Němců a s pruskou vojenskou čepicí. Seděl pod stromem a vařil v plechovce kávu, a zatím co káva se vařila, přišíval si knoflík k vestě. Vedle sebe měl vojenskou deku a když jsem se u něho zastavil, pozval mne k sobě, nalil kávy a ptal se, odkud a kam. Po kratším úvodu mi řekl, že trampuje po Americe od roku 1871, kdy

zcestoval Spoj. Státy od východu k západu několikrát a po celých dvacet let si zachoval na památku na svoji válečnou kariéru vojenskou čepici a pravil, že ta s ním půjde do hrobu. Když přišla noc, zabalil se do deky, přál mi dobrou noc a usnul. Než jsem se ráno probudil, měl Fritz už uvařenou kávu, řekl mi kam jít žádat o práci a kde mi žádnou nedají, ale nabídnou mi něco k snědku a jak to řekl, tak se stalo. Pak jsme

Pohled na loňskou mezinárodní výstavu v San Diego, Calif. Tento obrázek, poskytující pohled na třídu Los Palacios, byl fotografován u paláce vědy.

sběhl od pruské armády za války proti Francii. Báł se smrti a když s armádou korunního prince Bedřicha byl poslán před Štrasburg, tak cestou sběhl, dostal se přes holandské hranice a v lodi, naložené hnojem, dostal se do Amsterdamu, odkud se dal najmouti na přeplavní loď jako nakladač uhlí. Přijel do New Yorku a ačkoliv se mu zle dařilo, nesměl na zpáteční cestu ani vzpomenouti, poněvač jako válečný sběh by byl zastřelen. Pustil se tedy na vandr a

se rozešli a Fritz mi řekl, jestli zůstanu v zimě na jihu, že se tam sejdeme.

Tak jsem se protloukl až do státu Kansas a tu mne potkalo první dobrodružství, jež stojí za zaznamenání. Jednoho rána jsem skočil na nákladní vlak v domněnce, že je to "through train", který nikde na malém nádraží nestaví, ale zatím jsem ujel sotva několik stanic, když vlak zastavil a brzdař mi sdělil, že dále nejedou. Bylo asi 10 hodin ráno, hlad se ozýval a tak jsem opustil ná-

draží a dal jsem se první ulicí dolů v městečku B. Přišel jsem k malému domku, který byl celý obrostlý popínavými růžemi a poněvač tyto byly v květu, byla na domek krásná podívaná. Otevřel jsem u plotu malou branku, prošel chodbičkou z růží a když jsem spatřil otevřené dvéře, zaklepal jsem a čekal. Přišla mladá žena, rezavé vlasy jí visely zcuchány přes oči, obličej plný velikých pih a ustrojena byla v dlouhém, červeném a velmi špinavém županu. Tázal jsem se, jestli má pro mě nějakou práci, ale mladá žena zavrtěla hlavou, ale řekla mi, abych počkal. Za krátko přinesla dva kusy bílého chleba a kus smažené slaniny a já jí poděkoval a vyšel ven. Poněvadž jsem věděl, že se chlebem a slaninou zasytím, tak jsem se vrátil na nádraží a když jsem chléb snědl a zjistil, že první nákladní vlak pojede až ve 4 hodiny odpoledne, tak jsem na nádraží sebral se země kus starých novin a abych neměl dlouhou chvíli, zašel jsem vedle nádraží do křibu, kde byl stín a chládek a četl noviny. Zvonilo právě poledne, když se vedle mne mihl stín, někdo mne ze zadu štouchl do zad a když jsem se ohlédl, stáli přede mnou dva muži. Jeden měl na prsou šerifskou hvězdu a oba mířili revolvery.— Poručili mi dáti ruce do výše a šerif připomněl, že mne zastřelí při prvním hnutí. Pak mi prohledal kapsy a patrně pátral po zbrani, poněvač se tázal, kde jsem nechal revolver. Odpověděl jsem, že jsem jak živ revolver neměl a šerif mi nařídil, abych šel s ním. Vedl mne stejnou ulicí, kudy jsem ráno šel a než jsme ušli dva bloky, již se kolem nás sbíhali lidé, muži, ženy, děti a někteří volali: "Už ho mají!", jiní zase "Áno, to jest on, však na to vypadá!" Muži hleděli zasmušile před sebe a padlo slovo "lynč". Nemohl jsem pochopiti, co se se mnou děje a proč mne vedou, a když jsme přišli kus dále, šel proti nám starý jednohý veterán z občanské války, kterého bylo lze poznati podle vojenského klobouku. Šerif jej zastavil a pravil: "Gust, on moc neumí anglicky, zeptej se jej, jestli zde ráno v těch místech byl." Gust mi to řekl po německu a já přisvědčil, že jsem tam byl a ukázal jsem na nedaleký domek, obrostlý růžemi. "That's right!" na to šerif, "však jsem hned věděl, že mám toho pravého." Když jsme přišli před domek, šerif kopl do dvířek, vsoupl mne dovnitř a zase jsem stál v růžemi ob-

rostlé chodbičce. Šerif mne přede dveřmi zadržel a houkl plným hlasem: "Mary, Mary, pojď sem!" Ze vnitřku vyšla ona zrzavá mladá žena, oblečená v stejný červený župan, ale ve předu silně potrhaný. Oči však měla plny slzí a jak na ni slunce skrze růže svítilo, její rezatý vlas vlál pohybovaný větříkem kolem hlavy. "Podívej se na něj a řekni, jestli to je on" řekl šerif. Nikdy se mně ženský obličej nezdál tak andělsky krásný, jako onen rezatý ženy, když, aniž by se na mne podívala, zavrtěla hlavou a pravila: "To není on, šerife, ten měl oholený obličej. Tento zde byl před tím hledat práci a já mu dala kus chleba." Šerif si mne obrátil, popadl mne za plnovous, aby se přesvědčil, jestli snad nemám vous přilepený a pak mne pustil. Vyšli jsme ven a teprv nyní jsem se dozvěděl, že ona mladá žena patrně po mém odchodu byla znásilněna trampem. Šerif mi řekl, že bude nejlépe, když odejdu hned z townu, poněvadž lid je silně rozezlen. Slunce páliło a bylo jistě nějakých 100 stupňů a proto jsem šerifa prosil, aby mne nechal na nádraží čekat do čtyř hodin odpoledne až přijede nákladní vlak. Když zjistil, že jedu na západ na žně, tak mi řekl, že by nemohl ručiti za bezpečnost, ale dal mi 15 centů a řekl, že za půl hodiny jeden osobní vlak a mohu jíti do nejbližší stanice. Tak se stalo, a venku shromážděnému lidu oznámil, že já nejsem onen násilník, a že Mary mne prohlásila za nevinna. Lid se rozešel, já šel na nádraží, koupil si lístek a za půl hodiny jsem odejel.

A také jsem byl přítomen lynči a nelituji toho. Většina lidí jest proti lynči zauzata, ale kdo byl někdy přítomen tak surovému zločinu jako já, a kdo měl příležitost vyslechnouti soud s takovým násilným lotrem, bude jistě smýšleti jinak. Lynčem jest z většího dílu vinno americké soudnictví, či spíše system amerického soudnictví. V Evropě ku př. musí obžalovaný dokázati svoji nevinu, má-li mít naději na propuštění, ale v Americe, podle ústavy musí žaloba dokázati vinu obžalovaného a tento nemusí při celé soudní proceduře ani otevřítí ústa a v četných případech ani nesvědčí. A nyní si představte, že černá bestie znásilní dívku, jest dopadena a postavena před soud. Zneuctěná musí na stolici svědků před celou audiencí — a většinou jest soudní síň plna posluchačů — líčiti podrobnosti zločinu do

nejmenších podrobností, obhájce obžalovného podrobí ji nemilosrdnému křížovému výslechu a týraná oběť musí odhaliti takové intimity, jež by nesvěřila ani manželé, ani zpovědníkovi. Divíte se, že otec, bratr, syn a manžel, aby této tortuře zabránili, chápou se provazu a učiní s ohavou krátký proces? Ale abych neodbočil. Bylo to jedné soboty odpoledne, když nákladní vlak dojel na konečnou stanici F. ve státu Oklahoma a další vlak nejel až v pondělí. Ochotný nádražní dělník ukázal mi, kudy se pešinkami dostanu asi za půl hodiny do městečka a vydal jsem se na cestu. Slunce páliło a na blízku nebylo ani stromu. Šel jsem mezi polmi a přišel jsem k malému údolí, na jehož dně protékala strouha a na břehu pod několika vrby seděl mladý, asi 18letý černoch a držel v ruce pušku. Všiml jsem si jej dobře, protože držel pušku mezi koleny a viděl jsem, že jest to stará zbraň, snad z minulého století, jejíž hlaveň byla na konci rozšířena. Patrně tam čekal na mladé zajíčky. Když jsem pak udolím stoupal nahoru, přešla kolem mne mladá, asi 16letá dívka v bílých šatečkách, se slaměným kloboukem se širokou střešou na hlavě a červené stuhy jí vlály kolem krku. Byl to pravý obrázek mládí a nevinosti a dívka mne při setkání s úsměvem pozdravila. Když ušla několik kroků, tak jsem se ohlédl a viděl jsem, jak zabočila do leva, přešla ono malé údolíčko a ubírala se východně na malý pahorek, na kterém stálo několik stromů, takže tvořily malý lesík. A zároveň jsem viděl, jak mladý černoch vstal, hodil pušku přes rameno a ubíral se okrajem údolí stejným směrem. Pojednou se obloha zataáhla a jak to v oněch krajinách bývá, krajem projela vichřice a hned po ní se strhl prudký lijavec. Byl tak prudký, že lilo jako z konve a byl jsem proto opravdu rád, že jsem našel útočiště pod hustým stromem a tam jsem se před lijavcem skryl. Pršelo asi půl hodiny a když se největší lijavec přehnal, pak padal jen drobný déšť. Rozhodl jsem se, že pod stromem počkám, až přestane úplně pršet, poněvadž jednak jsem neměl co dělat, na večeri bylo do městečka časně a za druhé, než bych tam došel, byl bych promokl. Usedl jsem na trávnik, zapálil dýmku a zabíjel jsem čas. Tak jsem seděl asi půl hodiny, když jsem spatřil, jak od městečka uhání jezdec, za ním druhý a

třetí, až se kolem přehnala celá kavalkáda farmářů. Všichni byli ozbrojeni, někteří měli pušky, jiní revolvéry a někteří vidle. Zastavili přede mnou a jeden z farmářů se tázal, jestli jsem spatřil někde v okolí mladého černocha. Přisvědčil jsem a krátce jsem jim pověděl, že černoch seděl v údolí pod vrbou a pak že šel nahoru k lesíku. "Ku předu!" zavelel vůdce a jezdci se přehnali kolem mne jako bouře. Až posud jsem nechápal co se stalo, ale rozhodl jsem se vyčkati. Trvalo to další půl hodiny, když jezdci se vraceli. Na předním koni seděla v náručí vůdce ona mladá dívka, ale v jakém stavu! — Šaty měla potrháné, z živůtku jí visely cáry, vlasy rozčuchané, na nohou jen jeden střevíc a v obličeji poškrábaná a potlučená. A hned na druhém koni ležel onen mladý černoch, spoutaný na rukou a nohou a z několika ran na hlavě mu prýštěla krev. Aniž by slova promluvili, jezdci zastavili, jeden se postavil na koně. Odepjal lasu podobný provaz s beder, přehodil jej přes silnou větev, dva farmáři popojeli, zvedli černocha, jeden mu do smyčky strčil hlavu, druhý jej shodil s koně a pak jej několik ruk vytáhlo do vzduchu. Černoch se klátil sem tam a farmáři odstoupili, poručili mi, abych šel stranou a pak do těla zahájili palbu. Když vypálili asi tučť ran, odejeli tak tiše, jak přijeli. Zůstal jsem bezradně u stromu a zatím co jsem přemýšlel, mám-li jíti do města, přijeli tři jezdci, jeden se mi představil jako šerif a tázal se mne, jestli jsem byl svědkem lynče. Řekl jsem, že ano a pak se mne tázal, jestli bych poznal některého z lynčovníků. Při tom šerif téměř visel na mých rtech a bylo viděti, jak se mu odlehčilo, když jsem řekl, že bych nikoho nepoznal, kdyby postavil přede mne celé město. Hned byl ke mně přívětivý, tázal se mne, jestli chci přespati v F. a když jsem mu řekl, že ano, dal mi lístek a řekl, abych šel k "Mikemu", v ulici a čísle, jež na lístku byly poznamenány. Šel jsem k Mikemu, tam už asi věděli, co a jak, dali mi večeri, nic se mne neptali, zavedli mne večer do pokojíku, kde jsem se královsky vyspal a ráno po snídani jsem se vydal dále.

A ještě jedno dobrodružství potkalo mě v Oklahomě na hranicích Kansasu a podnes si nemohu vysvětliti, jak jsem se z něho dostal. Nákladní vlak přijel na poslední sta-

nici asi v 6 hodin večer a následující vlak měl stavěti ve 2 hodiny ráno. Slunce zapadalo a zlatilo koleje, takže vypadaly jako zlaté pruty a z písku sáhalo vedro. Nebylo kam se skrýti a tak jsem usedl na konci platformy, kde začínala řada prázdných nákladních kar a díval se na západ. Nikde v okolí nebylo člověka, městečko bylo asi dvacet minut od nádraží a všude panovalo velebné ticho. Pojednou zaslechl jsem za sebou zasyknutí, asi jako když někdo udělá "sss", a když jsem se v tom směru ohlédl, spatřil jsem starého Indiána, zabaleného do červené deky a než jsem mohl se přesvědčiti, jestli to zasyknutí platilo mně, zakýval na mne Indián, abych s ním šel mezi káry a když jsem tam šel, dal mi do dlaně stříbrný dollar a řekl pouze jedno slovo "whisky". Zde musím připomenouti, že hned po příjezdu do Ameriky jsem slyšel a četl, že prodej kořalky Indiánům jest vládou trestán, ale mohu na tomto místě dát čestné slovo, že jsem v tuto chvíli na to nevzpomněl a proto jsem vzal dollar, šel jsem do městečka a v prvním hostinci jsou koupil pintovou láhev kořalky za 60 centů a hostinský mne ještě počástnul doutníkem. — Vrátil jsem se a když jsem Indiánovi dal kořalku a vrátil 40 centů, učinil gesto, abych si je nechal od cesty. Nedal jsem se prositi, usedl na rampu a zapálil onen doutník. Ale neseděl jsem ani deset minut, když se ozvalo zase zasyknutí a Indián mi podával stříbrný dollar a zase řekl jen "Whisky". Šel jsem s nadějí, že mi zase zbude 40 centů a tentokrát jsem zamířil do protější hospody. Tam se opakovalo to samé. Hostinský mi dal pintu, počastoval mne doutníkem a Indián mi 40 centů ponechal. To se opakovalo ještě dvakrát a poněvač v městečku byly jen dvě hospody, šel jsem do každé dvakrát. Už byla tma, když jsem se po čtvrté vracel a právě, když jsem Indiánovi podával láhev, vyskočil za nákladní károu muž s lucernou, pozvedl ji do výše, aby si na mne posvítal a při svitu lucerny spatřil jsem na jeho kabátě šerifskou hvězdu. Šerif vykřikl: "Tady je, už ho mám!" a to platilo jeho dvěma pomocníkům, kteří byli opodál ukryti za karami. Rázem mi blesklo hlavou, že budu zatčen, předveden vládnímu soudu a snad na rok a déle uvězněn pro prodej kořalky Indiánům a nepochybně na mne dá soudce výstražný příklad, neboť s trampem

se nedělá mnoho cavyků. A zoufalá myšlenka na vězení dohnala mne ještě k zoufalejšímu činu. Zvedl jsem pravici a pěstí udeřil šerifa vší silou do oka, takže se svalil a lucerna daleko s drnkotem odletěla na koleje. A pak jsem se dal do běhu a běžel podél kolejí, a aby snad za mnou pomocníci šerifa nestříleli, podlezl jsem stojící káry a prchal směrem z města. A když jsem utíkal asi půl míle, slyším, jak protijedoucí vlak dává signál k zastavení, poněvač tam byla stanice na přibírání vody. Již jsem spatřil světla lokomotivy a tato pomalu zvolňovala rychlost a já v zoufalství skočil na stupátko první káry, neboť to byl vlak osobní. A jak již to bývá, člověk v zoufalství zapomene na všechny naučené řeči a volá o pomoc svojí mateřštinou, kdyby byl třeba mezi Čínany, tak i já jsem vykřikl na na platformě stojícího muže: "Pomoc mi se schovat." Na platformě stojící byl americký voják a jak jsem později zjistil, byl to vojenský vlak, který vezl celý pluk pěchoty do San Franciska, kde se měl nalodit do Číny, kde vypuklo boxerské povstání a Spoj. Státy tam k ochraně amerických zájmů posílaly vojsko. Voják na platformě stojící měl přes ramena přehozený plášť a jen jsem vyslovil 'pomoc', hodil mi jej přes ramena, s hlavy strhl klobouk, posadil mi jej na hlavu a sám sáhl za dvéře do káry, sebral tam čepici a posadil si ji na hlavu. A pak se postavil vedle mě a ještě než mohl vysloviti otázku, co jsem provedl, skočili na platformu tři muži, první z nich byl šerif, kterého jsem musel trefiti do nosu, poněvač mu z nosu tekla krev a stékala po světlém kabátě. Šerif zůstal na stupátku státi a volal: "Neviděli jste tady d..... trampa, musel skočit někde sem na vlak." Já jsem byl během tak udýchán, že jsem nemohl promluvit a kdybych byl nucen tak učiniti, jistě bych se prozradil, ale za to jsem sáhl do kapsy vojenského pláště, tam jsem nahmatal sáček tabáku a papírky, a abych odvrátil pozornost, začal jsem kroutit cigaretu, ale ruce se mi tráslly tak, že jsem nemohl cigaretu svinouti a mimo to jsem byl zadýchán během a rozčilením. — Voják za mě odpověděl šerifovi hodně zhurta: "Což nevidíš, že tohle je vojenský vlak a žádný tramp na něj není vpuštěn? Ostatně, jestli nevěříš, můžeš vlak projíti." Šerif skutečně se svými dvěma pomocníky prošel karou, svítil pod sedadla, na kterých podíi-

movali vojáci a na druhém konci seskočil. Lokomotiva zatím nabrala vodu, ozval se zvonec a vlak se hnul. Když byl za městem, můj zachránce ke mně přistoupil a pravil: "Tak co jsi provedl, krajane, že tě šerif honil?" Řekl jsem mu, jak se to stalo. Krajjan seržant mi gratuloval, že jsem unikl velkému trestu, pak přinesl chléb a slaninu a také mi dal napítí z čutory vína. Pohovořili jsme si a seržant mne upozornil, že vlak zastaví na hranicích Kansasu, někdy k ránu, a že bude nejlépe, když pak seskočím, aby důstojník mne tam nespatriil. Učinil jsem tak a celou noc seděl venku na platformě a ráno jsem seskočil a za nedlouho jsem se chytil nákladního vlaku.

Ale neujel jsem daleko, žně byly zde v plném proudu, farmáři potřebovali dělníky a nebylo radno se práci vyhýbat. Proto, když vlak dojel do Wilson a na nádraží několik farmářů na mne křičelo, jestli jedu na žně, řekl jsem raději, že ano, a již mne jeden držel za ruku a tázal se mne, jestli jsem již na žních pracoval. A tu jsem si vzpomněl na radu starého Fritze z Missouri, který mně řekl, jestli někdy budu pracovati na žních v Kansasu neb jinde, abych neříkal, že jsem ještě na žních nedělal. "Dostal bys jen polovic platu a nadřel bys se stejně a možná ještě více", pravil tento starý filosof. "Když to nebudeš umět a farmář řekne, že jsi asi ještě na žních nedělal, tak řekni, že v Illinois nebo Michigan, kde jsi pracoval, mají jiné mašiny a bude to odbyto." Podle té rady jsem tedy řekl, že jsem již ve žních byl zaměstnán a farmář mi sdělil, že tedy dostanu \$2.50 denně ke stravě, ale dělá se od slunka do slunka. Pak jsme vsedli na vůz, tažený dvěma mušami a jeli asi tři míle na jeho farmu. Ve mně byla duše malá, ale na pomoc mi přišel — kansaský cyklon. Než jsme dojeli na farmu, strhla se taková vichřice, že se divím, že nás nesmetla s vozu. Zvířata jen letěla, když jsme přijeli na farmu, farmář je dal pod kolnu, křičel na mne, abych šel do sklepa a sám tam běžel, ale já mu předně nerozuměl a za druhé se nevyznal, a tak jsem místo do sklepa zaběhl do slepičnicku, který sice byl prázdný, ale za to v něm bylo plno čmelíků, kteří mě přivítali jako vítanou potravu. Hned jsem jimi byl obalen, ale ven jsem si netroufal, neboť vichřice vanula velkou rychlostí. Tím se stalo, že jsme ani druhého dne nemohli

do pole, a tak jsem se poněkud na tu práci připravil. V neděli ráno ve 3 hodiny konečně jsme se vydali do pole, které bylo hned za farmou. Byl jsem postaven na vůz, vedle kterého byl plano žací stroj, který pšenici sekal a házel na vůz, kde bylo mojí povinností pšenici vidlemi odhazovat do všech koutů, aby se na vůz něco vešlo. Ale netrvalo to pět minut, byl jsem zasypán tak, že vozka, řídící stroj, musel zastavit a pomoci mi z hromady, abych se nezadusil. To se opakovalo ještě několikrát, já se sice vidlemi oháněl, co jsem mohl, ale vzalo to hodně dlouho, než jsem stačil. Farmář sice nic neříkal, poněvač tehdy bylo o dělníky nouze a patrně si myslel, že jest lépe mít špatného dělníka než žádného. Pracovalo se dopoledne, pak se jelo na oběd, do 4 hodin se odpočívalo a pak se jelo na pole a pracovalo se, poněvač svítíl měsíc do 11 hodin večer. Po večeri se šlo spát a ráno ve 3 hodiny již farmářka burcovala k snídani. A slunce do toho pražilo při 96 stupních, ale nebylo času na horko myslet, nebo si pot utíratí a jak se říká, že člověk zvykne i šibenici, tak jsem zvykl i já farmářské práci a právě, když jsem to nejlépe uměl, tak měl farmář všech 800 akrů posekaných a řekl mi, že mě doporučí do Hollyroot ke švakrovi a než tam budu hotov, že mohu k němu přijít na mláčení. Mlátil by hned, ale měl mlátičku z Hutchinson a ta nebyla na místě. Do Hollyroot jsem nešel, ale pustil jsem se do Ellsworth a tam jsem strávil "džulaje". Kansas jest sice a byl vždy suchý stát, ale kořalka se mohla dostati v každé grocerii, nemluvě ani o holinkářích a když farmář, u kterého jsem pracoval, jel do města a přivezl flašku kořalky a dával mi ji v naději, že budu kdo ví jak děkovati, nemohl pochopiti, že jsem dar zamítl a kořalku nevzal. Řekl jsem, že nepiji kořalku, ale že bych vypil sklenici piva. Tak mi řekl, že až vymlátime, že mne vezme do Ellsworth na pivo. Nečekal jsem na mláčení a přijda do Ellsworth, podivil jsem se, že ve třech hostincích hned naproti nádraží prodávali pivo a sice řízné pivo a byla o něj téměř rvačka. Farmáři z celého okolí se sjeli a v hostincích bylo natřískáno. Vypil jsem několik sklenic a pak jsem se ptal na poměry a bylo mi řečeno, že se mohu dostati lacino hezkých pár mil, když počkám až přijede příští vlak. Z Kansas City jeden zvláštní vlak, který veze delegáty

z národní konvence, kde navrhli za presidenta McKinleye a až prý zastaví, mohu skočiti na vlak a nikdo si mne nevšimne. Delegáti prý budou zptí a jestli nebudou, tak se ve Ellsworth dodělají. Skutečně se tak stalo, vlak zastavil, někteří vyšli ven, napili se, nakoupili kořalky a já zatím vlezl do zadní káry a uvelebil se tam. Tak jsem dojel až do městečka Arapahoe, Colo, kde mne konduktér vyzval, abych slezl, poněvač by mohl mítí trubí, ale poradil mi, jak se dostatí lacino do Denver. V městě jest dělnická agentura, která najímá dělníky pro dráhu Union Pacific do Cheyenne, Wyo., a když prý v kanceláři zaplatím dollar, tak mohu jeti až do Wyomingu. Poslechl jsem rady a skutečně jsem za dollar dostal poukázku na dráhu Union Pacific na vlak, který měl přijeti večer. Když přijel, byl již plný trampů, sebraných na východě pro práci a divil jsem se, že dráha tolik lidí najímá. Ale přestal jsem se diviti, když druhého dne zastavil vlak před nádražím v Denver a ještě ani nestál, již skákali trampové jako krysy z potápějící se lodě a když jsem se tázal, co to znamená, tak mne jeden starý tramp upozornil: "Co pak nevíš, jak se to dělá? Když tramp chce zadarmo nebo lacino jeti na západ, dá se najmouti do pracovního kampu dráhy a když dojede, kam měl v úmyslu, tak jednoduše uteče. Dráhá přijme každého, poněvač ví, že jich 80 procent uteče a najímací kancelář nedbá již dokonce, poněvač kolektuje dolary. Dráha se staví již dva roky, ale ještě není postavena, poněvač do lesní pustiny nikdo nechce jít a i když tam dojede, tak za týden uteče."

A tu mne napadlo, že bych se mohl v Denver také zastaviti a proto jsem vystoupil z vlaku a pustil se do města. Kráčel jsem od nádraží po 16. ulici, která jest hlavní tepnou, asi jako v Chicagu State ulice a měl jsem namířeno ke kapitolu, když po ujiti asi dvou bloků potkal jsem člověka, které ho jsem v Chicagu dobře znal a kterému jsem kdysi prokázal službu. Hned se mne ujal, vzal mne k sobě a u něho jsem strávil několik dní a prohlédl jsem si město. Ale konečně mne to pudilo dále na západ a když již jsem byl jednou na vandru, chtěl jsem poznati celou Ameriku a proto jsem se za několik dní s přítelem rozloučil, vešel do kanceláře dráhy Union Pacific a dal se najmouti na stavbu dráhy, tentokrát

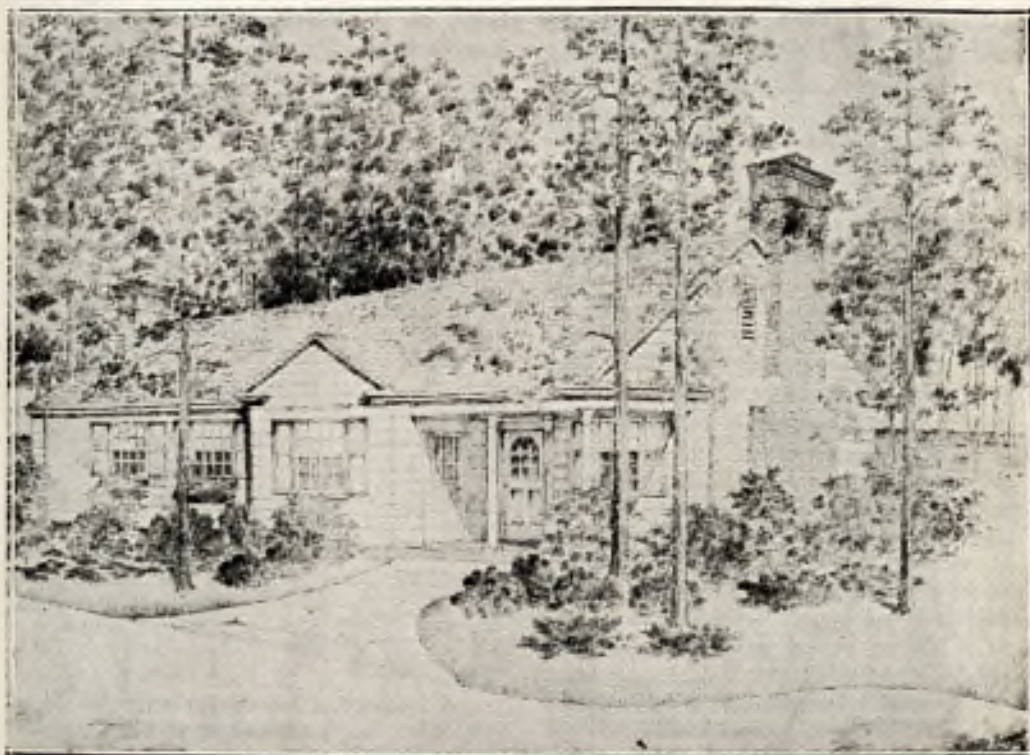
doopravdy. Byl jsem odkázán na druhý den ráno, kdy jede dělnický vlak a když přijel, nasedl jsem a ujížděl do Wyoming.

Well, tentokrát jsem poznal, co jest skutečná práce. Železniční tábor dělníků byl v nehostinné krajině, asi 30 mil od města Cheyenne, na řece Green River a dráha tam stavěla druhou kolej. Pracovalo tam asi 300 dělníků, vesměs po Americe sehnanych trampů, kteří vzali práci jen proto, aby se bud' někde skryli před šerifem, aneb aby si vydělali několik dolarů. Kdo tam vydržel dva měsíce, ten si zasloužil medál, neboť dozorcí a úředníci dráhy nezacházeli s dělníky o nic lépe, než s trestanci nebo dobyt-kem. Plat byl \$1.50 denně za 9 hodinovou práci, ale z toho platu se muselo platit na kuchaře, čili na stravu, což činilo asi 60 centů, 10 centů na nemocnici v pádu nemoci, 10 centů na tábor, neboť se tábořilo pod plátěnými stany a výplata byla dvakrát za měsíc. Pracovalo se v neděli a svátek dopoledne. Kdo přišel nejpozději, musel konati ovšem nejhorší práci, jako kopati písek v blízkém pískovišti a nakládati jej do káry, skládati a nakládati pražce a otesaný kámen na mosty a viadukty a kdo byl již starším dělníkem, mohl pěchovati šterk pod pražci, což byla ta nejlepší práce, ale musel ji dělník umět, poněvač musel tlouci železným sochorem do taktu. Dozorci se starali, aby nikdo nezahálel a každá odmluva byla trestána okamžitým propuštěním a propuštěný dostal poukaz na mzdu, ale musel si pro ni jeti do Denver, kdežto jinak ji výplatčí každých čtrnáct dní přivezl a kdo pracoval na dráze nejméně tři měsíce, mohl si požádat o železniční lístek, kam si přál. Ale takových starých dělníků snad nebylo za celý čas, co byla dráha stavěna. Ačkoliv tábor byl daleko od každé civilisace, bylo tam k dostání všechno ke koupi, o to se starali okolní farmáři a někteří se stěhovali s táborem a měli jakýsi druh kantiny, kde dělník mohl dostatí všechno a utratiti čtrnáctidenní mzdu za jeden večer. Zvláště kořalka, ten nejhorší holinkářský štof, byl k dostání a v den výplaty bylo veselo, ale i nebezpečno v táboře a často se strhla při kostkách nebo kartách rvačka, po které zůstal některý dělník s kulí v prsou na místě a než se dostavil šerif, byl vrah již dávno pryč a poněvač správa dráhy měla pouze jména a nic jiného a většina jich udala z

různých příčin falešná jména, nebyl zločin nikdy potrestán. Zavražděný byl prostě v lese zahrabán a tím byla celá procedura skončena.

Jedné neděle po obědě, když se nepracovalo, šel jsem se podívat do okolí, které stálo za podívanou. Ohromné skály, divukrásná divočina, kam snad lidská noha nevstoupila, mne lákaly, a když jsem ušel asi půl míle do lesa, spatřil jsem na jednom stromě nožem vyřezaný kříž a pod stromem

nutý nůž. Vytáhl jsem jej a prohlížel. Byla to mexická práce s krásně řezanou kostí a v ní bylo zasazeno několik kousků stříbra. Vytáhl jsem nůž a spatřil, že na břiše leží k němu patřící kožená pochva, vyšívaná hedvábnou nití a vyložené několika stříbrnými knoflíky. V kapsách mrtvoly, jež byla dobře zachovalá, jsem nenašel nic, co by mohlo vésti k ztotožnění a také jsem nestál o nějaké oznámení úřadům, poněvač jsem se obával vyšetřování a protahování a já měl

Stát Michigan má značný zájem o automobilisty a jistě ne bez příčiny, neb automobiloví turisté utratí v Michiganu každým rokem miliony dolarů. To bylo příčinou, že stát postavil tuto pěknou budovu, kde si mohou turisté odpočinouti a získati různé informace. Budova se nalézá na silnici číslo 12 blízce hranice státu Indiana.

byl vyvýšený pohorek, jako by tam byl hrob. Zvědavostí jat, jal jsem se kyprou půdu odhrabávat a když jsem odhrabal asi šest palců hlíny, přišel jsem na několik balvanů, jež tam byly navaleny, a když jsem jich několik odvalil, ležel pod nimi mrtvý muž černého plnovousu, v prostředních letech. Byl oblečen v dělnickou kamizolu, na nohou měl vysoké boty a na krku červený šátek. A když jsem mrtvolu úplně vyhrabal, spatřil jsem v prsou až po střížku zabod-

v úmyslu příštího týdne tábor opustiti. Jednoduše jsem pochvu a nůž zastrčil do kapsy, mrtvolu jsem přikryl balvany a hlinou a kráčel k táboru. U jedné studánky jsem rezi pokrytý nůž vydrhl pískem a ostrou travou, takže se ostří lesklo jako nové a pochvu jsem si připevnil na řemen a nosil nůž u sebe. Za týden jsem skutečně s několika dolary v kapse opustil tábor oznámiv timekeeperovi, že se necítím zdrav a skočil jsem na západně jedoucí vlak a jel směrem

západním. Tak jsem se jednoho dne ocitl v městečku, kde mi bylo čekati na nákladní vlak, který měl přijeti až večer. Když přijel, srazil jsem se u vodní nádrže s brzdářem, který mne sám oslovil a tázal se, jestli bych se chtěl s nimi svézt do M. Řekl jsem, že ano, a on na to, že mne to bude stát pól dollaru, ale za to mi dá káru, ve které bude seno a pojedu jak pán. Hned jsem mu zaplatil a on mne do káry dovedl. Chlap ten měl tak šibeniční fysiognomii, že kdybych byl jen poněkud zkušený, tak bych se mu daleko vyhnul, ale místo toho jsem si ještě liboval. Byl to brzdář asi šest stop dlouhý, hubený, pichlavých očí, s několika do předu vyvstávajícími zuby, které jeho obličejí dodávaly divokosti šelmy a pod nosem několik tvrdých štětín, jež odstávaly jako sumci a v celém obličejí bylo něco potměšilého a nevlidného. Vlak se rozejel a mohlo být asi 10 hodin večer, když uhaněl značnou rychlostí s kopce, když na střeše nákladní káry něco zaharašilo, poklop ve střeše byl nazvednut, někdo prostrčil do káry svítilnu a hned na to šplhal se onen brzdář dolů. Vstal jsem a čekal, co se bude dít. Brzdář si posvítil na mne svítilnou a překvapil mne otázkou: "Kolik máš peněz?" Místo odpovědi jsem mu řekl, že jsem již zaplatil požadovaný půlák, ale chlap se na mne obořil a otázku opakoval. Řekl jsem, že žádné, ale to mi málo pomohlo. Lotr postavil lucernu na zem, postavil mne ku stěně káry a jal se prohlížeti mé kapsy. Našel \$1.50 a zastrčil je do své kapsy, v jiné našel pěknou briarovou dýmku, kterou jsem v Chicagu dostal darem a tu si také přisvojil a když jiného nenašel, sebral svítilnu a pravil: "A teď skoč!" Vytřeštil jsem na něho oči, neboť vlak ujížděl rychlostí jistě 60 mil a skočit znamenalo jistou smrt. Proto jsem se zachytil vedle otevřených dveří železného držadla, ale chlap mne udeřil přes ruku, strčil do mne a já vyletěl z jedoucího vlaku a poloomráčen jsem dopadl na násep. Bylo štěstím, že mne chlap udeřil do ruky a já byl nucen se pustit držadla, poněvač jinak bych byl padl na koleje a byl přejet. Takto jsem celou délkou těla padl na násep a s tohoto se kutálel po svahu asi třicet stop. I v tom kutálení jsem slyšel hukot dole tekoucí řeky Sacramento a jako se říká, že když člověk padá s velké výše, tak než dopadne, mihnou se mu obrazy z minulosti, jež

trvají dosti dlouho, tak i mne napadlo, jestli se skutálím do řeky a tato jest hodně hluboká, že jsem ztracen, poněvač neumím plovat. Než jsem domyslel, již to žblunklo, já se skutálel do vody a tato se nade mnou zavřela. Ale hned jak jsem dopadl, vyskočil jsem na nohy a stál ve vodě asi po pás a celé tělo počalo mne tak hrozně páliť, jako kdyby bylo v ohni. Oči jsem pro palčivost nemohl otevřít a když se mi to podařilo, tu jsem ve tmě, která byla mírněna jenom miliony hvězd, zjistil, že jsem nespádl do řeky, ale do koryta běžícího podél břehu. Koryto bylo asi deset stop široké a bylo v něm pět stop vody, jež se prudce valila do údolí západním směrem. Jak jsem později zjistil, bylo to umělé koryto, kterým byly z hor plaveny rozřezané kmeny stromů do velké papírny, jež byla asi dvě od místa, kde jsem stál, a poněvač dříví bylo zpracováno na papír, tak byla voda v korytě promísena sírovou kyselinou, jež měla dřevo rozleptat, aby se mohlo lehčeji zpracovati v papírně. Po kratším namáhání jsem z koryta vylezl a pálení ulevilo a na celém těle se třesa, vylezl jsem na trat' a rozhlížel se. Dole v údolí, asi dvě míle na západ, spatřil jsem velkou osvětlenou budovu a proto jsem bez rozmyšlení zamířil k ní. Na celém těle jsem se trásl jednak zažitým dobrodružstvím, které mohlo skončiti mnohem hůře a za druhé zlostí nad lotrovským činem onoho bidáka, který nejprv si dal zaplatiti, pak mne oloupil a bez rozmyšlení shodil s vlaku a nic by mu na tom nezáleželo, kdybych byl koly rozdrčen.

A tu jsem učinil slavnou přísahu, že jej vyhledám, kdybych měl zcestovati Ameriku křížem krážem a vezmu na něm pomstu. Čím více jsem přicházel k budově, tím se mi zdála větší a již jsem také zaslechl hučení strojů. Budova byla pětipatrová, všechna okna byla osvětlena a za nimi se mihaly postavy dělníků a když jsem přišel pěšinou, kterou jsem podél tratě krácel, spatřil jsem ve prostřed přízemí osvětlená dvířka. Když jsem přistoupil blíž, seznal jsem, že jest to kotelna, ve které bylo příjemné teplo a nedařleko velkého kotle, který sálal teplotou, byla velká hromada papírových ústřížků, jež padají od krájecího nože. Byl jsem zemdlen a mimo to na mne teplota účinkovala, že jsem se převálil do hromady papíru a pomysliv si, ať se stane co chce, jsem usnul. Musel jsem spát

celou noc jako zabítý, poněvadž když jsem otevřel oči, stál nade mnou muž v modrých převlečkách, v jedné ruce držel plecháč plný kouřící kávy, ve druhé kus bílého chleba a volal: "Vstávej, ať tě tady superintendent nezastihne. Najez se a jdi a jestli chceš práci, musíš si pospíšet a jít nahoru." Muž mluvil angličtinou a řekl, že jest Němec. Tázal se mě, jak jsem se tam dostal, co dělám, kam jdu a když jsem mu řekl, co za dobré uznal, světil jsem se mu, že bych přijal práci. Němec mne doprovodil do úřadovny a starší pán se mne tázal, jestli jsem již někdy v papírně pracoval a když jsem řekl, že nikoliv, tak pravil, že pro začátek budu uklízet velké sály a nositi papír na patřičné místo a budu mít \$8 týdněního platu. S radostí jsem přijal a když jsem vyšel ven, sdělil jsem to Němci, ten se mi nabídl, že mohu u něho bydlet. Byl v továrně topičem, bydlel se svojí obstarožní a dobrosrdečnou ženou v malém domku nedaleko továrny a hned jsme se dohodli. Bydlel jsem u nich ke strávě a poněvadž jsem neměl než jeden oblek a jedno prádlo, žena šla do města, koupila mi dvoje prádlo, modračky a čepici a řekla, že jim to mohu spláceti. Děti manželé neměli, žena byla dobrou kuchařkou a mohu říci, že se o mne starala jako o syna. Když jsem se poněkud v továrně okoukal, tak jsem se rozhodl podívat se do města, které bylo necelou milí vzdáleno. A hlavně se mi jednalo o zjištění, které vlaky kam a kdy jedou a jestli tam staví velké nákladní vlaky. Zašel jsem do hostince naproti nádraží a tam jsem se seznámil s železničním personálem a zvěděl, že vlak, se kterého mne onen loťr shodil, nestaví cestou na západ, ale zastaví třetího dne, když jede východně a přibírá uhlí. Byl jsem ve vyptávání velice opatrný a také jsem moc neutrácel, ale do hostince u nádraží jsem chodil každého večera a bedlivě si prohlížel všechny brzdáře nákladních vlaků. Hledaného jsem však mezi nimi nespatriil a již jsem myšlenku na pomstu pomalu pouštěl s myslí, když jednoho sychravého a deštivého večera stojím v hostinci u baru, když se otevrou dvěře a s lucernou v ruce vešel "můj muž". Poznal jsem ho okamžitě, jako bych jej poznal mezi tisíci a když muž šel kolem a provolal obyčejný americký pozdrav "Hallo everybody!" tak jsem řekl "Hallo Mike". Muž se zastavil, pohlédl mi důkladně do obličeje, ale poně-

važ jsem do té doby měl obličej hladce oholený, kdežto při prvním s ním setkání jsem měl plnovous, tak mne nemohl poznati, ale vzdor tomu se zastavil, podával mi ruku a pravil: "Ty mě znáš?" — "To víš, že znám", já na to, "vezmi si něco se mnou." Chlapík asi neměl dobré svědomí, několikrát se ke mně nahnul, jako by měřil obličej se všech stran a několikrát prohodil: "Jak mne znáš, jak víš, že se jmenuji Mike?" a čekal dychtivě na odpověď, prohlížeje si mne shora dolů, jako by se rozpomínal, kde mne viděl a patrně mu šlehlo hlavou, jestli nejsem jeden z oloupených, poněvadž asi měl podobných kousků, jako provedl se mnou na svědomí více. Já však nedal znáti, že bych s ním měl nějaké setkání, usmíval jsem se a pobízeli jsem jej k pití. Nedal se pobízeti a jen několikrát poznamenal, že by rád věděl, kde jsme se sešli. Než jsme se mohli dostat do dalšího hovoru, tak na lokomotivě zacinkal zvonec, kterým strojvedla dával personálu, jenž většinou odskočil do hostince, znamení, že za krátko se pojedou. Můj muž dopil a chystal se k odchodu a já zaplatil a chtěl jsem jíti také, když "Mike" se na mne obrátil a pravil: "Tak pojď kousek se mnou a povíš mi, odkud mne znáš." To se mi hodilo do krámu a když jsme vyšli z hostince, odbočili jsme ze silnice na pěšinku, která vedla kratší cestou k nádraží a když jsme byli několik stop od posledního stavení a křoví s obou stran nás zakrývalo, zůstal jsem státi a řekl: "Tak chceš vědět, jak tě znám?" Zastavil se také, a opáčil: "Nu, to jsem zvědav." A sevřev pravicí mexický nůž, který jsem našel vetknutý v prsou ve Wyoming zavražděného muže, jsem pomalu řekl: "Pamatuješ se na toho trampa, kterého jsi před několika týdny asi dvě míle odtud shodil s vlaku, když jsi jej okradl?" — Mike se zarazil, ale hned se vzpamatoval a vynutiv ze sebe smích, pravil podávaje mi ruku: "To byl jen žert, víd', že to byl žert, já jsem to tak nemyslel." A já rozmáchnuv pravicí s nožem, vrazil jsem mu tento do břicha, vykřiknuv: "Tohle je také žert!" Než jsem dopověděl, chlap se svalil a svítilna mu s třeskotem vypadla z ruky. Aniž bych nůž vytáhl, pádil jsem dále, do továrny jsem se nevrátil a celou noc jsem prchal západně, až jsem k ránu došel do městečka W., kde jsem sedl na osobní vlak a jel do San Franciska. Tam bylo moje

první, pátrati v novinách, co se s Mikem stalo a také jsem asi za tři dny četl tuto noticku: "U nádraží městečka T. byl brzdař dráhy Union Pacific Mike Colin přepaden několika Mexikány a když se postavil na odpor, byl bodnut do břicha. V nemocnici se jeho stav zdál z počátku beznadějný, ale po provedené operaci lékaři prohlásili, že má naději na uzdravení."

Mohu říci, že se mně ulehčilo, neboť když pomsta byla vykonána, dostavily se výčitky svědomí a věřte, není to žádnou maličkostí mít pomyšlení, že máme na svědomí lidský život. V San Francisku jsem se ohlédl po práci a když jsem ji dostal, tak jsem pracoval tak dlouho, až jsem si ušetřil na cestu do Chicaga a jak jsem měl onu sumu pohromadě, vsedl na vlak a jel do Chicaga jako pasažer, nikoli jako tramp.

Zde jsem popsal tedy jaký jest rozdíl mezi vandrem ve staré vlasti a v Americe, ale zde i tam se poměry od té doby změnily a není takové vandrování v Čechách dnes, jako bylo před 40 lety a není takový tramp v Americe jako tehdy, když jsem se pustil "na routu". Tehdy předně nebylo tolik trampů a za druhé západ nebyl osazen tak jako dnes a na každého nového příchozího se pohlíželo jako na pomocnou ruku a proto ani železniční společnosti nekladly překážky a nechaly pocestného v nákladním vlaku, spoléhající, že snad přece některý uvízne na západě a pomůže rozmnožit tamní blahobyť. A skutečně se stalo, že se tramp někde usadil a stal se spořádaným farmářem a proto se mu nekladly takové překážky jako nyní. Potom i šerifové, maršálové a ostatní venkovští cerberusové si trampa nevšimli, pokud nečinil nic proti zákonu, kdežto dnes když zavrou trampa a soudce jej odsoudí, tak z toho mají někde od kontraktorů, kteří mají vězniční práci pronajatou, komišn. Jinde zase s trampy čistí město a konají různé obecní práce a v některých státech se na tuláky vyvinula pravá honba, poněvadž jich jest používáno jako laciná síla na stavbu silnic. Takového trampa zavrou pro potulku na šest měsíců a mají dělníka, který by je stál několik set dolarů, kdežto takto mu dají trochu špatné stravy a žádný plat. Proto bych dnes niko-

mu neradil, aby se pustil, když nemusí, na tramp na západ, poněvadž tam už není trampovský ráj jako před nějakými 40 lety. V některých městech, zvláště kde žijí obyvatelé z cizinců, o tyto potulné ptáky nestojí, poněvadž jim dělají ostudu a šerif vrátí tuláka jak vejde do města. Ale za to se vyskytl nový druh trampů, o jakém se nikomu nezdálo a sice tramp automobilový. Nezaměstnaný dělník, který nemůže ve městě se obživiti a prodá poslední kus majetku, měl z lepších časů fordku, kterou si nechal, za poslední peníze si koupil gasolin a jel na tramp. Zní to směšně, ale setkáte se dnes, jestli jedete v automobilu, na venkově s chlapíkem, který stojí u staré fordky, zastaví vás a požádá, abyste mu přispěli něčím na gasolin, aby se mohl dostat dále. Nebo dokonce vás počádá o rezervní gumu, poněvadž nemůže dále. Pak vám začne vyprávěti dojemnou historii o bývalém blahobytu a vy neodoláte a žádaný čtvrták mu dáte. Takových čtvrtáků vyžebřá za den několik, koupí si pět nebo více gallonů gasolinu a dostane se za den sto i více mil a jede ve své ekvipáži jak pán. O jídlo není nouze, to buď za nabídnutou práci přece nějak stluče a nemusí se prosit železnice o jízdu ani nepijde do nebezpečí, že jej brzdař shodí. A pak se na něho pohlíží přece jen jinak než na opěšalého tuláka, třeba jsou si rovni. A hrozná deprese minulých let zavinila, že byly na trampu celé rodiny, otec, matka, děti a jezdili v automobilu, posledním to majetku, který uchránili a nyní jezdí žebrotou po Americe. Snad vyjeli v naději, že se jim podaří někde zakotviti a muž dostane práci, ale pak poznali, že na venkově jest stejná bída jako ve městě, že farmář dnes musí se snažiti, aby dostal trochu té úrody domů co nejlaciněji a sveze ji za pomoci sousedů, kteří si navzájem vypo-mohou a nemusí jednati cizí síly a posléze náš ženatý tramp pozná, že takto může být také živ a cestování se mu zalíbí, na ten gasolin sežene žebrotou, při které mu pomáhá žena a jídlo se také nějak opatří a tak najdeme rodiny, které jsou dvě a tři léta na silnici a neví kdy a kde zakotví. A tak opakují, že kdo dnes na tramp nemusí, ať zůstane doma, poněvadž už to není, jako to bývalo.

CARLSBAD CAVERNS - AMERICKÁ MACOCHA.

PRO KALENDÁŘ HLASATEL
NAPSAL L. J. F.

NAVŠTÍVÍ-LI americký Čechoslovák starou vlast, sotva by si odpustil, kdyby se vrátil domů, aniž by spatřil Macochu a moravský Kras a věru, měl by příčinu toho litovati. Spojené Státy mají též několik takových divů přírody, ale žádný se nemůže vyrovnati moravskému Krasu, vyjma snad jediného. Karlovarské jeskyně (Carlsbad Caverns) v jihovýchodním cípu Nového Mexika, jsou jedním z nejkrásnějších a největších podzemních paláců na celém světě, tak čarokrásné, že kongres Spoj. Států je učinil národním parkem, odlišným od všeho statních že se nalézá hluboko pod zemí.

Karlovarské jeskyně obdržely toto jméno od městečka Carlsbad, pouze asi 26 mil vzdáleného a to bylo pojmenováno Carlsbad dle českých Karlových Varů. Proč, snad nikdo neví, jistě však ne pro nejmenší podobnost s proslulým českým lázeňským městem. Není to rozkošná československá krajina s krásnými lesy, úrodnými poli, řekami a potoky, spíše vzor americké jihozápadní pouště. Jedete-li k jeskyním od El Paso v Texasu, musíte konat 150 mil cesty po pěkné silnici, po jejíž stranách se prostírají nedozírné prerie, na nichž se pasou stáda dobytka, ale čím více se blížíte k jeskyním, tím více se krajina mění v poušť, až posléze vjíždíte do pohoří Guadalupe.

Pohoří vás nijak nevábí, není tak mohutné ani krásné jako Skalisté hory v Coloradu neb v Ledovcovém národním parku, ani jako Černé vrchy neb krásné horstvo na pacifickém pobřeží. V jejich útrobách se ale nalézají nepopsatelně krásné karlovarské jeskyně. Ve výši 1,000 stop od úpatí hor jest velká oválová trhlina, o níž již v dávných letech věděli Indiáni a pak i běloši, ale nikdo snad neměl tušení, co se v ní skrývá.

Guadalupské hory žárlivě strážily své tajemství a netopýři je prozradili. Cowboyové často pozorovali ohromná hejna netopýřů, vyletěvších z ohromné trhliny, a netopýři, jak známo, neznamenají u pověřčivých lidí nic dobrého.

Takové místo nikoho nevábilo, ba spíše se mu každý vyhýbal, až posléze jistý cowboy si dodal odvahy a co spatřil při matném světle pochodně, nedovedl vyličit a nikdo

mu neuvěřil. Byla to pohádka o začarovaných hradech a palácích, nádherných sálech, vysokých sloupech různých tvarů, dlouhých jehlicích, visících od stropů jako opony a záclony, samé nevidané divy, které on a jeho druhové nemohli pochopiti. Ale pověst o jeho čarokrásném objevu se přece roznese-la do světa, odvážní lidé chodili se do jeskyně dívat až posléze přišli znalci a podzemní paláce prozkoumali. Karlovarské krápníkové jeskyně se staly jedním z nejzajima-

Útvar ve Velkém sále v jeskyni.

vějších divů přírody v Americe a když vláda seznala, že by je soukromní lidé zneužili k svému prospěchu, učinila je národním parkem a tudíž majetkem všeho amerického lidu.

Podzemní park byl vzorně upraven, cesty zařízeny a zavedeno neobyčejně důmyslné osvětlení, které činí "park" ještě čarovnější. Nikde není k spatření jediná elektrická žárovka a přece vše je bud' jasně osvětleno aneb se ztrácí v tajemném pološeru. U vchodu čekají zkušeni průvodčí, kteří po dlouhých schodech vás dovedou do podzemí aneb je také možno použítí elevatoru, ale obyčejně každý jde do hlubin a terpv po pěti neb šesti hodinách procházky rád použije elevatoru.

Domníváte-li se, že vcházíte do úzkých jeskyň, budete rychle z takové myšlenky vyléčení. V karlovarských jeskyních není nic malého, vše je v obrovských obrysech, jen člověk se zdá malým a nepatrným v této mohutné pohádce podzemního světa. Vcházíte do rozsáhlých sálů, které se vám zdají vytesané z mramoru různých ba-

rev a rozmanitých forem, sály několik set stop vysoké a tak velikých rozměrů, že několik tisíc lidí se v nich ztrácí a zdají se vám být pouhou hrstkou. Trvalo to nespočetné věky, než voda vykouzila tento nevyrovnatelný zázrak a dosud nepřestala jej tvořit, její dílo není nikdy dokonalé. Tisíce věží a věžiček vystupuje ze země jako by zdobily nejnádhernější chrám. Draperie jako nejménější krajky visí od stropu jako by ukryvaly skryt podzemních skrýtků; ze zelených jezírek zdá se vystupovati vodník, aby vás uvítal do své podzemní říše. Ve Velkém sále spatříte indiánského totempoly, čarovný templ slunce, obrovský dóm a kou-

zelnou fontánu vil. Vejdete do Královského paláce, v němž krápníky tvoří několik set stop vysokou a širokou oponu, vejdete do ledové komnaty a procházíte se dále a dále širkými cestami a cestičkami a nevycházíte z údivu. Jedno překvapení následuje druhé a vy se již procházíte několik hodin, aniž byste pocíťoval únavu.

Pak přijdete na obrovskou stráň, po jejíž straně se tyčí veliký krápník, nazvaný Skála věků — Rock of Ages. Zde správce parku uvítá návštěvníky. Bylo nás tam přes tři tisíce a nám se zdálo, že je nás pouhých několik set, tak obrovská je stráň, na kterou jsme se v skupinách usadili.

V Královském paláci carlsbadském.

Správce po krátké přednášce o jeskyních oznámil, že na jednu minutu budou shasnuta všechna světla, aby si přítomní uvědomili, jaký dojem může učiniti na člověka skutečná tma tisíc stop pod zemí. — Nikdo neměl promluvití jediného slova, dokud nebudou světla opět rozžehnuta. Pak pokynul a rázem světla pohasla. — Tma byla úplná, že nikdo neviděl souseda vedle něho sedícího a obrysy obrovských

krápníků se úplně ztrácely. Nikdo se neodvážil promluvití, snad ani pohnouti. Současně zazněl z dále zpěv. Neznámí a nevidění pěvci zpívali známou hymnu "Rock of Ages" a když posléze uplynula minuta, jež se každému zdála hodinou, rozbřeskla nejprve vzdálená světla, blížila se blíž a blíž, až celá jeskyně se opět zaleskla v záři ukrytých elektrických žárovek.

Návštěva karlovarských jeskyň není však ještě ukončena. Zbývá ještě jeden obrovský sál, jenž je používán za jídelnu, v které se může usadit několik tisíc lidí najednou. Jest to další a také neočekávané překvapení. Restaurant ve skále hluboko

pod zemí. Unavení výletníci usedají k dlouhým tabulkám a pochutnávají si na kávě a zákuscích a chtějí-li si zvlážit hrdlo lahvi piva, také je mohou koupiti.

Po potřebném odpočinku každý spěchá k elevatorům, které jej opět vynesou na denní světlo se zkušenostmi, kterých nikdy nezapomene. Zdá se mu, že se probudil z čarovné pohádky tak neuvěřitelné, jako se zdálo cowboyovi, jenž se poprvé odvážil vniknouti do útrob guadalupských hor. — Uvědomuje si, že spatřil dílo nevyrovnatelné krásy, jež příroda tvořila nesčetné miliony let a dosud vykouzluje nové paláce, které snad opět za nesčetná století budou zářiti ve všech odstínech barev. Příroda nebude nikdy hotova se svojí prací a také dílo těch, kteří jeskyně zkoumají, není ještě ukončeno. Míle nových jeskyň jsou dále objevovány a nikdo dosud neví, jak daleko tento podzemní zázrak sahá.

Zkušené cestovatelé porovnávají karlovarské jeskyně s Velkým kaňonem v Arizoně a praví, že jsou půvabnější a obdivuhodnější, protože jsou pod zemí. Každý americký národní park má svou zvláštní krásu. Koloradský své nebetyčné hory; Yellowstone své geysíry; Ledovcový park hory, o nichž se praví, že svojí krásou překonávají Švýcarsko; Zion rudé skály a uprostřed bílý trn a pomátky Mormonů, kteří tudy kráčeli do své zaslíbené země, a Carlsbad je pohádkou, již považujete za sen, z něhož se probouzíte, když vyjdete z podzemí do jasna jihozápadního slunce.

Vzdor svým pohádkovým krásám nejsou carlsbadské jeskyně tak čteně navštěvovány jako jiné parky. Jednak proto, že jsou poměrně novým národním parkem a tudíž méně známým, jednak proto, že jsou příliš vzdáleny, než aby turisté ze severu, středozápadu neb východu k vůli nim jezdili na jihozápad. Jest to ovšem mylný náhled. Arizona, Nové Mexiko a jiné jihozápadní státy mají mnoho jiných půvabů, jež možno spatřiti ve spojení s návštěvou jeskyň, neb spíše na jiné cestě možno učiniti zastávku v Carlsbadu. Taková zastávka jest zvláště na cestě do jižní Kalifornie možná bez velikého mimořádného vydání. Tak v severní Arizoně jest Veliký kaňon a nepříliš

daleko od něho v jižním Utahu národní park Zion a blízko něho rozkošný kaňon Bryce. Cesta těmito parky jest většinou konána v moderních autobusech aneb železniční společnosti tam pořádají tak zvané doprovázené výpravy, které poskytují příležitost k spatření celého jihozápadního parkovního systému.

Železniční doprava je drahá, má-li býti tak pohodlná, aby turista nemusil si kaziti náladu obvyklými cestovními útrapami, ale dnes již není železnice jediným prostředkem, který miliony lidí ze všech částí Spojených Států sbližuje s jihozápadními státy a jejich národními parky a přírodními krásami. Nesčetným tisícům amerických lidí nahradil automobil železnici a tak jim umožnil poznati Ameriku. Ještě před nemnoha lety byla vyjížďka do západních a severozápadních hor, do Colorada neb Yellowstone velice nákladnou zábavou, kterou poměrně málo lidí ze vzdálenějších států si mohlo dovoliti a také možno dodati, že krajanů, kteří již před lety viděli americké národní parky, nebylo příliš mnoho. Nebyly nám ještě dost známy aneb návštěva byla spojena se značným vydáním.

Od té doby, kdy se automobil stal tak populární, se poměry velice změnily. Dobré silnice křížují na všechny strany Spojené Státy, po pohodlné, dobře dlážděné silnici můžete jeti z východu přímo až do Los Angeles v Kalifornii, na jih z Chicaga na Floridu, na severozápad až ke kanadským hranicím, na východ do New Yorku, k niagarským vodopádům, kolem velkých jezer, na jihozápad k mexickým hranicím, zkrátka všude, kam si člověk přeje vyjeti. Téměř v každé trochu větší osadě jsou zřízeny turistické tábory, kde mohou automobilisté pohodlně a za nepatrný poplatek přespat a má-li turista mapu a spolehlivé auto, může projeti křížem krážem celé Spojené Státy.

Automobily mají největší zásluhu, že americký lid poznává svoji vlast a seznamuje se s jejími krásami. Tisíce automobilistů se o každých letních prázdninách rozjíždí do národních parků a mezi ty, z nichž se každý vrací s nezapomenutelnými dojmy, patří také karlovarské jeskyně.

Črta z pionýrských dob
amerického jihozápadu.

BOJÁCNÁ.

PŘELOŽIL
JINDŘICH ORT.

STALO SE, že Mescallero Apačové vyrazili z rezervace, což samo o sobě nebylo žádnou sensační novinkou, a místní časopis v Tres Cruces to odbyl dokonce jen stručnou zprávou. Ale stalo se rovněž, že Dan Brent přivážel do Arizony svou mladou ženušku a bylo jim cestovati krajinou, v níž se rudoši volně potloukali. A tato shoda okolností přivodila potom podivné důsledky.

V krajině za okresem Pecos byly tehdy ženy poměrně řídkými zjevy, ale i kdyby jich bývalo tolik, jako v dnešní době společenských středisk, venkovských klubů a ženských kongresnic, Alice Brentová by byla poutala pozornost všude, kde by se byla objevila. Ani ne tak pro svou krásu, jako spíše pro průsvitnou pleť a něžný zjev, jenž se v těchto drsných jihozápadních končinách vyjímal tak neobvykle. Sedíc vedle Dana na kozlíku hrubého venkovského vozu, vyvolávala dojem květiny, odvážené z chráněné zahrady někým, kdo ji vyrval ze země. Dan byl o několik let starší, nežli ona; byl jedním z oněch zamlklých mužů přivřených očí, kteří zůstávají nevtíravými až do té chvíle, kdy okolnosti neodvolatelně vyžadují, aby se v nich probudila síla rozhodnutí a proměnila je v obry.

Odpoledne již značně pokročilo. Muly se plahočily pomalu půdou, která vypadala jako popel; prach, jež svými kopyty zvedaly, usazoval se jako jemný šedavý povlak na voze i jeho dvou pasažerech. Na obzoru se objevil krátký, rozervaný horský hřbet. Tam, kde se jeden z ostrých kopců tyčil vysoko k nebi, vznesl se tenký sloup dýmu. Stoppal přímo vzhůru tichým vzduchem, kde nebylo po větěrku sebe menší stopy. Alice jej pozorovala drahnou dobu, nežli se posléze obrátila na muže s otázkou:

„Čím to jest, že kouř mění barvu? — Chvilí jest bílý a za krátko zase černý.“

„Signál,“ odtušil Dan stručně. „Jsou to Apačové, miláčku.“ Jal se jí vysvětlovati, jak si rudoši dávají takovým způsobem zna-

mení od jednoho kopce ke druhému, někdy až na vzdálenost sta mil a potom dodal jakoby mimochodem:

„Mám za to, že ti Mescallerové jsou zase na válečné stezce.“

Pronesl tato slova právě tak, jako by byl mluvil o kterékoli jiné věci podél cesty, neboť pro něho to znamenalo asi tolik, jako prach, kaktusy a sluneční žár — zjev každodenního života. Nepřipojila k tomu žádnou poznámku, ale přitulila se k němu úžeji a zraky její byly upjaty na stoupající kouř.

Později míjeli nějaké rovy, označené kříži ze sluncem vyběleného kamene, trčícími z vypráhlé půdy. Netázala se jej, co znamenají tyto tesklivé malé náhrobky a jakým způsobem sešli se světa ti, kteří pod nimi odpočívají. Od té chvíle, kdy s Danem sestoupila s vlaku na poslední stanici nedokončené železné dráhy, krajina se stávala za každým krokem pustější a divočejší. — Každý z těch několika málo cestujících, jež potkávali, zdál se býti doslovně obtěžkán zbraněmi. A dnes jí dokonce připadalo, že nad celou krajinou se vznáší znamení násilné smrti.

Na noc se utábořili u pramene, vyvěrajícího na západní straně horského úbočí. Odpočívali na houních pod širým nebem, na němž se mihotaly myriády hvězd. Jemný větřík pohrával trsy hrubé trávy, noční ticho bylo rušeno pouze chroustáním mul, drtících svými zuby zrní a Dan pozvolna usínal, když k jeho uším dolehlo zaštkání. Cítil bezděčně, jak se žena chvěje na celém těle. Přivinul ji k sobě a po celé dlouhé hodiny ji svíral něžně ve svém náručí, snaže se ji ukonejšit. A mezitím, co jí šepotal sladká slova lásky a ujištění, vířily mu hlavou myšlenky jedna za druhou a on si začal uvědomovat, čeho se vlastně dopustil.

Viděl vše jasně. Před duševním jeho zrakem vystupovalo malé městečko na východě, položené mezi zelenými stráněmi nízkých vrchů, s třemi šúhlými kostelními věžemi a domky z červených cihel v pozadí postrých květinových záhonů. Odtamtud ji odvedl, z ovzduší provanutého naprostou

jistotou, kde každodenní život plynul v míru a pohodlí. Z tohoto prostředí ji odvážel do krajiny, kde každý, kdo přežil den, musí s večerem uléhati ku spánku se zbrání v dosahu ruky. Pro něho nebezpečí na arizonském pomezí, kde se jeho ranč nalézala, byla pouhými příhodami; přivykl jim tak, jako se jim během doby naučil čelit. Ale pro ni —

Nežná květina! A on ji vyrval z klidné, mírem dýšící zahrádky!

Když dospěl v myšlenkách až k tomuto bodu, skládal slavný slib, že bude jeho nejsvětějším úkolem býti jí oporou a odvrátiti od ní každé nebezpečí, které by jí kdy s kterékoli strany hrozilo. Od této chvíle bude jeho povinností státí mezi ní a nezkroceným divokým západem.

Trvalo to ještě déle nežli týden, nežli se posléze blížili k cíli své cesty a dostihli krajiny, kde si Brent založil svou ranč. V místech, kde se cesta vinula planinou mezi porůznu trčícími ostnatými kaktusy, míjeli opuštěný důl Morning Glory. Po někdejší činnosti v něm převládající nezbylo ničeho kromě prázdné šachty a hromady vyvezeného kamení, v jehož stinných úkrytech se před slunečním žářem skrývalo několik chřestýšů a podobná havěť. Ale dřevěný jednosvětnicový domek, v němž někdejší majitelé dolu v dřívějších dobách odolávali útokům Apačů a dobrodruhů, usilujících připravití je o jejich vlastnické právo, stál dosti blízko mezinárodních hranic, aby mohl sloužiti za vítané shromážděniště různým podezřelým karavanám z Tucsonu a podloudnickým výpravám, přijíždějícím z Chihuahua na mexické straně. Pro podobnou čeládku bylo to místo jakoby stvořené.

Přítomnou dobou se tam zdržoval člověk, známý jako Jerkline, jenž trávil v domku celé léto.

Pokud Jerkline se týče, byl to jeden z oněch osmáhých a věčně zaprášených dobrodruhů, kteří se v těchto končinách vyskytovali velice zhusta a byli si na vlas podobní. Ale měl u sebe někoho, jehož charakter byl okřídleným pojmem v každé mladé bujné osadě od texaských hranic až k řece Colorado. Byla to velká, kostnatá žena šedivých očí a rozpuštěných, větrem věčně rozcuchaných a jako havran černých vlasů. Muži daleko široko ji nazývali "bojovnou Helenou" a ačkoli se v poslední do-

bě jaksi uklidnila a zdála se věnovati domácímu povinnostem, bylo v jejím zjevu stále ještě něco, co připomínalo na divoký život a bujné pitky v zálesáckých hernách a vyčepních místnostech.

Bylo poledne jednoho z oněch arizonských letních dnů, kdy se slunce snaží svědomitě dokázat, jakým pekelným žářem je s to pražít. U domku stály dva vozy. Muly v zaprášené ohradě skláněly liné hlavy nad kupou sena, jež jim tam bylo nahozeno, kdežto vozkové si hověli ve stínu před domkem, ležíce na zemi. Bojovná Helena stála ve dveřích a naslouchala nejnovějším klepům, které vozkové cestou nashbírali, když si povšímla příjíždějícího vozu. "To jest Dan Brant. Přiváží si domů ženu."

Co tato slova pronášela, prodělala mimovolně jakousi změnu. Hrubé rysy jejího obličeje zmizely, jakoby je byla nějaká ruka vyhladila. Vozkové toho však nepostřehli, poněvadž jejich zraky byly upřeny na příjíždějící povoz. Když pohlédli opět ke dveřím domku, Heleny tam již nebylo. O několik okamžiků později bylo slyšeti uvnitř její hlas.

"Právím — Jerkline! U všech čertů, kam zase ten chlap odešel?" Následovalo několik sprstých výrazů, načež Helena pokračovala: "Ah, tady jsi! Rozdělej oheň a naplň konvici vodou. Rychle — slyšíš?"

Po těchto slovech zaznělo uvnitř rachocení nádobí, smýčení koštěte po podlaze a jiné známky, nasvědčující kuchyňské činnosti. Nežli se Helena objevila znovu, aby zaujala dřívější místo ve dveřích, byly její vlasy na rychle scísnutý a vzadu upevněný v drdol a na sobě měla světle modré domácí šaty s mnoha stuhami. Její oči byly široce otevřené a jasné. Zaclonila si je rukou a mezitím, co sledovala bedlivě blížící se povoz s Brentem a Alicí, vypravila ze sebe petichu:

"Taková droboučká osůbka! A sázím se, že ještě úplně nezkušená."

Povoz byl nyní zcela na blízku. Oba vozkové se zvedli se země. Bojovná Helena zamávala příjíždějícím rukou v ústřety. Alice se na ni dívala upřeně. V tom okamžiku se obě ženy viděly poprvé. Zraky jejich se setkaly a jedna jako druhá se usmívala.

Dan Brent seděl zpřímá a díval se rovně ku předu. Zamával rukou a popohnal muly bičíkem. Vůz drkotal kolem domku. Když posléze přešel, Helena stála ve dveřích ještě drahnou chvíli s pootvřenými ústy a udiveným zrakem. Teprve potom se obrátila a zmizela uvnitř domku.

Dan Brent se mezitím obrátil ke své mladé ženě:

“Ta žena, miláčku? S tou bys se nechtěla seznámit.”

Podívala se naň s údivem, jakoby mu chtěla položit ještě další otázku, ale přemohla se a zachovala mlčení. O dvě hodiny zastavili u vlastního domova na ranči.

Vyšli jim v ústřety Brentův foreman Ed Bruckner a jeden z pasáků jménem Curt Wilson, kteří právě prodělali tak úsilovný kus práce, že se při ní důkladně zapotili. Brucknerův kůň ztratil totiž podkovu a poněvadž zvíře bylo velice bujné, foreman si přivolal ku pomoci Wilsona a společným přičiněním byl kůň opět okován. Jak Bruckner, tak Wilson byli zkušenými, otužilými jezdci a po boku svého zaměstnavatele svedli mnoho tuhých šarvátek na uhájení Brentova majetku v této “zemi bez pána.” Jsouce s bujným koněm hotovi, chladili se právě ve stínu kovárny, když zaslechli rachot kol po kamenité cestě přijíždějícího vozu. Vyšli okamžitě ven. Pro mladou pí. Brentovou skýтали zajímavý pohled. Byli štíhlí, ale svalovitých postav, tváře jejich byly arizonským sluncem ožehnuty téměř do tmava, nohavice přiléhajících spodků měli zastrčeny do holení jezdeckých bot s vysokými, podkůvkami opatřenými podpatky, které zvonily při každém kroku a po stranách se jim houpaly na opasku obrovské revolvery.

Brent zvedl svou ženu něžně s kozlíku a pomohl jí svalnatými pažemi s vozu. Když ji představil svým podřízeným, jejich opálené ruce učinily chvatný pohyb k obrubě širáků a oči obou spočinuly na mladé ženě s patrným obdivem. Mezi třemi muži bylo pronešeno několik krátkých slov na uvítanou, jakoby se nebyli viděli pouhých pár dní a ne celé dva měsíce.

“Vše v pořádku?” otázal se majitel ranče.

“Úplně,” odvětil foreman, “všude ticho jako v nedělní škole.” Po té mu podával zběžně různé informace o věcech, které se

sběhly za jeho nepřítomnosti, o změně krmiva, stavu vody a cizincích, kteří se do krajiny zatoulali odkudsi ze vzdálenějšího sousedství. Curt Wilson, který mezitím vyprávěl koně, vmísil se do rozhovoru poznámkou:

“Jack Slade se tu zase objevil. Minulý týden —”

“Půjdeme dovnitř, miláčku,” přerušil jej Dan zkrátka, obraceje se k ženě. Když odcházeli, vrhl na pasáka zamračený pohled.

Dům na ranči bylo dlouhé, jednopatrové stavení a hlavní dveře vedly do úzké chodby. Nedaleko dveří stál malý stolek, na kterém byl položen revolver. Buckner, který manžele dovnitř následoval s náručí různých balíků, zpozoroval, že Brent zvedl revolver se stolu.

“Co tohle tady dělá?” zahartusil přitom. “Není přece zapotřebí, aby se zbraně povalovaly všude po celém domě. V kraji je všude úplný klid.”

Foreman naň pohlédl s údivem a měl k tomu všechnu příčinu, neboť revolver položil na stůl Brent sám a také jej často prohlížel, aby se přesvědčil, je-li zbraň nabita a připravena k okamžitému použití.

O něco později, zatím co Alice meškala ve svém pokoji, Brent procházel domem z jedné místnosti do druhé, kráčeje po špičkách jako zloděj. Oba pasáci sedlali v ohradě koně, když k nim přišel, nesa tři šestirannové revolvery a dvě Winchestrovky.

“Hoši, najděte si pro tyto bouchačky nějaké příhodné místo v baráku pro spaní,” prohodil k nim. “Nemůžeme to nechat rachotit stále v domě.”

Položiv zbraně na plot ohrady, zůstal stát se zachmuřeným obličejem. Po delší pomlce se otázal:

“Co je s tím chlapíkem Jack Sladem?”

“Objevil se tu před měsícem,” vysvětloval foreman. “Curt ho viděl v Tombstone.”

Brent se po těchto slovech obrátil k pasákovi.

“Moje žena není zvyklá naslouchati povídání o banditech,” poučoval jej zlostně. Curt pokynul hlavou.

“Na to jsem vůbec nevzpomněl. Chtěl jsem vám pouze říci, že jsem se s ním setkal v Crystal Palace a měl s sebou dva jiné ničemy, zloděje dobytka z okresu Lincoln. Jeden z nich zastřelil svého kamaráda v okresu Pecos pro hedvábný šátek. Minulý

týden byl přepaden dostavník, jedoucí do Bensonu a vozká prohlašuje, že poznal je všechny tři."

Brent ponechal jeho slova bez poznámky. Zdálo se skoro, že nežli byl pasák se svou řečí hotov, přestal se vůbec zajímat o to, co povídá.

"Musím jí opět k manželce," zamručel pouze. — — —

Když odešel, oba muži se zadívali bez-

V tomto mezidobí plynul život na ranči na pohled obvyklým způsobem. Brent přišel občasné k foremanovi, aby mu podával potřebné instrukce pro práci příštího dne.

Při jedné takové příležitosti zahlédl ve skupině svých lidí tři cizí muže. V této pohraniční krajině nebylo ničím neobvyklým, zapadl-li na ranč cizinec, buďto aby se pouze najedl a pokračoval v další cestě, anebo se zdržel po případě celý měsíc, jak

NEJSTARŠÍ DŮM NA HAVAJSKU.

Tento obrázek ukazuje první dřevěný dům na Havajských ostrovech, postavený mezi chýšemi z trávy asi 77 roků před tím, než Havajsko se stalo částí Spojených Států. Vláda jej opatruje jako památku na první bílé osadníky z naší země.

děčně na kupu zbraní, které Brent přinesl a oba se zdáli býti pohroužení v myšlenky. Teprve po chvíli se ozval Curt:

"Toble mně nechce jít do hlavy. Změnila snad ženitba všechny jeho dosavadní obyčeje?"

Na tuto otázku se jim dostalo odpovědi v příštích několika dnech, při čemž jim byla poskytnuta další látka k přemýšlení o tom, jakým vlivem působí přítomnost ženy.

toho vyžadovala jeho potřeba nebo prostě libůstka. Tak přijeli i tito tři muži a bez jakéhokoli pozvání nebo jediného slůvka vysvětlení zavedli svoje koně do ohrady a zasedli s Brentovými zaměstnanci. Jeden z nich byl malé postavy s ledovým výrazem v neklidných modrých očích, které tékaly ustavičně s místa na místo jako rtuť, druzi dva pak vzrostlími chlapíky a tváře jejich byly zarostlé strniskem vousů. Od svého

příjezdu nepromluvil žádný z nich ani půltuctu slov. Brent se před nimi zastavil a chvíli je pozoroval se svraštělým obličejem a ohnutým spodním rtem.

"Slyšte mne, Slade," prohodil posléze ledově, "klid'te se odtud okamžitě a vezměte druhé dva s sebou. Nestřpím na své ranči žádný zloděje dobytka."

Oslovený se po těchto slovech zvedl. Jeho oči nemohly snéstí pevného, rozhodného pohledu Brentova a ztočily se jinam, při čemž se Slade odporně zasmál. Potom pokynul svým společníkům.

"Tedy dobrá, hoši!" Ubíral se s nimi k ohradě a obrátiv po několika krocích hlavu zpět, pokračoval v řeči přes rameno: "Až se setkáme opět, Brente, učiníte nejlépe, budete-li připraven k boji."

Ed Buckner a Curt Wilson, kteří pozorovali výstup napjatě a s rukama v těsné blízkosti u pouzder s revolvery, následovali trojici cizinců a když se ti to vyšvihli na koně a dusot kopyt se ztrácel v dáli na cestě, foreman se vrátil. Kráčel po boku Brenta ke stavení.

"Nechci se plést do vašich záležitostí, Dane," pravil k němu, když ušli dosti daleko, aby je ostatní neslyšeli, "ale byl bych rád, abyste měl podruhé revolver, až vyvoláte zase takovou scénu."

Curtovi své dojmy vyličil téhož večera ještě podrobněji.

"Kdyby měl člověk soudit podle toho, jak nyní chodí beze zbraně, musel by se domnívat, že toto je Iowa a ne divoký západ."

"Jeho žena je toho příčinou," odpověděl Curt. "Slyšel jsem jej před několika dny, jak důkladně vyčínil kuchaři za to, že za domem střílel z revolveru do plechové krabice. Vysvětloval mu, že jeho žena má ze zbraní strach."

"Chce-li se v zdejší krajině udržeti vůbec," pokračoval v řeči foreman, "pak učiní nejlépe, naučí-li ji se zbraní jak náleží zacházet. Nemůže přece očekávat, že to bude tady stále chodit všechno v pořádku a bez nesnází."

Čas nicméně ubíhal a po nějakých nesnázích nebylo nikde ani stopy. Zdálo se skoro, že Dan mluvil pravdu, ujistil-li svou ženu v den jejich příjezdu, že v celé okolní krajině převládá klid. Ničemný živel, který

přecházel mexické hranice na loupežných výpravách sem a tam a s nímž rančeři museli sváděti tuhé potyčky, nedával o sobě po delší dobu slyšet, jako by byl dostal těmito krvavými lázněmi za vyučenou. Lupiči a zloději dobytka zdáli se tomuto okolí zcela vyhýbat.

Brent objednal z východu ženské sedlo a jeden z pasáků zkrotil pro Alici malého koníka, takže na něm mohla muž doprovézet, když tento jezdl po ranči dchlízet na práci. Většinu času však trávila doma, jsouc osamocena po celé dlouhé hodiny. — Jednoho dne, vraceje se domů mnohem dříve nežli obvykle, Dan seznal, že dům jest prázdný a po Alici nikde ani stopy. Spěchal tudíž do ohrady, kde několik pasáků krotilo hříbata a připravovalo je pro sedlo. Buckner je pozoroval, sedě na plotu, ale vida běžícího Brenta a jeho zachmuřený obličej, hbitě seskočil a šel mu vstříc.

"Co se stalo, Dane?" tázal se jej udiveně.

"Moje žena!" přešlo Brentovi přes chvějící se rty. "Je pryč!"

"To přece nic není," ujišťoval jej foreman. "Věděl jsem ji před hodinou sedlati koně. Po silnici jel nějaký vůz, patrně cestující a ona se pustila za nimi." Ukázal prstem k jihu. "Pak-li se nemýlím, tamhle již přijíždí."

Obličej Brentův se vyjasnil.

"Ano — je to ona," odvětil, oddechnuv si z hluboka.

Zahlédnuvši svého chotě, Alice popohnala koníka do cvalu a když ji Brent pomáhal ze sedla, oči ji radostí jen zářily.

"Oh, Dane!" vyrazela ze sebe spěšně. "V jednom z těch vozů se nalézala žena a mluví anglicky!"

"Slyš, co ti pravím, miláčku," vysvětloval láskyplným tónem: "Na příště se nesmíš vydávati sama tak daleko."

Neodpověděla na tuto jeho jemnou výčitku, ale když se ubírala ke stavení, byla stále ještě celá rozradostnělá. Jinak na ni varování muže nemělo žádného účinku. Brent byl po této epizodě z domova pryč skoro každého dne od rána až do západu slunce. Jakmile se s ní rozloučil, osedlala si za hodinu po jeho odjezdu koníka a vyjížděla na něm také. Vracela se mnohdy až v pozdních odpoledních hodinách.

Přešlo léto a nastal říjen se vši svou zlatovou nádherou. V několika dnech měl být poslán dobytek na trh a Brent se chystal na cestu do Tombstone, aby tam zaň vyzvedl peníze ve zlatě, jak bylo ustáleným obyčejem.

Původně měl v úmyslu vzít Alici s sebou, aby se jí během jeho nepřítomnosti na ranči nezastesklo. Ale v poslední chvíli jej došly jisté zprávy, které jej přiměly, aby od tohoto záměru upustil.

Byla to bojovná Helena, jež mu tyto zprávy přinesla. Brent s několika svými muži hnal kolem domku u opuštěného dolu stádo telat do údolí, když ji viděl státi ve dveřích. Vzpomněl si mimovolně, jak nešetrně se vůči ní zachoval onoho odpoledne, když jel prvně kolem ve společnosti své ženy, přivazuje ji do jejího nového domova na ranči a nyní si pro tehdejší své jednání činil výčitky. Povšechně vzato, Helena byla v těchto končinách právě takovou pionýrkou jako on a probíjela se stejně všemi svízelemi divoké krajiny. Proto k ní s koněm zabočil a pronesl několik přátelských slov.

Byla-li v Heleně dosud ještě nějaká trpkost po nedávném jejich setkání, nedávala ji aspoň nyní na jevo.

"Dave Mather a Pony Deal jeli tudy kolem před několika dny na cestě do San Simon," sdělovala Brentovi. "Vyprávěli mi, jak Jack Slade prohlašuje na všech stranách že vás musí zastřelit, nežli přijde zima." —

"Snad se mu k tomu naskytne příležitost v nejbližších dnech," odpověděl Brent netečně. Vyšvihnuv se opět do sedla, dodal na rozloučenou: "Děkuji vám."

Ale když odjížděl, byla jeho tvář zachmuřena a večer sděloval Alici:

"Myslím, miláčku, že bude nejlépe, podniknu-li cestu do Tombstone sám."

Zabolelo jej u srdce, když viděl její zklamání nad zmařenou vyjížděkou. A bolest jeho byla ještě větší, když zpozoroval, jak se snaží své zklamání přemoci a pokouší se dokonce o úsměv.

Přiblížil se den odjezdu. Brent byl již úplně připraven, ale oddaloval chvíli loučení co možná nejvíce. Na prsa mu ulehla jakási neznámá tíha.

Od té doby, co ji sem přivezl z jejího bývalého domova na východě, kde vše dýchało klidem a spokojeností, nenechal ji o

samotě ani jedinou noc. A nyní bude od ní pryč celých pět dní.

"Nemusíš se obávat naprosto ničeho, drahoušku," ujišťoval ji zas a znova. "Jest tu dosti mužů, aby ti stáli k službám a můžeš se na ně spolehnout. Ale i kdybys byla samotná, nehrozilo by ti žádné nebezpečí, poněvadž je tu v celém kraji jisto."

Zasmála se naň při těchto slovech tak rozkošně, že se nedovedl více přemoci a sevřev ji prudce v náruč, jal se ji vášnivě líbat. Ještě poslední polibek na rozloučenou a vzápětí se již nalézal v sedle.

O dva dny později vyjížděl Brent z Tombstone, máje váček se zlatými mincemi pečlivě ukrytý v zadní části sedla a hlavou mu vířily vzpomínky na Alici. Myslel jen na ni, jak se oň asi strachuje a ani zdaleka jej nenapadlo, aby se sám obával nějakého nebezpečí, které by mu snad mohlo cestou hroziti.

Přešel již rovinu a stoupal balvanovitou rozsedinou horského hřbetu Dragoon k jižnímu průsmyku, když zaslechl před sebou rachot vozu, jehož železně kolové ráfy drkotaly přes kamení. Posléze jej zahlédl. Byl to starý, hodně rozviklaný povoz, tažený párem sešlých koní a na kozlíku seděla bojovná Helena. Spatřivši jej, volala mu svým hlubokým hlasem radostně v ústrety.

"Vy jste právě ten, kterého hledám!"

Po těchto slovech šlápla nohou na těžkopádnou brzdu a zastavila. Když k ní Brent dojel a nahlédl do vozu, viděl tam Jerklina, ležícího na hromadě sena.

"Ten starý blázen," vysvětlovala mu Helena, "se připlétl mule k zadním kopytům a teď jej musím vézt k lékaři s přeraženou nohou."

Jerklina pozvedl hlavu na tak dlouho, aby se začíval malomyslně do Brentova obličeje a mohl vyplivnout z úst vypotřebovaný žvanec tabáku.

"Jak to chodí na ranči?" tázal se Brent spěšně. Helena patrně vyčetla z jeho tváře obavy, jimiž bylo jeho nitro naplněno, neboť se jej jala ujišťovat:

"Jak jsem slyšela, je vše v nejlepším pořádku. Vaše žena je v dobrých rukou, můžete být bez starosti."

V jejích očích se však tajil jakýsi divný výraz, jakoby mu byla chtěla říci ještě ně-

co jiného, ale místo toho pokrčila jenom širokými rameny a převedla řeč jinam.

“Co mám na mysli, je toto,” pokračovala Helena. “Když jsme vyjížděli, měla jsem velice na spěch, poněvadž Jerkline silně nařikal a já nevěděla, čeho se chopit dříve. Zapomněla jsem na Jerklinovu pušku a nechala jsem ji státí opřenu o stěnu v rohu světnice, kde ji může každý zvenčí vidět. A teď mám stále obavy, aby snad nejel náhodou někdo kolem a neodnesl ji. Byla bych vám povděčná, kdybyste se tam na chvíli zastavil a schoval ji pod postelí.”

“Ovšem, zajisté. Učiním tak milerád.”

Popohnal koně ostruhami a pokračoval v další jízdě. Ale nežli rachot odjíždějícího vozu dozněl v dáli za ním, myšlenky jeho se vracely opět k ranči. Zdálo se mu, že vidí Alici státí ještě ve dveřích domu, kde se s ní loučil a krásný její obličej že je strhán bolestnými obavami.

S touto představou v mysli jel vytrvale po celý den a dlouho do noci. Spal pouze několik hodin a dávno před rozedněním byl již opět v sedle. Bylo krátce po polední, když posléze zahlédl z dálky malý dřevěný domek u hromady vyvezeného kamene z opuštěného dolu Morning Glory.

Domek u dolu byl již od nepaměti jakýmsi dočasným útlukem cestujících, kteří zdejší krajinou projížděli ze všech možných končin. Toho odpoledne hostil tři takové dobrodruhy.

Jejich koně stáli v polozbořené stáji u ohrady, osedlaní a úplně připravení k jízdě, ale kdo by se byl ubíral kolem, marně by se ohlížel po jezdcích. Zvenčí nebylo viděti ničeho, co by nasvědčovalo jejich přítomnosti.

Byli tři. Dva z nich byli vysokých, hrnatých postav a divoce zarostlých obličejů. Po oholení mohli snad vypadati poněkud slušnější, ale jinak ani sebe dovednější krejčí by je byl nedovedl přeměnit tak, aby vyvolávali příznivý dojem. Třetí byl naproti tomu mnohem menší a měl světle modré neklidné oči, těkající ustavičně s místa na místo jako rtuť.

Brent zastavil před domkem, jehož dvěře byly zavřeny a slezl s koně, pustiv otěže na zem. Nicméně když sáhal po klice, dvěře se otevíraly a uvnitř bylo slyšet krok.

Jeho ruka sevřela chvatně kolbu revolveru a on uskočil hbitě stranou. V jediném okamžiku vytrhl revolver z pouzdra a vypálil otevřenými dveřmi dovnitř. Vše to dělal téměř mechanicky, ale s přesností, jakou umožňuje jenom dlouhý cvik a krajní nebezpečí. Chápal instinktivně, že musí mířit dobře. V šeru uvnitř domku panujícím zahlédl letmo Sladea, mířícího naň šestiranovým revolverem. Oba muži vystřelili po sobě současně; ačkoli padly dvě rány, splynuly v jednu.

Vchod do domku byl zahalen čpavým, sirnatým kouřem. Brent viděl touto mlhovou clonou, jak postava uvnitř stojící se naklání směrem k němu. Její ruce bezvládně klesaly podle těla a na podlaze zarachotil upuštěný revolver. Kolena postavy se ohýbala a celý zjev jakoby se byl shroutil. Posléze se tělo zřítilo na podlahu vedle revolveru. Brent cítil, jak se pod ním levá noha podlomila a současně klesl na práh domku. Zvenčí za domkem bylo slyšeti čísi hlas.

Brent se opřel jednou rukou o podlahu a snažil se zvednouti, ale tento pohyb mu působil hroznou bodavou bolest. Levá jeho noha byla přeražena nad kolenem. Kouř výstřelů způsobený se zavanutím větru rozptýlil, takže Brent mohl nyní nahlédnout dovnitř. Kromě něho a zastřeleného muže nebylo v domku vůbec nikoho. Nebezpečí mu tudíž hrozilo zvenčí.

Venku byli dva muži. Brent se snažil změnití svoji posici tak, aby se nalézal čelem ke dveřím a viděl ven. Byla to pomalá, zdoluhavá práce a nežli se mu to posléze podařilo, vyvstaly na jeho čele bohaté krupě potu.

Jediným živoucím tvorem v dohledu byl jeho kůň. Ten se po výstřelech pustil od domku po kamenité cestě. Chytré zvíře šlo volným krokem, majíc hlavu ztočenu stranou, aby se mu po zemi se vlekloucí uzda nezapletla mezi přední kopyta. V Brentově mysli svítila slabá jiskřička naděje: Přijde-li kůň domů sám a bez pána, domácí lidé jistě pochopí, že se tomuto něco přihodilo a půjdou jej hledati. Takovým způsobem by mu mohla přijíti pomoc ještě včas. Mezitím však, co takto uvažoval, padla kdesi venku rána z pušky; kůň se svalil k zemi a trhnul sebou několikrát, zůstal pak nehnutě ležet.

Nedaleko dveří se nalézalo okno, ale ji-

nak žádných jiných otvorů ve stěnách domku nebylo. Stavení bylo jednosvětnicové. Sladeova puška stála opřena o stěnu v jednom zadním rohu. Brent se podíval na poraněnou nohu; látka přiléhavě nohavice černala krví. Sejmuv s krku barevný šátek, otočil jej kolem poraněného údu a utáhl uzel tak pevně, že se mu zařezával do masa.

Zvenčí se ničeho neozývalo. Panovalo tam naprosté ticho a to v něm vzbudilo mimoděk domněnku, že společníci zastřeleného se do domku neodváží. Kdyby tam chtěli vraziti, byli by tak již učinili. Rozhodl se zmocniti pušky. Smýkal se přes jizbu po podlaze, někdy se pošpinul o stopu a někdy o pouhých několik palců a každý takový pohyb mu působil přímo nesnesitelnou bolest. Když posléze vyhlížel zase ven otvorem dveří s puškou v rukou, byl tak vysilen, že celá rovná krajina se před jeho zraky vzdouvala jako neklidné moře.

K zastřelenému koni se nyní přilízl skřepý nějaký muž a Brent si vzpomněl instinktivně na sáček se zlatými penězi, ukrytý vzadu pod sedlem. Vystřelil po neznámém, ale netrefil jej a muž mu v následujícím okamžiku zmizel s očí, uskočiv za kaktusová křoviska podél cesty.

Pojednou Brent napjal pozornost a vzpřímil se, opíraje se o jednu paži. Zaslechl nějaké škrábání na zadní stěně domku a vzápětí poté mu zapraskal trám nad hlavou. Chvilí bylo ticho a když se toto zdálo býti již Brentovi věčností, dolehl k jeho sluchu drsný hlas:

"Dobrá! Až budete hotov vyjít ven, budeme vás očekávat!"

Nedovedl si uvědomit, jak dlouho to trvalo, nežli ucítil prvně kouř. Ale jakmile mu vnikl do nozder a začal jej dusiti, upozoroval téměř současně, že skulinami mezi prkny, tvořícími strop, se naň řítí hořící stébla trávy.

Domek byl kryt došky. Brent věděl, že pod mnohaletým žárem arizonského slunce vyschly na troud. Blížil se neodvratný konec.

Jeho myšlenky se obracely opět k Alici. Bude naň doma čekati a on se nevrátí. A pak, až bude státi zase ve dveřích, kde se s ní před několika dny loučil, zahlédne příjízďejeho jezdce. Snad to bude nějaký osamělý cestující, jenž učinil příšerný objev a dost možná, že to bude některý z jeho

vlastních lidí. A ten jí přinese zdrcující zprávu o jeho tragickém skonu.

Čelil smrti již mnohokrát, někdy mu byla hodně na blízku. Nelekal se jí ani nyní. Přivykl již tomu pocitu. Ale ona — —

To v něm probudilo obavy — představa jeho ženy v okamžiku, kdy jí bude smutná zpráva sdělena. Tajemství, které před ní tak dlouho skrýval, bude jí v té chvíli odhaleno. Zjeví se jí rázem drsná surovost krajiny, do které ji přivedl. A nebude jí státi více po boku, aby jí byl ku pomoci, aby ji chránil anebo aspoň ukonejšil.

Takové drobné, něžné stvoření! A bude úplně osamocena!

Kouř v domku houstl. Hořící kus dřeva dopadl na podlahu těsně vedle něho. Udušil jej dlaní, na niž se utvořily puchýře. Slyšel nad hlavou sálání plamenů. Když již byla jizba plna kouře a žár se stával nesnesitelným, plazil se po zemi ke dveřím. Jakmile se dovlekl až na práh, kousek po kousku a v nesmírných bolestech, zarachotily venku výstřely z pušek.

Mračno dýmu vyrazilo v té chvíli zevnitř, zahalující jej úplně a znemožňující mu současně rozhled. Byl zcela oslepen a naslouchaje zlověstnému štěkotu pušek, divil se jenom, proč již smrt nepřichází. Snažil se úsilovně proniknouti zrakem mračno kouře, aby aspoň v posledním okamžiku zahlédl některého z útočníků a mohl padnouti v boji. Nikdo se však neukazoval.

Rány z pušek nezněly již tak silně, jako před tím. Střelba přicházela nyní s hromady kamení u dolu Morning Glory a zatím, co uvažoval, co je toho příčinou, ustala úplně. Větřík odvál kouř, který jej až dosud zahaloval a k jeho sluchu dolehl dusot koňských kopyt. Brent zahlédl dva jezdce, ženoucí se cvalem přes planinu. Ujížděli pryč a jakási postava sestupovala s hromady kamení u dolu.

Dým jej zahalil ještě jednou, ale Brent zahlédl v jasné sluneční záři přece jenom zřetelně postavu, chvátající s náspu dolů. Byla to Alice a třímala v ruce pušku.

Řekli mu později, že pozbyl vědomí následkem přílišné ztráty krve, ale Brent byl přesvědčen, že jej přemohlo v té chvíli spíše překvapení. Jeho obdiv vzrůstal ještě více, když mu sdělili, jak jeho žena z útržků svých šatů pořídila obvazy a přiloži-

la mu je na rozdrčený úd, načež s puškou v klíně seděla u něho na stráži, až ji našli Curt Wilcox a Ed Buckner, kteří byli o ní jati obavami a pustili se koňmo za ní, aby po ní pátrali.

To vše zvěděl až po dvou dnech, kdy se mu začala síla vraceti, ale Brent dychtil zvědět ještě něco jiného. Chtěl mít zodpovědenu otázku, která jej v mozku téměř pálila. Čekal nicméně trpělivě, až se octne s Alicí o samotě a když tato chvíle přišla, dala se do vyprávění dříve, nežli se jí mohl vůbec na něco tázati.

Když se zadíval na svou ženu, sedící na židli u jeho lože, připadala mu ještě drobnější a něžnější, nežli kdykoli před tím a její obličej v něm vyvolával představu útlé květiny. Naslouchaje jejímu líčení, tázal se mimoděk sám sebe, je-li to skutečnost nebo přelud podrážděné fantasmie — tak mu to vše připadalo neuvěřitelným.

“Vzala jsem s sebou na vyjízdku dalekohled”, vyprávěla mu s radostným výrazem v obličejí, “ponevadž jsem se domnívala, že již budeš asi přijíždět a chtěla jsem se přesvědčit z dálky, že se nemýlím. Když jsem spatřila z domku vycházeti kouř a k tomu ještě dva muže s puškami v rukou, měla jsem v úmyslu vrátiti se zpět pro pomoc. Potom jsem si povšimla zastřeleného koně na cestě a podle bílé skvrny na hlavě jsem poznala, že je to tvůj kůň. Vystihla jsem rázem, co se asi stalo a objela jsem nepozorovaně kolem kopce, kde mne nemohli viděti. Z té strany jsem vystoupila nahoru a shlížela jsem dolů přímo na ně. Měla jsem tu výhodu, že oni se nalézali na otevřeném prostranství, kdežto já byla kryta. Jakmile jsem po nich zahájila palbu, ro-

zeběhli se ke svým koním. Domnívali se patrně, že to jsou naši cowboyové, neboť nežli se dali na útěk, vypálili sotva více než čtyry rány.”

Brent se nedovedl již více přemoci a položil jí otázku, která mu visela na rtech tak drahnou dobu. “Ale jak se to stalo, že jsi měla s sebou pušku, miláčku?”

Upřela naň udivený pohled, který nedovedl pochopit.

“Myslím, že jsem ti měla říci již dávno, jak jsem se naučila s puškou zacházet a jak jsem ji brala s sebou pokaždé, když jsem vyjížděla na koni sama. Snad jsem před tebou neměla tajit ani to, jak mně bylo sděleno, že ti Slade a jeho dva společníci vyhrožují zastřelením.”

Při těchto slovech se k němu naklonila a políbila jej něžně na ústa.

“Nebudeš se pro to na mne hněvat, vid', drahoušku? Soudila jsem podle toho, jak jsi se vůči ní zachoval při našem prvním setkání, že by se ti to mnoho nelíbilo. Proto jsem se ti o tom vůbec nikdy nezmínila. Bojovná Helena mne naučila střílet a dala mně před těmi zločinci výstrahu. Víš, cítila jsem se zde tak opuštěná, dokud jsem k ní nezačala dojíždět. Navštěvovala jsem ji velice často. Nedovedeš si pomyslit, co to znamená, může-li si žena v takového opuštěné krajině pohovořit občasné s jinou.”

Zíral na ni s lože upřené a po drahnou chvíli nepromluvil nikdo z nich ani slova. Potom se k němu naklonila poznovu a zrak jí zářil radostí, když s patrnou pýchou ve hlase dodávala:

“Myslím, že jsem jednoho z těch mužů trefila, Dane.”

VĚRA H. VIEDNEROVÁ:

Hvězdy nad českou vsí.

Z rybníka koně jdou vyplavení,
zpívá lucky mlýn —
zčernalou loukou, stepami motýlích lásek
vlaje hvězdný stín.

Večer uzpíváný — stařenky modlí se
v sednicích oken nezakrytých —
na sadě dívky čekají,
kdo vezme do dlaní dívčí smích.

Ze stáje koně do tmy povzdychnou —
krajina prudčeji zavoní chlebem —
noc modrá, láska a smrt —
hvězdy proplouvají temným nebem.

Příhody
dobrého
člověka na
svatební cestě.

Páně Vondráškova cesta do Chicaga.

NAPSAL
L. J. FLÍGL.

AN MATĚJ VONDRÁŠEK byl z místa dobrý člověk. Laskavý manžel, starostlivý otec, svědomitý obchodník, zkrátka, řádný a poctivý občan. Toto vše a ště více o něm řekne řečník, až jej budou provázeti k poslednímu odpočinku, ale tím není míněno, že snad bude brzy nějaký řečník mluvit nad jeho rakví. Naopak, pan Vondrášek je při svých padesáti pěti letech v plné síle a pevný jako pařezy, které v časech pionýrských pomáhal svému otci dobývat ve wisconsinských pralesích. Poukazujeme na jeho rodinné a občanské cnosti jen proto, abychom dokázali, že i nejspřádanější lidé potká někdy nezavinnou smůlu. Aspoň jej potkala, jak se hnedle dovíte.

Pan Vondrášek žil ve Wisconsinu téměř od útlého dětství, zapustil tam hluboko kořeny a kdybyste jej přesadili jinam, uchl by v cizí půdě. Jeho domovem bylo město Rice Lake, kde po leta měl obchod, jenž dobře prosperoval a zajistil mu teplé a dobře vystlané hnízdečko, které ani při několikaleté depresi nemohlo vychladnouti. Byl tedy spokojen a jeho štěstí a blahobyt sdílely manželka a dvě dospívající dcery.

Jednou se však něco přihodilo, co sice nepřivedlo dobrého pana Vondráška na scénu, ale připravilo mu největší sensaci jeho klidného života. Blížil se den jeho stříbrné svatby a tu paní manželka projevila náhled, že by se v té věci mělo něco učiniti.

„Viš, starouši,“ pravila mu jednoho večera, když zavřeli obchod a seděli spolu v pokoji, „že už hnedle budeme slaviti stříbrnou svatbu?“

„Jak bych nevěděl?“ — ujišťoval pan manžel, „snad se nedomníváš, že bych na takovou věc zapomněl?“

„Musíme to přece nějak oslaviti.“

„Tot' se ví, budeme pořádati večírek, hodné hostů, jídla, muziku —“

„Tak jsem si to nepředstavovala,“ vysvětlovala panička. „Viš, že jsme nebyli na

svatební cestě, když jsme se brali, což tedy abychom si nyní někam vyjeli?“

„Kam?“

„To viš, do Čech nepojedeme, takhle do Chicaga, to by se mi líbilo. Nikdy jsem tam ještě nebyla, ani na výstavu jsi mne nevzal, tedy tam pojedeme na naši stříbrnou svatební cestu. Holky taky pořád říkají, že by se tam rády podívaly.“

„Dobře, pojedeme tedy do Chicaga, a chcete-li třeba na jižní točnu, o naši stříbrné svatbě nesmím vám ničeho odříci. Však máte tam ke komu jeti, máte tam přátele Randákovy, kteří vám stále píší, abyste je také navštívili a rádi vás pohostí.“

„U nich bydleti nebudeme, půjdeme do hotelu, jakživa jsem v žádném nebydlela. At' to něco stojí, vždyť je to přece stříbrná svatba.“

„Pravda, pravda,“ přikyvoval pan Vondrášek, „stříbrná svatba se člověku přihodí jenom jednou v životě.“

Ujednáno. Paní Vondrášková si dala ušítí dvoje nové šaty, dcery troje a pan Vondrášek odnesl krejčímu svůj božihodový oblek, aby mu jej vyčistili a vyžehlili a koupil si nový klobouk a několik kravat, napěchoval si tobolku a jednoho krásného večera vsedli do vlaku Northwestern a jelo se do moderního Babylonu na břehu Michiganského jezera.

„Jak se teď dostaneme do nějakého slušného hotelu?“ ptala se panička.

„Taxi,“ rozhodla starší dceruška Margaret, která již přece něco, věděla o velkoměstech. „Snad byste na svatební cestě nešli pěšky neb jeli pouliční drahou?“

Sotva se v hotelu ubytovali a nasnídali, poohlédli se nejprv po okolí, popřáli si procházku v kaňonech mezi chicažskými mrakodrapy a pak hledali přátele Randákovy.

A právě tu začíná smůla dobrého pana Vondráška.

Randáková rodina je radostně uvítala jako staré známé a bývalé wisconsinské sousedy a paní Randáková oznámila, že celý týden věnuje svým hostům, muž je v práci

a domácnost jí obstará dcera. Jenže pan Vondrášek byl z tohoto programu jaksi vyřazen. První den jej někam vzaly, druhý a třetí mu už daly jemně na srozuměnou, že se mohou bez mužské společnosti nějak již obejít a tak skoro osiřel. Z počátku byl skoro rád, že nemusí chodit se ženskými prohlíženími departmentní obchody, ale pak jej přece začala tísnit samota.

"Což abych je zatáhl do divadla?" pomyslí si a koupil tři vstupenky na nejdražší místa. A když se skoro náhodou sešli u oběda, což nebývalo často, zvolal radostně: "Mám pro vás překvapení, půjdeme večer do divadla."

"To je naprosto vyloučeno," pravila paníčka, musíme večer k Randákovým, slíbily jsme přijít."

"Což pak se to nemůže odložit?"

"Nemůže, a pak — tohle je dosud tajemství. Přece víš, že Randákoví mají syna a naše Margareta — no, snad mi rozumíš?"

Ale pan Vondrášek nechtěl rozumět. — "A mne stály vstupenky tolik peněz, jen abych vám udělal trochu radosti."

"Jdi tedy sám, možná, že budeme nazpět v hotelu dřív, než ty z divadla."

"Jak si přejete," odpověděl dobrák Vondrášek a těšil se, že bude mít v divadle tři sedadla, na jedno si sedne, na druhé si dá svrchník a na třetí klobouk. Trochu rozmrzen, začal si pro doutník, aby kouřem trochu zaplašil svoje sklamaní.

Prodávačka byla hezká, to se musí říci, a panu Vondráškovi se chtělo mluvit. Jeho rodina odešla a jiného neznal.

"Bavíte se v Chicagu?" tákala se jej s úsměvem.

"Bavím," odpověděl. Za celý svět by se nepřiznal, že se nudí.

"Je to hezké, když tak lidé mohou chodit, já nemám příležitost se někam podívat."

"Máte zde dlouhé hodiny?" ptal se.

"Dnes budu hotova v šest, ale co je to platné, musím domů, připravit večeři a ráno snídání, však víte, jak to je."

Přikýval, že ví a dodal: "Kdyby vám někdo dal dvě vstupenky do nejlepšího divadla v městě, snad byste je přijala?"

"Nevím, musela bych zůstat v městě na večeři a nevím, jak bych se pak dostala domů. Proč se ptáte?"

"Mám dvě vstupenky," pravil a v tom mu něco napadlo. Pozve ji, aby šla s ním.

Ale co by tomu řekla manželka, zvláště nyní o stříbrné svatbě? Celý život se mu žádná nelíbila, jen jeho manželka a té zůstane věren až do smrti. Vždyť přece byl vzorným manželem, starostlivým otcem a dobrým občanem, ale konečně vždyť přece nedělá nic zlého, jen chce učiniti chudé dívce trochu radosti. Bylo mu jí líto a vstupenky jsou v kapse. Dodal si tedy kuráže.

"Chtěla byste dnes večer jít?"

"Nemohu."

"Proč?"

"Už jsem vám to řekla."

"Protože nemůžete zůstat v městě na večeři?" tákal se.

"Proto."

"Což kdybyste šla se mnou k večeři a pak do divadla?"

"Jak by to bylo hezké," pravila, "ale nevim —"

"Chcete říci, že byste nešla s cizím mužem? Bud'te bez obavy. Jsem řádný muž a u mne budete bezpečna jako bych byl vaší matkou."

Pohleděla na něho a řekla: "Věřím vám, ale mám strach, že by to mému bossovi zde v hotelu nebylo vhod."

"Co je mu do toho," zvolal pan Vondrášek a sám se divil, kde se v něm vzalo tolik hrdinství.

"Co tomu řekne vaše manželka?" tákala se dívka.

"Nic," odpověděl a v zápětí se za to slovo styděl, ale bylo již pozdě něco odvolat. Co začal, musí dokončit.

"To je divné, ale snad je to pravda, možná, že jinde jsou manželky takové. — Chcete-li tedy, půjdu s vámi," řekla dívka.

"Kde budeme večeřeti?"

"Třeba v restaurantu hned zde za rohem. Očekávejte mne tam v sedm hodin."

"Kdyby to věděla moje stará," pomyslí si pan Vondrášek, ale hned se sám před svým svědomím omlouval, že to vlastně není nic špatného. Dobrý člověk musí přece mít trochu soustrasti s chudými dívkami a proč by zahazoval dvě vstupenky, a proč by měl večeřeti sám, když může mít společnost? Každý člověk má udělat aspoň jeden dobrý skutek denně jako skauti, proč by jej tedy nemohl udělati on?

Po tomto výkladu se svědomí utišilo a nebylo ještě sedm hodin, když pan Von-

drášek čistě oholený se objevil v restaurantu, holka také přišla na minutu, je vidět, že je mu vděčná.

“Jak se vlastně jmenujete?” tázal se, když zasedli ke stolu.

“Mary.”

“To je všechno?”

“Není, ale snad to postačí, já také vaše jméno neznám.”

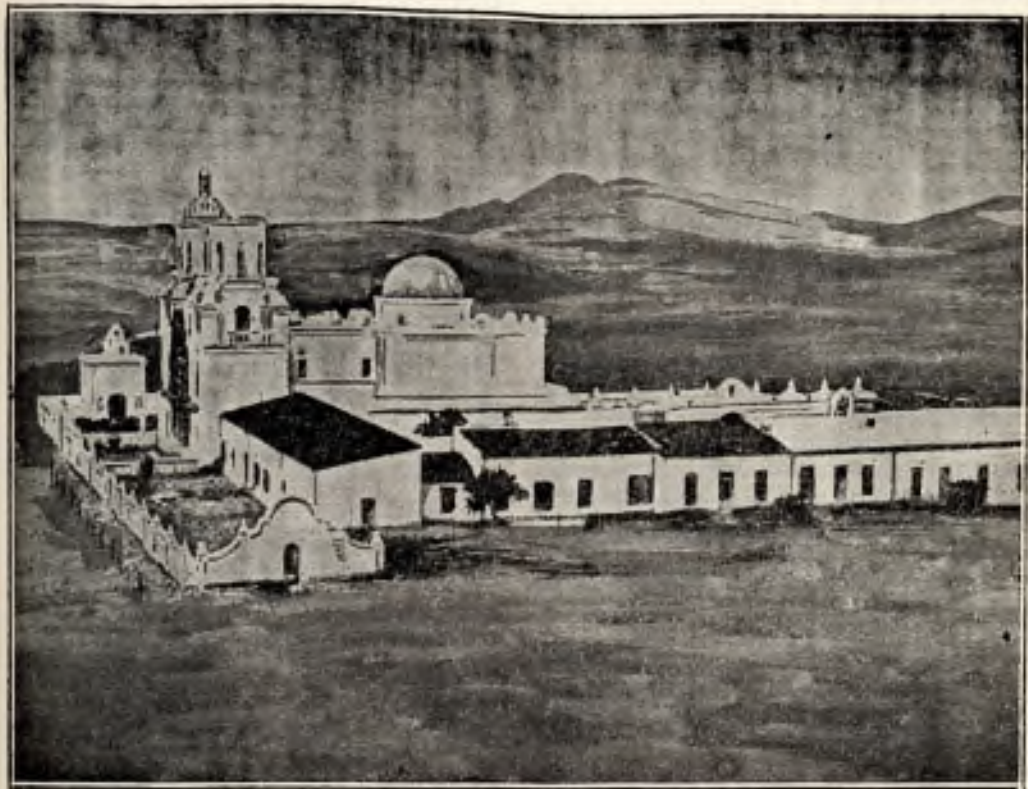
řilo a ve vší počestnosti, nač si tedy stě-
žovat.

Divadlo bylo neobyčejně dlouhé a když konečně vyšli ven, tázala se Mary: “Kolik je hodin?”

“Za dvě minuty půlnoc.”

“Půlnoc! Nebesa, jak se dostanu do-
mů?” zhrzla se dívka.

“Kde bydlíte?”

STARÁ MISIE V ARIZONĚ.

Na americkém jihozápadě nalézá se množství starožitných katolických misí, pocházejících z dob, kdy Španělé tu byli neomezenými pány. Jednou z těchto památek jest krásná misie San Xavier Del Bac, nale-
zající se blízce Tucson v Arizoně. Minulého roku tam byly přestěhovány pozůstatky dvou španělských mislo-
nářů, kteří před více jak 150 lety působili na jihozápadě.

Panu Vondráškovi ovšem postačilo, Ma-
ry bylo tak dobré jméno jako každé jiné,
zvláště když je člověk potřebuje pouze na
jeden večer.

Dal se brzy do večere, byla chutná a
také dost stála. “Ty městské holky mají dra-
hé chutě,” pomyslel si pan Vondrášek, když
odcházeli do divadla. Až dosud se vše da-

“V Matteson.”

“Kde je to?”

“Asi pětadvacet mil po Illinois Central,
ale poslední vlak asi právě teď odjíždí.”

“To je pěkné,” pravil pan Vondrášek.
“Proč jste to neřekla dříve, mohla jste ještě
dostati se na vlak,” ale Mary se tvářila,
jako by jí bylo do pláče, proto dodal: “Ne-
zbývá než abych vám najal taxi.”

"Myslíte, abych jela sama tak pozdě v noci?" a teď už opravdu začala vzlykati.

Slzy byly jednou z věcí, kterou pan Vondrášek nemohl viděti, zvláště ženské slzy. "Pojeďte tedy s vámi," zvolal, tentokrát už skoro zlostně a zavolal taxi. Za chvíli již ujížděli, pan Vondrášek pohřížen v myšlenkách, co řekne manželka, přijde do hotelu dříve než on, a dívka také nebylo do mluvení.

"Co asi řekne můj muž, až uvidí, že přijíždím tak pozdě?" pravila.

"Vy jste vdaná?"

"Ano, zapomněla jsem vám to říci. Můj muž je trochu divný, vždycky říká, kdyby mne uviděl s jiným, že by — no, však víte, co myslím."

"Nevím a nechci to vědět," odsekl pan Vondrášek. "Zastavíme blok od vašeho domu a já se vrátím. S vaším mužem si nechci nic začínati."

Do Matteson se dostali o půldruhé, Mary vystoupila a taxi se obrátila na zpáteční cestu do Chicaga.

"Jen rychle," volal osamělý pasažer. — "At' to stojí o dollar neb dva více, jen když budeme brzy na místě." Jeli asi míli, když stroj najednou počal kuckati, poskakovati a pak se úplně zastavil.

"Co se stalo?" tázal se pan Vondrášek.

"Nechce se to hnouti z místa," vysvětloval šofér. "Ještě se mi to nikdy nepříhodilo."

"Jednou postačí," zvolal pasažer vztekale a bylo již přes dvě, když šofér jej potěšil radostnou zprávou, že je všechno marné, že to nepůjde.

"Co teď?" ptal se pasažer. "Dobrá rada je teď' drahá."

"Není," pravil šofér, "já vám ji dám zadarmo. Bud' si zde lehneme do trávy a budeme čekat až ráno pojede nějaký automobil anebo půjdeme nazpět do městečka a nalezneme-li nějaký telefon, budu telefonovati do úřadovny pro jinou káru."

"Na to nezbývá času, musím být za chvíli nazpět v hotelu, sice bude boží dopuštění."

"Poradím vám tedy něco jiného. Před chvílí jsme jeli kolem garáže, nemůže to být daleko, vraťte se tam a najměte si nějaké auto."

Pan Vondrášek tedy šel, ale všechno se mu zdálo být velice nespravedlivé. On, váž-

ný a docela slušný a spořádaný občan, doprovází pozdě v noci cizí ženskou a teď takové nesnáze. A co tomu řekne žena, bude-li v hotelu dříve než on? Jak jí to všechno vysvětlí, aby mu věřila, že je v celé věci nevinen jako novorozenátko?

V takovém neutěšeném rozjímání přišel ke garáži a začal bušiti na dveře, ale nikdo se neozýval. Teprv po delší chvíli se otevřelo nahoře okno a mrzutý ženský hlas volal:

"Co chcete?"

"Káru do Chicaga."

"Jestli se spoléháte na tuhle garáž, jděte raději pěšky," odpovídala žena. "Zde není žádná kára. Člověk, který zde vedl garáž, před týdnem odešel a pak přišli jiní lidé a všechno odstěhovali, nevím kam."

"Nemůžete mi aspoň říci, kde je nějaké auto k dostání?"

"Chicago Heights, je tam jenom asi tři míle pěšky." A zavřela okno.

Panu Vondráškovi se zdálo, že je to spíše třicet mil než tři, ale přece tam dorazil. V městě všechno spalo, vyjma štekajících psů a všude bylo takové ticho, že se mu zdálo, že slyší spící obyvatelstvo chrápati. V první garáži, ke které přišel, bylo světlo.

"Máte nějakou káru?"

"Třeba půl tuctu."

"Dám vám desítku, když mne před pátou hodinou dovezete do Chicaga."

"Dejte dvacítku a budete tam již před čtvrtou."

Dal mu tedy dvacet dollarů a jel a opravdu nebyly čtyři hodiny, když auto zastavilo před hotelem. Tam jej očekávala další smůla, při které i mocné rámě spravedlnosti hrálo skoro stěžejní roli. Bylo to však jeho vinou. Cestou si vymyslel, jak to pěkně provede, aby manželka nevěděla, kdy přišel do hotelu. Bude se pěkně plížiti, aby jej noční klerk nepozoroval, tiše vyběhne po schodech, vejde do pokoje, vlez do postele a až ráno půjde manželka z pokoje, v němž spala s dcerami, aby šel k snídani, bude se tvářiti jako by byl doma celou noc. Nejprv se vkrade do čítárny a odtud se bude po zadních schodech plížiti nahoru, tak se aspoň nikdo nedoví, že přišel ve čtyři hodiny ráno.

Jenže v plížení nemá pan Vondrášek žádnou praxi, dělal to tak nápadně, že

klerk, který se v tom lépe vyznal, se k němu přikradl a chytil jej za rameno.

"Tentokrátě nám lupič neunikne," zvolal a kýval na domovníka, aby mu jej pomohl držeti.

"Co — já lupič?" zvolal pan Vondrášek zděšeně. "Blázníte, člověče? Vždyť se jmenuji Matěj Vondrášek a bydlím v tomto hotelu, i moje manželka a dcery zde jsou."

"Takové výmluvy má každý zloděj, ale chcete-li, půjdeme nahoru, je-li tam nějaká vaše manželka a jestli vás pozná."

"Pro všechno na světě, jen to ne, manželka se nesmí dovědět, že se tak pozdě vracím. Co by si o mne pomyslíla?"

"Dobře tedy, to postačí," rozhodl klerk a než se pan Vondrášek nadál, už byl na blízké policejní stanici. Tam mu teprv napadlo, že si mohl zatčení ušetřit, kdyby byl podal důkazy, že mluví pravdu. Měl zlaté hodinky, na nichž bylo vyryto jeho jméno, měl čekovní knížku na banku v Rice Lake, několik dopisů a jiné důkazy, které seržanta hned přesvědčily, že není lupičem a tato důvěra také pohnula pana Vondráška, aby se mu svěřil s celým svým dobrodružstvím.

Seržant mu porozuměl a pravil: "Věřím, jsem taky ženatý." Potom se obrátil k policajtovi a nařídil: "Odveďte pana Vondráška nazpět do hotelu a řekněte tomu hloupému klerkovi, aby si to napřed trochu rozmyslil než volá policii. A vám pane Vondrášku přeji, abyste se z toho dobře vymotal, až budete dávat manželce vysvětlení."

Pan Vondrášek byl potěšen. Svět přece není tak zlý a chcažští policajti jsou hodní lidé. Tentokrátě se už neplížil po zadních schodech, šel předsíní, vklouzl do postele a botovil se k spánku. O deset minut později, právě když usínal, přišla manželka.

"Vyspal jsi se dobře?" tázala se.

"No, ještě to ušlo," odpověděl.

"Margaret klepala asi před hodinou na tvoje dveře, ale ani jsi se neozval. Musel jsi mít tvrdý spánek."

"Ano, já někdy spím náramně tvrdě." řekl si pan Vondrášek a v duchu si myslil,

že anděl strážce přece jen bdí nad dobrými lidmi.

"Jaké bylo divadlo?"

"Nestálo za nic."

"Kdy jsi přišel do hotelu?"

Pana Vondráška se zmocnila neodolatelná touha povědět všechno. Pětadvacet roků své manželce nelhal, nikdy ji neklamal a teď najednou zatížené svědomí. Dodal si tedy kuráže.

"Viš, má drahá, já jsem přišel teprv asi před půl hodincu a nebyl jsem v divadle sám."

"Byla hezká?" smála se manželka.

"Inu, hezká byla, ale —"

Manželka se dala ještě do většího smíchu. —

"Prosím tě, starouši, nedělej ze sebe takového hrdinu. Copak myslíš, že tě za těch dvacet pět roků neznám? Raděj se tím doma nechlub, aby se ti nevysmáli. Mně ne-namluvíš, že by se na tebe nějaká chcažská holka pověsila a pak, vždyť já vím, že jsem vždycky byla tvá jediná láska." A vlepila mu upřímný polibek.

Pan Vondrášek jen zamávl rukou a víc neříkal. Co je to platné přiznávat se k hříchu, když mu nikdo nechce věřit. Ale jedna katastrofa mu přece ještě hrozila. Když druhý den odjížděli domů, ukázal mu pan Randák na nádraží Denní Hlasatel se zprávou o wisconsinském krajanovi, jenž se k ránu vracel do svého hotelu a byl zatčen na podezření, že je lupičem.

"Ted' to přece praskne," povzdechl si pan Vondrášek, ale neprasklo. Po příjezdu domů byl tak opatrný, že se postaral, aby se Hlasatel z onoho dne ztratil. Jen někteří sousedé se jaksi podezřele usmívali, když jej vítali ze svatební cesty.

A pak Vondrášek složil slavný slib, že zlatou svatbu nebudou slavit v Chicagu. V Rice Laku jsou také hezké holky, ale nechtějí, aby je staří páni brali k večeri a do divadla a nezmeškají vlak.

Nevěsta pana Adolfa.

Povídka z chicažského života. — Pro kalendář "Hlasatel" napsal J. E. S.

AN Adolf Houžvička ve svých 50 letech byl ještě čiperným mužem, červcých a usměvavých lící a štíhlé statné postavy. Asi před 3 měsíci pohřbil svou věrnou manželku na Českém národním hřbitově, která byla duší grocerního obchodu, jež spolu vlastnili na Blue Island ave. v České Plzni.

V obchodě měli své povinnosti dobře rozdělené. Paní Houžvičková se starala o obchod a kuchyni a její manžel jezdil každého dne časně z rána na trh, aby tam nakoupil čerstvé zásoby zboží a během dne bavil v obchodě četné zákaznice, které se jeho dobrým nápadům smály, až se za břicho popadaly, kdežto po večeri odešel z pravidla do nedalekého hostince, aby si tam se svými kumpány popovídal a vypil nějakou skleničku penivého moku, která tehdy ještě před ošemetnou prohibicí byla k dostání. Obchod šel jim velice dobře a při vzorné štrnosti paní Houžvičkové dolárky se v státní bance vúčihledně množily, takže je pan Adolf ani nestačil počítat.

Ale neštěstí nechodí po horách, ale po lidech a tak i pana Adolfa zastihla pojednou neočekávaná rána, když jeho drahá polovice jednoho dne zapoměla dýchat. Nyní nevěděl kudy kam, ale jako upřímný manžel prokázal nebožce při pohřbu poslední poctu a ze slušnosti vyronil také několik slz, když ji do země ukládali. Jelikož manželství jejich bylo bezdětné a v Chicagu neměl on ani ona žádných příbuzných, doprovodili je domů jeho kamarádi, kteří z piety na pohřeb přišli.

Obchod ale ztratil nejlepší hybnou sílu a pan Adolf sám naň úplně nestačil. Rozhodl se tedy a výhodně je prodal. Bylo to právě v době, kdy v Evropě po velké světové válce uzavřen byl mír a kde kdo z Ameriky se chystal na cestu do Čech k návštěvě příbuzných.

"Co tu budu sám dělati?" řekl si jednoho dne pan Adolf, "pojedu tam také."

Byl finančně dobře situován a jeho kapitál vyzvedl ještě o nějakou tu tisícovku, kterou dostal za obchod, takže si tento luxus mohl snadno dovolit. Když novinku tu oznámil večer svým kamarádům v saloně, vtipkovali a smáli se:

"Pan Adolf jede do staré vlasti pro novou nevěstu."

"Kašparství!" odsekl jim, "na ženění nemám ani pomyšlení, měl jsem jednoho dost."

Ve společnosti několika Chicažanů odejel pan Adolf doopravdy. Mimo půl tuctu pohledových listků, jež poslal svým kamarádům, nebylo o něm po několik měsíců nic slyšeti, až teprve na podzim, když rozkřikla se po České Plzni zpráva:

"Pan Adolf se z Čech navrátil."

Novinka to byla ve známém hostinci příčinou živé debaty.

"Adolf nepřišel sám, ale přivezl si nevěstu," pravil jeden z nich.

"Měl jsem tedy pravdu, když jsem řekl, že se jede do staré vlasti oženit," tvrdil Švanda, tesařský kontraktor.

"Jak vypadá? Je stará nebo mladá?" pozídal dědek, obuvnický doktor.

"Blbosti — stará! Je o hodně mladší a statné postavy", přizvukoval krejčík Tůma.

"Z Prahy, neb z venkova?" zvědavě ptal se opět dědek.

"Z venkova. Nějaká vzdálenější příbuzná", tvrdil Tůma.

"To se dostal asi Adolfek pod pantofel," smál se z plného hrdla Švanda.

Pan Adolf však přišel k nevěstě — jak se říká — tak jako slepý k houslím. Po několikadenním pobytu v Praze, která byla v době poválečného všesokolského sletu cizinci skoro přeplněná, rozejel se na venek k návštěvě příbuzných.

"Přišel sem strýček z Ameriky", rozkřiklo se rázem po malém městečku, a jelikož pan Adolf na nějaký ten dolar zrovna tak nekoukal, byl tam považován jako většina ostatních, kdož přijeli z Ameriky, za strýčkamilionáře.

Příbuzní jak se samo sebou rozumí, uvítali pana Adolfa s otevřenou náručí, neboť to byla veliká čest, mít u sebe hosta z tak veliké dálky, s čímž se hned tak každý pochlubiti nemohl. Největším magnetem ovšem byly americké dolárky, po nichž byla tehdy skoro šílená touha a za něž bylo lze dostati vše — kdo si co přál — —

Po prvních okamžicích radostného vzrušení nastalo u hostitelů chladnější a praktičtější uvažování a výsledek toho byl překvapující. Každý válečník nežli se pustí do bitvy má svůj plán dobře promyšlený a vypracovaný a tak i slavné příbuzenstvo navléklo to tak šikovně, že jednoho dne náhodou zůstal pan Adolf s nejstarší dcerou Martou sám a sám v chalupě. Co si oba řekli, nikdo z nezavěšených se nedověděl. V zápětí na to ale druhého dne svolána byla náhle rodinná rada ke konferenci, ve které byla tato zcela privátní záležitost přetřásána.

“Byla by to pro rodinu veliká rána, kdyby se to dostalo do úst lidí a Marta byla by zde nemožná,” vyslovil se kategoricky přednosta domácnosti. “Svatba, jen rychlé svatba může všemu tomu zabrániti.”

Co mohl tedy strýček z Ameriky jiného dělati, nežli vesele připíti na zdraví své nové vyvolené. Připíjel a připíjel tak dlouho, až udolal všechn svůj vnitřní protest nadobro, při čemž mu radostně pomáhalo i slavné příbuzenstvo.

Aby jeho nastávající jej také řádně representovala, byla nutno, aby odložila všechnu svou venkovskou garderobu a opatřila si něco z brusu moderního, něco, co nosí paničky v Praze, nebo jiných velkých městech a za tou příčinou vzal jí americký strýček do hlavního města, kde jí vodil z obchodu do obchodu, až to jeho kapsu bolelo. Ale co mu jiného zbývalo; kdo se dá na vojnu, musí bojovat.

Pro Martu nastala nyní největší životní zkouška, aby se také naučila v tomto novém obalu pohybovat a chodit. Ale jak se říká — člověk si zvykne i na čerta — a tak bylo i s Martou. Šlo to sice pomalu, ale konečně šlo to přece. Na nějakém tom zakončení v nezvyklých střevíčkách, neb natažení na podlahu, zrovna tak nezáleželo, jen když to lidé neviděli. A když byla konečně jakž takž vyškolená nastala pro pana Adolfa zpáteční triumfální cesta do země svobody.

Tak setkáváme se s ním a jeho novou polovicí opět v Chicagu, ve městě zahrad, klepů a skandálů, kde nezůstane nikomu nic utajeno.

Proto se také bleskurychle rozlétla v české čtvrti zpráva o návratu pana Adolfa, která zavdala podnět k různým úvahám u jeho kamarádů a i bývalých zákazníků.

Novomanželé ubytovali se v jednom podnájemném domě na 18. ulici, který nesl hrdý nápis “Hotel”. Bylo to jenom prozatím, nežli by si svou vlastní domácnost zařídili. Jednoho dne, když spolu šli po Blue Island ave. ukazoval Adolf Martě obchod, jenž mu dopomohl ku jmění.

Hled’, Marto, toto místo bylo pro mne zlatým dolem.”

“Hm, tohle,” odpověděla úsečně, “já měla za to, že jsi měl obchod tam, kde jsou ty velké činžáky.”

“Tedy bys takový obchod nechtěla?”

“Ani ve snu mne to nenapadlo. Do Ameriky jsem nepřišla se dřít. Toho jsem měla dost doma.”

“Hotové peníze, ale rychle ubývají, není-li nový příliv.”

“To je tvoje věc, abys měl peníze a ne moje”, odsekl.

Adolf více na to neodpověděl. Nerad mluvil o financích, neboť jeho pobyt ve staré vlasti a ženitba udělaly citelnou mezeru v jeho měšci. Aby přivedl Martu na jiné myšlenky, ptal se jí:

“Kde by se ti nejlépe líbilo bydleti? Na Blue Island nebo na 18. ulici.

“Snad to nemyslíš doopravdy?” vyhrkla na něho, “vždy to tady vypadá hůře nežli u nás na venkově.”

“Ale jsou tu dobří lidé”, vysvětloval Adolf.

“Chci mítí byt v lepším místě a mezi slušnější společností. Tady chodí každá ženská jako rozdrbaná.”

Adolf se usmál, jak bylo vždy jeho zvykem a zadrbal se na holé bradě. Neměl proti tomu nic k namítání, aby bydleli jinde, kde jej lidé méně znali a kde by nepřišel do styku se svými známými, jimž se teď vyhýbal. Od té doby, kdy se vrátil, neobjevil se mezi nimi v hostinci. Jednak tam sám jiti nemohl a Martu tam s sebou vzíti nechtěl, neboť by jí vystavil na pospas jich neomaleným vtipům.

Martě se nejlépe líbilo ve městě, kde jí Adolf vodil do filmových divadel.

"Tohle vskutku vypadá jako město a takový činžák bych si přála mít," ukazuje při tom na jednu 16patrovou budovu.

"Ano, to je pěkný majetek, ale je k tomu zapotřebí také hodně peněz."

"A co pak je nemáš?" ptala se udiveně.

Adolf chtěl na to odpovědět, ale zajíkl se při tom, neboť o financích s Martou nikdy ještě nemluvil.

Jelikož Marta v Plzni bydlet nechtěla, zajeli si tedy do České Kalifornie.

"Tady to vyhlíží lepší", pravila, ač i tato čtvrt nebyla zrovna dle jejího vkusu. "Je zde také živěji a více obchodů", souhlasila, neb jí ze všeho nejvíce zajímaly při procházce na 26. ulici.

Konečně se nřece jen dohodli a najali si byt v jedné pěkné postranní ulici. Pozor-Adolfem po těch nejlepších obchodech, kde si vybrala vždy ty nejdražší věci. Adolf neodvážil se nic proti tomu namítati, aby ne-nost Marty byla nyní soustředěna na zařízení bytu. Ráda kupovala a jelikož se všady a snadno česky dohovovala, chodila s vzbudil její nevoli a proto jí ponechal ve volbě svobodnou vůli.

Byt byl konečně zařízen a tak se do něho nastěhovali. Z prvu měli oba plné ruce práce a proto den uběhl velice rychle. Se sousedkami nepřišla Marta dosud do bližšího styku a také o to ani nestála, jelikož věděla, že z toho vždy pocházejí zbytečné klepy. A pak dívala se na ně také poněkud s patra, neboť byly jí příliš obyčejné a všední.

Pan Adolf nyní doopravdy okoušel ovoce svého nového manželského štěstí. Když si zapálil dýmku neb doutník, vyjela si vždy na něho zhurta:

"Všechno mně tady zasviníš popelem a záclony začudíš kouřem," a při tom ihned zotvírala všechna okna.

"Vždyť si přece musím něčím krátit dlouhou chvíli, když nemám co dělat," odpovídal s úsměvem.

"Jdi tedy jako každý pořádný muž dělat," odbyla jej.

"Nejraději bych opět do obchodu."

"Ani mi nenapadá, hádat se snad se ženskými o zeleninu, ne? Proto jsem přece nepřijela do Ameriky. Chci tady býti svou vlastní paní."

Aby měl Adolf pokoj, obyčejně z domova na nějakou tu hodinu odešel a když se vrátil, prohledával vždy kloset.

"To je vše, na co myslíš, na jídlo. Nic jiného neděláš, jenom jíš," zablýskla očima.

"Venku člověk vždy vytráví," omlouval se.

"Jenom jdi pracovat a zapomeň na hlad."

Adolf měl dobrou povahu a proto si z takových řečí nic nedělal, ale prodlužoval spíše své procházky a zašel si raději do restaurantu, aby upokojil svůj dobrý apetýt. A tak se manželské kolo otáčelo pravidelně.

Sousedka Viternová měla dobrou vyfídilku a potrpěla si hodně na klepy. Největší její slabostí bylo, že ráda okukovala cizí domácnosti a působila různice. Již plné dva měsíce uplynuly od té doby, kdy se nová partaj do domu nastěhovala. Marta byla vždy dle nejnovější módy nastrojena, když si vyšla na procházku a na pozdrav Viternové sotva odpověděla, což tuto dopalovalo. Mimo to ráda vy viděla, jak to asi u ní vypadá. Jednoho dne dodala si odvahy a od Marty dlužila se sůl; podruhé byl to cukr neb káva a při tom začala zapřádati rozhovor.

"Jak je to tady všechno hezké, tak jako klícka," přetvářela se sousedka. "Váš pán musí vás mít tuze moc rád..."

"Oh, Adolf," odvětila mimoděk Marta, "udělal by pro mne všechno."

"To je hezké — opravdu hezké. Nu, je-li člověk z města, má vždycky dobrý vkus," vracela se Viternová v hovor.

"Jsem z venkova," přiznávala Marta.

"Tak, tak, ale do města jste asi neměla daleko, že?"

"Oh, do Prahy bylo asi 2 hodiny vlakem."

"Že ano? Vidíte, já vždycky měla za to že jste z Prahy."

"Totiž —" zarazila se Marta, která nyní pochopila svou chybu, když prozradila, že je z venkova.

"Již musít jít. Mám postaveno an oběd. Až jindy, paní sousedko," omlouvala se jí Viternová.

Takhle se to opakovalo častěji, že Viternová se vždy pod nějakou záminkou něco dlužila a Martu při tom chytře zpovíдалa.

"Je to venkovská Nána," sdělovala Viternová sousedce z dolejšího patra.

"Ne, neříkejte to."

"Ba jo, je to kopyto a neví jak má pejchou chodit."

“A je také o hodně mladší, nežli její muž.”

“Však mu taky asi brzy něco provede,” zachechtala se Viternová.

Jednoho dne, když měla Marta s mužem opět malé nedorozumění, který z domova rozloben odešel, Viternová se opět přišla něco dlužit a špatně naložená Marta si na ni vyjela: “Což si toho nemůžete více nakoupit?”

“I podívejme se na tu nafoukanou paničku,” zahoukla Viternová, která na tuto příležitost čekala jako kočka na myš, “však jim také jednou ten hřebínek spadne, oni jedna nadutá pávice.”

Marta vyskočila, ale Viternová práskla jí dveřmi před nosem, až se celý dům zatřásl.

Když se odpoledne Adolf vrátil domů, našel Martu v pokoji uplakanou.

“No tak, Marto, buď přece rozumnou a nebeť tak tragicky takové malé nedorozumění.”

“Nejde o nedorozumění, ale Viternovou. Přišla se opět dlužit a když jsem jí řekla, aby si toho víc nakoupila, tak mi, ta sprostáčka, vynadala, že jsem pávice,” zajíkala se Marta.

Adolf se zprvu zarazil, ale pak konejšivým tonem pravil: “Z toho si nic nedělej. To se ti může přihodit častěji. Závist, obyčejná závist. Nemluv s ní více a budeš mít od ní pokoj.”

Pak bylo v domě na několik dní ticho a jedna druhé si více nevěšovala. Toto trapné mlčení ale Viternovou tím více dopalovalo.

Jednou po obědě našla Marta před svými dveřmi něco smetí, ač ráno vše dobře vymetla. Druhého dne totéž se opakovalo a když Marta mlčky opět smetí odstranila a nic neříkala, tedy Viternová třetího dne zlostně smetí před dveře nemluvné sousedky vymetla a dala se do hulákání. “Taková nobl coura, ale neví co je to čistota.”

To byla pro Martu příliš silná dávka. Prudce otevřela dvěře a popuzena zvolala:

“Meťte si před svými dveřmi a o mou čistotu se nestarejte.”

“Ale hleďme, hleďme krocana, jak se čepejí. Pravda jí nevoní.”

“Vy jedna hadrmanice!” vykřikla Marta.

“Já že jsem hadrmanice? Vy venkovská krůto!” zahoukla Viternová a práskla o zem koštětem a hnala se po Martě, která

ale zavčas za sebou dveře zavřela za jízlívého chechtotu dolejších sousedek.

“Ty jedna sprostá děvko, pojď ven, já tě spořádám,” mlátila jí Viternová zuřivě na dveře.

Adolf měl opět velkou práci, aby Martu utišil, která tentokrát ani večeri mu nepřiřadila.

“Mezi takovými sprostými klepnami víc bydlet nebudu,” zaříkala se Marta, “dělej si co chceš, ale já tady nezůstanu.”

Od této šarvátky Adolf z domova víc nechodil, aby dalším srážkám zamezil. Chodil nyní sám nakupovat, jelikož Marta se ven neodvážila a proto vážně přemýšlel o tom, aby se z domu vystěhovali. Ale kam? Jelikož znal dobře místní poměry, věděl, že to samé mohlo se snadno i jinde opakovati. Snad v jiné formě, ale opakovalo by se to přece.

Nejlépe by bylo, kdyby si zakoupili nějaký majetek, tak aby nebyli nikým obtěžováni. Úmysl svůj sdělil Martě, která s tím radostně souhlasila.

“Jen odtud pryč, čím dříve, tím lépe.”

Nyní záleželo na tom, jaký ten majetek měl býti. Nejlip by se vyplácel 2 patrový dům. Proti tomu ale stavěla se Marta, která nechtěla s nikým v domě bydlet. Na jednu residenci měla zvláště záľusk a proto tak dlouho do Adolfa mluvila, až jej umluvila, že dům dle jejího přání koupil.

Na počátku měsíce nastala jim doba stěhování a když vše již na trucku bylo naloženo a Adolf dolc dohlížel, Marta naposledy ještě rozhlédla se po světnici, kde tolik trpkých chvil zažila a z hluboka si oddychnuvši, scházela se schodou, když Viternová se s koštětem v ruce ve dveřích objevila a vymitajíc smetí z chodby na schody za Martou volala:

“Vezim si také svou špinu s sebou.”

Marta však na toto rozloučení ani neodpověděla, ale rychle hlavním vchodem pryč pospíchala.

Tak octli se ve svém vlastním majetku, který dával naději ku klidnému životu. Ze začátku měl Adolf doma dost práce, aby dal vše do pořádku, jak by si to přál. Zakoupení domu pohltilo větší část jeho jmění a to, co zbylo, sotva by asi stačilo, aby mohli z úroků žít. Mimo to jeho povalování doma se mu rovněž znechucovalo, jelikož své polo-

vici všady překážel, takže naň často do-
rážela:

"Což pak si nemůžeš najít žádnou prá-
ci?"

"Práci, ale jakou?"

"Podle všeho nejsi asi k ničemu!" po-
pouzela jej.

"V mých letech je těžko nalézt práci."

"Naposledy tedy, abych šla dělat sama,
ne? Proto jsem se věru nemusela vdávat."

"Já tě k tomu přece nenutím. Říkáš to
sama."

"Proto nechceš pochopit, že je to po-
vinností muže, aby se staral o živobytí a ne,
aby se doma válel."

Takovéto domácí debaty končily vždy
vzájemným mlčením. Ve svém mládí býval
Adolf zručným tesařem a tak se mu přece
i teď podařilo, že časem ulovil nějakou tu
kratší práci, která ale nestačila ku krytí do-
mácích výdejů a proto se muselo stále ještě
dopláceti z hotového. Jednou při večeři pře-
kvapila jej Marta novým nápadem:

"Což, kdyby jsme si vzali na byt stráv-
níky. Dům je dost veliký a nahoře máme
prázdné dva pokoje. To by nám hodně po-
mohlo a měli bysme alespoň nějaký příjem."

"Ale co by tomu řekli lidé?" namítal
Adolf.

"Co je nám po nich. At' si říkají co
chtějí. Z něčeho přece musíme být živi, ne?"

Adolf se podrbl rozpačitě za uchem a
mlčel. Uznával, že to nebyla špatná myšlen-
ka, ale bál se přece jen lidských řečí. Avšak
Marta mu vypočetla všechny možné výhody,
které by z toho měly, až konečně svolil.

Na oznámku v novinách přihlásil se muž
v prostředních letech, jenž byl zaměstnán
v jedné obuvnické továrně. Adolfovi úplně
vyhovoval, jelikož si s ním mohl po večeři
o leccems pohovořit. Druhý však pokoj zů-
stal po delší čas prázdný.

Marta se stala nyní spokojenější. Práce
jí tím moc nepřibýlo, takže s úklidem do-
mácností byla jako dříve brzy hotova a tak
zbývalo jí dost volného času až do odpoled-
ne a mohla s ním tedy volně dle svého přání
naložit. Jako každá žena, tak i Marta velice
ráda okukovala všechny novinky.

Z bohaté zásoby šatstva, vybrala si vždy
to nejlepší a šla buď do obchodu nakupo-
vat, hlavně tam, kde byly láce, anebo si
vyšla na procházku po 26. ulici. Často si
zajela také do města, neboť to ji vždy láka-

lo nejvíce. Na ulici vždy dělala dojem ele-
gantní paničky, takže nikdo by v ní ne-
hledal prostou Martu z venkova, ale něco
provokativního bylo v jejím ústroji a vystu-
pování, co neušlo bystrému oku dobrého
pozorovatele a znalce lidí.

Při jedné takové zpáteční cestě z města
přisedl k ní mladý muž, elegantního vzezře-
ní. Marta si jej ihned povšimla, ale zúmys-
lně divala se ven oknem, když z města pře-
jížděli po mostě řeku a sít' železničních tratí.
Pro ukrácení dlouhé chvíle měla s sebou
vždy složený román z českých novin, který
při pohnutí její statné postavy spadl na zem.
Zdvířil mladík ihned jej zvedl a pohlédl na
naň, podával jej Martě s úsměvem:

"Váš román patrně zůstal nedočetn."

"Ano, je to má nejmilejší zábava, kte-
rou si krátím dlouhou chvíli," prohodila u-
zardělá Marta.

"O zábavu není přece v Chicagu nouze."

"Ano, pro toho, kdo k tomu má svobod-
nou vůli."

"A vy ji nemáte?"

"Ne. Vdaná paní má své povinnosti."

"Váš manžel přece vám může poskyt-
nouti příležitost k dobré zábavě."

"Snad. Ale v tom se naše názory roz-
cházejí."

"Oh, pravda. Je-li člověk znaven práci,
pak o zábavu zrovna nestojí," přisvědčoval
mladý muž.

"Pak i žena za to musí trpět."

"Bydlíte vzdáleně?"

"U 26té ulice v Kalifornii."

"Znám tu čtvrt dobře. Před časem jsem
tam také bydlel a líbilo se mi tam."

"A kde bydlíte teď?" vyzvíдалa Marta.

Aniž odpověděl, podal ji mladý muž
svou navštívenku, na níž Marta četla: Emil
Kříž, bankovní úředník, Berwyn.

"Hm! A jak to, že jedete v této káře?"
tázala se jej dále.

"Mám v bance na 26. ulici nějaké říze-
ní." —

"Bydlíte v Berwyn asi u svých rodičů?"

"Ne. Jsem u cizích lidí. V Chicagu ne-
mám žádného příbuzného. Jezdívám obyčej-
ně zvýšenou dráhou, jelikož jsem ve městě
zaměstnán."

"Máte pěkné zaměstnání."

"Ano a krátké hodiny. Ted' jsem právě
na prázdninách."

"Máte tedy dost času k užívání."

“To je také to jediné, co zde člověk má.”

“Přála bych si býti na vašem místě.”

“V užívání?”

“Snad i v užívání.”

“Což nejste v manželství spokojena?”

“To nemohu zrovna říci. Ale nic neužiji. Neustálá starost o domácnost a dům znavuje.”

“Máte tedy svůj majetek.”

“Ano, residenci, která nic nenese. Můj

“Malá procházka vám neškodí,” směla se Marta, když dolů z káry vystupovali.

“Smím vás k domu doprovodit?” ptal se Emil zdvořile.

“Co tomu ale řeknou moji sousedé?”

“Bojíte se jich?”

“To zrovna ne. Ale zbytečné klepy by mrzely mého muže.”

“Vaše popularita by tím ale stoupla.”

“Nejsem přece herečkou. A pak popu-

POHLED NA HAVANU.

Jednou z nejkrásnějších ulic hlavního města republiky Kuby jest proslulá promenáda Prado, populární u všech turistů, kteří přijíždějí do Havany. V pozadí tohoto obrázku jest palác kubánského presidenta.

manžel je starší muž a proto jsme museli dům částečně pronajmout.”

“Pak vám ale nesmí být smutno, když bydlíte s jinou rodinou.”

“Máme jen strážníka.”

“Oh!” prozíral Emil.

Mezi touto řečí Marta náhle vstala a mladík vyhlédnuv oknem, pravil s úsměvem:

“Tak jsme se zapovídali, že jsem přejel místo, kde jsem měl vystoupiti.”

larita u takových lidí nic neznamená.”

“Okolí zdá se býti velmi pěkné.”

“Ale bez sousedů.”

Zatím došli k místu, kde se Marta zastavila. “Nerada bych se s vámi loučila před našim domem.”

“Ovšem. Smím vědět, který dům jest váš?”

“Onen třetí od rohu, na protější straně.”

“Pěkná budova. V okně máte nějakou tabulku.”

"Máme k pronajmutí ještě jeden pokoj."

"Že ano? Což kdybych se k vám nastěhoval, co říkáte?"

"Vy byste z Berwyn nešel."

"Kdož ví? Smím vás přijít navštívit?"

"Nemohu vám přece v tom zabránit."

"Vaše tabulka mne k návštěvě opravňuje. Přijdu tedy zítra."

"Budu po celý den doma."

"Přijdu brzy ráno. Asi v 10 hodin."

"Nyní však již musím jít. S Bohem!"

"Na shledanou zítra!" volal za ní Emil.

O svém příjemném setkání se Marta svému muži ani slovem nezminila. Byla však k němu vlnnější, nežli kdykoliv před tím. Adolf si po večeri klidně pokuřoval a pročítal noviny. Náhle se obrátil k Martě s úsměvem a pravil:

"Tvému obchodu se strážníci se nějak příliš dobře nedaří. Druhý pokoj zůstává stále ještě prázdný."

"Jen žádné starosti, však on se najde někdo. Jen třeba vyčkat," odvětila s lehkým uzarděním Marta.

Druhého dne o 10. hodině Emil vskutku také přišel.

"Jen co je pravda, slovo držet umíte," vítala jej Marta a uváděla do pokoje.

"Máte to zde pěkně upravené," prohodil letmo Emil.

"Líbí se vám to opravdu?"

"Ano, zcela dle mého vkusu."

"Jsem ráda, že se někdo se mnou shoduje."

"Mám sice některé výstřední choutky, ale u vás by se mi líbilo," pravil Emil ušedaje při tom.

"Pěkná poklona pro byt."

"Nikoliv pro byt, ale pro domácí paní."

"Vy pochlebníku!"

"Nemohu si pomoci, ale povídám vám pravdu."

"Což se vám váš byt nezamlouvá?"

"Byt není zrovna špatný. Jsou tam ale malé děti."

"Nemáte děti rád?"

"Oh, kdyby byly moje, bylo by něco jiného."

Marta se lehce zapýřila, neboť to byla také jediná její touha mít dítě.

"Proč se tedy neoženíte?"

"Dosud nepřišla ta pravá," smál se Emil.

"Jste tedy nespolehlivý nájemník," dráždila jej zúmyslně.

"To nemůžete s určitostí tvrdit. Tedy byste mne nechtěla na byt?" zadíval se upřeně na Martu.

"To jsem přece neřekla. Ale jděte, vy mne jen škádlíte."

"Nikoliv, myslím to vážně. Včera, když jsem od vás odcházel, přemýšlel jsem o tom. V Berwyn se mi sice líbí, ale je to trochu pro mne vzdálené a mimo to je tam velice smutno. Já mám ale rád rušné okolí a pak mám také časté řízení na zdejší bance a proto je mi Berwyn, jak se říká, trochu z ruky. Když jste se tedy včera zminila o tom, že pronajímáte byt, rozhodl jsem se, že se vás zeptám, zdali byste mne nevzala pod svou ochranu."

"Ale jak jsem vám včera řekla, nahoře máme již jednoho strážníka. Kdyby vám to bylo vhod —"

"Ten mi zcela nepřekáží."

"Přejete-li si, můžeme se na pokoj jít podívat."

"To bych právě chtěl."

"Tedy pojďte!" zvala jej Marta.

Pokoj byl pěkný a prostranný s vyhlídkou na ulici, kdežto pronajatý pokoj byl na zadní straně domu.

"Uzavřeme tedy smlouvu, chcete-li?" rozhodl se Emil, když opět sešli dolů.

"Bez notáře?" smála se Marta.

"Třeba bez notáře. Kolik zaň požadujete?"

"Deset dolarů týdně, ovšem že se snídaní a večerí."

"Platí. Byt je tedy můj," zvolal Emil.

"Kdy se chcete nastěhovat?"

"Co možná nejdříve, dokud mám ještě prázdniny."

"To záleží na vás. Jak jste viděl, byt je připraven."

"Tedy tento týden, řekněme v sobotu. Myslím, že je to nejvhodnější den."

"Jak si přejete. A nyní dovolte, abych vás jako příštího obyvatele domu také pohostila. Na to čiperně odběhla do kuchyně a za chvíli se vrátila s lahví vína a skleničkou, již před Emila postavila a vínem naplnila.

"Tak si tedy poslužte," vybízela jej.

"Ach ne."

"Což nepijete?" ptala se udiveně.

"Ba že piji — ale nebudu pít bez vás."

Martě nic jiného nezbyvalo, nežli aby

přinesla sklenku také pro sebe, kterouž Emil naplnil.

"Tedy na zdraví!" zvolala Marta.

"A dobré kamarádství!" dodal s úsměvem Emil.

Při tomto jeho přípitku Marta se silně zarděla a aby zakryla své rozpaky, odběhla do kuchyně pro zákusky.

"Musím se teprve pohostinství učiti," omlouvala se, stavíc zákusky před Emila, který z ní oči nespouštěl. Pohled jeho pronikal Martu až do kosti a krev při tom jí prudce probíhala žilami. V hlavě jí vířilo a byla by jistě klesla, kdyby se v čas stolu nezachytila. Takového okamžiku ještě v životě nezažila. Byla to pro ni dosud nepoznaná sensace.

Zkušené oko Emilovo dobře poznalo, co se v této zdravím kynící ženě odehrávalo, v jakém vzrušení se nalézala, ale nechtěl jíti dále a bezohledně využítkovati ihned její slabost a proto se rozhodl sečkat, neboť dobře věděl, že dříve či později spadne mu do klína jako zralé jablko. Ač druhá sklenička vypitého vína i jeho silně rozežlála, přec se jen dovedl v čas ovládnouti, zatím co Martou háral žár utajených vášní, jež hrozily nebezpečným výbuchem a z toho důvodu uznal za vhodné co nejdříve zmizeti.

Dlouho vyhlížela Marta, skryta za záclonou, za odcházejícím mladíkem, který v ní vzbouřil touhu neukojitelného chtění, jež tak často mění lidskou bytost v obyčejnou bestii. V této chvíli na ničem jí nezáleželo a byla by dala na pospas svou čest i dobré jméno. Dosavadní život nebyl jí ničím jiným než prázdnou skořápkou, ale ona chtěla z něho jádro dobré a sladké, na němž si i ostatní ženy pochutnávaly.

V tomto duševním rozkladu topila se Marta do odpoledne, až k večeru se poněkud uklidnila. Leč myšlenky její otáčely se dále okolo stepilé postavy Emilovy. Na strážníka Kovandu u stolu sotva promluvila, což u hovorné paní Marty bylo něco neobvyklého. Mlčky mu předložila večeři a odešla pak do kuchyně. Když Kovanda poznal, že se nemá k hovoru, odstrachal se do svého pokoje a natáhl se na postel.

O něco později za Kovandou přišel domů Adolf a tak jako jindy vesele plácl Martu na záda.

"Odvykni si již jednou tenhle nezpůsob," osopila se na něho.

"No, no, co pak se s tebou stalo, že jsi se tak najednou zcivilisovala?"

"Nikdy jsem to neměla ráda a to stačí."

"Já se příště polepším, klenote," smál se Adolf.

"Nemluv a raději jez."

Zatím co Adolf při večeři roztomile mlaskal, jeho, drahá polovice přemýšlela, jak nejvhodněji by mu novinku o pronajmutí pokoje pověděla, aby v něm nevzbudila podezření. Leč Adolf jí to sám usnadnil:

"Ted' jsem právě potkal toho bubřinu Švehlu. Hledá nějaký šikovný pokoj a tu jsem mu řekl, že také máme jeden k pronajmutí. Dost možná, že sem některý den přijde. Dej mu jej raději levněji, jen ať je pryč."

"Už je pozdě," vpadla mu do řeči Marta, "pokoj jsem pronajala." Adolf na ni vyvalil oči. "Opravdu?" pravil nedůvěřivě. — "A jak—?"

"Četl oznámku v novinách a přišel se na byt podívat," lhala.

"Mladý, nebo starší?"

"Ujde. Je to úředník z banky. Člověk aby se tu staral jen o strážníky a živobytí,"

"Vždyť jsi tomu sama chtěla."

"Protože jsi budiž k ničemu. Z tvého výděлку bysme umřeli hladem."

"No, no! Vždyť to není ještě tak zlé," konejšil ji Adolf.

V sobotu měli u Houzvičků již o jednoho strážníka více. Paní Marta byla toho dne v obzvláště dobré náladě. Běhala bytem jako čamrda a byla hned zde a už zase jinde. Adolf se zprvu na Emila díval s nedůvěrou, když se s ním poprvé při večeři sešel, ale mladý muž podmanil si i jeho svou dobrou výmluvností, takže se Adolf nepřestal smáti dobrým jeho nápadům. Byl od jakživa sám dobrým vtipkařem.

Ted' nastal v domě zcela nový život. Z prvopočátku nevěnoval Emil zvláštní pozornost Martě, neboť věděl, že jí tím ještě více podráždí. Díval se do ní jako do zrcadla. Ráno o půl osmé obyčejně jej probudil budíček a po snídani odjel ihned do města. Byl zde již celý týden a dosud nedal na jevo, že by jej Marta nějak zvlášť zajímala a to ji dělalo netrpělivou. Připadal jí jako vyměněný, oproti prvním jich setkání. A to přece žádná žena nstnese, aby její žádostivost byla ignorována.

Jednoho rána bylo Martě podivné, že Emil dosud nevstal a nepřišel ke snídani, ač bylo již skoro osm hodin. Šla tedy ke schodišti a volala nahoru:

"Emile, již je čas. Jde na osmou."

Leč se shora žádná odpověď. Čekala tudíž ještě chvíli a když nebylo slyšeti, že by vstal, šla nahoru a zaklepala mu na dvěře. V pokoji se však nic nepohnulo. To bylo něco neobvyklého. Stalo se mu snad něco? Marty teď zmocnila se bázeň o něho. Vzala za kliku a dveře byly otevřeny. Vešla tedy dovnitř a přistoupila až k jeho loži. Ležel na něm tiše, s hlavou ku stěně otočenou. Nahnula se blíže a dívala se mu do obličeje. Byl bledý a sotva bylo slyšeti jeho dech. Odvážila se jej dotknouti a zatřásla mu ramenem. Emil se probudil a obrátil.

"Což dnes nebudete vstávat?" tázala se jej s ulehčením.

"Mám ještě dost času. Musím na zdejší banku a do města nemusím až teprve k 1. hodině."

"Měla jsem strach, že jste snad nemocen," pravila stojíc dosud u jeho lože.

"Obávala jste se vskutku o mne?"

Marta se v rozpacích zarděla a neodpověděla.

"Opravdu jste měla o mne strach?" opakoval svou otázku.

"Přirozeně," vypravila ze sebe, "je to přece mou povinností jako domácí paní, abych o vás také pečovala."

"A nic jiného vás k tomu nenutilo?"

"Ale Emile, kam to zabíháte?"

"Marto, proč nejste upřímná a nepřiznáte se?" zvolal a uchopil ji za ruku.

"Emile, prosím vás —" pravila zajímavě a chtěla se mu vymaniti, leč on pevně svíral její chvějící ruku.

"Proč nechcete dát na jevo, že je ve váš lepší pocit, nežli obyčejná povinnost domácí paní?"

"Přestaňte, prosím vás, nemohu —"

"Vím to," přerušil ji, "a dovedl jsem vás dobře pochopit již při prvním našem setkání a vím, že toužíte po životě. Toužím po něm i já sám a máme jej oba před sebou. Ve vás je něco více, nežli všední přátelství. To mně přece nemůžete zapřít. Něco mocnějšího nás sblíží a tomu se neubráníme," pokračoval a přitáhl ji blíže k sobě.

Nemohla mu více odolati a proto nekladla další odpor.

"Na čem vám záleží? Hled'te, jste dosud mladá a máte právo na život. Tutěž touhu, kterouž máte v sobě, cítím i já pro vás, Marto. Příroda nám dává toto právo a využítkujte jej —"

Marta chtěla něco vzkřiknouti, ale hrdlo měla zužené.

"Náležíte mně, jedině mně —".

Jako beze smyslu nechala se strhnouti do jeho náruče — — —

Když se později Marta opět ubírala dolů do svého bytu, sotva si byla vědoma toho, co se s ní dělo. V spáncích ji dosud bušilo a cítila při tom slabou závrat'. Něco velice hřejivého probíhalo jejím nitrem. — Automaticky ohřála zase kávu, kdežto Emil se připravoval na cestu. S úsměvem, jako by se nic nestalo přišel k snídani, kde jej Marta s planoucím zrakem uvítala. Nežli odešel, vtiskl jí polibek na žhavé rty.

Před svým mužem dovedla Marta nedovolený poměr dobře zakrývat. Není nad vynalézavost ženy, chce-li před manželem zamaskovati svůj zájem o jiného muže. A to dovedla Marta znamenitě. Stále proti Emilovi něco měla, nebo se jí na něm cosi nelíbilo, takže se jej Adolf musel někdy i sám zastati.

Marta také na Adolfa více nenaléhala, aby ji někam vodil, tak jak to jindy dělávala. Když ji chtěl vzíti do nějaké zábavy, nebo divadla, měla ihned nějakou výmluvu po ruce.

"Nejlepší místo pro ženu je její domov," často odpovéděla.

Tím Adolfa vždy odzbrojila, že jí ponechával pak úplně svobodnou vůli. Sama však nikdy nic nenamítala proti tomu, když si on vyšel někam po večeri. Jediné zábavy se ale nevzdala a to byly ženské party, které často trvaly do pozdních nočních hodin. — Adolfa nikdy nenapadlo, aby na ni v noci čekal a doprovodil domů, neboť cítil se vždy buď unaven, nebo lenivý. Emil v poslední době často musel se v bance také zdržeti i do noci a jelikož měl klíč od zadního vchodu, nikdo nikdy nevěděl, kdy přišel domů. Tímto způsobem se tajně ve městě scházeli a hýřili, při čemž Emil utrácel vždy hodně peněz. Proč také ne, vždyť měl přece pěkný plat v bance. Pro Martu bylo to něčím novým, dosud nepoznaným životem a takový se jí líbil. Domů se vracívala tiše a nenápadně. Byla také buď hodně znavena neb

ospalá, když jí Adolf svou něžnost dával najevo.

Jednoho rána, když Emil nemusel opět přijít do banky až teprve v poledních hodinách a jako obyčejně sešel dolů ku snídani, překvapil Martu slovy:

“Tenhle stav více nesnesu, Marto.”

“Co ti překáží? Co vlastně nemůžeš snést? Nerozumím ti.”

“Že vedle mne má tě ještě jiný muž.”

“Myslíš Adolf?”

“Ano, a to mne činí nespokojeným, neboť vím, že nenáležíš jen mě.”

“V tom tě mohu uspokojit, když ti prozradím, že Adolf přestal mi býti mužem od té doby, kdy nastal poměr mezi námi.”

“Má ale stále na tebe zákonitý nárok a kdyby se vše na nás prozradilo, je konec mezi námi.”

“Ale co můžeme dělati?”

“Řeknu ti to tedy. Máš-li mne opravdu ráda, odjedeš se mnou do jiného státu, kde budeme spokojeně žít a náležeti jen sobě.”

“To je nemožné! Považ tvé pěkné místo.”

“Dostanu je jinde také.”

“A pak, co by tomu řekli doma, až by se to dověděli?”

“Máš-li mne vskutku ráda, tedy to uděláš bez ohledu na vše.”

“Mám tě šíleně ráda, Emile, ale tuhle věc na mne nežádej. Je to něco příliš velkého. —

“Takovou odpověď jsem mohl také od tebe očekávat. Dobrá odjedu tedy sám.”

Martu tato slova zamrazila, že nemohla na to hned odpovědět. Pak se ale vzpamatovala a ptala se: “A kam chceš vlastně jeti?”

“Někam hodně daleko, kde mne nikde nezná,” odpověděl. “Co mi tedy určitě odpovíš?” —

Bez hlesu klesla mu na prsa a zaštkala: “Je to pro nás tak nejlépe. Budeme šťastni.” —

“A neopustíš mne potom?”

“Bláhová, viš přece, jak tě mám rád.”

Po oba dny Marta se pilně a nenápadně připravovala na útěk. Na bance měla svou vlastní knížku, do níž si úspory ukládala a již začal Adolf s větším obnosem, aby jej měla pro všechny nepředvídané případy. Kapitál ten si teď vyzvedla. Ve středu večer, když z domu odešli Adolf i druhý strážník, Emil zavolał telefonem autodrožku a dopravil v

ni jejich zavazadla na nádraží, odkud měli odjet.

Ve čtvrtek ráno o 8. hodině čekal Emil na Martu u stanice pouliční dráhy a odjeli spolu do města. V Adolfově domě bylo pak po celý den pusto a prázdno.

Když pak večer strážník Kovanda vrátil se domů, našel dvěře zavřené. Na jeho zvonění nikdo neodpovídal.

“Marta patrně někam odskočila a brzo se vrátí,” uvažoval. Chvilí ještě čekal a když nepřicházela, šel zvolna k 26. ulici, aby před domem nemusel státi. Po 20 minutách vrátil se zase zpět, ale i tentokráte zvonil marně. Současně vracel se domů i pan Adolf.

“Co tu stojíte před vchodem jako policajt?” vtipkoval Kovanda.

“Nemohu dovnitř; nikdo není doma.”

“Co to povídáte. Marta že by nebyla doma?” Na to svým klíčem rychle dvěře otevřel a vešli dovnitř. Leč v domě se nepohnula ani myš. Také obvyklou vůni večere nebylo cítiti.

“To je podivné,” vyhrkl Adolf a vběhl do kuchyně a ostatních místností, ale po Martě nebylo žádné stopy.

Aby Kovandu nepoplašil, nedal na jeho své rozčilení a nedbale prohodil:

“Asi ji někde zdrželi. Nejlip bude, když půjdete na večeri do restaurantu.”

Kovanda uposlechl a odešel. Jedva, že byl několik kroku od domu zahrčel telefon. Adolf zvedl chvatně sluchátko a poslouchal. Někdo se ptal, je-li Emil Kříž doma.

“Ne, není,” odpověděl Adolf.

“Kdy přijde?”

“To nevím. Zpravidla tuto dobu již bývá u večere.”

“Neví snad vaše manželka kam a kdy odešel?”

“Má manželka také není doma.”

“Že není?” a při tom někdo si hvízdil u telefonu. “To postačí, již víme na čem jsme. Tohle je policejní stanice. Sečkejte na chvíli doma, hned tam jsme.”

Adolf zavěsil opět sluchátko a spocen klesl na židli. Co tohle všechno má znamenat? Emil, policejní stanice a Marta —. Ještě neskončil svou úvahu a již před domem zastavil policejní automobil, z něhož vystoupili dva detektivové. Teď nastalo opět nové vyptávání, ale pan Adolf nemohl říci více, nežli pověděl telefonem.

"Mohl byste nám ukázat jeho pokoj?"

"Ovšem, pojd'te nahoru."

Detektivové Emilův pokoj důkladně prohledali, ale nic nenašli.

"Ptáček nám již ulít!" řekli se smíchem. —

"A moje manželka?" — ptal se nejistě Adolf.

"Je nepochybně s ním." Ted' teprve mu řekli, že Emil zpronevěřil bance veliký obnos peněz.

Po odchodu jejich zůstal Adolf přimrazen, jakoby do něho hrom udeřil. Nemohl se vzpamatovati. Tohle že by mu Marta provedla? Ne, to nebylo možné. Pak chodil po pokoji jako ve snu a při každém šramotu hnal se ku dveřím v domněnce, že se v nich Marta náhle objeví. Al marně, tato nepřicházela. Jaká to ostuda, až to přijde na veřejnost.

Ponenáhlu Adolf začal se klidnit. Když se Kovanda vrátil domů, lhal mu, že dostal právě od Marty telefon z La Grange, kam ji známí zavezli, když se zpronevěra Emilova dostala ven, kterouž mu nezamlčeli. Chtěla se této ostudě nepochybně vyhnouti, aby nebyla dotazována a zůstane venku asi několik dní. Stále čekal, že se celá věc na konec k dobrému zase obrátí.

Následujícího rána zůstal doma, aby osobně čelil dalším událostem. Všechny časopisy přinesly zprávu o velké zpronevěře v městské bance s Emilovou podobiznou. Leč o Martě na štěstí nebyla tam žádná zmínka a to Adolfa částečně uklidnilo.

K 8. hodině zavzněl opět telefon. Byla to zase policejní stanice, odkud bylo mu oznámeno, že Emil byl zatčen v Nebrasce v průvodu nějaké mladé ženy. Přivezení jejich do Chicago čekalo se v sobotu o 1. hodině odpoledne a Adolf byl vyzván, aby se v ten den o 2. hodině dostavil do hlavní detektivní úřadovny a zjistil není-li to snad jeho zmiřelá manželka.

Netrpělivě Adolf druhého dne pospíchal do města, kde byl v detektivní úřadovně již očekáván.

"Ano, máme již oba tady v kleci," oslovil jej inspektor. Na to dal rozkaz, aby dopadená panička byla přivedena. Tak objevila se Marta v průvodu policejní matrony.

Adolf jako omámen díval se na svoji manželku, která kapesním šátkem zakrýva-

la si obličej a sřezla. Adolf byl vždy měkkého srdce a byl by skoro plakal také.

"Je to vaše manželka?" ptal se jej inspektor.

"Ano, je," odpověděl Adolf sotva slyšitelně. —

"Chcete-li, můžete proti ní podepsat zatykač, jelikož na ní nic nemáme, nežli že byla dopadena ve společnosti defraudanta Kříže," vysvětloval inspektor. "Při zatčení udala nepravé jméno a adresu. Přišli jsme na to, když jsme se na ní v oněch místech dotazovali. Chcete-li, aby byla zatčena, podepište tuto listinu. Ne-li, můžete si jí odvéztí domů."

Adolf ale vytrpěl již dost a proto také listinu nepodepsal a prohlásil, že si Martu odveze. Prosil však inspektora, aby pravé její jméno a adresu nedával do veřejnosti, což mu tento slíbil, jelikož nebyl sám přítelem veřejných ostud a bylo mu líto Adolfa. Teprvé, když přijeli domů, Adolf na Martu poprvé zase promluvil:

"Tohle jsem, Marto, opravdu od tebe neočekával. To jsem si věru nezasloužil."

"Adolfku!" vyhrkla plácky a bylo to poprvé, kdy jej tak příjemně oslovila. Nemohu opravdu za to a nebylo to mojí vinou. Emil tvrdil, že jsou právě jeho narozeniny a nutil mne, abych s ním pila víno. Nechtěla jsem — ale on tak naléhal. Víno mne ale omámilo, takže jsem ani nevěděla, co se se mnou děje. Pamatuji se jenom, že mluvil a nějakým výletu vlakem a ujišťoval, že se do večera opět vrátíme. Mluvil tak přesvědčivě, že jsem konečně svolila. Již na cestě do města jsem byla v autu jako ve snu a ve vlaku jsem úplně pozbyla vědomí, snad jsem usnula. Probudila jsem se teprvé, když se již hodně setmělo a byli jsme daleko. Na jedné stanici chtěla jsem mu utéci, ale bála jsem se, že bych se v tom cizím místě nedomluvila. Pak vzpoměla jsem na tebe a strchovala se přijít tobě na oči. Že Emil zpronevěřil peníze, se mi nepřiznal a dověděla jsem se to teprvé ráno, když jej zatýkali a mne vzali ssebou. Ted' víš plnou pravdu a nalož se mnou jak chceš, jen prosím tě, nezapuzuj mne. Víš dobře, že zde nikoho nemám a byla by to má smrt. Urči jakýkoliv trest a já jej přijmu ráda, jenom prosím tebe, odpusť mi mé provinění —", při tom v pláči klesla na kolena.

“Nu, tak — tady jseš zase — zpátky — a s jakou slávou —”, řekl trpce, “ještě dobře, že tě nenapadlo říci své správné jméno a adresu,” pravil mírněji. “Pak bys byla splálila za sebou všechny mosty a byl by všemu konec.”

“Byla jsem k tomu dost chytrá — hm, prozíravá,” v čas se opravovala, “že jsem se na to připravila — hm, si připoměla, když se již nemohu vrátit, že musím mít nějaké jméno, jelikož tvoje jsem nechtěla zneužít, abych ti neudělala ostudu, rozumíš, Adolfe?”

“Tak, tak, ostudu,” opakoval si s trpkým úsměvem. “Ale ještě není všemu konec. Ted’ abysme dále lhali, jako když se tiskne.”

Z jeho řeči Marta poznala, že má již vyhráno, neboť byl odjakživa z gruntu dobrého srdce a vždy jí všechno odpustil, a tedy i tuto manželskou zpronevěru, již tak chytře dovedla mu vymluviti.

“Nu, mělo to tak být,” mávl bezradně rukama do vzduchu, “mělo se to stát. Ted’ se jen jedná o to, jak to zakřídovat, abysme okolí utišili a vymluvili všechno podezření a klepy, jež se již roznesly. A co v první řadě řekneme Kovandovi, co?”

“Namluv mu třeba, že do mne bacila kára a odvezli mne do nemocnice, anebo řekni že jsem dostala slepé střevo a musela jsem být operovaná.”

“Láry fáry, nic takového nemůžeme žvanit, neboť to by se nechalo snadno vynajít. Já měl lepší nápad,” řekl Adolf sebevědomě, “já mu totiž nakvokal, když jsme tě nenašli doma a aféra Emilova se ven vyklubala, že jsi odjela ven k známým, do La Grange, protože jsi se chtěla vyhnout vyptávání a lidským řečím.”

“A on tomu věřil?”

“A jak věřil,” usmál se Adolf. “Pamatoval jsem na všechno a to nás taky zachránilo. Ba, Kovanda tomu věřil.”

“To je bl—!” nedořekla ale, neboť v čas ještě se vzpamatovala.

“Ale ted’ ještě to hlavní. Aby v tom byl úplně utvrzen, měla bys také něco z La Grange přivést,” filosofoval.

“Jen ale co? Tam přece nic nemají.”

“Už to mám!” zvolal Adolf vítězoslavně. “Pěkného krocana. Na dobré jídlo si vždy on potrpěl. A již jej jdu také koupit,” — chechtal se Adolf na odchodu.

Tak ujela se Marta opět svého domácího žezla. Bázeň, s kterou se domů vracela, hned minula, jakmile Adolf dal na jevo smířlivou náladu. V duchu se smála tomuto prožitému dobrodružství, jež mohlo pro ní ale špatně skončiti. Proti Emilovi necitila rozhořčení, jelikož věřila, že ji měl opravdu rád a měl s ní tedy dobrý úmysl, jenom ji trochu mrzelo, že o své zpronevěře se jí ani slovem nezminil. Její peníze zůstaly nedotčené a byla rozhodnuta v několika dnech je na banku opět složit.

K večeru se rozlévala již po domě libá vůně z pečeného krocana. Když se Kovanda z práce domů vrátil, byl překvapen jejím návratem.

“Tedy zase u kamen?” smál se na Martu.

“Ano, spěchala jsem domů, abyste nehladověl,” odpověděla s přetvářkou.

“Jen když jste zase tady. Měli jsme strach, že —”

“Ted’ si ale pospěšte. Budu dávat již na stůl,” přerušila jeho hovor.

Při společné večeři, byla přetřásána událost Emilova a znovuopakována historka o náhlém zmizení paní Marty do La Grange.

“Neměl jsem pravdu, když jsem vám řekl, že Marta odjela na venek,” ptal se Adolf Kovandy.

“Umíte hádat jako cikánka.”

“A jak vám chutná ten pták, Kovando?”

“Pane, to je nějaké požráničko,” liboval si tento.

“Jo, holečku, toho přivezla Marta z La Grange.”

“Až odtamtud?” utíral si rukávem mastnou bradu Kovanda.

“Tam jich mají celá hejna, vid’ Marto?”

Kovanda se naň překvapeně zadíval. — “To jsem nevěděl, že v La Grange pěstují také krocany —” odpověděl a cpal se jídlem dále.

Tak bylo u Houžvičků zase všechno v dobrém pořádku a Chicago šlo svým pravidelným tempem dále.

PROBLÉM.

STÍNOVÝ OBRÁZEK Z KANADSKÝCH PUSTIN. — PŘEL. JINDŘ. ORT.

KAŽDÝ policejní odbor všude po celém světě má svoje problémy. Každý policista po celém světě jich má svoji část. A kdybyste se dali do prohlížení úředních zpráv a statistik, shledali byste snad k svému překvapení, že většina těchto policejních problémů byla úspěšně vyřešena.

Je však jeden policejní problém, který vzdoruje řešení. Když se vyskytl, otrásl i mužem tak ocelové povahy, jakým byl seržant Clancy od severozápadní jízdní policie, od hlavy až k patám. A jeho ozvěna smetla obrazně řečeno se židli všechny zákona znalé gentlemany, takže zůstali ležeti na podlaže, lapající po vzduchu v naprostém zmatku. Probravše se částečně ze svého překvapení, zahloubali se tito jinak osvětlení představitelé "zákonu bílého muže" do zaprášených soudních akt a zastaralých rekordů, pátrající horečně po nějakém předcházejícím případu, který by jim byl nyní při vynášení rozsudku směrodatným vodítkem. Ale do jejich beznaděje nevpadl ani jediný paprsek světla. Historie nemohla poskytnout ani jediný podobný případ, který by byl provázen stejnými okolnostmi.

Nejbystřejší mozky na světě usilovaly o uspokojivé rozluštění tohoto tvrdého oříšku. Možná, že by se o to chtěl pokusit i laskavý čtenář.

* * *

Seržant Clancy od královské kanadské jízdní policie zastavil svoje spřežení psů těsně u vjezdu do kládové ohrady, již byla obehnána obchodní stanice Scot McDougalla v Kandik Valley. Když byl každému z hladových psů hodil po sušené rybě, které vytáhl z pytle, přivázaného k saním, odkopl s nohou sněžnice a krácel přímo k starému Scotovi, jenž mu přicházel vstříc s otevřenou náručí.

"Hello, seržante! To jsem opravdu rád, že vás opět vidím. Jste zase na dlouhé patrolní objíždce, není-li pravda? Slyšel jsem štekot vašich psů již z daleka."

Starý, šedivý faktor stanice mu při těchto slovech poplácal rukama přátelsky na

ramena a Clancy mu se širokým úsměvem ve tváři splácel pozdrav stejným způsobem.

"U d'asa, Scote! Nevypadáte ani o den starší, vy prožluklá stará kůže!"

Oba muži se ubírali přes sněhem pokryté prostranství k podlouhlému, nízkému dřevěnému stavení, jež bylo jakýmsi společenským střediskem celé krajiny kolem Kandiku — této bílé pustiny za poslední stopou civilisace, kde zlatá ruda byla mnohem snázeji k spatření, nežli policejní uniforma. Clancy sem přijel každých šest měsíců; byl to nejjižnější bod jeho okružní dráhy, obepínající území v rozloze asi 500 mil. Dvě návštěvy do roka. Toto byla jeho zimní objíždka a Clancy při vstupu do stavení setrál s vysokých bot sníh a plácal těžkými rukavicemi o sebe, aby si zahřál zkrehlé ruce.

Starý Scot jej zastavil u samých dveří s výkřikem překvapení.

"Jsem to přece jenom starý blázen! Na nejlepší novinku bych byl málem zapomněl. Mám zde hosta a ten čeká na vás."

"Na mne?" tázal se s údivem Clancy.

"Ano, na vás. Je to člověk obrovské postavy. Švéd. Přišel sem před dvěma dny. Urazil pěšky a bez psů čtyři sta mil, aby vás mohl spatřit."

Cesta čtyř set mil bez psů uprostřed zimy byla výkonem téměř nadlidským, k němuž se mohl odvážit pouze málo kdo. Zájem Clancyho vzrůstal.

"Ukažte mně ho, ať se na toho chlapíka podívám."

Ale ještě dříve, nežli mu mohl starý muž odpovědět, Clancy jej odstrčil lehce stranou a rozhlédl se skladištěm. Na dlouhém pultu, na policích i na podlaže kupilo se všude zboží nejrůznějšího druhu: Krabice, bedničky a balíky, haldy kožešin, rozvěšené kusy slanine, střelivo a tisíc jiných věcí, na které byl v těchto zapadlých končinách vůbec obbyt. U pultu stálo několik Indianů, vyjednávajících se Scotovým pomocníkem o ceně lišících koží. V samém po-

zadí sálala veliká kulatá kamna, u nichž se cizinec vyhříval.

Clancy se ubíral přímo k němu. Neznámý k němu zvedl zraky. Clancy viděl postavu obrovského muže, jehož tvář mu byla jaksi povědomá. Obličej cizince byl zarostlý krátkým vousem, podobným strnisku a nasvědčujícím tomu, že se jej břitva nedotkla několik týdnů. Neznámý se zvedl se židle a vida, že Clancy jde k němu, kráčel

tato slova, byl nucen zvednouti hlavu, aby viděl cizinci do obličeje.

Tento zakýval hlavou. "Přišel jsem hodně zdaleka, abych s vámi mohl promluvit," odpověděl prostě. "Dole u stanice Forty Mile jsem se poptával, kde bych mohl najít konstebla Clancyho od královské severozápadní policie. Lidé ve Forty Mile mně sdělili, že bych vás mohl zastihnout v Kandiku. Proto jsem se pustil sem."

POHLED NA MACEDONSKÉ MĚSTO.

Město Valovište, turecky Demir Hisár, stalo se minulého roku i v Americe známé, protože se tam strhly boje mezi řeckým vojskem a revolucionáři.

mu vstříc. Na člověka tak mohutného těla a širokých ramen pohyboval se s překvapující lehkostí, pokud toho omezená prostora dovolovala. Ale z celého jeho zjevu vynikaly hlavně modré oči, v nichž se odrážely němé rozpaky, tiché utrpení a dychtivost. Nyní je upíral tázavě na seržanta.

"Mé jméno jest Clancy, jsem od jízdní policie. Přál jste si mne vidět?" Seržant byl sám mužem vysoké postavy, ale pronášeje

"To je nesporně hezký kousek cesty, cizince," poznamenal Clancy s úsměvem. "Ale nevypovídá vám snad paměť trochu službu? Byl jsem někdy konsteblem Clancym. Ted' jsem seržantem Clancym. A naše pohotovost je známa jako královská kanadská jízdní policie již více než patnáct let."

"Patnáct let," poznamenal druhý. "Jest tomu tak?"

"Vaše řeč mně připomíná dobu, kdy jsem se poprvé vydal na sever od Forty Mile, abych přivedl zpět svého prvního vraha," pokračoval v řeči Clancy. A potom, jakoby se mu pojednou v hlavě rozsvítilo, dodal překvapeně "A hled'me, vy —"

"Ano. Já jsem tím mužem, kterého jste tenkrát přivedl zpět. Já jsem Sigrid," pravil Švéd. "Patnáct let! Tolik dostane člověk jako nejmenší trest za doživotní žalář."

"Ovšem, zdálo se mi ihned, že jsem vaši tvář již někdy viděl."

Ruce Clancyho se při těchto slovech zvedly k bokům a rozhrnuly bezděčně kožich tak, že pod ním bylo vidět červený služební kabát a revolverové pouzdro, zavěšené u pasu. Hlas jeho byl na oko klidný, ale Clancy sledoval každý Švédův pohyb zrakem ostříže. Mnohý dobrý policista zaplatil již životem nezkrotnou nenávist, nastřádavši se během dlouholeté vazby v člověku, kterého poslal za mříže. Jsou zločinci, kteří čekají na první příležitost k provedení pomsty. Proto byl i Clancy ostražitým; ačkoli zíral cizinci přímo do tváře, zahlédl jenom koutkem oka, jak jeho starý, věrný přítel Scot McDougall čistí v malé vzdálenosti od obou mužů nápadně hlavěň ručnice. Vystihl rázem, že dojde-li k nějaké srážce, může spoléhat na vydatnou pomoc.

Ale Sigrid nedal nikterak na jevo, že by se zanášel nějakými násilnickými záměry.

"Přišel jsem, abych vám pověděl jednu věc. Vy jste oním mužem, který mne zatkl pro zavraždění mého společníka Jima Lassitera. Přicházím vám říci, že jsem jej nezabil."

"Jest to vše?"

"Ano, já jej nezabil. Svědci, kteří ztožnili jeho mrtvolu, se dopustili těžkého omylu. To nebylo tělo mého společníka Jima Lassitera. Ten se vydal již před tím na cestu do Seattle. Ale právníci u soudu prohlašovali všichni, že jsem jej zavraždil. Nyní jsem byl propuštěn ze žaláře. Ty právníky najíti nemohu a proto přicházím, abych to řekl vám."

Clancy se již nyní pamatoval na celou věc docela jasně. Byl to jeho první velký vražedný případ, když jako nováček v řadách jízdní policie strávil první zimu v oblasti dalekého severu v pátrání po Švédovi jménem Sigrid. Když jej posléze dopadl a zatkl, Sigrid se ovšem dokládal svou nevi-

nou, ale jinak nekladl naprosto žádného odporu. Clancy jej přivedl zpět bez jakýchkoli obtíží. Mnoho lidí znalo Švéda Sigrida, muže obrovité postavy se srdcem dítěte, jako jednoho z nejlepších stopařů a nejspolehlivějších průvodců v celém severozápadu. Ale tři lidé ztožnili tělo, vytažené tehdy z řeky Tanana, jako mrtvolu Jima Lassitera. Sigrid byl jeho společníkem. Byli viděni pohromadě krátce před tím. Sigrid se pak objevil ve Forty Mile s objemným pytlek zlatého prachu. Upadl v podezření, že zavraždil a oloupil svého společníka, což jest nejtěžším zločinem v oblasti dlouhých a tuhých zim. Tehdy před patnácti lety se o tom hovořilo všude tam, kde se dobrodruzi v dalekých severních končinách kupili kořalem ohňů; otužili mužové kroutili při zprávě o Sigridově zločinu povážlivě hlavami a přísahali, že nelze věřit již nikomu na světě. Ať důvěruje člověk komukoli, vždy se dočká sklamání.

Clancymu prolétla mimoděk hlavou myšlenka, že má před sebou pomatence. Proto se rozhodl, že bude nejlépe, bude-li s ním jednat žertovným způsobem.

"Nuže, Sigride, našel jste mne tedy a sdělil se mnou vše, co máte na srdci," pravil k němu s úsměvem. "Co máte v úmyslu dále, starý brachu?"

Sigrid zakýval svou velkou hlavou.

"Nyní se pokusím najít Jima Lassitera," odvětil.

"Kdyby se vám to podařilo, byl by to skutečně povedený žert na jízdní policii," zněla odpověď Clancyho.

"Ano. Bylo by to velké překvapení pro vás všechny," podotkl Sigrid. Potom se obrátil a sáhal po svých sněžnicích a tlumoku, které měl ležeti na podlaže nedaleko kamen. "Nyní již půjdu."

Scot McDougall postoupil chvatně ku předu. V této době byli návštěvníci v Kandiku velice řídkými a tento byl zvláště jakoby nebem seslán k rozptýlení každodenní nudy.

"Zdržte se tu ještě nějaký čas," pravil k němu. "Víte přece, že jste nám vítán právě tak, jako na jaře květiny." Vida však, že Sigrid se chystá přece jenom k odchodu, dodal: "Nezasedněte s námi tedy aspoň ke stolu, nežli se vydáte na cestu?"

Švéd zůstal nicméně hluchým ke všemu přemlouvání. Vtisknuv do faktorovy dlaně

papírový pětidollar, poznamenal: "To máte za jídla, která jsem zde snědl. Tak — a nyní odcházím."

Bez jediného dalšího slova kráčel ke dveřím a vyšel ven.

"At' mne vezme sám rohatý!" vyrazil ze sebe v údivu Clancy.

* * *

Minul rok. Potom uběhlo zase půl roku. Léto, těchto zázračných čtrnáct týdnů polo-arktického léta, přišlo do krajiny v oblasti Kandiku v plné nádeře. Vál teplý vítr a celá krajina směrem na jih se pokryla svěží zelení až k Bílým Horám, jejichž věčným sněhem krytá temena se tyčila k azurovému nebi. Vzduch byl čistý a vzpružující jako šampaňské víno; řeka Kandik, která se již vybouřila z jarního rozvodnění, valila se v před klidněji, ale přece jenom v jakémsi bujném opojení nad tím, že se jí podařilo sprostiti se ledových pout dlouhých zimních měsíců. Po její zčeřeně hladině rejdovalo pestrobarevné vodní ptactvo, jehož žvatlání se mísilo s jásavým zpěvem opeřenců, hnízdicích v křovinách podél obou břehů a veselým kejháním divokých hus, táhnoucích v závratných výšinách. Na všech stranách pestřily se květiny, plnicí vzduch lahodnou vůní. Zdálo se, že příroda slavila tu své z mrtvých vstání po hrozných blizzardech a děsných vichřicích, jež srážely rtuť na 70 stupňů pod nulou.

To tam bylo ono příšerné, mrtvé ticho bez jakékoli známky života a úmorné mrazy, při kterých se zdál tuhnutí i vzduch; jakoby dotekem čarovného proutku zmizely dlouhé, modravé stíny sněhu a sané, tažené spřežením psů s omrzlými prackami. Bylo léto a příroda se rozjásala.

Historie se opakovala. Do Kandik Valley přijel opět seržant Clancy. Konal svou obvyklou letní návštěvu.

Jízdní policista a starý Scot seděli venku před stavením, pokuřující spokojeně z dýmek a majíce nakloněné židle opřeny o stěnu. Seržant Clancy naslouchal vyprávění starého muže, ale pojednou přerušil jeho řeč zvednutím ruky a zahleděl se na stezku, táhnoucí se planinou.

Směrem ke stanici kráčeli po ní dva muži.

"Cizinci," poznamenal Scot McDougall.

"Jedním z nich je Švéd Sigríd," pravil zvolna seržant, nespouštěje s přichozích očí.

Sigríd položil svému společníku ruku na rameno a jako na dané znamení kráčeli oba muži přímo ke Clancymu. Druhý z přichozích byl v obličejích zarostlý hustým vousem a byly na něm zřejmě znatelné obavy. Podíval se na seržanta a potom se jeho zrak ztočil jinam.

"Jak se máte, Sigríde?" zdravil Švéda vesele Clancy.

"Jsem rád, že vás opět vidím," prohodil k němu rovněž Scot. "Nedělal jste snad čtyři sta mil dlouhou cestu od Forty Mile — či ano?"

K nemalému jeho překvapení přisvědčil Sigríd pokývnutím hlavy.

"Ano. Celou cestu od Forty Mile a ještě dále. Konali jsme ji oba, já i Jim Lassiter."

"Jim Lassiter?" Oči seržanta Clancyho se při této otázce široce otevřely.

"Jim Lassiter?" přizvukoval mu v údivu i šedivý faktor Scot. Vzápětí na to dodal: "Má pravdu. Toto je skutečně Jim Lassiter, nebo moje jméno není Scot McDougall."

"Ano. Je to opravdu Jim Lassiter. To bych řekl, že ano," prohlásil pevným hlasem Sigríd. Jeho oči zářily nyní neobvyklým leskem. Dřívější výraz beznaděje a utrpení z nich vyprchal nadobro. Místo toho se v nich odráželo pevné odhodlání.

"Ale —"

Clancy chtěl něco namítnout, nemohl však nalézt slov.

"Jak jste jej nalezl?" vyrazil ze sebe Scot McDougall.

Sigríd se na tuto otázku rozhovořil. — Trhanými větami začal vyprávět o svém vytrvalém pátrání, o vypytování se na všech možných stranách, o plavbě nákladním parníkem do Valparaiso, přes oceán do Liverpoolu, zpět do Montrealu, o cestě průmyslem Kicking Horse do Britské Kolumbie, o ustavičném hledání stop a bdělosti, o chůzi na dlouhé vzdálenosti, když se mu nedostávalo peněz na jízdu vlakem, o nucených zastávkách, kdy musel přijmouti jakoukoli práci, aby si vydělal na další cestu, o sklamaní, když viděl, že sledoval mylnou stopu a musel se vraceti zpět a začít s pátráním v jiném směru, o pevné naději, která mu dodávala síly, když všechna jeho snaha se zdála vyznívat na plano. Bylo to přímo neuvěřitelné líčení svízelné a útrap, jež skončily

teprve potom, když Sigrid se dostal posíléze do osady při řece Skeena a našel tam toho, po kterém pátral na obou polokoulích světa.

Když byl konečně hotov, obrátil se k seržantu Clancymu.

“Řekl jsem vám, že není mrtev,” pravil k němu. “Řekl jsem vám to již před patnácti roky. Řekl jsem to právníkům, soudcům i žalářímu kaplanovi. Ale nikdo z nich Sigridovi nevěřil. “Ten člověk jest mrtev,” povídal každý z nich. A nyní jsem dokázal, že mám pravdu. A on to věděl rovněž. Věděl, že jsem v žaláři, poněvadž měli za to, že jsem jej zavraždil. Ale místo aby se přihlásil a dokázal moji nevinu, připlazil se zpět jako

had, zmocnil se zlata, které jsme měli schováno v úkrytu a zase zmizel. Domníval se, že se to nikdy nedozvím.”

“Vidíte tedy,” pokračoval Sigrid vítězným tonem. “Zde jest člověk, o kterém pravíte, že jsem jej zavraždil. Vy, Clancy, jste mne poslal na patnáct let do žaláře pro zabití člověka, který jest nyní na živu. Odpýkal jsem si přisouzený trest. Nyní — —” při těchto slovech vytrhl Sigrid z pouzdra u opasku revolver a vpálil Lassiterovi před zraky obou překvapených mužů kuli přímo do srdce “— nyní jsem provedl vraždu, za kterou jsem byl již potrestán. Napřed přišel trest. Nyní přišel zločin. Co tomu říkáte?”

Zámek v Lánech, letní sídlo presidenta Československé republiky.

Lány, v nichž je letní sídlo presidenta ČSR., je farní ves v politickém okresu Slánském a v soudním okresu Novo-strašeckém a má stanic Buštěhradské dráhy. V okolí jsou kamenouhelné doły, velký dvůr a lihovar Slovanky. U loveckého zámku bývala obora s vysokou zvěří, která je nyní zvana oborou krivo-klátskou. Dnešní myslivna Pustá Dobrá při oboře bývala kdysi tvrzí. Lovecký zámek stával již za Rudolfa II., v 18. století nechala ho Marie Anna kněžna Fuerstenberková přestaviti a roku 1825 zvýšiti o jedno poschodí a založiti krásný park. Po válce majetek od Fuerstenberků koupila čsl. vláda. Roku 1832 byla z Prahy do Lán postavena koňská dráha pro dopravu dříví, Buštěhradská železnice byla postavena až r. 1869. Na konci 14. století sídlil v Lánech vladyka, později tam byla postavena tvrz, kterou Rudolf II. nechal přestavěti na královské sídlo. Na lánském hřbitově je pohřbena pí. Charlotta Masaryková, choť presidenta T. G. Masaryka.

Ve spárech moderního upíra.

PRO KALENDÁŘ "HLASATEL" NA ROK
1936 NAPSAL STAN. NOVOTNÝ.

LIDNÝ zimní večer snesl se na Chicago. Bylo po šesté hodině, když otevřela se postranní dvířka velké továrny a z nich vyšel na ulici muž. Byl to Josef Holý, strojník v továrně, který byl na cestě k domovu, jež ho vedla na periferii velkoměsta. Nebyla to cesta příjemná a velký kus cesty musel vykonati pěšky od konečné stanice pouliční elektrické dráhy.

Když Holý vystoupil z pouliční dráhy, ocitl se v okolí nevlnném, ale cestu tu znal denně, takže uvykl již na nepříznivé to okolí, jímž mu bylo kráčet.

Žlutavé světlo pouliční svítily vrhalo nepříjemný stín na zasněženou cestu, vroubenou křovinami. Tu a tam stál osamělý strom, jehož bezlisté větve skláněly se pod tíží sněhu.

Po léta konal strojník Holý tuto cestu, znal ji tak přesně, že mohl po ní jíti se zavázanýma očima. K zakoupení ani levného automobilu nedostačovaly mu prostředky, neboť domek byl zatížen ještě značným dluhem, který z poměrně skromného výděлку uplácel. A i o ten dnes přišel, byv propuštěn z práce.

Špatně osvětlená cesta ho neobtěžovala, jen silná vrstva sněhu sťažovala jeho kroky. Pomaleji než obvykle ubíral se k domovu, až došel na silniční křižovatku, kde zpozoroval koleje ještě zcela čerstvé, sněhem, který se v mírných vložkách snášel k zemi, ještě nezapadané.

Stopy směřovaly k severu do preriei.

Holý se poněkud podivil, neboť v těchto místech zřídka kdy jel nějaký vůz. Podle stop byl to automobil se širokými pneumatikami. Strojník měl však ještě míti další příčinu k divení. Došel k nové svítilně, jež vrhala zář na sníh, koleje a ještě na něco jiného.

Zůstal státi. Sehnul se, aby mohl lépe viděti. Potřásl hlavou....

Na zemi spatřil úlomky skla a krvavé skvrny. Vše to uviděl po straně kolejí.

Co se zde přihodilo? Zde na tomto poměrně osamělém místě? musel se Holý v duchu tázati. Odpověď — aspoň ne hned — na otázku tu nenašel. Jeho zvědavost byla vzrušena, proto chtěl zvědět něco bližšího.

Brzy též zpozoroval, že se krvavé skvrny táhnou dále. Došel po stopách ke křoví, kde spatřil jakýsi předmět, zabalený v obyčejném papíru. Strojník zvedl balíček a znovu zavrtěl hlavou.

"Odevzdat na nejbližší policejní stanici," stálo na papírovém obalu napsáno tužkou. Holý měl dojem, jakoby se jednalo o život a smrt.

Koleje na osamělé cestě, úlomky skla a krvavé skvrny, jež poukazovaly k tomu, že ten, jenž se ve voze nalézal, rozbil jeho okno, aby mohl vyhoditi balíček, který mu měl snad zachrániti život nebo opatřiti svobodu — vše to probíhalo v hlavě inteligentního strojníka, který ochotně chtěl pomoci nešťastníku, jenž tak neobvyklým způsobem pomoci se dožadoval.

Rychle pospíchal, aby se dostal k nejbližší policejní stanici craginské. Bez dechu vkročil do úřadovny, kde podal zprávu o svém nálezu. Byl poukázán k veliteli stanice, kapitánu Smithovi, jenž nalézal se ve vedlejší místnosti.

"Co je?" tázal se kapitán.

Tímto dotazem přerušil kapitán, mladý ještě muž, hovor, který vedl se starším mužem a obrátil se k Holému.

"Našel jsem tento balíček na cestě k domovu."

"Ukažte!"

Strojník položil balíček na stůl.

Starší muž vrhl na balíček pohled, a když kapitán chtěl jej otevřít, podal mu rychle kapesní nůž a pravil: "Zde, pane ka-

pitáne, použijte tohoto nože!"

"Proč?"

"Snad by bylo dobře, aby obal se příliš nepoškodil."

"Nu třeba, Mullere," odpověděl s úsměvem kapitán Smith a opatrně roztříhl obal a vyňal malý zápisník, který měl na přední straně pozlacený monogram A. L.

"Zápisník patří nějaké ženě," prohodil Mueller, "a žena ta jest blondýnka." Překvapeně oba přítomní na něho pohleděli. On pak ukázal na jemný světlý vlas, který byl přichycen na chlebové zálepce obalu.

"Jak jsem byla zavražděna," četl kapitán Smith hlasitě na první stránce zápisníku.

Bylo to velmi překvapující. Mueller, dle všeho starý detektiv, bedlivě prohlížel zalepení obalu.

"Ten nápis vypadá jako nějaké bláznovství," pravil kapitán. Mueller pokrčil rameny a tázal se Holého:

"Kde jste našel ten balíček?"

"Na osamělé cestě k mému domovu."

"Kdy?"

"Asi před čtvrt hodinou."

"Povězte bližší podrobnosti."

Holý podal krátkou a přesnou zprávu.

Detektiv spíše k sobě než druhým dvěma přítomným osobám prohodil: "Kam asi tu ženu vezli?"

Kapitán prohlížel dále zápisník, ale nevypátral žádné nové stopy.

"Proč soudíte, že se jedná o ženu?" tázal se. "Písmo nasvědčuje spíše mužské ruce. Tak pevně —"

"To je proto, že bylo psáno hrubým pérem," přerušil Mueller řeč kapitána a ukázal na obal: "Zde jest to samé písmo. Ale tužka, kterou zde vedla ta samá ruka, byla tvrdá a ostře ořezaná a proto vystupuje zde zřetelně povaha ženského písma."

"Máte pravdu, Mullere! Vezměme tedy za to, že se jedná o ženu. Zda jest šilená — to zvíme později."

"Ano," suše odpověděl detektiv a oblékal si zimník.

"Vy chcete pryč, aniž byste se přesvědčil dříve o obsahu zápisníku?" tázal se kapitán Smith.

Mueller přisvědčil.

"Snad se podaří něco vypátrati z kolejí vozu. Knížечku můžete si zatím vy, kapitáne, přechisti a pak potřebné zařídit."

Mueller se oblékl.

"Ještě padá sníh?" tázal se Holého.

"Padal, když jsem sem šel, ale málo."

"Dobře, pojd'te se mnou!"

Mueller pokývl svému přestavenému na pozdrav hlavou a spěchal s Holým ven.

Kapitán byl spokojen.

Posadil se k svému psacímu stolu a počal čísti zápisník, který tak zvláštní cestou dostal se mu do ruky. Vždy rychleji jeho oči letěly po popsaných listech a jeho zájem stále stoupal. A když asi za půl hodiny dočetl, vzbodil se a přecházel úřadovnou a ticíce myšlenek kmitalo se mu hlavou.

A jedna z těchto myšlenek stále se mu vracela a sice: "Žena ta není šilená." Zatím co kapitán přecházel a přemýšlel, vrátil se Mueller a svlékl zimník. Kapitán v zamýšlení ani jeho příchodu nezpozoroval.

"Je to žena! Dáma! A je-li šilená, pak její šilenství má metodu."

Tak počal mluvit Mueller svým klidným způsobem. Kapitán jako ve snu sáhl po jemném kapesníku, který mu detektiv podával a který šířil příjemnou vůni.

"Od ní?" zabručel.

"Od ní," odpověděl Mueller. "Musíme za to míti, neboť šáteček má týž monogram A. L. jako je na zápisníku."

Kapitán byl zřejmě rozčilen.

"Nu?", tázal se

Byla to právě tak obsažná jako krátká otázka a bylo viděti, že kapitánu mnoho záleží na odpovědi, kterou očekával dostati. objevil. Bylo toho ovšem málo — jak minil kapitán, který netrpělivě krčil rameny, když detektiv skončil.

Mueller ovšem poznal, že kapitán očekával více, usmál se lehce — byl't sám se svým objevem spokojen.

"To je vše?" zabručel zklamaně Smith.

"To je všechno," opakoval klidně detektiv a dodal: "A to je hodně. Úplně popsaný zápisník, jehož obsah jste, kapitáne, jak soudím z vašeho rozčilení, se zájmem přečetl, kapesník a řídká, vzácná voňavka, již šáteček je napuštěn, opakuji, je jistě hodně. — Mimo toho máme pečeť a ještě tak všelicos. Myslím, že dámu zachráníme, nebo aspoň pomstíme."

Kapitán Smith pohleděl překvapeně na detektiva.

"Jsme v milionovém městě," pronesl.

"Já jsem již ve dvou polokoulích hledal zločince a našel je", prohodil klidně Muel-

ler, načež kapitán jemně se usmál a stiskl detektivovi ruku.

“Ano, vy Mullere! Vždyť zapomínám, co jste již vykonal.”

“Nic, co by nebylo v možnosti lidské — a více také není třeba — poněvadž také zločinec nemůže vykonati nic, co by v možnost lidskou nespadlo a ostatně každý vždy zanechá nějakou stopu a provede nějakou

restaurantu, zapálil si doutník a usedl na pohovku, pohrouživ se v myšlenky.

Detektiv zahloubal se mezitím do přehlížení obsahu zápisníku. Zatím co studoval jeho obsah, podíváme se, co na své předešlé pochůzce objevil....

Mlčky on a Holý vyšli do nepřívětivého zimního večera. Asi za čtvrt hodiny došli na místo, kde předtím Holý našel povědomý

Z VÝSTAVY V SAN DIEGU.

Mezinárodní výstava v San Diego v Kalifornii se vyznamenávala krásnými budovami, mezi nimiž byla tato, zvaná palácem potravin a nápojů.

hloupost. Jedná-li se zde opravdu o zločin, pak ho odkryjeme.”

“Nu, učinite, co dovedete,” s přívětivým úsměvem pravil kapitán Smith.

Detektiv přisvědčil a ujal se opět slova: “Smím?” a vzal zápisník a jeho obal se stolu a s oběma předměty odebral se do přílehající místnosti, jemu vyhrazené.

Kapitán rozkázal jednomu z policistů, aby opatřil pro Mullera večeři z blízkého

nám balíček. Mueller neobjevil zde vlastně nic nového — ale přesně zjistil směr, odkud automobil přijel dle kolejí vytisknutých širokými pneumatikami. Rozhodně jednalo se o silný vůz.

“Chcete sledovat koleje ve směru, odkud vůz sem přijel?” tázal se detektiv Holého. Ten byl s tím srozuměn.

“Musíte mi však podati zprávu co nejdříve!”

"S radostí," odvětil strojník, a pak se oba muži rozešli opácnými směry. Dříve než Mueller ujal se prohlídky druhým směrem, zdvihl úlomek skla.

"Je to obyčejné sklo," pravil, pozoruje úlomek. "Pochází asi ze zadního okénka automobilu."

Sledoval pak volně stopy vozu. Musel ovšem oči míti všude, neboť snadno se mohlo stát, že ruka, která balíček z vozu vyhodila, také mohla vyhoditi ještě cosi jiného, co by mohlo přivést na její stopu.

Snih, který dosud jen málo padal, počal se snášeti hustěji, a Mueller byl donucen kráčet rychleji.

Brzy nebude koleje více viděti, zatím ještě byly dosti znatelné. Vedly na nezastavené pozemky, zahrnuly na pahorek, kde náhle skončily, neboť tam vál prudký vítr a ten jakoukoliv stopu smetl.

Mueller stanul nyní na místě, kde silnice se dělila. Na pravo vedla cesta k továrnímu okrsku, na levo do blízké osady a přímo mezi pole, louky a lesiny.

To vše věděl detektiv — ale jeho znalosti míst nic mu neprospěly, neboť stopy po automobilu byly zcela zahlazeny. Nezbyvalo mu než se vrátiti. Snad byl Holý šťastnější. Mueller vracel se zpět do města. Nedaleko místa, kde se cesta rozbíhala, stálo křovisko, s něhož prudký vítr všechny sněhové vločky smetl. Detektiv křoví bedlivě prohlédl a našel opuštěné ptačí hnízdo a šáteček, který tam dle všeho již dříve klidně ležel a i pátravým zrakům detektiva zprvu ušel. Rychle šáteček zdvihl. Jemná, zcela zvláštní vůně linula se z kapsníku, který byl silně naparfumován, jak bývá zvyklostí dam z lepší společnosti. Šáteček musil býti jistě v nějakém spojení s automobilem. Sem přijde jen málo lidí, kteří mívají podobné jemné kapesníky.

Zajisté, že ho měla nedávno ještě ona osoba, která vyhodila z vozu zápisník. Že kapesník jen krátkou dobu spočíval v křoví, nasvědčovala i okolnost, že byl suchý.

U nejbližší svítilny zjistil detektiv zcela určitě, že šáteček tak jako zápisník nesl jemně provedený monogram A. L.

To byly objevy, které získal Mueller na své pochůzce.

II.

V místnosti, do níž vešel detektiv, bylo příjemně teplo. Položil zápisník a obal na

stůl, který stál v koutě a otočil elektrické světlo, jež jasně ozařovalo úřadovnu. Pak svlékl zimník, pověsil jej — Mueller byl velmi přesný muž — upravil si větrem poněkud rozčuchané vlasy a konečně usedl ke stolu.

Mezitím také byla mu přinesena večeře, kterou s chutí pojedl, pak si zapálil doutník a chopil se knížečky.

Je vidět, že Josef Mueller, proslulý detektiv, šel na svou práci s největším duševním klidem. Dlouho, velmi dlouho pozoroval vnější stranu zápisníku. Zápisník byl elegantního menšího formátu a svázan byl v hnědé kůži. Na přední části proveden byl zlacenými písmenami monogram A. L.

Jeho listy skládaly se z jemného papíru. Bylo jich asi padesát a všechny byly popsány. Písmo, na počátku pěkné a úzké, ke konci bylo silně pozměněno a bylo lze seznat, že ke konci je vedla silně se třesoucí rozčilená ruka. A ten strašlivý nápis: "Jak jsem byla zavražděna."

V zápisníku nalezl též jízdenku elektrické pouliční dráhy. Desky zápisníku vydávaly tutéž vůni jako kapesník. Detektiv počal čísti na první stránce.

"Ach, ona jest ještě mladá," zamručel, když přečetl první řádky, "věří ještě na věrné přátelství." Řádky zněly: "Dnes, 28. července, Olga odejela. Jsem hluboce zarmoucená. Snad nikdy více tě neuvidím, tebe jedinou, věrnou tvou přítelkyni."

"Tehdy ještě byla šťastná, bezstarostná," prohodil k sobě detektiv a četl dále. Byly to poznámky o krátkých výletech, návštěvách u přátel a o malých domácích událostech.

Detektiv dospěl k poznámkám, jež byly psány tužkou. A. L. byla ve městě, kde učinila různé nákupy a sice různé dárky a šatstvo a prádlo pro dívky.

"Jest bohatá, laskavá a dobročinná," pomyslí si Mueller, neboť při značných obnosech, jež v zápisníku byly uvedeny, našel poznámky, jež mu pravily, že A. L. pro sebe ony nákupy neučinila.

"Pro mé staré, dobré Mertenovy", stálo při nákupu jídelního souboru. Jiná poznámka zněla "pro náš kostel".

Také nákup šatstva a prádla nesl poznámku "pro mou školu chudých. Poznámky byly zběžně zaneseny tužkou.

Mueller počal již chovati sympatie pro pisatelku, jejíž pořádku milovnost, ano, pedantická přesnost nasvědčovala, jaká je to šlechtná duše.

Lístek za lístkem pročítal detektiv a konečně došel k onomu, na němž bylo napsáno: "Jak jsem byla zavražděna!"

Mueller sklonil hlouběji hlavu nad nepochopitelnými těmi slovy. Jak zcela jiné bylo toto písmo. Jaké rozčilení mohlo je tak změnit. Rozčilení, jež snad pocházela ze strachu před hrozící smrtí nebo blížícím se provedení ohavného zločinu?

Že to byla nesporně táž ruka, která napsala charakteristické poznámky a tato strašlivá slova, dokazovaly jednotlivé mimořádně charakteristické tahy v obojím písmu.

Také inkoust, jímž písmena A. L. tu a tam byla napsána, byl zcela rozdílný. První listy byly psány inkoustem jasně modrým, pozdější inkoustem černým, starším, jakým psávají lidé chudí a zřídka pišící.

Tu a tam bylo písmo také setřeno. Zvláště v posledních řádcích bylo písmo téměř nečitelné. Neměla asi po ruce pijavého papíru. A co ten nadpis!

Psala jej duše pomatená? Nebo měla A. L. za to, zatím co psala, že každá pomoc musí přijíti již pozdě, že nic a nikdy již nemůže zabrániti zločinu, který na ní má býti spáchán, takže to již považovala za hotovou událost!

Mueller hluboce si vzdychl, než jal se čísti dále. Jeho ruka se při tom křečovitě sevřela.

Detektiv byl klidný muž a v opovržení a nenávisti choval každou špatnost — a z této nenávisti vyvinul se jeho slídící čich, kterým se tak proslavil a který již tak mnohým zločincům stal se osudný. —

"Sotva mne může ještě někdo zachránit, snad ale pomstíti! Proto zde piši, co jsem zažila od mého odcestování." Tak stálo pod podivným nadpisem, a když k tomu Mueller došel, vstoupil do kanceláře kapitán Smith.

"Chcete promluvit s Holým? Právě přišel!"

Mueller rychle povstal.

"Zajisté." A telegrafovali a telefonovali jste všem policejním stanicím a nádražím?"

"Ovšem," ujistil kapitán. "Zpráva byla již podána též radiovým rozhlasem všem policejním četám."

"A též do nemocnic a různých ústavů pro šílené?"

"To nikoliv!"

Kapitán ihne vyšel, aby potřebné zařídil. Strojník Holý vstoupil.

Zřejmě se chvěl zimou, a detektiv mu podal číšku horké kávy, jež zhřívala se na radiátoru.

Vypijte to, zahřejete se, vždyť se zimou jen třesete! Jest vám něco?"

Holý se smutně pousmál. "Nejsem nemocen," pravil, "ale byl jsem dnes propuštěn z práce a tak jsem v beznadějném postavení. Na domku našem vážne ještě značný dluh, zima na krku."

"Jste ženat?"

"Nikoliv, ale jest se mi starati o staříčkou matku.

"Dejte kapitánovi Smithovi svou adresu. Opatří vám snad práci. Rádné muže potřebuji vždy a všude. Nyní ale vypijte kávu."

Holý kávu vypil na jeden doušek.

"Stopa jest tedy na obě strany ztracena," řekl mezitím Mueller klidně — rovněž tak klidně dodal: "ale my ji nalezneme. Hleďte též vy, — nemáte prozatím nic na práci. Budete-li míti v hledání štěstí, budete míti práci pro vždy."

Ruměnek, který vyvstal na tváři strojníka a jeho pohled prozradil detektivovi, že Holému se taková práce nezamlouvá. Mueller položil mu ruku na rameno a vážně pravil: "Nemusíte býti tajným policistou — protože — nu — poněvadž se vám slídění asi nezamlouvá — ale já vám pravím — že my, když máme srdce a hlavu na pravém místě, můžeme lidstvu více prospěti, než mnozí občané, kteří by nám ani ruku nestiskli. Tak — teď mám práci. Dobrou noc."

S těmi slovy vystrčil zaraženého Holého Mueller z jizby, zavřel za ním dvěře, posadil se ke stolu a pokračoval ve čtení zápisníku:

"Středa, jest opravdu dnes středa. Přinesla mi dnes noviny středeční, z 20. listopadu. Noviny ještě bylo čísti tiskařskou černí — ale zde jest tak vlhko — takže časopis může býti starší. Byl-li u mne lékař? Dosud jsem nikoho nespátřila, než onu starou paní, jejíhož jména neznám a která se mnou nehovoří. Jinak jest dobrá. Přece ale bojím se jejího tvrdého obličejce a úsměvu, kterým na všechny mé otázky a prosby odpovídá.

"Jste nemocná."

To jsou jediná slova, jež pronese a při tom ukazuje na čelo.

"Považuje mne tudíž asi za šílenou, nebo aspoň tak dělá, jakoby věřila, že šílená jsem.

"Jaký to má hlas. Musí býti též nemocná, neboť kašle celou noc. Slyším ji skrze zed'. Spí v pokojíku vedle mne. Já ale — já nejsem nemocná, ani tak ne, jak ona za to má. Nemám žádné horečky více. Můj hlas jest pravidelný a klidný. Také se dovedu i na to nejmenší upamatovati — až k onomu nápoji na nádraží. Co asi bylo v té čišce čaje, kterou mi můj spolecestovatel skoro násilně vnutil?

"A co to bylo za muže?

"Byl tak zdvořilý, starostlivý, tak otcovský. Od té doby jsem ho více nespatriła a přece pocituji, že jest to on, který mne v tuto past' vlákal, z níž více živa vyjít nemám. Pokusím se jej popsati. Jest velmi veliký, silný, světlolasý a nosí krátce přistřižený šedivý anglický knírek. Na pravé tváři má jizvu. Oči jeho se skrývají za brýlemi. Jeho hlas jest tichý a klidný, jeho chování bezvadné.

"Netrpím — nebo jsem po svém omámení na to zapomněla. Šílená nejsem a bázeň, která mne zachvacovala, nepochází z nějakých představ, nýbrž pochází z opravdového nebezpečí, jež mne obklopuje. Mám hlad, ale neodvážuji se něco jísti vyjma vajec, jež dostávám ku kávě a do nichž nelze nic dát. Když jsem včera ochutnala polévku, zdálo se mi, jakoby měla jakousi cizí chuť. Od té doby žádného podezřelého jídla se ani nedotknu. Chci býti aspoň při vědomí, až můj vrah přijde — a jedem mne se světa nesmí odstraniti.

"Když jsem předevečirem večer přišla k plnému vědomí, nalezla jsem na stolku u mého lůžka dopis. Byl psán v italské řeči, jež jest mi známa. Podpisu na dopisu nebylo. V tomto záhadném dopisu stálo, bych jasně a zřetelně napsala svému poručníkovi list, že z příčin, které nikomu nemohu prozraditi, jsem si vzala život. Učiním-li tak, pak můj nynější pobyt bude vyměněn za daleko příjemnější útulek a brzy budu svobodna — neučiním-li tak, budu opravdu se světa odstraněna.

"Péro, inkoust a papír byly připraveny k odpovědi.

"Nikdy", napsala jsem — potom zmocnila se mne zoufalost nad mým strašlivým, záhadným osudem. Mohla jsem skutečně být přirovnána k šílené. Konečně dostavila se ke mně ona stará pani. Prosila jsem ji, pak vyhrožovala. Nic ji nerozčílilo. Zničena klesla jsem na lůžko. Žena přiložila mi na obličej mokrý ručník. Byl cítit něčím neznámým. Usnula jsem. Tehdy byla, aspoň věřím, ještě nějaká jiná osoba v pokoji. Nebo stařena mluvila sama se sebou? Následujícího jitra zmizely dopis, moje odpověď a psací náčiní. Bylo tomu tak, jak jsem za to měla. Ještě jedna osoba byla u mne. Když jsem se ráno probudila, na koberci vedle stolu ležela jízdenka elektrické pouliční dráhy. Vzala jsem ji k sobě.

"Zdá se mi, že jest dnes neděle. Někde blízko musí býti nějaká továrna. Slyšela jsem houkati její sirénu. Ráno, v poledne a večer jest slyšeti hluk — to jsou pracovní dny. Dnes jest ticho, musí býti tedy neděle. V pondělí, 18. listopadu, jela jsem sem a přijela sem večer — což ale vím, kde jsem? Přijela jsem na Union nádraží. Bylo mně chladno a nevolno — tu mi onen muž nabídl číšku čaje a co se stalo potom? Kde jsem? Po 20. listopadu, to jest jisto, byly mi dány střeďeční noviny. Z nedopatření, nebo zůmyslně. A dnes jest neděle. První neděle od mého odcestování. Nevím to, jen tolik vím, že jsem odcestovala 18. listopadu, a že jsem před odjezdem mluvila se svým dobrým správcem a potom jsem padla někomu do rukou, který má zájem na mém zmizení.

"Byla jsem vyrušena. Stará dostala návštěvu. Nějaký muž byl u ní. Měli spolu spor. Jednalo se o mně. Naslouchala jsem. Stařena nechtěla něco učiniti, co on jí nakazoval. Poroučel jí, aby odešla, ale ona mu odporovala. Co zamýšlí? Ona mne nechce nechat samotnou. Já ji více nenávidím. Ona není docela tak špatná. Jest vůbec špatná?

"Když muž odcházel, musel míti zlost, neboť bouchl dveřmi. Dnes jsem před ním ovšem jista, ale z rozčilení nemocna. Nebo jsem opravdu šílená? Ještě jsem něco zapomenula poznamenati! Když jsem opět nabyla vědomí, našla jsem vedle sebe lístek. Jeho obsah mi pravil, že jsem zasvěcena smrti. "Chraňte se přivolati z venku pomoc. Jediný výkřik a přestanete žít." Bylo tak napsáno rovněž v italštině. Proč? Aby tomu stařena nerozuměla? O lístku věděla, neboť ho

ode mne si vyžádala. Že jsem to zapoměla poznamenat, znepokujeje mne! Jsem snad přece jen nemocna? Jestliže ještě ne — v této úzkostlivé samotě mohu opravdu onemocněti. Jak smutný jest můj pokoj — je to opravdové vězení.

Opět uběhl jeden den, den plný úzkosti. Jsem přece šílená? Jsem ve vězení? Nebo jest to jizba pro šílené? Stala jsem se obětí nějakého padoucha?

"Stařena právě odnesla jídlo. Prosila jsem ji, aby mně přinesla vejce, že nic jiného jísti nebudu. Přislíbila. Všechny věci, jež měla na cestě s sebou, byly mi odňaty. Ještě štěstí, že jsem měla v kapse šatů zápisník a lahvičku voňavky. Ve stolku v mém pokoji našla jsem staré péro a trochu inkoustu.

"Pátrají již po mně? Mým poručíkem jest Theodor Morris, velkoobchodník na La Salle ul. Já se jmenuji Anna Lundberghová.

"Opět byl zde onen cizinec. Slyšela jsem jeho klidný hlas. Mluvil s mou hlídačkou na chodbě. Poslouchala jsem. Některým slovům jsem porozuměla. "Zítřka večer. Žádná zodpovědnost!" Vztahovala se tato slova na mne? A když? Kam mne chtějí dopravit? Neodvažují se tedy usmrtit mne zde? Hlava mi jde kolem! Po tři dny neměla jsem ani kapky nějakého nápoje. Neodvažuji se napít, neboť v nápoji mohl by býti nějaký omamující prostředek nebo jed.

"Kdo má zájem na mé smrti? Jmění, které mi bude vydáno při mé zletilosti, nemůže býti příčinou, jež mne do tohoto nebezpečí uvedla, neboť kdybych zemřela, tu dle poslední vůle mého otce připadne dobročinným ústavům, neboť žádných příbuzných nemám.

"Kdo tedy — neboť nikomu jsem nic zlého neučinila — přeje si mé smrti?

Čtvrtek. Dnes tedy má býti něco proti mně podniknuto! Moje hlídačka jest neklidná. Přinesli mně mou cestovní tašku. Celou noc jsem ani oka nezavřela. Usmrtití mohou jen mé tělo — Z okna vidím kostel se štihlou věží, jejíž vrchol končí pozlacenou bání. To jest vše, co odtud mohu vidět. Před kostelem stojí dva stromy." —

To byla poslední slova, jež Anna Lundberghová napsala do zápisníku. Detektiv po oči, podobal se hluboce spícímu, leč jeho přečtení zápisníku zavřel po několika minut mysl nebyla nikdy čilejší než právě nyní. nyní. Potom se zdvihl, vzal s věšáku zimník,

oblékl jej, sňal klobouk a vešel ke kapitánovi Smithovi.

"Kam, Mullere?" tázal se tento.

"Na severní La Salle ulici, dovolíte-li."

"Nyní? Vždyť jest již skoro jedenáct hodin. Myslíte, že věc má takový spěch? Víím mimo to, že Morris jest čestný muž!"

"Mnohý jest považován — také u nás — za čestného muže, pokud jej přesněji neznáme," klidně pronesl detektiv.

"Tak vy chcete Morrise lépe poznati?" usmíval se kapitán, a Mueller odpověděl jen krátce: "Ano, tak jest."

"A to ještě dnes?"

"Ještě dnes! Uprostřed spánku, neboť tu člověk obyčejně nabude správného pojmu o lidech."

Kapitán Smith přistoupil k svému pracovnímu stolku, vystavil detektivovi potřebný úřední poukaz, a tento za několik minut nato již kráčel ulicí k nejbližšímu stanovišti autodrožek.

Sněžilo důkladně, a studený severák skučivě svištěl ulicemi. Bylo právě tři čtvrti na dvanáct, když drožka zastavila před obydlím pana Morrise. Ze stínu domu vystoupil nějaký muž. Byl to policista MacCarthy v občanském obleku.

"Nu?" tázal se detektiv.

"Nic nového! Pan Morris leží již několik dní. Jest nemocen, jak mně řekl jeho černý sluha. Ten mluví jen srdečně a věře o svém pánu."

"To se brzy ukáže, jakého druhu jest onen muž. Nyní můžete jíti. Jistě, že vás zebou nohy od tak dlouhého stání."

Stiskl si ruce. MacCarthy odešel. — Mueller obhlédl si dům. Byla to pěkná staromodní stavba, pravý patricijský dům, k němuž bylo možno míti důvěru. Muellerem to však nepohnulo. Věděl dávno, že i v takových domech žijí zločinci, a že nemožno věřiti ani těm nejsolidnějším domům. Opatrně a tiše vstoupil do residence a za několik minut později stál v předsíni obydlí venkoobchodníka Morrise.

Zazvonil a přišel mu otevřítí černý sluha, který se nikterak nepodivil, že v tak pozdní hodinu přichází do domu cizinec.

"Ach, vy jste již z telegrafního úřadu. Pojd'te dále. Dostal jsem již od pána pokyny." Černoch se nikterak nedivil, že příchozí nemá stejnokroj telegrafních poslíčků.

Sluha zaklepal pak na blízké dvěře, jež hned nato otevřela starší již paní.

"Nuže?", tázala se ospale, "přišel telegram?"

"Ano," pravil sluha.

"Nikoliv," vložil se do řeči detektiv, "musím však s p. Morrisem hovořiti."

Oba staří lidé užasle na něho pohlédli.

"Mluvíte? vrtěla hlavou paní a rychle dodala: "O slečně Anně Lundberghové?"

"Ano! Prosím, probud'te pána!"

"Ale on jest nemocen, a doktor —"

"Zbud'te ho přes to, na moji zodpovědnost!"

"Kdo jste?" vmísil se do hovoru černý sluha.

Mueller usmál se nad trochu pozdě přišlou opatrností černocha a odpověděl:

"Kdo jsem, řeknu panu Morrisovi. Nyní ale, milá paní, jděte rychle. Ve skutečnosti jedná se o slečnu."

Paní nyní opravdu déle neváhala, nýbrž rychle zmizela za jedněmi dveřmi. Černoch zatím pozoroval Muellera nedůvěřivými pohledy.

"Vy nepřinášíte žádnou dobrou zprávu," prohodil po malé pomlčce.

"Je tomu tak? Nenesu žádnou doboru zprávu."

"Tedy se naší milé slečně něco přihodilo?"

"Znáte slečnu Annu Lundberghovou a její rodinu?"

"Ovšem! Byl jsem u nich zaměstnán, když došlo k onomu strašnému příběhu."

"K jakému příběhu?"

"Nu — k rozvodu — a — ale vy jste cizinec — tu se pro mne nehodí vyprávět o takových rodinných záležitostech. Řekněte mi raději, co se slečně stalo?"

"To musím především říci vašemu chlebodárci."

V tom okamžiku vrátila se paní a pravila Muellerovi: Můžete vstoupiti a vy — obrátila se k černochovi, "zatím ostan'te tu."

Mueller ji následoval několika pokoji až došl do ložnice, kde ležel nemocný pan Morris.

"Kdo jste?" tázal se nemocný, vztýčiv se na lůžku.

"Mueller, detektiv. Zde je můj průkaz."

"Morris jen zběžně na průkaz popatřil."

"A proč pak mi sem policie někoho posílá?"

"Jedná se o vaši poručenku!"

"Ach."

Morris se posadil na lůžku. "Anna, jak jsem teprve dnes zvěděl z dopisu správce jejího majetku" — velkoobchodník ukázal na dopis, který ležel na nočním stolku, — "odejela z domova ze St. Louis 18. listopadu, aby mne navštívila. Mohla zde býti týž den večer a až dosud, dnes jedenáctý den po jejím odjezdu, ještě se zde neobjevila."

"Očekával jste slečnu?"

"Věděl jsem pouze tolik, že přijede před 3. prosincem a u mne oslaví své 21té narozeniny."

"Nemívala ve zvyku oznamovati svůj příchod?"

"Nikoliv! Libovala si v překvapeních. Před třemi dny povoa jsem ji telegraficky a vyzval ji, aby přinesla s sebou různé listiny potřebné k poručenskému vyúčtování. Na telegram odpověděl mi její správce dopisem, jak jsem již řekl, pročez jsem dnešní den ztrávil ve velikém rozčilení — jež váš příchod ještě zvýšil, neboť se obávám — chorý muž vypadal opravdu politování hodný — srdce samého Muellera změklo. Nemocný pak tlumeně pronesl: "Mluďte nyní vy! — Jest Anna mrtva?"

Detektiv pokrčí rameny.

"My to nevíme. Dnes večer po šesté hodině mohla ještě dáti zprávu."

"Komu?"

"Nejbližší policejní stanici." Mueller pak v krátkosti vylíčil, co mu o věci samé bylo známo.

Pan Morris vyhlížel tak bezradně, že detektiv nechal každé podezření, jež dříve vůči němu choval.

"To jsou hádanky," chorý truchle prořekl a utřel si šátkem bohatý pot po čele se mu řinoucí.

"Chcete mi zodpověděti pár otázek?", tázal se detektiv, načež starý pán ihned odpověděl: "Každou, ovšem každou!"

"Slečna Anna jest bohatá?"

"Má asi za půl milionu dolarů jmění."

"Má příbuzné?"

"Ne," drsně odvětil Morris. Tu ale nějaká myšlenka musela se mu mihnouti hlavou, neboť dodal: "Přece, má jednoho nevlastního bratra."

"Ach," pronesl překvapeně detektiv.

"Proč jste tak užasl?" tázal se Morris.

"Slečně byla tato okolnost, jak soudím z jejího zápisníku, neznáma."

"Jest jí neznáma. Byl to ošklivý rodinný příběh před jejím narozením, kdy její otec ještě žil v Evropě. Tehdy vyhnal svou první manželku a jejího syna od sebe. Přišel jí na jakýsi divoký poměr a jeho syn, tehdy studující lékařství, sáhl do jeho pokladny — a otec počal pochybovati, že jest skutečně jeho synem. Došlo k ošklivé scéně a pak následovalo bezohledné odloučení se od manželky a syna. Žena brzy nato zemřela, a mladý muž odejel do Austrálie, kde jeho stopa úplně zmizela. Má jizvu na pravé tváři.— Povstala v jeho dětství pádem na nůž."

"Snad čekal již dávno zde v Americe na příležitost k zbohatnutí."

Opět utkvěl Morrisův pohled na detektivovi. Zraky obou mužů se setkaly. Onen chorého pána jevil výraz jakéhosi bezmocného strachu, detektivův se leskl. Ten pravil klidně:

"Stopu bychom tedy měli, a neměl nikdo jiný nějakého zájmu na smrti Anny?"

"Nikdo jiný než Egon Lundbergh, jestliže má právo na toto jméno a je-li živ."

"Jak může býti asi stár?"

"Kol čtyřiceti let. Starý Lundbergh žil delší dobu osamocen, než se po druhé oženil a odstěhoval do Ameriky."

"Znal jste ho osobně?"

"Ano."

"Máte nějakou podobenku slečny Anny?"

Morris zazvonil. Černý sluha vtsoupil.

"Dejte tomuto pánovi fotografii slečny Anny! Tu ze stříbrného rámce na mém psacím stoku!"

Prívětivě, ale též strašně znaveně zněl hlas starého pána, a černý sluha patřil na něho starostlivě. Jeho pán mu přikývl.

"Je to špatné, Joe, opravdu špatné. — Anna jest někým držena v zajetí a vyhrožováno jí smrtí."

"Můj Bože! Je to možné? A nelze naši slečně pomoci?"

"Snad to ještě bude možno — nebo ji aspoň pomstíme. Celé své jmění dám k dispozici. Nyní ale obraz!"

Černoch odkvapil a brzy se vrátil s fotografií hezké, moudře vyhlížející dívky. Mueller vyňal obraz z rámce a vzal k sobě.

"Vy jdete, ale přijдете opět — brzy — a nezapomeňte — deset tisíc dolarů tomu,

kdo Annu zachrání — nebo pomstí — vůbec úřady necht' ničeho nešetří — ráno pojedu sám k policejnímu komisaři."

Černý suha se poněkud divil, že Mueller, který již dříve chopil se svého klobouku, ještě neodchází. Spatřil též, jak oči detektiva se zaleskly, když zaslechl jmenovati obnos deseti tisíc dolarů jako odměnu a zdálo se, že chápe rozechvění policisty.

Konečně detektiv se uklonil a pravil: "Dobře, nezapomeňte na slib, neboť já slečnu Annu zachráním anebo pomstím. Ale nemluvím o onom obnosu pro sebe, ale snad bude tím pomozeno někomu jinému."

"A vy? Co vy z toho budete mít?" tázal se překvapeně pan Morris, načež detektiv s úsměvem odvětil: "Budu mít vědomí, že se někomu jinému lépe daří, že někdo snad si pomocí peněz těch bude moci vybudovati nový a lepší život."

Chorý stiskl vřele ruku detektiva a dlouho ještě po jeho odchodu přemýšlel o jeho slovech.

Černoch doprovodil nočního návštěvníka ke dveřím. Než za ním zavřel dvěře, Mueller se obrátil a tázal se: "Egon Lundbergh má na pravé tváři jizvu?"

Na černochových lících jevil se úžas. Jak přichází neznámý k této otázce? "Ano — odkud to ale víte?" zamumlal. Odpovědi nedostal. Mueller rychle vyšel na ulici a pěšky se ubíral k nejbližší stanici autodrožek. — —

Následujícího rána byl mráz. Jeden z prvních, kterého Mueller spatřil, byl strojník Holý, který na něho čekal před policejní Craiginskou stanicí.

"Co zde děláte?" tázal se překvapeně Mueller.

"Přemýšlel jsem v noci o vašich veřejších slovech a musím vám dáti za pravdu! Vaše povolání jest právě tak dobré a často tisíckrát lepší než jiné."

"A abyste mi tohle řekl, stojíte zde od rána ve sněhu a mrazu?"

Holý se usmál. "Mám vám ještě něco říci!"

"Tak?"

"Pan kapitán tázal se mne včera, zda znám nějaký kostel, který má štíhlou věž s pozlacenou bání a před níž stojí dva stromy."

"Nu a —" Mueller vypadal nyní velmi vážně.

"Vzpomněl jsem si, že jest to kostel v jedné italské zdejší čtvrti. Šel jsem tam proto asi před hodinou a nyní vím určitě, že vše souhlasí a poněvadž soudím, že věc ta vztahuje se na případ poslední noci, chtěl jsem vám to hned oznámiti."

"Velmi dobře, že jste na to myslel. Tím jsme získali času a vy jste dokázal, že třeba proti své vůli jste schopný pro naše povolání."

"Ne proti své vůli. Přemýšlel jsem mnoho po celou noc a přišel k poznání, že vaše zaměstnání prokazuje lidstvu platné služby."

"Nuže, nyní půjdeme k onomu kostelu." Jeli pouliční elektrickou dráhou a asi za dvacet minut stanuli před starým kostelíkem, před nímž se vypínaly dva stromy. Mueller spokojeně přikývl.

"Jest to tedy onen kostel, po němž se vás náš kapitán dotazoval?" tázal se Mueller. "Jest to on," zněla odpověď. Mueller potom krácel k sousední faře, kde zazvonil a když byl vpuštěn, představil se a vyslovil přání prohlédnouti si věž kostela.

V průvodu italského kněze vystoupil do věže, odkud se rozhlédl okénky a zdálo se, že na západní straně našel, co hledal. Poděkoval knězi za jeho úsluhu a vyšel opět na ulici, kde na něho čekal Holý.

Oba pak rychlým krokem ubírali se k domu, který si vyhlédl detektiv z věže a kde dle jeho náhledu byla Anna vězněna. Jen z onoho domu mohla spatřiti kostel, o němž v zápiskách svých se zmiňovala.

Dům jevil vzhled opuštěnosti. Na zazvonění po delší době otevřely se dvěře a v nich objevila se prošeďivělá hlava starší paní.

"Co si přejete?" tázal ase nedůvěřivě.

"Nechte nás vstoupiti a pak mně vydejte domácí klíč a provedete mne po domě."

Mueller mluvil přátelsky, leč přes to paní zřejmě zbledla.

"Kdo jste?" tážala se. Mueller ukázal jí policejní hvězdu.

"Vykonáte nyní, co žádám?"

"Není zde však nikoho vyjma mne. — Dům jest neobydlen."

"Včera večer byla zde ještě jedna mladá dáma a jeden pán."

Žena pohlédla pátravě na Muellera a pak pronesla nejistým hlasem: "Ona dáma byla šílená a byla dopravena do ústavu."

"To vám řekl onen muž, který je zločincem!"

"Pojďte," zamumlala paní, podala Muellerovi klíč a vedla ho na prohlídku domu. Seznala, že žádné zapírání jí více nepomůže. Holý zůstal v chodbě u dveří.

Žena zavedla Muellera do pokoje, který obývala ještě včera vězněná dáma. Detektiv vyhlédl z okna a spatřil kostel, který před několika minutami navštívil. Vše souhlasilo. Usedl na židli a zahleděl se ženě do obličeje.

"Víte, kam ona dáma byla dopravena?"

"Ne."

"Znáte jméno onoho muže?"

"Ne!"

"Nebojíte se žádných nepříjemností?"

"Onen pán mi dobře zaplatil, a já nevěděla, že má něco špatného v úmyslu — a —". Žena vyhlížela zcela zdrcena a teprve po delší době mohla opět promluvit. "Onen muž pronajal si tento pokoj 1. listopadu pro sebe, ale jen dvakrát ho použil, až sem pak přišel s onou dámou, která zde bydlela sama. Byla nemocna, když ji sem přivedl, velmi nemocna, musel ji po schodech nést. — Chtěla jsem povolati lékaře — on ale pravil, že jest sám doktorem a že bude svou manželku, za níž ji vydával, sám ošetřovati. Dal mně pro nemocnou lék, ale ona se probrala z omámení svého teprve za delší dobu. Mezitím mně vyprávěl, že ztratila rozum a paměť a že se její stav tak zhoršil, že ji musí dáti do ústavu. Jednou snad z nedopatření zanechal zde revolver, ten jsem však před dámou ukryla a vrátila ho pánovi při jeho příští návštěvě. Byl proto zlostný — proč, to nevím, a minil, že jsem měla revolver nechat ležet, kde byl."

"A jak ten muž vypadal?" tázal se teď Mueller, aby ji přiměl k další řeči. Žena muže popsala. Jest vysoký, tělnatý a nosí anglicky přistřižený našedivělý knírek a na očích má tmavé brýle.

"Nepozorovala jste nic nápadného na jeho obličeji?"

"Jizvu na pravé tváři a pak zde cosi zapomenul, co ale sotva přivede na jeho stopu?"

"Co? Mluvte přece!"

"Jednu rukavičku, leží v mém pokoji, neboť od včerejška opět bydlím dole."

Mueller povstal. Přistoupil k starému

psacímu stolku, na němž ležel kousek chleba, jemuž částečně scházela třídka.

"Vše souhlasí," zabručel tiše pro sebe. "Mladá dáma kouskem třídy zalepila balíček, který z vozu automobilu vyhodila." — Potom obrátil se k zaražené ženě.

"Pojďte," pravil a scházel po schodech dolů. Pod ženou nohy se třásly.

"V jakém automobilu ona dáma byla odvezena?"

nici, přistoupila k prádelníku, odkud přinesla rukavici, již tam neznámý cizinec za pomenul.

Detektiv ji uschoval do kapsy, poručil ženě, aby dům za žádných okolností nepouštěla, neboť musí býti každým okamžikem připravena dostaviti se na policii, načež s Holým vyšel ven.

Na ulici prohlížel teprve rukavičku. — Musela to býti úzká jemná ruka mužská.

PRAŠNÉ BOUŘE NA ZÁPADĚ.

Minulého jara byly některé západní a jihozápadní státy zasaženy velkými prašnými vichřicemi, jež nactropily značnou škodu na polích. Tento obrázek ukazuje mračna prachu v okolí Garden City v Kansasu.

"Byl to velký, pohodlný vůz."

"Jeho čísla jste si nevšimla?"

"Nikoliv!"

"Šoféra jste si také nepovšimla?"

"Byl to asi čtyřicetiletý muž a vypadal jako piják. Automobil měl černý nátěr."

"Dobře! Kde bydlíte?"

"Zde!"

Oba stanuli v přízemí, kde Holý zvolna přecházel. Paní otevřela přetopenou svět-

jež rukavičku nosila. Při bedlivé prohlídce našel v prstu zmačknutou jízdenku poliční dráhy.

"Uvidíte-i nějakého šoféra v černém velkém nájemném automobilu, asi čtyřicetiletého, jenž vyhlíží jako piják, tedy muže toho najměte, bude-li volný a zajed'te k nejbližší policejní stanici, kde necht' ho zadržít. Nebude-li volný, tedy si zapamatujte

jeho číslo. Mimo toho bude mít onen vůz snad ještě od včerejška rozbité zadní okno."

Oba muži se rozešli. Holý pochopil svěřený mu úkol a rozhodl se, že vyhledá stanoviště velkých nájemných motorových vozů.

Když Mueller vstoupil do craginské policejní stanice, našel tam celou spoustu odpovědí na telegrafické a telefonické dotazy, že v žádné nemocnici ani v ústavu pro choromyslné nebyla včerejšího dne přijata žádná mladá dáma. Ani kapitán ani detektiv nebyli těmito odpověďmi překvapeni. —

Již se den schyloval k večeru, když Holý zcela udýchan vstoupil do kanceláře.

"Mám toho šéfera. Čeká tam naproti."

To bylo hlášení Holého.

Mueller již oblékal kabát.

"Snad jste mu nezaplatil, to by jistě již byl ten tam!"

"Žádný strach! Nemám tolik peněz," smál se strojník. Mueller ho více neslyšel, za to však kapitán, který se dal s Holým do hovoru a učinil si několik poznámek.

"Mohu vám zaručiti bezstarostnou budoucnost, chcete-li se věnovati policejní službě pod vedením našeho vzorného detektiva Muellera. Máte-li takový úmysl, můžete zde ihned zůstat, neboť snad ještě dnes můžeme vás potřebovati a vy můžete složit svou zkoušku."

Holý s poděkováním přijal nabídku kapitánovu. Mueller mezitím vyhledal šófera.

"Jsem již zadán," pravil detektivovi, "ale kdo dřív přijde, ten dřív mele! — Vstupte!"

"Stane se, ale především chci vědět, kam jste včera dovezl mladou, nemocnou dámu a jejího průvodčího."

Nedůvěřivě patřil šófer na tazatele.

"Kdo jste?" zeptal se konečně.

"To se dozvíte na policejní stanici," odvětil Mueller, poknul rukou a šófer ho poslušně následoval.

III.

Čtvrt hodin poté, kdy šófer učinil výpověď před kapitánem Smithem, vstoupil do svého automobilu spolu s Holým a za nimi následoval druhý automobil s kapitánem, detektivem Muellerem a dvěma strážníky v občanských šatech. Všichni byli dobře

ozbrojeni. Oba automobily zastavily před domem starého pana Morrisa, který byl zpraven o průběhu události a jen s velkou námahou dal se pohnouti k tomu, aby k výpravě se nepřipojil.

Potom oba vozy rychle ujížděly dále. Mezitím nastala noc, temná, bouřlivá noc. Obě auta jela asi půl hodiny. Pronikavě skučel vítr a vmetal zmrzlé sněhové vločky ostře chodcům do obličeje. Vozy již měly živé části města za sebou a ujížděly nyní po periférii Chicaga. Cesta byla hanebná. Po pravé i levé straně zvedaly se ostatné drátěné ploty. Mueller bystře pozoroval cestu. Detektiv upozornil na jedno místo šófera. "Zde bylo rozbito okénko vašeho auta."

"Zpozoroval jsem to až teprve při návratu domů," zněla odpověď.

"Zde jste přejížděli kol této drátěné branky," mínil opět po nějaké chvíli pan Mueller.

"Jak to víte?" divil se šófer.

"Hm, potom vám ničeho není."

"Také tato cesta dovede nás k našemu cíli."

"Dávám přednost jeti onou cestou, kterou jste jeli včera!"

"Pro mne, mně je to jedno!"

Bylo kol sedmé hodiny. Nedlouho potom přední automobil se zastavil.

"Tamhle jest ten dům. Mám jeti až tam"

"Zastavte zde!"

Mueller vyskočil na cestu.

"Jsou tam psi?" tázal se.

"Včera jsem je nikde nespátlil."

"Na tom konečně nezáleží."

Zatím dojel a zastavil také druhý automobil a z něho vystoupil kapitán a ostatní členové výpravy. Jeho ostrý pohled přeletěl velkou, hustě stromovým zarostlou zahradu s malým domkem uprostřed, který jen nejasně v temnotě vystupoval. Dvěma okny v poschodí pronikalo něco světla. Oči mužů utkvěly na něm; potom přistoupil detektiv s Holým k drátěnému plotu, otevřeli branku a vstoupili do zahrady. Mueller pak pokynul kapitánovi a druhým dvěma policistům a o minutu později byli všichni v zahradě a opatrně se blížili k domu.

Ovšem dvěře byly zavřeny, ale okna v přízemí nebyla zamřížována. Holý pohlédl na kapitána a ten přikývl: "Můžete."

V příštím okamžiku Holý vymáčkl jednu okenní tabulku a otevřel okno zcela tiše

a pak zmizel v temné světnici. Dvě minuty poté zaskřípěl tlumeně klíč v domovních dveřích a tato se otevřela. Vykonavatelé spravedlnosti měli cestu volnou. Detektiv a jeho průvodci připravili si revolvery a elektrické svítílny, načež tiše vešli do domu a vystupovali po schodech do prvního poschodí. Kapitán přistoupil k nejbližším dveřím na chodbě, otočil klíčem, který ve dveřích z venku trčel, dveře se otevřely a kapitán rychle vstoupil dovnitř. Za ním vešli ostatní, a Mueller okamžitě rozrazil dveře vedlejšího pokoje. Byla to prostorná a elegantně zařízená místnost. Jen míříce v oknech nasvědčovaly, že jí bylo použito k uvěznění Anny Lundberghové, která tiše spocívala na pohovce.

Mueller jakoby čímsi nutkán, se ohlédl, a stalo se, co očekával. Na drahé straně pokoje otevřely se jiné dveře a jimi vstoupil vysoký muž s jízvou na pravé tváři. Jediný okamžik zůstal nehybně stát, pak bleskem ustoupil do pokoje, z něhož vyšel a dveře za sebou chtěl přiraziti, když mezi dveře a práh vsunula se noha Holého, takže zavření dveří bylo zabráněno.

Muž pokusil se prchnouti oknem, ale zarazil ho povel Muellerův: "Stát, ruce vzhůru!"

Muž se obrátil a klesl do křesla uprostřed pokoje, blíže psacího stolu. Ani Mueller ani Holý nespouštěli ho s očí, každý z nich byl připraven učiniti padoucha neškodným. Leč detektiv byl přesvědčen, že Lundbergh nepomýšlel více na únik.

"Kdo jste a co zde chcete?" tázal se padouch.

"Detektiv Mueller," představil se tento a ukázav na Holého, pravil: "Zatím musíte se spokojiti s námi dvěma. Kapitán Smith má s dvěma policisty zatím co dělat u vaší nevlastní sestry, kterou jste chtěl zavraždit!"

"Zavraždit? Kdo by mi to mohl dokázat?"

"To jest již dokázáno!"

"Přiznávám se jen k tomu, že chtěl jsem pouze, aby Anna zmizela."

Mueller se usmál.

"Co by vám to pomohlo? Vy jste bažil po jejím jmění."

Lundbergh se bleskurychle vzhopil, ale po několika vteřinách opět klesl shrouceně do křesla.

"Tak ta stará o tom zvěděla a mluvila," řekl krátce. Mueller potřásl hlavou. "Víme to také od slečny Anny."

"Jedenáct dní nikdo s ní nemluvil."

"Ale vypsala vše do svého zápisníku, který se jí podařilo vyhoditi z auta." Na čelo Lundbergha vystopil pot. Možná, že až dosud choval kdesi v černé své duši naději, že vyvázne snad lehčeji ze zlé té situace. Ta ale nyní jistě zmizela.

"Proč pak jste jedenáct dní otálel se svým černým činem? A proč jste vláčel s sebou svou obět' z místa na místo, když jste již ve vlaku mohl provésti svůj d'ábelský čin?"

"Ve vlaku, můj velectěný, byli lidé. — Jsem lékařem a dovedu právě prostředky v pravý čas použiti."

"Proč jste ji nenáviděl?"

"Protože byla bohatá a nevinná!"

"Poslyšte, ona, která jest tak dobročinná, jistě by vám byla ráda pomohla, když jste padl do bída. Mimo toho měl jste nároky na podíl z pozůstalosti vašeho otce. Proč jste si ho nevyzvedl? Obnáší, jak mi pravil p. Morris, třicet tisíc dolarů."

"Z toho, o čem Morris ničeho neví, obdržel jsem již \$20,000, když jsem byl otcem zapuzen. Po zbývajících \$10,000 jsem netoužil, poněvadž přál jsem si míti celé jmění. Zletlosti byla by dosáhla 3. prosince. Do té doby měla žít, abych se byl po ní stal dědicem."

"Vy jste lstivější, než jsem za to měl," prohlásil detektiv, když vstoupil kapitán Smith s oběma policisty. —

Za čtvrt hodiny vracely se oba automobily zpět do města. Ve větším byl Lundbergh, jehož ruce byly spoutány. Anna, jeho nevlastní sestra, seděla v autu s kapitánem Smithem, v témž automobilu, v němž včerejšího dne zažila tak strašlivou hodinu. Byla již zotavena a těšila se zrovna jásavě ze svého zachránění. —

Zbývá již jen málo dodatí.

Holý pak vstoupil do policejních služeb a p. Morris bohatě jej obmyslil peněžitě, takže mohl zaplatiti dluhy na domku váznoucí a zhostiti se tak starostí o budoucnost.

Detektiv Mueller těší se dále své proslulosti a Lundbergh odpykává si dvacetiletý žalář ve státní trestnici v Joliet. Spravedlnost zvítězila v boji s tímto upírem.

V KRITICKÉ SITUACI.

Pro kalendář 'Hlasatel'
napsal S. N.

JIŽ po několik let byl doktor Eduard Barker lékařem v okresním žaláři v Chicagu. Mnohým vězňům pomohl během této doby a to nejen lékařskou svou vědou, nýbrž i vřelou účastí a přátelskou domluvou. Neboť láska k bližnímu stála v popředí při veškerém jeho konání. Ovšem, že mezi trestanci nalézali se mnozí, před jejichž ohavnými zločiny i on nacházel ošklivost, nikdy ale ani pohledem nedal znáti takovým, že o tom má vědomost, nebo že si je oškliví. Činil co jen mohl, aby bolest vyobcovaných z lidské společnosti mírnil a mnohé vděčné oko bylo mu svědectvím, že jeho sémě nepadlo na neúrodnou půdu.

Čemu ale nyní čelil, bylo mu proti myslí, přivodilo konflikt v jeho svědomí, a rozluštění zdálo se mu nemožné.

Měl operovati jednoho vězně, který byl pro loupežnou vraždu k smrti odsouzen a na něhož již čekala elektrická židle, poněvadž odsouzený zřekl se nároků na nový soud. Také milosti od guvernéra nemohl očekávati, neboť v důkazech proti němu postavených nebyla žádná mezera. Dovolávání se nevinu býti vrahem a jeho výpovědi o "neznámém" pachateli byly příliš zevšednělé a bezvýznamné, takže nemohly nijak pašati na váhu.

Jindřich Strádal byl spisovatelem a až dosud živil se sice skromně, ale poctivě razil si cestu životem.

Jednoho večera, jak udal před soudem, vyšel na ulici ze svého obydlí v chudší čtvrti města, aby se trochu prošel. Když zašel do osamělé ulice, zaslechl — dle jeho udání — volání o pomoc. Bez rozmýšlení spěchal na místo, odkud se křik ozýval. V přítmí špatně osvětlené ulice spatřil mužskou postavu ležící na zemi a druhou nad ní se sklánějící a chystající se opět na zemi ležícího udeřiti.

Strádal vrhl se na zákeřníka, ale ten ho srazil obuškem k zemi. Jen s námahou mohl povstati, zatím co útočník mizel již

za rohem ulice. V tom okamžiku, když chtěl přispěti přepadenému, byl uchopen mocnou pěstí a zaslechl hlas, který ho prohlašoval za zatčeného.

Mezitím též shromáždil se kolem dav lidí, kteří zaujali proti Strádalovi výhrůžné postavení. Ač se snažil očistiti z přisuzovaného mu zločinu, nebylo mu to nic platno. Policisté nedbali jeho řeči, neboť dle jejich úsudku byl přistižen na "místě zločinu".

Jeho krví potřísněný šat a ruce, následky to zápasu s pravým vrahem, byly další jej usvědčující okolnosti. Pak zavražděný — truhlář — dle údaje jeho manželky měl u sebe při odchodu z domova šedesát dolarů a zvláštní shodou okolností se stalo, že těchto šedesát dolarů bylo nalezeno u Strádala, kdežto zabítý měl kapsy úplně vyprázdněné. Nebyla přiložena žádná vira výmluvě Strádalově, že chtěl šedesát dolarů dáti jeho sestře, jež byla vdovou a žila se třemi dětmi v trudných poměrech. Bylo mu předloženo, že zmíněné své sestře dosud nikdy peněžitě nepřispěl, že tato bydlela na zcela opačné straně města, než kde on byl přistižen.

Vysvětloval tento odpor tím, že ovšem teprve nyní chtěl svou sestru penězi podpořiti, poněvadž dosud mu to jeho vlastní poměry nedovolovaly. Procházky onoho osudného večera nechtěl se vzdáti, neboť bylo mu třeba čerstvého vzduchu po celodenní duševní činnosti. Po procházce hodlal použití pouliční dráhy, jež by ho dopravila poblíže k obydlí jeho sestry. Bylo již jeho zvykem, že každý den jednu hodinu v podvečer věnoval procházce a zvyku toho se držel s pedantickou houževnatostí.

Jeho výmluvy neučinily žádného dojmu na porotu. Všude jen setkával se s nedůvěřivými pohledy. Nikdo mu nechtěl uvěřiti.

A přihodilo se ještě něco neuvěřitelného: Jeho domácí paní odpřisáhla, že nůž, který byl na místě zločinu nalezen a jenž sloužil vrahovi za vražedný nástroj, spatřila u Strádala. Strádal netvrdil, že jeho domácí proti němu vypovídá ze zlomyslnosti, neboť

nikdy s ní ničeho neměl, ale, že se zde jedná pravděpodobně o omyl, a jeho bytná spátrila snad podobný nůž u jiného jejího nájemníka. Leč všechna jeho tvrzení nebyla mu nic platná. Jeho domácí v slzách prohlásila, že Strádal byl vždy spořádaný člověk, ale ona, že lháti nemůže.

Porotcům ovšem po všech těchto důkazech nezbývalo, než Strádala odsouditi, což se také stalo. Byl odsouzen k smrti v elektrické židli. On pak sám vzdal se právních prostředků k revisi soudu.

V trestnici se rozemohl. Prosil doktora Barkera, aby mu poctivě sdělil, zda také on věří v jeho vinu, že on jest jediný na světě, na jehož úsudku mu ještě něco záleží. Doktor Barker stiskl mu upřímně pravici a řekl mu, že již při soudu s ním nevěřil v jeho vinu.

V truchlivých očích odsouzeného se radostně zablesklo. Doktor odcházel, ježto nenalézal v onom okamžiku žádných slov, jimiž by odsouzenec mohl potěšiti.

Lékař mluvil pravdu, když Strádala ujišťoval, že již při projednávání jeho případu u soudu v jeho vinu nevěřil. Neboť lékař si vraha, k tomu dokonce loupežného vraha, zcela jinak představoval. V jasném, otevřeném zraku Strádala zdála se zrcadliti jeho duše, a marně snažil se lékař v tazích tváře jeho vypátrati známky, jež by nasvědčovaly zločinným sklonům. Zde ho opustily jeho psychologické vědomosti.

Jakkoliv byl proti tomu ve svém nitru, musel při chladné úvaze si opětně říci, že porotci dle lidského úsudku správně soudili. Byl snad Strádal dohnán k zločinu tomu nouzí, že spáchal tento ohavný zločin? Barker sám se vmýšlel do postavení nešťastníka, leč vzdor všemu musel si říci, že by něčeho podobného nemohl se dopustiti a raději by hladem zahynul. Nebo snad Strádal podlehl náhlému, naléhavému instinktu, kdy pozbyl zcela rozumu a jednal v podvědomí? Ale ani tomu nechtěl doktor věřit. V každém případě měl však s odsouzeným nesmírný soucit. Ba, musel si doznati, že chová k němu sympatie, takové sympatie, jaké nikdy před tím k žádnému člověku nepocítil. Marně dumal o tom, proč takový vřelý zájem chová pro odsouzence.

A tomuto nešťastníku má ještě nyní zachovati operaci život, život, který v několika málo týdnech skončí v elektrické ži-

dli? Aby se zadost učinilo spravedlnosti?— Není to nejkrutější ironie? Skoro by se byl smál, kdyby věc ta nebyla tak strašlivě vážnou a smutnou. Poprvé při svém povolání v životě toto své povolání odsuzoval. Povolání, jemuž se věnoval tělem i duší. K čemu vlastně jest to celé jeho lékařské umění? Jen pro to, aby pracoval katovi do rukou?

Nebyl přívržencem ani odpůrcem trestu smrti, to jest, až dosud velmi málo přemýšlel o oprávněnosti tohoto nejvyššího zákonného trestu. K čemu také? Což může jednotlivec měniti něco, co zákon ustanovuje? Proč však osud právě jeho vyvolil, aby nešťastného Strádala zachránil operací, aby potom zemřel v elektrické židli?

Náhle přišla mu myšlenka, kterou zprvu snažil se od sebe odvrhnouti, která se mu však stále neodolatelně vracela. Nemá život odsouzeného, svého pacienta, v ruce? Trochu více chloroformu — a Strádal byl by sprostěn všech dalších muk, nepotřeboval by zahynouti ohavnou smrtí v elektrické židli jako zločinec, aby spravedlnosti bylo učiněno zadost.

Co jest několik týdnů života v strašlivé duševní trýzni? Tímto způsobem ušel by odsouzenec při nejmenším nezbytném strachu před smrtí, smrtelným úzkostem, a spravedlnosti byla by ušetřena práce.

Může si však on, lékař, vzíti právo nad životem a smrtí člověka, třeba, že hraji zde důležitou roli zvláštní okolnosti?

Doktor Barker ztrávil noc beze spánku a víc a více přicházel k přesvědčení, že vykoná dobrý čin, zkrátí-li moka k smrti odsouzeného.

Když následujícího rána vstal unaven a rozbítý, měl za to, že se o svém jednání již rozhodl. Když ale vstoupil do operační síně a jeho zrak setkal se s hledem odsouzence, opět vynořily se v něm nové myšlenky. Těžké to ovšem nebylo, aby odvrátil pozornost svého asistenta a ošetřovatelky. Kdo by ho podezřívál? Je to hračka, celá ta věc, a Strádal usne při chloroformování věčným spánkem.

Rozechvěně chopil se doktor lahvičky s chloroformem.

Strádal dle návodu lékaře měl počítati, s jedničkou začínaje. Bude počítati, až upadne ve spánek, z něhož se více neprobudí. Stalo se. Lékař pozoroval, že jed počíná účinkovati.

Jen ještě několik málo vteřin — —

Tu otevřely se dvěře, tiše, tichounce. Vstoupil sám šerif a pokynul doktorovi:—
“Jen okamžik, doktore.”

Barker zbledl. Snad ten člověk neuhodl jeho myšlenky? Slova ta pronesl k sobě v duchu. Bylo mu strašně. Jest opravdu při smyslech? Co by zde jiného hledal šerif v tak neobvyklou hodinu?

Konečně se vzpamatoval a popošel se šerifem, několik kroků stranou. Šerif promluvil k řediteli tiše několik slov. Týkala se Strádala.

Účinek těchto slov byl neočekávaný. Lékaři upadla lahvička s chlороformem. — Rozbila se a její obsah počal plnit omamné vzduch. Lékař se musel přidržeti dveří.

Ošetřovatelky okamžitě přiskočily a pokryly obsah a střepy lahvičky příkrývkou.

Co mu sdělil šerif, že to na něho působilo takovým dojmem? Strádal byl nevinný, pravý vrah byl zatčen dnešního rána na policii a již se doznal.

A on, Eduard Barker, chtěl již nevinného usmrtiti, aby sám se stal vrahem.

Bleskurychle prolétly tyto myšlenky jeho hlavou. Teprve, když šerif užasle na něho spatřil a tázal se ho, zda mu snad není nevolno, byl schopen opět řeči. —

Operace se šťastně zdařila a o několik týdnů později opouštěl Strádal nemocnici v trestnici s novými nadějemi.

Od té doby on a doktor Barker jsou nerozlučnými přáteli — jeden měl býti vrahem a nebyl, druhý by se jím byl téměř stal. —

Z Fieldova musea v Chicagu.

Fieldovo museum přírodních věd, známé též milionům lidí, kteří v letech 1933 a 1934 navštívili chicažskou výstavu Století pokroku, jest jedním z největších a nejkrásnějších ve Spojených Státech a právem jest zařazováno mezi přední musea světa. Jeho bohaté sbírky jsou stále rozšiřovány a různé vědecké expedice je každým rokem obohacují novými předměty. Mezi nesčetnými zajímavostmi jsou krásné skupiny vycpaných zvířat, sestavené tak, aby byly věrným napodobením jejich života. Tento obrázek představuje skupinu tulaňů ve scéně z jejich původního domova na ostrově Guadalupe, ležícího západně od mexického pobřeží. Podobných skupin jest v museu značné množství a některé jsou nevšedně krásné.

Zmařený život.

NAPSAL JOHN
P. SVĚRÁK.

A severozápadní straně města Chicaga nalézá se ústav, v němž před zevnějším světem jsou ukryti nebožáci, kteří duševně ochuravěli a stali se tak nemožnými mezi lidem duševně zdravým, alespoň dle domnění některých lidí.

Je to ústav choromyslných, známý pod jménem Dunning a nyní pod jménem Chicago State Hospital.

Lidé žijící v tomto ústavě, tvoří svůj zvláštní svět, pro mnohého nezasvěcence obklopený něčím tajemným.

Možno tam nalézt lidi obého pohlaví, všeho věku, všech národů a všech povolání. Jsou tam lidé vysoce vzdělaní, kteří své doby zaujímali ve veřejném životě zodpovědná postavení, byli vážení a jejich slovo mělo váhu a moc. Jsou tam také lidé, v jejichž slávě a vzdělání se mnohý nadutec slunil a co od takového člověka odkoukal, vydává nyní za plod svého omezeného mozku a hraje si při tom na autoritu.

Do ústavu se ti lidé dostali buď následkem duševního přepracování, nezdarem ve svém snažení pro dobro lidstva, nebo též následkem přílišného pití, zklamáním a jiných nehod, o nichž by se daly napsat dlouhé romány.

Dle své choroby jsou rozděleni na různá místa. Ti, u nichž se jeví zuřivost, mají své vlastní cely s malým okénkem, aby dozorce mohl zabránit jakémukoliv pokusu o sebevraždu, anebo po případě tělesnému ublížení, k čemuž již několikrát došlo. Obvyčejně taci nebožáci dlouho v ústavu nezůstávají. To hrozné napjetí, v jakém se neustále nalézají, časté výbuchy zuřivosti, kdy jest šílenec schopen každého skutku, vysilují tělesnou soustavu a nebohý muž nebo žena za krátko podlehnou a jsou tak zbaveni smrtí dalších útrap, dojdou klidu, po kterém snad marně za jejich žití toužili.

Méně nebezpeční jsou rozděleni v tak zvané wardy, v kterých mají společný stůl,

každý svou postel. Baví se vlastním způsobem. Některý po celý den píše a večer žádá, aby mu dozorce doručil rukopis na určité místo. Jiný zase se prochází po dlouhé chodbě, mluví sám k sobě, každou chvíli zajede rukama do vlasů, zadívá se kolem a když sezná, že není pozorován, nepatrně se usměje a pokračuje nadále v samomluvě.

Ženy jsou zaměstnány buď v kuchyni, nebo prádelně a některé také v krejčovském oddělení. Stává se někdy, že u některé chovanky vypukne bojovná nálada a tu za nedlouho nastane boj, který bez zakročení ošetřovatelek by skončil někdy osudně.

Všichni ti nebožáci hráli ve veřejném životě jistou roli, ale nedohráli. Vypadli z role, musili být odklizeni, aby nerušili běh dalšího života — lidí rozumných. Jejich odchodem do poslední stanice, se stali lidmi zapomenutými a jen tu a tam nahodile jest učiněna o nich zmínka.

A ta ještě za mnoho nestojí.

„Nevíte nic bližšího o tom nebo onom chovanci v ústavu choromyslných?“

„To víte, jest dosud v blázinci a těžko se již dostane na svobodu. Zemře tam, kam byl dopraven.“

A tím jest vše řečeno a vše vyřízeno.

Jsou zůstaveni neblahému osudu, až konečně přijde ta obávaná, mnohými nenáviděná smrt, na níž jiný nebožák marně čeká, a učiní všemu konec.

Kniha nekonečná by se dala napsat o těch nebožácích, o jejich životě a o tom, co je přivedlo buď v mladém anebo pozdějším věku do míst, jež ne zcela neprávem se zove „hrobem živých“.

Co tu životních nehod, pronásledování, ran osudu musilo na takového nešťastníka dopadnout, než se jeho jasná mysl zatemnila a an ocitnul v jiných sférách, v jiném světě a ten, v kterém dříve žil, se stal pro něho zcela cizím. Nic v něm nepoznává, nic ho k němu nepoutá. Vžil se v ten jeho svět, v němž se domnívá nalézt oasu svého života. Počal myslet, jednat zcela jinak než ti druzí a ti druzí z nemožnosti pochopiti

ten jiný svět dřívějšího spolu-obyvatele, s hrůzou nebo klidem se od něho odvrací, s prohlášením — "vždyť je to blázen!"

A ten, jemuž se názvu toho dostalo, snad se cítí spokojenějším než když mezi těmi "rozumnými" žil a má opět domněnku, že on jest rozumným člověkem a oni jsou — blázni.

Stává se někdy, že některý z chovanců jest uznán lékaři za uzdraveného a jest mu dovoleno opustit ústav.

Pro takového muže nebo ženu jest nejlépe, když najde přístřeší v jiné čtvrti města než kde dříve bydlel. Jest též dobře, když si nalezne zaměstnání v jiném závodě, než kde dříve pracoval. Když si to tak zřídí, může při klidném životě nabýt opětně duševní rovnováhy a stát se užitečným členem lidské společnosti.

Běda však tomu, kdo se usídlí ve čtvrti, odkud byl poslán do ústavu. Může být ujistěn, že po krátké době se vrátí zase tam, odkud byl propuštěn. Lidská zlomyslnost nezná v některých případech žádných mezí.

Ti, kteří dříve jevíli soustrast, politování nad člověkem poslaným do blázince, dovedou takřka obratem ruky znemožnit uzdravujícímu se nebožákovi, aby se zcela uklidnil a mohl započít nový, snad zdárnější život. Pro takového člověka, propuštěného z ústavu mají jen pohrdání a úsměšky. A kdyby takový člověk pronesl nějaké nezapomené slovo, jaké často pronášejí lidé "rozumní", usklíbnou se a pohrdlivě pronesou: "Nedivte se, vždyť je to blázen."

K úplnému uzdravení spějící člověk to vše slyší, cítí ta posměšná slova, bodající jej jako jedovaté šípky. pomalu se počne stranit těch, u nichž snad v prvním okamžiku doufal naléztí potěchy, rady a pomoci. Vyhledává samotu, lidé se mu jeví jako nepřátelé, mozek počne horečně pracovat, člověk cítí zklamání, lítost a zanevře na vše, co se zove "rozumným člověkem."

"Lidé nemají pro pozdravujícího se slova útěchy, povzbuzení, straní se ho, přijde-li do společnosti, vidí se osamocen, odríznut od těch druhých a když na někoho promluví, obdrží vyhybavou, někdy bázeň prozrazující odpověď" a každý se hledí dostat z dosahu — bývalého blázna.

Takové jednání přivodí opět katastrofu a po nějaké době nebohý člověk jest odvážen nazpět do ústavu, aby z něho byl poslé-

ze vyneseno jako mrtvola. Lidé ani při pohřbu nedají zesnulému pokoj.

"Tak ten blázen konečně zemřel," nebude více nikomu na obtíž, nebude působit své rodině ostudu", řekne mnohý a jiný zase "Ubožák již dokončil životní pout' plnou nesnázi a utrpení."

V ústavu choromyslných se nalézá také mnoho našich krajanů, z nichž málokterý se dostal na svobodu. Tu a tam prolétne o některém suchá zpráva na veřejnost, ale jinak se o něj nikdo nestará a oni také, jak se zdá, netouží po tom, aby byli obdivováni a frázovitými slovy projevovaná soustrast a naděje na brzké uzdravení. Jest jich tam několik, kteří ani netouží po tom, aby se ootli na svobodě. Nejsou již blázni, ale otupěli tou měrou, že zapomněli na ostatní svět a žijí sami pro sebe.

Mnohý ten náš krajan kdyby vyšel ven a rozhlédl se po okolí, musel by uchopit jako Kristus, dutky a šlehat jimi na pravo i na levo, aby ztrestal ty, kteří ho přivedli do ústavu a nyní jeho jménem pášijí nepravosti.

V tak zvané na pohled "uspořádané a klidné" domácnosti by nastal zmatek, kdyby se vrátil skutečný otec rodiny a ten, jenž se do rodiny vetřel, klamaje přítele, svedením mu jeho ženy, by musel hledati spásu v útěku, neboť takový "blázen" by krutě ztrestal svůdce a hlavního původce toho, že ten, jenž býval kdysi řádným manželem a otcem svých dětí, nyní pomalu a jistě zmirá v ústavu choromyslných.

Karolina Váňová, pracovala jako služka u jedné zámožné rodiny na jižní straně města, při slušné mzdě a za dosti výhodných podmínek, takže při práci měla dosti času pro svoje zábavy a vzdělání.

Po příjezdu ze staré vlasti na radu přátel, u nichž se ubytovala, hledala první výživu v této nové vlasti v krejčovské dílně, následujíc příkladu mnoha jiných mladých děvčat, jimž krejčovina se zdála být životním povoláním. V té době byl v české čtvrti "Plzni" 'dosti značný počet krejčovských dílen a takřka každý takový krejčovský kontraktor si pomohl k slušnému jmění, když totiž netrpěl velkou láskou k hezkým dělnicím a nebyl postižen věčnou žízni.

Váňová nejevila pro krejčovskou dílnu žádného zvláštního nadšení. Nezamlouvalo

se jí několikahodinné sezení v poměrně malé, přeplněné dílně, aniž se jí zamlouvaly časté mnohé dvojsmyslné řeči, v jakých si tu a tam starší dělníci libovali.

Dva měsíce vydržela pracovat v dílně, načež oznámila mistry Kožiškovi, že vystupuje a miní se poohlédnout po jiném zaměstnání. Kožišek hledal mladou, přičinlivou a hezkou dělnici udržet v práci. Slibo-

silu, že odejde, s odůvodněním, že nemá pro krejčovinu žádného zájmu.

Kožišek vida marnost dívku přemluvit, vyplatil jí mzdu a neopomenul jí ujistit, že může přijít nazpět, kdykoliv jí bude líbo.

Z dílny zašla přímo do poptavárny po práci, k starému Sučkovi, známé to své doby osobnosti mezi chicažskými i venkovskými krajany. Suček v úřadovně na 18.

JAPONSKÉ TŘEŠNĚ VE WASHINGTONĚ.

Před více lety darovalo Japonsko množství třešňových stromů Spojeným Státům a byly nasázeny ve Washingtoně jako symbol přátelství mezi oběma zeměmi. Když jsou na jaře v květu, přijíždí tisíce lidí se na ně podívat.

val jí zvýšit mzdu a byl ochoten i jiné ústupky učinit.

Neměl již dávno v dílně takovou tichou, poslušnou pracovníci, která nikdy nereptala, neprotestovala jako jiné dívky, které si nedaly mnoho poroučet a když "Boss" se snažil z práce dívek rychle zbohatnout placením poměrně malé mzdy, jednoduše odešly. — Práci obdržely ještě téhož dne v jiné dílně.

Všecko přemlouvání ani slibování, nedovedlo udržet Váňovou. Rozhodně prohlá-

ulici nejen že zaopatřoval služebným děvčatům místa u zámožných i méně zámožných rodin, ale také pomáhal mladým i starým lidem do "do manželského přístavu" za poměrně malý honorář. K němu se utíkaly mladé dívky, vdovy i starší ženy, svěřily se mu s jejich touhou mít muže a Suček již dovedl jako obratný rybář zalovit, aby obstaral toho "pravého" a nebo tu "pravou". Vlastnil dosti objemnou knihu s jmény žen, mužů vdovec a vdov, toužících po manžel-

ském jhu. U každého jména byl připsán popis osoby, jak velké má jmění, jaké zaměstnání, kolik dětí atd. O těch, kteří se vydávali za mládence a nebyli jimi již dávno, nemohl ovšem zjistit kolik takový "mládenec" má dětí. O takových "rodinných" záležitostech ničeho nevěděl a mládenec v "nejlepších" letech se také s takovými věcmi Sučkovi nesvěřil. Mnoha a mnoha lidem pomohl do přístavu manželského, mnoho těchto manželství se zdařilo, než přes to vše bylo také dosti těch, kteří Sučkovi neblahořečili za jeho služby při prostředkování sňatku.

Bud' byl nespokojen muž se ženou, a nebo žena s mužem a v některých případech byli nespokojeni oba. Rozvody nebyly tenkrát v takové módě, jako nyní a proto "nešťastní" manželé hleděli to nějak "vydržet" a když to nebyla možno, jednoduše odešli a žil každý pro sebe.

V úřadovně Suček vždy vévodil jako sultán v harému v menším vydání. Byl mohutné postavy, s prošedivělým knírem pod nosem, bradu mu zdobila štětička jako se své doby honosili mistři všeho krejčování.

Seděl u stolu, maje před sebou rozevřenou knihu se zažloutlými listy, po jedné straně velký modrý kapesník, po druhé tabatěrku s importovaným šňupavým tabákem. Po obou stranách úřadovny stály stolice, většinou obsazené mladými i staršími děvčaty, hledající služby. Dovedl se s nimi bavit vlastnímu jemu způsobem, čemuž již děvčata rozuměla a bud' mu odpovíděla na nějakou kousavou poznámku, anebo vůbec mlčela. Jinak ale každá mu svěřila své trudy a svízele, spojené se službou.

Tímto způsobem Suček zvěděl, kde jest dobrá a kde špatná služba. Zvěděl také o cnostech a necnostech paniček o záležitostech toho neb onoho pana manžela, jemuž se mladá hezká služka více zamlouvala než vlastní žena. Sučka takové zprávy zajímaly a když se sešel s kamarády v hostinci, dával takové reporty kandidátek služby k lepšímu, čímž nemálo pobavil své přátele a hosty, kteří náhodou byli přítomni v tom hostinci.

Přišel-li někdo, koho svobodný stav již omrzel, byl uveden do "extra kabinetu", kde při zavřených dveřích. Suček žadatele a nebo žadatelku vyslechnul, zapsal si jméno a vše co bylo nutné, s ujištěním, že žádosti

bude vyhověno během několika dnů. A také slovu dostál, takže než se kandidát ženitby vzpamatoval, byl v manželském chomoutu.

Stávalo se také někdy, že když přišel mladý muž, mající pochopení pro žert, tu ho zavedl po výsledku do kanceláře, představil všechny přítomné dívky a žertem se tázal, nemá-li některá touhu se provdat. — Některá kurážnější se ihned přihlásila, jiná cudně sklopila zrak, ale po očku se zadívala na kandidáta ženitby, jiná zase pohrdlivě ohrnula nosánek a posměšně pronesla satirickou poznámku.

Suček ve většině případech se účastnil vždy svatebního kvasu, kde fungoval jako staročeský "tlampač".

K tomuto muži, jenž po dlouhá láta žil v Plzni a byl všeobecně znám, zašla Váňová se žádostí, aby jí zaopatřil službu.

"Tak co pak, panenka, umíte?" byla první otázka.

"Veškerou domácí práci, jak se vyžaduje a mimo toho se do velké míry, vyznám v kuchařském umění. V Čechách jsem pracovala jako služebná a pomocnice kuchařky," odpovídala Váňová, necítíc se dosti volnou před pronikavými pohledy druhých děvčat, jež si zvědavě prohlížela nově přichozí.

"To by bylo všecko olrajt. Za takových okolností vám práci obstarám. Dáte dollar zápisného a můžete zítra přijít se pozeptat. Možná, že budu něco pro vás mít a ne-li zítra, tak jistě během tohoto týdne."

Váňová zaplatila povinný honorář, poděkovala az laskavost a odešla.

Třetího dne jí Suček oznámil, že již pro ni má místo. Podal jí lístek s jménem a adresou rodiny, kde měla pracovat.

"Nemáte zde, prosím, někoho, kdo by mne dovedl na místo? Já se totiž ještě dobře nevyznám v Chicagu a mohlo by se lehce přihodit, že bych zašla do jiné končiny. Jsem ochotna za doprovod zaplatit..."

"Není třeba hledat průvodčího. Já to obvyčejně obstarám při menší náhradě", přihlásil se Suček.

Mladé dívce bylo lhostejno, kdo ji dovede na nové její působiště. Vsedli oba do káry a zanedlouho se ocitli na určeném místě. Průvodce obdržel odměnu za prokázané služby, přijal honorář od paní a spokojeně odjížděl domů.

Nová služka se ujala práce s velkou

zálibou. Zamlouvalo se jí místo, paní a také mzda při celém zaopatření.

Když již byla na místě jistou dobu, na radu přítelkyně si zabrala dílec ve výpomocné spolku, z čehož jevila velkou radost, zvláště když kapitálek přibýval.

Byla dívkou nejen pracovitou, ale také šetrnou. Přes to však si dopřála zábavy, jako ostatní dívky. Tyto zábavy se letní dobou omezily na vyjížděky do přírody, v zimě do divadel, tanečních zábav, při kterých bylo vždy více srdečné upřímnosti, méně škrobenosti, než za nynějších časů.

Poměrně dosti dlouho Váňová vzdorovala všem milostným nástrahám kladeným mladými muži, než přece se zdařilo Amorovi dostat Váňovou do své moci.

V různých těch zábavách se seznámila s mladým mužem, jenž se jí představil jako John Bárta. Zvěděla od něho, že jest řeznický a uzenářský pomocník, zaměstnaný v jednom větším řeznickém obchodě. Řemeslu se vyučil ve staré vlasti a do Chicaga přijel o tři roky dříve než Váňová.

Mladí lidé našli jeden v druhém zálibu. Jeden rok trvala jejich známost a když absolvovali všechny změny zamilovaných lidí, včetně s velkým vzdycháním, kradením hubiček, výměnou růžových psaníček, skončilo vše jako v každém takovém případě — prosaickým sňatkem.

Novou domácnost si zařídili v Plzni. Z kuchyně, ložnice, pokoje platili pouze šest dolarů měsíčně, nájemné celkem nepatrné, považíme-li ceny nynějších bytů.

Bárta po celou tu dobu, co pracoval, zahospodařil si peníze, po ženitbě zvěděl, že jeho manželka má taktéž jistou částku ve výpomocném spolku, v důsledcích čehož pomýšleli se "udělat pro sebe", totiž zakoupit si řeznický obchod.

Příležitost ke koupi se naskytla dříve, než očekávali.

Na 18. ulici řezník Kubišta během několika roků si pomohl k značnému jmění, zaručující mu bezstarostný život a proto hledal kupce na obchod.

Bárta znal dobře obchod Kubišty, nenápadně se přeptal, jak vysoko si jej cení a jakého druhu má zákazníky. Podmínky nebyly příliš těžké, což Bártovi dodalo odvahy, aby se pokusil o získání obchodu.

"Poslechni, Karolinko, dověděl jsem se o pěkném místě na 18. ulici a mám tisíc

chutí to koupiti" svěřoval se Bárta ženě, když přišel z práce domů. "Více jak polovici peněz máme a ostatní s tvou pomocí bychom mohli v brzku zaplatit. Měli bychom vlastní obchod a otevřenou cestu k možnému blahobytu."

"Myšlenka sice není právě špatnou, ale nemohu pochopit, jak to půjde s mou pomocí. Víš přece dobře, že o vašem řemesle a vedení obchodu nemám žádného ponětí, takže by to vyžadovalo dosti trpělivosti z tvé strany, než bych se do všeho vpravila."

"Není to tak zlé, jak se domníváš. V obchodě, dojde-li k uskutečnění koupě, bude ponechán dělník na výpomoc v krámě a při práci v udrině. Ty se snadno naučíš prodávat maso a jiné výrobky. Já ovšem budu nucen každého dne odjet na marky pro maso a tu po čas mé nepřítomnosti budeš mít dohled a současně vypomůžeš v krámě. To je pouze několik hodin a ostatní čas budeš moci věnovat vlastní domácnosti. A když by nám štěstěna přála, vezme se ještě jeden dělník a bude po starosti...."

Proti takovým důvodům nebylo žádným námitek a tak Bárta při jedné příležitosti zašel ke Kubištví.

"Dosllechl jsem se, mistře Kubišto, že miníte zanechat živnosti, a tu přicházím se otázat, za jakých podmínek jste ochoten obchod s veškerým zařízením pronajmout."

Kubišta, statný ještě muž se pátravě zahleděl na mladého muže, jakoby chtěl zjistit, zdali si snad z něho netropí žert, jak se mu to již několikráte stalo. Přišlo mnoho kupujících, kteří sice měli velkou chuť převzít obchod, jenže chybou bylo to, že neměli peněz a na dluh Kubišta obchod odepřel někomu vydat.

Bárta jakoby tušil myšlenky mistra, nenápadně se usmál a pravil:

"Nepochybně se, mistře, domníváte, že mám málo peněz na zakoupení obchodu.— Nevím sice, jak velkou částku budete požadovati a také se přiznám, že dle mého odhadu, jak to zde vidím, tolik peněz na hotovost nemám. Než více jak polovici bych si troufal zaplatit hned po uzavření smlouvy a o zbývající částku bychom se mohli nějakým způsobem dohodnouti. Mám opravdový úmysl obchod koupiti a nepřicházím snad dělat zvěda pro jiného. Nemíníte-li se mnou vyjednávat, budu se ovšem nucen ohlédnouti po něčem jiném."

"Vaše slova, mladý muži, zdají se nasvědčovat, že máte vážné úmysly a proto chci s vámi vážně promluvit. Bylo zde již několik mužů, s dotazem podmínek prodeje. Vše si prohlédli, pochválili a ke konci bud' řekli, že se poradí doma se ženou, anebo mi zcela klidně sdělili, že mají pouze malý kapitálek a že by mi tedy zbytek dluhu spláceli. Na takové obchody však nevěřím z důvodu, že bych snad později těžko koletoval, a za druhé, že tací kupci to zpravidla běrou vše na lehkou váhu. Za obchod žádám dva tisíce dollarů. Hotově dvanáct set a ostatní bych vám posečkal dle dohody. Za dobrý obchod při dobrém vedení vám ručím. Obchod, když se dohodneme, můžete převzít okamžitě, a z bytu se vystěhuji během několika dnů."

"Vedení obchodu bych se nemohl uvázat až za dva týdny. Pokládám totiž za čestnou povinnost dát výpověď "bossovi" a též bych se musel připravit na stěhování. Chci pouze podotknout, že bych konečně byl spokojen s udanou cenou, ale zákaznicky prodávat nemůžete, když nestává žádná záruka, že po převzetí obchodu budou nadále činit nákup u nového majitele. Ostatně věřím, že byste mohl něco z udané ceny také slevit..."

"O tom se můžeme ještě nějakým způsobem dohodnout. Bylo by ovšem vaší starostí, udržeti si nyníšjší moje kostymy, vystihnutím jejich přání, v čemž bych vám byl po nějakou dobu rádcem. Věřím, že se za nedlouho přizpůsobíte a udržíte obchod v nyníšším chodu. Než, přejdeme raději k našemu vyjednávání."

Kupující i prodávající se ještě chvíli umlouvali a dohadovali, jeden i druhý učinili jistě ústupky a ještě téhož večera byla uzavřena ústní smlouva. Druhého dne pak smlouva sepsána a potvrzena u veřejného notáře, načež Bárta zaplatil první splátku.

Dosavadnímu zaměstnavateli dal Bárta výpověď a oznámil, že koupil od Kubišty obchod. Mistr mu gratuloval a schválil výběr místa. Na cestu mu dal ještě jisté pokyny, týkající se vedení obchodu. Bárta poděkoval a oba muži se rozešli v přátelském poměru.

Za dva týdny se Bárta s manželkou odstěhoval na nové působiště s důvěrou, že docílí úspěchu a jmění v novém místě.

Pro Bárta a jeho ženu nastával nový život.

II.

Ve vlastním obchodě Bárta rozvinul činnost v plné síle. Pracoval již jako dělník poctivě a svědomitě a tím spíše dokázal pracovat pro sebe a ženu, již z celého srdce miloval a těšil se, že jeho práce bude nésti ovoce pro potomky.

Uzenářské výrobky zdokonaloval, k lidem byl úslužným, ceny masa a uzenářských výrobků nezdražoval, byl si vědom, že rychlým prodejem při mírných cenách získá více, než kdyby čítal větší ceny a nezískal tím více zákazníků. V poměrně krátké době získal velký počet zákazníků, takže s jedním dělníkem Jamesem Horou měl stále na pilno.

Mladá žena dle svých sil v obchodě vy-pomáhala a ku podivu manžela za nedlouho si počínala zručně při obsluhování zákazníků. Celkem ji to působilo zábavu a blažilo ji vědomí, že jest přece jen svou paní, není nucena poslouchat a že jest do velké míry prospěšnou manželce ve vedení obchodu.

Obapolným přičiněním docílili toho, že mohli po roce doplatit dluh a od onoho dne počali pracovat na rozmnožení nepatrného kapitálu. Obchod vzkvétal, Bárta byl nucen přibrat ještě jednoho dělníka. Jednoho z dělníků pověřil výrobou uzenářského zboží, na což sám dohlížel.

Až do doby, kdy Bárta splatil poslední cent dluhu, nepomýšlela Bártová téměř na žádné zábavy. Jen tu a tam zašla někdy do divadla, jednou do plesu a to bylo vše. Ráda se sice bavila, než pomyšlení, že mají před sebou velkou povinnost, ji ode všech zábav oddalovalo.

Po čase dala život roztomilému klučeti, nad jehož narozením byl otec přímo u vytržení a každému, kdo přišel do krámu, vyprávěl, jakého má hezkého syna s ujištěním že jest to nejhezčí a nejrozumější chlapec, jaký se kdy narodil.

Lidé ho vyslechli, aniž by se nějak nad tím rozčilovali. Ze zkušenosti jim bylo známo, že tak činí každý otec a matka, kteří ve svém děcku vidí vzor dokonalosti.

Bárta každé chvíli vběhnul do bytu, zulíbal ženu a laskal se s chlapcem, nemajícím příliš velkou radost nad projevem ot-

covské lásky a zpravidla když ho otec políbil, dal se do pláče.

Po těch několik týdnů, co se Bárta náležal u vytržení, měl starší dělník Hora tolik práce, že ho z toho až někdy hlava bolela. Klel na všechno, pokládal výbuchy mladého otce za bláznivost, která nikam nevede, ač chvillemi musel doznat, že nebyl lepším v domě, kdy se manželce narodilo první dítě. Ted', když jest již otcem pěti dětí, nejeví pro ně takové nadšení jako dříve.

Majitel obchodu záhy zpozoroval mizer-nou náladu Hory, a aby jinak dobrého děl-níka usmířil, dal mu každého týdne mimo-řádnou odměnu, s čímž byl Hora spokojen.

Posléze se i Bárta uklidnil a věnoval se již zcela obchodu. Jen večer se vždy chvíli bavil s potomkem, jenž k velké radosti rodičů sílil a rostl. Chlapci dáno jméno John po otci a týž již v duchu spřádá plány, co vše jednou z něho bude.

V téže asi době, co muž přemýšlel o budoucnosti syna, Bártová zatím uvažovala o jiných záležitostech.

Znudil se jí jednotvárný život, jaký až dosud vedla. Být neustále doma, ve čtyřech zdech, pomáhati buď v krámě, nebo po celý den se otáčet v kuchyni, vařit a zase jenom vařit. Prát ovšem nemusela, k tomu byla zjednána pradelna.

Zatoužila po změně.

Prála si mít také zábavu, přijít více mezi lid, pookřátí po celodenním zaměstná-ní. Seznala, že má zapotřebí nějakého vzpru-žení a to vše doufala nalézt v různých zá-bavách.

V obchodě velmi zhusta slyšela, jak se ženy baví, co vše zažijí v zábavách soukro-mých, večírcích, plesích a ona byla neustále doma a kromě nějaké té procházky nikam nevyšla.

Netoužila po žádných hlučných zába-vách a radovánkách. Pouze po částečné změně v dosavadním životě, k čemuž se domnívala mít právo, jako jiné provdané ženy.

Tyto myšlenky ji neustále pronásledo-valy, zvláště když nastala sezona divadel a plesů. V té době si umínila, že s manželem o tom všem promluví a donutí jej, aby ko-nečně také někam vyšel. On sice vycházel, ale jen do okolních hostinců za obchodním účelem.

Jednoho večera po skončené práci si Bártová dodala odvahy a zahájila jakési diplomatické vyjednávání.

"Poslechni, John, ráda bych s tebou o něčem, dle mého náhledu vážném, promlu-vila."

"Jen mluv, zlatíčko, mluv, já budu po-zorně poslouchat."

"Jsme dosud mladí, obchod nám jde výtečně, máme již uloženou slušnou částku peněz, ale při všem tom, kromě dření, ne-máme žádné zábavy, a přece máme oba plné právo užít také světa a jeho radová-nek. Občasná návštěva plesu, anebo divadla nám zajisté finančně neuškodí a duševně prospěje. Mám přece naším životním ideá-lem a účelem sedět jen doma, mamonit a nedopřát si ani trochu vyražení. Ty za svo-bodného stavu jsi miloval zábavy, ale nyní pro obchod zapomínáš na vše, co se kolem tebe děje. Zkrátka, já bych letošní sezonu ráda navštívila několik zábav. Kam půjde-me jest lhostejno, ale někam jít musím. Věřím pevně, že proti tomu nemáš žádných námitek."

"Ani v nejmenším, můj poklade. Co se týče mé osoby, já bych ani po těch zábavách ani tak netoužil, když je to ale tvoje přání, nezbude než se podrobit a vyhovět. Výběr zábav ponechám tobě samé a k chlapci se někdo zavolá, aby na něho dával pozor v naší nepřítomnosti. Jak uznáš, do zábavy ho vzít nemůžem."

"O dítě se již postarám. Mám však upřímnou radost, že jsi vyhověl mému přá-ní. Jsem přesvědčena, že budeš takto spo-kojenější a za druhé věř, že jsem neočeká-vala tvé svolení. Spíše jsem byla připravena na různé vytáčky s konečným zamítnutím. Máš za to můj upřímný dík."

Toho večera Bárta již nemohl si ani přečíst noviny, ani uvést obchodní knihy do pořádku. Žena ho po celý večer bavila, vy-právěla různé novinky, až se přiblížila chví-le odpočinku.

Po několik dní Bártovi pilně pročítala rubriku oznámek plesů, divadel a večírků. Nebyla rozhodnuta kam vlastně má zamířit, aniž by se nezklamala. Také v obchodě se vyptávala žen, který spolek, anebo klub pořádá nejlepší zábavy, než tímto způso-bem se mnoho nedozvěděla.

Každá žena chválila klub anebo spolek, ke kterému ona, anebo její muž náležel.

Konečně se rozhodla pro spolek "Tři králů". Ten prý pořádá vždy nejlepší zábavy, k nimž se dostává tak zvaná lepší společnost a v takové společnosti prý často dochází k příhodám, jež se vždy umlčí, aby se o tom širší veřejnost nedozvěděla.

Jsouc konečně rozhodnuta, mladá žena se pilně připravovala k nastávajícímu plesu. Chovala pevný úmysl nejen se pobavit, ale také vyniknout nad jiné ženy. Minula docílit toho, aby každý věděl, že ples spolku "Tři králů" byl navštíven manželi Bártovými, majiteli řeznického obchodu na 18. ulici.

Pečlivě si upravila oblek, opatřila všechny nezbytné titěrnosti, jaké ženy na sebe věší při každé příležitosti.

Její přání vyniknout nad jiné se zdařilo. Když vstoupila s manželem do plesové síně, všechny zraky se na ně upřely. Mladá hezká žena v modně upraveném obleku vyhlížela přímo svůdně. Ženy na ni pohlížely s jistou dávkou nepřátelství, cítily se být zastíněny, kdežto muži shlíželi na mladou ženu velmi přátelsky, při čemž bylo příliš patrné, že by jeden každý byl hotov ke každé rytířské službě.

V plesu se Bártová výtečně bavila. Po celý večer téměř nevyšla z kola, jsouc obletována muži, mladými i starými. Tato pozornost mladou ženu nesmírně těšila a to tím více, když zjistila, jak druhé ženy jí závidí takový úspěch.

Bártová byla opak svého muže. Milovala náruživě tanec, pro který on nebyl valně nadšen. Za celý večer si zatančil asi třikrát, načež zašel do vedlejší místnosti, kde se cítil mnohem spokojenější nežli mezi tančícími.

Ve skutečnosti byli spokojeni oba.

Ač sledována závistivými pohledy, v přestávkách se seznámila s několika jinými ženami. Lhala arci jedné druhé do očí, jak se to dalo, vyměňovaly si různé zdvořilůstky, aby se hned v zápětí někde na straně notně pomlouvalo.

On byl zase uspokojen, že se tu a tam mluvílo o jeho obchodě a o dobrých výrobcích, hlavně uzenářských.

Z plesu odcházeli domů asi po třetí hodině ráni. Ona ještě rozjařena tancem a úspěchem, jakého docílila, on unavený a toužící po odpočinku. Cestou si umínila, že nyní půjde častěji do plesu. Lichotila jí ta

velká pozornost mužů a špatně tajená závist žen.

Druhého dne vyprávěla všem ženám, do obchodu zavítavším, jaký měla "good time" na plesu, jak se dobře bavila s ujištěním, že při nejbližší příležitosti půjde zase.

Příležitost promluvit s manželem se jí naskytla dříve než se nadála.

"V sobotu pořádá spolek "Ratolest" výroční ples a jak mi bylo sděleno, bývá vždy četné návštěven. Nemyslíš, že by bylo záhodno se plesu účastnit? Je prý tam vždy pěkná zábava, slušná společnost a konečně bychom tam nemuseli být tak dlouho jako posledně."

"Nejsem sice přítelem těch trdlovaček, jímž se nadává "plesy", ale tentokráte se ještě obětuji. Bude to také posledně, co tuto sezonu někam půjdu. Je těch plesů na všechny sakry a kdybych se řídil tvými choutkami a navštívil každý takový tanceraj, uběhal bych si nohy a zkazil plíce. Mám na starosti obchod, což jest mnohem důležitější, než takové lítání po všech možných čertech."

Nebyla připravena na takovou odpověď, ale nechtíc situaci ještě více přiotřít, mírně odpověděla, že to vše uznává, s dodatkem, že jest to tedy poslední ples v této sezoně. Nemínila to vážně v pevné naději, že se jí později zdaří přemluvit manžela k dalším návštěvám.

V plesu spolku "Ratolest" se bavila ještě mnohem lépe, než při prvním. Budila pozornost, zaslechla mnoho lichotivých slov od mužů, s nimiž tančila. Nerada odcházela k domovu, žehrajíc na manžela, který byl v podivné náladě. Ani jednou netančil, seděl ve vedlejší místnosti, popíjel a kouřil. Po celou cestu k domovu se ženou nevyměnil jediného slova. Umínil si pevně, že již nepůjde do žádného plesu ani v této, ani v jiné sezoně a nedá se ve svém předsevzetí zvíkat ženou ani nikým jiným.

A skutečně se také Bártové nezdařilo přimět manžela k návštěvě plesu, ani jiných zábav. Prohlásil, že nikam nepůjde, a chce-li ona, ať si jde sama.

Bártové se samé nechtělo a proto zůstala také doma. Nezamlouvala se jí uzavřenost manžela a často na jeho podivinskou povahu žehrala.

Muž se vložil zcela v obchod, Přemýšlel neustále, jak by mohl zaměstnávat ještě více dělníků a rozmnožit obchod. Nečinil tak

z nějakého lakomství, jako spíše z ješitnosti a touhy, aby se o jeho obchodu psalo, mluvilo. Zimničná tato touha pomalu oddalovala Bártu od rodinného krbu. Nejevil ani o ženu ani syna již takový zájem jako dříve, ač nepřipustil, aby v něčem strádali.

Po celý den byl zaměstnán buď v obchodě, anebo v dílně a když přišel večer domů, místo pobavení, svěřoval se ženě se svými dalšími plány s dotazem o její radu anebo náhled.

V prvních dobách mladá žena jevila jistý zájem o obchod, ale když vše běželo hladce a obchod stál na výši doby, ztratila polovici zájmu o obchodní záležitosti manžela. Nebylo jí právě vhod a milé, že muž nemá pro nic jiného pochopení než pro obchod a že tak málo času věnuje rodině.

A tu se stávalo, že někdy, když se jí otázal na její úsudek, dala mu buď vyhýbavou odpověď, anebo mu vůbec neodpověděla.

V důsledcích takového jednání Bártu pomalu upustil zasvěcovat ženu do obchodních záležitostí a místo rozhovoru se věnoval počítání, a osnování dalších plánů na zlepšení obchodu.

V domácnosti Bártových zavanul chladný větřík, štěstí domácího krbu se pomalu vzdalovalo, aniž to jeden nebo druhý pozoroval. Když konečně přišli k tomu poznání — bylo již pro oba příliš pozdě.

III.

“Poslechněte, “boss”, bude dobře, když se poohlédnete po jiném dělníku. Mám již toho dření pro různé “bossy” tak zrovna dost a proto jsem se po poradě se ženou rozhodl “udělat se pro sebe”. Koupil jsem takovou díru na jižní straně města, kde je dosti dobrý obchod. Konkurenci vám dělat nebudu a tak můžeme být nadále dobrými přáteli.” Tak jednoho dne prohlásil dělník James Hora, k nemalému překvapení Barty.

Ve skutečnosti tímto sdělením nebyl Barta příliš potěšen. V Horovi ztrácel dobrého, spolehlivého dělníka, jak se říká — “pravou ruku”. Než uznal, že by nebylo rozumné, aby ho přemlouval a snad zabráňoval dosažení samostatnosti. Schválil tedy jeho úmysl, s ujištěním, že mu bude nápomocen, kdykoliv by toho potřeba vyžadovala.

Hora slíbil setrvat na místě jeden týden a do té doby bylo povinností Barty zajistit si jiného dělníka.

Tímto novým dělníkem byl Karel Král, mladý, asi dvacetipětiletý muž, dokonale obeznalý ve svém oboru.

“Slyšel jsem již o něm a z doslechu bych též soudil, že je dobrým dělníkem. Trochu do světa, ale jinak všude, kde pracoval, těšil se přízni jak kostymů, tak i také “bossů”, sděloval své poznatky Hora.

Král za nedlouho na novém místě zdomácněl, znal každého zákazníka, pochopil jeho přání, takže si lidé mladého dělníka chválili a dokonce někteří byli toho náhledu, že je příjemnějším společníkem než býval Hora, který občasně bručel a sakroval.

Barta také pozoroval, že od příchodu Krále se počet zákazníků rozmnožil a proto mu také beze všech cavyků zvýšil mzdu.

Král si za nedlouho získal přízeň žen a ostatně nebylo žádným tajemstvím, že v již dřívějších místech mnohé ženě a dívce popletl hlavu lichocením.

Při všem tom byl bedlivým pozorovatelem a tudíž za nedlouho vystihnul, jaký poměr panuje mezi manželi Bártovými. Tak zjistil, že mladá žena touží po zábavách, aniž by byla spokojenou se životem, jaký vede po boku muže.

Jsa schytralým a vypočítavým, pojal úmysl poplést ženě zaměstnavatele hlavu a tím způsobem pro sebe těžit. Ani z daleka mu nenapadlo, že by se snad do Bártové zamiloval. Toužil pouze po dobrodružství.

S provedením plánu započal pomalu, jsa jist vítězstvím.

Prokazoval Bártové různé pozornosti, jevil zájem o jejího syna, ve volné chvíli bavil mladou ženu vyprávěním dobrodružství, k jakým dochází při různých zábavách a to vše vyprávěl s nádechem humoru, že to mladou ženu zajímalo.

“Návštěvy takových slušných zábav vzpruží člověka k dalšímu životu; přenesou jej do jiného světa a ve víru tanečním zapomene člověk na všechny strasti a utrpení. Vy dle všeho nejste velkou milovnicí zábav, a raději si hleďte domácnosti, není-li pravda?”

“V tom ohledu jste na velkém omylu; jedině co mi překáží, jest absolutní nemožnost. Muž žije jen obchodu a v této péči o obchodní záležitosti pomalu zapomíná, že

má ženu a dítě. Vůbec nemá smysl pro žádnou zábavu a pouze několikrát co jsme spolu, jsme byli v plesu a nikde jinde. A já, věřte, nejsem zvyklá takovému životu až příliš klidnému.”

“Aniž bych se vám chtěl vtírat, dovolil bych si vás doprovodit do některé zábavy, ovšem se svolením vašeho pana manžela. Vy byste se mohla bavit v kruhu vašich známých a já bych zase přešel k mým známým. Domů bych vás doprovodil pouze s vaším svolením.”

“Jste příliš laskav, nevím však, co by tomu řekl manžel, kdybych s vámi odešla do plesu a on zůstal doma. Víte zcela dobře, jak lidé jsou podivní a ve všem hledají jen zlo. Já bych alespoň nechtěla přijít do lidských úst a být terčem pomluv.”

“Well, máte pravdu, ale když byste odešla s jeho svolením, nebylo by v tom přece nic závadného. Váš manžel, s dovolením, není tak nepřející, jako spíše příliš pohodlným a to je hlavní příčina, proč se zdráhá s vámi navštěvovat plesy. Já jej jménem našeho klubu požádám o zakoupení lístku a když by mi dal zápornou odpověď, požádám jej, aby dovolil tedy vám a bylo by to snad vše v pořádku.”

“Čiňte, co uznáte za dobré, než podaří-li se vám získati svolení manžela, budu vám vděčnou za vaši laskavost.”

Král během rozmluvy se zadíval několikrát na mladou ženu, a ona, když v jedné chvíli zachytila pohled, sklonila hlavu k vyšívání, jež držela v rukou.

S přáním dobré noci odcházel k domovu, v úplném přesvědčení, že na “básku” udělal dojem. Chtěl si původně s mladou ženou pohrávat, než po rozmluvě změnil původní plán a rozhodl se zařídit to zcela jinak.

Bártová po odchodu Krále odložila vyšívání a zamyslíla se. Mladý muž, veselý povahy, to vše se jí zamlouvalo a již se těšila, až se v jeho průvodu účastní plesu. Při tom si vroucně přála, aby její manžel měl trochu větší pochopení a smysl pro zábavu. Vždyť mu již nebylo zapotřebí se tak hnát za mamonem a novými zákazníky. Dařilo se jim výtečně, takže mohl muž alespoň někdy s ní někam odejít do zábavy, aby nebyla neustále odkázána na ty čtyři stěny bytu. Ve skutečnosti záviděla těm ženám vychloubajícím se, jaké zábavy již za-

žily, kde všude byly a ona byla nucena jen poslouchat.

Nedělní procházky nebo vyjížd'ky jí neposkytovaly toho, po čem tak toužila, chtěla být obdivovanou, užívat radovánek, pokud jest ještě mladou. Až se dostaví stáří, nebude již nutno se honit za světskými požitky.

To vše jí vířilo hlavou po odchodu Krále, v kterém spatřovala záchránce a vysvoboditele z té velké nudy, v jaké se již po delší dobu nalézala. S myslí uspokojenou uléhala toho večera na lůžko, po malé chvíli usnula, takže nevěděla ani, kdy se manžel z hostince vrátil domů.

Za několik dnů po rozmluvě s Bártovou, Král po skončené práci zašel do kuchyně. Beze všeho dlouhého otálení sdělil účel návštěvy.

“Mistr Bárta, náš vzájemně podporující spolek “Kanimura” pořádá výroční ples ve velké síni Č.S.P.S. na 18. ulici a tu bych si vás dovolil též pozvat, s vaší váženou paní manželkou. Vstupné není příliš velké, mezi námi se nudit nebudete, o to se již každý člen jak náleží postará.”

“Jest vám snad známo, že nejsem polázněn do tak zvaných plesů. Člověk tam zbytečně promarní noc, druhý den má velké bolení hlavy a celé tělo jest jako rozlámano. Vezmu si od vás dva lístky, ale do plesu nepůjdu a moje žena asi také ne. Samotně se jí nechce a já pro takové zábavy nejsem.”

“Promiňte, nemáte-li žádných námitek, dovolil bych si vám učinit návrh. S vaším dovolením bych ji tam doprovodil, a v plesu bude zajisté několik žen našich kostymrů, s nimiž by se mohla pobavit a s nimi též odejít domů. Společnost bude v každém ohledu slušná a vaši paní bude v našem kruhu zcela bezpečno.”

“Co říkáš, ženo, tomuhle návrhu? Vim, že si ráda zatancuješ, ráda se pobavíš, takže bys nyní měla k tomu pěknou příležitost. Já bych proti tomu ničeho nenamítal, zvláště když tam prý budou naši lidé, takže bys měla po vši starosti.”

“Inu, hezké by to bylo, kdybych zas po čase si mohla někam vyjít, a když tedy nekladeš žádných překážek, tak bych tedy šla. Nebylo by snad ani zapotřebí, aby mne Král doprovázel. Mohu jít domů s některými ženami, bydlícími v našem okolí.”

“Dobře, tedy si jdi. Jsem však toho náhledu, aby tě náš Čali nejen do plesu doprovodil, ale také se postaral o doprovod domů. V noční době není radno jít domů a proto jak jsem již řekl, ať tě také doprovodí domů. Tu máte deset dollarů na útratu, abyste mohli čestně zastupovat náš obchod.”

Paní Bártová nad takovým šťastným zakončením div radostí nevyskočila a svoji

“Nevykládej mi to za zlé, že s tebou nejdu do plesu, a že tě svěřuji doзору Čalimu. Víš dobře jak žiju pro obchod, v poslední době se zanáším plánem, jak bych to vše ještě zlepšil, a tu uznávám, že nejsem takovým společníkem, jakým bych snad být měl. Jakmile ale dosáhnu toho, po čem toužím, bude zase vše v náležitém pořádku a nastane nám oběma lepší život. Proto než se tak stane, máš mé svolení účastnit se

ZEMĚTŘESENÍ NA FORMOSE.

Japonský ostrov Formosa byl v dubnu minulého roku zasažen hrozným zemětřesením, při němž tisíce lidí zahynulo neb bylo poraněno. Tento obrázek ukazuje hlavní ulici formoského města Taihoku.

radost dala na jevo srdečným poděkováním manželi.

Král sebral deset dollarů, poděkoval a odcházel rozradostněn do štoru, aby tam cosi ještě zařídil.

Sotva se za ním zavřely dveře, mladá žena vyskočila od stolu, objala manžela a vtiskla mu na rty několik polibků, děkujíc mu za jeho svolení.

Bárta zřejmě potěšen nad takovým projevem, cítil jakési vnitřní uspokojení.

takových zábav, po jakých toužíš. Jenom o to tě žádám, dbej na moji i svoji dobrou pověst.”

Zasvětil částečně ženu do plánu a ona toho večera jevila daleko větší zájem o obchod než dříve, ba dokonce sama navrhla některé změny, jež po jejím názoru by vše zlepšily. V prvním okamžiku se zdálo, jako by hývalé štěstí a spokojenost se vracely do jejich domácnosti.

To vše trvalo pouze pro onen večer, druhého dne Bárta zase žil pro obchod a pro jiného neměl smyslu.

V plesu jakoby Bártová znovu pookřála. Byla plná veselosti, výtečně se bavila v kruhu známých osob, seskupených u jednoho stolu.

Přes to, že neodmítla několik tanečníků, tančila poněkud s Králem a při každém takovém tanci se oba více a více sblížovali. Král jako dobrý společník pověděl vždy něco roztomilého, což ona vše přijímala s vděkem a s jakousi tajnou radostí.

Průběhem zábavy porovnávala Krále se všemi ostatními tanečníky, kteří se jí zdáli být tak všední a také jej porovnávala s manželem, při čemž přišla k tomu poznání, že Král jest mnohem lepším společníkem nežli všichni ostatní, nevyjímaje manžela, nemajícího smysl pro nic jiného než obchod.

Při jednom tanečku ji Král těsněji sevrhl a uprostřed tanečního víru jí pošeptal do zardělého ouška, že v ní nalezl zalíbení.

Pohlédla na něho jasným zrakem, v zápětí však sklonila hlavu, aniž by pronesla jediného slova, což jej uvedlo v jakýsi zmatek. Nevěděl, co si má z toho všeho vybrat. Nepokoušel se již navázat další rozmluvu, v obavě, aby ji snad neurazil a nevzbudil v ní odpor a nenávisť.

Také Bártová po celý čas další zábavy nedala na jevo, co se v jejím nitru děje. Byla však veselou a svolila, aby ji Král doprovodil k domovu.

Před domem si dodal odvahy a nesmělým hlasem se omlouval.

"Nehněvate se, paní Bártová, pro onu poznámku, pronesenou při tanci? Nemínil jsem tím nic nepěkného. Chtěl jsem pouze zvědět, jsem-li pro vás něco více než dělník vašeho manžela. Urazil-li jsem vás, prosím za prominutí a ujišťuji vás, že nikdy více si podobného nedovolím."

"Nemám žádného důvodu ke hněvu a prozatímne si ponechám odpověď na jinou dobu. Jenom o to vás žádám, abyste nikomu o tom, co jste mi při zábavě řekl, ničeho nevyprávěl. Děkuji vám za doprovod, a příště až bude opětně nějaká zábava, budete mne moci zase doprovodit se svolením jakého se mi dostalo od mého manžela."

Podala mu ruku, on ji dychtivě uchopil, pevně stiskl a zašeptal: "Dobrou noc, paní Bártová!"

IV.

"Nalezl jsem ve vás zalíbení."

Tato slova se hluboce zaryla v mysl mladé ženy. Uvažovala o nich druhého dne a tak maně porovnávala Krále s Bártou. Jaký to rozdíl. V manželé viděla chladného, vypočítavého obchodníka, který nemá jiného zájmu než vyniknout a při tom všem zapomíná na svoji vlastní rodinu.

Oproti němu Král. Jako to byl předně zručný, dovedný dělník, při tom veselý společník, mající smysl nejen pro své povolání, ale také pro to, aby se člověk v tom ruchu a shonu pobavil. Snad takový muž by byl jejím ideálem, za takového se měla provdat, když již pomýšlela na sňatek. Oh, jak umí tančit, jak umí krásně mluvit, jak se všichni po něm otáčeli, když s ní tančil a viděla, jak mnohá dívka i žena jí záviděly, že má takového tanečníka a společníka. Při těch úvahách počala Bártová věřit, že by snad také nalezla zalíbení v Královi, jako on nalezl zalíbení v ní.

Nedala však na jevo, jakými myšlenkami se obírá a co se s ní v poslední době děje.

Na výslovné přání manžela se v průvodu Krále za nedlouho účastnila jiné zábavy. Bárta seznal, že po každé takové zábavě jest žena sdílnější a do jisté míry něžnější.

Došlo k tomu při jedné rozmluvě, když mu dělník sdělil, že půjde do plesu. Sám požádal, aby vzal Bártovou s sebou, s čímž on byl samozřejmě potěšen, a aniž to dal nějakým způsobem na jevo.

A zase se spolu bavili a tu při jednom tanci se Král přímo otázel, zdali v něm nalezla zalíbení. Místo odpovědi se k němu úžeji přitulila, pohlédla na něho takovým způsobem, že vše vycítil a pochopil.

Při odchodu k domovu došlo mezi nimi k jasnému porozumění a obapolnému dohodnutí. Jeden druhému sdělil, co považoval za nutné, jeden druhého ujistil náklonností a dojmy z posledních dnů. První toto sblížení a doznání zpečetěno několika polibky a od onoho okamžiku se stali milenci, skrývající svoji lásku co nejúzkostlivěji.

Král, který z počátku choval úmysl si s Bártovou pouze pohrávat a pak ji nechat, poznal, že se ve skutečnosti do Bártové zamiloval a že ji má v lásce, jako dosud žádou ženou. Vzpíral se sice tomuto citu, než

čím více o mladé ženě přemýšlel, tím více cítil, jak jest mu drahou.

Že by se tím dopouštěl nějaké zrady na Bártovi, o tom vůbec neuvažoval. Přišel k tomu náhledu, že takový morous a člověk mající koníčka pouze v obchodních zájmech, se vůbec neměl ženit a nečinit sebe i jiné nešťastnými. Věřil, že žena mimo domácnosti a starosti o dítě, má také nároky na pobavení a nesedět doma jako pecival a jen zdaleka přihlížet k tomu, jak jiné ženy se svými manželi navštěvují různé zábavy na rozptýlení myslí a ku své zábavě. Litoval Bártovou pro její neutěšený život, třeba uprostřed všeho blahobytu a právě toto poznání přivodilo u něho, že si Bártovou oblíbil a konečně se do ní zamiloval.

A s Bártovou to bylo nejinak. Též ona vycítila, že Král jest muž, jaký by ji učinil šťastnou a dovedl zpříjemnit život. Nebyla by nucena sedět neustále doma a také by nemusela jako malá holčička mít svolení od muže, když by si chtěla někam vyjít.

Milostný poměr skrývali dosti dlouho a scházeli se jen při vhodných příležitostech. A právě tako úzkostlivost vzbudila jistou pozornost.

Lidé jaksi vycítili, že mezi Králem a manželkou jeho zaměstnavatele není vše v pořádku, že mezi nimi jest poměr zcela jiný, než bývá mezi dělníkem a manželkou zaměstnavatele.

Lidé se obyčejně starají o vše možné, jenom ne o vlastní záležitosti a tudíž si také nedali ujít příležitost, aby nesledovali každý krok obou lidíček. Přicházeli do obchodu, dávali pozor, když tam občasné bývala Bártová, jak se bude k dělníkovi chovat, zdali s ním bude mluvit atd. Než v obchodě toho mnoho nevypozorovali, a tudíž se omezili na venek.

V okolí to bylo již jak se říká veřejným tajemstvím, jaký poměr mezi oběma panuje, jen Bártu dosud nic netušil. Neměl dosti volného času věnovat pozornost ženě a Královi. Jeho smělé plány rychle se uskutečnily, obchod rapidně stoupal. V jeho dílně a krámu pracovalo již několik dělníků, práce bylo na všech stranách a na to vše dohlížel pouze Bárt.

Tato horečná činnost byla právě vhod oběma. Měli dosti příležitosti se častěji stýkat a svěřovat jeden druhému další plány do budoucnosti.

Než jednou se přece Bárt něco dozvěděl, nad čímž se zamyslel.

Vešel jednoho večera do hostince, kam také chodil občan Josef Králík. Usedli si jako obyčejně k jednomu stolu a tu Králík jak se říká, otevřel Bártovi oči.

"Poslechněte, příteli, chci vám něco sdělit, co se týká pouze vás a nikoho jiného a současně varovat před nebezpečím, je-li totiž pravdou, co jsem zaslechnul."

"Vy mne lékáte, příteli. Co se vlastně stalo hrozného?"

"Nevím sám, co jest na všem pravdivého, než pokládám za svoji povinnost vám to říci. Koluji totiž pověsti, že mezi vaší ženou a dělníkem Králem panuje důvěrný poměr. Lidé si o tom vypravují, ale snad toho více namluví, než jest pravdou. Přes to byste si mohl dát pozor a přesvědčit se, co jest na těchto pověstech pravdivého. Jest to třeba pouhý klep, lidé mají na vás zášť, že vám tak obchod prospívá a tu se chápou každého prostředku k pošpinění blížního."

Bártu byl touto zvěstí skutečně překvapen a do velké míry nemile dojat.

"Srdečně vám děkuji za upozornění, než ve skutečnosti tomu nepřikládám velké důležitosti, ač se netajím obdivem, jak mohly takové pověsti povstat. Přesvědčím se důkladně a když seznám, že jsou to jen pomluvy a plané pověsti, bud'te ujištěn, že zakročím proti všem šířitelům takových řečí. Důvěřuji příliš ženě, a nevěřím, že se dopouštěla nevěry, aniž věřím tomu, že by mne mohl Král klamat."

V hostinci již neměl žádného klidu a proto také po chvíli odešel. Cestou k domovu si umínil, že vše jak náleží vyšetří a bude-li nutno, zakročí.

Když přišel domů, zpozorovala žena, že není muž v obvyklém rozmaru a současně také v jednom momentu zahlédla, jak na ni pátravě pohlíží. Z toho vytušila, že kdosi musel mluvit a dle toho se zařídila.

"Starý něco pozoruje, nepochybně mu někdo coši namluvil, proto musíme být po nějaký čas pozorní, než se přeznou hrozivá mračna. Žádné schůzky, naopak já na tebe občasné zabručím, samo sebou, že před mužem a tím ho utvrdíme v domněnce, že vše co slyšel, není pravdou. Ty se tedy dle toho zaříd'."

Král byl příliš důvtipným, než aby ne-

vytužil, co se děje, a proto také, ač nerad, řídil se jejím přáním.

Oba umluvenou komedii hráli tak výtečně, že Bárta, ač dával bedlivý pozor, nemohl přijít na nic, co by nasvědčovalo tomu, že mezi ženou a dělníkem je nějaký poměr.

Když tedy nic nevyšetřil, věnoval se dále obchodu, jsa skálopevně přesvědčen o věrnosti ženy, což také neopomenul při nejbližší příležitosti říci Královi, který nad takovou zprávou jevil jistou radost.

Bárta pomalu zapomínal na danou výstrahu a byl by snad zapomněl úplně, nebýt staré Žáčkové, baby, jež věděla o každém něco, jenže to nebývalo nikdy nic pěkného.

Dala sice několikrát na jevo Královi, když ji obsluhoval, že ví o jeho poměru "s bosskou", tajuplně to vše schvalovala, říkajíc, že se člověk v mládí musí vybouřit.

Očekávala, že Král se jí nějakým způsobem odvděčí. Ten "nějaký způsob" mohli být peníze na kmínku anebo sladkou rosolku anebo také notný kus masa. Žáčková brala vše jako velká voda.

Král byl však nechápavým a bábě nedával ani jedno ani druhé, čímž ji proti sobě popudil vrchovatou měrou.

Vyčkala příhodné chvíle, kdy jí bylo možno nerušeně promluvit s Bártou a tomu vše pověděla po lopatě.

"Můj ty Jezusku, pane Bárto, vy musíte být raněn slepotou, když nevidíte, co se kolem vás děje. Ten váš dělník Král je pěkné kvítko z čertovy zahrádky. Popletl vaší ženě hlavu, a ona jde nyní za ním jako slepá. Vždyť je do nebe volající, co ti dva lidé provádí, když vás zde není, anebo když se někde sejdou. Počínají si jako dva milenci a já jsem je sama přistihla, jak se líbali za "ajsboxnou". Nebud'te, človče, takový truhlík a zakročte nějakým způsobem, ať je těm pověstem konec. Povídám vám to jako dobrá osoba a nežádám žádné odměny."

Stará Žáčková měla sice pověst klepný první třídy, ale přes to vše v některých případech mluvila pravdu, zvláště tam, kde věděla, že bude odměna. To také věděl Bárta a proto bábě dal něco zboží a ještě jí poděkoval.

Po jejím odchodu byl jaksi ve své důvěře vůči ženě zklaman. Červ podezření počal v jeho nitru hlodat. Umínal si, že bude nyní opatrnějším a také ostražitějším.

Od onoho dne dával pozor na vše, co se dělo mezi ženou a dělníkem.

Jednoho dne přišel k hroznému poznání, že vše, co mu vyprávěl Králík a stará Žáčková, se zakládá na pravdě.

Přijel totiž dříve z trhu než mívával ve zvyku, a když vešel do krámu, zjistil, že Král není na místě. Bez dlouhého rozmýšlení vběhl do kuchyně a když ani tam nikdo nebyl, jak neblahým tušením, skočil do ložnice, kde byl přímo omráčen hroznou skutečností.

Přistihl ženu v náručí Krále.

Pruďká lítost a hněv jím zalomcovaly po zjištění, že ta, jíž tak důvěřoval, pro kterou tak usilovně pracoval, zapomněla na všechny sliby a věnuje přízeň a lásku cizímu muži.

Nevěděl co má v prvním okamžiku činit. Zdalí na místě ztrestat ženu a jejího svůdce, anebo má zavolat celý personál, aby se všichni přesvědčili, co se za jeho zády děje.

Jsa celý zsinálý, tlumeným hlasem nařídil Královi, aby se okamžitě klidil z domu a více se nepokoušel o návrat, nechce-li, aby došlo k nějaké hrozné katastrofě. Velitelsky ukázal na dveře, aniž by na ženu vůbec promluvil.

Oba dopadení milenci v prvním okamžiku zůstali stát ohromeni a na útěk ani nepomýšleli. Když však Bárta vypovídal Krále a týž se hotovil k odchodu, Bártová zapomněla na všechny ohledy vůči muži a rázně se postavila na odpor.

"Ty Krále nepropustíš, nechceš-li mít veřejnou ostudu a nechceš-li, abych také já odešla. Co se dnešního dne událo, více se opakovat nebude a proto není zapotřebí, aby všichni lidé propuštěním Charlesa hned zvěděli pravý stav věcí. Ostatně jsem vůči tobě dosti upřímnou, a proto také ti bez obalu řeknu, že mám ho ráda a ty ho zde ponecháš. Jeho a mým odchodem by ti v obchodě pomozeno nebylo. Mohl jsi mít vůči mně více ohledu a nemyslet stále jen na vuřty, jitrnice, šunky a podobné výrobky. Nevěnoval jsi mi v poslední době vůbec žádné pozornosti, a kdyby jsi to býval činil, nemuselo nikdy dojít k tomuto konci a dnešnímu výstupu. Ponechme si dnešní příhodu sami pro sebe a tím bude alespoň na nějakou dobu vše vyřízeno."

Klamany manžel odepřel na takové zakončení přistoupit, láleřil, vyhrožoval, než konečně z velké lásky k ženě se konečně uklidnil tou měrou, že zanechal všeho boje a odešel zničen do dílny.

Po tomto výstupu odešel Král do krámu, aniž by na sobě dal znát, co se před chvílí odehrálo. Dělníci sice něco tušili, než pravý stav věcí žádný z nich neuhodl.

V.

Od onoho výstupu se stala s Bártou nápadná změna.

Hleděl si sice nadále obchodu, ale ten bývalý zájem u něho ochabl. Pracoval jako v mrákotách. Málo mluvil a na Krále hleděl vždy s utajeným vztekem. Spatřoval v něm a to vším právem, ničitele bývalého domácího štěstí.

Mezi oběma muži panovalo hrozné napětí, každým dnem bylo možno očekávat, že dojde k něčemu hroznému.

Nebyl Bárta mužem bledé bázně, byl schopn každému se postavit, než po onom prudkém výstupu se ženou a dělníkem mu vždy připadalo, jakoby jej někdo udeřil něčím tupým do hlavy. Často se tázal sama sebe, není-li to snad klamání smyslu, nemohl ani uvěřit, že jest to možné, aby jeho Karolinka se mu stala nevěrnou a na něho úplně zapomněla.

V takových chvílích mu vždy obživly všechny ty choutky ženiny, kterým on nikdy nevyhověl. Snad kdyby býval se ženou častěji chodil do zábav, jak si přála, nemuselo dojít k takovým koncům. Doznával v duchu, že nepřímou to vše zavinił tím, že dal svolení, aby žena v průvodu Krále navštěvovala plesy a jiné zábavy. Neviděl v tom nic pohoršlivého. A přece mohl vytušit, že takové styky jsou nebezpečné pro ženu doma se nudící, zvláště když vidí, že manželé jest to lhotejné, a že má smysl jen pro obchod. On zase byl jat touhou zajistit si velké jmění a pak se vrhnout alespoň částečně do víru života.

Co z toho všeho nyní má?

Nespokojenost, rozháranost, ztrátu lásky manželky a velkou nejistotu, jak to všechno skončí. Obával se toho nejhoršího a tato hrozná nejistota mu často nedala spát.

Jindy si činil výčitky, proč hned tenkrát nevyhostil Krále, ale hned v zápětí se

utěšoval, že to snad bylo lépe pro obě strany. Alespoň žádný o tom výstupu nemá vědomost a žena snad po čase přijde k rozumu a poznání, že se ukvapila, přenáhnila, uzná svoji chybu, uzavře s mužem příměří, zapomene na svůdce a starý klid a mír se opětně vrátí k rodinnému krbu.

Takovými myšlenkami do budoucnosti se uklidňoval, aniž tušil, že propast mezi ním a ženou se rapidně šíří.

Bártová byla již příliš daleko, pozbyla veškeré lásky k manželé a přenesla tuto na Krále, v němž spatřovala jediný ideál a své štěstí. Pro milence byla ochotnou podstoupit každou oběť, nelekala se žádného nebezpečí. K muži ztratila všechnu lásku a úctu. Zdál se jí být příliš nepatrným u porovnání s Králem.

Pokud to nebylo nutno, nepromluvila na muže slova, ač proti němu nechovala žádného zášti. Spatřovala v něm pouze muže, za něhož se vinou neúprosného osudu provdala, jenž neměl nikdy pochopení pro její přání a tužby.

Stýkala se nadále s Králem a ku podivu, čím větší nebezpečí jim hrozilo, tím více jeden k druhému lnul, a tím více vzrůstala jejich láska a běda těm, kdož by nějakým způsobem jim chtěl ublížit. Byli vždy oba ochotni bránit to svoje štěstí a chránit jeden druhého třeba do poslední kapky krve.

Okolní lidé tušili pravý stav věcí. Jedni klamaného manžela litovali, jiní byli toho náhledu, že to vše zavinił sám svojí netečností a jiní z toho všeho si tropili posměšky a hrubě o tom vtipkovali.

VI.

Jednoho dne došlo ku katastrofě.

Bárta čirou náhodou přistihl manželku v náručí Krále. Nejsa více pánem své vůle, rychle skočil do krámu, uchopil velký řeznický nůž a hnál se jako furie nazpět do bytu, maje v úmyslu ženu i svůdce na místě usmrtil.

Prudkým rozmachem ruky mrštíł nožem po ženě a zranil ji na pravém rameni. Napadená žena vykřikla a dříve než mohl rozkacený muž podniknout druhý útok, byl mohutnou ránou sražen Králem k zemi, kde zůstal ležet v bezvědomí.

Trvalo to delší dobu, než přišel Bárta k vědomí a uvědomil si vše, co se v malé

chvilí odehrálo. Rozhlédl se kolem, zaléti zrakem k místu, kde seděla jeho žena a nad ní se skláněl Král cosi jí šeptaje.

V jakémsi ztrnulém stavu na oba pohlížel. V jeho duši se v té době odehrával těžký boj. Viděl v tomto okamžiku všechno ztraceno, všechnu jeho námahu marnou. Seznal, že není více naděje na smír na návrat ženy, že jest mu na vždy odloučena mužem, kterému důvěřoval a v kterém viděl do jisté míry přítele. To vše trvalo jen okamžik.

Pojednou se mu v očích nepřírozně zablesklo, vyrazil ze sebe hrozný, kostiprorážející výkřik, skočil do krámu, uchopil na pultu ležící sekáč na maso, v příštím okamžiku se ocitnul v pokoji v stavu úplné zuřivosti mrštil jím po Králi. Týž již po hrozném výkřiku tušil katastrofu, a proto když se Bárta vrátil a mrštil sekáčem v místa, kde stál svůdce jeho ženy, mrštně se uhnul a na smrt bledý vyběhl a za ním spěchala Bártová. Oba byli v obavě, aby je rozzuřený muž nepronásledoval.

Nešťastný muž nikoho nepronásledoval, za to vše, co bylo v bytě, ničil.

Kdosi přivolal policii a když se dostavila, nalezla Bártu stojícího u okna se sekáčkem v ruce a vytřeštěným okem pohlízejícího kamsi do neurčita — do neznáma.

Nebožák zešlel.

Byl odvezen na pozorovací stanici na Polk a Wood ulicích, kde u něho vypukla podruhé zuřivost, takže bylo nutna mu dát svěrací kazajku a umístit ho v zvláštní cele.

Po několika dnech se v budově konalo pravidelné líčení se všemi nebožáky, jichž mysl byla zatemněna. Jednalo se také o Bártu.

K výslechu se dostavila Bártová v moderním obleku a majíc po boku Krále.

Ošetřující lékař sdělil soudci, že Bárta se nalézá v oddělení pro nebezpečné šilence a není možno jej předvésti.

Bártová na vyzvání soudce vyprávěla o průběhu celé události, projevila náhled, že muž prý patrně z velké starosti o obchod zešlel a dopustil se útoku na ní a dělníka. Vyprávěla to tónem domnělého velkého bolu, než jak bylo vidno, soudce tomu příliš nevěřil. V podobném smyslu také vypovídal Král, ale žádný z nich neřekl pravou příčinu a ten, jenž mohl vše objasnit, odhrmout záclonu z posledních událostí, bloudil myšlenkami v jiném světě a jiných končinách.

"Dunning", rozhodl soudce a ještě téhož dne odvezli nešťastného muže do míst, odkud jen zřídka jest návratu.

Bártová velmi dobře vytušila, že by v okolí, kde došlo k rodinné katastrofě, nemohla více asi bydlet, ani vésti obchod. — Proto vše prodala a odstěhovala se do jiné části města, kde si zařídila s Králem obchod a štěstěna jím byla opětně příznivou.

Pouze dvakráte byla Bártová navštívit muže v ústavu choromyslných.

Když ji manžel spatřil, vytřeštil zrak, zvedl obě ruce do výše, hledal útočiště v koutku pokoje, jakoby na blízku cítil neštěstí. V té zatemnělosti ducha viděl v ženě hroznou nepřítelkyni, jež mu přichází uškodit a proto také úzkostlivě vykřiknul: "Pomoc, pomoc, zmije."

Vešel ošetřovatel, dal Bártové pokyn, aby odešla a nerušila domnělý klid bývalého muže. Otužilý strážce z chování nešťastníka vytušil, co ho asi přivedlo do těch pochmurných zdí budovy a pochopil, proč nebožák jeví takový strach před vlastní ženou.

Bárta žije ve vlastním světě, uklidnil se tou měrou, že již není vřaděn mezi nebezpečné šilence. Vykonává menší práce, dlouhým pobytem v ústavě zapomněl na ostatní svět, pomalu se blíží k poslední své cestě, po níž snad v některých chvílích zatouží.

Jen jedenkrát byl tento klidný, nad hrobem stojící muž vyrušen z otupělosti a jasný okamžik kmitl jeho prošedivělou hlavou. Nalezl v jednom oddělení několik časopisů. Četl jaksi bezmyšlenkovitě různé zprávy a události. Při jedné zprávě jevil vzrušení.

Sdělovalo se, že John Bárta byl ve rvačce zavražděn jiným mladíkem. Byla tam udána adresa, kde prý matka zabitého Karolina vlastní řeznický obchod.

Po přečtení zprávy zašel do úřadovny správce ústavu s dotazem, zdali se zpráva nevztahuje na jeho syna, ač prý dle adresy by to nemohl být někdo jiný.

Lékař nahlédl do zprávy, nahlédl do úředních zápisků, načež sdělil tazateli, že jest to skutečně Bártův syn, s dodatkem, že Bártová bydlí na jiném místě.

Po této zprávě se Bárta jaksi rozpačitě zadíval na správce, načež zabloudil zrakem k oknu. Hubená tvář nebožáka sebou několikráte trhla, svěsil hlavu a z očí mu vytřyskl proud slzí. To byl onen okamžik,

kdy se rozpomenul, že kdysi vedl lepší život po boku ženy a děcka a v této jasné chvíli zaseptala jeho ústa: "Jene můj, proč jsi mě opustil a zanechal zde v tom trápení a v tom neutěšeném životě."

Chvíli stál nehybně, zadíval se smutným, bolesti plným zrakem na řiditele a odcházel volným krokem ven. Ve dveřích se ještě jednou obrátil a tichým hlasem se tázal, zdali má řiditel nějaké zprávy a vědomost o Bártově ženě.

Řiditel znaje tragedii Bártovu a nechťe mu působit v tomto okamžiku ještě větší bolest, dal mu vyhýbavou odpověď.

"Již několik roků u mne nebyla, žádný se o mne nestará a nyní ke všemu jediný syn mrtev. Což na mne úplně zapomněla?"

A opětně před jeho duševním zrakem se kmitl jeho dřívější život. Sňatek s milovanou dívkou, obchodní začátky, štěstí, jež prožíval, klid a spokojenost v domácím kruhu až do doby, kdy přijal do domu toho, jenž vše v krátké době zničil a jeho přivedl až v tato místa. V Bártovi při těchto neblahých, neutěšených vzpomínkách, probuže-

ných ve chvíli jasné, to počalo vřít, zmocňovala se ho zuřivost nad tím hrozným osudem, oči mu vzplanuly, celé tělo se chvělo a v příštím okamžiku klesnul v bezvědomí na podlahu úřadovny.

Byl odnesen do nemocnice, kde přivezen k vědomí a po zjištění, že jest vysílen, ponechán několik dní v ošetřování, načež se vrátil zpět do cely.

Upadl do bývalé zadumčivosti a vrátil se zpět do "svého světa".

Pracoval po delší dobu v kuchyni a když již sestárnul, dán na odpočinek. Prochází se v zahradě, s nikým nemluví a když se vrátí do cely, velmi často stojí delší dobu u okna a pohlíží do dálky.

Jaké asi myšlenky kolují hlavou předčasně sestrárlého a sešedivělého muže, jaký si v té duševní rozháranosti vytvořil svět — těžko říci. Snad je v tom "světě" spokojenějším, klidnějším, než v době, kdy byl mezi lidmi rozumnými.

Jeho žena žije v blahobytu s Králem. Na Bártu, jenž pomalu zmírá v hrobě živých si někdy také oba vzpomenu. Jsou to však myšlenky naplněné hořkostí. —

Památce velkého amerického humoristy.

V městě Hannibal v Missouri byl odhalen pomník slavného amerického humoristy Marka Twaine, jehož sté výročí narození bylo minulého roku oslaveno. Mark Twain, jehož pravé jméno bylo S. L. Clemens, strávil své dětství v Hannibalu a tam také žili někteří hrdinové jeho povídek. Sousolí je dílem sochaře Waltera Russella z New Yorku, jenž je daroval městu Hannibal. Uprostřed jest Twainova socha a kolem ní jsou seskupeni hrdinové z jeho nejlepších povídek.

Za štěstím.

ZDENKA NOVÁ.

H, pane konduktore, prosím, kdybyste laskavě vyjel už ze stanice, tolik, opravdu tolik spěcháme ke vlaku a byly bychom vám nevýslovně vděчны.” —

“Ale co vás to napadlo, slečno, což konečně já na tom nemám naprostý žádný zájem kam vy spěcháte, co je mně konec konců po tom, to je čistě vaší věcí, já mám svoje služební předpisy a těmi se řídím. Che, che, che.”, smál se tlustoučký pán, až se mu bříško házelo, “to by tak hrálo, aby každý směl konduktorovi rozkazovat.” — “Jo, jo, to jsou teď poměry”, přidala se do rozmluvy babka s košíkem na ruce a nepřátelsky loupala po Karle očima. “To ona se taková slečinka vypravuje jako vrabci z Čech, tu zrcátko, zase pudřenku hledá a s takovejma marnostěma utratí hrůzu času a potom honem, honem všichni to za ní dohánějte. Aby se tohleto opovážil tak někdo za Rakouska, můj ty pane králi, rozkazovat konduktérovi, to nikdo ani necek, nejký za republiky by každý jenom poroučel.” Babka rozčilením až poposedla, rozhlídla se vítězoslavně po celém voze, aby viděla, kdo všechno s ní souhlasí a pak se ještě jednou zaškaredila na Karla a myslela si, to jsem tě usadila, roztaho jedna. Karla zčervenala studem, že na sebe upozornila celý vůz a všechny si je na ráz znepřátelila, vždyť ona přece nemínila nikomu poroučet, prosila přec, myslila jen, když už je druhá čtverka ve stanici, že by mohli vyjet.

Skrčila se jen v koutku a nepromluvila už celou cestu. Konečně se elektrika dala v pohyb, ale pro Boha, jak pomalounku jede, to je celá věčnost, než se dostane z Korunovačnické na Bělského třídu, objedná celou Letenskou stráň, jako hlemýžď šine se Prahou k Wilsonovu nádraží, cíli cesty Karly a Betyny. Žádná z obou nevěnovala pozornost okolí, neloučily se očima s milovanou Prahou a drahou Vltavou a přece jen

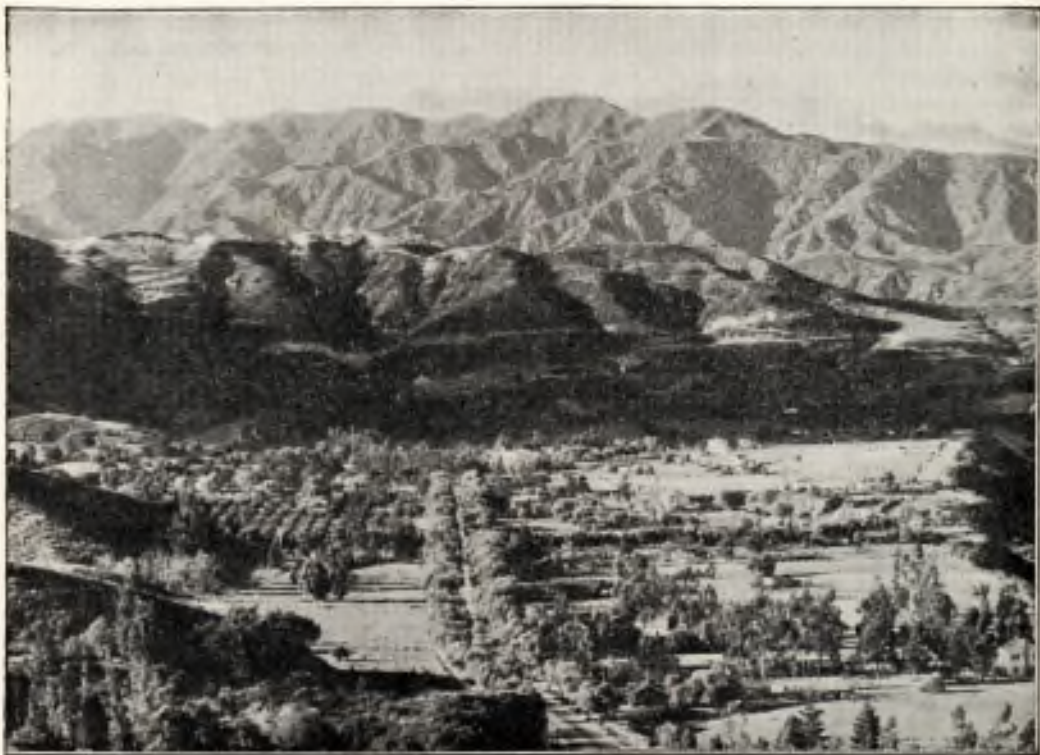
Bůh ví, uvidí-li je kdy. Ostatně už se rozloučily se všemi drahými místy, a teď nebylo ani mnoho vidět, bylo už značně pozdě, kolem jedenácté hodiny večerní a osvětlení rok po válce nebylo ještě valné. Čas kvapil a obě byly myšlenkami už, už na cestě.

“Jen když jsme už alespoň na nádraží, pro Boha, vždyť o půl dvanácté odjíždí vlak, ještě že máme lístky předem koupeny.” — Karla rychle vyskočila z električky, za ní Betyna, každá v ruce svůj pletený košík, dosti veliký a značně těžký, za nimi Milka s velkou krabicí a Staník s menším kufříkem. “Vidíš Beto, přec jsme si měli pospíšet, ačkoliv alespoň loučení odbudeme v rychlosti.” Všichni zaměstnanci z obchodů, kde Karla s Betynou byly zaměstnány, přišli se rozloučiti. — “S Bohem Beto, s Bohem Karlo, buďte hodně šťastny a nezapomeňte na nás a pište, však máte naše adresy” — loučili se jenom krátce, nebylo mnoho času. A pak honem k vlaku. Však už tam dávno stál vlak, přeplněný, jediné sedadlo nebylo volné. Rychle hodily svoje zavazadla do vlaku a Karla očima hledala ještě někoho, někoho velmi, velmi drahého, ba nejdražšího. A už k nim přicházel krásný chlapec, prostředního vzrůstu, tmavooký a tmavovlasý, štíhlý, ale svalnatý. Karlina láska. — “Už jsem myslel, že ani nepříjete, je už tolik pozdě.” — “Oh to víš, to bylo příprav, nemohly jsme být nikterak s tím hotovy. Vid’ Jindro, že vezmeš Milču a Staníka domů, vid’ že mně to uděláš k vůli.” — “Ale ovšem, to víš!” — Karla nemohla se nasytit pohledu na milovaného hochu, srdce se jí svíralo, pomyslela-li na loučení, ovšem Jindřích jí slíbil, že přijede za ní, ale Bůh ví, nevěřila v to. Naposledy políbily sestru Milču, bratra Staníka, Karla zlíbala Jindru, a vlak se hnul. Pomalu Jindru ztrácela s očí jak vlak se vzdaloval, až zmizel nadobro. Plakali všichni, Karla s Betynou pro slzu na oči neviděly. Odjížděly nejenom z domova, ale i z rodné, milované země, snad navždy.

Snad, přes to přese všechno chovaly obě v skrytu srdce přání vrátit se jednou, dožít v milované vlasti a kdyby nebylo té drobounké jiskřičky naděje v návrat, snad by rozloučení ani nepřezily. Vždyť pomysleme si, opustit všechny a všechno, všeho se vzdát a odejít daleko, daleko, do krásné sice, zaslíbené země, ale přece jenom cizí. To loučení je úžasná bolest k šílení a není vyhnutí, i to je nutno podstoupiti. Opustiti otce, se-

muž na světě a tím je Jindra, a Betyna má také svého hochu, a neustoupí od něho, bud' se dostanou přes všechno bránění rodičů, neb se vůbec nevzejí, tak byly obě rozhodnuty. Betin hoch nebyl z Prahy, byl z Písku, proto nebyl je doprovázet na nádraží, rozloučili se už dříve.

"Poslyš, Karlo, někde mám v lahvičce trochu kmínky, co nám tatínek dal sebou, kdyby bylo některé z nás špatně, najdi mně

JEDNO Z KRÁSNÝCH KALIFORNSKÝCH MĚST.

Pasadena jest považována za jedno z nejkrásnějších měst v Kalifornii. Každou zimu tam bývá pořádána nádherná slavnost květin, k níž se sjíždí tisíce lidí ze všech koutů Spojených Států.

stry, bratra, matky už neměly, zemřela jim dávno, och, kdyby matka ještě žila! Ta by jim nedovolila odejít z domova, ale co měly dělat, co jim zbývalo jiného, což měly jinou možnost k životu, obě zklamané, válkou duševně i tělesně vyčerpané, vždyť ony už nežádaly ani štěstí pro sebe, o ne, už dávno se vzdaly naděje v ně, už jenom klid, klid kdyby našly tam za mořem. Tak mladé, a tak nešťastné, tak životem zdeptané. Vdát se? K smíchu, pro Karlu jest jen jediný

ji, prosím tě, mně je nějak mdlo, to z toho kvapu a rozčilení." Ted' teprve obě obrátily se ke svým zavazadlům. Vlaky byly po válce notně zpustošené. Jediné okno nebylo celé, a ted' v podzimu, přece jenom bylo už září, a noce byly už hezky chladné a za jízdy to notně profukovalo, ještě že se aspoň svítilo, za války se jezdilo po tmě. Stály obě jenom na plošině, přece jenom chyba, že přišly tak pozdě, musely sedět na svých koších, sedadlo nebylo volné ani jediné.

"Bůh ví, kam jsme to dali, nepamatuješ Betyno, kam jsme tu nešťastnou lahvičku založily, vždyť přece vím určitě, že jsme ji balily." Karla marně prohledávala celý kufřík s potravinami, knínku ne a ne najít. Podívej se, Karlo do kufříku ještě jednou, musí tam někde být!" — "Není, Beto, věř mně, že není. Počkej, kdo ji balil?" — "Ty sama, Karlo, jen si vzpomeň." — "A počkej, už vím kde asi je, bude ona asi v krabici u klobouku." Zpozdlá Karla vláčela klobouk v krabici sebou a jaký široký ještě, no, jako kolotoč, a nepomyslela na to, že třeba ani ho nebude moci nosit. Jak neprakticky se lidé vypravují na nové vlasti, vláčí s sebou prádlo, klobouky, peřiny, co zkusejí než se s tím dostanou na místo a vesměs toho ani neužijí; kdyby věděli, že za ty peníze koupí v Americe věci levnější a vhodnější, ušetřili by si mnoho nesnází. Karla s Betynou též, a ještě si koše ani jako zavazadlo nepodaly, kdepak, plno strachu měly o svůj majetek. Prosim vás, po válce to nebylo ani trošku jisté, velice často se stalo, že zavazadla vykradli a přímo řečeno, Karla i Betyna snáz by snesly ztrátu prádla a ostatního, jakkoliv to stálo po válce úžasné peníze, ale měly tam podobanky, dopisy růžovou stužkou svázané, knihy a milé drobné památky, pro Boha, aby tak o ně přišly, pak už jim nic nezůstalo pro útěchu na cestu do nové vlasti a proto raději se s těžkými koši trmácely celou cestu.

"Jen se podívej, Beto, nic platno, kmínka je pryč, a klobouk taky, vidíš, celý je zkažený, krabice je promočená, kmínka se nám vylila, a za chvíli bude i po krabici, co jen s tím teď?" — "Budeme to muset někde cestou vyhodit. Že jen já jsem ten klobouk nenechala doma, mohla ho Milča užít, teď ho musím zahodit a je skoro nový, málo jsem ho nosila, a tolik se mi líbil, taková pěkný sláma je na něm. A kmínky je taky škoda, ani jsme jí nelizly a je pryč. Byl to ale nápad ode mne, že já ji nedala radši do kufříku k vánočce." Taky vánočku měly s sebou a panečku, jakou, však jim to dalo něco štrapace, než ji upekly. Prosim vás, obě byly celé dny zaměstnány, ke kuchyni málo kdy přišly a teď najednou pečte housku, to se snadno řekne, ale udělat to, jo, a ještě k tomu z kukuřičné mouky, to není jenom tak, všechno by ještě ušlo, což že by něčeho, jako másla, vajec, cukru dali mno-

ho, to se nebály, však toho ano mnoho nemohly dát, když všechno bylo tak drahé, ale kvasnic kolik dát, s tím si nevěděly rady, to byl tvrdý oříšek. "Viš co, Betyno, dáme kvasnic za korunu, a to by bylo, aby nám to nezakynulo. No, vidíš, neříkala jsem ti to, jak to pěkně a brzy zakynulo?" Společnými silami housku upletly, však jim Milča i Staník pomáhali, a šup s ní do trouby. A ta vám byla pěkná, veliká, i tatínek ji pochválil, a kynula a kynula, už ji byla plná trouba, a pro pána krále a houska pořád kynula, a když byla trouba malá, tak z trouby ven, a byla ji plná lavice u kamen, a čmoudu plná kuchyně, panečku, ta je prohnala, to se neptejte, jak se zapotily při ní a co úzkosti jim nahнала. A teď tu památnou housku měly s sebou a byla dobrá.

"Počkej Beto, někde ve stanici pro vodu ti dojdou, ta je taky dobrá, když jiného není a koflík mám s sebou." A Betyně bylo zle a zle, špatně snášela cestu vlakem, a to rozčilení jí dodalo, ale vrátit se, to bylo vyloučeno, nezbývalo tudíž, než v cestě pokračovat. A na každých hranicích bylo nutno vystoupit, dát prohlédnout listiny i zavazadla. Betyna, o čtyři roky starší, měla v opatrování peníze, pasy, Karla zas opatrovala zavazadla. Inu, byla to tehdy křížová cesta, věřte.

V Mnichově, je to opravdu krásné město, starobylé a jaké tam mají obrovské nádraží, bylo nutno přestoupiti do jiného vlaku, a vlak čekal jenom pět minut, pro Boha, a nevyznala se tam žádná z obou. — Nebýt dvou pánů, kteří se jich ujali, nevím, těžko by to bylo dokázaly. A byli to Němci, jakkoliv Karla Němce z hloubi duše nenáviděla, těmto žehнала. Byli vzácnou výjimkou, říšští Němci a prokázali jim velkou službu a přece věděli, že jsou Češky. A jak nezištní byli, takového přítele člověk po celý život vroucně vzpomíná. Ovšem, hezkým mladým dívkám muži rádi se věnují a nelitují času, námahy ani peněz, ale zpravidla očekávají odměnu. A Karla i Beta byly hezké i mladé, prostřední velikosti. Beta měla černé oči, tmavé vlasy, Karla fialkově modré oči, vlasy tmavé blond, obě byly štíhlé, jenom Karla trochu plnější. Ale tito věděli, že dívky odjíždí do Ameriky, že nikdy je už neuvidí, vždyť ani jejich jména neznali, čehož později obě želely, a přece vláčeli jim těžká zavazadla až do vlaku, a to

ještě tehdy, rok po válce, kdy nenávisť mezi oběma národy byla nesmírná. Žel, že takových lidí je žalostně málo, neříkám jenom mezi Němci, ale i mezi jiným národem, ale za to jich nezapomínáme, ba po celý život nám z paměti nevymizí. Za to ale ti ostatní jim dokázali svou nenávisť. Splašená Karla, ve chvatu, v rozčilení, opovážila se promluvit hlasitě česky, pomyslete si, v německé říši, v německém vlaku, mezi Němci, rok po válce, ona se opovážila, ach, ztřeštěná, no však ji usadili, že byla jako putinka. Tak zlými, nenávisťnými pohledy ji provázeli celou, celíčkou cestu, jako by se snažili vymazat jí z duše dojem, jaký ti dva na ni udělali, ale nepodařilo se jim to, kdepak. Na dobré člověk tak rychle nezapomíná jako na zlé.

Francouzské vlaky nebyly pohodlnější a spát musely obě na svých košíkách. Ještě, že si polštářky po hlavu vzaly sebou. Není divu, že jste se po válce německy ve Francii nedomluvily, před válkou s němčinou snadno se dorozuměl po celé Evropě, ale po válce na němčinu nikdo neslyšel a není také divu, to byla hrůza, co spousty za války Němci nedělali. Rok po válce ještě a jaký smutný obraz tvořily vesnice před saminkou Paříží, opravdu smutná podívaná na tolik rozvrácených vesnic. Místy měli už postaveno, ale větším dílem byly samé zříceniny. Domy rozbité, stromy polámané, pole zpuštěná, rodiny rozvrácené, miliony lidí válku i její původce proklelo, ale lidé brzo zapomínají a dorůstají nové generace, které celou tu prokletou válku vidí v novém světle a ti jsou ochotni znovu prolévat krev, zpozdlí, vždyť všechno by se dalo upravit smírnou cestou při dobré vůli, není třeba nových obětí, proč, jen proč, to lidé nechťi nahlédnouti?

A pak tedy přišla Paříž. Mnoho o ní Betyna i Karla slyšely a četly a byly by si přály alespoň trochu ji poznat, bohužel, jejich přání zůstalo zatím nesplněné. Celé ospalé, vyčerpáné, ocitly se najednou v obrovském nádraží Paříže. Co jiného jim zbývalo, než jít za ostatními lidmi, ale, pane Bože, to byla cesta! Dávno je všichni předešli, cesta se pomalu prázdnila, Karla byla už skorem zoufalá. Betyna byla cestou tolik sesláblá a žaludek jí úporně bolel, tak Karla musela se o koše starat sama, ale s místy s nimi nemohla, to byla tíha. Ještě, že se

jich ujmul agent od francouzské společnosti, která je vypravovala. Ten je vysvobodil z nesnázi; pomohl Karle nésti koše. Hned poznají svoje lidi, bez ptaní dovedl je ke hloučku ostatních vystěhovalců.

“Ukaž, Beto!” — “No, co zase chceš?” — “Nic, jen se chci podívat, nemáš-li to na čele napsáno, kdo jsi, a kam jedeš. To je mně divné, jak to tak hned poznal?”

Až do Paříže byli rozptýlení, nevěděli jeden o druhém anebo možná, že někteří už cestovali společně, ale Betyna s Karlou jely samy. Ale zacházeli s lidmi tehdy opravdu zle, to je rozdíl cestuje-li člověk dnes, oproti dřívějšímu. Ted' je mají jako ve vatičce, ale tehdy, darmo mluvit. Sotva je měli trochu pohromadě, už je hnali na elektriku. Bůh ví, proč s nimi tolik utíkali, ano, doslovně utíkali, a nikomu nenapadlo se ohradit. — Hnali se všichni jako stádo ovcí za berany. Ženy, děti, muži nevyspalí, utmáčení dlouhým nepohodlným cestováním, každý přetížen zavazadly, vyčerpání a poslušní, ani, jako ovce. Jak se všichni dostali tehdy na jiné nádraží, jistě málo kdo z nich pamatuje. A na nádraží jim agent řekl, prý je už pozdě, vezmou je prý do hotelu přespat a ráno prý pojedou dál.

“Slyšíš, Karlo, já mu nevěřím, možná je to náhončí nějakého hotelu, to bylo divné, že by už žádný vlak za celou noc nejel do Havru, tomu nechci věřit. Zeptej se u pokladny, možná, že ti německy odpoví. — Když to nepůjde jinak, jaká pomoc, ale bylo by to nové vydání.” — “K Havru prý máme celou hodinu času. Tak vidíš, agent si řekne pozdě, někdo se tím spokojí, ale my ne, nejsme k tomu dost hloupé. Řekni mu, ať nám vydá koše, že je hodina času a že pojedeme dál. Jistě je to žid, ten německy umí.”

Tak šly na agenta, proč je zdržuje, proč je nenechá jeti dál, zdráhal se, vzpíral, ale na konec musel povolit. To bylo tak, tři dny musel každý ztrávit v přístavu v karanténě, snad aby se nemoce neroznášely. Bylo tehdy po válce, všude plno chřipky. Bylo úterý, ve středu by pokračovali v jízdu, ve čtvrtek by byli v Havru, v sobotu odjíždí loď museli by tudíž ztrávit celý týden v karanténě, ba více než týden, do vyplutí příští lodě a proto je agenti zdržovali, že měli prodáno více lodních lístků, než bylo míst. Někteří lidé tam byli už

i čtrnáct dní, někteří i déle, a všichni na to hubovali. To ovšem Betyna s Karlou zvěděly až potom a blahorečily si, že se nedaly zdržet. Ve středu ráno v šest hodin byly konečně v přístavu v Havru.

Karanténa byla učiněným ne-li zrovna peklem, tedy jistě předpeklem. Špíny nevidané, vzduch odporný, dýchat tam nebylo možná. To nebyly oddělené světnice, abyste si mysleli, ne nikoliv, dvě rozsáhlé místnosti, jedna nahoře, druhá dole. Celé řady posteli, takových jako bývají na lodi, jedna vedle druhé, možná, že sto v jedné místnosti. Klosety byly až úplně nahoře na střeše, a tak otevřené, bez jakýchkoliv dveří, že tam bylo možno jít jen večer. Umývadla byla dole s velkými škopky, tam všechny maminky praly plénky pro svoje děti, a každý co nevyhnutelně potřeboval. Jídelna byla rozsáhlá místnost, se stoly úzkými z nehoblovaných prken, při zdi a po obou stranách stolů byly lavice. Betyna s Karlou když uviděly dolejší ložnici, byly bezradné, tam přece není možno spát. Ne, v takové špině nebudou, raději zůstanou v chodbě a budou zase na svých koších spát, jako spaly celou cestu. Až přišel k nim a ujal se jich jeden Slovák, hodný muž opravdu.

“Děvčata, zde přece nemůžete zůstat, tady by vás ani nenechali. Proč nechcete jít dovnitř?” — “Tam co jsou jenom ženy, och, kdybyste viděl, tam je úžasně špinavo, a vzduch k zalknutí.” — “Pojďte se mnou, tady nahoře, co jsou ženatí a muži, tam je mnohem čistěji a vzdušněji, tam budete spokojeny, uvidíte!”

A měl pravdu, bylo tam lépe, mnohem čistěji, ovšem že spaly celé tři dny oblečené. Ale at', raději, tisíckrát raději nepohodlí, než špína. Jídelna nebyla lepší než ostatní místnosti, a ti lidé, ovšem byli mezi nimi též slušní, ale těch bylo tak úžasně málo, že se mezi nimi úplně ztráceli. Nikdy před tím Betyna s Karlou nebyly v takové společnosti. Ne snad, že by byly nějak zvlášť vychovány, nebo rozhyčkané, ne byly také jenom z chudé rodiny a četné zároven, a nikdo si nikdy s nimi nemazlil, ani rodina, ani osud. Ale proč chudoba musí být podminěna vždycky špinou, zanedbaností, proč by nemohl být chudý člověk čistotný a slušného chování jako bohatí, vždyť k tomu stačí jen trošku dobré vůle. Nejhuře se chovali v jídelně, to bylo rámsu k ohluch-

nutí. Nádobí používali tam všechno plechové i víno podávali v plecháčcích. Nedočkavci křičeli, tloukli talíři a lžícema o stůl a když se najedli, jednoduše naházeli nádobí na zem. Na zemi bylo napliváno a plno špíny a potom měli po nich jíst druzí, nemohli jísti všichni najednou, jídelna pro všechny nestačila, bylo jich mnoho. Když to tak člověk pozoroval, tak ho hned přešel hlad a chuť k jídlu. Betyna nejedla vůbec, jen to dobré červené víno si chválila.

“Víš, Karlo, musíme hledět za každou cenu dostat se na naši loď, ještě týden zde být, ne to bych já nevydržela, věř mně. Jist tu není možná, já bych tolik seslábla, potom bych cestu přes moře nevydržela.”

Ano, ale jak, jak se dostat na loď, to byl těžký problém. I na československého konsula se obrátili, poradil jim, kde se mají postavit, ale pomoci nemohl. Musely se starat samy. Koše si podaly už v pátek a potom už celou noc starostí nespaly. Což kdyby se na loď nedostaly, kam by se jejich košíky poděly. V sobotu časně ráno ještě za šera a bez snídaně vydaly se k přístavu. Už tam bylo plno lidí, ale vrata byla ještě uzavřená. A byla tam dvojice vrata, štásten kdo uhodne, která jsou ta pravá, u obojích bylo plno lidí. Betyna s Karlou a ještě několik známými stáli u vrat, která jim československý konsul naznačil, ale chyba lávky, nebyla to ta pravá vrata. Jakmile otevřeli, to bylo zrovna o život, takový nápor, obě leccemus zvykly za války na chlebových nebo jiných frontách, ale o takové síle se jim ani nezdálo. Ženy a muži otužili těžkou prací, panečku, ti měli nějakou sílu a lokte jako ze železa a nedbali — hlava, nehlava. Jedna Italka, menší košatá, rozháněla se tam košíkem, před tím než otevřeli vrata, se všema se tam hádala, pusa jí jela jen to drnčelo, ale teď, hned byla uvnitř, ta se uměla rvát. Kdepak Beta s Karlou, kde kdo je odstrčil, pohazovali jima jako vlny víchem slámy.

“To je marné, Betyno, nedostaneme se tam, však už pouštěj jenom ty, co mají listky na loď z minulého týdne “La France”, tato je “La Lorrain”. Marně jsme trpěly a pomysli, tohle prodělávat ještě jednou a celý týden žít tam v tom pekle, Bože můj!” V tom Betyna zahlédla židovskou rodinu. Pane Bože, to bylo dětí, ale dobře že bylo. Mužik přistoupil k jenomu uniformovanému zřízen-

ci, něco do něj hučel, co, tomu ani Betyna nerozuměla, zřízenec mávnul rukou a rodina šla beze všeho na loď. Betyna dostala spásnou myšlenku. Kývla na Karlu a už byly v řadě za rodinou, mají-li takovou pozhnanou řadu, nevidáno, přibydou-li jim dvě odrostlé dcery. Betynu ještě zřízenec pustil, snad proto, že měla dlouhatánský kabát, nebo jak se to stalo, ale Karlu strkal zpět, kroutil hlavou, vyvaloval oči, jakkoliv Karla horlivě ukazovala řadu před sebou, nic na to nedal. — “Ježíši, Beta je už tak daleko, co dělat, co dělat?” Najednou se mu Karla vyškubla, když se toho nejméně nadál, a už byla ta tam. Snad si myslel, stála bys mně za to, abych za tebou běžel — nechal ji běžet. Karla celá vyjevená konečně dohonila Betu, on ji chtěl odloučit od Bety, od její Bety, což by Beta bez ní šla, nešla by, jistě by nešla. Obě se třásly jako osyky přestálým utrpením, strachem a tím vším, co je ještě čeká a kdyby byly tušily, že i ze samého New Yorku by mohly být ještě deportovány jako nežádoucí, to by byly měly teprve malé dušičky. Ale zatím o tom nevěděly a nemyslely ani tak daleko. Teď se jim jednalo jen o to, jak by se dostaly na loď, pořád tomu ještě nevěřily, pořád ještě to není jisté, což kdyby je vrátili, když se tak záludně sem dostaly.

A pak už to šlo, očkování, prohlídka očí, hlav, pasů a také razítka na ruce jim dali, no však dobytek také označují, ne, a s nimi tehdy nezacházeli lépe, ba hůře. A potom, zaplat' Pán Bůh, po můstku na loď. A nové překvapení, lístky lodní byly prodány jako třetí třídy a zatím to bylo podpalubí, nejníže a za takové tisíce korun. Kolik že tam bylo v jedné světnici postelí, snad třicet, snad padesát, postele jenom napjaté silné plátno na způsob síťové houpačky, jenom menší, jedna vedle druhé, dvakrát, nebo třikrát nad sebou. Podlaha cementová, jedno malinké okénko, po celou cestu neprodyšně uzavřené.

“Jen když už jsme zde, vid' Karlo, to viš, nějak to už vydržíme.” — “To tvojí zásluhou, Beto, jsme se sem dostaly, už jsem skoro zoufala.” Každá si vlezla na jednu postel a teď že byly hladovy, vždyť ani nesnídaly, snědly kousek suchého salámu, co měly sebou a housku. Nikdo jim neřekl, že je lépe zůstat s prázdným žaludkem, však později se poučily samy, ovšem na svou škodu. “Na palubu ani se mně nechce, však tam nikoho

nemáme a Havre raději už aby byl za námi, však naň nemáme žádné pěkné vzpomínky.”

* * *

“Poslyš, Beto, viděly jsme toho Slováka, viš co se vás ujal a povídal, že jste pěkné, že jste se mu hezky odměnily, stál na břehu, mluvily jsme s ním s paluby, moc se na vás zlobí, jaké jste falešné, už prý nikdy o nikoho se starat nebude.” — “Ne, viš Mařko, to nám moc křivdí, to není pravda, proč by nám vyčítal faleš, vždyť ani neví jak jsme se na loď dostaly, nebýt té židovské rodiny, však ti budu všechno vypravovat, to se nasměješ, byly bychom stejně na břehu jako je on, a nebylo by mu proto veseleji, ani lehčeji. — Holka zlatá, to ti byla švanda než jsme se sem dostaly, ale do smíchu nám při tom nebylo, to mně věř, vždyť my jsme se přidaly k židovské rodině, a jen tak, že jsme proklouzly. Karlu nechtěl už za nic pustit. Člověk div z toho strachu neonemocněl. Ne, my, ale oni k nám byli falešní, bez našeho vědomí byli na radě u konsula a jenom náhodou jsme se my o tom dozvěděly. To jsme jednou tak brousily s Karlou po Havru. Kupovaly jsme si v jednom obchodě pohlednice, tam nám dávali peníze s dirkou nazpět na naše dobré, to se ví, že jsem jim je vracela, ale jenom se mně vysmáli, tak snad jsou dobré, co myslíš? Pak jsme se zastavily u koloče, se ví, že jsme se zhouply, potom jsme viděli potápěče, pouštěli ho zrovna do moře. A Karla povídá, měly bysme omrknout loď, jak vypadá, co s ní pojedeme. Aspoň budeme vědět, kam potom jít. A šly jsme tedy, prohlížíme loď, obdivujeme se jí, nikdy před tím jsme takovou loď neviděli, tak ji obhlížíme, a ejhle, zrovna jsme se srazily s naším Slovákem, a ještě několik jich tam bylo a byl s nimi Čech v uniformě a nám řekli, že to je konsul. Pak zašli do restaurantu, nás vzali s sebou a tam jim radil, kam si mají stoupnout. Ale nebýt té náhody, že jsme se potkali, tak bysme nevěděli nic. Za to, že se nás ujal, jsem mu moc vděčna, ale faleš nám vyčítá docela neprávem — a to tolik bolí. Tam u vrat se nám ztratil, kdyby šel s námi, třeba by se sem také dostal.” — “Tak už toho nech, Beto, já vím, že nejste falešné.”

Po poledni loď vyplula. Jakmile jen loď přišla do pohybu, ještě nebyla ani na vysokém moři, tam s druhé strany jedna

Řekyně, mladé děvče, začala sténat, a sténala a sténala po celinkou cestu a nebylo jí lépe, pokud se neocitla zase na pevnině. Bylo to hrozné poslouchat, ovšem lékař tam přišel také na prohlídku, ale nikdy jí nic pro ulehčení nedal. Byly tam samé ženy v celé té velké místnosti, ale jediná jenom Ančka nestonala. S tou čerti šli celou cestu, s Mařkou sestřenice a navyváděly se spolu něco taškařin. Ale jen co je pravda, všem Ančka udělala, oč ji kdo požádal. Karla ležela vedle Mařky, s druhé strany byla Betyna. Mařka začala dávit hned druhá po Řekyni, a to se ví, Karla jak to slyšela, bylo zle, a za ní Betyna a ostatní. To bylo nářku, sténání, každou chvíli se některá naklonila s postele dolů a už to šlo a všechny svorně dávaly na zem. Na palubu jít nebylo možná, alespoň ty první dny ne, taková dálka a moře bouřila šíleně, loď se kolébala, člověk se neudržel na nohou když byl zdráv, nadtož když byl nemocen. Rozezlené vlny pohazovaly obrovskou loď jako střepinou, v podzimu a z jara, ba i v zimě bývá plavba zlá. Moře pozorovat, na to nikdo ani nepomyslel, každý měl sám se sebou plno práce. Steward jenom přišel, nalil vodu na podlahu a zametl to, chudák, ten měl špatnou práci. Podlaha byla čistá, ale pach zůstal, když vyvětrat nebylo možná.

Chorvatka, co ležela na dolejší posteli, mladé děvče také, ta pořád jenom vedla svou "smrdý, smrdý" a smrdělo opravdu. Ó myslela si Karla, "bude-li to takhle trvat celých osm dní, no, to já to nevydržím." Ale vydržela, však jí bylo brzo lépe, to jenom ty první dny jsou nejhorší a pak ten salám, ten salám se bouřil. Betyna chudák strašně zkusila, a dlouho, skorem celou cestu. Nařikala, až se srdce svíralo, pořád říkala: "Karlo, já vím, že Ameriku nevidím, já to vím, já to vím, ani mě to nevymlouvej, někde mne cestou hodíte do moře, rybám za potravu a bude po všem." A také to vydržela a pak se tomu jenom smála. Z druhé strany dole u okna měla postel Slovenska s chlapečkem, možná asi rok starým, snad byla svobodná nebo vdova, kdopak ví, taková byla hodná, tichá. Pak vedle ní ležela Taliánka, drobná, suchá, kudrnatá starší paní. Ta skorem pořád spala. Vedle ní byla Chorvatka, paní, byla návštěvou v Chorvatsku, muže měla v New Yorku. Za každou větou říkala: "Johny,

já tě zabím, znáš". Nějak se to všem náramně zalíbilo, celé dny nebylo jiného slyšet. Ach, jak ona se radostně vítala v New Yorku se svým mužem, to stálo za podívanou, a o Slovenku a chlapečkem se potom postarala. Pak tam byla ještě jedna Chorvatka, také mladá a pravděpodobně svobodná a také měla malounkého chlapečka. Ta pořád byla v luftě, a toho malinkého uložila nejraději na postel a "pánčkej" kluk měl očička jako trnky, na spaní ani pomyšlení, ale chudinka musel pánčkat, když mu to máma poručila. Když plakal, tak se ho malinká umrzněná Taliánka vždycky ujala, vzala si ho do svojí postele a ukonejšila ho. Nad nima měla postel Fána, Češka, z venkova, vedle ní Pepina, zdravé, venkovské děvče, také Češka, potom byly dvě sestry Slovenky, mladá, svobodná děvčata. To byly jenom tak ty nejznámější a nejbližší kolem Betyny a Karly. Umývárna tam byla jedna společná, koupelny ne, ale umýt jste se mohli, jenomže ta nešťastná slaná, mořská voda špinu nerozpouštěla, to byla ta chyba. Voda zůstala čistá, a obličeji špinavý, mohli jste se mýt třeba celý den, nic vám to nebylo platno. Jídelna, ne, jídelna tam nebyla, k čemu jídelna? Kdo měl hlad, najedl se i na posteli, a kdo nemohl jíst, tomu by stejně ani jídelna nepomohla.

Ta Mařka, Bože, nestonala dlouho, odbyla to krátce a hned jí bylo všude plno. Šťastná povaha, taková se nikde neztratí. Hned měla plno známostí všude, s kuchařem se seznámila, toho, co rozděloval porce si naklonila, všechny stewardy znala. Mluvila s nima nemohla, tot' se ví, když francouzsky neuměla, ale to jí nevadilo, dorozuměla se se všema docela dobře. Tehdy to nebylo tak přísné, tam si toho nikdo ani nevšimnul, seznámili-li se stewardi s pasažery, anebo možná, že ty z podpalubí ani za pasažery nepovažovali.

"Poslouchej, Mařko, já se ti divím, že jedeš do Ameriky, proč sis nenamluvila našeho Vašíka?" "Proč mi to, Ančo, říkáš teprve teď, když víš, že je pozdě, ach ty, však by na mně tvoje maminka byla vzala koště a pořádně mne zvometala, kdybych se byla vopovážila na Vašíka se jenom podívat, tot' víš, chudá holka z chalupy". Což, chudá Mařka byla, ale veselá, žádnou legraci nepokazila, a celé dny si zpívala tu svojí zamilovanou písničku: "Můj otec ry-

"Ježíši, Karlo, schovej mne, hele ten jde jistě pro mne," a opravdu šel; mladý, slabý Francouz s ohromnými černými kníry, čepičku furiantsky na uchu, vlastně nešel, jenom přátelsky si kývnul na Betynu. "Jen aby nevyváděl, Karlo, já se bojím, kde-pak já tancovat nemůžu, dyť sem ráda, že jsem se sem doškrábala, nebýt Mařky, ani bych sem nešla, to víš, prvně s postele." Ne, Francouz, byl slušný, nahlédl asi, že Betyna nemůže tancovat. "Ty seš ale vrták, Beto, proč jsi nešla," povídala Mařka. Sama byla pořád v kole, zrovna jí prováděl malinký, tlustý Talián, tmavý jako noc, nos měl jako kouličku, Mařka byla hnedle dvakrát tak dlouhá jako on, ale libovala si, jak se pěkně shodnou, že jim to jde, jedna radost. Něco Mařce vypravoval a Mařka povídala: "Bůh ví, co pořád mele hubou, kdyby byl radši zticha, stejně mu ani slovo nerozumím", ale zubila se na celé kolo. Ančku prováděl Maďar. Široký, rozložitý, s velkýma rukama a nohama. Ančka drobounká točila se jako kuželíčka, jen jí sukýnky od nohou odletovaly. Fanku vytácel načesaný frajer, měl velikou, kudrnatou patku, jak pohnul hlavou, pokaždé mu spadla na oči, a pumpovali to vesele. Tancovali oblíbený tanec "Podskaláků", "Máry potop se a pod piánem vyplav". Chvilí se vždycky vrtěli na jednom místě, najednou poklesli, jako přiklekli v kolenách jako by se opravdu potápěli. Měli důvěrně přitisknutou tvář na tvář, ale nikdo se nad tím nepohoršil. Pepina, že měla ve všem smůlu, tak i tanečnicka měla nepodařeného. Napadal trošku na nohu a ne a ne se s Pepinou shodnout. Pepina se potila, a mračila až hrůza. Báł trval až do tmy, ale povedl se jen co je pravda. Mařka si moc chválila a nemohla na báł zapomenout.

Poslední noc, to bylo ze soboty na neděli, už nikdo nespál. Všichni co jich bylo, stáli na palubě v napjatém očekávání až se objeví krásná, vytožená země, která jim všem měla být novou vlastí. Noc byla nádherná, jasná, obloha tmněmodrá, posetá miliony hvězd, měsíc svítil, a moře hladké, čisté, bez jediné vlnky, odráželo v sobě celé bohatství oblohy. Snad tedy nás přijme Amerika přátelsky, vřdně, když nás vítá v takové nádherné noci. Všichni ti ubozí vyhostěnci zemí celé Evropy si byli rovni. Všechny je rodná země macešsky zapudila a

vehnala do náruče vlasti nové, cizí, neznámé. Trnová cesta vede k ní, bude cestou do ráje? Všichni do jisté míry byli zvrakováni, s tou troškou odvahy, která jim zbyla ke zakotvení v cizí zemi, ke zbudování nového domova. Šťastnějšího, tak všichni doufali. Co asi ta nová země pro ně chystá, jak je přívítá, zahynou, či se zachrání? Ztratit nebylo co, však všichni skorem vezli jenom holé životy, a většina z nich i za přeplavbu byla dlužna. A přece všichni doufali v nový život, v nové štěstí. I Betyna s Karlou stály a pozorovaly, rozechvěně neurčitým smutkem po domově, sourozencích, a s neuvědomělou radostí ze shledání se se sestrou Helkou. Bože, celý rok ji neviděly, a za krátko ji uvidí. Jejich Helka, nejmladší z nich tři a už provdaná za legionáře, teď čeká rodinu. Jistě je v duchu provází na jejich cestě. A proč by nedoufaly, že zde v Americe budou šťastnější, vždyť doma byly velice nešťastné a obě jsou skromné a mají vůli i touhu pracovat, uplatnit se a být alespoň někomu prospěšné. Jak úžasné málo člověku postačí ku spokojenosti, najdou ji? Snad, proč právě ony by neměly doufat?

V dále, tam co se snoubilo moře s oblohou se pomalounku zjevovala světa. Zprvu drobounká, ojedinelá, jen jako hvězdičky z večera když vycházejí na obloze. Potom se zvětšovala, přibývalo jich a byla větší a větší, až pojednou jakoby zázrakem zjevilo se před nimi celé nádherné město, jako z pohádky "Tisíce a jedné noci." Budovy neobyčejně vysoké temně se rýsovaly v dále a světa zářila do tmy, v pravdě, jako v pohádce. Město spalo, důvěrně spočívalo v náručí moře, to je kolébalo, uspávalo, hýčkalo, zpívalo mu ukořelbavku, a až vzejde nový den, políbí spící zakleté město, a ono se probudí k novému životu. New York je překrásné město obzvláště za večera při osvětlení.

"To se podívej, Ančko, to jsou domy, co? To sme ani nevěděly, že takový sou na světě. Jestli pak sou tam taky lidi, co myslíš?" "Jápak by nebyli, to víš, že pro parádu nestavějí, ale já bych se tam bála bydlet, co kdyby to spadlo, dyť pro pána to je vejška." Všichni byli udiveni novým městem, tak naprosto odlišným od evropských.

Pak přijeli na menší lodi úředníci Spojených Států. To už byl jasný den. Nová

prohlídka očí, pasů, a potom za chvíli přistála loď na Ellis Island, ostrově přistěhovalců. A křížová cesta pokračovala. To už jenom jakoby ve snu procházeli všichni, prosím vás, za celou tu cestu se nikdo z nich pořádně nevyspal, neumyl, nenajedl, ba i z lodi museli už bez snídaně, tak jaký div. Utvořili z nich dlouhé řady, vždy dva a dva a tak procházeli nějakým krásným, zděným domem. Krásný dům s ohromnou dvo-

jí, lůza, chátra, zběř, aby do smrti měli na paměti kdo jsme my, a co jsou oni. Nu, ovšem, já jim to nezazlívám, však je na nás asi pěkná podívaná. Zmačkané šaty, neumyté, nevyspalé, ale to je jenom slupka, jádro neznají, oni nevědí, že k nim přicházíme nešťastné sice, ale s pilnými rukama a dobrou vůlí být užitečné. "Nefilosofuj, Karlo, dávej radši pozor, teď jdeme k lékařské prohlídce očí a brzo budeme na řadě."

OBRAZEK Z JAPONSKÉHO DIVADLA.

Snad každý má rád divadlo, ale spatřiti japonské divadlo není každému dopřáno. Tento obrázek znázorňuje scénu z japonské hry "Momijigari", dávané v Tokiu za přítomnosti císaře. Hudebníci sedí vlevo na jevišti a herci vpředu.

ranou, s galerií nahoře, alespoň Karle se zdál krásným. "Koukej, Betyno, no, nahoře na galerii, nevidíš ty nádherně oblečené dámy a pány, každá je jako princezna z pohádky. Proč tam asi jsou, Betyno, co myslíš? Vítají nás? Nesmysl. Až mráz po mně běží, husí kůže mi naskočila, když vidím, jak si nás prohlížejí lorgnonem. Víš, co bych ráda věděla, co si o nás tak myslí, když se na nás dívají s výsky. Jistě si mysle-

"Pro Boha, Beto, já nemůžu a nemůžu oči zavřít, tak nemilosrdně mi ten doktor klapky obrátil." I peníze prohlíželi, má-li každý předepsaný obnos. Potom umíte-li číst. Betyně mermomocí strkal nějaké židovské, potom německé čtení a české jí ani nedal. Bůh ví, snad myslel že je židovka. Nová prohlídka pasů. A kdo neměl všechno v pořádku, toho zadrželi a některé jako nežádoucí deportovali. To potom aby si takový

člověk zrovna zoufal, po tolika přestálých utrpeních u samého cíle cesty a vrátějí ho. Kdo mu nahradí to utrpení, vydání?

"Myslím si, Beto, víš, ta socha Svobody, všimnula sis jí přece, ta by tam už teď ani nemusela stát. Dřív ano, dřív tam byla na místě. Dřív opravdu přijala každého stejně vlídně pod svou ochranu, každého bez rozdílu, nešťastníka, pronásledovaného, opovrženého, přijala pod ochranná svá křídla, ujala se ho, nevydala ho pronásledovatelům, poskytla mu milosrdně možnost k novému životu a jistě jí každý láskou a oddaností splatil, ale v dnešní době už jenom vyvolení jsou připuštěni, musí být zdraví ba ani lupy, nebo vši nesmí v hlavě mít. Tak jaká je to svoboda, ne?" "Karlo, ty pořád jenom přemýšlíš, posuzuješ a odsuzuješ a často i nemístně. Svoboda, tím přece je míněna svoboda náboženská, politická, všem bez rozdílu." "A ty myslíš, ty se domníváš, ty věříš, že, má drahá, to by potom byl opravdu ráj na zemi, ó Beto, já už nevěřím, já už všechnu důvěru, všechnu víru dávno ztratila." "Ty pošetilá, tím hůře pro tebe."

"Už ti mě v žaludku hladem kručí, to se to protáhlo, už je večer a ještě jsme nic nejedli. Jen když už máme to nejhorší za sebou, koše v pořádku. Když nás tou lodkou převáželi na nádraží, pořád jsem si dělala naději, že nám dají možnost se najíst a pořád nic. Musíme poslat telegram, že jsme na cestě, ale nemůžeme jim nechat vědět, kdy přijedeme, vždyť sami nevíme. Víš, ve vlaku, tam si něco k jídlu koupíme."

Teprve před odjezdem vlaku prodávali za dolar veliké pytlíky potravin, ale tam bylo všechno, nač si kdo vzpomněl. Sendviče, jablka, banány, čokoláda, cukroví, no všechno. A cestou bylo možno si koupit dobrou horkou kávu, tak bylo po hladu a ta chutnala, panečku, po té dlouhé cestě, po všech těch nesnázích, a ve vlaku, to bylo pohodlíčko. Každý zabral celou lavici pro sebe, sedadla zelená, plyšová, měkounká jako postýlky. A vlak jel tak lehounce, hladce, bez velkých nárazů, všem bylo tak příjemně, voda dobrá k pití, umýt se každý mohl pohodlně, teplounko, ale nejlépe hrála myšlénka, že trnitá cesta je skončena, za krátko shledají se se svými drahými, vždyť každý k někomu jel, nikdo nesměl se vydati do Ameriky jenom na "zdař Bůh", všechno muselo být notářsky ověřeno a odpřisáhnou-

to, že skutečně ti co vás sem vybízejí mohou se o vás i hmotně postarat v pádu potřeby.

Ve středu v šest hodin ráno konečně ocitla se Betyna s Karlou v Chicagu. Na nádraží nikdo je nečekal. Pravděpodobně nevědí, kdy vlak přijede. A zase jak už měly celou cestu štěstí, zase se jich ujal jeden hodný muž, a opět Slovák. Sám byl ve staré vlasti návštěvou a Chicago znal. "A kam vy, děvčata? Ó do České Kalifornie, tam já to znám, chcete-li tedy pojd'te, zavezu vás tam." "Opravdu, ale to nemůžeme od vás žádat, sám máte své starosti." "To nic nedělá, udělám to pro vás rád, jen pojd'te". Šly rády, vždyť nevěděly, jak by se jinak k sestře dostaly, když Eda, švagr, Helky muž na nádraží nebyl. Zašli do restaurantu na kávu a za chvíli byli elektrickou u sestry. To bylo radostné shledání. Eda nebyl doma, šel prý jim naproti, minuli se asi. "Helčo, Beto, Karlo, ani očím nevěřím, že už vás tu mám. Co jsem se navzpomínala." "Helo, ale ty dobře vypadáš, svědčí ti to tady." Mluvilý jedna přes druhou, napověděly něco a zas začly o jiném, radostí ze shledání mluvily samé nesmysly, nakonec z toho nikdo nic nevěděl. "Jéje, ty už máš holčičku, ukaž, pán Bůh požehnej, abysme jí neuhranuly, ta je hezounká, jak je stará," ani odpovědi nevyčkaly, a už zas litovaly, "tak jsme přijely pozdě." "Ale nelitujte, bud'te rády". "Ale když si tu byla tak sama." "No, jaká pomoc a už to je odbyto, já už na to nemyslím." "A má to tady Hela nádhernické, co říkáš?" "Vždyť jsem ti to, Karlo, povídala, hned jak jsme psaní četly, že Helka když nám popisovala její byt, počítala i koupelnu a šatníky a vidíš, že jsem měla pravdu, to víš, já naší Helču dobře znám." "No, já chtěla vás doma hodně udivit, jak se mám tady dobře, se smíchem povídala Hela. Byt se jim zdál krásný, přes to, že to byla vlastně půda, tolik světnic, to v Evropě má každý jednu, nebo dvě světnice, kdyby měl sebe větší rodinu.

"No, tak já půjdu", loučil se Slovák. "Ale nespěchejte, co byste tolik pospíchal, vždyť den je dlouhý a děkujeme vám mnohokrát, byl jste k nám tak hodný, čím se vám odměníme za vaši ochotu? A přijďte, te navštíví nás, moc rádi vás uvidíme, a popovídáme si, vždyť jsme si ještě nic neřekli." "No, dostanu-li brzo práci, přijdu".

Ale nepřišel, víc ho neviděly, ale vzpomínaly naň často.

Za chvíli se vrátil Eda. Tolik litoval, že se nepotkali, že je nikdo na nádraží nevítal, že jim bylo asi smutno, když tam nikoho neviděly. "No, jen když už jsme šťastně tady." To bylo vypravování, zas to začalo jako prve, páté přes deváté, jedna přes druhou, a nemělo to hlavu ani patu. "Ta podlaha, Helčo, se vám tu nějak houpá", smála se Beta, celý týden měly ten pocit.

"Poslouchej, Helo, kde tady máte pekaře?" "Je na druhé ulici na rohu, co mu chceš?" "Nic, viš, tebe se nestydíme, ale Eda by se nám smál, my vám snědly všechno pečivo, tak nám chutnalo, a teď bychom nechtěly aby to Eda poznal, tak jsem chtěla doběhnout k pekaři". "Ale pro Boha tě prosím, nedělej hlouposti, nevidáno, jen když vám chutnalo."

Odpovědně si vyšly na procházku. "Jejku, Helčo, tady je ještě tak krásně teplo, a u nás všechny nosí už zimní kabáty. Však vidíš, my také, a tady bysme se v nich upekly." Beta měla její dlouhatánský modrý kabát, Karla zase kratší ke kolenům, hezky od těla, protože byl široký a ze silné látky. Obě měly černé sametové klobouky. Pořád se pošťuchovaly, všemu se smály, bylo jim veselo, tak hezky na světě. "Beto, Beto, my se jenom hihláme a veselíme, jako kdybysme vyhrály los, a zatím nevíme, jak to s námi, totiž s prací dopadne." Obě byly rozhodnuty jít do služby. Ještě když byly doma Jindra škádlilval Karlu, že už prý v duchu vidí, jak stojí na rohu a prodává noviny, a jestli bude taky jezdit na koni po přerách. Kdepak Karla na koni, takhle na dřevěném, to ještě, ale živého se hrozně bála. Měli divoké představy o Americe.

V desákovém obchodě byly, "panečku, takové obchody u nás nejsou, tolik věcí tu mají a každá stojí jenom desák." V zelinářském obchodě to bylo krásného ovoce. Vína a ty švestky, "u nás nejsou tak velké." "Ale drahé jsou, když to přepočítáš na korunu." "Beto, kupme si, vyhodme si z kopejtky". "Ta Karla, to je mlsout, jen a jen by si vyhazovala z kopejtky. Počkej, až si vyděláme, utratily jsme už více než dost."

"Edo, prosím vás, pomozte nám najít nějakou práci, týden už zahálíme, už jsme

si dost odpočaly, škoda času, však sme nepřišly do Ameriky lenošiť." Konečně si dal Eda říci, pořád se nějak k tomu neměl. Nezminil se jim jakou práci pro ně vyvolil. Elektrikou jeli dlouho a dlouho, potom vystoupili a kam že je to Eda vede? Co, do obchodu? Snad ne, ba už jo, co tam budou dělat, vždyť anglicky neumějí zhola nic. Totiž jednu zimu se učily, ale co je to Staník se Karle smával, když se doma učila slovička: "frog, žába, hop, doufám, drop kapka." Tak ze všeho jen ta tři slovička jí uvízla v paměti ale kampak s tímhle do obchodu. Ptát se Edy netroufaly, čekaly tedy jak to dopadne. A dopadlo to ku podivu dobře. Přijali je. Je to v české Plzni a je tam prý hodně přijetých děvčat zaměstnáno, budou si pamatovat fa. Albert Lurie Comp. Pojedou elektrikou na osmnáctou ulici, tam vystoupí, to je docela jednoduché.

A tak začaly pracovat v obchodě. Beta v druhém poschodí v prádle, Karla v basementu, v nádobí. "Kdybys jen věděla, Beto, jak já to tam všechno nenávidím, snad tam ani nezvyknu, ty dny jsou k nepřekání, ne a ne se večera dočkat. Pořád jenom prach utírat a rovnat a já bych nejradši prodávala. Prachu jsem se dost nautírala, když jsem se učila, a to sem se tomu ještě jak sem mohla vyhnula; a teď musím." Ale jak začaly prodávat, už bylo lépe, pomalu zvykaly, pomalu se zapracovaly. Potom dostaly check book, psaly i checky. To měly všechna jména věcí vypsána na papírku, nejdříve to opisovaly, potom už je znaly z paměti. Často se někdo divil: "Není to divné, ona neumí mluvit anglicky a psát umí." A prodávaly vesele. Se všemi zaměstnanými děvčaty se seznámily, to už tam úplně zvykly, zdomácněly, už by se jim bez Luráčka stýskalo. V oddělení co pracovala Beta byla jenom jedna, Mary. Co byla Karla, tam jich bylo víc, asi čtyři. Karla se nejlépe sprátelila s paní Vosáhlovou, Chorvatkou. Byla tam už zaměstnána asi čtyři roky a byla velice hodná, vlídná paní. Pletla už chorvatštinu s češtinou, takže ji Karla dobře rozuměla.

"Tak se mě nějak zdá, že Edovi není vhod, že chodíme do večerní školy na angličtinu. Pokud jsme byly celé večery doma a chovaly jsme, bylo dobře, teď se mračí. Nechci být špatným prorokem, ale dlouho to dobrotu asi dělat nebude. Vidíš, já na-

hlížím, že Helka je z nás nejmladší, ráda se pobaví a zatančí si, ale my též a jsme svobodné. Přece neměli by být tak sobečtí, vždyť jim platíme, jako cizí. Šest dolarů týdně každá a prádlo si pereme samy. Neměla by nás Helka budit v noci k jejich Věrušce, vždyť musíme dělat, potom když se člověk nevyspí, k čemu ta práce je. A ráno v šest k pekaři, jako by si Eda nemohl dojít. Viš, Karlo, ještě bych nic neřekla, kdybych byla zdravá, ale mě žaludek tak často bolí a ta Helka nemá uznání. Jako onehdy, viš jak sem byla nemocná, celý týden sem ležela, a u lékaře sem byla, a oni odejdou a dítě mi nechají opatrovat a Věruška plakala a já s ní. Musela jsem k ní vstávat, chovat jí a zase sem si přitížila. Já jim to řeknu, Beto, když to nenahlednou samy, musíme se bránit." A Karla jim to řekla a bylo zle. "Ať se tedy stěhují, Helčo, řekni jim to, že je v bytě nechci mít, když jsou takové." Nic na to nedbal, že nikoho nemají, než je, a ještě napsal tatínkovi takový zlý, nepravdivý dopis o nich, aby nevěděly, ale tatínek mu odepsal, že své děti zná, že je dobře vychoval a jemu že nevěří, a že se nehezky ke svým švakrovým chová, když je za jejich zády pomlouvá. Teprve od tatínka se dozvěděly o Edově falši a byly celé bezradné, kam půjdou.

Jednou se svěřily paní Vosáhlové, jakou mají svízel, Eda že je už nechce, známého tu nemají, a ta jim poradila. "Nač prý by chodily na byt, budou platit šest dolarů, nenajedí se, teď elektriku když budou počítat, mnoho-li jim zbyde z deseti dolarů? Nejlépe děvčata uděláte, když si zařídíte svůj domov. Nábytek, však budete-li mít kamna, stůl, a postel, to vám prozatím postačí, a můžete si to vzít tam u nás u Lurie na splátku, brzo-li pak to nesplatíte a budete mít svůj domov, a kdyby byl sebe chudší, je to přece jenom domov." Ó, jak té dobré paní Vosáhlové byly vděčny za její dobrou radu. I byt jim pomohla nalézt, blízko ní samé, na osmnácté ulici. Neměly teď daleko do práce. Tři světlice měly, jak byly té hodné paní vděčny, jak šťastny, že mají svůj domov. Za krátko si nábytek splatily, ba i část si splatily tatínkovi na dluh, půjčil jim peníze na cestu. Vždyť byly tak skromné, že i z toho mála co vydělaly dovedly ušetřit. Ovšem, kdyby byly šly do služby, jak původně měly v úmyslu, by-

ly by vydělaly více. Ale zas bylo pro Betu lépe, že měly lehkou práci, byla často churavá a tak těžko zvykala v nové vlasti, těžce by byla nesla odloučení od Karly. Ale do továrny měly jít, kdyby jim byl tehdy někdo poradil. No, ale i tak byly spokojeny.

"Nechcete jít se mnou, děvčata, dnes večer máme zábavu od našeho Chorvatského Sokola", povídala paní Vosáhlová jednou. "Jste pořád doma, nikam nejdete, nic neužijete, vždyť jste mladé a svobodné." "Co říkáš, Beto, půjdeme?" "No, proč bysme nešly, vždyť opravdu jsme jen doma a doma." A šly, a nelitovaly toho. Zas jednou doopravdy byly veselé.

"Ty máš štěstí, Beto, pro tebe chodějí takoví hezký a já mám smůlu, budeš vidět, že ten nejmizernější, nejčernější, nejmenší se mně bude držet věrně celý večer." A opravdu, bylo tomu tak. "Takovej vztek mám Beto, ne a ne se ho zbavit. Malinkej, černej, a ty viš, že od vždycky se mi líbějí vysocí blondáci." "No vidíš, a Jindra není blondák a máš ho ráda." "Ach, to je výjimka, jeho mám opravdu ráda a líbil by se mi kdyby byl i mňi hezkej, ba i kdyby vůbec nebyl hezkej. Ani mi ho teď nepřipomínej, nebo ztratím náladu docela, viš, že nepíše." "Vidíš Karlo toho vysokýho, v hedvábnej proužkovanej košili, no, není zrovna moc vysokej, ani není blond, ale mě se tolik líbí a tancoval se mnou celej večer." "Se mnou taky tancoval jeden kousek, je hezkej. Povídal, že by tancoval s tebou víc, ale má strach z toho tvého, tak žárlivě tě střeží. Povídal, že nás doprovodí, ale že ten tvůj," "jakej můj, já ho nechci," "ale on tě chce a povídal, že prý půjde za námi, a ten můj, jmenuje se Ludva Dunder, jestli bude s tebou a ne se mnou, tak ať se těší, že si to s ním vypořádá, potom až se vrátí." "A jéje, ten je nějaký horkokrevnej, s tím si není co zahrávat, a vidíš ho, mizeru, jaký si dělá na mně právo, já ho ani vidět nemůžu, teď už se mě nadobro zprotivil. Už si ho ani nevšimnu, aby nám nemohl nabídnout doprovod."

Šel s nima Ludva, totiž šel opravdu jenom s Betou, ale Beta mu ani mnoho nerozuměla, protože mluvil chorvatsky. To Karla, že byla pořád pohromadě s paní Vosáhlovou a leccaké slůvko už od ní pochytila, rozuměla mu mnohem lépe a dělala jim tlumočnicka. Smáli se a žertovali po celou

cestu. Potom se zeptal, mohli-li by Betu zase někdy vidět. Jestli vezme Karlu sebou, pak ano, ale jinak ne. Ale ovšem, rozhodně, jen at' jí Beta vezme sebou, přece by jí nenechala doma, když jsou jenom samy dvě. Sejdou se tedy zítra v sedm hodin večer u Kašparovy banky. Ano, to se mu hodí.

"Karlo, tak ti mě May povídala, ta co dělá na druhé straně v oddělení pentlí, je také Chorvatka, že prej Ludvu zná a že prej žil s jednou a měl si jí vzít, byl s ní několik dní, snad asi tejden, a potom ji nechal, nevzal si ji. Co tomu říkáš?" "No, abych ti řekla, nevěřím tomu, kdo ví co je na tom pravdy. Možná, že to není pravda, víš co, já m to řeknu až se dnes sejdeme. Schválně co tomu bude říkat a jestli je to pravda, tak s ním mluvit nebude." "Řekni mu to, proč ne, ale já myslím, že mu May křivdí."

Večer, když šly na schůzku, Ludva už tam čekal. Čistě oblečený, hezký, usměvavý, netušil jaké mraky se mu stahují nad hlavou. Ptal se, jak se vyspaly, a proč je Beta taková zamlklá. A Beta s Karlinou pomoci mu to řekla. Zůstal zaražený, nezapíral a tím Karlu získal na svou stranu, vždyť kdyby to byl zapřel, obě by mu rády uvěřily. Beta trvala na tom, že s ním mluvit nebude, že se s ním už nechce scházet, lépe dřív než pozdě, až by naň zvykla, bylo by zle. Byl tak smutný. Karle ho bylo tolik líto. "Beto, nebud' taková, odpusť mu to, vidíš, jak ho to mrzí, vždyť ti přece říká, že měla jedno oko skleněné". "No, ano, ale to věděl už dřív, před tím." "Já nevím, Beto, můžeš taková bejt, že mu nevodpustiš, vždyť minulost patří jemu, a sama říkáš, nejednou si mi to říkala, že muži jsou jinak založení než ženy, že musí jinak žít než my, že jsou vznětlivější, ačkoliv nevím, pokud máš pravdu, proč by nemohli žít jako my, ale říkalas to. Odpusť mu to, Beto, vidíš přece, jak je smutný, nebud' taková tvrdosrdcatá. Když ta, na které se prohřešil, mu odpustila, to víš kdyby měl k ní závazky, že by ho jen tak nenechala odejít, tak proč ty si tak přísná." Ludva stál, hleděl zaraženě do země, neprosil, neomlouval se, ale byl tak smutný, tak nešťastný, ne, Karla to nemohla snést. "No, Beto, dej si říct, máš to srdce ho nechat, dyť podívej se na něj, cožpak ti ho vůbec není líto." "To se podívejme, jakýho má v tobě zastánce, co že ti na tom tolik záleží?" "Je mi ho líto,

víš". Přece se na něj Beta podívala a asi ho taky v duchu litovala, dlouho se sice ještě vzpírala, ale její odpor pomalounku slábnul, slábnul, až Ludvovi odpustila docela. Podala mu ruku a víc o tom nemluvili. Karla byla celá šťastná, že se jí podařilo je smířit, a že se zase usmívají.

To bylo z jara v květnu, první jejich jaro v Americe a byla taková horka, slunko páliło od časněho jara, až do pozdního podzimu, bez ustání, skorem po celé léto ani nepršelo. A v Plzni zvlášť bylo horko, nikde ani stromečku, ani travičky, chodníky a domy sálaly zrovna horkem, jako vytopené pece. Beta s Karlou nemohly tomu horku nějak zvyknout a neuměly si ani nikterak pomoci. Nenapadlo je přes den si stáhnout rolety, kdy slunce praží, okna ložnice byla na severní stranu, tak tam ani trošku nefoukalo. Ale i kdyby bylo foukalo, nic jim to nebylo platno, spaly stejně při zavřených oknech, protože se strašně bály a ráno když vstávaly, měly polštáře pod hlavou úplně promočené potem, špatně se to spalo. Proto byly vědčny Lud'kovi, že je každý večer vzal do parku, tam se přece člověk osvěží. Jedinký večer nezůstaly doma, a vždycky obě vzal sebou a nikdy jim nedal najevo, že by mu Karla překážela.

Jednou také přivedl kamaráda Jurku sebou, prý Karle, aby jí nebylo smutno a aby se měla s kým bavit. "No, co říkáš, Karlíku, jak se ti líbí Jura?" "Nic neříkám, hezký je, a možná že i hodný." "Líbíš se mu." "Nevod' ho už, Lud'o, já ho nechci." "Proč, Karlíku, proč, no řekni přece". "Ale tak, nechci ho, co s ním, je takovej hloupinkej, mluvit s ním není možná. Kam ho večer postaví, tam ho ráno najde". "Škoda, že ho nechceš, moc se mu líbíš, chtěl ti dát prstýnek." "At', já bych ho od něj stejně nevzala." —

"V neděli bychom mohli jít do River-view Park, Beto, chceš? Ó tam je to hezký, je tam tolik zábavních atrakcí, tam bysme se dobře pobavili." "Já vím, ale utratí se tam hodně peněz a my jsme dvě, to nejde, to nemůžeme na tobě žádat. Já vím, že hodně peněz vyděláš, ale co se za to nadřeš, a co zkusíš horka u pece, jen se podívej, Karlo, jaké mozoly má Lud'a na rukou." Už po mnoho roků pracoval Luděk v továrně American Car Shop a měl ruce samý tvrdý mozol. A tam se ty těžce vydělané peníze

tak snadno utrácení", vždyť tam nemusíme bejt". "Ale nebud' bláhová, Beto, peníze budou a my nebudem, a v Americe se každý na peníze nadře, a hodně nadře, to už jinak není a nebude. Půjdemte tedy, já pro vás přijdu, v jednu hodinu odpoledne, jen aby bylo hezky."

Když Lud'a přišel, byly už obě připraveny. Obě měly stejné bílé šaty se zelenými proužky, bílé střevičky, bílé punčochy a světlé klobouky. Oči se jim radostí smály v tom nádherném červnovém dnu. Slunce arciť pražilo jak se patří, až asfalt na silnici se rozpouštěl, nohy se do něho bořily, každá šlápota tam byla vytištěna, ale horko už jim tolik nevadilo, zvykly trochu, a pak jak jim nemělo být veselo. Lud'a se usmíval, obloha se radovala z léta, slunce se smálo, bylo tak hezky na světě. Každý, koho potkávali, se tak vlídně usmíval. Dlouho jeli elektrikou, okna byla otevřená, tak příjemně to foukalo za jízdy. Přijeli tam, ó co tam jen bylo lidí, plný, plničky park. "Podívej, Beto, já bych na to nešla, ani za celý svět, je to jako skluzavka, ale to je vejška." "Pojď, Beto, my půjdeme, vid'?" "Já se taky bojím." "Co by ses bála, vždyť es ti nic nemůže stát, sedneš do lodičky a jedeš dolů, to nic není." Tak Beta šla, Karla zůstala dole, dívala se na ně. Za chvíli jeli, seděli jich víc pohromadě, vždycky dva a dva. Beta celá bledá, držela se křečovitě Lud'ka za kravatu, k smíchu byli všichni. "Už bych ti na to, Karlo, nešla, to ti je hrozný, jedeš nahoru, dolů, no já myslela, že z toho vypadneme." "Však jsem se ti musela smát, div si Lud'ovi kravatu neutrhla." Pak byli v strašidelném zámku. Podlaha se hýbala pod nohama, vítr fučel, až mráz šel po zádech. Potom byli v zakletém mlýně, projížděli lod'kou po vodě. "Semhle pudeme". "Ale ne, Lud'o, už jsi s náma tolik utratil. Jděte si, já na vás zase počkám." "Nic, nic, Kadlíku, ty pudeš pěkně s náma, pojď." Ale když byli ve vnitř, měli už lístky koupené, chtěla se Karla vrátit, ale nepustili ji. Nejhorší je, že člověk neví co všechno se s ním bude dít, anebo je to právě to nejlejší. U zavřených železných dveří stál zřízenec a usazoval je vždycky dva a dva. Karlu posadil vedle malého děvčátka s chromou nožičkou. No, myslela si Karla, "co se mě může stát, když se ta maličká nebojí, bylo by to hanba ode

mě, abych já se bála". Sedla si tedy, vypadalo to jako schod, nebo nizounká lavička. "Aha, počkej, já se budu pěkně držet, a bude to, na mne si holečku nevyzrajete." Ale milá lavička se pomalounku ztratila a Karla jela dolů v takové tmě a na zemi. Přijela celá vyjevená, vždyť tam byl ještě ke všemu vítr a sukně litaly až hrůza. Beta s Lud'kem už tam stáli. Nejvíce se nasmáli ti, co tam už čekali, těm sukním a těm vyděšeným tvářím. Jedna starší paní také jela, a syn na ní už čekal dole, ale ta měla všechny sukně nahoře, a syn se jí smál, musela se také smát, co mohla dělat jiného. Potom si sedli všichni tři do takového vypadalo to jako hmoždír, točilo se to do kolečka a jezdilo to nahoru a dolů. Beta spadla s lavičky, no, pane ta se točila dvakrát. Jednou sama na zemi, a podruhé s hmoždířem. "Už mne od samého smíchu všechno bolí," povídala Beta. Svezli se ještě na maličkém vláčku, pak Lud'a vyhrál Betě panenku, šilháčka s načesanou hlavičkou, s velikýma modrýma očima, ve žlutých krepových papírových šatečkách, taková byla krásná, samé zlato ve vláskách i na šatech. Pro Karlu vyhrál velkou krabici bonbonů a šli domů, však už byl večer. To byla neděle, dlouho, dlouho na ni vzpomínali. Ten Lud'a byl takový dobrý, milý, veselý kamarád.

"Co to Kadlíku máčkuješ?" "Jak to myslíš vlastně tím máčkováním, ty šmódrocho? Ó ty myslíš, co háčkuju, ne?" "To máš jedno, háčkovat nebo máčkovat, že se ti chce v takovém horku. Ukaž, vždyť ti to nijak nepřibývá, pořád máš stejnej kousek." "To nic nedělá, než se budu vdávat, krajka bude dávno hotová." Seděli v Douglas Parku na trávě všichni tři, večer to bylo, a bylo za takové horko. "Kadlíku, povídal jsem Betě, že bysme se mohli vzít, nač máme čekat, ne? Co ty tomu říkáš?" "Nic, co bych tomu mohla říkat, to je rozum, nic bych tomu nemohla říkat." "Ty ale zůstaneš s námi, nemysli, za nic bych tě Kadlíku od nás nepustil, vždyť si naše a nikoho tady v Americe nemáš mimo nás, když se s Helkou, vlastně s Edou, hněváte. Nepřipravil bych tě o domov, dyť ste si ho s Betou samy zařizovaly." Budou se tedy ženit v srpnu.

Jednou byli Beta s Lud'ou u jeho příbuzných na návštěvě. Karla čekala na ně doma. Seděla na schodech před domem a

nemohla se jich dočkat. Potom jí povídala Beta, když přišla domů: "Lud'a říkal, že by si vzal tebe, ale hned sem mu řekla, kde-pak naše Karla by si tě nevzala, ta dělá jiné nároky." — "Proč mu Beta odpovídala za mě sama, kdo jí dal k tomu právo? Ovšem, Lud'a je její, právem starší sestry, a potom ona se s ním seznámila dřív, má pravdu, nemohu jí zazlívat, že tak odpovéděla." Ale přece jenom nepříjemný pocit v ní zůstal.

A potom si Beta kupovala peří, sypkovinu, na povlaky, šila, všichni si připravovali, uklízely celý byt. Čas zrovna letěl v těch přípravách. Prstýnek dostala od Ludi. Ted' už je navštěvoval Lud'a v bytě, mluvili jenom o svatbě. Lud'a jí dal peníze na svatební šaty, k zpovědi šli, budou mít svatbu v kostele, Lud'a si to přál. A Karla najednou si připadala mezi nima odstrčená, zbytečná. Dřív ani jí nepřišlo, že Lud'a je Betin, pořád byla s nima, co Beta, to i Karla, až teprve ted' viděla, že ji už nepotřebují a to ji tolik bolelo.

"Karlo, takový strach ti mám z jeho matky." "Co pak má Lud'a matku? Nikdy se o ní nezmiňoval pokud vím." "Ba, má ještě oba rodiče, taky se divím, že nikdy o nich nemluvil. A největší strach mám z jeho matky. To ona prý ho rozvedla s tamtou, viš. Ale jaký strach, obyčejně čeho se člověk nejvíce bojí, to vždycky dobře dopadne. A pije taky, opíjí se povídal Lud'a, proto asi o rodičích nikdy nemluvil, snad se za to stydí, a já jí mám říkat matko." "No, máš-li ráda jeho, musíš mít ráda i jeho rodiče, ať jsou jakýkoliv a když ho máš ráda tak ti to nebude ani za těžko. Máš ty ho, Beto, ráda, máš, no řekni?" Beta neřekla.

Pak kupovaly svatební šaty, bílé hedvábné, závoj s mystou pro Betu, Karla šla za družičku, koupila si růžové hedvábné šaty s krajkama, dlouhé, bílé hedvábné rukavice, nové bílé kožené střevíčky, skorem takové jako měla Beta, jenomže trošku jednodušší. Betiny byly zdobené krajkou. Od mládence dostala velikou kytici růžových růží. Mládenec byl Lud'kův přítel. Jak jindy za jiných okolností by se z takové kytice radovala, vždyť měla květiny tolik ráda, a ted' ji netěšila, nic ji netěšilo, a nevěděla sama proč. "Kdyby tak Jindra psal, kdyby jenom pár řádků napsal, jenom aby věděla,

že nezapomněl, že vzpomíná." Ale Jindra nepsal. Bůh ví, snad zapomněl, a to bolelo, tolik bolelo.

Ve svatební den přišla Rose z oddělení klobouků od nich z obchodu Betu učesat, závoj upravit. Helka přišla, ale na svatbu přijít nemůže, proč jí nedaly dřív vědět? Zatím ale přišla, aby Eda nevěděl a na svatbu by byla tak jako tak nešla, Eda by ji nepustil. Svatbu měli v jednom salonu, měli pronajatý sál. Měli hudbu, tančilo se, Beta měla ohromný svatební dort s maloučkou nevěstou a ženichem, však si ornament schovala na památku. Karla byla smutná, ta tam byla její veselá nálada. Pořád jí připadalo, jako by se jí děla krivda. Proč se nemohla radovat, proč se nemohla smát, vždyť se smávala tak ráda, a tak často. Co jí jenom tísní? Nevěděla. Beta to buď neviděla, byla sama tolik rozrušená, nebo vidět nechtěla. Ale napjetí mezi nima bylo, to už nebylo to co bývalo před tím.

Setkání Bety s Lud'kovou matkou, měla z toho takový strach, prošlo hladce. Matka si jí na ráz oblíbila, políbily se a bylo vidět, jak to Lud'ka těší. Což otec, ten byl hodný, zdál se Betě i Karle tehdy hodnější než matka. Měli hodně hostů, bylo tolik veselo. Potom Lud'ovi rodiče odjížděli, Lud'a s Betou je provázeli, Karla chtěla s nimi, ale Beta se vzepřela, nechce jí, nepotřebuje jí už, prvně ji odstrčila a provedla svou, Karlu nevzali. Najednou bylo Karle hořko, tak hořko, ta Beta, dřív na ni lpěla, visela takřka, krok bez ní nešla, a ted' už ji nechce. Čím jí byla Karla ted'? A zas nemohla sama sebe pochopit, divila se sobě, proč jí to zazlívá, vždyť Beta je ted' vdaná, má přece právo na to, a je to docela přirozené, že chce být se svým mužem sama. Jak je Karla divná, co je jí vlastně, proč se neraduje s Betou? Nerozuměla sama sobě, ale tanec jí netěšil, mládence si nevšímala, nikoho si nevšímala, seděla schoulená v koutku, tak smutná, tak nešťastná, jak už dlouho nebyla. Jak byla ráda, když byl konec, když šli konečně domů. Usnula na štěstí hned. Spala v kuchyni, koupili jí novou skládací postel.

Druhý den, to byla neděle, povídala Beta: "Kde jenom ten Lud'a je, první den po svatbě a nezdrží se doma." "Však von se ti neztratí, neboj se." "To já vím, že ne, ale má všechny peníze sebou, tak mám starost.

A je to hodně peněz, co se nám o svatbě sešlo, by by to pěkný peníz, pěkná pomoc do začátku, jen kdyby byl Lud'a šetrný. I až zaplatíme všechno co svatba stála, dost by nám zůstalo, lecos bysme si mohli koupiti, ale zdá se mi, že se Ludi peníze ne-držejí". Na Betině svatbě vybírali na nevěstu, každý kdo s ní tančil, musel zaplatit, tak jak při takových svatbách bývá zvykem. Každý dal co mohl, někdo dolar, někdo dva, někdo i pětku, a že jich tam bylo hodně, sešlo se jim asi tři sta dolarů. Beta by byla měla radši svatbu docela jednoduchou, ale Luděk si to tak přál, prý u nich všechny svatby tak vypravují. Tolik peněz a všechny je měl Luděk sebou a byl od časněho rána pryč, a bylo skorem poledne. "Pojď, půjdeme ho tedy hledat, chceš-li, ale kde, kde, to je to." Šly k Bišičům, tam co býval Lud'a na bytě, pokud byl svobodný. "Ne, tady už není, povídal jeho kamarád Pepa, byl tu hned z rána, a povídal, že bude do salonu zaplatit co se vo svatbě vypilo. Chce-li pudu s váma, a zavolám ho." "Bude-me rádi, pomůžete-li nám ho nalézt." Lud'a tam byl opravdu, ale z těch peněz Beta nedostala do rukou ani jediný cent, všechny je Luděk spotřeboval sám.

"Ty si na tom Karlo lepší než já teď. Já nevím, kam se ty peníze u nás všechny podějou. Lud'a vydělá sedmdesát dolarů týdně, já přinesu mých dvanáct, když nám dva dolary přidali". Beta stále ještě dělala. "A ty nám platíš za byt, a přece sem na tom hůř, než když jsem byla svobodná." Karla jim platila pět dolarů týdně, ale musela Betě pomáhat s úklidem bytu. Ted' braly právě bonusy, jednou za tři měsíce jim je vždycky vypláceli, snad že Karla brala mnohem víc, proto si jí Beta stěžovala. "Tak tu máš ještě pětku ode mně, aby ti to nebylo líto."

Jednou k nim přišel na návštěvu bratranec Lud'kův, a mluvil s ním takovou podivnou, pokroucenou chorvatštinou, že mu nerozuměly ani jediného slova. Za chvíli s ním Lud'a odešel. Jeho bratranec byl zaměstnan v salonu, v tom co od nich Lud'a bral pití na svatbu. Prý velice dobří známí Lud'kovi. "Podivné, co mu ten jeho bratranec chtěl, co s tou Márou pořád má, proč s ním nemluvil abysme mu rozuměly? Já tu Máru tolik nemám ráda, že ani ti nemůžu říct jak." Daly jí jméno "Zubka", měla tro-

chu velké přední zuby, vyčnívaly jí z úst. "Ty Lud'kovi známí jsou takoví divný a většinou jenom salonici, ty s nima se všema Beto dovedeš mluvit jako by se nechumelilo, to já nedovedu za nic, já když někoho nemám ráda, hned to na mne každé pozná."

"Povídala Mara, abys k ní šla, Kadlíku, dělat". "Já, do salonu, pro ní dělat, co to má za nápad, ta je drzá, já jí ani vidět nemůžu, a jak na to vůbec přišla, vždyť přece ví, že mám svoji práci, at' mě má ráda "Zubka" jedna."

Byla zase neděle, Beta vařila oběd. "My Kadlíku pudeme spolu na Jefferson, něco kupovat, chceš?" "Až jak Beta bude chtít, až co řekne", povídala Karla, a tolik si přála, aby Beta neřekla ne. "Jen děte, já zatím všechno připravím, beztoho byste mě tady jenom překáželi." Chvilí jeli elektrickou, chvíli šli pěšky. Byl už pozdní podzim, ale bylo tak krásně, jasno, slunce mile hrálo, nepálilo už. Podzim v Americe zpravidla bývá krásný. Mrazy přicházejí obyčejně až po Vánocích, leden a únor bývá nejstudenější. Karla si radostně vykračovala vedle Lud'ka. Pořád švitořila, pořád mu něco vypravovala. Tak pěkně se jí šlo s ním. "Poslyš, Lud'o, povídala mezi jiným, koho ty máš vlastně rád? Jí, anebo mě?" "Obě, obě vás mám rád, bez rozmýšlení odpověděl Luděk." "Pak nemáš rád žádnou z nás, ji, ani mě." "Ty Kadlíku o všem tolik přemcejšíš, k čemu to je, ber život jaký je, nechtěj ho přemudrovávat. To víš, od ní mám všechno, od tebe nic, docela, docela nic." "Ty si dobrej, od Bety má všechno, to je přece samozřejmý, vždyť je tvoje žena, a já co vlastně já, co ty bys mohl chtít ode mě, vždyť jsem její sestra." "Viš, Kadlíku, viš, až Beta, až já viš, nějak to udělám, já se jí zhavím, a pak si vezmu tebe." "Kriste Ježíši, to by tak scházelo, tohle ještě k tomu všemu trápení", pomyslíla si Karla. "To je Lud'a, taková je tedy ta jeho láska, Bože můj, Bože, není to k zoufání? Ale ne, to není možná, ne, Luděk mnoho mluví, pil přeci už z rána." Ale najednou do Karly jako když nůž vrazí, taková bolest jí vzala u srdce, když si vzpomněla na to, co říká paní Vosáhlová. Jak to jen je, aha, už ví. Říká: "co trézen myslí, pija govori". Že by Luděk, — ubohá Beta věří, že jí má rád, a Luděk zatím ani neví, co je láska, anebo má o ní převrácené ponětí, ba ne, ten má asi rád jen

Dedikace československého pavilonu na mezinárodní výstavě v San Diego v Kalifornii, 28. dubna r. 1935.

sám sebe, ó snad mu křivdím, je takový jako tisíce a tisíce jiných, asi neví co pravá láska je. Kdo tedy vlastně je ten Luděk? Jak dlouho to vezme než poznám jeho pravou podobu? Musí Betu upozornit, musí, ať už on to myslí jakkoliv. Ale jak, jak jí upozorní, aby jí neranila. Beta nic, docela nic netuší a věří mu jako písmu, vždyť ani ona sama ho nezná, jak by jí Karle mohlo napadnout, že by Luděk..." "Co nic najednou nemluvíš, Kadlíku, co?" Ale nic, mám už hlad a bolejí mě nohy, podme už domů." Nakoupili bačkory, Betě modré, Karle růžové, ještě nějaké drobnosti a vrátili se domů, ale Karle už nebylo docela nic veselo, taková úzkost na ní padla.

Pomalů Karle spadávaly šupiny s očí, pomalů, pomalounku prohlédávala, ale příliš ještě jí hlavu mátl, příliš ještě věřila v Ludka kamaráda, veselého, nezištného společníka, jak ho znávala ještě před srpnem, před jeho svatbou s Betou. "Co to jen je, Bože můj, co nám to tak zrak zmámí, že nemůžeme a nemůžeme prohlédnout. Co jindy je nám na první pohled viditelné, to je nám někdy neproniknutelné. Nevidíme nízkého čela, potměšilých očí, neslyšíme chraplavého hlasu. Vidíme jen jakoby skrze růžovou mlhu, nejasně, a mnohdy to vezme celá léta než prohlédneme. A kdyby nám náš nejlepší přítel ryzou pravdu říkal, neuvěříme. A duše a srdce naší modly je nám teprve záhadou. Nevidíme skutečnosti, není jí pro nás. Ze svých vnuť vytvoříme si svou modlu, postavíme ji vysoko, vysoko na oltář, klaníme se jí, ležíme u jejích nohou, díváme se na ní růžovou mlhou svých ilusí. Pro všechno najdeme omluvu, nic neodsuzujeme, my pošetilé, bláhové ženy. Však možná, ba jistě i někteří muži jsou takovi."

"Půjdeme k Bišičům, jo?" Bylo to v neděli odpoledne, šly z biografu "Thalia". "Ale co tam, pojďme radši domů." "Domů, a co budeme dělat doma?" "Ty moje známé Beto nechceš mít ráda. Maru nemáš ráda, Bišička je ti protivná a vlastně bys jí měla být vděčná, to je její práce, že sem se voženil, vona mě hlavně domlouvala, a bych si tě vzal, že si fajnová holka." "Tak vidíš, že vděčnej jí máš být ty, a ne já". "Jen pojď, Beto, a 'lepá moje švagorica' bude s náma, vid', že budeš", lichotil se Luděk ke Karle. To byl takový lichotník ten Lud'a, Beta se naň nikdy nemohla hněvat

a všechno mu musela odpustit. Jako teď, nenáviděla Bišičku. Bůh ví, proč ty ženy byly všechny za Lud'ou poblázněny, a přece s ním šla poslušně a vždycky a ve všem mu byla po vůli, nic mu neodepřela. Přišli tam, Bišička měla veliký, rozházený být, ve starém zchátralém a poloprázdném domě. Snad Bišička byla jedinou nájemnicí v tom domě. A měla plno podnájemníků, mužů, a všude plno špíny. Její muž slabý v těle a velký dobrák, poslouchat musel na slovo. Měli tři děti, dva chlapce a děvče. Milica byla prostřední, dvanáct let stará, ale prohnaná žába a hoši také za nic nestáli. Bišička byla malá, tmavých vlasů, tmavé pleti, malinkých tmavých očí a neobyčejně tlustá. Tváře jako měsíc v úplňku, nos jako knoflík, veliké břicho, ohromná prsa, tlusté nohy, sotva se kolébala, a když šla, až se podlaha pod ní prohýbala. Hlas měla jako chlap, a poroučet uměla jako generál. Ted' zrovna odněkud přišli, oblékala se teprve. Za chvíli přišla, v pracích domácích ušmudlaných šatech, rozepnutá, nic jí nevadilo, že tam bylo plno mužů. Jeden zrovna hrál na harmoniky. Hlučně vítala Lud'ka, "co pořád děláš, což už tady tak dlouho nebyl", a hned tak rozepnutá jak byla ho vzala kolem krku a začala s ním tancovat. Přitisknutá na Lud'u, ztěžka našlapovala, prsa se jí házela jak skákala. Karlu zachvátil takový hnus z toho obrázku a že byla prudká a neuměla se opanovat, vyběhla z domu, nikomu nic neřekla, s nikým se nerozloučila a ta tam. Ostatně to nikomu nevadilo, že utekla, nikdo za ní neběžel, nikdo jí nevolal, nikdo jí nehledal, a Luděk jistě tancoval nerušeně dál. Mírnější Beta zůstala. Karla zatím bloudila bez cíle ulicemi. Zprvu rozčilená, pobouřená necítila zimy, bylo už blízko Vánoc, a bylo hodně chladno. Bylo jí smutno, hořko, cítila instinktivně, že tone, že zapadá do bahna, ba byla si toho vědoma, že v něm vězí už hodně hluboko a nikde pomoci, nikde záchrany. Kdyby jenom drápkem se mohla na něčem zachytit, snad by se zachránila, ale koho, kde, jak? Jindra nepíše, snad zapoměl, je to trpké, tak brzo, ne. Karla se mu nebude připomínat, kdyby chtěl, mohl by psát, nechce-li, nechce, nedá se nic dělat. Kdybych alespoň knihy měla, byly to takové dobří přátelé, vždycky potěšily, nikdy nezarmoutily, nezklamaly, ale nejsou, Karla nemá knih a

jak je postrádá. Přítelkyni nemá, Beta ji nepochopí, neporozumí, nezachrání, jsou už příliš daleko od sebe. Karla by se teď provdala za kohokoliv, jen aby se z toho bahná vyprostila, ale Luděk nedopustí, říká, nikomu tě nedám. Což, na jeho slova by Karla nedala, ale Luděk jí každou možnost sňatku zmaří, a ví o všem, o všech s kterými se Karla stýká, když bez nich nikam nejde. "Co tedy pro Boha mám dělat, kdo mně podá pomocnou ruku, vždyť jsem také přece jenom člověk, podléhám všem lidským slabostem, příliš jsem spoléhala na svoji sílu. To je to, že člověk sám sebe nezná. Lidé rozumu ano, ti jsou bezpeční, ti se v sobě nezklamou. Ale ne tak lidé citu, stokrát, tisíckrát, ba milionkrát si řeknou tak a tak budu jednat, a to zpozdlé srdce se vzepře a přemůže rozum v poslední chvíli a je zle." Karla někde četla, v které knize to bylo, jak to bylo napsáno? "Že se touha zlomiti nedá, odstraniti nedá, zničití nedá a že člověk nad sebou nevládne, kdyby vládl, zařídil by vše v nitru svém jinak." Ano, to bylo v knize "Vřelé city" od J. V. Finberka. Ale odpovědnost za každý svůj čin člověk přes to nese. "O kdybych já byla měla rozum tehdy po jejích svatbě, od nich odejít. Mohla bych ještě teď, ještě teď" není pozdě, ano, ale kam, a pak síly není, není pro mne záchrany, leda by se stal zázrak."

Přišla domů už hodně pozdě, nešťastná, skorem zoufalá a celá promrzlá. Beta nemluvila, Luděk se mračil.

A Karla ztrácela půdu pod nohama, propadala do bahna hloub a hloub, už v něm vězela skorem po krk, maloučko jenom už a zapadne doň celá. Ne, že by s Luděkem něco, ne, nikdy jí nepolíbil, nikdy se jí nedotknul, ale to bahnó cítila kolem sebe už dávno, tak dávno. Až jednou. Luděk často procházel v noci kuchyní, kolem Karliny postele, když šel ven. A to také jedenkrát šel skrz, a zastavil se u Karliny postele. "Ty nespíš eště, Kadliku, ne, slyšíš Betu jak chrápe, ta má spaní. No neboj se." V tu chvíli se ale Beta probudila, a hned hledala Lud'ka, volala ho, a už ho zahlédla u Kariny postele. Ježíši Kriste, ta vyváděla. Šla z jedné mdloby do druhé a Karlu u sebe ani vidět nechtěla. Karla si připadala nejpodlejší, nejničemnější, nejbídnější stvoření pod sluncem, a byla tak hrozně nešťas-

tná. Co všechno by byla Karla podstoupila, udělala, kdyby to tím mohla odčinit. Beta si jí vůbec nevšimnula, nemluvila na ní, všechno Karla přijala, věděla, že toho zaslouží.

"Cos Lud'ku tehdy Betě řekl?" To už bylo asi týden po tom, co se to stalo, když se podařilo Karle několik slov s Luděkem o samotě promluvit. "No, zatím sem musel všechno svíst na tebe, musel sem, ta dělala, já sem byl rád, že jsem jí trochu upokojil, později ji řeknu jako to doopravdy bylo." Ale neřekl. Co a jak Betě Luděk řekl, nikdy se Karla nedozvěděla. Beta s ní nikdy o tom nemluvila. Mnohokrát se Karla pokoušela o tom se s Betou domluvit, ale vždycky narazila na Betinu mrazivou neúčast a věděla přodem, že by všechna slova byla marná. Nechala toho. Později říkala Beta, "že v každém takovém případě je vina žena, ne muž, ona mužům vinu nedává" a z toho Karla soudila, že Beta pravdu neví. A Beta snad by se s Karlou byla časem smířila, vždyť byla taková dobrá, ale Luděk nedopustil. Snad se bál, že by se Karla s Betou domluvily, proto hleděl je udržovat v nepřátelství. Beta byla na Karlu nevlídnější a nevlídnější a jednou, to už bylo po vánočních svátcích, řekla Karle, "víš vono bude nejlepší, když budeš vod nás. Luděk si to přeje, každý mu to z jeho známejch radí. Z nábytku co sme společně kupovaly ti splatím polovičku, to víš, já tě vošidit nechci. Máme v bance společnej šedesát dolarů, tak si je necháš a budeme vyrovnány." Dala tedy vlastně Karle za všechno jenom třicet dolarů, ale Karle bylo tehdy všechno jedno, kdyby byla řekla nedám ti nic, taky by se byla nebránila.

Karla po večerách balila svoje věci. Za ten rok jí toho tolik přibylo. Kam půjde sama ještě nevěděla. Bůh ví kam se poděla stará její energie, byla teď taková nerozhodná, taková apatická ke všemu. Všechna radost ze života jí opustila, z ničeho se nedovedla těšit. Všechno co kdysi pro Lud'ka cítila zemřelo, byl jí teď tak lhostejným, jako každý cizí člověk, který jí těžce ublížil. Jeho neupřímnost, jeho faleš to zavinila, dnes necítila pro něho nic, naprosto nic, už ani zášť ani opovržení ne. Ale pro nikoho, pro nic neměla zájmu, jen Betu trochu litovala. Duše její, srdce, stonaly k smrti, ba zmíraly. A mívala o přírodu vždycky tolik

zájmu, z každého listečku, z každého kvítku uměla se tolik těšit. Milovala slunce, stromy, lesy, vodu, ptactvo, taková byla radostná, veselá. To Michiganské jezero, Karlino zamilované, jaké ono je nádherné, ta jeho skvostná, čistá, modrozelená voda. Jak bývala Karla šťastna, jako tehdy jak jeli s Lud'kou na výlet do St. Joe. Byl tehdy takový skvostný den, slunce svítilo od samého rána, bylo to z jara, tráva tak sytě zelená, stromy zrovna v květu, třesně, hrušně, jabloně, saminký květ, jako obrovské kytice a té vůně všude z nich. Na některých farmách byly obrovské záhony, celá políčka tulipánů, nádherných, velikých, všelijakých barev. A to jezero, modré, jako ta obloha nad ním, celé jarním sluncem ozářené, lesklo se jako obrovské zrcadlo. Drahé, milované jezero. A ty krásné domovy kolem jezera. Tolik by si Karla přála její nejmilejší jezero uvidět, ano, teď' právě teď', kdy je jí tak smutno, kdyby to tak mohlo být. Proč by to nemohlo být, kdo teď' se stará o to, co Karla dělá, kam chodí, vždyť nikomu už není potřebná, nikomu už na ní nezáleží. Trebas v neděli by si tam mohla zajet bussem, však do večera bude zpět, a na druhý týden se musí rozhodnout kam půjde. Beta by jistě se jí už ráda zbavila. Kam by šla, na byt někam, vyjde draho, a teď' v té náladě by jí nebylo mezi lidma volno. Nejlépe bude půjde-li do služby. Práce, jenom práce ji uzdraví, vrátí snad životu. Pak nebude mít času na výlety, zajede si tedy do St. Joe v neděli. Ovšem nebude tam tak krásně jako tehdy z jara, ale její jezero bude stejně krásné, jako tehdy, a o to se jí hlavně jedná. Bude tam ticho, klidno, to působí dobře na choré nervy, škoda, že tam nemůže zůstat trvale, och, tam by byla ráda, to by la vždycky její touha žít u moře, nebo u jezera. Snad jednou, jen co se zase trochu vzchopí, trochu vzpomátuje. Snad někdy na to všechno bude vzpomínat bez bolu, až to bude mít všechno za sebou, snad. Zoufat, ne, zoufat by si Karla nechtěla, vždyť Luděk její bolesti není ani hoden. A pak by přece jenom ráda zemřela doma, v její vlasti.

V neděli by zrovna takový divný den. Černých mraků byla plná oblaka, tma bylo po celý den, ostrý severní vítr chrastil větvemi holých stromů, proháněl se divoce ulicemi, do každé skuliny nahlédl, na všem

zkoušel svou sílu, co bylo uvolněné shodil dolů, kde jaký papírek s každým si pohnal, zdvihal je do výše a zase shazoval dolů, plně hrstě prachu házel lidem do očí a při tom si pronikavě hvízdal čtverák. Chviléma padaly ostré krupky a bodaly do tváří jako jehly. Ale to Karlu od jejího úmyslu neodvrátilo. Ba byla skorem ráda tomu nečasu, bude tam aspoň sama, uleví se jí. Ta tíha ležela v ní těžce, jako kamení, hrdlo jí tiskla, spát nedala, všude, všude jí pronásledovala a zbavit se jí nemohla. Karla tam přijela krátce po poledni, všude bylo pusto, po trávě ani památky, takový nečas a nikde ani človička. Jezero bylo nádherné ve svém hněvu. Bouřilo, obrovské vlny vyskakovaly do výše, třístily se a padaly opět dolů. To bylo to, co Karla chtěla, potřebovala. Krásný, slunný den by jí byl velice bolel, byl by v přílišném kontrastu s jejím nitrem. Její nitro bylo chmurné, beznadějně, jako dnešní den, i jí tam uvnitř něco bičovalo, bodalo jako ty ledové krupky co dnes padaly, jen bouře tam nebylo, tam bylo jen mrtvé, beznadějně ticho.

Co se to támhle leskne? Malounká rybička to byla, to vlna jí zapomněla na břehu a chudinka rybka bezmocně sebou házela, bylo jí nedobře na suchu, bez vody. — "Chudinko malá," litovala jí Karla, "taky tě připravili o domov? Počkej, já ti pomohu, já tě nenechám zahynout, kdo ví, možná, že i mě podá někdo pomocnou ruku, jsme teď' na tom tak obě stejně, ba možná, že já trochu hůř, ale taky ti moc dobře není, kdybych ti nepomohla, zahynula bys tu." Karla se sklonila k rybce, ne a ne jí zachytit, vždycky se jí rybka vysmekla z ruky. A zatím co se Karla pachtila s rybkou, přišla obrovská vlna, Karla jí neviděla, zapomněla na sebe, na opatrnost. Vlna zlostně rozlila se po břehu, podrazila Karle nohy, Karla divoce šermovala rukama, aby zachytila rovnováhu, plavat neuměla. Snad by se byla Karla ubránila, kdyby byla nepřišla nová vlna, ale ta přišla v zápětí, nic nedbala Karlina protestu, sebrala ji a zanesla hluboko do jezera a potom už bylo všechno Karlino bránění marné. Několikrát se Karla ještě objevila na povrchu, ale za chvíli zmizela nadobro. A jezero bouřilo dál, ale Karla už našla svůj želaný klid, jenomže jiný, než jaký hledala.

SPOJENÁ

JEDNOTA

Československých Spolků v Americe

JE JEDNOTOU

*našeho lidu v této zemi po 82 roků,
úspěšně působí v zájmu svého
členstva a celého národa.*

JE SOLVENTNÍ - SILNÁ A ZAJIŠTĚNÁ

A POSKYTUJE

VÝHODNÉ POJISTKY NA ŽIVOT

PRO

MUŽE, ŽENY a DÍTKY.

ZVEME VÁS UPŘÍMNĚ:

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

DLE HESLA

SVŮJ K SVÉMU.

VÝKONNÝ VÝBOR Č.S.A.

2137 S. LOMBARD AVE.,

CICERO, ILLINOIS

TELEFON — CICERO 533.

W. J. MUŽÍK:

Naše podpůrné jednoty v Americe.

Veliký význam našich podpůrných jednot v této zemi pro celou zaoceánskou větev našeho národa je dosud málo chápán. Jsou toho různé příčiny. Většinou jsou to naše vlastní chyby v minulosti a bylo by zbytečným se jimi na dlouze zabývat. Minulost našich jednot má v sobě mnoho krásna, může se vykázat velikými úspěchy a tvoří v celku krásný kus historie našeho lidu v této zemi. Chová v sobě však také mnohé chyby naše a je nutno řídit se pravidlym příslovím, že "zkušenost je nejlepší učitelkou." Do té míry měli bychom se zabývat minulostí. Vskak hlavně je nutno studovat stále se měnící životní poměry přítomné doby a na základě nestranné analýzy těchto plánovat a pracovat pro lepší, rozšířenější a účinnější působnost v budoucnosti.

Důležitý význam našich podpůrných jednot pro všechny náš lid je dalekosáhlý. Je třeba si uvědomit, že tyto jednoty jsou majetkem našeho lidu, který v nich nachází ochranu pojištění pro případ úmrtí a že jednoty jsou nejen vlastněny, ale i řízeny dle přání a vůle lidu, ku prospěchu všech a nikoli pro zisk několika jednotlivců. Je třeba si uvědomit, že naše jednoty poskytují každému z nás možnost stát se podnikem velkého obchodu pojišťování na život. Je třeba si uvědomit, že v našich jednotách můžeme získat výhodnější pojistky pro naše rodiny nežli u cizích nám pojišťoven. To když si uvědomíme, pak poznáme, že můžeme se osamostatnit do velké míry po stránce hospodářské tím, když sami si budeme řídit mnohamilionový obchod pojištění na život ve své vlastní jednotě. Sami a pro svůj vlastní prospěch.

Čím nám přispějí — anebo kdykoli v minulosti přispěly — cizácké pojišťovny na naše školy, na národní podniky, na dobročinné účely? Marná otázka. Nepřispěly v minulosti a nepřispějí v budoucnu, proto že nemohou a nesmí. Zkoumáme-li však historii našich jednot, poznáme, že statisíce dolarů bylo věnováno na tyto účely a i v přítomné době se podobně děje. Proč tedy bychom měli odvádět své peníze cizím pojišťovnám — proč?

Nemůže být výmluvy, že pojišťovny jsou jistější. Kolem 200 pojišťoven zbankrotovalo v posledních letech, kdežto v řadách bratrských jednot ani jeden případ takový se neudál. Nemůže být výmluvy žádné mimo té, že jsme buďto neúspěšní, anebo nemůžeme porozumět té pravdě, že v naší vlastní

jednotě můžeme získat výhodnější pojistky pro své rodiny a přátele.

Máme zde ku příkladu jednotu Československých Spolků v Americe (Č.S.A.), která byla utvořena spojením pěti různých jednot v roce 1932. Je to jedna z nejlepších jednot v Americe a ačkoli je nejstarší bratrskou jednotou v této zemi, je v každém ohledu moderní a vydává různé druhy pojištění pro muže, ženy a děti. Jest to jednota silná, zdravá a vyhovuje všem požadavkům zákona, pod jehož dozorem všechen její obchod je prováděn.

Vydává pojistky na 10—15 a 20 roků placení, vydává nádační pojistky na 10—15 a 20 roků — poskytuje výhody půjček na certifikáty, odstupného, zaplacené pojistky a prodlouženého pojištění. Je solventní (111.92% ze dne 31. prosince 1934) finančně zajištěná a poplatky členů zůstávají stejnými — jinými slovy: nejsou a nebudou zvyšovány.

Jednota tato je si vědoma, že nic není na světě dokonalého a vždy hledí k tomu, aby zlepšení v každém ohledu bylo uskutečněno dle jeví se potřeby. Výsledek toho je, že na všech stranách získává mládež do svého středu. Jednota Č. S. A. jest spojená jednota a ze zkušenosti vlastní je si vědoma, že ve spojení je síla. A proto také ve sjezdu svém v r. 1934 vydala apel ku všem jednotám, aby pracovaly ku sloučení se v jednu silnou mohutnou jednotu, ve které by všechny náš lid našel vydatnou oporu v každém ohledu.

Spojení jednot našich je příkazem doby a jistě k němu dojde. Záleží na nás samých kdy se tak stane. Vezme to dlouhou dobu, hodně práce, a trpělivosti, však spojení bude uskutečněno, poněvadž poměry nás k tomu přinutí dříve či později. Nežli se tak stane, je třeba, aby každá jednota měla plnou, zaslouženou důvěru svého členstva, a aby celá naše veřejnost pochopila veliký význam našich vlastních jednot pro všechny náš lid.

V tom smyslu všichni pracujme při každé příležitosti. Hledme přesvědčovat naše přátele a známé, že je v jejich vlastním zájmu, jakož i v zájmu celku, aby se stali členy své vlastní jednoty a nedávali své děti cizákům. Přiveďte naše děti a naši mládež do své jednoty, neboť oni jsou základem budoucnosti — oni v budoucnu budou řídit osudy československého podprátnictví v Americe.

SPOJENÁ JEDNOTA

ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ V AMERICE

VDÁVÁ NÁSLEDUJÍCÍ POJISTKY:

PRO DĚTI DO 16 ROKŮ STÁŘÍ:

- 1) Lhůtní do 16 r. — 20c měsíčně — pojistka \$ 250.00.
- 2) Nashromážděná do 16 r. — 50c měsíčně — pojistka \$ 500.00.
- 3) " " 16 " — \$1.00 " — " \$1000.00.
- 4) Zaplacená po 20 r. — 75c až 93c — pojistka \$ 500.00.
- 5) " " " " — \$1.30 až \$1.69 — " \$1000.00.
- 6) Nadační po 20 r. — \$1.00 měsíčně — " \$ 250.00.
- 7) " " " " — \$1.64 až \$1.78 měsíčně " \$ 500.00.

* * *

PRO DOSPĚLÉ OD 16 DO 50 R. STÁŘÍ:

- 1) s doživotním placením.
- 2) Zaplacená po 10—15 či 20 r.
- 3) Nadační — splatná po 10—15 či 20 r.
- 4) Nadační — splatná v 70 r. stáří.

OBNOSY POJISTEK: OD \$250.00 DO \$3000.00.

* * *

POPLATKY: DLE AMER. ZKUŠENOSTNÍ TABULKY ÚMRTNOSTI.

* * *

VÝHODY: PO TŘÍLETÉM ČLENSTVÍ:

- 1) Právo na půjčku oproti certifikátu.
- 2) Odstupné.
- 3) Zaplacená pojistka
- 4) Prodloužené pojištění.

* * *

Prozkoumejte a STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

Všechny informace s radostí sdělí:

VÝKONNÝ VÝBOR Č.S.A.

2137 S. LOMBARD AVE.,

CICERO, ILLINOIS

TELEFON — CICERO 533.

WILEY POST

slavný americký letec, jenž dvakrát obletěl svět; byl zabit při stejném aeroplanovém neštěstí u Point Barrow na Aljašce, při němž zahynul Will Rogers. Dosáhl věku 37 let.

WILL ROGERS

proslulý americký spisovatel, humorista a herec, jenž byl zabit 16. srpna 1935 při aeroplanovém neštěstí na Aljašce. V mládí byl cowboyem, ale svým přirozeným nadáním vyčníl se na předního humoristu a film. herce. Byl 56 let star.

Nejstarší Dámská Organizace ve Spojených Státech, "JEDNOTA ČESKÝCH DÁM", k níž každá uvědomělá čsl. paní a dívka měla by náležeti.—107% solventní.—Založena r. 1870 v Clevelandu, O.

Jednota Českých Dám (Unity of Bohemian Ladies) byla inkorporována ve státu Illinois dne 1. března 1931. Její jmění obnáší v přítomné době \$1,400,000. V různých státech má 170 sborů a vydává pojištění od \$250.00 do \$3,000.00.

Moderní a výhodné druhy pojištění, které Jednota Českých Dám vydává:

20-letá doživotní pojišťka 20-letá nashromážděná pojišťka

Pro ženy a dívky od 16 do 60 roků.

Děvčátko do Dětského Odboru možno přihlásiti na 4 různé způsoby pojištění.

1. Pojišťka do 16 roků.
2. Platí stejný obnos až do smrti, i po vstupu do jednoly mimo mimořádn. poplatků sboru.
3. Platí 20 roků, načež placení přestává.
4. Pojištění bude vyplaceno po 20 letech.

Na tyto druhy pojištění platí se dle následujících tabulek:

I. Pojišťka do 16 roků.

Stáří při uvedení	Měsíční poplatky	Stáří při uvedení	Měsíční poplatky
6 měs.	\$0.20	9 roků	\$0.30
1 rok	0.20	10 roků	0.30
2 roky	0.20	11 roků	0.30
3 roky	0.20	12 roků	0.35
4 roky	0.20	13 roků	0.35
5 roků	0.20	14 roků	0.35
6 roků	0.25	15 roků	0.35
7 roků	0.25	*16 roků	0.35
8 roků	0.25	Před 16 r.	

II. Platí se stejný obnos až do smrti i při vstupu do Jednoty.

Stáří při uvedení	Měsíční poplatky	Stáří při uvedení	Měsíční poplatky
6 měs.	\$0.35	9 roků	\$0.45
1 rok	0.35	10 roků	0.46
2 roky	0.35	11 roků	0.47
3 roky	0.40	12 roků	0.48
4 roky	0.40	13 roků	0.49
5 roků	0.40	14 roků	0.50
6 roků	0.40	15 roků	0.51
7 roků	0.45	*16 roků	0.52
8 roků	0.45	Před 16 r.	

III. Platí se 20 roků. Pojišťka se vyplácí po úmrtí členky.

Stáří při uvedení	Měsíční poplatky	Stáří při uvedení	Měsíční poplatky
6 měs.	\$0.55	9 roků	\$0.70
1 rok	0.55	10 roků	0.71
2 roky	0.55	11 roků	0.72
3 roky	0.60	12 roků	0.73
4 roky	0.60	13 roků	0.75
5 roků	0.60	14 roků	0.77
6 roků	0.65	15 roků	0.79
7 roků	0.65	*16 roků	0.80
8 roků	0.65	Před 16 r.	

IV. Pojišťka vyplacená za 20 roků

Stáří při uvedení	Měsíční poplatky	Stáří při uvedení	Měsíční poplatky
6 měs.	\$1.45	9 roků	\$1.60
1 rok	1.48	10 roků	1.61
2 roky	1.50	11 roků	1.63
3 roky	1.51	12 roků	1.65
4 roky	1.53	13 roků	1.66
5 roků	1.54	14 roků	1.68
6 roků	1.56	15 roků	1.69
7 roků	1.57	*16 roků	1.69
8 roků	1.58	Před 16 r.	

Dodatečné obnosy a důchody pro Certifikáty vystavené na \$1000.00

Věk kdy pojištěna	Dodatečný obnos při dosažení 70 let.	Obnos měsíčního důchodu počínaje 70 lety věku	Věk kdy pojištěna	Dodatečný obnos při dosažení 70 let.	Obnos měsíčního důchodu počínaje 70 lety věku
16	\$2,519.41	\$18.64	34	\$909.68	\$6.73
17	2,395.04	17.72	35	852.47	6.31
18	2,275.88	16.84	36	798.02	5.90
19	2,161.18	15.99	37	746.26	5.52
20	2,051.21	15.18	38	697.09	5.16
21	1,945.50	14.40	39	650.44	4.81
22	1,844.01	13.65	40	606.23	4.49
23	1,746.58	12.93	41	564.35	4.18
24	1,653.05	12.24	42	524.76	3.88
25	1,563.34	11.57	43	487.36	3.61
26	1,477.27	10.93	44	452.11	3.35
27	1,394.84	10.32	45	418.88	3.10
28	1,315.84	9.74	46	387.65	2.87
29	1,240.23	9.18	47	358.32	2.65
30	1,167.89	8.64	48	330.81	2.45
31	1,098.72	8.13	49	305.08	2.26
32	1,032.73	7.64	50	281.04	2.08
33	969.74	7.18			

Po reorganizaci provedené roku 1931, ozdravná provozuje obchod v 15 různých státech kromě státu Illinois.

Každá Česko-americká žena a dívka měla by se státi členkou Jednoty Českých Dám, aby napomohla byla v udržování našeho národního a společenského života a napomáhala uplatnění všechny vznešené snahy, jež má Jednota Českých Dám v štitě svém vytčeny.

Pro mladou generaci zakládají se sbory s anglickou jednicí řecí, v nichž hrde se hlásí k československému národu. Dosud uvedeno 19 sborů s anglickou jednicí řecí v různých státech.

Tento rok dovršuje J. Č. D. své významné 65leté výročí — s nadšením musí členky a příznivci přijati zprávu, že Jednota do září tohoto uvede 15 nových sborů. — Též s nadšením sdělujeme svým členkám a příznivcům J. Č. D., že Dětský Odbor jest zahájen. Proto spojme naše síly — spojme se dohromady, naše dcery, přátel i známých, též děvčátek do Jed. Čes. Dám.

Veškeré dotazy ochotně podá úřadovna Ústředního Výboru J. Č. D., 2345 So. Kedzie Avenue, Chicago, Illinois.

ALŽBĚTA LISÝ-STROHMAYER, předsedkyně
JOSEPHINE VODÁK, náměstkyně
MARIE HORA, tajemnice
MARIE J. FILIP, účetnice
FRANCES SCHEJBAL, pokladní

ANTONIE MAZAČ, dozorkyně a stráž
BOŽENA VNOUČEK, I. výbor majetku
ANEŽKA KAČENA, II. výbor majetku
ANASTAZIE HARAŠEK, účetní výbor
ANNA ŠTOLFA, účetní výbor

AMERICKÝ SOLNOHRAD

Z MINULOSTI NEJZAJÍMAVĚJŠÍHO DIVADLA V AMERICE. — NAPSAL L. J. F.

MÁLOKTEREMU z tisíců turistů, kteří každé léto přijíždí do Colorada, je známo, že 50 mil od Denveru nalézá se divadlo, o němž jest tvrzeno, že je nejkrásnější v celé Americe. Tak říká každý, kdo je spatřil a prohlašuje tak umělecký department denverské university a mnozí znalci, kteří viděli všechna přednější divadla ve Spojených Státech. Snad ani není krásné, ale má minulost, která je činí nejzajímavějším ze všech na americké pevnině. Představte si divadlo v nejpůvabnější části horských velikánů, v místech, kde v době jeho založení nebylo téměř žádné dopravy z tak zvaného civilisovaného světa a nevyjdete z údivu, jak je v takovém prostředí možné nejkrásnější divadlo v Americe.

Ale přece jest to pravda. Jest to starý "operní dům", jak se před lety zvalo téměř každé divadlo a je v Central City. Město i divadlo mají svoji minulost. Bylo to již před občanskou válkou, kdy odvážní prospektori, žízni po zlatě a stříbře, počali se hrnouti z pláni na západ k nebetným horám, aby z jejich útrob dobývali drahý kov. V době této zlaté horečky byly založeny tři hlavní hornické osady. Jednou bylo Leadville, které se v krátkosti stalo pověstným svými hernami a tančírnami; druhým byl Cripple Creek, jehož pověst se rovnala leadvillské a pro časté krvavé řezy a střelby byl ještě pověstnější. Central City bylo třetím a nejlepším. Proč bylo lepší, spořádanější a slušnější než ostatní zlatopecká střediska, nemůže nikdo vysvětliti. Žil tam zdánlivě stejný druh lidí, prospektori s dlouhými plnovosy, ve vysokých botách a hrubém oděvu, napovrchu vše stejné jako v Leadville a Cripple Creek a přece v jednom ohledu byli jiní. Místo heren a tančiren postavili si divadlo. A když jedno bylo zničeno požárem, postavili druhé, které dosud hlásá slávu zaslých dob.

V okolí pozdějšího Central City bylo objeveno zlato roku 1859 a v krátkosti se tam počaly valiti proudy prospektorů, sta srubů

bylo postaveno a v blízkosti nejvyšších coloradských obrů a několik mil východně od nyní více známých Idaho Springs počalo vyrůstati nové město. V nedlouhé době počínali pomýšleti na stavbu divadla. Nevynikalo stavitelskou krásou, nemělo moderní jeviště a vůbec nic, co by se mohlo přirovnati modernímu divadlu, ale hornické osadě před třemi čtvrtěmi století vyhovovalo.

Peníze byly věci téměř neznámou. Když horníci, dnes chudáci a zítra třeba milionáři, šli do divadla, neplatili hotovými penězi, ale zlatem a stříbrem. Do otvoru, jenž byl zván divadelní kasou, položil horník malý sáček zlata aneb kus stříbrné rudy a obdržel vstupenku. Divadlo prospívalo a jeho úspěch vábil do Central City kočovní společnosti a místní časopis z těch dob zaznamenal, že jednou došlo ke krvavé tragedii. Přijela kočovní společnost, jež dávala divadlo ve stanu a že se jí valně nedařilo, umínil si ředitel odstraniti konkurenci. Jednoho dne šel do divadla v srubu, usadil se na příhodné místo na galerii a když ředitel "městského" divadla vystoupil na jeviště, zastřelil jej.

Pak jedné noci za hrozného blizzardu divadlo vyhořelo, ale Central City nezůstalo dlouho bez stánku umění. Útroby hor vydávaly netušené bohatství, z chudých prospektorů se stávali milionáři a jedním z nich byl Tabor, nejbohatší muž v Coloradu. Snad sám nevěděl, jak je bohat a peníze neměly u něho žádnou cenu. Rozhazoval je plnými hrstěmi a snad miliony rozdával na veřejné účely a na stavbu divadel, museí a jiných podniků. Po čase nadešla chvíle, kdy jeho doly přestaly vydávati zlato, nesmírné Taborovo bohatství se rozplynulo a asi před rokem zemřela jeho staříkářská vdova "Baby Doe" Taborová takřka v bídě, v chudém srubu, u něhož její muž, nejbohatší muž v Coloradu, první nalezl zlato.

V době, kdy se počalo přemýšleti o stavbě nového divadla v Central City, byl již Tabor na cestě k ohromnému bohatství a neváhal sáhnouti hluboko do své pokladny, aby bylo získáno vše, co se mohlo za

Staňte se členy

**největší a nejsilnější československé
organizace ve Spojených Státech,**

kterou jest

ZÁPADNÍ ČESKO - BRATRSKÁ JEDNOTA

109 PROCENT SOLVENTNÍ.

Pojišťuje dospělé do 60 let až do \$5000

a vystavujeme ty nejpobulárnější druhy pojištěk na život:

POJISTKY PRO DOSPĚLÉ:

DOŽIVOTNÍ (Ordinary Life)

20LETÉ SPLÁCENÍ (20 year pay)

20LETÉ NADAČNÍ (20 year endowment)

STAROBNÍ V 65 LÉTECH VYPLACENÉ (Endowment at 65)

STAROBNÍ V 70 LÉTECH VYPLACENÉ (Endowment at 70).

POJISTKY PRO DÍTKY: (Vystavujeme certifikáty od narození)

LHŮTNÍ POJISTKA DO 18 LET (Term to 18) za 15c a 25c měs.

20LETÉ SPLÁCENÍ (20 year pay)

ŠKOLNÍ POJISTKA vyplacená hotově v 18 letech (Junior Savings at 18).

SE VŠEMI VÝHODAMI JAKO KAŽDÁ POJIŠŤUJÍCÍ SPOLEČNOST.

JMĚNÍ PŘES \$5,500,000.00

ČLENŮ A DÍTEK 36,000. ŘÁDŮ 375.

CELKOVÉ POJIŠTĚNÍ \$27,000,000.00.

Řády v každé osadě po celém středozápadě až k Pacifiku.

Hlavní Úřadovny v budově ZČBJ.

311 - 12th Ave., Southeast

CEDAR RAPIDS, IA.

F. M. BARTA, předseda

L. J. KAŠPAR, tajemník,

BOH. HORÁČEK, pokladník,

V. V. ŠMRHA, M. D., vrchní lékař.

peníze získati. Divadlo bylo postaveno roku 1878. Jest to krásná kamenná budova, jeviště 50 stop hluboké, na stěnách malby nej přednějších umělců, celé tuny scenerií, z nichž každá uměleckým výtvozem, křišťálové lustry a u podlahy v průčelí jeviště byl řetěz ze zlata, aby chránil krinoliny hereček od vzněti od petrolejových svítilen v prosce- niu. Tento zlatý řetěz je tam dosud, ač jej není více zapotřebí.

Central City se však nespokojilo pouze s krásným divadlem, muselo také mít vše nejlepší v dramatickém umění. Na jeho jevi- šti vystopili nej přednější herci: Bernhard- tová, Salvini, Booth, Jos. Jefferson, Modjes- ka (pravé jméno Modrzejewská) a Fanny Janoušková, slavná tragédka, narozená na Moravě, která v Americe vystupovala pod jménem Janauschek a nikdy se k svému původu nehlásila. Mnoho jiných slavných umělců, i Adelina Patti, nejslavnější pěvkyně své doby, zpívala v Central City a vzdor velikým nepříjemnostem, s nimiž bylo teh- dejší cestování spojeno, každý si pokládal za vyznamenání, byl-li pozván k pohostin- ským hrám před koloradskými horníky.

Město Central City zatím vzrostlo na 20,000 obyvatelů, ale pak jako mnoho jiných měst v zlatonosných krajinách počalo kle- sati. Bohatství hor bylo vyčerpáno, žlutého kovu bylo stále méně, stříbro pozbylo ceny a z dvaceti tisíc obyvatelstva zbylo dle mi- nulého úředního sčítání pouze 300. Divadlo muselo být zavřeno, nebylo peněz, ani obe- censtva, nad slávou dramatického umění v Skalistých horách spadla opona.

Dnes je Central City mrtvým městem, pouze na krátkou chvíli v letě opět ožívuje. V minulých pěti letech vždy ve dvou prv- ních týdnech červencových opět zazáří svě- tla v historickém divadle, křišťálové lustry opět oslňují hlediště, v prosceniu dosud za- stkví se zlatý řetěz a herecké umění se vra- cí k svému dědictví. Central City jest nyní zváno americkým Solnohradem, kde každé- ho roku jsou pořádány skvělé pěvecké i he- recké slavnosti a nejsou-li "noci v Central City" tak velkolepé jako slavnosti v Solno- hradě, aspoň jsou památny svojí minulostí, upomínkami na bývalou slávu, na úpadek a opětné vzkříšení k životu.

Okolí se vyznamenává nepřekonatelnou scenickou krásou a na tvářnosti města se za padesát roků mnoho nezměnilo. Většina sta- rých domů stojí tam dosud, ovšem opuštěné, a na obchodních domech ještě spatříte stejné návštěvní tabule jako před půl stoletím. Zdá se, že moderní doba se Central City nedotk- la. Nebýt návštěvníků, kteří byli upozorněni výročním divadelním festivalem, bylo by to nadále mrtvé město—Ghost City, jak se říká městům, která v některých západních stá- tech po objevu zlata takřka přes noc vyrost- la a pak stejně rychle zapadla. Na hlavní ulici dosud stojí proslulý Teller Hotel, po- jmenovaný po koloradském senátoru J. M. Tellerovi, jenž také jednou hostil presidenta Granta, když přijel do Central City a též navštívil divadlo. Grant přijel v dostavníku, taženém dvěma páry koní a horníci k jeho počtě vydláždili ulici až ke dveřím hotelu stříbrnými cihlami. Hotel zůstal též skoro nezměněný a několik pokojů, v nichž bydle- la "Baby Doe" — "laňka", když se stala Taborovou nevěstou a zařízení pokojů jest dnes do všech podrobností stejné jako teh- dy, když "zlatý král" vedl Pepelku k oltáři.

Divadlo jest nyní majetkem denverské university, pod jejíž záštitou jest každo- ročně pořádán divadelní festival. Prvním přestavením před pěti roky bylo známé dra- ma "Dáma s kameliemi", v níž hlavní roli hrála znamenitá herečka Lillian Gishová a výběr této hry měl také zvláštní příčinu. Když slavná polská tragédka Modjeská hrá- la v Central City "Dámu s kameliemi", na- psal oblíbený americký básník rozkošnou báseň "When Modjesky played Cameel" a vzpomínka na tuto báseň rozhodla, co má býti poprvé uvedeno na prkna historického Opera Housu. K zahajovacímu představení přišli všichni domácí lidé v úborech, jaké byly v módě v čase, kdy Modjeska hosto- vala v Central City, ženy v širokých suk- ních a muži ve vysokých botách a vlněných košilích a každý si nechal narůstí plnovous. Vše stejné jako když prospektori přicházeli do hor hledati v jejich útrobach zlatý a stříbrný poklad. Kdyby dnes se mohli vrá- titi do města, které před třemi čtvrtěmi sto- letí zakládali, našli by je také stejné, i ta nejkrásnější památka, kterou zanechali po- tomkům — Opera House v Central City.

K DYKOLIV potřebujete jakýkoliv hudební nástroj neb cokoliv spadá do toho oboru, obraťte se s důvěrou na mě, a já Vám svědomitě posloužím, jako tisícům svých zákazníků za 35-leté obchodování.

Máme tisíce dopisů, za poctivé a svědomité obsloužení od svých odběratelů.

Velký výběr pianových Accordionů.

VŠECHNY HUDEBNÍ NÁSTROJE PRO DECHOVOU I SMYČCOVOU HUDBU.

Hudební nástroje pro začátečníky od všech amerických firem, které jsem zákazníkům při koupi vyměnil za nové, jsou odborně opravené, vyčištěné a jsou jako nové i některé mají dvojnásobnou cenu než za jakou je nabízím. Pište si o seznam.

Hlaváckovy Heligonové Harmoniky.

ČESKÉ HUDEBNINY pro Piano, Piano Accordiony,
dechovou i smyčcovou hudbu.

České i anglické rekordy a válečky pro samohrací piana.

Opravy všech hudebních nástrojů a fonografů levně a zaručeně.

JOSEPH JIRAN

1333 West 18th Street,

(Pilsen Sta.)

Chicago, Ill.

Z lékařových zápisků.

Ze své dlouhé praxe
napsal
DR. ANT. MUELLER.

PŘIŠLA ke mně dáma, s holčičkou, naříkající si, že jí bolí v životě na pravé straně. Tázal jsem se jí, zda stále, neb jen občas. Odpověděla, že jen když si na to místo mákne. "Tak, maminko, si na to místo nemakej," měla holčička hned radu.

Přišla ke mně dáma trpící bělotokem; dal jsem jí antiseptický prášek s navedením, že má malou lžičku rozpustit v kvartu vlažné vody. Mínil jsem tím jen vyplachování, ona ale druhý den přišla s dotazem, zda by to mohla brát s míň vody, že jí to šplouchá v žaludku. Štěstí, že v tom prášku nebylo nic jedovatého, neboť ona místo vyplachování to pila.

Jistý profesor nám radil, přijde-li k nám dáma a stěžuje si na nevolnost v páteři, obrát'me ji zády k sobě a má-li příliš vysoké podpatky, at' si je usekne, to že jest první, co má udělati. Rad'te ale dnešním dámám škodlivost těch moderních "špalíčků"....

Těž nám radil: Přijde-li k nám někdo a ptá se, co smí a co nesmí jíst, zeptejte se ho jak je stár a je-li přes 30 roků, tak mu řekněte, že by za ten čas již sám vědět měl, co mu škodí a co ne.

Když jsem při tom stáří. Prohlížíme-li zdravotní stav navržených dam do spolku a tážeme-li se jí na věk, a je-li trochu už v letech, přiveďte ji to do rozpaků (ovšem, že ne každou), tak se raději na věk neptám, jen se otáží, kdy se narodila a stáří si vypočtu sám.

Jednou zase přišla ke mně k prohlídce od jednoho spolku žena v nejlepším věku a když se jednalo o stáří, řekla mi: "Hádejte!" Chtěl jsem jí polichotit a řekl jsem: "Asi tak 18." — "Uhodl jste." — "Vidíte, že nejsem tak hloupý jak vypadám." Ona na to: "Ba ještě hloupější, mně je už 28."

Přišla ke mně matka s "dvěma dítkami a na otázku, co jí schází, odvětila: "Tady v

tom "místěti" mně to bolí, a poněvadž si ty dětičky počínaly příliš hlučně, povzddechla si: "Bože, je to s těma "dětímama" trubl.

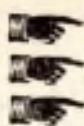
Jistá hodrá slečinka, když jsem ji prohlédl a nutně předepsal se omlouvala, že nemá s sebou dnes peníze, ale nemusíte se o plat starati, však já vím, jak se jmenuje.

Seděli jsme jednou v létě v zahradě Černého pivovaru na Karlově náměstí (tu zahradu představovaly dva skomírající kaštany a ostatní rostlinstvo bylo na zdi křiklavě namalované). Sluníčko už moc hrálo a pivečko bylo od ledu. Jistý čtverák, stavitel z Vinohrad, si liboval: "Zde jest nám dobře býti." — Pojednou se ke mně obrátil a ptá se se mne, co to může býti, že pocít'uje takové divné pálení v zádech? Já mu ochotně odborně to neb ono vysvětluji a na jeho otázku, jak tomu odpomoci, dle nejlepších svých vědomostí mu radím. — "To já si snadněji a rychleji odpomohu," s úsměvem přemístil svoji židli, aby mu slunce na záda tak nepražilo, a měl po pálení....

Do toho pivovaru zavítala někdy porodní babička ze Smíchova, kde čekala na svého synáčka, který chodil s nějakým ušním neduhem na kliniku prof Zoufala ve všeobecné nemocnici. V místnostech byla obrovská kamna, naproti nimž si obyčejně usedala. Jednou se jí prof. Mueller z české techniky, který zde býval denním hostem, ptal, proč nejraději proti těm kamnům sedí? "Vědí, pane profesor, dokud vidím ty kamna jen jedny, tak si dám nalejt ještě jednu plnou; když ale vidím už dvoje, tak si dám jen půl — šnit'.

Choďval sem také stařeček, chovanec útulny sv. Bartoloměje. Bývalý to krejčí, vždy bezvadně, čistě oblečen s cylindrem na hlavě. Měl to v hlavě nějak popleteno. Při kládal si titul profesora "ště vědy". My studenti z nemocnice měli jsme z něj potěšení, když jsa v dobré náladě, nám vykládal, co ta pátá věda jest. "Víte, mladíci, první je

Sklad Valašských Papučí a Československého Zboží

u Machů

ČESKÉ SUŠENÉ HŘÍBKÝ

u MACHŮ

ČESKÉ HŘÍBKÝ

pravá pochoutka do polévky neb
do omáček. Libra jen **\$1.90**

CENY I S POŠTOVNÝM.

Valašské papuče, nízké	\$ 1.90
Valašské papuče, vysoké, šněrovací..	2.90
Hlaváčkovy Heligonky	45.00
Mlýnky na mák	1.50
České dýmky	\$1.25, \$1.50, \$1.75 2.00
Hřebeny z rohu na lupy	40c
České kosy z Milevska	2.50
Srpy 85c. — Kovadlinky	1.00
Kladívka na klepání kos	1.25
České brousky	45c
Kosiště zašle se expresem nevyplacně	1.50
České pily s obloukem, menší	1.85
větší	2.00
Proso—jáhly, libra	20c
Pardubický perník	30c
Fíková cikorka	30c
Česká veržinka	25 kusů 1.50

Moravský mák, libra	30c
Trestě: Rum, Kmínka a jiné, láhvička	50c
Vanilka v tyčinkách, balíček	25c
Uherská paprika, sladká i pálivá, balíč.	25c
Ořechový olej na vlasy, láhvička	50c
Lipový květ pro plicní neduhy, balíček	50c
Rosnička proti tlaku krve, balíček	50c
Fenigle 50c, Kmín 30c lib. Anýz bal.	15c
Hvězdičkové koření balíček	15c
Květ 15c, Hřebíček 15c, Dimián, bal.	15c
Muskátové kuličky, balíček	15c
Marjánka 15c Puškovec, balíček	15c
Zázvor, bal. 15c Jalovcové kuličky, lb.	50c
Hofmanské kapky, láhvička	60c

POŠTOVNÉ ZAHRNUTO.

VALAŠSKÉ PAPUČE

Pravé valašské papuče kupte u nás přímo
ze skladu se značkou "Z" a tak obdržíte
nejlepší jakost od vyrabitelů z Moravy, za
velkoobchodní cenu.

Nízké \$1.90, vysoké \$2.90. Dětské od 75c

CZECHOSLOVAKIAN IMPORTING CO.

J. MACH A SYNOVÉ

3804 West 26th Street,

Dept. B.

CHICAGO, ILL.

Nenajdete-li zde, co byste si přáli z importovaného zboží, dopište nám a jsme jisti, že
Vám budeme moci vyhověti.

Pište, že jste oznámku četli v Kalendáři Hlasatel.

theologie, druhá juristika, třetí lékařství a čtvrtá filosofie a pátá, t. j. má, dokazuje, že bůh je duch a duch je luft. Když se dítě narodí a dosud nedýchá, není v něm luft, není v něm duch — a tedy ne bůh, ten se dostaví do těla teprv dýcháním." Tím končil a vážně usadiv se, důkladně se napil. Někdy jej nějací rozživenci rušili, vykřikující: "Zač ty kalhoty?!" Byl totiž než se do útulny dostal, odhadcem zastavárny oděvního oddělení.

*

Do lékárny v mém domě na Roosevelt rd. chodíval si pro mediciny starý Israelita z okolí; bylo na něm rozhodně pozorovati vážnou srdeční chorobu. Jednou časně zrána přiběhla pro mne jeho manželka, že prý její muž umírá. Nemeškal jsem, ale před domem stála již dvě auta, jedno přijelo se strany severní a jedno se strany jižní. Tak jsme se tam octli hned lékaři tři. Dávali jsme jeden druhému přednost — konečně jsme se vtěsnali do ložnice všichni i s naříkající manželkou. Usoudili jsme smrt následkem srdečního ochrnutí. — Všechna pomoc že je již marná. Jak to manželka uslyšela, vykřikla rozhorleně v židovském jargonu: "Vyžeňte tyto tři ševce a přiveďte "a groisen professor". Jeden z lékařů si odplivl. "Ženu své auto 30 mil za hodinu, abych byl poctěn nepřítelím lichotivým titulem ševce." Ovšem, zapláceno jsme nedostali žádný, prý jsme pro nebožtíka nic neudělali. Šli jsme tedy každý domů. — Ale tím nebyla věc odbyta. Žid byl orthodoxní a měl být dle toho ritu ještě před západem slunce pochován — proto asi za hodinu přišel ke mně židovský pohrobek, abych podepsal úmrtní lístek. Tu mi napadlo, že jim toho ševce osladím. Klidně jsem řekl, že se jedná o náhlé úmrtí a zrovna chci volati koronerovu úřadovnu, která musí pitvou příčinu zjistiti. To jsem bodnul do vosího hnízda. Dával mi nejdříve půlák, pak dollar a vždy po čtvrtáku přidával, až jsem uznal, že toho je dost — pak jsem teprve podepsal; mohl jsem tak učiniti klidně, neb jsem zemřelého dlouhý čas osobně znal. — Jednou jsem byl zavolán večer do takové pravověřící rodiny, kde děcko dle všech příznaků mělo difterii. Chtěje se mu podívat do krku, žádal jsem, aby mi někdo posvítíl (tenkrát jsme neměli ještě kapesní elektrické lampičky), ale poněvadž

to bylo o šabesu, za živý svět to z rodiny žádný nechťel udělati. Museli sehnati nějakého křesťana, aby mi posvítíl.

Víte, co je to u orthodoxních "dlouhý den"? To mají od jednoho slunce západu do druhého přísný půst — ale pak se ten žaludek láduje, až často i přeláduje. Byl jsem jednou volán po takovém dlouhém dni do rodiny, kde pacientka ležela v mdlobách na podlaze. Omrknul jsem stůl se všema těma dobrotami, zvláště "gefilte Fisch" tam kořením zaváněl a byl jsem hned s rozpoznáním nevolnosti hotov. Přecpala se. Žádal jsem, by mi někdo pomohl ji uložit na lůžko neb alespoň na pohovku — když ale z okolo očumujících nikdo ani prstem nehnul a sám jsem ji nemohl uzvednouti — vážila dobrých 200 liber — spatřil jsem na šicím stroji nůžky, jednoduše přestříhl jsem jí tkaničky u šněrovačky — pravého to kruhyře. Pacientka vydechla a bylo po mdlobách. — Pak jsem ji cosi předepsal a strčiv honorář do kapsy, jsem se co nejuctivěji poroučel.

*

Bylo to v době jitřnic. — Jistý nemocný trpící nezázivností, se mně jednou telefonicky tázal, zda už smí nějakou sníst? Odpověděl jsem mu, že bych mu to ještě neradil, ať ještě nějaký čas počká. On na to: "Víte, doktore, já jsem jich pár snědl, bude to moje vina, když bude zle" a pověsil sluchátko.

Podobně se mě tázal chudokrevný mladík, zda se smí ženit. A na mou pochybu, že je to riskantní, mi odpověděl: "Víte, teď je to marné mi to rozmlouvat, já už jsem 14 dní ženat...."

Musím se ale vrátiti k těm jitřnicím. Napsal jsem o nich kdysi, veršovačku, dřív, že byly dvakrát kolem krku dlouhé a teď, když se dobře upekou, že jest je sotva na talíři vidět. Zemřelý přítel Emanen Bělohávek na ty jitřnice a želítka expert mi zase v novinách řízně odpověděl, že dřív doktoři chodili za dollar a nyní že požadují ty dolarce tři. Měl pravdu, oni je požadují, jiná otázka je, zda je v této mizerii dostanou....

*

Přijetá nedávno slečna byla poslána do lékárny do Sloan's liniment. Přišla ale zpět, že ho tam nemají. "To by bylo zle, aby ho tam neměli", poslali tam někoho jiného a

Dar přírody
*** ZDRAVÍ!**

LÉKÁRNÍKA
E. KAUCKÉHO
FORMULA.

BYLINNÝ ZDRAVOTNÍ ČAJ

— SESTAVENÝ —

z 18 vzácných vyzkoušených léčivých rostlin, které obsahují
drahocenné silice, životodárné přírodní šťávy, i zemské
látky, které lidské tělo potřebuje.

ZE VŠECH DÍLŮ SVĚTA

Lahodný, přírodní "SYSTEM REGULATOR"

Tisíce a tisíce lidí doporučuje tuto proslulou směs, přírodní lék proti ZÁCPĚ,
obtížím ŽALUDKU, LEDVIN, MĚCHÝŘE, JATER, proti ZÁVRATI, čistí VAŠE
TĚLO, odstraní VYRÁŽKY, navrácí ZDRAVÝ STAV TĚLU
a ulevuje REUMATISMU.

Cena poštou 55c. — Peníze zašlete v Money Order
anebo v poštovních známkách.

Březové mazání proti bolestem rev-
matickým 60c
Prášky proti bolení hlavy 30c
Vodička na kuří oka 30c
DOMÁCÍ MAST na rány a boláky,
pouze 60c
Kapky do ucha 60c
METEOR mast na eczemu 60c
Zaživací prášek pro žaludek 60c
Kapslíky proti nachlazení 55c

CHININOVÉ TABLETKY proti na-
chlazení 30c
Smrkový balsám proti kašli 75c
Jodo-smrková mast na prsa a proti
rheumatismu 60c
Celerová směs, sílivka pro nervy a
tělo \$1.50
Pilulky pro ledviny 55c
Topolová mast na vlasy 60c
Žaludeční kapky 60c

Tato česká firma vyrábí 50 různých dobrých rodinných,
domácích léků, mezi které patří nejvyhlášenější

"Tropické Thé" k léčbě žlučových kamének.
Cena poštou \$1.10.

Léčivé rostliny všeho druhu nejlepší jakosti za mírné ceny.

Poštovní objednávky vyřizují se
rychle a správně.

Pište s naprostou důvěrou
české firmě

KAUCKY'S PHARMACY,
6348 West 26th Street, **BERWYN, ILL.**

ten ho přinesl. Na otázku, proč ho slečně nedali, odpověděl lékárník, že ona chtěla lámanou angličtinou "elephant liniment" a ten on nemá. Nejspíše přeložila Sloan na elefanta."

*

Přišla ke mně mladá nevěstinka na radu v různých povinnostech manželek atd. a omlouvala se mi: "pane doktore, musíte mi odpustit moji nevědomost, já se vdávám teprve poprvé...."

*

"No, jak se máte?" ptám se jedné pacientky. "No víte, doktore, dokud juzuji vaši medicínu, tak filuju olrajt, jak ji ale misnu, mám rajdovej zas trubl."

*

Jiná pacientka přišla si stěžovati, že vóšovala vindos, kečovala kold a ted' kofuje. Této se konečně moc nedivím, byla zde rozená — ale ta s tím rajdovej trubleem anglicky vůbec neuměla.

Zase jiná dáma přišla ke mně s bolestmi v krajině břišní a ono to bylo na pravé straně; upozornil jsem, že by to po případě mohl být zánět appendixu. Ona na to rychle, to by mně to muselo bolet v kufru. Byla jsem totiž na to "slepé střívko" operovaná a mám ho v alkoholu v lahvičce v kufru na památku.

*

Jeden bodrý občan, takto již rekonvalescent, na moji otázku jak se cítí, velmi flegmatically odpověděl: "Ještě moc dobře ne, ale když ráno při snídani nenajdu v Hlasateli oznámení svého úmrtí, uzávám, že musím jít do práce."

*

Měl jsem před lety těžce nemocnou (měla rakovinu žaludku) pacientku. Upozornil jsem rodinu na vážnost situace a navrhl jsem konzultaci odborníka. Svolili a já jsem požádal prof. Nelsona. Ten přišel, potvrdil diagnózu a odporučil, by mi nadále k léčbě svěřena byla — na operaci byla již příliš stará a zeslabená. Ptali se dra. Nelsona, co jsou dlužní, a on vida všude tu zející chudobu, požádal pouze \$3, které mu byly s díky vyplaceny. Sousedky čekaly před domem a první, co se ptaly bylo, co mu zaplatili. Bylo jim řečeno dcerou nemocné, že tři dollary. "To jste bláhová, já jsem vám mohla dostati z blízké lékárny doktora jen

za dollar a měl by cylindr. (Tenkrát chodili lékaři za dollar v cylindru a prof Nelson měl jen jednoduchý fedora klobouček).

*

Když jsem měl ještě úřadovnu poblíže staré české osady sv. Václava na Halsted ulici, přiběhl ke mně rybář, v ruce třímaje prut s provázkem a udicí, která mu projela nějakou, bůh ví jakou náhodou, skrz dolní ret a tam mu trčela. Šel s tím tak až od jezera pěšky. Přefízl jsem provázek, že prý je ho škoda a pak přestípl udici, té teprve bylo škoda. Ošetřil jsem antisepticky a za několik dní náš milý rybář už zase seděl u jezera.

*

Do té úřadovny přišel v noci o 1 hodině přikošťovaný Polák ještě s jedním a prosil mne, abych mu vyrvál zemba. "Neměl ale bolavého zemba, ale přeraženou dolní čelist a vzalo to dlouho, než to mohl pochopiti, neboť kmocháček mu v jakémisi "přátelském" rozhovoru—debatě dal jen jednou přes "gembu."

*

Měl jsem jednu pacientku, která měla utkvělou myšlenku, že má srdeční vadu. Jednou jsem k ní byl na rychlo zavolán a s hrůzou mi ukazovala, že jí už černají nehty. Poohlédl jsem se, jak to je už mým zvykem a zahlédl jsem kartáč na leštění kamen. — Dostal jsem hned podezření a aniž jsem se co tázal, vzal jsem mokry ručník a mýdlo a nehty nápadně brzo dostaly zase přirozenou barvu. Styděla se trochu, ale nakonec byla přec jen ráda, že to nebylo "od srdce".

Bylo to v době, kdy auta byla ještě novinkou—luxusem. Měl jsem jednu pacientku na jižní straně, tak když viděla, že jsem přijel autem, mne žádala, abych se hodně dlouho zdržel, že mi raději přidá, aby sousedky viděly, že má doktora s "mašinou".

Tenkrát si mi jedna paní stěžovala, že její muž je ze svého obchodu celý nervosní, stále jen počítá a počítá, jist mu nechutná a spí velmi nepokojně. Prý mi ho pošle, ale on stále tvrdí, že je zdrav, a také byl. To, co jsem u něho shledal, bylo jednostranné duševní přepracování. Poradil jsem mu, ať si koupí auto (bydlel v Oak Park) a jezdí s ním do svého chicagského obchodu. Měl ten "run about" a ten si zasloužil to své jméno, neboť runoval vždy jen "about". —

BELL LAUNDRY Co.

2709-11 SOUTH CRAWFORD AVENUE

JEDINÁ A NEJVĚTŠÍ
ČESKOSLOVENSKÁ PRÁDELNA
V CHICAGU.

*DEN PRANÍ - budiž pro ženy
DNEM ZÁBAVY.*

Svěřte své prádlo té největší a jediné
ryze krajanské prádelně v Chicagu,
která Vám vždy ve všem vyjde vstříc.

Svěřte nám je
ku vyprání a po-
znejte, že doma
praní stojí Vás
více než naše...

**DAMP
WASH**

KTERÉ JEST HOTOVÉ K ŽEHLENÍ 15 lb. = 75c
A 3c KAŽDÁ DALŠÍ LIBRA.

BELL LAUNDRY CO.

Tel. Lawndale 4981
" Cicero 4982

2709-11 SOUTH CRAWFORD AVE., CHICAGO

BRATŘI KVĚCHOVÉ a JOS. KRÁL, majitelé.

Tenkrát nebyly ty stroje ještě tak spolehlivé jako dnes a stále něco nepracovalo. Bylo třeba přemýšlet, kde ten "trubl" vězí a tak ten můj milý pacient bezděčně odvrátil svůj mozek poněkud od obchodu a mamonění — dostavila se chuť k jídlu a dobře spal. Ovšem jsem mu musel ten nějaký lék také předepsat.

*

Byl jsem volán do známé rodiny, kde čekali nového svého občana — spěchal jsem, ale našel jsem rodičku přiřívající knoflíky ke kabátům. Měla jich tam kupu — byla totiž ženou křečjiho. Divil jsem se, proč tak na rychlo mne volali? "Inu, já mám už sice velké bolesti, ale ty kabáty jsou teď" přednější — až budu ležet, kdo pak by to za mě dodělal? Když poslední kabát byl hotov, hodila jej k druhým na kupu a za necelou hodinu byl zde kluk.

*

Měl jsem těžce nemocného, a když jsem jej zase navštívil, ptali se mě, nebudu-li se zlobit, že zítra přijde o 10. hod. ráno jeden odborník—profesor, abych se s ním poradil. Ovšem, že jsem neměl nic proti tomu a byl jsem tam trochu dříve, aby ten profesor nemusel na mne čekat. Jak jsem ale byl překvapen, když jsem v tom odborníku poznal svého žáka z kolleje, kde jsem po několik let přednášel. Graduoval před dvěma roky, byl ale bohat, zřídil si ve městě "nobl" úřadovnu a fungoval pod titulem profesora. Já dělал, že mne to těší atd. On byl se svou diagnosou nápadně brzo hotov, přijal honorář a poroučel se. Dopsal jsem mu nepřilíš lichotivé psaní, které si jistě nedal za rámeček. Jest správně, zda někdo advertisuje co odborník a udá v čem, ale mnozí oznamují se co specialisté, ale neříkají čeho. To potom se řídí dle toho, nač ten jejich pacient choruje. Jsou specialisté na všecko.... Jak ten lid se všelijak šálí.

*

Přišel ke mně mladík, okukují ho, zdál se mi nějak známý. Stěžoval si mi na obtížné polykání. Řekl jsem mu, že bych ho měl znát. — "Jak pak ne, vždyť" před 3 lety jste se pokusil mne vyléčit." — "Jak to myslíte, pokusil—" — "No, když jsem se rozstonal a byl jste k nám volán, otec se vás ptal, co je to za nemoc. Vy jste řekl, že ještě nevíte, horečkou že začíná mnoho nemocí. Budeme

vidět až ráno. Já jsem ale už neviděl nic — neb mi vzkázali, že již mají jiného lékaře, co ví, nač chlapec stůně. — Od té doby radím svým kollegům, aby nikdy u "jistých" lidí nepoužívali slova, že neví — at' řeknou nějaké učené slovo, a tím svou reputaci zachrání i kdyby hned nevěděli.

*

Přišla ke mně elegantní dáma a s jakousi ostýchavostí mi sdělovala, že je as 2½ měsíce v jiném stavu — že je z velmi spořádané rodiny a za jediný poklesek nezkoušeného mládí, že má nyní trpěti (bylo jí ale už dle mého odhadu dobře 28 let). Zda bych jí nemohl pomoci, na peníze že nehledí. Odmítl jsem rozhodně onu žádanou "pomoc". A hleděla mne všelijak přemlouvati, až konečně mi došla trpělivost, řekl jsem jí, že se v principu takovými věcmi nezabývám. A tu v pláči se mne tázala, zda bych jí mohl alespoň nějakého lékaře doporučit. Odvětil jsem, že žádného takového neznám a povstal jsem, dává jí tím najevo, že je rozmluva naše skončena. Na to jsem se z úřadovny odstěhoval, neb budova byla přestavována. Netrvalo to dlouho a tatáž dáma navštívila mne se stejnou lamentací v mé nové úřadovně 1523 z. 18. ulice. Poznal jsem ji okamžitě a ona než se vzpamatovala, jsem jí řekl: "Už jste zase v tom?!" Rychle zmizela. — Jak jsem se později dověděl, byla to špehounka, která chtěla se přesvědčit, který lékař se aborcí zabývá, t. zv. spy a dostati jej do "trublu".

Když jsem tak v tom špehounství, chci se zmínit ještě o jednom. Když jsem se z Halsted ulice přestěhoval nad banku Novák a Stejskal a vyvěsil si svůj štít: Physician, Surgeon a Dentist, ne dlouho na to přišel ke mně pán, nenápadně si prohlížel obrazy atd. na zdi a žádal mne, zda bych mu mohl odstranit zubní kámen. Zavedl jsem jej z úřadovny lékařské do dentistské. Usedl do operační židle a já mu počal ústa prohlížeti. Náhodou se ohlédl na licenci a rychle se ze židle zvedl s omluvou. Víte, někdo vás udal, že s medicínskou licenci provozujete také dentistikou, ale vidím, že jste k tomu oprávnění neb zubolékařskou také máte. Bylo mi nřízeno to vyšetřiti." — Chtěl se poroučeti, ale dříve mi musel zaplatiti \$2 za konsultaci. Řekl jsem, at' ten, kdo ho poslal, mu to nahradí. Nadával jako špaček.

*

MLUVÍME ČESKY!

26 ROKŮ POCTIVÉHO
OBCHODOVÁNÍ!

DAVID KAPSON
majitel.

:- Největší závod :-

Oděvinami

pro muže a mladíky

NA ZÁPADNÍ STRANĚ.

KAPSON'S

3253 ZÁPADNÍ 26. ULICE

1 block západně od Kedzie Ave.

Chicago, Ill.

VEDEME V STYLECH — výběru! U nás
dostanete kdykoli po celý rok OBLEKY—
ZIMNÍKY — SVRCHNÍKY — KALHOTY

pro svátek i do práce

Rozhodně za ceny nejnižší!

H. PEPPER
manager.

Zaručeně prvotřídně šité a z nejnovějších
celovlněných látek.

KDYKOLIV KRAJANÉ Z JINÝCH STÁTŮ PŘIJEDOU
DO CHICAGA, AŽ NAVŠTÍVÍ TENTO ZÁVOD —
OBLÉKNOU SE FEŠNĚ A LACINO.

OCHOTNĚ JIM SDĚLÍME - KDE JSOU K A P S O N ' S .

Na Taylor ulici bydlil kdysi elegantní člověk, ale se špatnou reputací. Jednou přišel do úřadovny se zející řeznou ránou na ruce, prý upadl na sklo — nechal jsem ho při tom, ač jsem věděl, že to je jen výmluva. Ošetřil jsem ho a za několik dní, když jsem mu stehy vyndával, na otázku, co je dlužen, řekl jsem, že nic, že jsem mu jen z ochoty po sousedsku posloužil — ale dal mi velkomyslně pětku. Brzo na to byl jsem v noci volán k známé rodině v okolí Humboldt parku a kráčeje od zvýšené dráhy, a směřuje k Mozart ulici, vyřítili se na mne dva chlapíci. Řekl jsem jim, že toho moc nemám, leda v tašce ty nějaké nástroje a tu se objevil třetí muž, který mne poznal po blase a nařídil těm dvěma: "Nechte ho být, neobtěžujte ho, 'je to můj přítel'" — Víte, kdo ten třetí byl? Muž z Taylor ulice, kterému jsem vyhojil ruku.

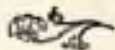
*

Považuji podporu v nemoci zrovna tak důležitou jako podporu úmrtní, žel ale že mnozí členové ji buď nadužívají, ba i zneužívají. Nejraději by si ty spolkové poplatky odstonali. — Byl jednou takový spekulant, a bratřím se to zdálo trochu podezřelé, neb to nějak dlouho nebralo konce. Vysvědčení od jakéhosi jinonárodního lékaře ale správně posílal. Byl jsem tam spolkem poslán, abych "nemocného" vyšetřil. Bydlel v malém domku poblíž Racine ave. Když jsem tam autem přijel a zazvonil, někdo vykoukl oknem a teprv za nějakou dobu bylo otevřeno. "Pacienta" jsem našel v lůžku, na cosi si zle naříkajícího. Za několik dní jsem ale návštěvu opakoval a zase jsem musel u dveří čekat. Tu mi něco napadlo; za třetí návštěvy nechal jsem auto stát na rohu blíz-

ké ulice a šel pěšky, ne však k domu pacienta, nýbrž do domku naproti. Omluvil jsem se, že mají v oknech krásné květiny, které bych si rád prohlédl. Bylo mi ochotně vyhověno, neboť majitelka bývala kdysi mnou ošetřována. Postaviv se opatrně k oknu, aby mne nebylo vidět, pozoroval jsem dům mého pacienta (bylo to v jedné z těch úzkých ulic, kde, když někdo kýchne, mu naproti křiknou "pozdrav-pámbu") a tu jsem viděl, jak tam v jednom bedroomu zatlouká hřebíčky do podrážek (byl totiž ševcem). — Viděl jsem dost, pochválil květiny a šel k svému autu a pak hřmotně předejel před dům. Zase jsem musel čekat i když jsem konečně přišel do bytu, pacient už zase ležel, naříkaje, zachuchlaný v peřinách. — Neřekl jsem nic jiného, než at' klidně ty boty dospravit, od podpory se odhlásí a poroučel jsem se.

Jednou jsem byl zase poslán na inspekci takového pravidelného upíra a náhodou jsem ho poznal s druhého chodníku, jak s pejkem směřuje do nedalekého hostince. — Šel jsem nenápadně za ním a pootevřenými dveřmi hostince jsem ho uhlídal, jak s naplněným pintíkem v ruce "kibucuje" u stolu, kde se hrály karty. Ten se pak také rychle od podpory odhlásil. Takových případů mi na mysli tane celá spousta.

On má lékař často dosti choulostivé postavení. Přejde k němu někdo a stěžuje si mu na to neb ono. On musí vědět, kde ho to bolí. Lékař mu něco předepíše a ten někdo se poroučí, třeba zapomene zaplatit, ale náhodou si vzpomene: "Doktore, napište mi vysvědčení, já jsem u spolku už tolik a tolik let a ještě jsem ani cent nebral. Lékař mu předepsal, tak chť, nechtě napiše mu to vysvědčení.... atd.

KOUTEK HUMORU.

Jen nespěchat s omluvou.

Po dobré večeři si dal host zavolat ředitele jídelny a pravil: "Před třemi lety jsem obědval ve vaší místnosti a poněvadž jsem nemohl zaplatiti, vyhodil jste mne na ulici." Ředitel: "Velmi toho lituji, pane, a prosím za odpuštění." Host: "Není třeba omluvy. Dnes to můžete učiniti zase."

Na hrubý vtip hrubá odpověď

Novomanželé se vraceli ze svatební cesty. Jejich auto ujíždělo po venkovské cestě a potkalo farmáře s mulou. Zvíře se otočilo za autem a zlostně zafrkalo. Přesycený ženich chtěl nevěstu poškádliti a řekl: "Tvůj příbuzný." — "Ano, ale teprve od našeho snatku," zašveholila nevěsta.

Vlněné a pérové **DEKY** děláme na objednávky **ZDARMA!**

Nyní je nejlepší čas pomýšlet na podzim a zimu, na chladné noci a teplé ložní přikrývky, které jsou v zimě tak milé. Přicházíme s velice výhodnou nabídkou, která vám umožní zásobiti se potřebnými teplými dekami, vlněnými, nebo pérovními za velice výhodné ceny. **KOUPÍTE-LI U NÁS POTŘEBNOU SYPKOVINU A POVLAK, UŠÍJEME VÁM POKRÝVKU ZDARMA.**

K účelu tomu získali jsme velké zásoby krásných látek, rayonových a bavlněných, které nabízíme za naše nejnižší ceny, kterými stali jsme se proslulými.

Právě jsme dostali z Československa velkou zásilku nejlepšího perí a sypkovic, které nepropustí prach, ani perí.

Námi zhotovené deky jsou chloubou pečlivých hospodyň!

Přijďte se přesvědčit!

TROY
A DRY GOODS CO.
6215-19 Cermak Road, Berwyn, Ill.

Dámám a zákazníkům z venkova dáme ochotně veškeré informace.

Pište, že oznámku tuto jste četli v kalendáři Hlasatel.

PHONE ROCKWELL 6578

FRANK'S BINDERY

**FRANK KONČEL, MAJITEL
KNIHAŘSTVÍ**

2448 SO. SPAULDING AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

PRÁCE V OBOR KNIHAŘSKÝ SPADAJÍCÍ VYKONÁVAJÍ SE
VKUSNĚ A ZA MÍRNÉ CENY.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost.

Nechte maličkých přijít ke mně

Črta z časů politických výstředností. — Pro kalendář Hlasatel napsal L. J. F.

ZNÁTE nejvýmluvnějšího řečníka našeho okresu Jimmy Barton? Je to možné, že jej neznáte? Jestli jste jej nikdy neviděli, jistě jste jej slyšeli, jestli bydlíte v našem okrese a nebo třeba v sousedním. Když se postaví před okresní radnici v našem městečku a začne řečnit, je jej slyšet dále, než když v našem kostele zvoní poledne aneb když naši hasiči jedou k ohni. Řekl bych, že jeho hlas je mocnější než každý kostelní zvon, ale to by nebylo dobré přirovnání. Hlásná trouba je přiléhavější. Ale nikdy jsme jeho hlas tak dobře nepoznali jako když se pustil do politiky a začal řečnit.

Musím vám říci, že jsme zde většinou demokrati, protože jsme se tak narodili, ale někteří jsou republikáné, také se tak narodili. To se pozná jenom o presidentské volbě, někdy i u guvernerské, ale ne vždycky. Někdy volíme guvernera, který dal nejvíce silnic do našeho okresu, ale v okresních a místních volbách se nikdo neptá, ke které straně patříme. Volíme souseda, jenž se nám nejlépe líbí.

Abych se však vrátil k našemu Jimmovi. Nejprv vám musím říci, že se nikdy o politiku nestaral, ta nepatřila do jeho oboru. Zrodil se k tomu, aby byl dražebníkem a protože v době několikaleté deprese byla skoro na každé druhé farmě nějaká dražba, měl dost práce. Ale minulého roku se stalo něco, co změnilo celý směr jeho života. Náš starý odhadčí umřel a my musili mít jiného, aby nám každý rok vypočítal, mnoho-li daní musíme platit. Ne, že bychom jej museli nevyhnutelně mít, ale náš okresní soudce pravil, že to zákon nařizuje a my jsme zákona poslušní občané.

A to byla příčina, že se Jimmy Barton pustil do politiky.

Jednoho dne přišel ke mně a povídal, že mám nejlepší grocerii v celém městě a moje cukrovinky že jsou nejchutnější. To mne zarazilo, neb nikdy tak nemluvil a ještě více mne překvapilo, když povídal, že chce běžet za assessora.

"Vždyť ani neumíš pořádně psát a počítat," pravil jsem, ale Jimma to neodstrašilo.

"Tolik, co potřebuji, jistě umím a jak já chci úřad vést, nebude toho mnoho zapotřebí. Nechci starého odhadčího, dej mu Pán Bůh věčnou slávu, ještě po smrti haněti, ale musíš sám uznati, že nám farmářům vždycky naložil tolik daní, že jsme je ani traktorem nemohli vytáhnouti. Já to nebudu dělat, nač tedy třeba velkého počítání?"

Řekl jsem mu, aby se raději držel dražebnictví a farmaření, ale nebylo to nic platné. Jimmy byl štipnut politickým komárem a proti tomu se nedá nic dělati. Řečnil všude a každému, koho potkal. A jak řečnil! — Farmář, jenž má méně než dvě stě akrů, nebude platit daně a každý starý člověk dostane nejméně sto dolarů měsíčně pense. Větší bohatství bude zkonfiskováno a stejným dílem rozděleno mezi chudší obyvatelstvo. Každý bude mít radio a nový automobil. Ani na děti nezapomněl. "Nechte maličkých přijít ke mně," volal, "každé dostane bicykl a nejméně jednou denně zmrzlinu a až vyroste pěknou farmu."

Rozumní lidé se smáli, ale nemysleli si, že se to minulo účinkem. Zvláště řeč o dětech se líbila. Mluvil jako by je chtěl všechny vzít do náruči a líbal je na potkání. Maminky měly radost, že kandidát tak dbá o jejich miláčky a šmahem všechny mu slibovaly hlas. Takový dobrý člověk. Má rád děti a kdo miluje děti, má rád každého.

"Ten by měl být guvernerem", pravil jeden občan, jenž doufal, že nebude platit daně a nebude na něj zapomenuto při rozdělení bohatství.

"Eh, co, guvernerem," řekl druhý, "prezidentem by měl být."

"Vždyť nemá ani dost vzdělání na odhadčího," řekl jsem trochu nesměle a měl jsem mlčet. Řekli mi, že žádného vzdělání nepotřebujete, když nebudou chudším farmářům žádné daně ukládány.

Prominentní občané, kteří se z počátku jeho kandidatury smáli, začali na ni pohlížeti

Zakladatel
E. J. PETRU.

PŘES 50 roků KVALITNÍ KÁVY ČISTÝCH VÝROBKŮ SPOLEHLIVÉ SLUŽBY

**JSTE UNAVENI PITÍM LACINÉ KÁVY A
NÁHRAŽKY KÁVY?**

Chytří lidé kupují celou kvalitní kávu, kde není možno používatí náhražky a kde je skutečná úspora. Je jisto, že laciná káva, která je hodnoty pochybné, není možna docílití úspory. — Zkušenost poučuje, že kvalitní káva, čerstvě pražená, prodávaná za správnou cenu, dá nejvíce koflíků z libry a k tomu lepší koflík kávy za nejmenší cenu. — My Vám nabízíme to nejlepší za nejnižší cenu, k tomu 50 let zkušeností v kupování, ochutnávání, míchání a pražení — nade vše též vždy spolehlivou a uspokojivou službu. — Výběr ze čtyř druhů kávy jistě postačí aby bylo vyhověno každému vybratí si druh, jaký komu chutná. Naše káva jest plodem kvality pro lidi, kteří si přejí tu nejlepší.

Lepší kávu nedostanete za žádnou cenu. — Pražená denně.

Máme na skladě čaj, kakao a koření všeho druhu. Vše jest to nejlepší, které je na trhu k dostání — naprosto čisté, žádné náhražky. — Dříve než objednáte kávu, dopište si o náš ceník, aneb zdali si přejete zkusití naší kávu, zašlete nám 15 centů (na krytí poštovního a balení) a my Vám zašlem dva druhy kávy na zkoušku. Jedině tak ušetříte. Pište okamžitě na první známý český velkoobchod kávou, čajem a kořením.

JAVA COFFEE MILLS

E. J. PETRŮ majitel

1708 S. RACINE AVE., CHICAGO, ILL.

TELEFON: MONROE 2728—2729.

**NEJVĚTŠÍ ČESKÝ OBCHOD MASEM, VELKOUZENÁŘSTVÍ A
KOMISIONÁŘSKÝ OBCHOD V AMERICE.**

Zvláštní pozornost věnujeme zásilkám z venkova, ku příkladu za drůbež, telata, vejce a máslo nám zaslané, hledíme vždy obdržeti tu nejvyšší cenu pro krajany a po prodeji tentýž den zasíláme peníze za jejich zboží. — O hojnou přízeň žádá:

Chicago Butchers Packing Co.

216-218-220-222 No. Peoria Street, Chicago, Illinois.

Jacob Batka, pres. Jos. T. Baitel, ředitel Václav Klaus, taj.

vážně a začali pátrati po jiném kandidátovi. Posléze se usjednotili na mladém majiteli garáže a gasolinové stanice Franku Parke- rovi, jenž vychodil vyšší školu, měl pěkný obchod a byl uznáván za schopného kandidáta. Vzpouzel se sice, ale když mu bylo vysvětleno, že jde o čest a dobré jméno našeho města a celého okresu, dal si říci.

Frank byl dobrým člověkem, ale v řeč- nění se nemohl Jimmově hlásné troubě ani rovnati. Mluvil jako náš kazatel a vy dobře víte, jak lehce při kázání usneme. Nekupo- val dětem zmrzlinu, nesliboval odpuštění da- ní a rozdělení velkého bohatství, ba ani ne- slíbil, že dá lacinější gasolin.

A gasolin byl bezmála jeho neštětím.

"Vidíte, jakého mám soupeře?" volal Jimmy. "Prodává gasolin, je sluha Rocke- fellerův a velkého kapitálu. Dá vám laciněj- ší gasolin? Nedá. Odpustí vám daně? Neod- pustí. Dostanete pensi? Nedostanete. A co udělá pro vaše děti? Nic!"

Vážní občané nad tím kroutili hlavy a přemýšleli, jak by proud veřejného mínění obrátili jiným směrem, ale nadarmo. Zvolení Jimma Bartona již viselo ve vzduchu. Když se objevil na ulici, houf dětí kráčel za ním. Kluci měli radost, že dostanou bicykl a hol- ky se těšily jednou denně na zmrzlinu a matkám lichotilo, když jim řekl, že jejich dcerušky vezme do Hollywoodu a budou z nich populárnější herečky než celá Shirley Temple. Tatínkům sice nešlo na rozum, kde Jimmy nalezne ve filmech tolik místa pro všechny Shirley Templeové z našeho mě- stečka, ale marně si ošoupávali jazyk, proti proudu je těžko plovati.

Naše městečko nikdy nezažilo tak bouř- livou kampaň, v které matky i děti hrály tak velikou úlohu a vše nasvědčovalo tomu, že Jimmy Barton bude příštím odhadčím a prvním v našem městě, jenž nebude nic od- hadovati. Kampaň se blížila ke konci a podle našeho obyčeje byla ještě svolána poslední schůze všech občanů a kandidátů. Tak se dělo od nepamětných dob a Jimmy byl spo- kojen. Jen si vymínil, aby byl posledním řečníkem a mluvil hned po Frankovi.

V den schůze byla radnice přímo na- třískána. Nikdo nezůstal doma a děti se při- hnalo tolik jako dospělých.

"Nechte maličké přijít ke mně," zvolal Jimmy a tucet kluků se přihnalo na tribunu.

"Proč tam také nepustíte moji holku, či není tak dobrá jako ty druhé?" křičela jedna matka.

"Už tam není místa," smál se jeden muž, "a všechny Shirley Templeové jsou již vy- brané."

"To by tak hrálo," pokračovala rozhor- lená panička. "Jestli nás chce Jimmy takto zradit, ať se má napozoru!"

V tom nastala na tribuně tlačence. — Kluci se začali nejprv hádati, který dostane nejdřív bicykl a všichni jej chtěli hned mít. Z hádky se přešlo k rvačce, několik židlí byli poraženo, žbán s voďou shozen se stolu a jeden kluk chytil Jimovo cigáro a hodil je druhému do obličeje. Byla to chumelenice, z které měli Jimmovi nepřátelé přímo hříš- nou radost. Ale Jimmy dovede v každé si- tuaci zachovati chladnokrevnost. Několika klukům vysázel pěkných pár pohlavků, jed- noho ohnul přes koleno a mohutnou pěsti mu počal odpočítávati výplatu a holky se- strčil s tribuny.

Tím mohl být zjedнан klid na tribuně, ale zase to začalo v hledišti.

"Jak se opovažujete tlouci mého chlap- ce?" volal jedna matka.

"Mlat'te si svoje děti," křičela druhá.

"Proč vystrkujete moji holku z platfor- my," důrazně se tázala třetí a do toho se mísil pláč dětí, smích mužů a několik žen se hrozivě tlačilo k tribuně.

"Vždyť je mám rád," hájil se Jimmy, ale nikdo jej už nechtěl poslouchati. Za vše- obecného řevu a smíchu se vytratil zadním vchodem a praví se, že té noci nešel se domů vyspati ze strachu, že by rozčilené ženy se mohly přijít zeptati, jak to vlastně je s těmi bicykly a Shirley Templeovou a kdy začne rozdělování velkých majetků.

Tak skončila velká politická schůze v našem městečku. V úterý byla volba a muži a většina žen, které nezůstaly doma, volili Franka Parkera a ten nám odhaduje majet- ky dle svého předchůdce.

A Jimmy Barton? Jeho hlas je pořád ja- ko hlásná trouba, ale nějak si jej šetří. Snad proto, aby si jej zachoval v plné síle, až bude chtít kandidovati za guvernera nebo presidenta. —

J. M. KRALOVEC & SON,

2011 LAFLIN STREET

CHICAGO - - - ILLINOIS

Telefon CANAL

4357

4358

4359

GENERÁLNÍ POJIŠTUVÍCÍ JEDNATELSTVÍ

ZALOŽENA 1. ZÁŘÍ 1905

Zastupujeme pouze zákonitě oprávněné společnosti proti ohni, tornádu, tabulovému sklu, všechny odbory pojištění na automobily, pojištění proti úrazu, krádeži, bondy a spolkové záruky.

Žádejte Vaše pp. notáře a pozemkové jednatele, by Vám dostali Vaše pojištění skrze naši úřadovnu a budete vědět, s kým máte jednati v pádu potřeby.

ÚSPORY

nyní přinášejí **4%**

a jsou **POJIŠTĚNY!**

Dejte své úspory do práce do této vládní Spojených Států inspektované instituce, kde jsou ZABEZPEČENÉ do \$5,000 Federal Savings and Loan Corp., Washington, D. C.

**SECOND FEDERAL
SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION**

OF CHICAGO

4048 West 26th Street

Liberální dividendy, nyní 4% ročně, způsobí zde vzrůst vašich úspor nebo větších investovaných obnosů.

Vyšetřete naše čtyři úsporné a investiční plány nyní a ty povedou bezpečně k vaší finanční nezávislosti.

**OTEVŘTE SI ÚSPORNÝ ÚČET
S ČÁSTÍ VAŠEHO PŘÍŠTÍHO
VÝPLATNÍHO ČEKU.**

Člen Federal Home Loan Bank System.

Telefon Lawndale 5538.

* ŽÁRLIVOST. *

NAPSAL
BOHUMIL FORT.

V Praze, každý den před sedmou hodinou ránní, jezdila elektrickou dráhou Jarmila Nováková kamsi do zaměstnání. Její oči byly den ze dne stále smutné a ty oči den ze dne hleděly kamsi do prázdna. — Myšlenky její toulaly se kdesi v minulosti. — Její vzhled prozrazoval chudobu a cosi smutného, prožitého v nedávné minulosti. Svou krásou a svojí smutnou zamyšleností budila pozornost ostatních. Avšak ona byla lhostejná ke všemu a ke všem. Co jí trápí? Co jí tíží? Co jí asi zklamalo? — Váhala odpovědět na některé otázky, neboť to byly otázky, které se přímo dotýkaly každé osy koloběhu jejího života poslední doby. — Celý ten její život plynul v chudobě a v zápasech o uhájení všeho toho, co jest nezbytně nutné aspoň k chudému lidskému životu. Nesnáze, nevědk a utrpení, to bylo to, co nacházela za svoji dobrou lidskou povahu a upřímnost. Svoji obětavostí a pilí předstihovala ostatní všude, kde kdy pracovala. Ale musela trpět a často ze zaměstnání vystoupiti, protože hájila svoji čest proti všem svodům a útokům.

Přišlo jaro. Jedné neděle v měsíci květnu slunce nemilosrdně pražilo a to bylo příčinou, že tisíce Pražanů opouštělo své domovy a odcházelo do okolí i vzdálených míst do stínu lesů a stromů mezi polmi. Zahradní restaurace "Za větrem", v krčském lese, toho dne byla plně obsazena. Hudba tam hrála tak dojemně staročeské písně a to doplňovalo krásu neděle. Bylo tam tak milo a příjemno. Tam to bylo, co Jarmila Nováková se poprvé ve svém životě seznámila s mužem, který budil dojem, že vede řádný způsob života a že je sám, úplně sám. S Jaroslavem Záhorským. Dny plynuly a tak jako plynuly, tak také ti dva lidé se do sebe zamilovali, jak jen lidské srdce milovat dovede. — To byly dny, v kterých Jarmila Nováková poznávala nové útechy, radosti a nový život a v její mysli se sprádaly nové plány a naděje do budoucna. Čas ubíhal. Jaroslav Záhorský, který Jarmilu miloval od té doby, co se s ní sešel a poznal její

dobrou a upřímnou povahu, počal být žárlivým a žárlivost se stupňovala tím více, neboť častokráte neušlo jeho pozornosti, že mnozí muži se za Jarmilou otáčejí, majíce při tom každý své myšlenky.

Ba dokonce jednoho nedělního odpoledne, když přicházel k místu, kde na něho čekala, viděl, že rozmlouvá s jakýmsi mužem. V té chvíli jako by cosi citelného projelo jeho srdcem. "Snad jiný se pokouší ji získat — a nebo dokonce tajně a skrytě se už milují?" — V té chvíli poprvé u něho propukla nedůvěra k Jarmile. V tom okamžiku zdálo se mu, že ztrácí to, co pro něho se stalo jedinou radostí a štěstím v životě. Ze všechny jeho krásné naděje, které naplnily jeho nitro novou láskou k životu, jsou jen pouhý sen a klam. A tím hroznější pro něho byla okolnost, že neznámý muž se vzdálil právě v okamžiku, když Záhorský k nich přicházel.

"Kdo to byl?" — "Soused z vedlejšího domu v naší pražské ulici. Potkali jsme se náhodou." — "To jsou tvé výmluvy. Nevěřím." — Záhorský o čemsi dlouho přemýšlel. Konečně připustil si tu možnost, že je to snad známý soused, ale kolem této otázky v jeho mysli tvořilo se tolik dohadu a nedůvěry. — "Vyhledám byt a pak se tam odstěhuješ, budeme žít spolu. Obstaráme všechny úřední záležitosti nutné k zákonitému manželství, vezmeme se, beze všech okolků. Rozuměla jsi?"

Jarmila v té chvíli nechápala. To vše se jí zdálo jakýmsi náhlým převratem v dosavadním životě a svobodě. "Podezříváš mě, že snad něco mám se sousedem, který před chvílí tu se mnou stál? Nevezmu si vás ani jednoho, ani druhého." Tak nějak samo sebou jí vyletěla tato slova z úst, aniž by si jich byla vědoma. Milovala Záhorského naděje vše.

Slova Jarmily hluboko pronikla k srdci Záhorského. "Sama jsi mně těšila, že budeme spolu žít, jak jen okolnosti tomu dovolí. Tak upřímně jsi mi hledívala do očí za všech večerů které jsme spolu již prožili. Když jsem ti říkala, že budeš se sta-

Muscular Aches-Pains

NEURALGIA

Žádáme každého ze čtenářů

tohoto kalendáře, který jest trápen hostcem, bolestmi v kříži neb dnou, aby mně dopsal a sdělil mi jméno i adresu, abych každému z nich mohl zaslati ZDARMA LÁHEV V CENĚ JEDNOHO DOLLARU mého léku proti revmatismu. Chci přesvědčiti každého nemocného revmatismem a to jen na mé vlastní útraty, co Kuhnův lék proti revmatismu dokáže. Já jsem si jist dobrým výsledkem, chci ale, aby též i trpící revmatismem se o tom ujistili a to dříve, nežli mi dají jediného centu zisku.

NEPOKOUŠEJTE SE VYLÁKATI REVMATISM skrze nohy nebo pokožku náplastmi aneb pomocí živých kovových vynálezů. **NEPOKOUŠEJTE SE VYDRÁŽDITI JEJ** masťmi, elektrinou neb magnetismem. **NEPOKOUŠEJTE SE ODMYSLITI SI JEJ** vnitřní silou duševní. — **MUSÍTE JEJ VYHNATI.** JE v krvi a tam jej musíte hledat.

Právě, ale toto, o čem jsme přesvědčeni, jest v páne Kuhnově léku a proto ovšem pomáhá při revmatické horečce, od svalového revmatismu, od neuralgie a hostce. Chcete-li býti prosti bolesti a utrpení, musí dříve revmatism odejít. Můj prostředek pomáhá od ostrých bodavých bolestí, otupených, bolestivých svalů, horkých, chvějících se a oteklých údů a ztuhlých kloubů.

Vše to přejí si vám dokázati,

dáte-li jen k tomu příležitost. Dokáží mnoho v JEDNÉM TÝDNU, napíšete-li mi a požádáte-li moji Společnost, aby vám zaslala JEDNODOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU. Nezáleží na tom, jakých léků jste užívali. Nepoužili-li jste mého, nemůžete znáti jeho účinky. Čtete naši níže uvedenou nabídku a pište nám o DOLLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU.

PRAVIDELNÁ \$1.00 LÁHEV ZA 25 CENTŮ.

Přejeme si, abyste zkusili Kuhnův lék na revmatickou horečku, svalový revmatismus a bolesti, neuralgii a dnu, čímž přesvědčíte sama sebe, jako tisíce jiných, že revmatismus může býti vyléčen a my nechceme zisku při tomto pokusu. Shledáte-li, že ulevuje revmatismu, objednejte pak více, abyste své léčení dokončili a tím způsobem dáte nám vydělati. Nebudete-li po zkoušce cítiti úlevy, bude vše u konce. Neposíláme malou vzorkovou láhevku obsahu náprstkového, která ovšem nemá praktické ceny, ale láhev plné velikosti, jejíž pravidelná cena v lékárnách je jeden dollar. Láhev taková je těžká a musíme za dopravku její až k vašim dveřím "Strýcovi Samovi" zaplatit. Musíte nám tedy zaplatit 25 centů ku hrazení výloh poštovního, pouzdra a obalu a ta jednodollarová láhev plné velikosti bude vám bez průtahu zaslána zdarma a vše předem vyplaceno. Nebudete platiti ničeho při dodávce nebo později.

KUHN REMEDY CO. 1855 Milwaukee Ave. **Chicago, Ill.**
Dept. H. B. K.

rat jen o naši domácnost, a již nebudeš muset se lopotit v podnicích za tak nízkou a bídnou mzdu, — naslouchala jsi těmto mým slovům s procítěnou láskou ke mně a častokráte jsi mně při tom svými rukama objala s myšlenkami o novém a lepším životě. A teď?—”

Jarmila neodpovídala. Nestačila chápati, co tato slova a ta podrážděnost Záhorského znamenají. Toto dne nechápala ani sama sebe. Mlčela.

Pro Záhorského toto mlčení jakoby mluvilo samo, že Jarmila ho už snad tak nemiluje jako dříve a že proto mlčí. A toho tím více popudilo, tím více se v jeho mysli tvořily domněnky, že teď kohosi miluje jiného a jeho milovat přestává. — Rozložen, vyslovil ještě několik výčitek, které se Jarmily nemile dotkly. Jen nejistota o všem tom, co se v ten den odehrálo a vědomí, že spolu tak dlouho chodili, ho donutilo, že ještě prohlásil: “Přijď v neděli o 2 hod. odpoledne na obvyklé místo, tam si vše doповіme.”

Odcházel, aniž by se s ní rozloučil.

Té noci Jarmila nespala. Myšlenky tísnily se jí v hlavě jedna přes druhou a stále nemohla naléztí jasné východiško, stále nechápala ten nenadálý obrat a sama sebe i jeho a ten hněv, který tak náhle se objevil a vše zastínil, tak jako mrak letní oblohu.

“Ne, nepůjdu v neděli nikam. Tím ho potrestám za to, že mne tak podezřívá a urazil,” umínila si.

V neděli Záhorský na místě, kde se vždy scházivali, byl mnohem dříve. Nedočkavě vyhlížel elektrické vozy, z kterého asi vystoupí. Vozy ke stanici přijížděly a zase odjížděly. Uplynula stanovená doba. Uplynula další hodina. Záhorský stále čekal, ale marně. Ted' teprve pocíťoval tesknostu po ní, a jak ji miluje. V duchu si umiňoval, jak ji pokárá, jestli že přece ještě přijede. Opět další hodina uplynula. Nepřijela. —

Jaroslav Záhorský vracel se pohněván a rozložen. Tesknost a obavy o ní, citelně ozývaly se v jeho nitru. “Kam teď? Sám!”

Záhorský v té chvíli byl bezradným. Šel bez cíle, nevěděl ani kam. Zlostně kopal nad kamení a do všeho, co se mu připletlo v cestu. Každého koho potkal, nenáviděl. — Všechno, co kolem něho bylo a žilo, nemělo v té chvíli pro něho cenu. Ani ten krásný tichý slunný den — neděle. Stále myslel na

ni a tisícero dohadů tvořilo se v jeho mysli, proč nepřišla. A právě ta nejistota způsobovala mu duševní muka. A nejhroznější pro něho bylo pomýšlení, že snad jiného více miluje a proto nepřišla.

Octnul se až na vozové cestě mezi poli, kde už mizí ruch velkoměsta a kde už málokdo přijde. Slunce tak krásně hrálo nad krajinou. V nedalekých korunách topolu ozýval se lehounký a smutný šum zelených listů. Záhorský kráčel pomalu a těžce, jako kráčí člověk, když nese těžké břemeno. Vzpomínal, jak po všechny neděle chodívali spolu mezi poli a nebo sedávali u paseky v krčském lese. A jak mnohdy chodívali i do spolkových tanečních zábav. Jak krásné byly všechny ty chvíle, které spolu prožili. Jak krásně pro něho plynul život a dnes — zůstal sám. — “Všichni moji kamarádi mají svou dívku, jen já jsem zůstal zase sám.—”

“Ne, nemohu takto chodití sám. Ted' bych již tomu nepřivykl. Takový život neměl by pro mne cenu. Najdu si jinou a všim jest vina ona—” v duchu si umiňoval. Ale přes toto umiňování cosi ho hnalo tam do předměstského zákoutí, co bydlela. Láska k Jarmile a tesknost po ní byly mocnější, nežli jeho umiňování a nežli jeho odvaha.— Několikrát přešel ulicemi. Jeho zraky a jeho myšlenky hledaly ji mezi ženami, které kolem něho chodily. Jarmily nikde nebylo. — Den počal ustupovati noci. Záhorský viděl, že všechno je marné. Všechny naděje jakoby zmizely. Vracel se k domovu zklamán a cestou si uvědomoval, že ještě nikdy v životě nebyl tak bezradným a bezmocným sám nad sebou, jako právě teď. Marně se pokoušel na všechno zapomenouti a obrátiti mysl jiným směrem. Doma opřel hlavu do dlaní a přemýšlel. —

“Skrytě zamilovala se do onoho muže? Či do někoho, kdo v jejích očích je lepší? A nebo miluje snad někoho, kdo je v lepším postavení proti mé chudobě?— Všechno jedno. — V tom širém světě nemám přátel. Nemám už zase nikoho — Jen moji kamarádi mají blažené chvíle života, já už nikoliv.—” Po delších úvahách ujmul se péra a psal:

Milá Jarmilo!

Poslední události mezi námi nasvědčují tomu, že jest Ti někdo jiný milejší nežli já. V neděli jsem na Tebe čekal

NETRPTE ŽALUDEČNÍMI NESNÁZEMI! KRUPÍČKŮV NOVÝ OBJEV.

ŽALUDEK JE NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ORGÁN LIDSKÉHO TĚLA.

Lékařské autority uznávají žaludek za nejdůležitější část lidského těla. Špatný žaludek je s to připravit vám nekonečnou řadu svízelných a utrpení. Když je žaludek zdravý, v dobrém pořádku, jste zdravým, svěží a čilý. I mysl vaše je bystrá, jste duševně i tělesně způsobilý čelit všem povinnostem, které vám vaše povolání ukládá. Jaký bývá počátek žaludečních chorob? Z počátku může to být jen nepatrný pocit nevolnosti, slabé hryzení v žaludku, lehké nadýmání anebo nevolnost po jídle. Mnohému ani nenapadne, že mohly by to být počátky vážné žaludeční choroby a proto takové příznaky nemají nikdy zůstat nepovšimnuté a má se proti nim ihned zakročit. Znatelnější a také svízelnější jsou symptomy, které vyznačují se palčivostí nebo tlakem v obvodu srdce, krkáním, anebo kyselostí žaludku. Když tyto příznaky se zanedbávají, následuje zpravidla zvedání žaludku po jídle, anebo zvracení požitých potravy. — Zachvětí-li porucha žaludku i střeva, pak celý

zažívací organismus uveden je v nepořádek. Může se dostavit občasná, anebo chronická zácpa, která časem bývá s to přivést trpícího v zoufalství.

"Nový vynález" Krupičkovy žaludeční tabletky, které tisícům trpícím přinesly kýženou úlevu v nesnázích žaludku i při žaludečních vředech a jiných nemocech, přivoděných nahromaděním kyselin v žaludku jsou osvědčeným prostředkem, po němž směle sáhněte. — Trpíte-li nezáživností, špatným trávením, kyselostí žaludku, bolněním hlavy, říháním, pocitem únavy, neklidným spánkem, zácpou, nadýmáním po jídle, vyrážkou na těle a obličeji, tlačení v srdce, nervosností, bolestí v žaludku, Krupičkovy žaludeční tabletky přivedou vás na cestu zdraví. Proto vy všichni, kteří trpíte žaludečními nesnázemi a chcete-li opět žít šťastným životem, neváhejte a opatřte si okamžitě krabici Krupičkových žaludečních tabletek. Cena \$1.00. Pište na adresu:

KRUPÍČKOVA LÉKÁRNA

6500 WEST CERMAK ROAD,

BERWYN, ILL.

NEJLEPŠÍ ČESKÉ Harmoniky "Heligonky"

i chromatické a pianové se 36 až 200 basy
vyrábí česká výroba harmonik

Konstantin Stibitz

ČESKÉ BUDĚJOVICE,
CZECHOSLOVAKIA, EUROPE.

Podporujte dobrou českou ruční práci. Každou objednávku co nejpečlivěji vyřídím. — Ceny mírné. Nový ceník zašlu zdarma. — Někupujte napodobeniny českých harmonik, které se u vás nabízejí.

JEDINÝ A NEJLEPŠÍ

Cukrářský závod

na 26. ulici v Chicagu.

Přes 15 let na stejném místě.

Vyrábí své vlastní cukrovinky a
veškeré druhy čokoládových
bonbonů.

Velká pozornost je věnována spolkům,
jimž poslouží jak cukrovím, tak i
nejlepší doma vyrobenou zmrzlí-
nou, která nemůže být
překonána.

S důvěrou obraťte se na:

A. W. MORKEŠ

3444 West 26th Street
CHICAGO, ILL.

marně a to potvrzuje, že již u Tebe žádnou cenu nemám. Z těch důvodů bude lépe, aby mezi námi nastal konec, konec všemu. — Byl jsem zvyklý po všechny volné večery a neděle chodit s Tebou. Po prvé jsem se v životě zamiloval. Ted' cítím, že bych už nepřivyl chodit sám. Proto promiň, budu-li chodit s jinou a tím také snadněji zapomenu na Tebe a na všechno co nás k sobě poutalo. Věci, které jsi mi k svátku věnovala, Ti vrátím. Přijmi ještě ode mne upřímnou vzpomínku na Tebe a na všechno a bud' s Bohem, drahá Jarmilo. 15—16, 33.

To byla značka jeho podpisu. Dopis zalpil a odnesl do schránky. Skoro celou noc probděl v tisícerych domněnkách a dohadech o Jarmile. Teprve k ránu, jsa tím všem vyčerpán a vysilen, usnul. — Druhého dne Jarmila Nováková obdržela v zaměstnání dopis. Když jej přečetla, byla zdrcena. Nikdy by nechtěla ani uvěřiti, že dopis takového obsahu je od něho. Ale značka podpisu, kterou nikdo jiný neznal, nežli pouze oni dva, to potvrzovala. Nemohla nikterak pochopiti ty důvody v dopise uvedené a že by měla ztratiti Jaroslava Záhorského, kterého tak milovala právě proto, že byl chudý, ale jeho upřímnost a jeho dobrá lidská povaha a ryzí charakter, to byly vlastnosti, které cenila nade vše bohatství. Proto ho tolik milovala. A když někdy vyprávěl, že ve svém životě tolikrát již trpěl pro tyto dobré vlastnosti, vždy ho objala s pomyšlením: "Ano, takový jest dnes svět nespravedlivý a takových dobrých lidských duší jest dnes už málo." Dnem i nocí na něho vždy myslila a vzpomínala. A ted' píše, že nemá u mne ceny a nebo mne podezřívá, že snad mám jiného. Proč jsem jen oné neděle nešla k němu —. Či snad už mne nemá rád? A nebo všechno, co v dopise píše, jsou výmuvy, které tak dovedně skonstroval, jen aby se mě zbavil? K tomu že by zneužil své vědomosti? —

Jarmila to všechno nechápala. Bylo to nad její rozum, než aby z této spletité situace mohla nalézt jasně východisko. — Jak těžko bylo pro ni ted' vykonati povinnosti v zaměstnání. Její myšlenky byly stále soustředěny kolem něho — Jarmila prožívala duševní boje.

* *

Záhorský chodil od té doby stále zamýšlen a smuten. Byl funkcionářem v několika spolcích a práce, která se mu nahromadila, psaní protokolu, vyřizování dopisů, psátí zprávy a pod. to všechno odkládal. Ztratil už pro to zájem...

Čas ubíhal. Již třetí neděle uplynula, co Jaroslav chodil osamocen po pražském okolí nebo po cestách a místech, po kterých dříve chodívali spolu. Sám na sobě pociťoval, že trpí a nejvíce, když se na to na všechno rozvzpomenul. — "Jsem slaboch," počal sám sobě vytýkati. Vždyť jest svět veliký a v něm tolika jiných. Jarmila mne zklamala, okolnosti tomu nasvědčují a z těch důvodů neměl bych ji ted' už mít rád." —

Záhorský začal ve své mysli spřádati nový plán. Po delším přemýšlení rozhodl se, že půjde do schůze v Praze XV. a tam promluví s tou, která sama mu nadcházela a chtěla se s ním seznámiti právě v době, když začal již mluvit s Jarmilou. Při tomto pomyšlení Záhorský cítil jakési duševní ulehčení. Ve svých očích si představoval dočasnou v Praze XV., která je o dvě léta mladší než Jarmila, a která se mu tehda velice líbila. Jarmila ji však předešla. — "Ano, půjdu tam a budu chodit s ní." A s tím pevným rozhodnutím počal se smiřovati s osudem a s tím, že na Jarmilu zapomené. Třetího dne Záhorský dostal dopis tohoto znění:

Drahý Jaroslave!

Děkuji Ti za dopis, který mne tolik překvapil a zarmoutil současně. Nevím ani jak se to mohlo stát, že jsem vyslovila slova, aniž bych si významu jich byla vědoma a nebo ani nevím, jestli snad jsem se k Tobě otočila zády. Ani v jednom ani v druhém můj zlý úmysl nebyl. Naopak, to se mohlo stát v okamžiku, v kterém jsem snad nekontrolovala svůj jazyk co mluví a co činím vůbec. — Právě proto, že jsem Tě měla tolik ráda. Milovala jsem Tě upřímně a ze srdce, trpěla jsem a trpím pro Tebe. A Ty jsi mi psal, že si najdeš jinou a sni budeš chodit. Stane-li se tak, nechtěla bych pak už více žít, neboť bez lásky není života. A já jsem milovala jen Tebe, jedině Tebe. Kdyby jsi věděl, jak já pro Tě trpím a co jsem již vytrpěla od té chvíle, co jsi se na mne rozhněval. Nemohu poroučet

ŽÁDNÉ CESTOVNÍ NESNÁZE

znamená jeti prostřednictvím
odborné turistické kanceláře

BAŠTA-MUSIL & CO.

2609 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Telefony: Crawford 4800 a 4801

ZASTOUPENÍ VŠECH PŘEPLAVNÍCH SPOLEČNOSTÍ.

Největší česká turistická a přeplavní kancelář v srdci čsl. Chicaga.

Zkušení pořadatelé výprav do i z Československa. — Peněžní zásilky do všech evropských zemí dle nejvýhodnějšího kursu. — Vyřizování veškerých starokrajských záležitostí (plné moci, kvitance, smlouvy, atd.)

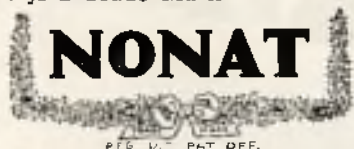
POZEMKOVÝ OBCHOD — Výměna Farem — POJIŠTĚNÍ — PŮJČKY

Veškeré informace a rozpočty poskytujeme ochotně ZDARMA na požádání.

Naše odborná zkušenost byla nejlépe prokázána písemným projevem uznání nejen od mnoha jednotlivců, ale též přímo od předsednictva AMERICKÉ OBCE SOKOLSKÉ za prvotřídní vypravení a vedení oficiálních výprav ku IX. Sletu v Praze r. 1932.

Za 22 roků Nonat tisícům vyléčila rheumatism,

píchání na prsou, v zádech, bolest u srdce, žaludku, kašel, lišej, staré otevřené rány, omrzliny, opáření, spáleniny, nežity, boule, vidláky, podbírání, i prsou žen, otravu krve od zranění rezatým předmětem, hmyzem neb trávou, kuří oka, mozole a mnohé jiné bolesti. Vytáhla bez počtu dřevěných i ocelových třisek, jehel, kostí. Pravá mast je s Trade Mark

Cena Nonat je 50c a \$1.00, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka neb jednatele, ale nic jiného neberte, raději pište přímo na dolejší uvedenou adresu:

Z TISÍCŮ JEDNO DOSVĚDČENÍ.

PŘES ČTYŘI TISÍCE DOLLARŮ ZAPLACENO ZA BEZVÝSLEDNÉ LÉČENÍ.

Již několik dosvědčení jsme dostali od p. A. Lukase a poslední ze dne 16. prosince m. r. — "Šest a půl roku trápil mne revmatism a asthma. Jelikož lékaři říkali, že od té nemoci není léku, neměl jsem operace, jen doktor jehlou lék vstříkával. Léčení mě stálo přes 4 tisíce dollarů, a já zdraví nikde naléztí nemohl. Ani na vodě, ani v lese, ani v horách, ani u doktorů. Nonat mne ale úplně vyléčila. Já jsem tuto i jiným na rozličné bolesti poradil. Na otevřené rány, na nachlazení, na spáleniny i opáření, na otlačky i kuří oka a rozličné jiné bolesti a Nonat každému pomohla. Proto piší tento list, abyste ho po celých S. S. uveřejnili, že je to jistá pravda, jak v Pána Boha věřím.

Andy Lukase,
13 W. 28. St., Bayonne, New Jersey.

MARIE LEIBLINGER & CO., Altadena, Calif.

V Chicagu u p. NANAČ, 1724 W. 18. Pl. — V Clevelandu, O., u p. FENCL, 3574 E. 135. St.

tomu, co si Tvé srdce bude přát, ale jak dlouho tu lítost budu nosit a jak osud rozhodne o dalším, nevím. — Bez Tebe pro mne život by byl těžký a bezcenný. Končím s procítěnými vzpomínkami na Tebe a libá Tě Jarmila.

Když Jaroslav Záhorský dopis přečetl, jako by se s ním svět zatočil. Nevěděl, má-li tomu věřit či ne. Znova jej několikrát přečetl pomalu — a o každé větě zvlášť uvažoval. — Ty věty mluvily k němu tak procítěně. A teď toho jeho nové uvažování vyvrátilo všechny jeho dřívější domněnky, pro něž se rozhněval a které mu způsobily těžké a neklidné dny života. Jestliže dříve nacházel některé okolnosti, které nasvědčovaly, že snad Jarmila někoho miluje, teď, v dopise jsou okolnosti nové, které se shodují a přesvědčují a ta shoda okolností, jakoby tvořila důkazy, že dříve snad nerozvážností Jarmily klamal sám sebe. Jarmila jej milovala upřímně a miluje dosud. Připadalo mu, jako-

by se před ním otevřel nový svět a nové dny života. Rázem byl rozhodnut. Poslal Jarmile telegram, aby druhý neb třetí den v půl deváté večer přišla na místo, kde se křižovaly pěšiny a kde se vždy večer scházivali.

Záhorský očekával nové setkání s novými nadějemi. Skutečně druhého dne Jarmila v tu dobu čekala na stanoveném místě. Mírný větřík vanul krajem. V nedalekých korunách stromu zelené listí tichounce šelestilo svou melodií.

Jarmila se rozhlížela kolem a v širou dál. Vzpomínala na chvíle, v kterých se tu dříve scházivali. —

Po chvíli na pěšině se objevila mužská postava. Za okamžik poznala, že je to on. Poznala ho podle chůze. — Jejím nitrem jakoby proniklo hluboké pohnutí a úzkost. Okamžik a —

“Jarmilo!” —

OSADA POINT BARROWS NA ALJAŠCE.

V nejsevernějších pustinách Aljašky nalézá se osada Point Barrow, kde žijí pouze Eskymáci a několik bílých osadníků prožívá hrozné arktické zimy. Nedaleko této osady zahynuli v srpnu minulého roku slavný humorista a herec Will Rogers a letec Wiley Post. Tento obrázek poskytuje pohled na Point Barrows.

ČINTE VAŠE NÁKUPY U SPOLEHLIVÉ FIRMY

Touto jest importéřský závod firmy F. PANCNER, 3505 W. 26th St., Chicago, Ill., který slouží poctivě a přesně čsl. Americe již 23 let.

Snahou tohoto závodu jest vyhověti každému do krajnosti jakostí i cenou zboží a přesnou obsluhou. V případě neuspokojení vrátí se peníze na požádání ve 24 hodinách.—

NEJNOVĚJŠÍ REKORDY Z ČSR.

Vesmés vybrané a populární písně, které zpívá celá republika. Ceny jsme snížili; všechny importované dvoustranné rekordy jsou pouze \$1.00 za kus, poštou \$1.25. Při objednávce nejméně tři rekordů platíme poštovné a pojištění sami.

Novinky americké výroby

české písně a hudba, dvoustranné rekordy, kus 75c, poštou \$1.00; tři kusy vyplacené za \$2.25 (poštovné i pojištění platíme sami.)

Seznam na požádání.

PRÁVÉ VALAŠSKÉ PAPUČE

Importované valašské papuče, jež kvalitou a trvanlivostí předčí všechny druhy, jež zde byly již dříve prodávány. Všechna čísla na skladě.

Pište si o ceník papučí.

MLÝNKY NA MÁK

Výborného zpracování, přímo z ČSR. Dvě velikosti: \$1.45, poštou \$1.75; větší \$1.95, poštou \$2.25 kus

Žádejte o seznam.

NEJLEPŠÍ ČSL. PORCELÁN

Velký výběr jednotlivých kusů i souborů kávových čajových atd.

Žádejte o seznam.

LIKÉRY V DOMÁCNOSTI

Nejlepší trestí na likéry, importované z Československa. Velice snadná příprava přidáním líhu, vody a cukru. Návod na každé lahvičce. Mnoho nejoblíbenějších druhů. Lahvička 45c, poštou 50c.

KALENDÁŘE NA ROK 1936

18 různých druhů, importovaných z ČSR, cena za kus 45c, poštou 55c, s cenou premií kus 50c, poštou 60c.

AMERICKÉ KALENDÁŘE, všechny zde vydané, 50c, poštou 60c. Seznam kalendářů na požádání.

IMPORTOVANÉ KOŘENÍ

jako: šafrán, paprika sladká, paprika pálivá, hvězdičkové koření, (badian), zázvor a mnohé jiné; balíček 10c, poštou 13c. Pište i o seznam.

SLADKÝ MÁK, libra 22c, poštou 32c
KMÍN, nejlepší, libra 18c, poštou 28c
JALOVEC, libra 20c, poštou 30c
VANILKA, lusk 5c; 6 za 25c.

POCHUTNEJTE SI na výborných sušených hříbech z ČSR. Máme je stále na skladě, libra za \$1.75, poštou \$1.95; půl lb 90c, poštou 98c.

NOVÉ HUDEBNINY

České písničky pro piano a zpěv, v cenách 10c kus, 3 za 25c., nejnovější kus 25c.

Žádejte o seznam hudebnin.

Nové vzory ručníků A KUCHAŘEK KU VYŠÍVÁNÍ.

Pište si o seznam.

D. M. C. NEJLEPŠÍ BAVLNKA K VYŠÍVÁNÍ, přádénko 5c, poštou 6c. Na skladě ve všech žádouc. barvách.

ČESKÉ BLAHOPŘEJNÉ LÍSTKY.

Během roku jistě každý několikrát pošle blahopřání k jmeninám, narozeninám, svátkům vánočním, velikonočním, mamince, tatinkovi, babičce, tetičce, sestře a j. Vzpomínáme také mnoho Dne matek, Dne otců, svateb, i svateb stříbrných a zlatých atd. Posíláme tedy často různé blahopřejné listky a knížečky. Můžeme nyní posloužit několika sty krásných nových vzorů blahopřejných listků a knížeček s původními českými i slovenskými veršiky, které vyhovují našemu citění i vkusu, a přinesou našim nejdražším blahopřejný projev milými a výstižnými slovy. Ceny jsou 10, 15, 20, 25, 35 centů za kus.

PŘÍMOU SE SCHOPN. ZÁSTUPCI

všude ve Spoj. Státech, kde naše listky dosud nejsou k dostání.

POHLEDNICE Z ČSR.

k různým příležitostem: jmeninám, narozeninám, srdečná přání, k vánočním velikonočním, Novému roku, atd. Kus 5c, tučet za 50c.

OŘECHOVÝ OLEJ

přispívá k udržení zdravých vlasů a jejich vzrůstu a udržuje barvu. Lahvička 45c, poštou 55c, větší láhev 65c, poštou 75c.

Žádejte seznam kosmetických přípravků.

Osvědčené léčivé domácí prostředky

hlavně pak léčivé byliny z ČSR. stále na skladě v hojném výběru. Pište si o seznam bylin.

Každá dobrá česká hospodyňka

je zároveň praktickou, a používá našeho prášku — "Pravá ruka" do svého pečiva; zkusila jste jej již? Máme také jemný vanilkový cukr, perník, fíkovou kávu, sušené hrušky (prachandu) a jiné potřeby pro každou dobrou kuchyni. Vše dovážíme přímo z ČSR, a podrobně uvádíme v našem seznamu. Pište si o něj.

ČESKÉ KNIHY

brožované i vázané, stále na skladě a největším výběru ve Spoj. Státech

OCHOVNÍCI A HERCI

naleznou u nás ten nejuplněnější sklad divadelních her a aktovek, stále doplňovaný nejnovějšími hrami v ČSR vydanými — Žádejte úplný seznam.

F. PANCNER, importer,

3505 WEST 26th STREET,

CHICAGO, ILLINOIS.

PRAVDIVÁ
HISTORKA.

ZLÝ KOZEL.

Pro kalendář Hlasatel
napsal K. J. S.

MAX ŠVEJDŮ a Bill Miškovských byli léta nerozlučnými přáteli. A aby byla trojice nějak úplná, patřil mezi ně i Dominíček Tůmů. Přirozeno, že i ženy našich kamarádů byly upřímnými přítelkyněmi. A jak by ne. Byly všechny tři vážené dámy, pracovnice v českých spolcích a každá z nich uměla mluvit jako rozený advokát a dohromady vážíly — neměl bych to prozradit — okrouhle asi kolem 600 liber. Muži ze všeho nejraději chodili na ryby, hráli česká divadla, pořádali "pikniky", ale ze všeho nejraději mazali "dardu"! Ženy zase, aby neměly dlouhou chvíli, povídaly si o nových šatech nebo dětech, nebo vařily národní nápoj — káfe. Kuchařkou národního nápoje byla vždycky domácí paní, totiž ta, u které se mazala darda a s tou se vždy střídali. Naši přátelé i jejich ženy byli upřímnými vlastenci a vlastenkami a i jejich děti uměly česky a často účinkovaly na českých programech. Byli nadšenými Sokoly a kdekoli se jednalo o národní povinnost Čecho-Američanů, byli i s manželkami na prvním místě v práci, nadšení a obětavosti.

Jenom postavou se různili. Když šli vedle sebe, vypadali jako rytíři z české pohádky, kteří vysvobodili zakletou princeznu. Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Dlouhým byl obtloustlý Bill, Širokým byl Dominik a Bystrozrakým Max. Bill měl holou hlavu, Dominik měl lysinu z čela až do půl hlavy a jen Max, který z nich byl nejdelší, ale při tom zase nejtenší, měl vlasy nadrcané jako světový houslista Kubelík, nebo jako za mých mladých časů, když k nám chodili ze Slovenska sklínkáři, nebo dráteníci za obchodem. Zkrátka byla to trojice k pohledání.

Ač se milovali vespolek, v dardě byli na sebe jako kohouti. Nehráli o peníze — ne — hráli jen o čárky. Kdo udělal dříve 10 čárek, byl venku a vyhrál. Ostudou jen bylo, když někdo nenapsal ani jedinou čárku, mezi tím co druhý jich udělal deset a vyhrál. Tomu pak říkali, že dostal "kočku" a smáli se mu tak dlouho, než "kočkou" stal se někdo jiný. Nejvíce "koček" dostal jakživ Bill. On to bral někdy hodně lehce, bez "jasa" a "minelky" a tu není divu, že "kočka" byla jeho

odměnou. Bill byl dobrákem od kosti, a kdo tomu nevěří, ať se na to zeptá jeho ženy. V Čechách se vyučil pekařem, kteréžto řemeslo prováděl tak dlouho, až konkurence velikých pekařských trustů jemu, jako mnoha jiným, znemožnila existenci vůbec. Ale moudrá hlava nikdy nezahálí. Pustil se do řezničiny, zařídil si grocerní obchod, naučil se dělati jaternice, přesbuřty a "čili" a tak statečně uhájil svou existenci v obchodu. Kde nestačila ústa, pomohl si prsty a bylo to. Max byl v Čechách vyučeným mlynářem a je tedy přirozeno, že uměl zacházeti se sekerou, dřívím, kladivem i hoblíkem a poněvadž zde, u nás v Americe žádné "krcálky", jak říkalo se menším mlýnům na potoku, nemáme, Max dělal také, co se dalo. Naučil se i spravovati opánky a boty, rozuměl i železu a oceli, až konečně uvízl při tesařství a stavitelství. Dominik byl v Čechách kupeckým příručím, pracoval jako skladník a máje střední vzdělání, po příchodu do Ameriky dělal do novin, mluvil na pohřbech, slavnostech li otvírání českých síní, psal "spíče" našim spolkovým pracovníkům, a poněvadž národní práce je velice výnosná, zvláště když mnohý ten zazobaný našinec nebo našinka za namáhavou duševní práci dovedou říkat křesťanské "Zaplat' Pánbu" nebo třeba ani nepoděkuje, byl by "zašel", jako mnohý upřímný pracovník zde v Americe, který si chtěl zachovati ideály a zkrátka tlouci na jakýkoliv buben, jen když neuměl býti šarlatánem ani prospěchářem, z toho koukaly — dollary. Šťastnou náhodou se ale oženil, dostal ve své druhé polovici věrnou životní družku a tak pak zakoupili si nutné stroje a zařídili pěknou prádelnu. Nechci býti "rejpalem", ale kdyby tak někdy "vyprali" z jedné vody na čisto některého toho našeho člověka, měla by z toho celá lidská společnost užitek a nejen Dominik a jeho polovice. Inu — co není, může se ještě státi. Pustil jsem "pero" trochu daleko na špacír a tak se musím vrátiti za se ku — kozlu — — —

Bil se naučil v pekárně mlsat. Nejmilejší pochoutkou na světě mu bylo usmažené kůzle a poněvadž každý pořádný krajan jí na

Dobré zdraví pro celou rodinu!

LÉKY, BYLINY, ROSTLINY, LÉKÁRNICKÉ ZBOŽÍ.

Pravost a nejlepší jakost zaručena.

DOPORUČUJI NÁSLEDUJÍCÍ:

AURINE UŠNÍ BALSÁM. — Mezi nejvyšší nebezpečné a nepříjemné choroby náleží choroby ušní a každý by měl dbát svých uší jako dbá svých očí. Choroby ušní se dělí na neduhy sluchovodu, zánět ucha, výtok z ucha, katární hluchota, znění a pískot v uších, ztvrdlé a propadlé bubinky, nedoslýchavost a úplná hluchota. Není druhého léku, který se tak osvědčil v léčení těchto chorob jako Aurine ušní balsám a proto se všele doporučuje všem trpícím. Stejně účinný jak pro dospělé, tak pro děti. — Cena POŠTOU \$1.10.

ŠIMANOVSKÉHO světoznámé **BYLINOHORSKÉ THE** — jež se na všech stranách výborně osvědčilo, takže si získalo světoznámého jména. Tato směs přírodních bylin a květů sbíraných v Březových horách v Čechách, léčí kašel, záduchu, počínající součotný, všechny choroby plic, dychadel, ledvin a jater. — CENA POŠTOU \$1.10.

LUKÁŠOVA MASŤ. — Výborný hojivý prostředek na zastaralé a otevřené rány a bolesti na nohou, prasklé žíly, podebrání a otravy krve. Cena krabice \$1.00, menší 50c.

Zásilky kamkoliv se správně a rychle vyřizují a zdravotní dotazy jsou ochotně zodpovídaný.

NEODKLÁDEJTE, ALE PÍŠTE DNES!

CO PÍŠÍ USPOKOJENÍ ZÁKAZNÍCI:

Ctěný pane Fouček: Pošlete nám opět dva balíčky Šimanovského thé neb se výborně osvědčilo při zastaralém kašli. — S úctou

J. Fiefarek, Marinette, Wis.

Ctěný p. Fouček: Musím Vám dát vědomost, že Vaše Lukašova masť se znamenitě osvědčila, nohu mám zahojenou již od nového roku, jedna krabička postačila. Nedá se ani popsat, co bolesti jsem skusila a myslela, že při mém stáří se to nikdy nezahojí, pročez Vám děkuji a všem trpícím tuto masť doporučuji.

7. srpna 1935. Kat. Eichler, Iowa City, Ia.

Takových přátelských dopisů mám velký počet po ruce ze všech států v Americe.

Zásilky kamkoliv se správně a rychle vyřizují a zdravotní dotazy a porady se ochotně zodpovídají.

Potřebujete-li byliny, rostliny, kořinky neb jiné léčivé předměty, bezodkladně dopište —

OBJEDNÁVKY ADRESUJTE NA

C. G. FOUČEK

Vyrobitel a importer léků a bylin. — Prodej ve velkém i malém.

3635 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILL.

SEZNAM A CENNÍK ZASÍLÁM ZDARMA.

Velkonoce beránka, tedy Bill si dojel na farmu a koupil si — kůzle mužského rodu, či jak říkáme kozlíka. Farmář měl několik koz, vozil do města kozi mléko pacientům, pěstoval kozy pro užitek a každé mladé kůzle mužského rodu — poněvadž koza na užitek z něho nebude — buď prodal, nebo někomu daroval. Bill koupil flašku s cucákem a tak malý kozlík dudal jako novorozeně tak dlouho, až se naučil pít i jíst z mísy.

Billovy děti si kozlíka zamilovaly a tak když kozlíkovi byly 3 měsíce, žaludek i pysky se těšily na kůzleci smaženku. Bill vzal nůž a chtěl kůzle zabít. Ale nejmladší synek Karel se dal do takového ukrutného křiku, vzal kůzle na klín, ruce mu dal kolem krku, že Bill se nemohl ke kůzleti ani dostat. Nu — Karel byl nejmladší a mazánek, tak vyhráli — Karel i kozel. Život kůzlete byl zachráněn aspoň nějakou dobou. Kozlík rostl, až z něho byl již pořádný kozel. Nu — a kozel moc nevoní. K Billovi přišel na návštěvu krajan — Slovák. Měl malou grocerii, ale chodíval, pokud byl na Slovensku po Čechách a Moravě a prodával maďarská prasata. Ruzuměl i "kleštění". Bill si mu stěžoval, že neví, co má dělati s kozlem, že začíná "páchnout" a čím kozel bude starší, že bude více "vonět".

"I to je lehká pomoc, Bille. Já kozla vykleštím a ty budeš mít jednou dobrou pečínku, o jaké se ti ani nezdálo!" — Bill svolil a bratr Slovák provedl pak operaci. Kozel byl od té doby jako malé kotě. Jedl a tloustnul.

Stalo se, že u Billa hrála se zase darda. Max měl rád kozi mléko a tak při hospodářství měl i kozu. Při dardě povídá Billovi: "Bille, nevíš, kde bych dostal nějakého dobrého kozla? Máme doma kozu, dojíme ji, ale poslední dobou dá nám sotva půl kvartu denně. Možná, že potřebuje kozla. Billovi zrovna padala špatná karta. Neměl ani čárky, ač Dominik měl již 8 a Max 7 čárek. Bill zdvihl karty. Červené byly trumfy. Bill se podívá a měl v nich "dardu s bejlou". "Dávej, já to vezmu na červený" — řekl Dominikovi, který rozdával. Těšil se, že bude psáti aspoň dvě čárky a nebude "kočkou". Ale bác ho! Když Bill vynášel a hlásil "dardu s bejlou", hlásil Max "padesát" v trumfech do spodka a dardu do esa v žaludech. Bill projel na celé čáře. Švejda měl přes sto a vyhrál. K sedmi psal tři a byl hotov.

Bill praštil s kartami a nechtěl víc hrát. Dělal v dardě "mudrce" a nejen že to projel, ale ještě dostal "kočku". Než odešli, přinesla Billova žena ještě kávu a pečivo, ženy přisedly, jedlo se a hovořilo.

"No — Bille, nevíš kde bych dostal někde toho kozla k naší koze?" Ale Billovo srdce stonalo na pomstu.

"Víš co, Maxi, to je lehká pomoc. Já ti půjčím našeho kozla. Bez toho nic nedělá a jen tloustne. Ať tedy něco dělá. Přijď si zejtra pro něj, já ti ho rád půjčím." —

"Děkuji ti, Bille," odpověděl Max. "Jistě si zejtra pro kozla přijedu." — A také přijel.

Bylo ráno, když tu Max přijel v aut'áku. Bill mu půjčil provaz a Max si kozla přivázal do zadu. Poděkoval Billovi a jel domů.

Sotva přijel, zavřel kozla ke koze do chléva. Ale kozel se na kozu ani nepodíval. Nejvíce, když koza přišla k němu, chtěl ji trkat.

Max myslel, že je kozel po cestě unaven, tak nechal kozla u kozy a šel domů k snídání. Ani ještě nebyl s jidlem hotov, když slyšel v chlévě hluk a mečení kozy. Běžel tam a viděl, jak ubohá koza, celá ustrašená, tlačila se do kouta a kozel místo kozlí něžnosti jí drcal rohama. Honem přiskočil, vzal provaz, dal jej kozlu na krk a vyváděl ze chléva. Přivázal kozla k plotu a nemohl pochopit, proč Billov kozel je na jeho kozu tak zlý. Šel dojisti snídání a povídá: "Ženo, ten kozel je nějaký vztekly. Byl by nám kozu ještě zabil. Já jej dovezu k Billovi zpět. Nač bych tady takovou zlou potvoru ještě krmil a přišel při tom o kozu."

A jak řekl, tak učinil. Přivázal kozla zase v zadu k aut'áku a jel pomalu k Billovi. Sotva tam přijel, byla celá rodina Billova i Dominikova pohromadě. Všichni se smáli na celé kolo.

"Poslouchej Bille, viděl jsem na světě hodně kozlů, ale žádný nebyl tak zlý, jako tvůj kozel." — Bill se podíval přátelsky na Maxe a povídá: "Maxi, ty jsi chtěl půjčit kozla, tak jsem ti ho, co příteli a spolehušpodaři půjčil. Měl si říci, k čemu ho chceš. — Já myslel, že jsi's jej půjčil, aby si s ním dcera hrála. Tenhle náš kozel je již tři měsíce vyřezanej. Musili jsme mu to udělat, on již moc záváněl. Max si potichu jen zašeptal — "darebáku" — a bez pozdravu ujížděl domů.

NAŠIM KRAJANŮM NABÍZÍME DOLEJI UVEDENÉ IMPORTOVANÉ ZBOŽÍ V SNÍŽENÝCH CENÁCH:

Pravé VALAŠSKÉ PAPUČE — nejlepší kvality, přímo od vyrábětelů z Moravy za ceny tovarů, a to: nízké od 65c, vysoké od 90c, dle velikosti — nejdražší \$2.25. Pište o ceník.

IMPORTOVANÉ HOUBY—HŘÍBKY, velice chutné, jemný řez, 1/4 lib. 40c, libra \$1.50, p. \$1.65

Imp. HŘEBENY z rohu (též na lupy) 25c a 40c

České dlouhé DÝMKY — dřevěnky neb porcelánky 90c, lepší \$1.25

JEMNÉ TRESTÉ k výrobě nápojů: kmínka, koňak, slivovice, višňovka, rum a j. Cena 50c

Import. sladký mák a kmín, sladová zrnitá káva a cikorie, po 20c

Importované české CUKROVINKY — plněné — krabice za 25c, p. 40c

KUCHAŘKY K VYŠÍVÁNÍ 25c, p. 35c

Import. skleněné soubory pivní a vínové, — nádherné malby; 7-kusový za \$3.75

Import. TAROKY, české, německé a maďarské hrací karty \$1.00

Import. malované štajny po 75c s víkem \$1.00

Import. české vánoční, velikonoční pohlednice a gratulační lístky, též k jmeninám a narozeninám. Vzorková sbírka 25c

Import. LISY (pressy) na ovoce, škvarky a j. Cena 56c, velké \$1.98

České kalendáře staré 25c, nové 40c, p. 50c

České vykládací karty 15c a 40c

České knihy zábavné v snížených cenách.

KUCHAŘKY: českoamerické \$1.50; import. 75c

Rettigové \$1.50

SLOVNÍKY:— českoanglický, německý, ruský, polský, francouzský a j. \$1.25

ROZMLUVY česko-americké 75c a \$1.50

Sbírka 20 nejnovějších PÍSNIČEK 40c

Sbírka písní dívkám, k svatbě, do památ. 35c

Příplátky k svatbě, ke křtinám a j. 50c

ZAVAŘOVÁNÍ a zužitkování ovoce moderním způsobem 25c a 60c

VÝROBA OVOCNÝCH VÍN a j. v. 29c

Úplný výběr sportovního zboží jakož i potřeb pro modely aeroplánů.
Největší a nejstarší obchod toho druhu má

B. LINKA

3918 WEST 26th STREET

CHICAGO, ILLINOIS

PRAVÉ JITROCELOVÉ LÉKY

LÉKÁRNÍKA JELÍNKA

JITROCELOVÁ MAŠT

Úspěšná kombinace osvědčeného staro-českého receptu a moderních poznatků farmakologických.

Neocenitelný prostředek při zlaté žile (PILES)

Hojí staré rány (ulcers), lišej (eczema), vyrážky (pimples) a naprosto spolehlivý a zaručený proti různým chorobám kůže.

Cena 50c a \$1.00
(Poštou o 10c více.)

TRADE MARK REG.

JITROCELOVÁ ŠTÁVA

Znamení bylinný lék proti chorobám plicním. Léčí kašel, chraptivost, zápal průdušek, nastužení a píchání na prsou, krátký dech, (Astma).

Cena láhve 50c a \$1.
POŠTOU O 10c VÍCE.

VYRÁBÍ POUZE

JELÍNEK & SYNOVÉ

ČEŠTÍ LÉKÁRNÍCI

— ÚŘADOVNA A LABORATOŘ

2300 SO. CENTRAL PARK AVE.,

CHICAGO, ILL.

Ale darda je darda. Přišla neděle a starý zvyk zvítězil. Hrálo se opět u Dominika. Spoluhráči si sice Maxe dobírali a ke konci hry Max dostal zase "kočku". — "Viš," povídá Billovi Max, "to je trest vod Pána Boha, za toho kozla."

A jak to vše skončilo? Dobře. Když přišla řada, aby se dardáři sešli u Billa, dostali kromě kávy a pečiva každý kus upečeného, pořádně česnekem namazaného kozla, čili skopové na česneku. Já dostal také kus a bylo to dobré. Ona ta Billova žena je přece znamenitá česká kuchařka. —

Výstava v San Diegu v Kalifornii.

PO dvou letech veliké světové výstavy Století pokroku v Chicagu přišla mezinárodní výstava v San Diegu v Kalifornii a několik milionů lidí spěchalo na pacifické pobřeží, za stejným účelem jako roku 1933 a 1934 jezdili do Chicaga. Chtěli opět viděti výstavu, ovšem v mnohem menším rámci než obrovská chicažská výstava, jež prvního roku doznala tak překvapujícího úspěchu, že následující rok muselo být v ní pokračováno s nezmenšeným úspěchem.

Porovnání kalifornské výstavy s chicažskou nebylo by spravedlivé, nikdo neočekával výstavu v tak velikých rozměrech, ale přece byla velice půvabná a mohla se honositi něčím, co Chicago postrádalo. San Diego mohlo propůjčiti výstavnímu podniku svůj nádherný Balboa park, jenž jest jedním z nejkrásnějších v celých Spojených Státech a propůjčiti mu i své proslulé kalifornské počasí. Jinou předností výstavy v San Diegu byly její architektonické krásy. Budovy na chicažské výstavě byly vesměs moderního stylu, tak moderní, že za denního světla neuváděly návštěvníky k projevům chvály, avšak výstavní experti spoléhali více na večerní elektrické osvětlení, které učinilo z výstavy krásnou pohádku. V San Diegu bylo přihlíženo k tomu, aby každá překvapovala svojí krásou a každá byla klenotem zasazeným v rámci palm a různých jiných stromů a květin. Všechny budovy byly stavěny v španělském stylu, jenž je nejoblíbenější v jižní Kalifornii v rámci bujné zeleně a pestrého kvítí činil uchvacující dojem.

Československo nebylo na výstavě zastoupeno částečně proto, že muselo věnovati větší péči výstavě v Bruselu a snad také

proto, že nebylo dost důvěry k americkému výstavnímu podniku, tak rychle následujícímu za chicažským, ale přece nebylo bez zastoupení. Kalifornští krajané se postarali, aby i na vzdáleném Pacifiku nebylo na československé jméno zapomenuto. Měli na výstavě útulnou československou chalupu, Chicago a jiná města jim dodalo výstavku krásných československých výrobků a jejich československý den byl jedním z nejskvělejších na výstavě. Těšil se obrovské návštěvě, větší než dni jiných národností a program byl krásný a důstojný. Súčastnilo se jej veliké množství Čechoslováků, spolky z Los Angeles a dokonce i filmový svět byl zastoupen proslulým hercem Fr. Ledererem. Výstavní výbor a každý krajan z Los Angeles, San Diega a jiných míst se přičinil, aby československý den na výstavě byl nezapomenutelnou událostí a jejich snaha byla korunována úspěchem nad očekávání skvělým.

K lesku československého dne na výstavě v San Diegu přispěla zvláštní výprava chicažských krajanů, pořádaná Skalovou státní bankou, jež byla také mimořádnou událostí, zejména běře-li se v úvahu veliká vzdálenost mezi městem na břehu michiganského jezera a výstavním městem na modrém Pacifiku. Chicažští krajané jeli vloni dvakrát na výstavu v San Diegu, poprvé 7. července a podruhé 3. září, aby výletníci mohli býti přítomni československému dnu, a obě výpravy byly nad očekávání úspěšné.

Letošní léto bude pozornost amerických výletníků obracet na dvě jiná místa, kde budou pořádány skvělé slavnosti výstavního rázu. Jedna bude pořádána v Dallas, Tex., druhá v San Francisku, Calif., a obě slibují být velice okázalé.

(Reg. in U. S. Patent Office.)

Bohatí i chudí naleznou úlevu!

Světověznámá, vyhlášená rostlinná léčivá směs "ALPA" je složena z nejcennějších léčivých rostlin. Osvědčila se proti všem žaludečním chorobám jako: poruchám trávení, nechuti k jídlu, zvracení, pálení žáhy, žaludečním křečím, kolice, větrům, zácpě atd. — proti chorobám střevním, proti počátečním chorobám jaterním, ledvinovým i zlaté žile, proti chorobám srdce a krve, proti mdlobám, nachlazení, záduše, kašli, chřipce, katarhu, rheumatismu atd. — Čistí prsa, zlepšuje životní štávy a posiluje celou tělesnou soustavu. Osvědčila se při chorobách žen a dívek.

Cena: Balíček na zkoušku 55c,
dva za \$1.10 poštou vyplaceně.

Je to pravý "životobudič".

Lock Box 645, Dept. B.,
CHICAGO, ILL.

Pro celou rodinu

"ŠETŘTE SVÉHO ZDRAVÍ,
JE TO POKLAD PRAVÝ:
KDO JE ZTRATÍ JEDNOU,
NENAJDE JE VÍC!"

*Pomohla mnohým
Každý má medicínu
Alpa Sálvaly!
Díky odpovědi*

Polovina žen

trpí nepravidelnostmi,
jež mohou zavinit vážné
choroby, napsal dr.
F. Veselý. Proto vezměte
"Alpu" nebo "Trust"

atd., dokud je čas. — Mnoho doporučení
ze všech končin Ameriky i Evropy.

Zdarma

česká knížечka o rostlinných
léčivých s recepty. Dopíše si o ni ještě
dnes. — Neodkládejte!

Ustříhnete tento kupon a pošlete s penězi
poštou na naši adresu ještě dnes.

THE ORION,

Lock Box 645, Dept. B., Chicago, Ill.

Pánové: Pošlete mi poštou vyplaceně následující:

....balíček "ALPY" s českým i anglickým
návodem, po 55 centech, celkem za \$.....
....balíček "SURCUR" pro ledviny a játra
a proti revmatismu, po \$1.10, za \$.....
....balíček "TRUST", přírodního regulátoru
pro ženy a dívky, po \$1.10, za \$.....
....balíček "SALVATION" proti nastuzení,
kašli a prsním chorobám, po \$1.10, za \$....
....balíček "LAXIN", přírodní projímadlo
pro malé i velké, po \$1.10, za \$.....
....výtištěk "Domácí lékárny" po 30c.
Peníze, celkem \$.... příkládám.

Jméno

Ulice nebo box

Pošta

Stát

Z ranné setby ranná sklizeň.

Pro domácí zelinářské zahrádky podává F. L. Musil.

POŽIVÁNÍ různé zeleniny rozšířilo se od světové války i v Americe takovou měrou, že zajisté netřeba vykládati o jejím významu po stránce hospodářské ani o důležitosti po stránce zdravotní. Zelenina obsahuje mnoho živných látek, jež lidské tělo nutně potřebuje, takže v tom směru nelze ji ničím nahraditi. Kromě několika málo druhů ovoce a obilí je právě v zelenině nejvíce vitaminů, kterých jest už dnes známo více nežli při jejich objevení. Jsou to vitaminy A, B, B₂, C, D, E a B₃; vitamin B₂ je také nazýván G.

Čtenáři Hlasatele přejí si často v listárně redakce různé rady o pěstování zeleniny a proto doufám, že jim přijdou vhod následující řádky v tomto kalendáři, ježto je budou moci mítí stále po ruce v příhodnější knižní formě. V seznamu nejdůležitější zeleniny uvedl jsem vedle českých také názvy anglické pro snazší informaci.

Ranný výsev, ranná sklizeň.

Kdo chce mítí rannou zeleninu i o tři týdny dříve, nežli ti, kteří ji vysévají až později na jaře, nechť zkusí vyseti některé otužilé druhy co nejdříve, když jest ještě zima, ale jest už naděje, že zima v nejbližší době poleví. K tomu je nejvhodnější doba, když země už rozmrzá a částečně i obeschne, což bývá v níže položených krajinách — v pásmu Omaha-Chicago-Cleveland-New York někdy již na konci ledna nebo v únoru.

Některé semeno možno vyseti přímo na sníh nebo na zamrzlou půdu, při čemž se ovšem do země nezadělává. Nechá se ležeti, neboť při tání přijde pak samo do vlhké půdy a dobře vzklíčí. To platí zejména o máku jedlém (Poppy) a také o hrachu. Mráz nejen že neuškodí, nýbrž některému semeni docela prospěje.

Na konci ledna nebo v únoru může se již vysévat přímo ven: Špenát, lebeda, letní endivie, kerblík, ranná mrkev, hlávkový salát, zakrslý a jiný ranný hrách, petržel, pastinák, řeřicha zahradní, kmín, fenykl,

hadimord španělský, zelí. Je-li půda teplá, na výsluní a v chráněné poloze a nepříjde-li ještě krutá zima, bude z tohoto výsevu úroda o několik týdnů dříve.

Jakmile lze půdu zpracovati, možno vyseti nebo vysázeti, byť i v noci ještě mrzlo, také tyto: Hladký hrách, vodnici či bílou řepu, hořčici, ředkvičku, kapustu kadeřavou či savojskou, ranné brambory a cibulové sazeničky. Vyšáři-li se tato setba, bývá z ní úroda i o tři týdny rannější; a zkazí-li ji počasí, není škoda tak velká, neboť semeno této zeleniny je laciné. Tedy za zkoušku to vždy stojí! Ostatně dnes už i v Americe mají papírové poklopy k ochraně sazeniček před mrazem, jako jsou Sage Hi-Caps.

Dále uvádím, kdy se které druhy vysévají do teplého pařeniště (Hot Bed), do studeného pařeniště (Cold Frame) a na semenišť (Seed Bed) nebo přímo ven na záhony. Uvedená doba platí pro místa na čáře z New Yorku přes Cleveland a Chicago k Omaze; severněji sije se o něco později, jižněji o něco dříve.

Výsev do teplého pařeniště.

Kdo má teplé pařeniště, nebo ještě lépe skleník, může začítí s výsevem některé zeleniny na vypěstování sazeniček velmi záhy. Z dlouholeté zkušenosti doporučuje se však do teplého pařeniště jenom několik druhů, jak následuje:

V únoru—březnu: — Artičok francouzský, jehož sazeničky se pak vysadí ven v květnu nebo v červnu.

V březnu—dubnu: — Batat či sladký brambor, do pařeniště v dubnu, ven v červnu; čekanka endivie, sazeničky se vysadí v dubnu—květnu; lilek vejcoplodý, vysadí se na konci května; paprika, vysadí se na konci května; rajské jablíčko, vysadí se až v květnu.

Do studeného pařeniště.

V únoru—březnu: — Prokolice, sazeničky se vysadí ven v červnu—červenci. Dále se únoru—březnu sejí a sazeničky ven vy-

NAKUPUJTE

u přátelských

Neodvislých Groceristů,
majitelů Midwest Stores

*a tím rovněž pravidelně
ušetříte.....*

MIDWEST STORES

ZBOŽÍ NEJLEPŠÍ JAKOSTI

POCTIVÁ SLUŽBA

NIŽŠÍ CENY.

“MIDWEST STORES” jest organizací více jak 300 zkušených groceristů. Nejenom že oni vlastní a vedou svoje obchody, ale tato organizace vlastní rovněž svoje velké skladiště. Tato moderní methoda rozprodeje potravin má za následek nižší ceny pro naše zákazníky.

“BUY AT THE

MIDWEST

FOR LESS”

MIDWEST

300 INDEPENDENT

FOR YOUR NEAREST
MIDWEST STORE

STORES

NEIGHBORHOOD STORES

Phone CANAL 8877.

sazují v dubnu—květnu u těchto druhů: Brukev, cibule, kadeřávek, kvěťák, pór, salát, zelí hlávkové a zelí "collards."

V březnu—dubnu: — Čekanka endivie, sazeničky se vysadí ven v dubnu—květnu; batat či sladký brambor v dubnu, ven se vysadí v červnu.

Výsev do nádob v domácnosti.

Sazeničky zeleniny (a také květin) možno vypěstovati i v domácnosti, v kterékoli místnosti s přiměřenou teplotou. Slouží k tomu buď zvláštní oševné truhlíky, buď misky, nebo také květináče bez dna. Menší množství sazeniček, jako u květin, možno vypěstovati i v bedničkách od doutníků, ba stačí i papírové krabice nebo plechovky od potravin. Samozřejmě, že v těchto nádobách musí býti dobrá prst' neboli země. Nádobu se podle potřeby pokrývají kusem skla, má-li míti setba více teploty, nebo se opět před sluncem zastíňují podle potřeby.

Výsev na záhon či semeníště.

V dubnu: — Celer lodyhový a celer listnatý, sazeničky se vysadí ven v červenci.

Na počátku června: Zelniček či kapusta růžičková, sazeničky se vysadí ven v červenci.

Semeníště (angl. Seed Bed) jsou zvláštní oševné záhony ve volné půdě pro časný výsev zeleninové sadby, které menší jarní mrazík neuškodí. Půda musí býti dobře zpracovaná a také živná. Sazeničky se pak podle potřeby vysazují na místo určení, kde už zůstanou až do svého plného vývinu.

Výsev přímo ven na záhony.

V dubnu—květnu: — Artičok španělský; brukev, druhý výsev v červenci; cibule, semeno; cvikla, další výsev každý měsíc až do září; čekanka endivie, další výsev v červenci; čekanka witloof pro zimní kořeny; hořčice, další výsev každé 2 týdny až do září; hrách, další výsev v červenci nebo srpnu; chřest, semeno i kořeny, je vytrvalý a vydrží několik roků; kozí brada; kozlíček, další výsev v srpnu nebo září; mrkev, další výsev v červenci; pampeliška salátová; pastinák; petržel; pór; ředkvička, další výsev každé 2 týdny do září; řepa salátová; řepicha vodní, druhý výsev v srpnu; řepicha zahradní, další výsev každé 2 týdny do září; salát, další výsev v srpnu; špenát, druhý výsev v srpnu nebo září; šťovík, druhý vý-

sev v srpnu nebo září; tuřín, druhý výsev v červnu; vodnice, druhý výsev v červenci nebo srpnu.

V polovici května: — Fazol zakrslý a křovitý, každé 2 týdny do září; melouny; okurky, po druhé v červenci; sladká kukuřice, každé 2 týdny do července.

Na konci května: — Fazol cukrový, tyčkový a křovitý, Pole a Lima Beans; ibišek jedlý či okra; dýně či squash.

V květnu nebo v červnu: — Rohuň či martynia. — V červnu: Druhý výsev tuřínu či rutabagy.

V červenci: — Ředkev zimní, druhý výsev v srpnu. — Druhý výsev: Brukev, čekanka endivie, hrách, mrkev, okurky, řepa salátová, vodnice.

Tyto rostliny vysévají nebo vysazují se na záhony, kde zůstanou bez přesazování až do doby své sklizně.

Otužilá zelenina.

Tuto otužilou zeleninu (anglicky Hardy Vegetables), možno vysévati nebo vysazovati tak záhy na jaře, jakmile se dá půda zpracovati, i když ještě není teplé počasí a hrozí menší mrazíky, neboť ty jí neuškodí. Stačí, když průměrná teplota ve stínu je 45 stupňů Fahrenheita. Vzešlé semenáčky lze také přes noc chrániti zvláštními papírovými poklapy. Semena těchto zelenin klíčí nejlépe při teplotě 60 stupňů Fahr. Níže uvádíme 46 nejznámějších druhů.

1. Brambor obecný či zemák; Irish Potato.
2. Brukev neboli kedluben; Kohlrabi.
3. Celer kořenový neboli miřík; Celeriac, Turnip-rooted Celery.
4. Celer či miřík lodyhový; Celery.
5. Cibule kuchyňská, hlavatá, obecná; Onion, a všechny ostatní druhy cibule.
6. Cvikla řapíková či mangold; Swiss Chard.
7. Čekanka endivie či šterbák, salát španělský kadeřavý; Endivie.
8. Čekanka salátová; Salad Chicory, Witloof.
9. Česnek obecný či kuchyňský; Garlic.
10. Hadimord španělský či černý kořen; Black Salsify, Scorzonera.
11. Hrách domácí či zahradní; Garden Peas.
12. Hrách či hrášek cukrový; Sugar Peas.
13. Chřest neboli špargl; Asparagus.
14. Kadeřávek neboli jarmuz; Kale or Bo-recole.

Bolest a strast bývají příčinou brzkého stárnutí a smrti.

PROTI OBÉMU NABÍZÍME OSVĚDČENÉ PROSTŘEDKY:

Pravá import. Karlovarská sůl, zbavuje zbytečné tloušťky, čistí střeva a žaludek, též proti zácpě. Cena 55c, poštou 65c
Import., skutečně osvědčený prostředek proti žlučovým kaménkům a ledvinám, je lékaři doporučovaný **SALVÁT**, cena \$1.00, p. \$1.10
Překvapí vás účinkem.

Jiným lidovým lékař. prostředkem je **JITROCELOVÁ ŠTÁVA**, hojí rány, čistí zanícené oči, rozpouští hlen a mírní bolesti. 50c, p. 70c

PRAŽSKÉ MLÉKO, sílí a omlazuje pokožku vlasovou, zamezuje tvorbu lupů a dodává šedivým vlasům pův. barvu. Cena \$1, p. \$1.20

ORECHOVÝ OLEJ, lidový vlasový léčivý prostředek. Cena 50c, p. 60c

Kapucinské a Hofmanské žaludeční kapky, — importované. Cena 50c, p. 60c

Pražská domácí masť. — Cena 50c, p. 60c. —
Urychluje hojení otevřených ran, brání zánětům, bolestem a otravě krve.

Kotkový Pain Expeller — přinesl milionům lidí ulehčení a uzdravení při reumatických bolestech všeho druhu — zkuste jej pro svou domácnost. Cena 75c, p. 90c

FRANCOVKA — působí blahodárně při tělesné únavě neb bolestech. Cena 59c, p. 69c

BYLINY LÉČIVÉ: — Lípový květ, máta pepřná, řebříček, šalvěj, pelyněk, rosníčka a jiné.
Baliček po 10c, p. 17c

MASŤ NA KUŘÍ OKA 25c, p. 35c

SECRET MASAGE CREAM — jeden z nejlepších kráslicích prostředků, jež činí pleť čistou, krásnou a zdravou. Cena... 59c, p. 75c

HAIR REMOVER — odstraňuje chloupky a vlasy bez bolesti v 5 minutách. Cena.... 65c

Importované mýdlo "**MYJAVA**" — odstraňuje mastnotu pleti, zvyšuje cirkulaci krve a činí pleť jemnou. Cena 50c, p. 60c

Pleťová **ROUGE** a **PUDRY** 10c, 25c a 50c

MNOHO JINÉHO IMPORTOVANÉHO ZBOŽÍ JEŠTĚ MÁ

B. L I N K A

3918 WEST 26th STREET

CHICAGO, ILLINOIS

KOLIK MÁ VÝPRAVČÍ POHŘBU DOSTAT Z TĚTO POJISTKY?

Byl-li Váš životel pojištěn — jistě to nebylo na tolik, aby o rodinu bylo postaráno. V těch chvílích bolu, kdy srdce

Vaše i dítěte krvácí nad ztrátou bytosti drahé, schválíte bez rozmyšlení veškeré zařízení pohřebních obřadů, aniž byste se ptali, co pohřeb bude stát.

Po uložení zemřelého k věčnému odpočinku, když nitro Vaše z kruté rány osudu se částečně již uklidní a účt jest Vám k zaplacení předložen, div nezoufáte, seznávaje, že skoro vše, co Vám bude na pojistku vyplaceno, musí být obětováno na výlohy pohřební.

Jste oprávněni vědět cenu pohřbu předem! U nás nestojí vás více v obvodu 100 mil od Chicaga. Proto v případě úmrtí v rodině, zavolejte jen takový ústav, který chvíli Vašeho bolu nevyužít-kuje, naopak poctivě Vám poradí. — Takovým pohřebním ústavem jest bezesporu

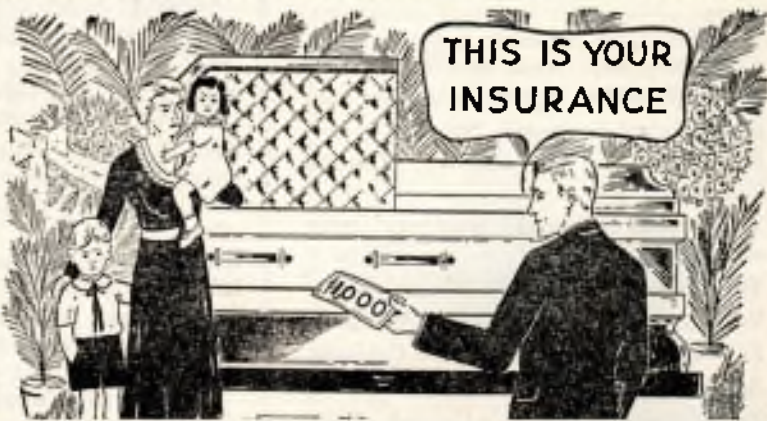
NÁRODNÍ POHŘEBNÍ SPOLEČNOST ALBERT J. ČERMÁK,

5820 WEST CERMAK ROAD, CICERO, ILL.

55 roků důstojně vedeného obchodu.

TELEFON CICERO 243

Nepatříme k žádnému trustu.

15. Kapusta pravá či savojská; Savoy Cabbage.
16. Kopr či koprek zahradní; Garden Dill.
17. Kozlíček neboli polníček, polní salát; Corn Salad or Fetticus.
18. Kozíbrada či ovesný kořen; Salsify, — Vegetable-Oyster, Oyster-Plant.
19. Křen zahradní; Horseradish.
20. Květák chřestový neb prokolice; Broccoli.
21. Květák neboli karfiol; Cauliflower.
22. Lebeda zahradní; Mountain Spinach.
23. Mrkev či karotka; Garden Carrot.
24. Pampeliška neboli smetanka; Dandelion.
25. Pastinák neboli dřenka; Parsnip.
26. Petržel kořenová i listnatá; Parsley.
27. Pór zimní či lucek; Winter Leek.
28. Reven neboli rebarbora; Rhubarb, Pie-Plant.
29. Ředkev letní či májová; Summer Radish.
30. Ředkvička měsíční; Early Radish.
31. Řepa červená či cvikla salátová; Red-Beet.
32. Řeřicha či řeřišnice hořká; Bitter Cress.
33. Řeřicha vodní neboli potočnice; Water Cress.
34. Řeřicha zahradní či vesnovka; Upland Cress.
35. Salát hlávkový či locika; Lettuce.
36. Salát chřestový; Asparagus Lettuce.
37. Sevlák či sladký kořen; Skirret.
38. Špenát zelný či obecný; Spinach.
39. Šťovík obecný či salátový; Garden Sorrel.
40. Topinambur či židovské brambory; Jerusalem Artichoke.
41. Tuřín neboli dumlík; Rutabaga.
42. Vodnice či řepa bílá; Garden Turnip.
43. Zelí čínské; Pe-Tsai or Chinese Cabbage.
44. Zelí hlávkové či hlavatice; Cabbage.
45. Zelí listnaté či letní; Collard, Cole, Colewort.
46. Zelníček či kapusta růžičková; Brussels Sprouts.

Polootužilá zelenina.

Zeleninou polootužilou (anglicky Half-Hardy) zoveme onu, která sice nesnese pozdních jarních mrazíků, ale nevyžaduje ještě takového tepla, jako zelenina choulostivá. Semeno polootužilé zeleniny klíčí nejlépe při teplotě 70 stupňů Fahr. a jen artičok francouzský a hořčice spokojí se i 60 st. Z nejznámější zeleniny je v této třídě pouze 6 druhů:

1. Artičok francouzský; Globe Artichoke.
2. Artičok španělský či kardy; Cardoon.
3. Bob zahradní; Broad or English Bean.
4. Fazol nízký či ledvinka a křovitý; Dwarf or Bush Beans.
5. Hořčice; Mustard.
6. Špenát novozélandský neboli čtyřboč; New Zealand Spinach.

Choulostivá zelenina.

Choulostivá zelenina (anglicky Tender Vegetables) může se vysévat ven přímo na záhon teprve, když už je země dosti prohřátá a jest už ustálené teplé počasí. Fazole, kukuřice a rohuň klíčí nejlépe při teplotě 70 stupňů, ostatní dole vyjmenované vyžadují 75 stupňů. Do této třídy patří z nejznámější zeleniny 13 druhů:

1. Batat či sladký brambor, správně povijnice jedlá; anglicky Sweet Potato.
2. Fazol tyčkový či ledvinka a fazol cukrový křovitý; Pole and Lima Beans.
3. Dýně či plucar; Squash.
4. Ibišek jedlý či bamie; Okra or Gumbo.
5. Kukuřice stolní či sladká korna; Sweet Corn.
6. Kukuřice praskavá k pražení; Pop Corn.
7. Lilek vejcoplodý, jedlý; Egg Plant.
8. Meloun pravý či cukrový; Musk or Sugar Melon, nesprávně Canteloupe.
9. Meloun vodní neboli výřel, kavon, arbuz, lubenice; angl. Water-Melon.
10. Okurky; Cucumbers.
11. Paprika či pepřika; Garden Pepper.
12. Rajčata či rajská jablčka; Tomato.
13. Rohuň; Martynia, Unicorn Plant.

Kráska a dobrá hospodyně.

Filosof: "Nelezne-li někdo krásnou dívku a dobrou hospodyní, mluvíme o ideálním manželství." Právník: "My to pokládáme za bigamii."

Ubohý pes.

Učitelka varovala žáky, aby neřekli zvěř. "Vilíku, můžeš uvést nějaký případ nebezpečí?" — "Ano, má teta líbala psa." — "A co se stalo?" — "Pes pošel."

NOSNÍ KATAR HAY FEVER ZALEHLÉ NOSNÍ PRŮDUŠKY

a různé jiné nosní choroby
úspěšně vyléčí

Moderní nosní proplachovaadlo, které vyhojilo tak těžké případy, které ani po operaci se nezlepšily.

Trpíte-li jakoukoliv nosní chorobou, zkuste TREMSOL. Vyčistí nosní kanálky, odstraní cecsnáze, které stěžují dýchání, zlepši vaše zdraví.

Cena \$1.00 vyplaceně.

Objednávky s připojením peněz
zasílejte na:

**BROOK
LABORATORY**
HINSDALE, ILL.

HEALTH CLINIC

VYJÍMÁNÍ MANDLÍ s ne-
mocničním ošetřením **\$12**

PORODY s nemocničním
ošetřením **\$45**

PORODY ve vašem
domově **\$15**

LÉKAŘSKÁ PROHLÍDKA **\$1**
i s lékem

Douglas Park Hospital

1900 SO. KEDZIE AVE.

CHICAGO, ILL.

Telefon LAWDALE 5727.

HOLUBOVY PRAVÉ VALAŠ- SKÉ PAPUČE "KOTVA".

že vám zahřeji
nohy, nýbrž i u-
chrání před rev-
matismem. — Zá-
konem chráněná
značka "KOTVA"
s jménem "HOLUB" jsou jen ty pravé. — S
objednávkou pošlete číslo vašich botek co no-
síte, nebo míru podrážky dle palců, anžto čísla
papučí jsou trochu menší než čísla americká.

DÁMSKÉ NÍZKÉ, 4 do 8 \$1.95

MUŽSKÉ NÍZKÉ, 9 do 13 \$2.25

DOROST VYSOKÉ, 13 do 3 \$1.95

DÁMSKÉ VYSOKÉ, 4 do 8 \$2.95

MUŽSKÉ VYSOKÉ, 9 do 12 \$3.25

C.O.D. neb Money Order. Poštu platím sám.

KAREL HOLUB,
4610 N. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Květiny pro naše zahrádky.

Čtenářům kalendáře "Hlasatel" podává F. L. Musil.

V každé květinové zahradce možno mít květy od časného jara až do pozdního podzimu, kdy už jsou mrazy, jestliže se vyberou příslušné druhy a vysejí nebo vysázejí se postupně podle sezony. Jako vodítko otiskují zde seznam nejčastěji pěstovaných květin pro ranný jarní květ a pak pro pozdní podzimní květ. K tomu připojují květiny, hodiící se na místa částečně zastíněná, z nichž některé se daří i v úplném stínu. Také stručný seznam vonných květin přijde zajisté mnohým vhod.

Jména květin jsou uvedena takto: — 1. Jméno botanické či vědecké, podle něhož je možno každou rostlinu nalézt ve všech katalogách a odborných spisech celého světa bez ohledu, v jakém jazyku jsou vydány; 2. jméno anglické, pod nímž je rostlina všeobecně známa, a je-li lidových jmen více, tedy i tato; 3. jméno české, podle něhož je známa v rostlinopisu a pak další lidová. — Některé rostliny nemají ani anglických, ani českých jmen a jsou známa pouze pod svým vědeckým pojmenováním.

Květiny pro ranný jarní květ.

Z letniček (Annuals) i trvalek (Perennials) možno některé sít do dobře připravené půdy již na podzim před zámrazem anebo záhy na jaře i když je země ještě zmrzlá. Tyto květiny poskytnou pak květ záhy na jaře. Jsou to z nejznámějších tyto: *Alyssum maritimum*; *Sweet Alyssum*; tařice.

Antirrhinum; Snapdragon; hledík, lví tlama.

Centaurea cyanus; Corn Flower, Bachelor's Button, Blue Bottle; chrpa modrá zahradní.

Cosmos bipinnatus; Purple Mexican Aster; kosmos dvojzpeřený.

Delphinium; Larkspur; ostrožka, stračka.

Euphorbia marginata; Snow on the Mountain; pryšec.

Kochia scoparia; Summer-Cypress, Belvedere; bytel košťatý.

Papaver; Poppy; mák zahradní ozdobný *Papaver nudicaule*; Iceland Poppy; mák lysý či islandský.

Z uvedených květin chrpa, mák a ostrožka jsou vytrvalé a z jednoho výsevu vydrží několik roků.

Pro pozdní podzimní květ.

Mezi jednoleté květiny, které nepřestanou kvést ani po prvních podzimních mrazích, patří tyto:

Abronia umbellata; Pink Sand-Verbena; písková vervena.

Adonis aestivalis; Summer Adonis, Pheasants-Eye; hlaváček letní.

Adonis annua (autumnalis); Autumn Adonis, Flos Adonis; hlaváček podzimní.

Argemone grandiflora; Prickly Poppy; pleskanka.

Calendula, několik druhů: Pot Mari-gold; měsíček, krusiček, sluníčko, pampalík.

Callirhoe; Poppy Mallow; mák slezovitý.

Centaurea cyanus; Cornflower, Bachelor's Button, Blue Bottle; chrpa modrá.

Centaureidium Drummondii, též *Xanthisma texanum*; hvězdíček.

Cheiranthus Cheiri; Wallflower; chejr, chýr, lak, fiala žlutá zimní.

Chrysanthemum, různé druhy: Chrysanthemum; bylice, kopretina, listopadky, kačenky či kateřinky podle druhů.

Convolvulus tricolor; Dwarf Morning-Glory; svačec.

Dianthus, různé druhy; Pink; hvozdík, karafiát letní nebo čínský.

Erysimum Perofskianum; Blister-Cress; trýzel.

Erysimum asperum (arkansanum) — Arkansas Blister-Cress; trýzel arkansaský.

Eschscholzia, několik druhů; California-Poppy; esolcie, mák kalifornský.

Gaillardia pulchella var. *pecta*; Blanket Flower; gejardie, kokarda.

Gilia achilleaefolia; *Gilia*; gilie žebříčkolistá.

Gilia capitata; gilie hlavatá.

NEBEZPEČÍ V CESTĚ!

Napínavý okamžik pro zřízence vlaku!

Kdesi ve tmě číhá nebezpečí. Ale vždy bdělý vlajkář dává znamení lucernou a vlajkou a vlak zastaví. Nebezpečí minulo.

Příroda Opatřila Vaše Tělo Vlajkářem.

- Když se cítíte unaveným a sklíčeným,
- Když nemůžete ani jíst ani spát,
- Když trpíte:

**Bolestmi Hlavy, Obyčejnými Nachlazeními, Nervosou,
Přehromaděním Žluče, Nečistotami Pokožky,
Nepravidelností střev, Zácrou**

Pak zastává vlajkař svoji práci. Pak jest na čase vzíti

Dra. PETRA HOBOKO

Tento pozoruhodný léčivý prostředek sestavený z bylin, semen a kořenů uznávané léčivé ceny, napomáhá trávení, posiluje výkonnost žaludku, odstraňuje jedovaté nečistoty ze soustavy a tak pomáhá přírodě vybudovati silné a zdravé tělo.

Dr. Petra Hoboko se osvědčilo co upřímný přítel čtyřem generacím trpících lidí a jest domácím léčivým prostředkem pro milióny. Bud'te připraveni pro nahodilé potřeby, když Váš vlajkář dá znamení "Nebezpečí v Cestě!"

ZVLÁŠTNÍ NABÍDKA: Dra. Petra Hoboko není obyčejný předmět. Jest prodáváno výhradně místními jednatelem. Jestliže nám zašlete Jeden Dollar a kupon, obdržíte balíčekovou poštou, poštovné vyplaceno, jednu 14 uncovou láhev tohoto léku.

**DR. PETER FAHRNEY
& SONS CO.**

2501 Washington Blvd.
CHICAGO, ILL.

V Kanadě jest dodáváno bezúplatně.

Kupon Čís. Q

Dr. Peter Fahrney & Sons Co.

2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

V příloze naleznete Jeden Dolar. Prosím zašlete mně zkušební láhev Dra. Petra Hoboko.

Jméno

Adresa

Poštovní Úřadovna

Gilia laciniata; gilie dřipatá či ušetnatá.
Gilia tricolor; gilie trojbarvá.
Iberis affinis; Candytuft; štěničník.
Lavatera trimestris; Tree-Mallow; stola,
 lavaterka, nesprávně slez.

Lychnis Coeli-rosa (*oculata*), také *Agrostemma Coeli-rosa*; Rose-of-Heaven; knotovka.

Lychnis elegans; knotovka nádherná,
Lychnis Viscaria; knotovka jmelovitá.

mond Phlox; plaménka Drumondova, ohnivá koule.

Salvia splendens; Scarlet Sage; šalvěj ohnivá.

Salvia farinacea; Mealycup Sage; šalvěj moučnatá.

Salvia Horminum; Horminum Sage.

Verbena, různé druhy; Garden Verbená; sporýš.

Habešský císař Haile Selassie (uprostřed pod deštníkem) při rozmluvě s americkým vyrabitelem aut v hlavním habešském městě Addis Ababa před zahájením války.

Malcolmia maritima; Virginia Stock — Malcolm Stocks.

Mathiola incana; Stock, neb Brampton Stock, Gilliflower; fiala zimní, levkoje zimní, chejř zimní.

Oenothera Lamarckiana; pupalka Lamarckova.

Oenothera Drummondii; pupalka Drummondova.

Oenothera rosea; pupalka růžová.

Phlox Drummondii; Annual or Drum-

Květiny na zastíněná místa.

I na místech částečně zastíněných možno v zahradě vypěstovati se zdarem některé květiny ze semene. Z nejznámějších hodí se k tomu tyto:

Anemone Hepatica; Liverleaf, Anemony; jaterník americký, podléška.

Antirrhinum; Snapdragon; hledík, lvi tlama.

Aquilegia; Columbine; orlíček.

Aspidium, různé druhy; Ferns; kapradí.

ČESKÝ NÁRODNÍ HŘBITOV

CHICAGO, ILLINOIS.

ÚŘEDNÍCI ROKU 1935.

Předseda:

FRANK BOUČEK,

2329 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Telefon ROCwell 1481

Tajemník:

VICTOR H. FILIP,

1125 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 0668

Správní výbor:

JAMES VALEŠ,

3123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.
Telefon LAWndale 6625

CHARLES KOUBA,

2441 S. Highland Ave., Berwyn, Ill.
Telefon Berwyn 485

JOSEF L. BŘEZINA,

Mannheim Rd., LaGrange, Ill.
Telefon LaGrange 2584-Y-1

Místopředseda:

JAROSLAV BARTOŠ,

5728 West 24th Street, Cicero, Ill.
Telefon Cicero 4494

Pokladník:

JOSEF ŠIMAN,

1344 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 0841

Účtující výbor:

JAMES BUDILOVSKÝ,

1845 South Throop Street,
Chicago, Ill.

JAROSLAV RŮŽIČKA,

2502 South Turner Ave.
Chicago, Ill.

EDWARD GREGOR,

4204 Lawrence Avenue,
Chicago, Ill.

SPRÁVCI HŘBITOVA:

KAREL BAŠTÝŘ,

venkovní práce.

Účetní:

JOHN KOZÁK

JINDŘICH PARÝZEK,

květinářské oddělení.

Účetní květinářského oddělení:

JAROSLAV GREGOR,

JOSEPH HROCH

HŘBITOV: SEVERNÍ CRAWFORD A FOSTER AVENUES

Telefon: KEYstone 8442.

Telefon květinového oddělení: KEYstone 8443.

Schůze hřbitovního sboru se konají každou první středu v měsíci v dolejší síni
budovy Patronátu Česko-Angl. Svob. Školy, 1126 západní 18. ulice,
Chicago, Ill. Telefon budovy: CANal 9571.

Begonia tuberhydra; Begonia tuberous-rooted; kyselá, křivolist.

Bellis perennis; True- or English-Daisy; sedmikráska, chudobka.

Campanula medium; Canterbury Bells; zvonek prostřední.

Calliopsis (Coreopsis); Bright Eye Daisy; krásnoočko, krásnohled.

Delphinium; Larkspur; ostrožka, nebo stračka.

Digitalis; Foxglove; náprstník.

Linum; Flax; len zahradní.

Matricaria; Feverfew, Double May Weed; heřmánek zahradní, řimbaba.

Mimulus; Monkey-Flower; kejklírka, opičálka, pižmo, pižmovka.

Myosotis; Forget-me-not; pomněnka, nezabudka.

Oenothera; pupalka.

Papaver, otužilé druhy; Garden Poppy; mák zahradní.

Primula Auricula; Auricula, Primrose; prvosenka lysá, petrklič lysý, aurikule.

Primula elatior; Primrose, Oxlip; prvosenka vyšší, petrklič zahradní.

Primula polyantha; Polyanthus; Hybride Primrose; petrklič mnohokvětý.

Primula veris; Cowslip; prvosenka jarní.

Schizanthus; Butterfly or Fringe Flower; klanokvět.

Torenia flava, Torenia Fournieri.

Viola odorata; Violet; fiala.

Viola tricolor; Pansy; maceška.

Vonné květiny ze semene.

Ze semene lze vypěstovati lehce některé vonné květiny jak z řad letniček, tak i trvalek. V následujícím seznamu jsou trvalky (Perennials) označeny (*) hvězdičkou.

Abronia; Pink Sand Verbena; písková verbená.

Alyssum maritimum; Sweet Alyssum; tařice vonná.

Centaurea moschata; Sweet Sultan; chrpa vonná.

* Asperula; Woodruff; mařinka vonná.

* Cheiranthus Cheiri; Wallflower; chejř, chýř, lak, fiala žlutá, vytrvalá.

* Clematis Flammula; Clematis, Virginia-Bower; plamének.

* Clematis paniculata; Clematis; plamének latnatý.

Cleome; Giant Spide Flower; luštěnec, luštěnice.

Cyclamen; Sowbread; brambořík, fialka perská neb alpská.

* Dianthus, různé druhy; Pinks; hvozdíky.

* Dianthus barbatus; Sweet William; hvozdík bradatý.

Dianthus Caryophyllus; Clove Pink, Carnation; karafiát.

Geranium; Apple Geranium; kakost vonný.

* Hesperis matronalis; Sweet Rocket; večernice, materna, noční fiala.

Heliotropium; Heliotrope; otočník, vanilka.

Lathyrus; Sweet Peas; hrachor vonný.

* Lavandula; Lavender; levandule.

* Lippia citriodora; Lemon-Verbena; klapourek.

Mathiola annua; Stock; fiala letní, levkoje.

Mimulus moschatus; Monkey Flower, Musk Plant; kejklírka, opičálka.

Nicotiana affinis; Tobacco Flower; tabák.

Primula polyantha; Polyanthus, Hybride Primrose; petrklič mnohokvětý.

Reseda odorata; Mignonette; reseda, rezedka vonná, rýt vonný.

Scabiosa atropurpurea; Sweet Scabious, Mourning Bride, Pincushion Flower, Egyptian Rose; hlaváč, chrastavec, květina vdov.

* Viola odorata; Violet; Sweet, Garden- or Florist-Violet; violka vonná, fiala.

Když se ožení profesor.

Zapomětlivý pan profesor si vzal za ženu jednu ze svých žaček. Když se prvního rána po svatební noci probudil a podíval se na vedlejší postel, spustil hrozivě: "Jakže, slečno Martinková, vy zde?"

Jeho zákaz.

"Slyšel jsem, že vaše paní chot' chce jeti do Monte Carla?" — "Ano, chce mermomocí, ale já jsem si dupl a řekl, že nepojede nikam." — "Tedy nepojede?" — "I pojede, ale bez mého svolení."

Zástupci tvořící Sbor Českého Národního Hřbitova v Chicagu pro rok 1935-1936.

Každý zde uvedený spolek jest zastoupen dvěma zástupci.

- Bartizal John—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Bartoš Jar.—Řád Jungmann č. 77, ČSA.
Blažek John—Řád Prokop Veliký č. 8, ČSA.
Bouček Fr.—Řád Prokop Veliký č. 8, ČSA.
Bouška Anton—Řád Říp č. 160, ČSA.
Brabec Th.—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Březina Jos. L.—Svobodná Obec
Budilovský Jas.—Řád Garfield, 245, ČSA.
Budilovský John—Řád Český Lev, 21, ČSA.
Buliček Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Čada Vojtěch—Řád Jan Hus, č. 7, ČSA.
Cipra V. F.—Řád Vyšehrad č. 181, ČSA.
Filip V. H.—Řád R. H. Vickers č. 202, ČSA.
Fořt J.—Řád Čes. Koruna-Čáslav, 268, ČSA.
Gregor E.—Řád Svobodomyslnost, 319, ČSA.
Had Frank—Řád Jan Hus č. 7 ČSA.
Hájek T.—Řád Čes. Nár. Osvěta, 102, ČSA.
Hák B.—Podp. Spolek Plzeňských Řezníků.
Hanzlík Josef—Řád Jiří Washington, č. 204, ČSA.
Havlan Václav—Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Hejna T.—Sbor Českoslov. Vysloužilců.
Hrabák F. J.—Lože Praha, 231, IOOF.
Hýbl A.—Řád Česko-Dělnický, 221, ČSA.
Janda R.—Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Janota Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Janovský K. V.—Česko-Amer. Tábor č. 30, USWV.
Jelínek Otta K.—Řád Jan Žižka, 6, ČSA.
Knížek Fred—Lože Palacký, 630, IOOF.
Kopecký K. J.—Řád Jiří Washington, 204, ČSA.
Korecký Chas.—Řád Jungmann, 77, ČSA.
Kouba Karel—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Koželuh W.—Řád C. H. Harrison, 378, ČSA.
Kříž Jos.—Řád Praha, 52, ČSA.
Lang Josef—Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Liška Jaroslav—Řád Pravda, 141, ČSA.
Mueller, Dr. Anton—Česko-Americký Spolek pro Spalování Mrtvých.
Naidert Ludvík—Řád Rovnost, 53, ČSA.
Nosek Frank V.—Řád Turnov, 302, ČSA.
Novák Albert—T. J. Sokol Berwyn.
Novák Frank—Řád Pravda, 141, ČSA.
Nový Rudolf—Řád Garfield, 245, ČSA.
Pelíšek Václav—T. J. Sokol Berwyn
Pinc Ludvík—Řád Vyšehrad, 181, ČSA.
Popelka Cyril—Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Pražák M.—Řád Pokrok Lipany, 318, ČSA.
Rac Frank—Lože Praha, 231, IOOF.
Rada John—Řád Turnov, 302, ČSA.
Ringl Anton—Řád C. H. Harrison, 278, ČSA.
Ringl J.—Řád Svobodomyslnost, 319, ČSA.
Rokos J.—Řád Česko-Dělnický, 221, ČSA.
Růžička Fr.—Řád Lincoln-Vratislav, č. 190, ČSA.
Růžička Jar.—Řád Lincoln-Vratislav, 190, ČSA.
Šiman Josef—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Šiman Robert J.—Řád R. H. Vickers, č. 202 ČSA.
Šimeček St.—Řád Jan Neruda, 327, ČSA.
Širotek A.—Řád Čes. Nár. Osvěta, 102, ČSA.
Spousta Josef—Řád Praha, 52, ČSA.
Staroha Fr.—Řád Klácel-Klatovy, 23, ČSA.
Starý H. F.—Česko-Amer. Spolek pro Spalování Mrtvých
Stejskal Anton—Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.
Štýrský Jaroslav—Svobodná Obec.
Tremel John—Sbor Českoslov. Vysloužilců.
Valeš J.—Čes. Amer. Tábor, 30, USWV.
Vaněk Josef—Řád Říp, 160, ČSA.
Vokáč V.—Řád Klácel-Klatovy, 23, ČSA.
Vránek F. J.—Lože Palacký, 630, IOOF.
Vyhnánek V.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Vykouk F.—Řád J. Poděbradský, 100, ČSA.
Wolf Frank—Řád Rovnost, 53, ČSA.
Zahálka Karel—Řád Jiří Poděbradský čís. 100 ČSA.
Záhrobský F.—Podpor. Spolek Plzeňských Řezníků.
Žaloudek K.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Zárobský John E.—Řád Jan Neruda č. 327, ČSA.
Zeman Josef—Řád Český Lev, 21, ČSA.

CELKEM 37 SPOLKŮ A SBORŮ SE 74 ZÁSTUPCI.

RADY PRO DOMACNOST.

Jasnější koberce budete mít a udržíte je v lepším stavu, když jednou týdně přes ně půjdete koštětem, namočeným v horké vodě, do níž se přidá trochu terpentinu. Je to také dobrý prostředek, aby se do koberce nedostali moli.

Olejované plátno má se mýti teplou vodou, do níž se přidá trochu škrobu, udělaného s horkou vodou. Mýdla nemá být nikdy používáno.

Skvrny od barvy na vlněných šatech mohou být odstraněny stejným dílem terpentinu a amonie. Odstraní to každou suchou a tvrdou skvrnu.

Na inkoustové skvrny použijte rajske jablíčko, jež se rozkrájí a tím natírá a pak se látka natírá dešťovou vodou. Citron odstraní inkoustové skvrny z bavlněné látky a plátna, je-li hned použit.

K čistění bílé barvy se dobře hodí ovesná moučka. Vlhký hadřík se dá do moučky a barva dobře natře, načež se otírá čistým vlhkým hadříkem.

K zapuzení myši (nikoliv krysy) z domova, polož kousky kafru na místa, kam nejvíce přicházejí. Myši nemohou kafr cítit a daleko od něho utečou.

Ovocné skvrny odstraníme ze stolního plátna, když je potřeme citronovou šťávou a vymyjeme horkou vodou.

Rukavičky z kamzící kůže nemají být nikdy vyždímány, když se perou. Voda se má vymačkati v rukou a rukavička pak vyžehlena v suchém ručníku.

Skvrny ze svíčky, zůstanou-li na hlazeném stole, odstraní se nejlépe, pakli se skvrna pokryje pijavým papírem a na papír se pak přitlačí horká žehlička. Horko mastnotu rozežheje a pijavý papír ji vypije.

Jemné organdie a krajky mohou se udělat tvrdší roztokem arabské gumy (gum arabic). Čajová lžička gumy se rozpustí v kvartě horké vody a když je úplně rozpuštěna, přileje se asi kvart studené vody, v tom se látka namočí, vymačká tolik vody co možná, pak zabalí do tureckého ručníku a za pár minut vyžehlí.

Hořčicové (mustard) skvrny se odstraní ze stolního plátna, když se poskvrněná část vaří v kvartě vody, do níž se přidá čajová lžička sody na prádlo.

Barvu z látky odstraní stejným dílem amonie a terpentinu, ať je barva sebe více suchá neb tvrdá. Namočte barvou potřísněné místo touto směsí dvakrát neb třikrát a pak vyperte.

Petrolej je též užitečným v těchto případech:

Mosaz se vyčistí petrolejem.

Iodinové skvrny se vyčistí, natírá-li se petrolejem a pak naftovým mýdlem, což se může dle potřeby opakovati.

Dá-li se trochu petroleje na drátěná okna neb dveře, odpuzuje to mouchy a komáry.

Aby se linoleum snadněji čistilo, přidá se do vody trochu petroleje.

Do horkého škrobu dává se trochu petroleje, aby se nelepil.

K praní crepe de chine a hedvábných punčoch se může použít cukr, aby přidal hedvábi lesku a pevnosti. Několik kostek cukru se dá do poslední vody k máchání.

Mastné skvrny na sametu se odstraňují benzinem. Používá se k tomu klůčku v benzínu namočeného a pak se naplní sáček horkým pískem a tím skvrna opět potírá, čímž se zabrání, aby se neutvořil temnější okraj.

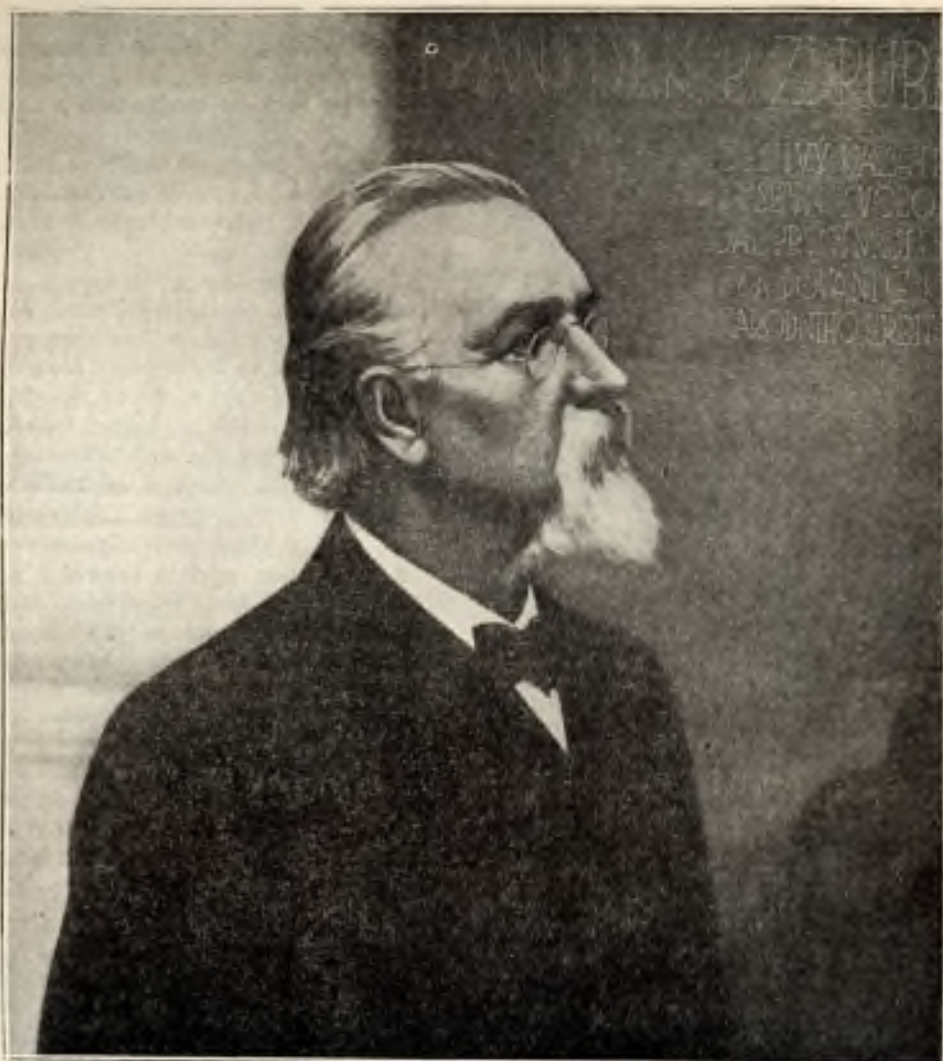
Skvrny od trávy na bílých pracích látkách namočíme nejprv do horkého mléka neb citronové šťávy a pak vypereme obvyklým způsobem.

Černé skvrny od ovoce na nožích odstraníme octem nebo citronovou šťávou.

Aluminiové nádoby se dá dobře vyčistiti jemnou solí.

Pozlacené neb postříbřené rámy, poskvrněné mouchami, dají se vyčistiti potíráním rozkrojenou cibulí.

Aby květiny v domě neuschly, když na několik dní musíme odejti a nemůžeme je zalévat, dá se pomoci tímto způsobem: Vezmeme asi 2 palce široký a asi 6 pal. dlouhý hadřík a položíme jej jedním koncem do ná-

FRANTIŠEK BOLESLAV ZDRŮBEK.

Když v roce 1877 vznikla myšlenka o utvoření a založení Českého Národního Hřbitova, byl to Fr. B. Zdrůbek, který pro Svobodnou Obec pořádal veřejné svobodomyšlné přednášky a v přednášce 7. ledna 1877 oznámil, že bude mluvit o potřebě Národního hřbitova pro Čechy, a tak vzbudil zájem o tento podnik. Dne 12. března 1877 došlo k založení Českého Národního Hřbitova a státní povolení bylo vydáno 11. dubna 1877. Tak se stal Fr. B. Zdrůbek spoluzakladatelem Českého Nár. Hřbitova a spisovatelem prvních dějin. Český Nár. Hřbitov byl slavnostně obecnstvu odevzdán 2. září 1877 a slavnostní řečník Fr. B. Zdrůbek vyličil dojemně všechny obtíže se založením hřbitova, vyslovil jménem výboru dík všem spolkům, jež se při tom účastnily a slavnostně odevzdal hřbitov jeho účelu, poroučuje podnik ten další přízni českého obecnstva, jemuž má sloužit. Fr. B. Zdrůbek byl mužem neocenitelných zásluh o naše pole mrtvých, jež na podnět jeho bylo zbudováno. Zemřel v r. 1911, šlechetný život dokončen, tělo velikého svobodáře svěřeno očistným plamenům a uloženo ve způsobu popela na čestném místě na našem poli mrtvých, ale duch jeho bude žít stále mezi námi.

V roce 1936 bude konána pietní slavnost u 25letého výročí jeho úmrtí, čest a chvála budiž světlé památce tohoto našeho velikána a pokoj budiž jeho popel.

doby s vodou a druhý konec zastrčíme do hlíny v květináči. Voda musí státi o něco výše než okraj květináče a voda se pak převádí do květináče tak dlouho, dokud je v nádobě.

Čerstvá vejce dají se takto rozeznati od starších: Vložíme je do nádoby s vodou a jestli padnou ke dnu, jsou čerstvá, plovou-li na povrchu, jsou špatná. Zůstane-li vajíčko v teplé ruce studené, není úplně čerstvé a je radno hned je použít. Podrží-li se čerstvé vajíčko nad ohněm, zvlhčuje se.

Perete-li záclony, které se musí žehlit, složte je tak, aby nerovné konce přišly dohromady a pak žehlíme, budou pak rovné viseti. Musíte-li dávat záclony na tenké tyče k pověšení, dejte na konec tyče prst kožené rukavičky a nejen že se lehčeji protáhne, ale také není nebezpečí, že se protřhnou.

Modrý neb černý vlněný šat neb i mužský oblek, pakli se již leskne, dá se zlepšiti, pakli se namočí hadřík do pinty vody, do níž byla přidána čajová lžička tekuté modřičky, pak se hadřík vyždímá a položí na šat a přitlačí horkou žehličkou. Není-li již látka příliš odřená, tímto způsobem se lesk odstraní.

K vaření čaje se má vždycky užívati vařící voda. Jestli se voda skutečně nevaří, nedostanete plnou sílu čaje.

K snadnějšímu mytí barvených stěn se užívá tato směs: Koflík slabších mýdlových vloček (soap flakes) se dá do kvartu vařící vody, pak se přidá trochu mouky, aby směs zhoustla a stěna se myje houbou od zdola nahoru. Jsou-li stěny neobyčejně špinavé, nechte směs několik minut státi než ji použijete. Jsou-li stěny zamaštěné, přidejte trochu sal sody a amonie.

Rusí nemají rádi terpentín a nastříkají jej v místech, kde se zdržují, obyčejně se brzy vytratí.

K zbělení dřevěných podlah přidejte dvě polévkové lžice petroleje do horké mydlinové vody, kterou je myjete. Vyčistí to pěkně podlahu a také zničí hmyz, kdyby se nějaký nalézal v šterbinách mezi prkny.

Med zcukernatí po kratší neb delší době, je-li úplně čistý, nefalšovaný. Má-li se ho použít v podobě tekuté, postaví se nádoba s medem do teplé vodní lázně a on pozvolna roztaje.

Rybí zápach odstraníte z nádoby, v které jste ryby smažila, když naplníte nádobu vodou, přidáte trochu octa a necháte vařit.

Kožesiny zmačkané stačí navlhčiti ze spoda vodou a pověsiti do průvanu. Záhyby se úplně ztratí, kdežto žehlením by se mohla srst zkazit.

Zmoklé kožesiny se dokonale osvěží, promnou-li se prohrátými pilinami, důkladně proklepou a měkkým kartáčem pročeší. Nemají se sušiti na slunci neb u kamen, protože by kůže ztvrdla a srst se lámala.

Nebarvená kůže se vyčistí ušlehaným bílkem z vajec, jenž se smísí s troškou líhu a rozředí vodou. Barvená se může čistiti chlorem, kyselinou octovou a čpavkem, ale někdy se to dobře nedaří.

Aby se maso udrželo čerstvé i v létě, jest doporučován tento prostředek: Maso se na všech stranách posype práškovým cukrem a když se tento vlhkostí masa promění v syrob, odstraní se a maso se položí do čerstvého cukru, který utvoří tvrdou kůrku. Pak může být maso dáno do nádob s přiklopem, který možno kdykoliv otevřít. Může tak být uschováno celé měsíce, aniž by se zkazilo a výborně se to osvědčilo u vepřového i hovězího masa. Před použitím k vaření neb pečení musí se položit do vody, aby ztratilo sladkou příchut'.

Mastnota z plstěných klobouků, vzniklá obyčejně propocením, se odstraňuje tekutinou, kterou si připravíme z 5 dílů louhu, 5 dílů amoniaku a 1½ dílu kuchyňské soli. Tekutina se důkladně smíchá a pak soukeným hadříkem neb hubkou se promaštěná plst tře a pak plstěným hadříkem vysušuje.

Skvrny na koberecích se mají hned vyčistiti, aby se to zdařilo a nejlépe je použití mléka, jež se nakape a vatou vytírá. Inkoustové skvrny mají se vyssátí ssavým papírem, jenž se musí hodně přitlačiti a pak vyčistí se citronovou neb vinnou kyselinou. — Mastné skvrny práškem z magnésie.

Vydělávání kožesin po domácíu děje se různým způsobem, ale jest k tomu zapotřebí zkušenost, aby se nepotkalo s nezdarem. — Jednoduchý návod je tento: Kůže se položí na široké prkénko, srstí vespod a napne několika hřebíčky, aby se všude stejně narovnala. Mezitím se rozpustí v horké vodě hrst

ÚŘEDNÍCI SBORU ČESKÉHO NÁRODNÍHO HŘBITOVA PRO ROK 1935-36.

Od leva na pravo:— JOSEF L. BŘEZINA, člen S.V.; JOSEF ŠIMAN, pokladník; VICTOR H. FILIP, tajemník; FRANK BOUČEK, předseda; JAROSLAV BARTOŠ, místopředseda; KAREL KOUBA, člen S.V. a VÁCLAV VALEŠ, člen S.V.

kamence s hrstkou soli a tímto roztokem se, třeba hadříčkem, natírá a odstraňují se všechny mázdry a tuk, pokud se to dá, až je kůže skoro čistá. K tomu se používá nože s oblým ostřím, protože špičaté by mohlo kůži protrhnouti. Pak se postaví prkénko do průvanu, aby kůže pozvolna uschla. Za tři neb čtyři dny se kůže sejme s prkénka, opět natře zmíněným roztokem, sbalí se a nechá asi týden v chladnu odpočívat. Je-li

Ovoce namrzlé, není-li nahnílé neb jinak poškozené, může být opět uvedeno do svěžího stavu, dá-li se asi na 4 hodiny do vody sněhem nebo ledem chlazené a pak náležitě osuší.

Ořechové slupky, má-li se z nich získati barvivo na vlasy, mají býti ještě měkké (z nedozrálých ořechů) a nevyvařují se, nýbrž se delší dobu máčejí ve vodě. Tekutina se musí do vlasů dobře vtírat kartáčem nebo

Ita'ský premier Mussolini, jenž byl původcem války v Habeši. Na tomto obrázku je s puškou v ruce, aby dodával svým vojákům kuráže a jest o něm tvrzeno, že je též výborným střelcem.

to starší neb tvrdší kůže, může se po týdnu zase potříti stejným roztokem a ještě se uloží, aby změkla, načež se pemzou (pumice stone) odstraňuje zbylá tkáň, avšak pozorně, aby se kůže neprotrhla. Když je dost čistá, přetahuje se přes okraj stolu neb mne v rukou tak dlouho, až zvláční. Potom se nechá asi dva dni pomalu doschnouti a vyvětrati a srst se vyčistí horkými, suchými pšeničnými otrubami.

houbou a častěji opakovati. Slupky z dozrálých ořechů se mohou naložiti do líhu, aby se připravila ořechová voda k občerstvení a barvení vlasů.

Krysy neb potkani mohou být s úspěchem potírání vnadou z mořské cibule aneb pilulkami z vepřového sádla a nehašeného vápna, je-li blízko voda, aby se pak mohli napít.

HONSIK BRATŘÍ

čeští lékárníci
ZÁP. 26. ULICE,
roh Turner Ave.,
CHICAGO, ILL.

Přesné vyplňování léků dle lékařských předpisů.

VEŠKERÉ TOILETNÍ POTŘEBY.

HUMOR.

Slasti konstéblů.

Dva muži byli spolu na honu, když se před nimi vynořil z houštiny konstébl a přál si viděti honeckou licenci. Sotva vyslovil své přání, jeden z mužů se dal na útěk. Konstébl ovšem se pustil za ním a asi za deset minut uprchlíka zajał. Než udýchaný ochránce zákona otevřel ústa, podával mu zatčený honeckou licenci. "Proč jste tedy, u všech čertů utíkal, když máte povolení k honitbě?", ptal se konstébl. "To máte tak, pane konstébl," odpověděl tázaný, "já lístek mám, ale můj kamarád, s kterým jsem se sešel ve vlaku, povídal, že povolení nemá." — "A kdo je ten váš kamarád?" zahučel konstébl. "To nevím," kroutil hlavou lapený. "Jakživ jsem ho předtím neviděl."

Kosa na kámen.

V novinách se objevila tato oznámka: "Pán, jenž zvedl mou kabelku na Hlavní třídě, byl poznán a jest žádán, aby ji vrátil." Za týden stála v novinách odpověď: "Poznaný pán, jenž zvedl vaši kabelku, vás žádá, abyste si pro ni přišla kdykoli."

Dostal stálé zaměstnání.

Smith dostal místo skladníka ve velkém obchodě s porculánem. Třetího dne po nastoupení uklouzl na podlaze a rozbil drahoucennou vásu. Když si šel na konci týdne pro výplatu, bylo mu řečeno ředitelem, že mu bude každého týdne stržena malá částka, dokud nebude vása zaplácena. "Kolik stála?" zeptal se Smith. "Asi pět set dolarů," odpověděl ředitel. Smith se začal spokojeně usmívat. "Prosím vás, to vás to tak těší?" tážal se ředitel. "Nu," pravil Smith radostně, "aspoň vím, že jsem dostal stálé zaměstnání."

Moderní zázrak.

"Oděv, který mám na sobě, jest něco velmi zvláštního." — "Vypadá zcela obyčejně." — "Ano, ale vlna pochází z Austrálie, angličtí kupci ji prodali škotské továrně, látka byla utkána v Sasku a šaty byly ušity v Berlíně." — "To přece není nic zázračného." — "Nikoli, zázrak je to, jak tolik lidí může vydělávati živobyti na něčem, za co jsem vůbec nezaplatil."

Potní skvrny na hedvábí, vlně a jiných látkách se vyčistí jedním dílem čpavku, dvěma díly líhu a třemi díly éteru.

Prádlo sezloutlé dlouhým ležením může býti vyběleno na drnu, zvláště když se zkropí konví vody, protřepané s třemi díly silného líhu a jedním dílem terpentinu. Též může být vyběleno kyselým mlékem neb syrovátkou, v níž se nechá ležeti tři dni a pak v ní vypere.

Rezivé skvrny na bílém prádle, nejsou-li zastaralé, zmizí po citronové šťávě nebo šťávě z rajských jablíček.

Sázové skvrny z prádla se odstraňují chlebovou střídou.

Obyčejné škytavky možno se snadno zbaviti ucpou-li se obě uši pevně prsty a zadrží se dech asi tak co by se napočítalo sto, anebo se v malých přestávkách vypijí malé doušky chladné vody aneb místo vody

je též možno užiti cukru s několika kapkami octa.

Třešňové skvrny na prádle a oděvu možno odstraniti po vyprání mýdlem, mlékem neb syrovátkou (nechají se 12 až 15 hodin ležeti) anebo též citronovou šťávou.

Vejce se dají zachovati ve vodním skle (Water Glass), což je známý a osvědčený prostředek, avšak takto konservovaná vejce bývají někdy nakyslá, což však není známkou, že by se kazila. Tato slabá nakyslost zmizí, položí-li se vejce do mírně slané vody. Velmi dobrým prostředkem je čerstvá vejce omýti a máčeti dvě neb tři hodiny v pěti procentní kyselině salicylové, pak je osušiti a pak je položiti do bedniček dobře zapchovaných popelem neb suchým pískem, ale tak, aby se mohla občas převraceti. Také v řezance v chladné a vzdušné prostora dosti dlouho vydrží. V uzavřené nádobě se kazí.

Osady s českým jménem ve Spoj. Státech. Upravil R. Šlapanský.

Nejvíce osad s českým jménem anebo jménem českého původu vzniklo v době největšího vystěhovaleckého ruchu z českých zemí v letech šedesátých až devadesátých. Převážná většina je jich ve státech hlavně zemědělských, neboť právě ty státy to byly, jež přistěhovaleckému přívalu z vlasti poskytovaly největší možnosti úspěchu.

Mnohé z těchto osad mají vlastní poštovní úřad, školu, kostel a jiné veřejné nebo spolkové budovy a jsou vedeny v seznamech jako pravidelné, inkorporované osady, jiné pak jsou jen farnostmi nebo samotami a poštovně jsou přiděleny k jiné větší osadě. Některé z osad si tak zachovaly svůj národní ráz a původ, že ještě i třetí, ba i čtvrtá generace mluví jazykem svých předků a též i mezi sebou používá.

TEXAS, největší stát v Unii, má největší počet českých osad a to:—Novohrad, Moravia, Praha, Dubina, Rožnov, Kovář, Janice, Rosánky, Shimek, Písek, Frýdek, Holík, Wesley (Veselý), Frenštát, Šebesta, Smetana, Kosárek, Tábor, Zack (Žák), Marák, Wokaty, Hostýn, Velehrad, Vyšehrad, Polánka, Marekville, Palava, Frnkaville, Mikeska.

NEBRASKA: Prague, Bruno (Brno),

Rochon, Šimla, Shestak, Jelen Kowanda, Plasi, Butka, Praha, Nimbarg.

WISCONSIN: Slovan, Mělník, Krok, Kadlec, Pilsen, Marek, Mount Tábor.

MINNESOTA: Vlasatý, Veselý, Tábor, Beroun, New Prague, Bruno, Komenský, Homolka, Bechyň.

JÍŽNÍ DAKOTA: Tábor, Rezek, Bláha, Houdek, Kašpar, Lucas, Janoušek.

KANSAS: Pilsen, Palacký, Barush, Voda.

IOWA: Protivín, Tábor, Trachta, Vařina, Moravia.

SEV. DAKOTA: Písek, Veseleyville, Praha, New Hradec.

PENNSYLVANIA: Morava, Moravia, Moravian, Moravian Mine, Bohemia, Tábor.

FLORIDA: Šamšula, Tikal, Bohemia, Nowatney, Masaryktown.

OKLAHOMA: Prague, Moravia.

MONTANA: Kolín, Štípek, Šula.

NEW YORK: Bohemia, Moravia.

MICHIGAN: Karlín.

LOUISIANA: Kolin, Libuše.

CALIFORNIA: Korbel, Bohemia.

INDIANA: Šumava Resorts.

OHIO: Tábor.

OREGON: Malín.

Bolí Vás nohy, jste stále unavená?

Dr. Topola "RAXOL"

Je prostředek,
který uvolňuje
kyslík v lázni a
tyto závady ry-
chle odstraní.

Raxol je nejvýznamnější výtažek z čistých solných trestí, které jsou obsaženy ve světoznámých radioaktivních pramenech v Evropě.

Raxol je vyzkoušený, účinný prostředek pro rychlou léčbu bolesti nohou. Ponořte své umučené nohy do této na nejvyšší míru léčivé koupele, když trpíte bolestí kufích ok, mozolů, zarostlých nehtů, máte-li horký, palčivý pocit v nohou, reumatické bolesti, přílišné pocení a nepříjemný zápach nohou, jsou-li vaše nohy studené, nebo trpíte-li nákazou pokožky (Athlete foot), bolí-li vás strhané (křečovitě) žíly, máte-li otlé nohy, omrzliny, zápal velkých kotníků (bunlons).

Tento osvědčený prostředek utiňuje bolesti. Při koupeli nohou kyslík uvolněný z Raxolu, vnikne do pórů, tím se posiluje oběh krve a na pokožku má účinek antiseptický.

Častou koupelí v této léčebné lázni, kde Raxol vybaví množství kyslíku, ozdraví nejen vaše nohy, ale osvěží se celá životní soustava, což přispívá velice k radosti života.

Nikdy nepoužívejte žíravých, ostrých kpselin k odstranění kufích ok neb mozolů ve formě mastí tinktur a pod., které spálí pokožku a mnohdy přivodí nebezpečné infekce.

Zkuste Raxol, vnořte své bolavé nohy do této kyslíkové koupele!

Cena Raxolu je 75c, poštou 85c, ve známkách neb Money Order.

Neopomeňte podotknouti, že tuto oznámku jste četli v kalendáři Hlasatelí! Zašlu vám půl tuctu svých vlastních náplastí na ochranu míst, s kterých jste odstranili kufí oka pomocí Raxolu, aby se netvořila nová.

Raxol vyrábí dr. J. Topol, specialista v léčení nohou, který má 20-letou zkušenost. Obrátte se na něho kdykoliv o radu, odpoví Vám osobně a zdarma, přiložte jen svou adresovanou obálku se známkou.

Dr. Jerome Topol, Dr. Adele Topol a Dr. Harold Topol,

FOOT SPECIALISTS — CHIROPODISTS

Pište Dept. H. K. — 3714 WEST 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Upozorněte na tuto oznámku své známé, kteří trpí bolestí nohou.

Zázrak amerického inženýrství.

NĚKOLIK SLOV O BOULDER DAMU A NEJVĚTŠÍM UMĚLÉM JEZEŘE NA SVĚTĚ.

SPOJ. STÁTY podnikly v uplynulém čtvrtstoletí několik obrovských projektů, jejichž účelem je napájet miliony akrů žíznivé půdy a vyvozovat biliony kilowatů elektřiny k zpotřebě člověka. Každý jest obdivuhodnou ukázkou inženýrského důmyslu, avšak zkrocení divoké řeky Colorado, zbudování Boulder Damu v kaňonu mezi Nevadou a Arizonou jest vrcholem všeho, co moderní technika dosud v tom směru vytvořila. Přehradou Boulder bylo utvořeno největší umělé jezero na světě, jedenáctkrát větší než utvořeno přehradou Elephant Butte v Novém Mexiku a dvanáctkrát větší než proslulá přehrada Asuan na Nile v Egyptě.

Jezero je tak veliké, že to bude vyžadovati ještě asi dva roky, než bude celé naplněno, avšak příštího června bude již 300 stop hluboké, což jest větší hloubka než kteréhokoliv z amerických jezer. Největší hloubka jezera Erie obnáší 210 stop, tedy o 90 stop méně, ale jest odhadováno, že Boulder Dam dosáhne největší hloubky 582 stop. V několika měsících bude se jezero prostírat na vzdálenost 60 mil od přehrady a bude obsahovati přibližně 3,000,000 akrových stop vody. Během letošního roku bude se již nalézati v jezeře dostatek vody, aby mohlo být začato s výrobou elektřiny, které bude časem možno vyvozovati 1,800,000 koňských sil a bude možno zavodňovati 2,100,000 akrů vyschlé půdy. Úrodné Imperial Valley v Kalifornii bude navždy sprostěno nebezpečí povodní a několik měst, mezi nimiž i Los Angeles, bude zásobováno vodou.

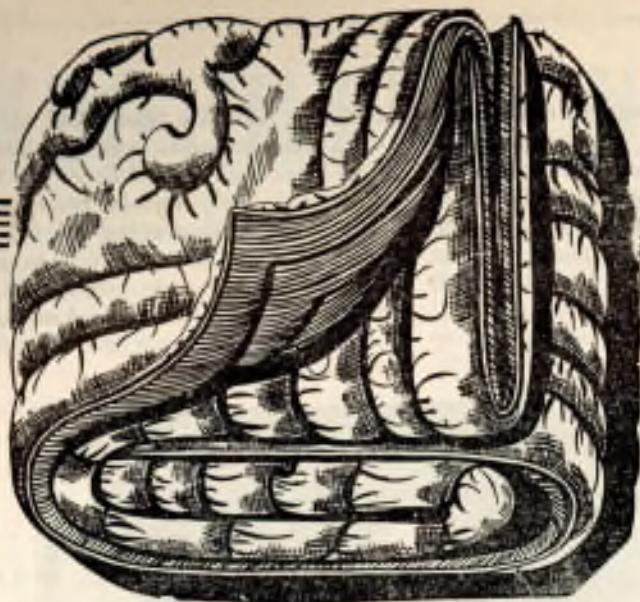
U porovnání s Boulder Damem zdá se být každý jiný inženýrský podnik malicherným. Zde bylo vše konáno v dosud nedostižitelných rozměrech a vše bylo vypočítáno v milionech. Miliony krychlových stop konkrutu bylo nalito do přehrady, miliony tun štěrku a písku muselo být vykopáno a připraveno k upotřebení a miliony krychlových yardů kamene muselo být odstraněno z

kaňonu, a vedle toho byly i jiné překážky zdánlivě nepřekonatelné. Bylo nutno počítati s obrovskou prací v pustinách, nepříznivým počasím a kamennými obry na obou stranách řeky, považované za nejdřívější a nejděvější na celé americké pavině. Řeka Colorado odnáší kaňonem v místě, kde se nalézá přehrada, průměrně 22,000 krychlových stop vody za vteřinu, ale když se rozvodní, činí to často až 300,000 stop za jednu vteřinu.

Prvním krokem k zkrocení divoké řeky bylo zbudování čtyř obrovských tunelů, dva na každé straně, prosekaných kamennou stěnou kaňonu a vedoucích obloukovitě od jedné strany projektované přehrady na druhou, takže odváděly vody z místa, kde stavba měla být zahájena. Každý z těchto tunelů byl přes 3,000 stop dlouhý, tudíž celkem dvě a půl míle tunelu dost širokého, aby pohltil čtyřpatrovou budovu. Tím byla voda od staveniště odstraněna, ale pak bylo zapotřebí také odstraniti bahno a písek do hloubky 150 stop, aby základ stavby byl na pevné skále.

Když posléze bylo přikročeno k stavbě, bylo uznáno, že konkrétová přehrada musí být dělana v několika sekcích a do konkrutu bylo zasazeno velké množství rour, aby mohl být vychlázován. Při usazování cementu jest vyvozován dost značný žár, jenž při malé konstrukci uniká povrchem, avšak zde byla konkrétová hora 727 stop vysoká a u základu 550 stop tlustá, takže by teplota nemohla uniknouti a mohla by dosáhnouti takového žáru, že by síla konkrutu byla zničena.

Doprava štěrku a písku byla jedním z nejtěžších problémů. Muselo být přivezeno 27,000,000 tun štěrku a k jeho dopravě bylo zapotřebí zbudovati 27 mil železnice a přes řeku 1,000 dlouhý most na pilířích, aby štěrk mohl být složen na místě, kde mohl být přesíván, čistěn a pak použit k děláni konkrutu. Všechn štěrk poskytl řeka na

Nechte si Předělati Vaše Peřiny na Prošívané Deky

Napište nám o vzorky a ceny zaručených československých sytkovin a skvostných zaručených vrchních látek! ... Objednejte si nyní při stávajících nízkých cenách! Veškeré informace zašleme vám bezzávazně!

Žádný Poplatek za Sítí Vašich Dek Koupíte-li u Nás Sytkoviny a Sateny

Pošlete nám vaše peří neb staré peřiny a my vám ušijeme moderní, nádherně prošívané deky. Naši odborní dělníci ušijou vám deky, na které budete pyšní! Zaručená práce a jistota, že se vám neztratí ani jediné pírkó z vašeho peří!

*Pište česky neb anglicky o vzorky a informace.
Adresujte dopisy na Paní Hermínu Ondrušovou.*

LEADER STORES

26th and Turner Ave.

Chicago, Ill.

arizonské straně, ale musel být dovážen ze vzdálenosti jedenácti mil. Na míchání konkrētu musela být zbudována ohromná dílna, v které se bez přestávky pracovalo 16 hodin denně a bylo hotoveno 170,000 krychlových yardů konkrētu denně. Úhrnem bylo na stavbu přehrady zpotřebováno 15,000,000 krychlových stop konkrētu.

Vedle nesčetných inženýrských problémů, musel být před započítím práce vyře-

dělníků a tak ještě před prací na Boulder Damu vzniklo město, vzorně plánované a zřízené, jež poskytl dělníkům a jejich rodinám obydlí, školy, kostely, restauranty, společenské středisko a vůbec vše, čím se může moderní město honositi. Není to jen nepatrná prozatímní osada, která opět zanikne až všechna práce bude dokončena, nýbrž město trvalé, jež poskytne mnohým dělníkům stálý domov.

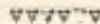

SENÁTOR HUEY LONG Z LOUISIANY,

jenž byl 8. září minulého roku zastřelen v louisianském státním kapitolu v Baton Rouge. Na tomto obrázku možno jej spatřiti v řečnické pose, když mluvil před senátem Spojených Států.

šen první — jak ubytovati a vyživovati tisíce dělníků, jichž bylo k stavbě Boulder Damu zapotřebí. Přehrada byla budována na neobydlené poušti, značně vzdálena od měst, která by mohla dělníkům poskytnouti prozatímního domova a ani žádných dopravních prostředků nebylo. Všude jen nepřehledná poušť, holé skály a daleko široko nebylo lidské obydlí k spatření. Nezbyvalo tudíž jiného, než zbudovati přibytky pro tisíce

Nová osada se nazývá Boulder City a jest jednou z nejlepších menších obcí na západě. Boulder jest též jméno kaňonu, v němž byla přehrada zbudována, ale před více lety bylo jméno změněno na Hoover Dam a pak opět přijato Boulder Dam. Toto jméno též zůstalo městečku, které se jistě stane populárním výletním místem, ležícím na břehu jezera, jež časem dosáhne délky 115 mil.

KDO HLEDÁ, NAJDE!

Pozemky prodáte nejlépe

pomocí oznámek v půltýdenním "Hlasateli" nebo v "Denním Hlasateli". V drobném oznamovateli stojí slovo 3c. Napište, v kterém listě má oznámka být.

Farmy za majetky v Chicagu

vyměníte nejrychleji pomocí oznámek v "Denním Hlasateli", který je nejrozsáhlejší v čsl. listem v Chicagu, jakož i ve všech předměstích. Slovo stojí 3c.

Výměna majetků za farmy

provede se rychle pomocí oznámek v půltýdenním "Hlasateli", který je rozšířen mezi čsl. farmáři po celých Spoj. Státech i v Kanadě. Slovo stojí 3c.

Dělníky na farmy

naleznete jistě oznámkou v půltýdenním "Hlasateli", mají-li být z venkova, nebo "Denním Hlasateli," chcete-li je z Chicaga neb okolí. Slovo stojí 3c.

Kdo hledá práci, byt

nebo cokoli jiného v Chicagu a okolí, necht' to oznámit v "Denním Hlasateli". Slovo v drobném oznamovateli stojí pouze 3c za jedno uveřejnění.

Jak poslati peníze

za oznámky nebo předplatné? Nejlepší je poštovní nebo expresní poukázka. Hotové peníze do psaní nedávejte!

Zaplatiti nutno předem

za všechny oznámky. Spočítejte si slova oznámky a za každé slovo pošlete po 3c za každé uveřejnění. Má-li oznámka 10 slov, tedy 30c za jedno, 60c za dvojitě a 90c za trojnásobné uveřejnění. Za nabídnutí k sňatku platí se po \$1.00 za každé uveřejnění v našich listech.

Nabídnutí k sňatku

přinese jistý úspěch, je-li otiskeno v půltýdenním "Hlasateli" nebo v "Denním Hlasateli". Jedno otisknutí stojí \$1.00 v kterémkoliv z těchto dvou listů.

Máte-li cokoli na prodej,

oznamte to v půltýdenním "Hlasateli" neb v "Denním Hlasateli". Slovo po 3c jedno uveřejnění. Oba listy mají největší rozšíření z česko-amerických časopisů.

Jak možno oznamovati?

K oznámce můžete si dát celou svou adresu a pak nabídky nebo dotazy obdržíte přímo. Nebo můžete mít oznámku pod značkou bez svého jména, načež dopisy pro Vás přijme naše administrace, již však musíte napsati plnou adresu, jste-li z venkova a nemůžete-li si pro dopisy přijetí osobně; pošlou se poštou.

Na oznámky pod značkou

musí každý psát do administrace našich listů a vedle naší adresy na obálce napsati příslušnou značku z oznámky. My pak tyto dopisy dodáme na pravé místo, a to zdarma; chcažští oznamovatele mohou si pro ně přijíti osobně, na venek se pošlou poštou vyplacené kamkoli.

Zaručujeme mlčenlivost každé

oznámky pod značkou. Ve styk s oznamovatelem vejde ten, kdo pošle dopis do naší administrace, která jej doručí oznamovateli, na jehož vůli pak záleží, chce-li na onen dopis odpovědět. Adresy chcažských oznamovatelů neznáme.

Hledáte-li některou osobu,

dejte o tom oznámení do našich listů. Oba jsou nejrozsáhlejší ze všech českých listů v Americe. Za takové oznámení platí se též po 3c za slovo za každé uveřejnění.

Všechny objednávky posílejte na adresu:

HLASATEL, 1545 W. 18th St., Chicago Ill.

Záhonek humoru.

Výtečné zvíře pro myši.

"Když jsem koupil toho psa, řekl jste, že je to výtečné zvíře pro myši, a on dosud nedotkl jediné." — "Nu, a není to výtečné pro myši?"

Nemůže za to.

Otec: "Čím dál, tím hůř. Nyní jsi již poslední ve třídě místo předposlední." Rato-
lest: "Ale, tati, za to přece nemohu, že Ka-
rásek stůně."

Staromodní a moderní dívky.

Jaký jest rozdíl mezi dívkou staromodní a moderní?

Staromodní dívka se červenala, když se styděla, kdežto moderní se stydí, když se červená.

Rozoumek.

Malá Olinka vyčítá mamince: "Mami, to není od tebe hezké, že mluvíš, jak se ti to hodí. Večer mi říkáš, že jsem příliš malá, abych zůstala vzhůru, a ráno zase, že jsem příliš velká, abych zůstala v posteli."

Vševědoucí tati.

Tati vzal Karlíka do cirkusu, kde ukazují nějaké divochoy. Před pyskatou krasavicí v barevném kostýmu se ptá synáček otce: "Je tak černá na celém těle?" — "Ano." — "Tati, ty víš všechno."

Zná ji.

"Chci dobrou kuchařku na letní byt," telefonuje paní Brzobohatá obstaravateli služeb. Tato se šla zeptat do čekárny: — "Chtěla by se některá z vás podívat na den nebo dva na venek?"

Pochodilj dobře.

"Šmarjá, Jiří, vždyť tohle není naše dítě! Vzali jsme omylem jiný kočárek! Co teď?" — "Drž jazyk za zuby! Bud' ráda, že máme lepší kočárek."

Vady našeho školství.

Domácí mazánek byl po prvé ve škole. Když se vrátil, zeptala se ho maminka: — "Tak, boběčku, co pak vás tam naučili?" — "Mnoho ne," odpověděla naděje rodiny, "již zítra tam musím znovu."

Pravděpodobně.

Trestanec k žalárníkovi: "Pane žalárníku, ztratil se mi hřeben. V tomto vězení musí býti nějaký zloděj."

Přesná.

"Márinko, zde máte čtvrták na máslo a zde jiný na jablka. Pospěšte si!" Márinka po deseti minutách: "Prosím, milostpaní, který čtvrták jste řekla, že je na máslo?"

Mezi hvězdami.

První hvězda v Hollywood: "Pochybují, že jedno manželství z deseti se vydaří." — Druhá: "Snad máš pravdu. Sama nevím, poněvadž jsem byla teprve pětkrát vdána."

Pověsečný postrach.

Dcerka farmáře došla krávu, když se na ni na louce rozehnal býk. Dívka zůstala sedět a došla dále. Svědkové, již se ukryli v bezpečí, viděli k svému překvapení, že se býk zastavil několik kroků před dívkou, sklopil hlavu a smutně odcházel. Každý se potom ptal dívky, nebála-li se. "Dojista nikoli," řeklo děvče. "Vím, že tato kráva jest jeho tchyně."

Nevinný tvor.

Manželka: "Drahousku, zítra jest desáté výročí naší svatby. Mám zabít krocan?" Silnější polovice: "Ale nech ho žít. On za to nemůže."

Špatný rukopis.

Učitelka: "Teplý, již po třetí jsem tě přistihla, jak se nakláníš k sousedovi do sešitu." Teplý: "Ano, slečno, když on má velmi špatný rukopis."

Také přímluva.

On: "To jest již po druhé, co by mne můj šofér málem zabil. Musím jej propustit." Ona: "Ach, dej mu, chudákovi, ještě jednou příležitost."

Dobrý patron nemocnice.

Sběratelka: "Pane, kupte odznak ve prospěch nemocnice." Automobilista: "Děkuji, přispívám na nemocnici pravidelně." Sběratelka: "Ale my dnes sbíráme peníze, nikoli chodce."

NĚKOLIK UPŘÍMNÝCH SLOV LIDEM CHATRNÉHO ZDRAVÍ.

Všichni nemocní lidé touží po léku, který poskytl by jim výsledky při léčení. **ST. ALBAN** koncentrovaná bylinná sílivka vám přinese výsledky, neboť jest to lék připravovaný ze třiceti velmi účinných léčivých bylin, které bez ohledu na výlohy získány byly z různých dílů světa a připraveny do **KONCENTROVANÉ** formy, aby nemocným, v jejich utrpení skutečně prospěly. Moderní lékaři, kteří uznávají u léků pouze dokázaná fakta shodují se v tom, že **ST. ALBAN** koncentrovaná bylinná sílivka účinkuje čtyřmi směry. Jinými slovy **ST. ALBAN** koncentrovaná bylinná sílivka jsou čtyři léky v jednom.

1. Vymítá ze žaludku odpadky, mírným způsobem, bez drastického nucení.
2. Zvyšuje odtok výměšků z ledvin, takže odvádí nečistoty.
3. Vypuzuje plyny ze žaludku a střev.
4. Posiluje žaludek, přivádí jej do zdravého stavu, k náležité činnosti.

Bez ohledu na to, jak dlouho churavíte, anebo kolik léků jste již vyzkoušeli, aniž by vám prospěly, využívejte jedinou jen láhev **ST. ALBAN** koncentrované bylinné sílivky a sám poznáte, jak velice vám prospěje. Budete-li užívat **ST. ALBAN** koncentrovanou sílivku, poznáte, že nemusíte čekat měsíce, nebo snad celá léta, aby se zdraví vaše zlepšilo. Vezměte před spaním dvě polévkové lžíce **ST. ALBAN** koncentrované bylinné sílivky a již následujícího dne budete se cítit značně lépe. Po využívání jedné 12 uncové láhve, která stojí i s dodávkou až do vašeho příbytku pouze \$1.37, budete mít neklamný důkaz, že je to dobrý lék, který výborně účinkuje. Zašlete \$1.37 na jednu anebo \$2.50 na dvě láhve. Peníze můžete poslat na money order a pravá **ST. ALBAN** koncentrovaná bylinná sílivka bude vám poslána obratem poštou do vašeho domova. Pošlete objednávku na tuto adresu:

ST. ALBAN PRODUCTS COMPANY
DEPT. 8 — SCRANTON, PENNSYLVANIA.

D Ů Ľ E Ž I T Ě

Chcete-li si lék sám připravit, zašlete \$1.06 na velkou krabici **ST. ALBAN** BYLINNÉHO ČAJE, z kterého si můžete připravit 30 až 40 koflíků nejlepšího, nejchutnějšího a nejprospěšnějšího léčivého čaje na světě. Tento čaj je znamenitý pro žaludek a ledviny.

Víte proč naše pivo USA PILSNER

těší se vždy tak velké oblibě?

O
L
Y
M
P
I
A

PROTOŽE jest vařeno dle starého českého způsobu z pravého českého chmele a nejlepšího amerického sladu. Vzorně prokvašené dle metody našich starých českých mistrů pivovarských, v dubových ležáckých sudech důkladně vyleželé, dále pak dle nové metody filtračními přístroji sčistěné, což jeho zdravotu úplně zaručuje.

O
L
Y
M
P
I
A

**TISÍCŮM RODINÁM JEST PRAVOU POCHOUTKOU A SÍLIVKOU
PŘI KAŽDÉM JÍDLÉ.**

Proto, kdo chceš dobré, čisté pivo pít — musíš PLZEŇSKÉ okusit!

J. A. ČERVENKA, předseda
V. J. MORAVEC, místopředs.

A. G. HAUER, pokladník.
EMIL KALUŠ, tajemník.

Upozornění spolkům, kostelům, školám a klubům: Neopomeňte si
zajistiti Plzeňský Park a Pavilon pro vaši příští zábavu neb výlet.

Plzeňská Pivovarní Společnost,

26. ULICE A ALBANY AVENUE,

Tel. Crawford 6800.

CHICAGO, ILLINOIS.

VKLADY ZARUČENY
VLÁDOU!

Stále vzrůstající počet vkladatelů

jest nejlepším projevem
důvěry v banku, která
v době největší tísně
nikoho nezklamala.

Ukládejte své úspory u

SKALA STATE BANK

1817 So. Loomis St., Chicago, Ill.

**Přeplov — Inkasa českosl. vkladů — Starokrajské notářské
záležitosti — Peněžní zasilky.**